

سینوھ

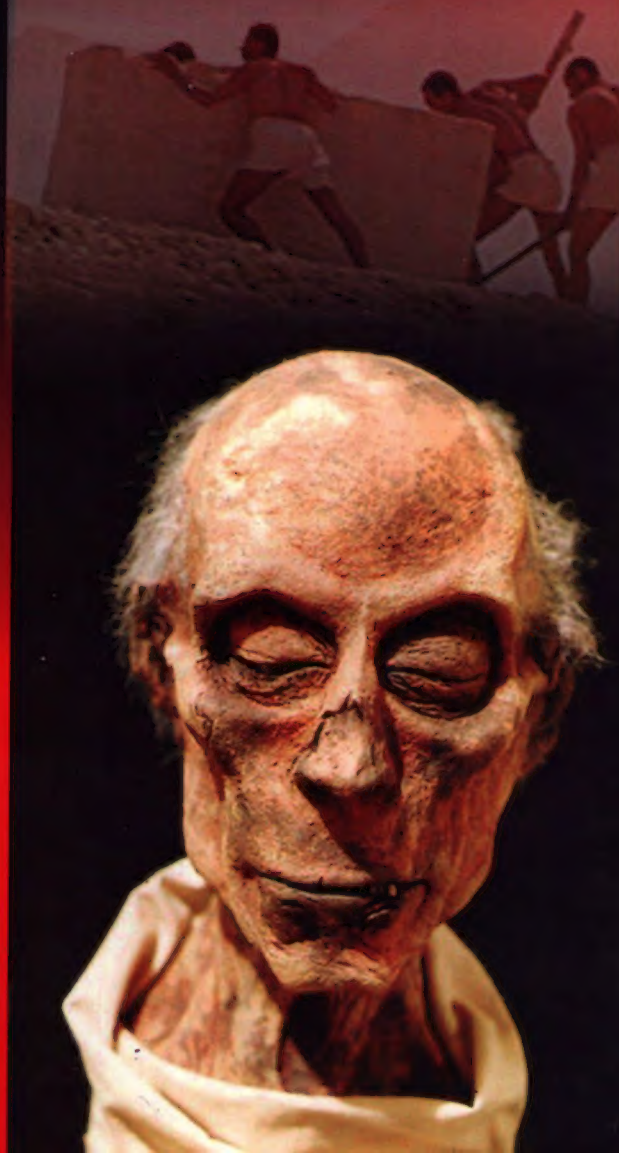
پزیشکی تاییه تی
فیرعه ون

ابوعلي الكردى

میکا قالتاری

وهرگیرانی: عیمران هاواری

میکاڦالتاری

سینو هه

پزیشکی تاییه تی فیرعه ون

وه رگپرائی: عیمران هاواری

به رگی دووهم

چاپی به که م

2011

له‌بلا وکړاوه کانی خانې چاپ و په‌خشی رینما

زنجیره: (۳۲۷)

ناسنامه‌ی کتیب

• سینووه / پزشکی تاییه‌تی فیرعه‌ون

- نویسی: میکا فالتاری
- ورگیرانی: عیمران هاواری
- بابه‌ت: رومانی میژوویی
- نه‌خسه‌سازی و به‌رگ: فواد کهونوسی
- به‌رگ: به‌رگی‌دووم
- نویه‌ت و سالی چاپ: یه‌که‌م ، ۲۰۱۱
- شوینی چاپ: چاپخانه‌ی که‌نج
- تیراژ: ۱۰۰۰

له‌به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیب‌خانه‌گشتیه‌گان ژماره سپاردنی: ۱۲۸۷ ی سالی ۲۰۱۱ ی پیدراوه.

نانونیشان: سلیمانی — بازاری سلیمانی — به‌رام‌به‌ر بازاری خه‌فاف.

ژماره‌ی موبایل: (۰۷۷۰۱۵۷۴۲۹۳), (۰۷۵۰۱۱۹۱۸۴۷)

پیرست

- بهشی سی و سیهم
 ۵۱۵..... بهنده کە ی پشوم.
- بهشی سی و چوارهم
 ۵۵۲..... دایکی فیر عون.
- بهشی سی و پینجهم
 ۵۶۵..... گهراڤهوه بۆ "مالی ژیان" له "تبس".
- بهشی سی و شهشهم
 ۵۸۹..... بهج شپۆهیدک پهیم بهناستامه ی خۆم برد.
- بهشی سی و ههوتهم
 ۶۱۳..... وهك ههلهاتنیك له "تبس" دهه چون.
- بهشی سی و ههشتهم
 ۶۲۵..... بهفه رمانی فیر عون رۆیشتن بۆ سوریا.
- بهشی سی و نۆیههم
 ۶۳۷..... گهرفته نازار بهخشه کاتم.
- بهشی چل ههم
 ۶۵۶..... ههولتی کوشتنی فیر عونیان دا.
- بهشی چل و یه کهم
 ۶۸۱..... له "تبس" دا جهنگ له نیوان "خاچ و شاخ" دا بهریا بوو.
- بهشی چل و دووهم
 ۶۹۶..... سه رهتای هیر شه کانی "هاتی" بۆ میسر.
- بهشی چل و سیهم
 ۷۱۸..... کاری تازهم له "تبس" دا.
- بهشی چل و چوارهم
 ۷۳۴..... جهنگی تۆقینه ری "تبس" و کوشتنی خۆشه ویستام.

- به‌شی چل و پینجهم
- ۷۴۸..... به‌ده‌ستی خۆم فیرعه‌ونم کوشت
- به‌شی چل و شه‌شهم
- ۷۷۴..... کردنه‌وی په‌رستگای "سخ‌مت" ی خودای جه‌نگ
- به‌شی چل و حه‌وته‌م
- ۷۸۷..... جه‌نگی پرۆز یان جه‌نگی میسر و هاتی
- به‌شی چل و هه‌شتم
- ۷۹۵..... به‌چ شیوه‌یه‌ک هی‌رتمان کرده سهر سهر بازه‌کانی "هاتی"
- به‌شی چل و نۆه‌م
- ۸۲۴..... باسی خۆراگری راوه‌شینی "غه‌زه"
- به‌شی په‌نجایه‌م
- ۸۳۹..... کاپتا له "غه‌زه" دا
- به‌شی په‌نجا و یه‌که‌م
- ۸۵۷..... شه‌وی‌ک له گه‌ل پیاوێکی شکست خواردودا
- به‌شی په‌نجا و دووه‌م
- ۸۸۶..... په‌یوه‌ندیه‌کی سهرسورپه‌تەر
- به‌شی په‌نجا و سێیه‌م
- ۹۲۳..... تۆله‌ی "باکتامون"
- به‌شی په‌نجا و چواره‌م
- ۹۳۶..... نه‌ندیشه‌کانم
- به‌شی په‌نجا و پینجهم
- ۹۵۲..... "هورم‌هه‌ب" بو به‌ فیرعه‌ونی میسر
- به‌شی په‌نجا و شه‌شهم
- ۹۶۷..... "هورم‌هه‌ب" به‌چ شیوه‌یه‌ک منی له‌میسر دور خسته‌وه
- ۹۷۹..... رونکردنه‌وی وه‌رگێژ
- ۹۸۰..... پاشاوه‌ی پێشه‌کی کیتی پزیشکی مسری "سینوهه"

بەندەگەى پېشوم

بەلام خوداكان و ايان ويستبوو كه ئەو بەردەوام كچى بېيت و دواى ئەوئىش دوو كچى ترى بوو، وەبوو بە خاوەنى شەش كچ.

لەسوریاو هەوالگەلىكى زۆر ترسناكمان پېدەگەشت و بەگەيشتنى هەر تەختە قورپكى سوركراوە يان قورپى خوشەكراو "قورپى سەناعە"ى سوركراو، من دېرۇشم بۇ تۆمارگای تەختە قورپەكان بۆئەوہى بیاخوینمەوہ، چونكە خودى فیرعەون ئەم تەختە قورپانەى نەدەخویندەوہ.

كاتىك من ئەو تەختەقورپانەم دەخویندەوہ دەنگى گیزەى تیرم دەبىست كه بەلاى گویمدا تیدەپەرین، هەرەها بۆنى ئاگرم دەکرد، لەهەمان كاتدا هاوارى ئەو پیاوانەم بەرگوى دەكەوت كه سەریان دەبیرین يان سکیان هەلدەدیرین، لەهەمان كاتدا گویم لەدەنگەدەنگ و گریانى مندالیش دەبوو.

لەبەرئەوہى سەربازانى پادشای ولاتى "نامورو"دېرەندەن" وچاپۆشى لەكوشتنى مندالیش ناکەن، بەتایبەت ئەوانەى كه ئەفسەرانى "هاتى"فەرمانرەوايیان دەكەن.

لەئێو ئەو تەختە قورپانەى كه لەسوریاو دەگەشتە دەستى "نەخنائون"نامەكانى پادشای "ئۆرشەلیم" و پادشای "بیت لوس"یش بەرچاو دەكەوت و ئەم دوو پادشایە بەوفايى خوێان بۇ فیرعەونى میسر دەردەبیری و دەیانوت كه ئیستا لەژێر هەرەشەى پادشای "نامورو"دان و دەلێن "هاتى"هاوكارى پادشای "نامورو"دەكات، بۆیە داواى هێزى سەربازى و چەکیان لەفیرعەون دەکرد.

بەلەم "ئەخئاتون" بەشىۋەيك لەخوئىندەۋەي ئەم نامانە توپە و بىتاقەت بوو بوو كە دواي ئەۋە ھەر نامەيەك بگەشتايەتە دەستى نەيدەخوئىندەۋە، بەلگە پاستەوخۇ دەيسپاردن بە بەرپىرسانى تۆمارگا و خەزىنەي نامە و بەلگەكان بۆئەۋەي تۆمارى بگەن، ئەۋكات مەنىش دەپۇيشتەم بۇ بارەگاي تۆمارگا و خەزىنەي نامە و بەلگەكان، بۆئەۋەي ئەۋ نامانە بخوئىنمەۋە.

لەبەرئەۋە تەنھا دوۋكەس ئەۋنامانەي كە لەسورىاۋە دەگەيشت دەيانتوانى بىخوئىننە، يەككىكان بەرپىرسى تۆمارگا و خەزىنەي نامە و بەلگەكان و ئەۋىترىان مەن بووم.

كاتىك ئۆرشەلىم لەبەرامبەر ھىرشى پادشاي "ئامورو" دا شىكستى خوارد، فەرمانپەرۋايانى ترى سورىا كاتىك بىنيان ناتوان لەگەل پادشاي "ئامورو" دا بگەنگەن، پەيمانىان لەگەلدا بەستەن و بونە ھاۋدەستىان.

ئەۋكات "ھورم ھەب" - كەتتا ئەۋكاتە بەنھىنى بەناردنى كانزاكان ھاۋكارى فەرمانپەرۋايانى سورىاي دەكرد - لە "مەفيس" ەۋە پۇشت بۇ شارى "ئاسۇ" بۆئەۋەي چاۋى بەفەرەۋەن بگەۋىت و پىيى وت: "ئەخئاتون" پازى بە كە مەن سەد كەرەتى سەد سەرباز كۆيكەمەۋە و لەگەل سەد گالىسكەي جەنگيدا بېرۇم بۇ سورىا و تەۋاۋى سورىيات بۇ بگەپىنمەۋە.

"ئەخئاتون" كە لەۋكاتەدا زۆر دىكرانى داگىركردنى "ئۆرشەلىم" بوو لەلايەن پادشاي "ئامورو" ەۋە وتى:

پادشاي ئۆرشەلىم كە مەن ناۋەكەيم لەبەر چۈۋەتەۋە پىاۋىكى پىرە و كاتىك مەندال بوم لە "تەس" ھات بۇ لاي باۋكەم بىنىم، پىشىكى دىرېژى ھەبوو، ئىستاش كە "ئۆرشەلىم" كەۋتوۋەتە ژىردەستى پادشاي "ئامورو" مەن ئامادەم زىيانى پادشاي ئۆرشەلىم قەربوۋ بگەمەۋە، سەرەپاي ئەۋەي كۆكردەۋەي باج و سەرمانە لەمىسردا بەۋ شىۋەيەش باش نىيە، مەن مانگانەيەك بۇ پادشاي ئۆرشەلىم دىيارى دەكەم و ملوانكەيەكى زىپىنى بۇ دەنپىرەم بۆئەۋەي بىكاتە مىلى و ھەمىشە سەربەرز بىت.

"ھورم ھەب" وتى: ئەۋ چىتر ناتوانىت سەربەرز بىت، لەبەرئەۋەي سەريان لەلاشەيان كىردوۋەتەۋە پادشاي "ئامورو" بەسەرى ئەۋ كاسەيەكى گەۋرەي بەرپۇشى ئالتونى

دروست کردوه و ناردوویه تی بۆ پادشای "هاتی" بۆئوهی ههرکاتیک ویستی شهراب بخواته وه ئه و کاسهیه به کار بهیئیت.

"ئه خناتون" پرسى: تۆ له کوێوه ئه هه واله ت بیست؟

"هورم هب" وتى: من له پێی سیخوڤه کانی خۆمه وه ئه هه واله م پێ گه شتووه.

فیرعمونی وتى: من سه رم له وه سوڤ ده مینی که به چ شیوه یه ک پادشای "ئامورو" کارینکی وای کردوه، چونکه ئه و یه کیک بوو له هاوڤیکانم و "خاچی ژيانی" له من وهرگرتوه، به لام له وانه یه من به هه له له و تیگه شتیم و به راستی پیاویکی دل ڤه ق بیت، ده رباره ی ئه وه ی ده یلیت که سه د که ڤه ت سه د سه رباز کۆبکه یته وه و گالیسکه ی جهنگی له گه ل خۆتدا به بیت بۆ سوریا، ئه م داواکاریه ت په سه ند کراو نیه، له بهرئه وه ی خه لکی میسر به هۆی ئه وه ی له سه رانه و خراپی به روڤوم نارازین، ناتوانریت ئه وه مو سه رباز و گالیسکه جهنگیانه فه راهم بکریت.

"هورم هب" وتى: سویندت دده م به "ناتون" گه ر ناتوانی له ئیستادا له شکرکی سه ربازم پیتبعیت تا به گالیسکه ی جهنگی بڤوم بۆ سوریا، هیچ نه بی ده گالیسکه و سه د سه ربازم پیتبع به بۆئه وه ی بڤوم بۆ سوریا تا هیچ نه بی ئه وه ی تانیستا نه که وتووه ته ژیر ده ستی پادشای ئه موڤه وه، ڤزگار بکه م.

فیرعمون وتى: "ناتون" ی خودای من خوینڤرێژی قه دهغه کردوه، له بهرئه وه ناموینت له سوڤیادا بجه نگم و به باشی ده زانم که سوریا ئازاد و سه ربه خۆ ده بیت، به لام گه ر جهنگ دروست نه بیت، دواى ئه وه ی سوریا سه ربه خۆیی وهرگرت و یه کیتییه کیان پیک هیئا، ئیمه ئه وکات بازرگانی له گه ل سوڤیادا ده که ی، چونکه سوڤیا ناتوانیت پیتووستی به ئیمه نه بیت، جگه له وه ی که ژيانی سریانیه کان په یوه سه ته به گه نمی ئیمه وه.

"هورم هب" توڤه بوو، به لام له بهرئه وه ی ده ی توانی به سه ر خۆیدا زال بیت، ئه م توڤه ییه ی خۆی خواردوه و وتى: "ئه خناتون" نایا تۆ له و باوڤه دایت که پادشای "ئامورو" دواى ئه وه ی ده ستی به سه ر هه موو سوڤیادا گرت، ته نها به داگیرکردنی سوریا ڤازی ده بیت؟

کوشتنی هه ر پیاو و مندالیکى میسرى و ژیر ده ست کردنی هه ر شاریک، هیزی له خۆبایی بوونی زیاتر ده کات، دواى ئه وه ی ده ستی به سه ر سوڤیادا گرت، بیر

لەداگیرکردنى ولاتى "سىنا" دەكاتەو و ئىمەش لە كانزاي مىسى "سىنا" بىبەش دەيىن و چىتر ناتوانىن بۇ تىر و نىزەكانمان نوكى تىژدروست بگەين.

فىرەمون وتى: من جاريكيان پىم وتى ھەركاتىك دارى نىزەكان بتاشن نوكىكى تىژى بۇ دروست دەيىت و چىتر پىويست بە نوكى تىژى مىسىن ناكات، ئەم قسانەى تۆ يىر و ھەستىم پەرتەوازە دەكات و دەيىتە پىگر لەبەردەم ئەوھى كە ئەو گۆرانىيە تازەيەى كە من بۇ "ئاتون" ى دەلىم تەواو بگەم.

"ھورم ھب" وتى: "ئەخناتون" دواى ئەوھى پادشاى نامورو "سىنا" ى داگیر كرد و ھاتە ناو زەوھەكانى مىسرەو، يەكسەر مىسرى خوارو داگیر دەكات، لەبەرئەوى سوريە بى گەنى "مىسر" ناتوانىت بژى، ئەگەر تۆ لە سوريە ناترسىت لە "ھاتى" بترسە، لەبەرئەوھى لەمپۇدا "ھاتى" لەگەل پادشاى "نامورو" يەكى گرتو، بەلام من لەپى سىخوڤەكانمەو ناگادارى بارودۇخى "ھاتى" م و دەزانم كە پادشاى "ھاتى" بەتەنھايى دەتوانىت مىسر داگیر بكات.

"ئەخناتون" وەك ئەو كەسە ژىرەى كە بەقسەى شىتتىك پى بگەنىت، پىكەنى و وتى: "ھورم ھب" لەو پۆژەوھى مۇق ھاتووتە بون تا ئەمپۇ ھىچ دوزمنىك پى نەناوتە خاكى مىسر، لەبەرئەوھى مىسر بەھىزترىن و بەتواناترىن ولاتى جىھانە.

بەلام بۆئەوھى تۆ لەقۇزاخەى ئەم ترسەت بىتتە دەرەو پىت دەلىم كە "ھاتى" يەكان خەلكىكى دەرەندەن و لەكىوھەكاندا دەرژىن و پانە ئازەلەكانيان لەدامىنى كىوھەكاندا دەلەوھەپىنن و ھەژارىيان گەشتووتە پادەيەك كە ناتوانن جەنگ لەگەل ھىچ كەسىكدا بگەن و ولاتى "مىتانى" ش كە دۇستى ئىمەيە دەكەوئتە نىوان ئىمە و ولاتى "ھاتى" يەو.

من "خاچىكى ژيانم" بۇ پادشاى "ھاتى" ناردو، بەپىى ئەو داوايەى لىنى كردوم بپىك زىپم بۇ ناردو بۆئەوھى پەيكەرى من لەپەرستگاي خويان دابنىن و بۆئەوھى ھەركاتىك پىويستى بەزىپ بىت لەمنى وەردەگرىت، ھىچ كاتىك ھىرش بۇ مىسر ناكات.

منىش بىنم كە پوخسارى "ھورم ھب" بەپادەيەك لەتوپەيياندا سور وەرگەپراو كە لەوانەيە چىتر نەتوانىت خۆى راگرىت، بۆيە بەناونىشانى ئەوھى پزىشكى فىرەمون بەردەوامى ئەم گەفتوگۆيە ئالەبارە بەزىيانى فىرەمونى دەزانم، چونكە لەوانەيە بارى

ھەرونى تىڭىدات، بۇيە "ھورم ھب" م لەفەرەون دور خستەو و كاتىك لەكۆشكى "ئەخناتون" چوینە دەرەو "ھورم ھب" وتى: ئەم پیاو بەرەدەيەك لەبارودۇخى جیھان یىئاگایە كە بیدەرەتانتىن نۆكەرانی ئىمە لەو باشتەر ئاگادارى بارودۇخى جیھان، فەرەون وا دەزانىت بەناردنى "خاچى ژيان" يان زىر دەتوانىت پرى لەو كەسانە بگرنىت كە چاویان بېرەو تە خاكى مىسر و یىئاگایە لەو ەى كە مىسر دەولەمەندترین ولاتى جیھانە و ولاتانى تر ھەولنى ئەو دەدەن دەست بەسەر ئەم ولاتەدا بگرن، بۇئەو ەى زىرەو زىو و گەنمى مىسر بخەنە ژىر پكىفى خۇیانەو.

سەیریش لەو ەدايە كاتىك فەرەون قسە لەگەل مندا دەكات، سەرەپرای ئەو ەى ەزانم كە ھەلە دەكات، بەلام خۆشم لەقسەكانى دىت، چونكە ەزانم لەكانگای دلیەو قسە دەكات و لەگوتارەكانیدا پەلەى خۆنەندن "پیا" و فریودانى پتو ە دیار نیه. بۇيە لیم پرسى: ئىستا چى دەكەیت، ئایا لەشارى "ئاسو" دا دەمىنىتەو ەىان دەگەرنىتەو؟

"ھورم ھب" وتى: ئەگەر لەم شارەدا بىمىنەو و پۇژانە سەردانى كۆشكى فەرەون بكەم و ەك كاربەدەستەكانى گویم لەم قسانە بىت، دەترسم دواى چەند پۇژىكى تر ەك تەواوى كاربەدەستانى "ئەخناتون" مەكم بۇ دروست بىت و چاوپرىتى ئەو لەمن بكەن كە شیر بەمنداڤن بدم، بۇيە گەرەنەو م بەباشتر دەزانم.

دواى پۇشتىنى "ھورم ھب" زۆر دلگران بوم، لەبەرئەو ەى ئاگادارى ئەو ەبووم كە ھاوپرىتەكى باشى "ھورم ھب" و ھاوپىركارىكى دۆلسۆزى فەرەون نىم.

من دەبوو پاستىەكان بەفەرەون بلىم، بۇئەو ەى بزانىت كە ھەلە دەكات، چونكە پۇشتوم بۇ ولاتى سوریاو "ھاتى" و پادشای "ئامورو" م بىنیو ە كە ولاتەكەى لەسوریادايەو بەچاوى خۆم بىنیومە كە بەچ شىو ەيەك لە "ھاتى" دا خویان بۇ جەنگ ئامادە دەكەن، دەبوو فەرەونم تىگەيەندایە كە "ئامورو" و "ھاتى" دژمنىكى ترسناكن و ئەگەر بەرگىركارى نەبىنن، مىسر داگیر دەكەن.

بەلام، بەھۆى ئەو ەى دەمىنى كە جىگە خەویكى نەرم ەيە و چىشت لىنەرەكەم باشتىن خواردنم لەگۆشتى مراوى و گیانەو ەرە چوارپىكان بۇ دروست دەكات و ژيانىكى خۆشم ەيە، نەمدەوىست ئەم ئاسودەيىەى خۆم لەدەست بدم.

من سەرەپرای ئەوەی ئارەزووی کۆکردنەوێ زێر و زیوم نەبوو، چیژم لەژیانی خوشگوزمەرانی بارەگای میسر وەردەگرت و دەزمانی ئەگەر پاستیەکان بەفیرعەون بڵێم، خەمناک دەبێت، سەرەپرای ئەوەی هیچ پزیشکی لەدەلدا نیه، لەخەماندا من لەبارەگاکی خۆی دەرەدەکات، بۆئەوەی جاریکی تر چاری بەپروخساری من کە بووئەتە هۆی دلتەنگی ئەو نەکەوێت.

چیتەر دواي ئەوە بیرم لەوە دەکردەوێ کە من پزیشکم و ئەرکی من چارەسەر کردنی نەخۆشیەکانە، نەک پزیشکەکان لە لەشکری ولاتانی تر و کاتیک فیرعەون بۆچونەکانی فەرماندەیی لەشکری خۆی بەواتا "هۆرم هب" ی پەسەند نەکرد، بەچ شیوەیەکی گۆی لەقەسەیی پزیشکیکی وەک من دەگریت؟

سەرەپرای ئەوەی فیرعەون دەزانیت "هۆرم هب" پیاویکی سەربازیه، گۆی لەپراکانی نەگرت و هەر وەک یەکەمجار و تەم، گۆی بۆ پراکانی منیش کە پزیشکیکم ناگریت و پێم دەلێت: تۆ هیچ شارەزاییەکت لەبەواری هونەری سەربازیی و سیاسیدا نیه و باشتەر وایە خۆت لەکاروباریکەوێ هەلنەقورتیتنی کە پەییوەندی بەتۆوێ نیه.

لەمکاتەدا دووهمین کچی فیرعەون بەناوی "مک تاتون" نەخۆش کەوت و بەدەم "تا" وە دەقفی و لاوژ بوو بوو.

منیش زۆر بەوردی پشکنینم بۆکرد و تیگەشتم کە توشی نەخۆشیەکی تاییبەت نەبوو، بەلکە نەخۆشیەکی ئەو بەشیوەیەکی گشتی لەلاوازی جەستەیهوێ سەرچاوە دەگریت و بۆ بەهێزکردن و قەلەو کردنی جەستەیی چەند ئاویتەیی دەرمانیکم درخوارد دا.

فیرعەون بەنەخۆشی "مک تاتون" زۆر خەمگین بوو، چونکە کچەکانی خۆیی خۆش دەویست و کچی یەکەم و دووهمی ئەو، زۆریەیی جار لەمیواندارییه مەزنەکاندا لەگەڵیدا بون و هەرکاتیک فیرعەون شتیکی بەکەسانی تر بدایە، لەپێی یەکیک لەم دوو کچەیهوێ پێی دەدان.

دواي ئەوەی "مک تاتون" نەخۆش کەوت فیرعەون زیاتر بەهۆی ئەو کچەوێ هەستی بەسۆز و خۆشەویستی کرد و ئەوێش شتیکی سروشتیه، چونکە باوک ئەو مەندالەیی کە نەخۆش دەکەوێت زیاتر خۆش دەوێت.

بویهوه، تهنډروستی "مک تاتون" بهرهو باشتړ دهرات، کچهکه ی هرچه نیک باشتړ بویه ته وه ئه ویش به هه مان ئه اندازه چاک ده بویه وه.

کاتیځ فیرعهون و کچهکه ی چاک بونه وه، به فیرعهونم وت: له بهرنه وهی تو و "مک تاتون" چاک بونه ته وه، من ئیستا هیچ کاریکم له شاری "ناسو" دا نه ماوه، پازی به به وهی من سهردانیک ی شاری "تبس" بکه، چونکه من زور بیرى تبس و مه یخانه ی "کلکی تیمساح" و "مریت" و بگره "کاپتا" ی نؤکه ری پابردووم ده کم و تاقه تم بویان چووه.

فیرعهون وتی: من بهم پوشتنه ت پازیم، به لام له پندا سلاوی من بگه یه نه به ته وایى ئه و جوتیارانه ی که له زه وى "تاتون" دا سهرقالی کارى کشتوکاڼ و له کاتى گه پانه وده، بارودوخی ئه وان و هه والی خوشم بو بهینه.

ئو زه ویا نه هه مان ئو زه ویا نه بون که له پابردودا هی "نامون" ی خودای پابردو و بو و فیرعهون ئه م زه ویا نه ی له "نامون" سنده وه و دایه شی کرد به سهر ئه وانه ی ده یانه ویت کشتوکال بکه ن و منیش له وکاته دا مالئاواییم له فیرعهون کرد و به که شتی به ره و "تبس" پوشتم.

***

له پندا پوژی چهنډجاریځ له که ناره کانی هه ردو و لای پوباردا پاده وه ستام و قسه م له گه ل لادییه کاندا ده کرد بى ئه وهی هه ست به ماندویه تی و بیزاری بکه، چونکه جیگای من له ناو که شتی به که دا له ژیر که پریکی زور خوشتا بو و چیشت لینیره که شم هاتبو له گه لمد و چیشتی زور خوشتی بو لیده نام، له بهرنه وهی به به رده وامی دیاریان بو ده یینان، به رده وام خواردنی تازه مان پیبوو.

ئو ناوچانه ی من لییه وه تیده په یم، ئو زه ویا نه بوون که له پابردو و هی "نامون" بوو.

من له سهره تای ئه م کتیبه دا وتم: له بهرنه وهی خودای "نامون" ماوه یه کی زوره له میسر دا خودایى ده کرد، کاهینه کانی له وده سهرکه وتنیان به ده ست هی نابوو که به شیکی فراوانی زه ویه کیلگه ییه کانی ئه مبه ره و به ری میسر بفروشن.

له سهرده می خودایه تی "نامون" دا زوربه ی زه ویه کیلگه ییه کانی میسر یان به په رستگای "نامون" وه په یوه ست ده کرا و جوتیاره کانی "نامون" له و زه ویا نه دا

کشتوکالیان دہکرد، یان جوتیارہکان زہویہکانی "نامون" یان بہکری دہگرت و خویان بہکشتوکالہوہ سہرقال دہکرد، لہمیسردا زہویہ کیلگہییہکان تہنہا دہکەویتہ ہەردوو لای پوباری "نیل" ہوہ، لہشویئہکانی تردا زہوی کیلگہی کشتوکالی نیہ، مہگەر بہشیوہیہکی دہگمەن ئەویش بہو مەرجهی کہ کانی یان سەرچاویہکی ئاو لہو تەوچەیدەا بیئت.

کاتیئک فیرعەون زہویہکانی "نامون" ی پابردووی بہسەر جوتیارہکاندا دابەش کرد، زۆرئک لہو خەلکانہی کاریان کشتوکال کردن نەبوو، لہو زہویانہی کہ لہپابردودا بہ "نامون" ی خودای پابردوہوہ پەییوہست دہکرا، خویان سہرقالی کشتوکال کردن کرد و لہنیو ئہو جوتیارانہی کہ مەن لہہەردوو لای "نیل" دا دہمبینن، لہو جۆرہ کەسانہی تییدا بەدی دہکرا.

جوتیارہکان لاوازیون و ژنەکانیشیان سکالایان لہکەمی شیرى مەکیان و لاوازی مەدالەکانیان دہکرد و دانەویلہ پوچەکانی خویانیان پی نیشان دہدام و دہیانوت تەماشاکە ژمە گەنمی ئیمە چەنیئک کەمە و چیتەر خودای پابردوو لیمان زویرہ و نەفرەتی لہگەنمەکانی ئیمە کردوہ.

کاتیئک مەن تەماشای گەنمەکانیانم دہکرد پەلەم بەگەنمەکانہوہ دہبینی و وەک بلیی دلۆپە خویئ بہسەر ئەم گەنمەدا باریبیئت.

جوتیارہ تازہکان دہیانوت، کاتیئک ئیمە دەستمان بەچاندن کرد، بینیمان گەنمەکانمان دواى ئەوہ تۆوہکەى پیگەیشت ئەم شیوہیہ لہخۆ دہگرت، لہوباوہپەدام لہبەرئەوہی ئیمە جوتیاریکی نەشارەزاین و شارەزاییہکی ئەوتۆمان لہبوارى کشتوکالیدا نیہ، ناتوانین گەنم بەباشی بچینن.

بەلام لہدوايیدا ئاگاداری ئەوہ بوین کہ جوتیارہ شارەزاکانیش وەک ئیمە بەدەست بەرھەمی خراپەوہ دہنالینن و ئەوکات تیگەشتن، کەئیمە نەفرەت لی کردوین لہبەرئەوہی زہویہکانمان بہخودای پابردوہوہ پەییوہست کراوہ.

سەرہرای خراپی بہروبومی گەنم، چەند نیشانہیہکی تریش دہبینن کہ ئەوہمان پینیشان دہدات کہ خودای پابردوو لہئیمە تۆرہ بووہ و بەیانیان کاتیئک لہخەو ہلەدەستین لہکیلگەکانماندا جی پی دہبینن و دہبینن نەمامە تازہکانمان شکاون و لہبیرەئاوہکانماندا ئارژەلی مردارہوہ بوو دہبینن، ھەلبەت بہشیوہیہک کہ ناتوانین

ئاوی ئو بیرە بخۆینەو و جۆگەلە ی ئاوەکانمان بە خۆل پەر دەکریتەو و ئازەلەکانمان بەهۆی نەخۆشیەو دەمرن.

هەندیگمان نەفەرت لەفیرەون و خوداکە ی دەکەن و زەویەکانیان بەجی دەهیلن و دەپۆنەو بۆشار بۆنەو دەست بەکارە کۆنەکە ی خۆیان بکەنەو.

بەلام ئیمە بەبۆنە ی ئەو ی هیشتا هیوامان بە بەخودای فیرەون و خاچەکە یەتی، ئێرەمان بەجی نەهیشتوو و وا هەست دەکەین کە لەوانە یە خودای فیرەون بتوانیت ئیمە لەزبانەکانی خودای پابردوو پزگار بکات.

بەلام وا هەست دەکەین کە توانای خودای پابردوو لەخودا نوێکە زیاترە و پۆژیک دیت کە هەموومان لەبرساندا بمرین، یان ناچار دەبین وەک ئەوانی تر ئەم زەویە نەفرەتیانە بەرەلای بکەین و بپۆین بۆشار.

لەم گەشتەمدا سەردانی قوتابخانە تازەکانیشم دەکرد و کاتیگ فیرکارەکان ملوانکە ئالتونیەکە ی منیان دەبینی و چاویان بەخاچی ژیان دەکەوت کە بەگەردنەو شوپر بوو بوویەو، تێدەگەشتن کە من یەکیگم لە بەرپرسە مەزنەکان و بەباشی مامەلەیان لەگەڵدا دەکردم، بەلام نەیان دەتوانی سکاڵا و ناپازی بونی خۆیان بشارنەو، بۆیە دەیانوت:

ئیمە لەپێناو پازی کردنی فیرەون و خوداکە ی کە نویسنیکی تازە ی داھێناو و بلاوی کردووەتەو، ئامادەین بەرگە ی ئەرکە سەختەکانی بگرین، بەلام ئەم جۆرە نویسنە ی کە خودای تازە خۆشی دەوێت و دەلێت دەبێت لەسەرەتای منداڵیەو فیڕی منداڵان بکریت، جۆرە نویسنیکی زۆر گەمژانە یە کە نە جوانیەکی تیدا بەدی دەکریت و نە دەتوانی ئو زانستە ی ئیمە فیڕی بوین پێی بنوسریتەو.

بۆماو ی دوو هەزار سال لەسەردەمی دروست بونی قوچەکیەکانەو تا ئەمڕۆ، زانستەکانی ئیمە بەو جۆرە نویسنە کۆنە نوسراووەتەو و ئەمڕۆ دەبێت دەست لەهەموو ئەمانە هەلگرین و ئو جۆرە نویسنە تازە یە بەزۆر فیڕی خەلکی بکەین تەنھا بۆنەو ی هەموویان کەسیکی خۆیندەواریان لی دەربچیت.

لەکاتیگدا بەهۆی نویسنە کۆنەکانەو قوچەکیەکان دروستکران و بەهۆی ئو نویسنە کۆنەو بوو هۆی ئەو ی. میسر بپیته مەزنترین نەتەو ی ئەم جیھانە و بەزانستەکانی هەموو جیھان پوناک بکاتەو.

ئېمە بۇ فېرکردنى ئەم جۆرە نوسىنە نە تەختەمان ھەيە و نە قامىش، بۇيە تاجارىن بەدارىك لەسەر لم شىۋەى نوسىنە تازەكان بۇ مىندالان بىكىشىن و دايك و باوكى مىندالەكانىش بەھۆى ئەم نوسىنە نوپىيەو كە بەداهىنانى خوداى نوى لەقەلەم نەمەن، لەئېمە نارازىن، لەكاتىكدا خوداى تازە تاوانبارە نەك ئېمە. لەبەرئەھەى لەئېمە نارازىن بەپىي پىۋىست موچەمان پىنادەن و ئەو كاسە گەنمانەى بەشايستەى ئېمەيان دەزانى ئىستا خالىە و زۆرىش لەوۋە ورد دەبنەوۋە كە پۇنى زەيتونى خراپ و ئاوجۇى ترشمان پىبەدەن.

يەككە لەوشتانەى كە ئېمە تائىستا نەمانتوانىوۋە فېرەون و خوداكەى تىگەيەننن ئەرەمىيە كە ئەم نوسىنە تازەيە تەنھا ئەو مىندالانە دەتوانن فېرى بىن كە ئامادەكارى فېربونيان ھەبىت. لەپاردووشادا ھەروا بوو و ئەومىندالانەى ئەو ئامادەكارىيان تىدا نەبوو، ئىستا نەخوئىندەوارن.

يەككى تر لەو شتانەى كە خوداى فېرەون دەيلىت ئەوۋەيە كە دەبىت كچانىش فېرى ئەم جۆرە نوسىنە بىكەين، لەكاتىكدا فېرکردنى ئەم نوسىنە ھىچ سودىك بەكچان ناگەيەنيت، چونكە كچىك نەدەتوانىت بىبىت بە پزىشكىك و نە دەتوانىت بىبىتە نوسەر و ئەندازىارىك.

من ھەندىكات ھەندىك لەو مامۇستايانەم تاقى دەكردەوۋە و تىدەگەشتەم كە زانبارىيەكى زۆر كەمىيان ھەيە، بىگرە ئەم نوسىنە تازەيەش بەباش نازانن، بەلام بۇ ئەھەى بتوانن بەئاسودەيى بژىن "خاچى ژيان" يان پەسەند كىردوۋە و خۇيان بەپەپرەھەى خوداى نوى دەزانن.

جوتيارەكان زۆر لە مامۇستاكەن نارازى بون و پىيان دەوتەم: "سىنۆھە" لەبەرئەھەى تۆ لەفېرەونەوۋە نىزىكىت، پىي بلى ئېمە لەئەركى قورس و زىيانەكانى قوتابخانە پزگار بىكات، لەبەرئەھەى فېركارانى ئەم قوتابخانە لەتىمساحەكانى پوبارى نىل پىرۇخۆتر و نەوسىترن و ھەرگىز تىرناخون و ھەرچەنەك پۇنى زەيتون و ئاوجۇيان پىبەدەين ھەر دەلىن كەمە و ئەگەر بەفرۆشتنى گەنم ئەنگوستىلەيەكى مس بەدەست بەننن، لىمان دەسنىن و پىستى گاكانىشمان لى وەردەگىرن و دەيفرۆشن بۇئەھەى شەرابى پى بىكرن و بەرۇژدا ئەوكاتانەى لەبىاباندا سەرقالى كشتوكال كىردنن، دەپۇنە ناو مالاكانمان و كەلوپەلى ناو مالاكانمان دەدزن و بەردەوام باشتىن و گرانبەھاترىن شتەكانمان دەدزن

و كاتىك ناپەزايى خۇمان دەردە بېرىن و پىيان دەلىن بۇچى سەرۋەت و سامانە كانمان دەدۇن، دەلىن خوداى تازە وتويەتى ھەمووتان يەكسانن، لەبەرئەۋەش پياۋىك يەكسانە بەپياۋىكى تر، چىتر ھىچ جياۋازىك لەۋەدا نىيە كە ئەو پياۋەى شتىكى ھەيە، ھى خۇى بىت يان ھى پياۋىكى تر بىت.

من ئەم جۇرە سكالايانەم دەبىست و نەمدەتوانى بېريارىك بۇ چارەسەر كىردنى گرفتە كانيان بدەم، چونكە فىرەئون پىيى نەوتبوم بېريارىك بۇ چارەسەر كىردنى گرفتە كانيان بدەم، بەلكو تەنھا پىيى وتبوم كە سلاۋى ئەويان پىيى بگەيەنم.

بەلام من سەرزەنشتم دەكردن و پىم دەوتن: كشتوكال پىويستى بەھەول و تواناى جەنگىنە لەگەل زىانە گشتوكالىيەكاندا "ئافات" و ئىۋەش لەتەمەلياندا لەگەل زىانە كشتوكالىيەكاندا ناچەنگن، ھەرلەبەرئەۋەش بەروبومە كشتوكالىيەكانتات بەوشىۋەيە زىانمەند دەبىت، ئەگەر شەۋانە چاۋدىريان لى بكن، ئەرا ھىچ كەسك نەمامەكانتات ناشكىنىت و ئازەلى مردار ھەلئادەنە ئاۋ بىرەئاۋەكانتاتەۋە و جۇگەلەكانتات پېر ناكىتەۋە. ئىۋە لەبەرئەۋە حەز ناكەن مندالەكانتات بېرۇن بۇ قوتابخانە، بۇئەۋەى كرى بەمامۇستاكانيان نەدەن و لەھەمان كاتىشدا لەكاروبارى كىلگەكانتات سوديان لى ۋەرگرن. ئەگەر من لەباتى فىرەئون بومايە، بەبىنىنى ئىۋە شەرمەندە دەبوم، چونكە ئىۋە ناتانەۋىت سود لەو زەويانەى كە فىرەئون پىيى داۋن ۋەرگرن، لەكاتىكدا ئەم زەويانە بەپىتتىر زەويەكانى مىسرە. چونكە خوداى رابردو دەستى بەسەر ئەو زەويانەدا دەگرت كە لەھەموويان بەپىتتىر بوو و ئىستا ئەم زەويانە لەژىر دەستى ئىۋەدايە، بەلام ئىۋە بەھۋى كەمتەرخەمىيەكانتاتەۋە زەويەكانتات بەفېرۇداۋە و ئازەلەكانتات بەكوشت دەدەن، بۇئەۋەى سود لەگۆشت و پىستەكەى ۋەرگرن.

بەلام ئەمانە دەيانوت ئىمە نەماندەۋىست گۇرانكارى بەسەر ژيانى ئىمەدا بىت، لەبەرئەۋەى ئىمە خەلكىكى ھەزار بوين و باۋكانى ئىمە دەيانوت، كاتىك مۇۋ ھەزار بىت، نابىت خوازىارى كودەتا بىت، چونكە ھەموو كودەتا و گۇرانىكى ژيان بەسودى دەۋلەمەندەكان و زىانى ھەزاران كۇتايى دىت و لەدۋاى ھەر گۇرانىك، دەۋلەمەندەكان دۆلەمەتتر دەبن و ھەزارانىش ھەزارتر، بەلام لەكەنۋى ھەزاراندا ئاستى گەنم پو لەكەمى دەكات و ئاستى بەرزى پۇنىش لەگۆزەكانياندا تا دىت دادەبەزىت.

من وا خۆم نیشان دەدا که باوەرم بەم جوړه قسانه نیه، بەلام له ناخووه لایه نگرۍ گوته کانیانم دەرکړد، له بهرته وې دهمانم که هه موو گۆرانیکی مه زنی ژيانی کومه لایه تی، به قازانجی دوه لږمه نده کان و زیانی هه ژاران کوټایی دیت.

له وانه یه به شیوه یه کی کاتی هه ندیک له دوه لږمه نده کان هه ژار بېن، هه روه ک چوون کاهینه کانی په رستگای "نامون" زه ویه کانی خویان له ده ست دا و هه ژار که وټن.

به لام ئەم پوداوه زیانی که ته نها له چینی که ده که ویت و له دواي هه ر گۆرانیکی کومه لایه تی، هه موو بهرته وهدی و تایبه تمه ندیه که ده بیته به شی دوه لږمه نده کان و هه ژاران هه ر بهوشیوه یه به هه ژاری ده میننه وه یان هه ژار تر ده بېن.

فیرعه ون خودای کوئی له ناوېرد و زه ویه کانی به نیو جوتیاره کانددا دابه ش کرد، بوته وې جیاوازی له نیوان هه ژار و دوه لږمه نددا نه مینیت، به لام له مېرودا وه جازانه و کاربه ده ستانی فیرعه ون و کومه لیک مروقی مشه خوړ که خویان به لایه نگرۍ "ناتون" نیشان ددهن، جیگه ی کاهینه کوته کانیان گرتووه ته وه بیته وې هیچ کاریک بکه ن، به ناسوده یی ژيانی خویان ده که ن و منیش وه که نه وانم لیها توه، چونکه منیش وه که نه وان کاریکی به سود نه نجام ناده م وه که هه موو نه و کاهینه تازانه ی که لایه نگرۍ "ناتون" ن، هه روه هاته وای فیرکارانی که سانی نه خوینده واروته وای وه جازاده کانی نه مېرود، واخویان نیشان ددهن که باوه رپکی ته وایان به "ناتون" ه، نیمه بونه وهرگه لیک مشه خوړین وه که کینچ و گه نه که به سهر پیستی سه که کانه وه به دی دهرکین.

نهم کینچ و گه نانه به رده وام به سهر خوینی سه که کانه وه خویان ده ژیه نن، بیته وې هیچ کاریکی به سود نه نجام بدهن، نیمه ش به رده وام به سهر خوینی خه لکی میسر وه خو مان ده ژیه نن، بیته وې کاریکی به سود نه نجام بدهن و سودیکمان بو نه ته وې میسر هه بیته.

نه و کینچ و گه نانه ی که به سهر پیستی سه که وه ده ژین، له وانه یه والیک بدهنه وه که خویان له سه گ به پیشه نگر بزانن و سه گ له بهرته وه هاتووه ته بون که خوړاکي ئەم مشه خوړانه دایین بکات و نه وان بونه وهریکي ره سه ترن له سه که کان و سه گیش بونه وهریکي لاوه کیه، نیمه ش وا هه ست ده که یین که نیمه بونه وهرگه لیکي ره سه نن و نه ته وې میسریش بو نه وه هاتونه ته بون که خورد و خوړاکي نیمه دایین بکه ن، به لام

ھەرۈك چۆن سەگەكان بى ئىم كىچ و گەنانە خوشبەخت ترن، ئەگەر نەتەۋەى مىسىرىش لەدەردىسەرى بونەۋەرگەلىكى مشەخۆرى ۋەك ئىمە پزىگارىيان بىيىت، خوشبەختىر دەبن.

لەۋ پروانگەيەى كە منىش بونەۋەرىكى مشەخۆر و مفت خۆرم زۆر يىتاقەت و مەلۇل بوم و ئەۋكات چاۋپۆشىم لە تەمەلى و تەۋەزلى جوتياران كىرد.

كەشتىكەم بەردەۋامى دا بەرۆشتىنى بۇ شارى "تبس" تائەۋەى كىۋە سىيانەكان كە پاسەۋانى بەردەۋامى "تبس" ن دەرگەۋتن لەگەل كۆشك و باخەكان دا.

من زۆر بەيىنىنى "تبس" دواى چەند سالىك دورى خوشحال بوم و ۋەك ئەۋ دەرياناۋەى كە لەناۋچە دورەكانەۋە دەگەرپىنەۋە، لەكاتى چونە ناۋ پوبارى "نيل" ۋە دەۋ پىك شەرابم بەسەر خۇمدا پرشت و خۇم پى شۆرد.

كەشتىكەى من لە لەنگەرگا مەزنە بەردىنەكانى "تبس" نىزىك بويەۋە و بۇنى تاييەتى لەنگەرگا و ناۋى مەنگ و بۇنى دەرمان و جەۋگ^۱ دەھات، بەۋاتايەكى دىكە بۇنى ھەمىشەيى "تبس".

بەلام كاتىك پۆشتىمە مالىكەى خۇم، كەپىش من مالى مسگەرىك بوو، كاتىك چاۋم بەدەرەختى "نارونى" ئەۋ مالى كەۋت ئەۋەم ھاتەۋە ياد كە خۇم ئەۋ دەرەختەم ناشتوۋە، ئەۋ مالىم زۆر بەبچوك و بىنرخ ھاتە بەرچاۋ لەبەرئەۋەى من لەشارى "ناسۇ" دا لەمالىك كە بەئەندازەى كۆشكىك دەبوو دەژيام و ھەرلەبەرئەۋەش مالى پابردووم خوشحالى نەكردم، ئەۋكات ھەستىم بە شەرمەزارى كىرد، چونكە زانىم چىتر گەنيوم، چونكە تا ئەۋكاتەى مەۋقە نەگەنىت ژيانى سادەى پابردى كە ئاۋىتەى ھەۋل و چالاكى و مەۋقە دۇستىيە، بەيىسود و بىھودە نايەتە بەرچاۋى، ھۆكارى ئەۋەى ئاۋەندى كار و ھاۋكارى كىردى ھەژاران و نەخۇشەكان بەشتىكى ھىچ و بىنرخ دىتە بەرچاۋى، بۇ ئەۋە دەگەرپىتەۋە كە پوكەشپەرستى و سەرۋەت و سامان پۇخى مەۋقە تارىك دەكات و سەرچاۋەكانى سۆزى وشك دەكاتەۋە.

^۱ جەۋگ: شىكە كەزۇرىك لەدەرەختەكان دەمى دەكەن كە لەشىۋەى كەتەمدابە، بۇتەمەنە جۋالە و قۇخ و قەبىسى و زۇرىك لەدەرەختەكانى تر دەمى دەكەن، ئەم ئاۋەش وشەيەكى پاراۋى كوردىيە.....ۋەرگىز.

"كاپتا"نى ئۆكەرم، لەمال نەبوو، بەلام "موتى" ژنە خزمەتكارە پىرەكەم لەوى بوو، كاتىك منى بىنى وتى: ئەمەز پىرۆز بىرئىت، چونكە خاوەنەكەم لە پۇژىكى ئاۋادا گەراۋەتەو، بەلام ئەوئەش بزانە لەبەرئەوئەى من چاۋەپىي گەراۋەوئەى تۆم نەكردوۋە، ژورەكەتەم پىك و پىك نەكردوۋە و فەرش و جىگە خەۋەكانتەم نەشۆردوۋە، بەلام پىاۋەكان لەهەموو شوپىنىكدا لەيەك دەچن و لەناكاو دەپۆن و كاتىكىش كە هېچ كەسىك چاۋەپىي گەراۋەوئەىيان ناكات دەگەرئەو.

وتە: "موتى" لەبەرئەوئەى مال ئامادەى پىشۋازى كردنى منى نى، كەشتىكەم دەكەمە مەنزلەكەم، تا ئەوكاتەى مالاكەم ئامادە دەيىت، ئايا "كاپتا" دەيىنى و ھەۋالى دەزانى؟

"موتى" وتى: "كاپتا" ھەندىكات، بەلام زۆر بەدەگمەن، لەبەرئەوئەى دەزانىت ئەم مالا ھى تۆيە جار جارىك سەردان دەكات، بەلام لەمەزدا بوۋەتە پىاۋىكى دەۋلەمەند و كاتىك لەگەل مندا قسە دەكات پىم دەلىت كە لەگەل مندا زۆر جىاۋازە و ئەگەر تۆش دەتەۋىت بىيىنى بىر بۆ مەيخانەى "كلكى تىمساح".

منىش بەرە و مەيخانەى "كلكى تىمساح" پۆشتەم و "مرىت" ھات بەپىرىمەو و منىش بىنىم قەلە بوۋە، بەلام جوانىەكەى ھىشتا ەك خۇى ماۋەتەو.

لەبەرئەوئەى من پۆشاكى گرانبەھا و ملوانكەى ئالتون و "خاچى ژيان" م بەملەو ھەلۋاسرا بو و قژىكى دەستكردم كردبوۋە سەرم، "مرىت" نەيناسىمەو و وتى: ئايا شوپىنىكت لەم مەيخانەدا بەكرى گرتوۋە يان نە؟ ئەگەر شوپىنىكت بەكرى نەگرتىت، من ناتوانم پىشۋازىت لى بەكەم.

وتە: "مرىت" ناھەقت نىە كە من نەناسىتەو، چونكە ژنىك كە ماۋەيەكى درىژخايەن لەپىاۋىك دور بەكەۋىتەو و لەو ماۋەيدا پىاۋ گەلىكى زۆر لەنامىز بگىرت، بەدلىيايىوئە ئەو پىاۋە فەرامۆش دەكات، بەلام من لەپۆو گەيشتوم و پىۋىستم بە پىكىك خواردنەوئەى فىنكە، سەرەتا چوارپايەك بىنە بۆئەوئەى لەسەرى دانىشم و ئەوكات خواردنەوئەيەكەم بۆ بەينە.

"مرىت" بەسەرسوپمانەو ھاۋارى كرد و تى: "سېنۆھە" ئايا ئەو تۆى.....ئەمەز پىرۆز بىرئىت...كە تۆى گەراۋەوئە بۆ ئىرە.

"مریت" به په له چوارپایه کی هیئا و منی له سهری دانیشاند و له بهرام بهرمدا پراوه ستا و به وردی ته ماشای کردم و وتی: "سینۆهه" قه له و بویت و چاوه کانت و هک جارن نادره و شینه وه، به لام له به ژن و بالآندا نیشانه ی نارامی و ناسوده خه یالی به دی دهگریت و هک نه و پیاوه وایت که نه وه ی له ژیاندا نارزه زوی کردوه به دهستی هیئاوه، خوت و نیشان دهدهیت که چیت پیاویستت به هیچ شتیکی تر نه.

دوای نه وه ی قژه دهستکرده کی له سهرم لآبرد و دهستی به سهره که چه له که مدا هیئا و وتی: "سینۆهه" نیستا و هک ژنه لاو و جوانه کان بویته خاوه نی سهریکی بی موو، به لام من نه م سهرم له سهری پرموی پیاوانی تر زیاتر خوش دهویت، نیستاش چاوه پیکه بۆنه وه ی خواردنه و هت بۆ بهینم.

وتم: مریت "کلکی تیمساح" م بۆ نه هیئی، چونکه نه که ده م بهرگه ی نه و خواردنه وه یه دهگریت و نه سهرم.

"مریت" پوخساری نه وازش کردم و وتی: "سینۆهه" مه گهر من نه وه نده پیر و قه له و بووم که تو کاتی که به من دهگهیت، بیر له گه ده و سهری خوت ده که یته وه، چونکه کاتی که پیاویک ژنیکی خوش بویت، چیت نه بیر له گه ده ی ده کاته وه و نه له سهری، به لام کاتی که سۆز و خوشه ویستی له ناو بجیت نه وکات پیاو په خنه له خواردن و خواردنه وه کان دهگریت و ده لیت نه م خواردنه خوش نیه یان ده لیت نه م خواردنه قورسه و نه و خواردنه وه یه زیان به گه ده م ده گه یه نیت و توشی سهر لیشم ده کات.

منیش پیکه نیم و وتم: "مریت" باوه پ بکه که من پیاوه لاوه که ی پابردوو نیم و تیپه پ بونی ساله کان منی کردوه به پیاویکی له جیگه دا که وتوو، توکی سهرم هه مووی وه ریوه و زوړیش ناخایه نیت هه موو ددانه کانیشم ده وهرن و ده بیت ددانی دهستکرد بخه مه ده ممه وه، که ده ی پیره میړدیک، هه لگری هیزی که ده ی لایکی نیه.

"مریت" وتی: تو پیره میړد نیت، له بهر نه وه ی هه رنه وه ی چاوم پیت که وت نارزه ی نه وه م کرد له گه لندا پابویرم، نه گهر پیاویکی پیر بویتایه، نه م نارزه زوه له مندا دروست نه ده بوو و هیچ که سی که و هک ژن ناتوانیت په ی به جوانی و پیری پیاویک ببات، نه گهر ژنیک پیاویکی بینی و له ناخه وه نه که ته نها له بهر پاره که ی حزی به وه کرد له گه لیدا پابویریت، به لگی نه وه یه که نه و پیاوه هیشتا لاوه، سه لیه ی ژن هیچ کاتی که

لەمبارەییەو بەهەڵدا ناچیت، ئیستا پێم بلی ئایا "کلکی تیمساح" ت بۆ بهینم یان خواردنەوێهکی تر.

من بەهەمان ئەو شیوێهیی که پیشتر بەم ژنەم وت: سەرەتا نەمدەویست "کلکی تیمساح" بخۆمەو، بەلام دواى کاریگەری دەرپرینەکانی وتم: "کلکی تیمساح" م بۆ بهینە، چونکه دواى ئەو هەموو ماوێه که لەتۆ درو بوم دەمەوێت تامەزرۆیی و چالاکی پابردووم لەخۆمدا نوێ بکەمەو.

"مریت" پۆشت و پیکیک "کلکی تیمساح" ی بۆ هینام و دای بەدستمەو و منیش خواردمەو و سەرەپای ئەوێ قورگم ناگری تیەربوو و فرمیسک لەچاومەو هاتە دەر، بەلام دواى ماوێهکی کەم بەشیوێهێک خۆم بەهەنگری چوست و چالاکی دەبینی که دەستم خستە سەر دەستی "مریت" و وتم: "مریت" تۆ راست دەکەیت، هیشتا پیر نەبوم، لەبەرئەوێ ئەم دلەى من هیشتا لاو و کاتیکیش چاوم پیت کەوت هەستم بەو کرد که وەکو پابردوو خوازیاری تۆم و دەبیت پیت بلیم که من تۆم هەرگیز لەیاد نەکردوو و لەماوێ ئەو سالانەى که لەتۆو درو بوم، هەرکاتیک پەرەسیلەکیەکم ببینیایە بەرەو "تبس" دەفریت، پێم دەوت سلۆی من بە "مریت" بگەینە.

"مریت" وتی: "سینۆه" منیش بەردەوام لەییری تۆدا بوم و هەرجاریک پیاویک لەتەنیشتەمەو دەخەوت و دەستی دەخستە سەر دەستم، تۆم دەهاتەو بیر و دواى ئەو خەمگین دەبوم، چونکه دەمزانی پابواردن لەگەڵ هیچ پیاویکدا بەئەندازەى پابواردن لەگەڵ تۆدا چیژ بەمن نابەخشیت. هەندیکات بەخۆم دەوت: تۆ منت فرامۆش کردوو، چونکه لەکۆشکی فیرەوێدا لەشاری "ناسۆ" ژنگەلیکی جوانی تێدایە و تۆ دەتوانی لەگەڵیاندا پابوێری.

وتم: "مریت" راست دەکەیت که لەکۆشکی فیرەوێدا ژنگەلیکی زۆری تێدایە، بەلام تۆ تاکە دۆستی منی و من دواى درەچوێم لە "تبس" هیچ ژنیکم نەکردوو بەدۆستی خۆم.

"مریت" وتی: هەرکاتیک "کاپتا" هەلیکی بۆ برەخسایە و لەمەیخانەکەدا دانیشتایە، من و ئەو باسی تۆمان دەکرد و "کاپتا" باسی چاکەکانی تۆی بۆ دەکردم و دەیوت: پیاویکی دلپاکى و ئەگەر ئەو لەولاتە دورە دەستەکاندا لەگەڵ تۆدا نەبواوە و تۆی لەهەپەرەشەکان پزگار نەکردایە ئەوا بەکۆشت دەدرایت.

منیش که به گهرمی "کلکی تیمساح" چوست و چالاک و ورژابوم وتم: ناھ....
 "کاپتا"ی خزمه تکاری کۆن و به وه فام له کوییه بۆئوهی له ئامیزی بگرم، چونکه
 سه ره پای ئه وهی له مېرۆدا له ئامیزگرتنی نۆکه ریکی دیرین له لایه ن که سیکی وه که منه وه
 په سه ندکراو نیه، سه ره پای ئه وه هه موو شتانه ش هه ر خو شم ده ویت.

"مریت" وتی: "کاپتا" به رۆژدا نایه ته مه یخانه وه، چونکه کاته کانی ئه وه له رۆژدا،
 له فروشگای گه ن و ئه وه مه یخانه ی که مامه له ی مەزنی تیدا ده کریت به سه ر ده بات و
 ئه گه ر تۆ چاوت پئی بکه ویت سه رت سو پ ده مینی، چونکه "کاپتا" به ته واوی ئه وه ی
 فه رامۆش کردوه که له رابردوودا کۆیله بووه و ئه مېرۆ خو ی به که سیکی ده وله مه ند و
 وه جا خزاده یه کی راسته قینه له قه له م ده دات و منیش له به ره ئه وه ی به خواردنه وه ی
 "کلکی تیمساح" به ته واوی ورژابوم، مریت وتی: ئایا حه ز ده که یت برۆین که میک
 به نیو شاردا پیاسه بکه ین، بۆئوه ی هه وا به ر پوخسارت بکه ویت، له هه مان کاتدا
 ببینی که "تبس" له نه بونی تۆدا تا چ راده یه که گۆراوه.

وتم: به ئی... ئاماده م له گه ل تۆدا برۆم بۆ پیاسه، چونکه له گه ل تۆدا پیاسه کردن
 زۆر چیژ به خشه... "مریت" رۆیشت و ئارایشتی پوخساری خو ی کرد و ملوانکه ی
 ئالتونی له مل کرد، کاتی که گه رایه وه بینیم جوانتر بووه و ئه وه بۆنه رۆح به خشه ی لیوه
 دیت که ته نها له "تبس" دا ده ست ده که ویت.

که ژاوه یه کیان هی نا و من و "مریت" سواری بوین و که وتینه ری تا ئه وه ی گه یشتی نه
 شه قامی "قۆچه کان" ی نزیک په رستگای رابردوو و منیش بینیم به پیچه وانه ی
 قسه کانی "مریت" که وتی "تبس" گۆرانکاری به سه ردا هاتوو، ویرانه کانی جهنگی
 رابردوی هیشتا پیوه دیاره و هیچ که سی که نۆژهنی نه کردوو ته وه و به تازهی
 له شوینی ماله پوخاوه کاندای خه ریکی دروست کردنی چه ند خانویه کن.

کاتی که گه شتی نه لای په رستگای پیشتینی "ئامون" من به سه رسوپرمانه وه بینیم
 هیشتا قه له ره شه کان له وه ده ورو به رده خه ریکی فرین، چونکه ئه م بالنده شومانه،
 له وای شه ری ناخۆوه ئیره یان به جی نه هیشتوو، چونکه خوویان به وه وه گرتوو که
 به چوارده وری په رستگای رابردوودا هه لبفرن.

من و "مریت" له که ژاوه که دابه زین و بینیمان په رستگا که چۆل دیاره و ته نها
 له به رامبه ر "مالی ژیان" و مردوو خانه دا چه ند که سی که ده ببینریت.

من دەمزانى كه "مالى ژيان" و مردووخانه هيشتا له پهرستگاي "ئامون"ى پيشوودايه، له بهرئوهى گواستنهوى ئهم دوو رېكخراوه بۆ شوينىكى تر ئهركىكى زۆر لهخۆ دهگريئ و پيويسى به بوجهيهكى زۆره.

"مريت" پيى وتم: سه رهراى ئهوى "مالى ژيان" هيشتا ماوه تهوه، كه چى فیرهون ههچ گرنگيهكى پينادات و له بهرچاو كه وتوو و ههنديك لهو پزىشكانهى بهردهوام له "مالى ژيان" دا بون ئهوييان بهجى هيشتوو و له ناو شاردا نيشتهجى بون.

باخه مهنهكانى پهرستگاي "ئامون" بههوى نه بونى چاوديريهوه وشك بووه و ههنديك له درهخته پيرهكان كه وتبوون، كاتيك بينيم ئهوه پهرستگايه كه پرژانتيك نيوهندى زانستى جيهان بوو، واى ليها توه، زۆر خه م بۆ خوارد، چونكه سه ردهمى لاويهتى خۆم لهو پهرستگايه دا بهواتا له "مالى ژيان" دا به سه ر بردوو و وا ههست دهكم ههركه سيك ئهوه شوينا نهى سه ردهمى لاويهتى تيدا به سه ر برديئت، له سه ردهمى پيريدا به ويرانى ييبينئت، زۆر به داخ دهبيئت بۆى.

پهيكه رهكان سه رنگون كراون و ناوى "ئامون" يان له سه ر ديوارهكان پاك كردبووه و كاتيك گه شتینه "مالى ژيان"، بينيم كه سانيك له وین كه به توپه ييهوه ته ماشام دهكهن.

"مريت" وتى: "سينوهه" ئهم "خاچى ژيان" ه له ملت ده ربهينه يان بيشارهوه، چونكه ئه مانه كاتيك چاويان به م خاچهى تو دهكه ويئت، وا ههست دهكهن كه تو لايهنگرى "ئاتون"ى و له وانهيه به ردت تيبگرن يان به چه قو بتكوژن.

"مريت" راستى دهكرد، خهلكى له خاچهكهى من توپه بووون، به تايبهت ئه وانهى به جليكى سپى و سه ريكي تاشرا و چه ور كراو، وهك كاهينهكانى رابردوى "ئامون" له ويدا پياسه يان دهكرد.

فیرهون ئهوى قه دهغه كردبوو كه كاهينهكانى خوداى پيشوو پۆشاكى سپى له بهر بکهن و سهريان بتاشن و چهورى بکهن ههروهها سهردانى پهرستگاي "ئامون" بکهن، به لام ئهم كاهينانه به بوپريهكى شايستهوه به جلى كاهينهكانى خوداى پيشوو به نيو خهلكيدا رپيان دهكرد و له كاتى تپه پربونى ئهم جوړه كه سانه به كو لانه كاندا خهلكى كړنو شيان بۆ ده بردن و به وشيوهيهى من لى تىگه شتوبم ئه گه ر ئه و جوړه

کاهینانە چاویان بە خاچەکەى من بکەوێت و فرمانى کوشتنى من بەخەلکى بەدەن
یەكسەر خوینم درپژن، بە تاییبەت گەر بشارنن من پزیشکی تاییبەتی فیرعەونم.
چونکە لەمیسردا تەنھا یەك کەس پیرۆز و کوپى خودایە، ئەویش فیرعەونە،
هەرلەبەرئەوێش خەلکى هیچکاتێک فیرعەونێک ناکوژن، بەلام چواردەورەکەى
بەکەسانێکی ئاسایی لەقەلەم دەدەن و کوشتنیشیان بەشتیکی زۆر ئاسایی
لێکدەدەنەو.

من دەستم خستە سەر ئەو خاچی ژبانەى کە بەملمەرە هەلمواسیبوو، بۆئەوێ
خەلکى چاویان پێى نەکەوێت و لەگەڵ "مریت" دا لە "مالی ژبان" دور کەوتینەو و
گەشتینە نزیک دیواری پەرستگا و بینیم چیرۆک بێژێک خەریکی گێڕانەوێ داستانیکە
و ئەوانەى چواردەوریان گرتوو، هەندیکیان دانیشتون و هەندیکیشیان بەپێو
راوەستان، ئەوانەى کە نەدەترسان لەو شەرۆال یان کراسەکیان پیس بکەن،
بەدانیشتنەو گوێیان لەداستانی ئەو چیرۆک بێژە دەگرت، هەرەها ئەوانەى دەترسان
لەوێ جەکانیان پیس ببیت، بەپێو گوێیان لەگوتەکانی دەگرت.

ئەو داستانەى کە چیرۆک بێژەکە دەگێڕایەو بۆ خەلکى، بەلای منەو زۆر تازە
بوو، سەرەرای ئەوێ لەسەردەمى منداڵیدا دایکم تەواوی داستانەکانى میسرى بۆ
گێڕاوەتەو، بەلام تا ئەو پۆژە گویم لەو داستانە نەبوو.

بەکورتیەکەى داستانى چیرۆک بێژ ئەو بوو کە لەکۆندا ژنیکی جادوگەرى پەش
پێست کە لە "ست"^۲ ئیلهامى وەردەگرت، لەسکی خۆیدا فیرعەونێکی درۆینەى هینایە
بون و ئەم فیرعەونە دواى ئەوێ گەشتە پلەى فرمانەرەواى بوو بەئەلقە لەگوێ
"ست" و هەرچى ئەو پێى بوتایە ئەنجامى دەدا و بەپێى فرمانەکانى "ست"
پەیکەرەکانى خودای میسرى سەرنگون کرد و ئەوکات خودا نەفرەتى بەسەر نەتەوێ
میسردا باراند و چیتەر لەکیلگەکانى میسردا گەنم نەدەپوا یان ئەگەر بیشپروایە
گەنمیکی خراپ بەدەست دەهات و هەستان و هەلچونی پووبارى "نیل" لەباتى ئەوێ
کیلگەکانى بەپیت تر بکات، مال و لادیکانى وێران دەکرد و هەموو سالیکی کولە
بەرەمى کیلگەکانى میسرى دەخوارد و ئاوى ناو گۆماوەکان وەك خوینی لێدەهات.

² ست: لەمیسرى کۆندا هەمان رۆلى شەیتانى ئەم سەردەمە دەگێرێت.

بەلەم سەرەپای ئەوێ فیرەون بەپێی فەرمانەکانی "ست" خودای میسری سەرنگون کرد، خەلکی میسر دەستیان لەبیربواوەری خۆیان هەلنەگرت و ھەر باوەریان بەخودای ڕابردوی خۆیان بوو و کاتیکیش فیرەون بەھۆی پەسواوی بەدەبەختی ئەو ژن و پیاو پەشپێستەیی کە ئەویان ھێنابوو بون کۆچی دوایی کرد، خودای ڕابردوو گەڕایەو و تەواوی زەوی و زێڕ و زیوی فیرەونی دا بەش کرد بەسەر ئەو پەپەرەوانەیی وەفایان بۆی ھەبوو.

ئەم چیرۆکە زۆر خوش بوو و کاتیکی کۆتایی پێھات خەلکی زانیان کە خودای ڕابردوو گەڕاوەتەو و پاداشتی پەپەرەو بەوفاکانی خۆیی داوەتەو و ئەو خەلکەش کە گوێیان لەو پیاو دەگرت بەشیوەیەکی خوشحال بوون کە لەجێی خۆیاندا ھەلقون ھەلقون و ھاواریان دەکرد و ئەنگوستیلەیی مسیان دەدا بە چیرۆک بیژەکە و ئەویش ناچار بوو ئەنگوستیلەکانیان بخانە ناو پارچە قوماشیکیەو و لەگەڵ خۆیدا بیبات.

کاتیکی خەلکی بڵاوەیان لێکرد و ئێمەش ویستمان بگەڕێنەو، لەو کاتەدا بە "مریت" م گوت: ئەم داستانە زۆر خوش بوو، بەلەم بەشیوەیەکی زۆر سەرنج ڕاکێش لەم ھەلومەرجەیی ئێستا دەچیت، منیش سەیرم لەو دیت کە بەچ شیوەیەکی ئەم چیرۆک بیژە وێرای ئەم داستانە بگێڕیتەو.

"مریت" وتی: ئەم داستانە درۆینە نیە و ئەم چیرۆک بیژە لەخۆیەو ئەم داستانەیی نەگێڕاوەتەو، بەلکو کاھینەکانی پەرستگای ڕابردوی "ئامون" ئەم داستانەیان لەکتێبە کۆنەکانی ھزار سال پێش ئێستا دۆزیوەتەو و ئەگەر بەرپرسیانی فیرەون بیانەوێت ببە ڕیگر لەبەردەم ئەم چیرۆک بیژەدا، ئەوا ئەویش لەو ئەمدا پێیان دەلێت ئەو داستانەیی کە لەکتێبدا نوسراوەتەو، راستە و ھیچ کەسیک ناتوانیت بەتوانی درۆکردن سزای بدات.

وتە: من "ھورم ھب" کە فەرماندەیی لەشکری سەربازی میسرە، باش دەناسم و دەزانم کە پیاویکی سەخت گیرە و باوەری بەھیچ خودایەکی نیە، بەلەم فەرمانەکانی فیرەون دەستبەجێ جێبەجێ دەکات.

"مریت" وتی: "ھورم ھب" ھەرچەنێک سەختگیر بیت، ناتوانیت ڕێ لە چیرۆک بیژێک بگرییت، جگە لەوکاتەیی کە درۆ بکات و ئەم چیرۆک بیژە درۆی نەکردوو و ئەوێ باسی کرد، بابەتگەلیکە کە لەکتێبە کۆنەکاندا نوسراوەتەو.

به لّام خه لکی ته نها گوی لهم چیرۆکه ناگرن، به لکو نهو پیشبینیانهش که دهکرتن بۆ یه کتری دهگیرنهوه، نه گهر تو به شه قامه کانی "تبس" دا پری بکهیت، دهبینی کاتیکی دوو کهس به یه که دهگهن، له باره ی پیشبینیه کانهوه له گهل یه کتردا دهوین و نهو پیشبینیانهش له داهاتوی رهش ئاگادارمان دهکاتهوه و بارودۆخی میسر لایهنگری نهو جوړه پیشبینیانهیه، چونکه نرخه گهنم بهرز بووهتهوه و کاربه دهستانی کوکردنهوهی باج و سهرا نه پوژ له دوا ی پوژ زیاتر ئازار به خه لکی دهگهیهنن و زهوی زور شوینی نهو ولاته نه فرهتی لیکراوه و گهنمیکی پوچیان لی دهپویتی و جوتیاره کانیش نه دهتوانن نهو گهنمه بفروشن و نه دهتوانن بیخون.

به دهه نهو قسانهوه من و "مریت" گه پراینهوه بۆ مه یخانه ی "کلکی تیمساح" و هیشتا نیو ترارو³ له گه شتتهوه ی ئیمه تینه پریبوو چرایان داگیرساند و دوا ی داگیرساندن چا "کاپتا" خوی کرد به مه یخانه دا.

به لّام "کاپتا" نه وهنده قه لهو بوو، کاتیکی ویستی پی بنیته ناو مه یخانه کهوه به لادا خوی کرد به ناو به مه یخانه که دا، چونکه ورگه زله که ی به نیو ده رگای مه یخانه که دا تینه ده پهری.

پوخساریکی وهک مانگ خپ دههاته به رچاو و پارچه ئالتونیکی خستبووه سه ر چاوه کویره که ی و قژیکی دهستکردی شینیشی کردبووه سه ر و به دهست و گهر دنیهوه ملوانکه و باز نه ی ئالتونی به دی دهکرا.

"کاپتا" پو شاکیکی وهک وه جا خزاده مه زنه کانی "تبس" له بهر کردبوو، وهک نهو که سانه ی که متمانه یه کی ته وایان به مه زنی خویان ههیه، ئاوا به متمانه به خو بونهوه ههنگای ده نا.

به لّام کاتیکی چاوی به من کهوت، له خوشیاندایا واری کرد و وتی: نه مپو پیرۆز بکرت، چونکه من له پوژیکی ئاوادا، خاوه نه که ی خوم ده بینم.

ئهوکات ویستی کپنوش به ریت، به لّام به بونه ی وه رگه زله که یهوه دهسته کانی نه ده گه شته سه ر نه ژنوی و له باتی نهوه له سه ر زهوی دانیشته و ههردوو پیی گرت و دهستی کرد به گریان.

³ بپو بۆ بهراوێزی ژماره "٧٨" ی بهرگی په کهمی سینۆهه.

منیش ئەوم لەزەوی بەرز کردەووە و لەئامیزم گرت و لوتی خۆم خستە سەر پوخسار و شانەکانی و ئەویش لوتی خۆی خستە سەر پوخسار و شانەکانم و بەدەم ھاوارەو بەکپیاریانی ئەو مەیخانەییە و ت: ئەمڕۆ یەکیکە لەپۆژە خوشەکانی من و بەو بۆنەییەو هەریەک لەکپیاریانی ئەم مەیخانەییە بەخۆپایی یەکی پیکیک شەراب بخۆنەو، بەلام ئەگەر ویستیان پیکیک دووم بخۆنەو، دەبیئت نرخەکی بەدەن.

دوای ئەو "کاپتا" منی بردە یەکیک لەژۆرە تایبەتەکانی ئەو مەیخانەییە و بە "مریت" ی و ت: تۆش لەگەڵ گەرەم بمینرەو، چونکە ئەو تۆی زۆر خوش دەوێت و ئەگەر لێی دور بکەوێتەو، خەمبار دەبیئت.

"مریت" لەتەنیششت منەو دانیششت و "کاپتا" ش دانیششت و "کاپتا" فەرمانی دا مراویە کمان بۆ بېژێنن و بۆمان بهێنن، دوای چەند سالیک، جاریکی تر مراوی بېژاوی "تبس" م - کە لەهیچ شوێنیکێ ئەم جیهانەدا خواردنیکێ بەو جۆرە خوش بونی نیە - خوارد.

دوای ئەوێ نان خورا "کاپتا" و ت: خاوەنە خوشەویستەکەم، من دەزانم کە تەواوی ئەو نامەو سەرژمیریانەیی کە من لەماوەی ئەم سالانەدا لە "تبس" هەو بۆم ناردوێت، لەشاری "ئاسۆ" دا گەشتوووە دەستت و تۆش ئاگاداری چۆناییەتی کارەکانی خۆتیت و پێویست بەو ناکات لەئێستادا باسی کار و سەرژمیری پابردووت بۆ بکەم، بەلام هیوادارم پێم پێدەیت بەهای ئەو خواردن و شەرابەیی کە ئەمەشو بەناونیشانی شیرینی هاتنی تۆ دام بەکپیاریەکانی خۆم، هەموو لەسەر تۆ بیئت و هیچ خەمت نەبیئت، چونکە من بەرپادەیک لەبارەیی باج و سەرانیو دەستم بەپارەکانتەو گرتوووە بەرپرسیانی کوکردنەوێ باج و سەرانیو بەشیوێەیک هەڵخەڵەتاندوو کە بەهای میوانداری ئەمەشو بەلای تۆو هیچ گرنگیەکی نیە.

من دەزانم کە "کاپتا" سروشتیکێ پارەپەرستی هەیه، بۆیه هیچ پەخنیەیکم لێنەگرت، دوای ئەوەش "کاپتا" و ت: ئایا پازیت لەو نامە و سەرژمیریانەیی کە بۆم ناردیت؟

و ت: "کاپتا" من نامە و سەرژمیریەکانتم بەدەست گەیششت بەلام نەتوانی هیچ شتیک لەسەرژمیریەکان تیبگەم، لەبەرئەوێ بەرپادەیک ژمارەیی تێدابوو کە مەروفی

گیژو ویژ دهرکرد، من ههرئوهی تهماشای ئەم سەرژمیریانەم بکردایە یەكسەر سەرم گیژی دخوارد.

"كاپتا" شەرابیكى زۆرى خواردبویە پێدەكەنى و "مریت" یش لەگەڵیدا دەستى كرد بەپێكەنین. "كاپتا" داوى ئەوهى پێكەنینەكەى تەواو بوو و تى: خاوەنە بەرپزەكەم، من زۆر خوشحالم بەوهى كە دەبینم وەك جاران كە سیكى دلپاك و سادەیت و سەر لەكارە جدی و بنەچەییەكان دەرناكەیت، سەرەپای ئەوهى نامەویت بتشووبینم بە بەرازىك، چونكە هیشتا تۆ وەك ئەو بەرازە وایت كە ملوانكەیهكى ئالتونى لەبەرامبەردا دانراوە و هەرەك چۆن بەرازەكە نازانیت چى لەو ملوانكە ئالتونە بكات، تۆش بەهەمان شیۆه نازانیت بەچ شیۆهەك ئالتونەكانت بخیتە گەر، بۆیە تۆ دەیت سوپاسى خودای میسر بكەیت كە خزمەتكارىكى وەك منیان داوە پیت، چونكە ئەگەر دزىك ببوایە بەخزمەتكار، لەماوەیهكى كورتدا بى پارەى دەرکردى، لەكاتێكدا من دۆلەمندرتم كردوویت.

وتم: "كاپتا" وایزانم پێویست بەو نەكات كە من سوپاسگوزارى خوداكانى میسر یم، چونكە ئەوهى بوو هۆى ئەوهى من تۆ بكەمە خزمەتكارى خۆم، سەلیقەى جۆرى هەلبژاردنى من بوو، ئایا لەبیرتە كە لەو پۆژەدا لەگۆرەپانى كۆیلەفرۆشكاندا تۆیان بەپایەیهكەوه بەستبویەوه و تۆش بەو ژنانەت ڕادەبوارد كە لەویۆه تێدەپەرین و داواى ئاوجۆشت لە پیاوێكەكان دەرکرد و هیچ كەسیك ئاوجۆى پى نەدەدا. لەبەرئەوهى یەكچاو و كەسیكى لاواز بویت، هیچ كەسیك گرنكى پى نەدەدا و تۆیان نەدەكړى، بەلام كاتێك من هاتمە ناو بازاری كۆیلەفرۆشەكانەوه، تۆم كړى، چونكە لەوكاتەدا پزیشكىكى جوان و هەژار بوم و نەمدەتوانى نۆكەریكى گرانبەها بكړم.

كاتێك "كاپتا" گوێی لەقسەكانم بوو زۆر خەمگین بوو و پوخسارى مۆن كرد و تى: گەرەم، باش نیە كە تۆ یادگاریە كۆنەكان تازە بكەیتەوه، چونكە ئەم یادگاریانە جگە لەوهى من دلتهنگ بكات و ڕامووشینیت هیچ سودىكى ترى لیناوەشیتهوه، بەلام دەرپارەى سەرۆت و سامانەكەت هەر بەوشیۆهیهى پیم و تى: سەرەپای بونى زەحمەتى بەردەوامى بەرپرسانى كۆكردنەوهى باج و سەرانه، دۆلەمەندم كردیت و دوو نوسەرى سریانیم دامەزراندووه كە تەنها سەرۆت و سامانى تۆ بژمێرن، لەلایەكى ترەوه لەبەرئەوه ئەم نوسەرە سریانیانەم دامەزراند كە یەكەم باج

كۆكەرەوھەكان زۆر متمانەیان پێدەكەن، دووھم: هیچ كاربەدەستیكى باج و سەرانی سەر لەسەرژمیڤری سریانیهكان دەرناكات، بگرە"ست"یش ناتونیت سەر لەژمیڤیری نوسەریكى سریانى دەرناكات، ئەگەر تەواوی كاربەدەستانی"ھورم ھب"ی دۆستت، ھاوکاری بكەن.

لەپاستیدا لەبەرئەوھى باسى"ھورم ھب"كرا، دەبیّت ئەوھ بلیم كە بەپێی پاسباردنەكانى تۆ، بڕیک زێڤ و زیوم بەقەرز پێدا و دوبارە بەپێی پاسباردنەكانى تۆ، بۆ وەرگرتنەوھى ئەو بڕە كانزایە نابیت زۆر پێداگری لەسەر بكەم، چونكە دەمزانى ئەگەر پێداگریم بكردايە، ئەوا میانەى ھاوڕێیەتیتان تێك دەچوو.

سەرەرای ئەوھى دەمزانى تۆ پیاویكى كە هیچ ئاگایەكت لەسەرۆت و سامانى خۆت نیە، دەبیّت ئەوھت پێپراگەيەنم كە بەھۆى پارەپەرستى و خزمەتگوزاریەكانم، تۆ لەمڕۆدا یەكێكیت لەدەولەمەندە مەزنەكانى میسرو سەرۆت و سامانەكانى تۆ سەرۆت و سامانى راستەقینەيە، ئەك زێڤ و زیو.

زێڤ و زیو، بەھۆى تیپەربوونى كاتەوھ نرخى دادەبەزیت، بەلام زەوى و ئازەل و مال و كەشتى و نۆكەر، ھەرگیز نرخیان دانابەزیت و ھەرچەنێك نرخى زێڤ و زیو كەم بێیتەوھ، ئەوا لەبەرامبەردا بەھای زەوى و مال و ئازەل و كەشتى و نۆكەرەكان بەرزتر دەبییتەوھ.

من دەزانم كە تۆ ئاگات لەسەرۆت و سامانى خۆت نیە، لەبەرئەوھ بەشینك لەزەوى و مالهكانتەم كردووه بەناوى خزمەتكار و نوسەرەكانتەوھ بۆئەوھى ئەو پادە سەرۆت و سامانە مەزنەى تۆ لەبەرچاوى كاربەدەستانی كۆكردنەوھى سەرانی بشارمەوھ.

چونكە ئەو باجەى فیرەون دایناوھ بۆ كەسە دەولەمەندەكان، بەتەواوى فشارى بۆ ھیناون و كەسە ھەژارەكان دەبیّت یەك لەسەر پینجى گەنمى خۆیان وەك سەرانی بەدەن، بەلام یەك لەسەر سیى داھاتى گەنم وەك باج و سەرانی لەدەولەمەندەكان وەردەگرن.

لەدەستدانى سوریا ھەروھا ئەم سەرانی زۆر و قورسە، میسرى بەتەواوى ھەژار كردووه، بەلام چەنێك میسر ھەژار بكەوێت دەولەمەندەكان دەولەمەندتر و ھەژارەكان داماتر دەبن، ئەم بارودۆخە ئەو ولاتانەش دەگریتەوھ كە تۆشى ئەم ھەژاریە دەبیّت.

به لّام تو "سینوهه" له پزیزی دهو له مهنده كاندايت و پوژ له دواي پوژ ساماناكت زياتر دهبيّت، دهبيّت نه وهشت پي بلّيم كه به شيك له م سهرودت و سامانهت له پزیزی كو كړدنه وه گه نم بو كاتي گراني، به دهست هيّناوه.

"كاپتا" دواي نه وه قومپكي تري خواردوه و وتي:

گه ورم، نه و لا تانهي بهرو ويړاني ده پون، هو كاره كهي نهويه كه به شيك له زهويه كاني هيچ كشتوكا ليكي تيډا ناكريّت و هر بهوشيوهيه ده ميّنيته وه، هره وها نه مړو له ميسردا به شيك له زهويه كاني نامون به بي كشتوكال ماونه ته وه، بويه نرخی گه نم له محاله تانه دا به رز دهبيّته وه، من زور زو ناگاداري نه م حالته بوم و پيم به و برد كه گه نم كاليه كه هر گيز زهره ري تيډا ناكه يت، له بهر نه وه هه موو ساليك له چاو سالي رابردودا گرانتر دهبيّت.

نه وه بوو دهستم به كړيني گه نم كرد و دواي هر ساليك گه نم به نرخیكي زياتر ده فروشت. نيستا تيگه شتم كه فروشتني گه نم، له سالي پاردا هه ليه و دهبيّت گه نم له نامباره كاندا هه لېگي ريّت، چونكه هه موو مانگي ك له چاو مانگي پيشوو به هاي گه نم گرانتر دهبيّت و كه سيك نه مړو گه نمي خو ي بفروشيّت، هر چه نيك گرانيشي فروشتيّيّت، هه له تاهه، له بهر نه وه له سبه ينيډا به هاي گه نم گرانتر دهبيّت.

نه وه بوو تا له توانامدا هه بوو گه نم كړي و نيستا خه زينه كاني تو پړن له دانه ويّله، به لّام نايان فروشم، چونكه ده زانم نرخی گه نم گرانتر دهبيّت.

"كاپتا" خواردنه وه بومن و "مريت" تيكر و وتي: من زور سوپاسي فیرعون ده كم و له خودا داواكارم سهد كه پرت سهد ته مني بداتي، چونكه فیرعون هر چي زياتر بريّت، خه لكی هه ژارتر ده كه ون و هر چه نيكي ش خه لكی هه ژارتر بكه ون زياتر ناچار ده بن زه وي و ژن و كوړ و كچاني خو يان له پيناوي چهند كاسه يه ك گه نمدا بفروشن، هر له بهر نه وه ش نيّم به خوړا زه وي خه لكيمان دهست ده كه ويّت و كچان و كوړان و ژنه كانيشيان، ده كه ينه كه نيز و نو كهری خو مان.

"كاپتا" كه به هو ي نه م قسانه يه وه چست و چالاك بوو و وتي: پايه دار بيّت فیرعون و خودا كه ي "ناتون" كه دهو له مهنده كان مانگ له دواي مانگ دهو له مهنده تر و هر ز له دواي و هر زيش هه ژران داموتر دهكات، نه و هه له ش بو نيّم ده په خسي نيّت تا بتوانين ته واي كيّگه و باخ و ماله كاني ميسر بكړين و ژن و پياوه كان بكه ينه كه نيز و

نۆكەرى خۆمان، بەلەم تۆ ئەى خاوەنە بەرپەزەكەم، نابیت وا لىكى بەدەیتەووە كه من لەمپۆدا زیاد لەپۆژانى رابردوو دزیت لیدەكەم و لیشت ناشارمەووە هەندىكات بەداخ دەبم، چونكە ئەوێندە دەستپاك و دروستكارم، ئەگەر ژن و منداڵم هەبوايە، بەدەلىنایيەووە بۆلەو و گلهییەكى زۆریان لى دەكردم كه بۆچى سەرۆت و سامانەكەت نادزم، چونكە ئەى خاوەنە خوشەويستەكەم، سینۆهەى مەزنى من، هیشتا خوداكانى میسر خاوەنىكى وەك تۆيان نەهیناوەتە بون كه هیندە سادە بیئت، ئەوان بۆیە تۆيان هیناوەتە بون تا مەوۆ دزیت لى بكات.

بەقسەكانى "كاپتا" پیدەكەنیم و "مریت" یش بەهەمان شیوێ پیدەكەنى، "كاپتا" وتی: گەرەم من ئەو سامانەى كه لەمپۆدا هەتە لەقازانجى، دانانى باج و خەرجه جیاوازهكانەووە بەدەست هاتوو.

خەرجه جیاوازهكان بریتین لەو بەرتیالانەى كه من داومە بە كارمەندانى كۆكردنەوێ باج و خەراج، بۆئەوێ ئەوان بكەمە یارمەتیدەرت.... بەشیكى تر لەخەرجه جیاوازهكان بریتین لەو شەرابانەى كه دەرخوادى كارمەندانى كۆكردنەوێ باج و سەرانیەم داو، بۆئەوێ كاتێك ژمیاریانى ئابورى و نوسەرانى میسر دین بۆ پشكنین، سەریان گەرم بیئت و چاویان زاق بیئت تا بەجوانى چاویان بەژمیاریارى دارایی تۆ نەكەوێت.

"كاپتا" بەم شیوێ بەردەوامى بەقسەكانى خۆى دا:

تۆ نازانى ئەم كاربەدەستانەى باج و سەرانیە، دەتوانن چەنێك شەراب بخۆنەووە، بیئەوێ مەست بن و چاوەكانیان زاق بیئت. خەرجه جۆراوجۆر بریتیه لەو گەنمەى كه من هەندىكات دەمبەخشى بەسەر هەندىك هەژاردا بەتایبەت ئەو هەژارانەى كه دەزانم دەپۆن بۆ هەموو شوینیك و قسەى زۆر دەكەن، بۆئەوێ لەهەموو شوینیكدا باسى چاكەى تۆ بكەن و بڵێن كه "سینۆهە" تەواوى سامان و گەنمى خۆى دەبەخشیتە نەتەوێكەى خۆى. ئەم كارەش زۆر پیویستە و یەكێكە لەهونەرەكانى دەولەمەند بون. دەولەمەندیك هەموو سالیك سەدا خیزان لەناو دەبات و دەست بەسەر زەویەكانیاندا دەگرێت و ژنان و پیاوانى خیزانەكان دەكاتە كەنیز و نۆكەرى خۆى و بەكۆكردنەوێ گەنم لەخەزینەكانداو هەلگرتنى تەواوى نازوقەكانى تر، نرخى شتەكان بەرز

دەكاتەۋە سەدھا كەس لەبىرساندا لەناو دەبات و لەبەرامبەردا ژورەكانى خۇي پېر دەكات لە زىر زىو.

لەبەرامبەر ئەۋەممو سودەدا، مشتىك گەنم يان بېرىك زىپوزىو بەدەمەقەرە دەدەن بەو كەسانەى دەپۇن بۇ ھەموو شوپىنىك بۇئەۋەى باسيان بىكەن، تەنھا بۇئەۋەى ئەمانە بلىن كە فلان دەۋلەمەند ھەموو شتىكى خۇي بە ھەژاران دەبەخشىت و شەو و پۇژ، بۇ داين كردنى كەرەستەى ئاسايش و ئارامى ھەژاران تىدەكۇشىت.

سودى ئەم ھونەرە ئەۋەىە كە يەكەم ھەژاران و ئەۋانەى بەدەستى تۇ، بەۋاتا بەدەستى من ستەميان لىكراۋە و بونەتە كۆيلە و كەنيزەى من و دەۋلەمەندەكانى تر ئىرەيىت پىنابەن كە بۇچى دەۋلەمەندتر بويت. دوۋەم لەر پۇژەۋەى كە بارودۇخى مىسر تىك چوۋە و خوداى "ئامون" لەناو چوۋ، ھىچ كەسىك ھەۋلى ئەۋەى نەدا ئاگر لەخەزىنە گەنمەكانى تۇ بەرىدات و مائەكانت وىران بكات يان ھەۋلى كوشتنى تۇ بدات، لەبەرئەۋەى ئەم نەتەۋەىە تۇ بەكەسىكى مرۇژ دۇست و چاكەخۋاز لەقەلەم دەدات.

دواى ئەۋەى "كاپتا" كۆتايى بەقسەكانى خۇي ھىنا، دەستى خستە سەر سىنەى و ئاشكرا بوو چاۋەپىي ئەۋەى دەكرد ستايشى كارەكانى بىكەم.

منىش وىم: "كاپتا" بەقسەكانى تۇدا ديارە كە ئىستا بېرىكى زۇر گەنم لەناو خەزىنەكانى مندايە.

"كاپتا" وتى: بەلى، تۇ لەمپۇدا يەكىكى لەمەزىتىن خاۋەن گەنمەكانى مىسر.

وئىم: "كاپتا" ئىستا كاتى چاندنى گەنمە...

"كاپتا" وتى: بەلى و ھەر لەبەرئەۋەش گەنم زۇر پەۋاجى پەيدا كردوۋە.

وئىم: تۇ دەبىت ھەر ئىستا بېرۇيت بۇ لاي ئەو جوتيارانەى كە لەزەۋىە كۆنەكانى "ئامون" دا سەرقالى كارى كشتوكالين و گەنمەكەى من دابەش بىكەيت بەسەر ئەو كەسانەدا كە پىۋىستيان بەگەنمە، چونكە ئەمانە گەنميان بۇ ۋەشاندىن نىيە، لەبەرئەۋەى گەنمەكەى ئەۋان توشى ئافات بوو و من بەچاۋى خۇم بىنىم كە گەنمەكەيان پەلەى سۈرى ۋەك پەلەى خويىنى پىۋە بوۋە.

"كاپتا" وتى: گەرە و بەرپىزم تۇ خۇت بەم جۇرە نەخشە زىانبەخشانەۋە ماندوۋ مەكە و بھىلە من لەباتى تۇ بىر بىكەمەۋە و بېريارى ئەۋە بىدەم، سەرەتا كاتىك

جوتیاره‌کان له‌زه‌ویه‌کانی "ئامون" دا ده‌ستیان به‌کاری کشتوکالی کرد، نه‌وانی خاوه‌نی خه‌زینه‌ی گه‌نم بون، گه‌نمیان تاکاتی خه‌رمان کوتان به‌قه‌رز پی‌ده‌دان و بریاریان دابوو له‌به‌رامبه‌ر هه‌ر کاسه گه‌نمیکدا له‌سه‌ر خه‌رماندا دوو کاسه گه‌نم له‌جوتیاره‌کان وه‌رگه‌رنه‌وه. له‌به‌رنه‌وه‌ی جوتیاره‌کان توانای نه‌وه‌یان نه‌بوو قه‌رزه‌که‌ی خۆیان بده‌نه‌وه، بۆیه له‌به‌رامبه‌ر نه‌وه‌دا خاوه‌ن گه‌نمه‌کان ده‌ستیان به‌سه‌ر ئاژه‌له‌کانیاندا ده‌گرت و کابرای جوتیاریش له‌به‌رنه‌وه‌ی چیت‌ر ئاژه‌لی نه‌بوو به‌ته‌واوی وره‌ی ده‌روخا.

به‌لام له‌م‌پ‌ودا گه‌نم به‌را‌ده‌یه‌ک گرانه که ئه‌گه‌ر له‌سه‌ر خه‌رماندا له‌به‌رامبه‌ر نه‌و گه‌نمه‌ی به‌کابرای جوتیار ت داوه ده‌ست به‌سه‌ر هه‌موو ئاژه‌له‌کانیدا بگه‌رت، هه‌شتا سو‌دی‌کی وایان لێ‌نا‌بینیت، به‌لام ئه‌گه‌ر نه‌و گه‌نمه‌ی که هه‌لت‌گرت‌وه له‌بازاردا بی‌فرۆشی، نه‌وا له‌ده‌ست به‌سه‌را‌گرتنی ئاژه‌لی کابرای جوتیار زیاتر قازانج ده‌که‌یت. سه‌ره‌رای نه‌وه‌ش گه‌نم قه‌رز‌دان به‌ جوتیار بۆ‌نه‌وه‌ی بیه‌وشی‌نیت، له‌دید‌ی باز‌رگانه‌وه هه‌له‌یه، چونکه پێ‌شه‌که‌ی ئێ‌مه پێ‌ویستی به‌وه‌یه که ئه‌مه‌سال ب‌رێ‌ک له‌زه‌ویه‌کان کشتوکالی تێ‌دا نه‌کریت، بۆ‌نه‌وه‌ی نه‌رخ‌ی گه‌نم به‌رز‌تر بیه‌ت‌وه. لێ‌رده‌مه‌به‌ست نه‌وه‌یه که ئێ‌مه نابیت گه‌نم به‌قه‌رز بده‌ین به‌ جوتیاره‌کان، بۆ‌نه‌وه‌ی له‌زه‌ویه‌کانیاندا نه‌یوه‌شینن، چونکه یه‌که‌م ناتوانن له‌کاتی سه‌ر خه‌رماندا قه‌رز‌ه‌که‌مان بده‌نه‌وه، له‌به‌رامبه‌ر نه‌مه‌شدا ئێ‌مه ده‌بیت ده‌ست به‌سه‌ر ئاژه‌له‌کانیاندا بگه‌رن، ئه‌م کاره‌ش له‌قازانجی ئێ‌مه‌دا نه‌یه. دو‌وه‌م: له‌پ‌روی ه‌رز و بیر‌وه‌، ئه‌گه‌ر زه‌ویه‌ک کشتوکالی تێ‌دا نه‌کریت با‌ش‌تر و به‌پیت‌تر ده‌بیت و به‌های گه‌نمیش له‌هه‌مان کاتدا به‌رز ده‌بیت‌وه. سی‌یه‌م: خاوه‌ن خه‌زینه‌کان له‌به‌رامبه‌ر نه‌و هه‌لو‌یسته‌ماندا پ‌قیان لێ‌مان ده‌بیت و ده‌ست به‌ر‌قه‌به‌رایه‌تیمان ده‌که‌ن، ته‌نها له‌به‌رنه‌وه‌ی قه‌رز‌مان به‌جوتیاران داوه.

له‌وه‌لامی "کاپتا" دا و‌تم: نه‌وه‌ی پیت ده‌لیم بیکه، نه‌ویش نه‌وه‌یه که گه‌نمه‌که‌م به‌نیو جوتیاراندا دابه‌ش بکه و پێ‌یان بلی ئه‌م گه‌نمه به‌ناوی "ئه‌خ‌نا‌تون" و خودا‌که‌ی "ئا‌تون" وه‌ پیتان ده‌ده‌م، چونکه من فیر‌عه‌ونم خۆش ده‌و‌یت و هه‌رله‌به‌رنه‌وه‌ش پ‌یز له‌خودا‌که‌ی ده‌گرم. من ئێ‌سقانی نه‌و جوتیارانه‌م بیه‌یوه له‌ژێ‌رپێ‌ستیانه‌وه، وه‌ک پێ‌ستی نه‌و نو‌که‌رانه‌ی که له‌کانه کان‌زا‌کاندا کاریان ده‌کرد ده‌رپه‌ربوو. هه‌روه‌ها مه‌مکی ژنانی جوتیارانیشم بیه‌یوه که وه‌ک مه‌شه‌که‌یه‌کی وش‌ک و بێ‌ئاو شو‌ر ببوو‌یه‌وه و

نهیانده توانی شیر به منداله کانیاں بدن و منداله کانیشیانم بینی که چاوه کانیاں له برساندا قول بویو.

هر له بهرئه وهش ده بیئت گه نمه کهم بدهیت به جوتیاران و بلییت که فیرعه ون و خودا کهی ئه و "ئاتون" ئه م گه نمه م به قهرز دهدات به ئیوه، بۆئه وهی سودی لی وهرگرن و له زهویه کانتاندا بیوه شیئن.

به لام من چهز ناکه م ئه م گه نمه یان به خوڤایی پیبدهم، چونکه له وه وپیش ئه وه تاقیکراوه ته وه، کاتی که خه لکی شتی که به خوڤایی به دهست بهینن، قه دری ئه و شته یان له بهرچا و نابیت و هر له بهرئه وهش جوتیارانی میسر نه یان توانیوه سود له زهوی و ئاژه له کانی "نامون" که فیرعه ون به خوڤایی پیی دا ون وهرگرن، له کاتی که ئه گهر فیرعه ون ئه م زهویانه ی به نرخیکی ئاسای بفروشتایه به جوتیاران و به های ئه و زهویه ی به وهرزانه لی وهرگرتایه "قست" باشت بویو. له مکاته دا جوتیاره کان ناچار ده بون سود له زهوی و ئاژه له کان وهرگرن و ته مه لی و بیحه و سه له ییان وه لاه و نیئن. ئه و قهرزه ی تۆ دهیده ی به جوتیاران ده بیئت قهرزی بی "سوو" بیئت و پیشیان بلی له بهرامبه ر هر کاسه گه نمیکدا، له کاتی سه ره خه رماندا ده بیئت هر یه ک کاسه گه نمان پی بده نه وه، ههروه ها چاودیری ئه وهیشیان لی بکه که ده بیئت ئه و گه نمه بوه شیئن.

کاتی که "کاپتا" گوئی له م قسانه بوو هاواری کرد و یه خه ی خو ی در ی و وتی: که ورم دوباره هاتیه وه و منت گرفتاری به ده بختی کرده وه. به چ شیویه که من ده توانم له بهرامبه ر هر کاسه گه نمیکدا که دهیده م به جوتیار، له سه ره خه رماندا ده بیئت هر یه ک کاسه گه نم ی لی وهرگرمه وه؟ ئه گهر من له بهرامبه ر هر کاسه گه نمیکدا ته نها یه ک کاسه گه نم وهرگرمه وه، ئیتر ده بیئت له کی دزی بکه م؟ چونکه من ناتوانم دزی له سامانه که ی تۆ بکه م، بۆیه ده بیئت دهست بۆ سامانی خه لکی دریژ بکه م.

من ناتوانم گه نم به ناوی فیرعه ون و خودا که ی ئه و "ئاتون" به قهرز بدهم به جوتیاران، له بهرئه وه ی "نامون" من دو چاری نه فرهت ده کات.

من له ترسی فیرعه ون و بهر پر سه کانی ناتوانم به ئاشکرا بانگه شه ی ئه م کاره بکه م، به لام له بهرئه وه ی لیژدها هیچ بیگانه یه که نه، ئه م قسه یه ده که م و ده لیم "نامون" که خودای پابردوه زۆر به توانایه و کاهینه کانی گهرچی بهر کهش دهسته لاتیان نیه،

بەلام ئیستا نەفرەتیان لەتەواوی جوتیاران و "ئاتون" کردوو و ھەر لەبەرئەوێش جوتیارانی "ئاتون" برسیانە و زیان لەگەنمەکانیان دەکەوێت.

کاتیکی "کاپتا" سەرقالی قسە کردن بوو، من بەھۆی گەرماوە قژە دەستکردەکەم لەسەرم لابرد، کاتیکی "کاپتا" چاوی بەسەرە کەچەلەکەم کەوت وتی: ئای گەرەم، ئایا سەری تۆش کەچەل بوو؟..... ئایا حەز دەکەیت دەرمانیکت پێ بدەم کە دوبارە موی سەرت بپوێنیتەو و قژیکی جواتر لەجاران بەدەست بهێنی؟

ئەو دەرمانە یەکیکە لەباشترین ئەو دەرمانانەی کە لەمیسردا ھاتووێتە بون و نرۆست کراوە و ھیشتا پزیشکانی "مالی ژیان" لەبارەیی ئەو دەرمانەو ھیچ زانیاریەکیان نیە و ھەرکەسیک ئەو دەرمانەیی بەکار ھێنا بێت دەرئەنجامیکی باشی لێ بەدەست ھێناوە و لەبەرامبەر ئەو کارەمدا پزیشکی زۆریان لیگرتوم و تەنھا یەکیک لەوانە سکالای کرد و وتی: بەھۆی بەکارھێنانی ئەو دەرمانەو، موگەلیک پرواوە کە لەشیوەی توکی گیانەوەرەکان دەچیت و وەک موی پەش پیستەکان لولە.

"کاپتا" لەبەرئەو ئەم باسەیی ھێنا یە ئاراوە بۆئەوێ من بپارەکەیی خۆم فرامۆش بکەم، بەلام من تیمگەیاندا کە لەبپاری خۆم پاشگەز نابمەرە و گەنمی من دەبێت بەنیو جوتیارەکاندا دا بەش بکری.

"کاپتا" تیگەشت کە گالته ناکەم، بۆیە وتی: گەرەم، ئایا سەگیکی ھار قەپی لیگرتوی یان چزی دوپشکیک بەجەستەدا چەقیو، بۆیە وا شیت بویت؟ ئەو بپارەیی کە تۆ دەتەوێت بیدەیت، شکست بەئیمە دەھێنیت و دوبارە دەبێت بۆ بەدەست ھێنانی نانیک دەست بەئەک و گرتەکانمان بکەینەو.

منیش وەک تۆ لەببینی ئەو جوتیارانەیی کە ئیسقانەکانیان لەژێر پیستیانەو دەرپەرپو دنگران بوم، بەلام من ناپۆم بۆ ئەو شوینانەیی کە ئەم جۆرە کەسانەیی تیدا بیت، ئەگەر لەشوینیکدا پو بەپوێ ئەم جۆرە کەسانە ببمەرە پویان لێ وەرەگێرم، چونکە مەوێ تەنھا بەو شتانە کاریگەر دەبێت کە دەیانبینیت و ئەگەر چاوی بەشتیکی کاریگەریش نەکەوێت دوچاری خەمباری نابیت، بۆیە یەکیک لەو شتانەیی کە بوو تە ھۆی مایەیی خەمباری من ئەو یە کە تۆ دەلێیت من دەبێت بپۆم و گەنم بەنیو جوتیاراندا دا بەش بکەم و ئەمەش کاریکی ماندوکرە، چونکە کیلگەکانی میسر، لەکەنار پویاری "نیل" دا قوڕ و زەلکاو و نەجەلانە و ھەر بەھۆیەو پیم دەچەقیتە ناو

قوپ و لىتەو و دەكەوم، يان نوقمى يەككە لە جۆگەلە ئاوەكان دەبم، لەبەرئەوئەى ئىستەكەسىكى لاو نىم بۆئەوئەى بتوانم بەرگەى مەندوئەتەكانى پەردوو بگرم.

وتم: "كاپتا" لەپەردوودا درۆت دەكرد و من وام دەزانى لەبەرئەوئەى ئىستەكەسىكى بويەت، دەستت لەدرۆ كەردن ھەلگەرتووە، بەلام دەبينم ھەروەكە پەردوو درۆنى. تۆ ئىستەكەسىكى لەپەردوودا لاوتر دىيەتە بەرچا، چونكە لەپەردوودا دەست و پىكانت دەلەرزىن، بەلام ئىستەكەسىكى دەستەكانت نالەرزىن، لەپەردوودا چاوەكانت سور وەرەگەرا، بەلام لەمرودا وەكوو جارەن سور ناييەتەو، جگە لەو كاتانەى كە دەخۆيتەو. لەبەرئەوئەى من پزىشكەم ئەم گەشتە بۆ تۆ كە زۆر قەلەو بويەت بەگەنگ دەزانم، چونكە قەلەوئەى فشار دەخاتە سەر دلت و ھەناسە بركەت پىدەخات. بەلام بەھۆى رەكەردنەو ئەم قەلەوئەى كەمتر دەبيەتەو و وەك ئىمە دەتوانى بەچالاكى رەكەيت. ئايا لەبەرتە كاتىك لەجەدەكانى "بابل" دا پىاسەمان دەكرد، تۆ چەنەك چالاك بويەت، ئايا لەبەرتە كاتىك بەنيو كىوەكانى "لوبنان" دا كۆچمان دەكرد، بەچ خىرايەك بەسەر كىوەكاندا سەر دەكەوتەيت، ئەگەر پزىشكى تاييەتى فيرعەون نەبوايم، لەگەل تۆدا كۆچم دەكردو سەردانى جوتيارەم دەكرد و گەنەم بەنيوياندا دابەش دەكرد، بەلام لەبەرئەوئەى پزىشكى تاييەتى فيرعەونم، لەوانەى ھەموو پوژىك كەرى بەم ھەيئەت و مەنىش ناتوانم "تەس" بەجى بەيەم. دواجار "كاپتا" خۆى دا بەدەستەو پەرزى بوو بەھۆى بەپىنى فەرمانەكەم رەفتار بەكات. ئىمەش تا ئەوكاتەى بەشەك لەشەو تەپەرى بەيەكەو خوارەمانەو و "كاپتا" باسى يادگارى گەشتەكانى پەردوى بۆ دەكردەو ھەندىجارەش من "مەيت" م دەھىنايە پەكەنەن و "مەيت" یش سەينەى خۆى پەوت كەربويەو بۆئەوئەى من بتوانم دەست بەسەر سەينە پەوتەكەيدا بەيەم، كاتەكەش "كاپتا" بەتەواوئەتى مەندوو بوو و دەيوست پەوات بۆئەوئەى بەھۆيت.... "مەيت" یش پىنى وتم: ناھىيەت مەنىش بەگەرمەو بۆئەوئەى بەھۆم.

مەيت گوزەى لەگەلمدا نەشكاندبوو، بەلام لەوشەو دا ئەوئەند سۆزو خۆشەويستى خۆى بۆ دەربەرم كە وامدەزانى ھەركاتەك ژنىك گوزەم لەگەلدا بەشەينەت بەوشەويە سۆز و خۆشەويستى خۆيم بۆ دەرنابەيت.

⁴ بەواتا نەبووئە ژنى ياساى ئەو.

كاتىك لەوشەو دەدا لىم پرسى: "مریت" ئایا تۆ ئامادەى گۆزەم لەگەلدا بشكىنى؟
ئەو ژنەش لەو دەلامدا وتى: "سینۆھە" لەبەرئەو دەى تۆ پزىشكى فىرەونىت، خۆم
بەشایستەى تۆ نازانم، چونكە من بەخزمەتكارىكى مەيخانە لەقەلەم دەدرىم و
خوشكى تۆ" بەواتا ھاوسەرەكەى تۆ" دەبىت ژنىك بىت كە ئەوت لە مەيخانە، لەكاتى
خزمەتکردنى مەيخۇراندانە بىنىبىت.

بەيانى پۆزى دواى دەبوو بپۆشتمایە بۆ لای دایكى فىرەون كە خەلكى
"تبس" زۆر لىى دەترسان، پىش ئەو دەى بەرەو پوى كۆشكەكەى ئەو بكەومە پى،
گەرەمەو بۆ لای كەشتىكەم، بۆئەو پۆشاكىكى كەتانى لەبەرىكەم و ئەوكات بەسەر
ئەو جلە كەتاناو دە ملوانكەى زىرىن و "خاچى ژيان" م بەگەرنەندە ئاویزان بكەم.
كاتىك سەرقالى گۆرپىنى جلەكانم بوم "موتى" خۆى كرد بەژوردا و وتى: گەرەم،
ئەو پۆزە پىرۆز بكرىت كە تىیدا گەرەیتەو بۆ"تبس"، بەلام دوینى شەو تۆ وەك
هەموو خەلكى پەفتارت كرد و لەباتى ئەو دەى بىیتەو بۆمال و ئەو خواردنە خوشانەى
كە من بۆ تۆ ئامادەم كردبوو بخۆیت، پۆشتویت بۆ مەيخانە و كاتەكانت لەگەل ئەو
ژنەدا-مەبەستى مریت بوو- گۆزەرانددو.

من دوینى شەو دواى پۆشتنى تۆ، نۆكەرەكانم ھانى پاككردن و ئامادەكردنى
مالەكەى تۆداو ئەو دەى تەمەلى بكردايە بەقامچى دەكەوتەمە گيانى تەنھا بۆئەو دەى
مالەكەت زووتر بۆ ئامادە بكرىت و تۆ بتوانى لەشەودا بگەرپىتەو بۆ مالەكەت، بەلام
نەھاتىت و ھەرلەبەرئەو دەش ئىستە ھاتم بەدواتدا و دەمەویت بقبەمەرە بۆ مال بۆئەو دەى
ئەو خواردنەى كە ئەمپۆ بەيانىكەى بۆم ئامادە كردویت بخۆیت، ئەگەر ناشتوانى لەم
ژنە دور كەویتەو، ئەوا باشتروايە ئەویش لەگەل خۆتدا بەيىنىت بۆ مالەكەت، چونكە
ھىنانى ئەم ژنە بۆمال لەوە باشترە لەو دەى بۆ سەردانى كردن و بىنىنى پۆيت بۆ
مەيخانە و لەو مالەى كە بۆ تۆ جىنى ئاسايش و ئارامىە دور بكەویتەو.

من دەمزانى كە "موتى" ستايشى جوانى "مریت" دەكات و ئەو بەژنىكى شایستە
ھاوپىيەتى لەقەلەم دەدات، بەلام خوى بەو دەو گرتبوو كە بەوشیوہە قسە بكات و
نەیدەتوانى شىوازی گفتوگو و قسەكردنى بگۆرپت. ھەرلەبەرئەو دەش كەسىكم نارد بۆ
مەيخانەكە بۆئەو دەى بە "مریت" بلىت زوو بكەویتە پى و بىت بۆ مالەكەى من،

چونکه "موتی" خزمه تکارم له ماله کهی مندا شاهه نگیکی بچوکی به بۆنه ی گه پانه و هم بۆ "تبس" ئاماده کردوه.

سواری که ژاوه که بوم و بهر و مال که وتمه پری و "موتی" یش له تهنیش که ژاوه که مه وه ههنگاوی دهن و دهیوت گه ورم من و امده زانی دوا ی ئه وه ی له شاری "ئاسو" دا نیشه جی بوی و شوین نیشه جیکه ت ئاماده کرا، پیاویکی ئارامت لی دهرده چیته، به لام ده بینم له پرابردو و زیاتر ناشقی و ئه وه ند به ژنانه وه په یوه ستی که هه ره ئه وه ی گه شتیته وه "تبس" به ره و مه یخانه که پوشتیت، بۆ ئه وه ی خۆت بگه یه نیته لای ژنه کان.

کاتی که تۆ له "ئاسو" وه هاتی، چاوه کان دره وشاوه و گۆنایه کی خرت پیوه بوو، به لام به هو ی ئه وه ی ته نها شه ویکت له گه ل ئه و ژنه دا برده سه ر، گۆنا کانت ته پین و چاوه کانیش ت ره ش داگه پاون. ئه مه ئه وه نیشان ده دات که تۆ له به رامبه ر ژناندا ئاره زویه کی نا کو تا و دانه مرکاوت هه یه، چونکه ئه و پیاوه ی به پری که و پیکی له گه ل ژناندا رابویریته، له شه وی که دا به وش یوه یه گۆپانکاری به سه ردا نایه ت.... به لام زۆربه ی پیاوه کان به وش یوه یه و حه ز ده که ن به رده وام له گه ل ژناندا رابویرن.

تا ئه و کاته ی له مال نزی که بوینه وه "موتی" هه ر به وش یوه یه خه ریکی قسه کردن بوو، تا ئه و کاته ی پیم وت: ژنه که، ئه وه ی تۆ با سی ده که یته، له گو یی مندا وه ک وزه وزی می ش ده نگ ده داته وه، ده بی ده نگ به.

"موتی" یش بی ده نگ بوو به لام من ده مزانی که خۆش حاله، چونکه توانیویه تی من بگه پینیته وه بۆ مال که خۆی و نو که ره کان به گۆل پازاند بو یانه وه و "موتی" بۆ دور کردنه وه ی به لا کان، لاشه ی پشیله یه کی تۆ پیوی به ره و مالی دراوسی که مان فری دا و چه ند مندالی کی بۆ ئه وه ئاماده کردبوو که کاتی که خۆم بگه مه وه به مال دا هه مویان پیکه وه بلین "پیرو ز بیته ئه و پوژده ی که گه و ره مانی تی دا گه پاره ته وه"

"موتی" له به ره وه ئه م مندالانه ی بۆ ئه م کاره ئاماده کردبوو، چونکه حه زی ده کرد من بیه خاوه نی مندال و ده یوت، ئه و ماله ی مندالی تی دا نه بیته چوست و چالاکی و خۆشیشی تی دا به دی نا کریت.

به لام ئه و به مه رجیک ئاره زوی ئه وه ی ده کرد بیه خاوه نی مندال، که هیه ژنی که نه هینمه وه بۆ مال، چونکه "موتی" به رگه ی ئه وه ی نه ده گرت له ماله که مدا چاوی به ژنی که

بکەوێت، هەروەها لەبەرئەوێ بێ ژن منداڵ نایەتە بون، من نەمدەتوانی ببمە خاوەنی منداڵێک، لەهەمان کاتدا ئارەزووی "موتی" بەیئەمە دی.

کاتیەک منداڵەکان بەدەنگێکی بەرز ئەو ئاھەنگەیان چەندجارێک دوبارە کردەو و وتیان: "پێرۆز بکریت ئەو پۆژەیی کە گەرەمانی تێدا گەراوەتەو..." منیش چەند ئەنگوستیلە مسیکم بەنیویاندا دا بەشکردو "موتی" چەندنانیکی شیرین کە بەهەنگوین لێنرابوو بەسەر منداڵەکاندا دا بەشکردو منداڵەکانیش لەوکاتە بەدڵخۆشیەکەو پۆشتن داوای ئەوێ خۆم کرد بەمالدا، ئەو جۆرە خواردنەکانی کە تەنھا لە "تبس" لێدەنرێت و من هاویشیوەی ئەو جۆرە خواردنەم لەهیچ ولاتیکی تردا نەبینیوە، ئامادە کردبوو.

من و "مریت" دەستمان کرد بەنان خواردن و "مریت" دووجار بەدڵسۆزیەو دەستخۆشی لەخواردنی "موتی" کرد بەشیوەیەک کە ئەو ژنەیی زۆر خوشحال کرد، بەلام بۆئەوێ ئەم خوشحالیەیی خۆی بشاریتەو، دەم و چاوی خۆی دا بەیەکدا و وا خۆی نیشان کە دەستخۆشیەکانی ئەوێ پێ خوش نیە.

لەکاتییدا ناخواردن لەو مالەدا -کەمالی من و پێش منیش هی مسگەرێک بوو- بەشیوەیەک لەتەنیش "مریت" وە بەلای منەو بەخۆشی تێدەپەڕی، پڕمکرده کاتژمێرەکەو وتم: ئەو ترازوی ئاوی، میلی کاتژمێرەکان تێدەپەڕی، بۆئەوێ ساتەکان هەر بەو شیوەیە بمریتەو و لەناو نەچیت، چونکە دەزانم هەرکاتیەک ئەم ساتانە لەناو بچن لەوانە چیت هاویشیوەی ئەم ساتانە بەدەست نەهێنمەو.

خواردنی نان لەو مالەدا لەگەڵ "مریت" بەو شیوەیەش پڕداوێکی گرنک نیە کە من باسی بکەم، بەلام لەبەرئەو باسی ئەم بابەتەتان بۆ دەکەم کە مەروە کاتیەک بۆ بەدەست هیئانی خوشبەختی دەکەوێتە پێ و سەرتاپای جیهان دەگەرێت، کاتیەک دەگەرێتەو بۆمال تێدەگات ئەو خوشبەختیە کە ئەو بەدوایدا دەگەرێت لەمالەکەیی خۆیدا یەتی و بیهودە بەجیهاندا گەراوە بۆئەوێ ئەو خوشبەختیە بەدەست بەیئیت.

دوای ئەوێ نەهەمان خوارد، بینیم کۆمەلێک لە هەژارانێ ئەو ناوچەیی و هەندیک لەو نەخۆشەکانی پابردوم، کە ئەوانیش لەپابردوودا هەژار بون، بەلام وادیارە هەندیکیان بونەتە خاوەن سامان و جلوبەرگی نوێیان لەبەرکردووە لەهەیانەکەدا کۆبونەتەو. یەکیەک لەوانە بەنۆینەرایەتی ئەوانی تر وتی: "سینۆهە" تا ئەوکاتەیی تۆ

لەم ئاۋچەيەدا بويت و بەخۇپايى چارەسەرت دەكرىدىن، ئىمە پىزو پىزانىنمان بۇ ئەۋكارە مۇۋە دۇستانەيەت نەبوو، بەلام دواى ئەۋەى لىرە پۇيشتى تىگەشتىن كە بونى تۇ چەنىك بۇ ئىمە بەسود بوۋە و ئىستاش كە گەپرايىتەتەۋە بەبىنىنت زۇر خۇشخالىن و ئەم پۇرە كە پۇژى گەپرانەۋەى تۇيە بەپىرۇز دەزانىن. دواى ئەۋە ئەۋ دىارىانەى بۇ منيان ھىتابوۋ پىيان دام. ئەۋ دىارىانە بەھايەكى ئەۋتۇيان نەبوو، بەلام لەبەر ئەۋەى لەپۇى دلسۇزيەۋە ئەنجام دەدرا منى خۇشخالىن كىرد و ئاگادارى ئەۋە بووم كە ھەندىك لەھەژارانى ئەۋ گەپكە لەپايردوۋ ھەژارتىر بون، چۈنكە خوداى تازەى فىرغەن چەند گىرقتىكى بۇ دروست كىردون كە زىانى گەياندوۋە بە كار و كاسپىيان.

يەكىك لەھەژارەكان قاپىك ئاردى "سوس يان كەپك"ى بۇ ھىنام و "سوس يان كەپك"ىش خواردنى ئەۋ كەسانە بوو كە تواناى كىرىنى گەنمىيان نىيە. ھەژارىكى تر بالندەيەكى بۇ ھىتابوم كە بە بەرد راۋى كىردبوو. پىياۋىكى تر چەند خورمايەكى وشكى خىستە بەردەم و لاۋىكى ھەژارىش گۈلىكى پى بەخىشىم.

لەنىۋ نەخۇشەكانى خۇمدا، نوسەر و غەرىزە نوسىكى بەتەمەنم لەنىۋياندا بىنى كە سەرى دانەۋاندىبوو، ئاۋسانىك لەقۇرگىدا بەدى دەكرا، سەرم لەبىنىنى سوپما، چۈنكە چاۋەپى ئەۋەم نەدەكر كە ئەۋ تائىستا زىندوۋ مايتت، ھەروەھا ئەۋ نۇكەرەى كە تىمارى پەنجەيىم بۇ كىردبوو بىنى و ئەۋىش پەنجەى خۇيى پىنىشان دام بۇئەۋەى بزانم بەتەۋاۋەتى چارەسەر كراۋە. يەكىكى تر لەنەخۇشە كۇنەكانم كىچىكى لەشفرۇش بوو كە لەشى ھەپاج فرۇش دەكرىد، مەن لەپايردوۋدا چارەسەرى چاۋىم كىردبوو، ئەۋىش تەۋاۋى ھاۋكارەكانى بۇلاى مەن ناردبوو بۇئەۋەى چارەسەرى گىرقتە جەستەيىيەكانىيان بۇ بىكەم. ئەۋ كچەى كەلەم چەند سالىەى دوايىدا ژنىكى تەۋاۋ قەلەۋى لى دەرچوبوۋ، بەيەكىك لە كەسە نەخۇشەكانى مەن لەقەلەم دەدرا كە مەن ئەۋم بە كەسىكى دەۋلەمەند دەھاتە بەرچاۋ، چۈنكە ئەۋ ژنە سامانىكى زۇرى ھەبوو و ئەۋ كانزايانەى لەپىنى لەش فرۇشەۋە كۆكرىدبوۋە و چەند فرۇشگايەكى پىكپىرى بوو، يەكىك لەۋ فرۇشگايانەيەى كىرد بە فرۇشگاي غەتر فرۇشتىن، لەھەمان ئەۋ كاتەى غەترى دەفرۇشت ناۋنىشانى ئەۋ ژنە جوانانەى كە ئامادە بون لەشفرۇشى بىكەن و

⁵ سوس يان كەپك: ئەۋ ئاردە بىژراۋمىيە كە لەكاتى بىژانى ئارددا لەناۋ ھىلەكى ئارد بىژانەكەدا دەمىنىتەۋە.

لهشیان بهنرخیکی هه‌رزان هه‌پاج بکه‌ن، ده‌دا به‌کپیاره‌کانی. من دیاری هه‌مویانم به‌خۆش‌حالیه‌که‌وه ورگرت، له‌به‌رنه‌وه‌ی هه‌ندیک له‌وه‌ژارانیه‌ی که‌ئه‌و پۆژه‌هاتبون بۆ مائی من، نه‌خۆش بون و پیویستیان به‌چاره‌سه‌رکردن ده‌کرد، بۆیه‌ پیویستی به‌وه کرد جله‌ که‌تانه‌کانم داکه‌نم و ده‌ست به‌چاره‌سه‌رکردنیان بکه‌م.

"مریت"یش جلیکی تری له‌به‌رکرد بۆئه‌وه‌ی بتوانیت هاوکاریم بکات و برینی نه‌خۆشه‌کانی بۆ ده‌شۆردم و چه‌قۆکانیشم بۆئه‌وه‌ی پاک ببه‌وه‌ ده‌خسته‌سه‌ر ناگر یان تلپاکی ده‌کرده‌ ناو‌په‌گی خۆینه‌به‌ری ئه‌وه‌که‌سانه‌ی که‌ده‌بوو ددانیان هه‌لبکیشتیت، بۆئه‌وه‌ی هه‌ست به‌نازاری هه‌لبکیشانیان نه‌که‌ن. من ناگاداری ئه‌وه‌ بووم که نه‌خۆش‌کانم بگره‌ ژنه‌کانیش زۆر خۆش‌حال بون به‌وه‌ی "مریت"یان ده‌بینی سه‌رقالی هاوکاری کردنی منه، چونکه‌ "مریت" له‌ش و لاریکی جوانی هه‌بوو و هیچ جوژه‌ پۆشاکیک پێی له‌بینینی جوانی لاشه‌ی نه‌ده‌گرت.

کاتی که‌ سه‌رقالی چاره‌سه‌رکردنی هه‌ژاران بوم، له‌ناکاو خۆم به‌هه‌مان ئه‌و "سینۆه"یه‌ بینیه‌وه‌ که‌ له‌کۆندا هه‌ژار بوو چاره‌سه‌ری نه‌خۆشه‌کانی ده‌کرد، هه‌روه‌ها له‌به‌رنه‌وه‌ی من هیشتا به‌هۆی سامان و پله‌وپایه‌و نیشته‌جی بون له‌دیواخانیکدا، که‌سیکی بۆگه‌ن وگه‌نده‌لم لیده‌رنه‌چوو، خۆم به‌که‌سیکی زۆر خۆشبه‌خت ده‌بینی، هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی که‌ "مریت"ی جوان بۆ چاره‌سه‌رکردنی که‌سه‌ نه‌خۆشه‌کان هاوکاریم ده‌کات هه‌ستی خۆشبه‌ختی لا زیاتر کردم و دوباره‌ له‌به‌رخۆمه‌وه‌ به‌ترازوم وت: ئه‌ی ترازوو، په‌وتی ئاوه‌که‌ی خۆت راوه‌ستینه، چونکه‌ ئیستا خۆم به‌که‌سیکی خۆشبه‌خت ده‌بینم و ده‌ترسم ئه‌م ساته‌ خۆشبه‌ختانه‌م تێپه‌رن و بپۆن و چیتر جاریکی تر به‌ده‌ستیان نه‌هێنمه‌وه‌. کاتی که‌ دواي ئه‌وه‌ی نه‌خۆشه‌کانم چاره‌سه‌ر کردو له‌ماله‌که‌م پۆشتنه‌ دره‌وه‌، ناگاداری ئه‌وه‌ بوم که‌ خۆر له‌ئاسۆی ئاوابون نزیک بووه‌ته‌وه‌، له‌کاتی که‌دا هیشتا نه‌پۆشتوم بۆ مائی دایکی فیرعه‌ون.

"مریت"زانی من ده‌بیت بپۆم بۆ مائی دایکی فیرعه‌ون، بۆیه‌ ئاوی بۆ هینام و منیش خۆم پێی شۆری و له‌جل له‌به‌رکردندا هاوکاری کردم و ئالاقون و خاچی ژیانیشی کرده‌ ملم، کاتی که‌ ویستم له‌مال بپۆمه‌ دره‌وه‌ وتی: "سینۆه"له‌مالی دایکی فیرعه‌ون زۆر مه‌ینه‌ره‌وه‌، هه‌ولێ گه‌رانه‌وه‌ به‌دیت، چونکه‌ هه‌سیری مال چاوه‌پێت ده‌کات.

دایکی فیرعه‌ون

بۆ پۆشتنم بۆ مائی دایکی فیرعه‌ون ده‌بوو سواری که‌شتی بومايه، له‌سه‌ر که‌شتیه‌که‌دا دانیشتم و به‌سه‌ول لیده‌ره‌کانم وت، به‌هموو هیژ و توانا‌تانه‌وه‌سه‌ول لی‌به‌دن، ئە‌گەر پێش پۆناکبون و هه‌له‌هاتنی ئە‌ستیره‌کانی ئاسمان، بگه‌یه‌ننه‌ کۆشکی دایکی فیرعه‌ون، له‌به‌رامبه‌ردا زی‌رتان پی‌ ده‌ده‌م.

سه‌ول لیده‌ره‌کانیش به‌خیراییه‌ک سه‌ولیان لی‌ ده‌دا که‌ لوتی که‌شتیه‌که‌ له‌کاتی له‌تکردنی ئاودا دوو دیواری ئاوی له‌هه‌ردوو لای که‌شتیه‌که‌وه‌ دروست ده‌کرد و هیشتا یه‌که‌مین ئە‌ستیره‌ له‌ئاسماندا دانه‌گیرسابوو، خۆم گه‌یانده‌ کۆشکی دایکی فیرعه‌ون.

پێش ئە‌وه‌ی بلی‌م دایکی فیرعه‌ون به‌چ شی‌وه‌یه‌ک پێشوازی لی‌کردم و چی پێ‌وت، ده‌بی‌ت ئە‌وه‌ به‌یمه‌وه‌ یاد که‌ ئە‌و دوو جار له‌ "تبس" هه‌هاتوو بۆ شارێ "ئاسۆ"، به‌لام له‌ "ئاسۆ" دا نه‌ماوه‌ته‌وه‌، چونکه‌ رقی له‌و شاره‌ بوو، وه‌ په‌وشی کۆپه‌که‌ی له‌باره‌ی ئە‌و خودا تازه‌یه‌وه‌ لا په‌سه‌ند نه‌بوو، ده‌یوت: خودای نوی‌ سیسته‌می ژیا‌نی له‌میس‌ردا تی‌کنا‌لاندوو، خه‌لکی نا‌پازی کردوو، به‌لام فیرعه‌ون له‌به‌ره‌ئه‌وه‌ی دایکی زۆر خۆش ده‌ویست، هیچ کات ده‌مه‌قه‌ره‌ی له‌گه‌لدا نه‌ده‌کرد.

نه‌ریت ئە‌وه‌یه‌ کاتی‌ک کۆپێ‌ک ده‌گاته‌ ته‌مه‌نی با‌لق بون، له‌به‌رامبه‌ر دایکیدا که‌ر و کو‌یر ده‌بی‌ت، تا ئە‌و پۆژه‌ی ژن ده‌هینی‌ت و ژنه‌که‌ی چاو و گو‌یی بۆ بکاته‌وه‌، به‌لام "نفر تی‌تی" هاوسه‌ری فیرعه‌ون که‌ کچی "ئامی" کاهینی مه‌زنی "ئاتون" بوو به‌هۆی باوکیه‌وه‌ نه‌یده‌توانی چاو و گو‌یی فیرعه‌ون بکاته‌وه‌. چونکه‌ ده‌یزانی باوکی کاهینی مه‌زن له‌گه‌ل "تی‌ئی" وه‌ک خوشک و برا وابوون و هه‌موو جاری‌ک کاهینی مه‌زن بۆئه‌وه‌ ده‌پۆشت بۆ کۆشکی فیرعه‌ون، تا له‌گه‌ل "تی‌ئی" دا ده‌ست به‌گفت و گو‌کردن بکات.

ئەم بابەتە ھەموو كەسنىڭ بىرگە پاسەوانانى دەروازەنى كۆشكىش-ئەو كۆشكىسى كە دايىكى فېرەئونى تېدا نىشتەجى بوو-دەيانزانى و تەنھا فېرەئون لەشارى "ئاسو" ئاگادارى ئەم بابەتە نەبوو و بىرگە ھەندىكەسىش دەيانوت دوايىن كچى "تى ئى" مندالى كاھىنى مەزىنە، ئەك فېرەئون.

من لەوياۋەردا بوم لەو پۇژەۋە مىسر و فېرەئون ھاتوۋەتە بون، بى لەبابەتە دەگمەنەكان، دايىكى فېرەئونەكان خورەۋشتىكى وايان ھەبوو و لەمىيەۋە بوونەتە خاۋەنى چەند مندالىكىش، بەلام نەدەگەيشتە دەست ئەو كەسانەى كە لەئايىندەدا دىن.

چونكە ئەو كەسانەى لەھەر سەردەمىكا بن و ئاگادارى ئەم بابەتە بن، لەسەر كاغەزەكان تۆماریان ئاكەن، بۇئەۋەى ئەو كەسانەى كە لەئايىندەدا دىن لى ئاگادار نەبن، بەلكو ئەم نەيىنەيان لەلاى خۇيان دەپاراست و كاتىك دەمردن، نەيىنەكانىشىان لەگەلياندا لەناو دەچىت و لەھەموو قۇناخىكا بۇنمۇنە لەم قۇناخەدا بەو شىۋەيە و ئەۋەى تېدا نانوسرىتەۋە كە دايىكى فېرەئون بەچ شىۋەيەك رەفتار دەكات، بۇئەۋەى خەلكى و ئەوانەى لەئايىندەدا دىن لى ئاگادار نەبن، بەلام لەھەموو قۇناخىكا ئەوانەى كە لەديواخانى مىسردا دەژىن، ئاگادارى ئەم بابەتەن و ئاشكرايە منىش كە پزىشكى فېرەئونم ئاگادارى ئەم بابەتەم.

لەو پۇژەۋەى "ئەخئاتون" خوداى تازەى بەسەر خەلكىدا سەپاندوۋە، كاھىنەكانى خوداى كۆن دەلىن بىرگە خودى "فېرەئون" ىش كوپى باۋكى خۇى نىيە و "تى ئى" ئەوكاتانەش كەباۋكى "ئەخئاتون" ھىشتا نەمردبوو بەوشىۋەيە ژياۋە و "ئەخئاتون" ى كوپىشى بەزۆلى لەدايك بوو.

من ناۋىرم لايەنگرى ئەم بوختانە بىكەم، چونكە من لەوياۋەردەم فېرەئون كوپى خوداكان و فەرمانرەۋايى مىسرە و بىرىتيە لە بەھرەيەك كە خودايان داويانەن بە فېرەئونەكان.

بەلام لەيىرمە كە لەسەردەمى ژيانى فېرەئونى رابردوۋدا-بەشىۋەيەك كە ھىشتا باسى خوداى نوئ نەھاتبوۋە ئارۋە-بۇئەۋەى كاھىنەكانى "ئامون" دژايەتى فېرەئون بىكەن، باسى ئەۋە دەكرا كە ئەم كوپرە كوپى باۋكى خۇى نىيە.

بەھەر حال لەو پۆژەدا، دواى ئەوێ خۆم کرد بەکۆشكى فرمانپەر واییدا "تى ئى" دایكى فیرعون لەژۆریکدا پیشوازی لیکردم که قەفەسگەلیكى زۆرى بەدیوارەکانیەو هەلواسى بوو، لەھەر قەفەسیکدا، چەند بالەندەییەکی تیدا بەدى دەکرا و هەندیکیشیان هەولێ فرینیان دەدا.

"تى ئى" ئەو سەردەمانەى که کچیکى بچوک بوو، زۆر حەزى لە گرتنى بالەندە دەکرد و هەموو پۆژیک کە تیرەى لکینەرى بەلقەدارەکاندا دەسووی بۆئەوێ کاتیک بالەندەکان بەسەر چلەدارەکانەو دەنیشتنەو، نەتوانن جاریکی تر بفرنەو و ئەویش بیانگریت و دواى ئەو بیانخاتە ناو قەفەسەو، لەو پۆژگەییەشەو هەندیکات خۆى بەم یاریەو سەرقال دەکات.

کاتیک خۆم کرد بەناو ژۆرى "تى ئى" دا خەریکی چینیى حەسیریکی بوو که چەند نەخشەییەکی رەنگاوپرەنگى لەخۆ دەگرت، پێى و تم "سینۆه" بۆچی ئەوئەندە درەنگ هاتى؟ مەگەر بریار نەبوو ئەم پۆژ بەیانیهکەى بییت بۆ ئێرە؟

وتم: کۆرەکەت هەندیک کارى پێ راسپاردبوم و پێى وتبوم دواى ئەوێ گەشتمە "تبس" بەئەنجامیان بگەیهنم و دواى ئەو پۆژ بۆ لای دایکم، ئەگەر بەیانیهکەى بەهاتایەم بۆ ئێرە، ئەوکات ناچار دەبوم فرمانی کۆرەکەت لەکاتیکى درەنگتردا ئەنجام بەدم و تۆ دەزانى که ئەم درەنگ پیکردنە کاریکی پەسەند کراو نیە.

"تى ئى" وتى: ئایا کۆرەکەم نەخۆشیەکەى بەتەواوى چارەسەر کراو، یان وەکوو جاران هەر شیتە؟

وتم: مەبەستت چیە؟

"تى ئى" وتى: من وا دەزانم که ئەو هیشتا شیتە، چونکه تەنها شیتیک، بەوشیوێهەکە لەدەورووبەرى "ئاتون" دا دەنگە دەنگ دەنیتەو و دەبیته مایەى ناپەرەزایى خەلکى.

ئەوکات پرسى: "سینۆه" تۆ که سەرکونتیکیەرى فرمانپەر واییت، بۆچی کۆن ناکەیتە سەرى و ئەم شیتیه لەسەریدا دەر بکەیت؟

وتم: فیرعون نەخۆش نیە، تا سەرى بۆ کون بکەن، و بۆئەوێ "تى ئى" درێژە بەم گفتوگۆیە ئەدات، باسى بارودۆخى فیرعون و یارى کچەکانى و ناسک و سەگەکانى

كوڭشكى فرمانپره وایی شاری "ئاسو" و لیخوپړینی به لهم و كهشتی به سهر ناوی پوبار و هندی شتی ترم بو كرد.

به شیوهیهك باسی ئهم جوړه شتانه م بو كرد كه "تی ئی" بابتهی شیت بونی فیرعونی هر له بیر چویه وه، نه وکات پړیدا له بهرام بهر ده زگای حه سیر چینه کیدا دانیشم و به خزمه تکاره کانی خوی وت ناو جو م بو بهینن.

"تی ئی" دهیتوانی به خزمه تکاره کانی بلیت كه شهرابم بو بهینن و بهوشیوهیهش ژنیکی نه ونده پره زیل نه بوو كه به هوی پره زیلیه وه ناو جو م ده رخوارد بدات، به لام نه و له پړوی نه ژاده وه ژنی چینی خه لکیکی ئاسایی بو و باوکی له پړی گرتنی بالنده کانه وه بژیوی ژیان دایین ده كرد، بویه "تی ئی" له وکاته وه تنها هزی له خواردنه وهی ناو جو بوو، تانیستاش هر ناو جو ده خواته وه، له بهرنه وهی زیاده پړه وی له ناو جو خواردنه وه دا ده کات جهسته و پوخساری ئاوساوه. له بهرنه وهی له نه ژادیکی دوپړه به واتا باوکی سپی و دایکی پره شه و نیستاش كه هر ئاوساوه، هر كه سیلک "تی ئی" ببینیت وا ده زانیت كه رهش پیسته و له "تبس" به جادوگری ره شپیست بانگی ده كن، چونكه زور هزی له جادوگریه.

من هر جار يك "تی ئی" ببینم سهرم له وه سوړ ده میتی كه ئهم ژنه به چ شیوهیهك، توانیویه تی له سهرده می لایه تیدا سهرنجی پیاوړی و هك فیرعون به لای خویدا راكیشیت و فیرعونیش بیکاته خوشکی خوی، له بهرنه وهی جوان نیه، به پینچه وانه وه له نیستادا زور ناشیرینه، خه لکی ده لین له پړی جادوگریه وه فیرعونی فربو داوه، چونكه جی باوه پ نیه كه فیرعون كچی پیاوړیکی ئاسایی كه کاری گرتنی بالنده کانه، بکاته خوشکی خوی.

له کاتیکدا "تی ئی" ناو جو ده خواته وه، به پړی نه وهی كه پزیشك بوم، بی هیچ خو پاریزیهك قسهی له گه لدا ده كردم، له بهرنه وهی ژنان له گه ل پزیشکاندا بی هیچ خو پاریزیهك قسه ده كن و نه وشتانه ی به كه سانی تری نالین، بو پزیشكه کانی ده گیرنه وه.

دایکی فیرعون پړی وتم: "سینووه" ده زانم كه تو خوشكت نیه و دلنیام له وهی هه موو شه ویک له گه ل ژنیكدا را ده بویری، چونكه له شاری "ئاسو" ژنگه لیکی زور جوانی تیدا یه و ژنانی شاری "ئاسو" بهوشیوهیهش خویان به قورس ناگرن و سه ختگیر نین

بۆیه ئامادەن لەگەڵ تۆدا رابوێرن. من تۆ بەپیاویکی ئارام و جیگیر دەبینم و دەبینم
 کە ئارامی و جیگیری تۆ بەرپادەیکە کە ھەندیکات من دڵگران دەکات و بیر لەو
 دەکەمەو بەشتر وایە سوژنیکت پێدا بکەم، بۆئەوێ بزەم بەچ شیوەیک لەنازاری ئەو
 شوژنە رادەپەریت، بەلام دەبیئت ئەو پەسەند بکەم کە تۆ پیاویکی چاکیت و وەك
 بلیی سەرم لەو سوپ دەمیئی کە تۆ کەسیکی دانایت، چ سودیک لە چاکەیی خۆت
 وەرەگرت، چونکە کەسیک کە دانا بیئت، پێویستی بەچاکە نیە، ئەزموون فییری ئەو
 کردوم کە کەسە گەمژەکان و ئەو کەسانەیی ھیچ کاریکیان لێ ناوەشیئەو، کەسانیک
 چاکیان لێ وەرەچێت، بەلام سەرەرای ئەوانەش بەبینیی تۆ خوشحال دەبم، چونکە
 کاتیك چاوم بەتۆ دەکەوێت تێدەگەم کە تۆ لەو جۆرە پیاوانەیت کە بێ لەچاکە ھیچ
 خراپەیکەم لەگەڵدا ناکەیت، ھەر لەبەرئەوئەش بابەتیکت بۆ باس دەکەم کە بۆ ھیچ
 پیاویکم باس نەکردوو و ئەو بابەتەش پەییوەستە بەتۆو.

لەراستیدا خودای "ئاتون" من و "نامی" دروستمان کرد و مەبەستی من و ئەو ئەو
 بوو کە لەپێی "ئاتون" وە خودای "نامون" لەناو ببەین بۆئەوێ دەستەلاتی خۆم و
 کۆرەکەم زیاتر بیئت، بەلام من و "نامی" پێشبینی ئەوئەمان نەدەکرد کە بابەتی "ئاتون"
 بەو رادەیکە گەرە دەبیئت و دەبیئتە مایەیی نەرەزای خەلکی میسر.

وەك بلیی دەزانی "ئەگەر نەشرانی ئەو کەسیکی سادەیت" کە "نامی" سەرەرای
 ئەوێ برای من نیە لەگەڵدا رادەبوێریت، بەلام زۆر خوشم لەو نایەت، لەبەرئەوێ
 توانای جەستەیی جارانی نیە. ئەو پۆژەیی "نامی" خودا تازەکەیی ھێنایە بون، من
 لەویاوەرەدا نەبوم کە بەوشیوەیک کار لەکۆرەکەم بکات کە شەو و پۆژ لەپێی "ئاتون" دا
 بیئت، بەلام ئیستا وای لێھات و کۆرەکەم بەشیوەیک کەوتووئە ژێرکاریگەری
 "ئاتون" وە کە وا ھەست دەکەین شێت بوو و دەبیئت کون بکریئە سەریو و ئەو
 شێتێکە لەکاسەیی سەری دەرکەین. بابەتیکی تر کە بووئە مایەیی سەرسوێمانی من
 ئەوێ کە "نفر تی تی" سەرەرای ئەوێ جوانە، بۆچی بەردەوام بۆ فیرعون کچی
 دەبیئت. کاتیك ژنان جوان بن، پیاو بەتامەرزۆ و ئارەزوو وە لەگەڵدا رادەبوێریت و تۆ
 کە پزیشکی دەزانی کاتیك پیاویک لەپرویی خواست و ئارەزوو وە لەگەڵ "نفر تی تی" دا
 رادەبوێریت نابێت کچی ببێت.

شتیکی تر نه وهیه که من نازانم بوجی خه لکی رقیان له جادوگره رشه پیسته کانی منه، له کاتیکدا نه مانه ژن و پیاوکه لیکې باشن و سهری مندا له کان دريژ ده که نه وه له سکی دایکیاندا له کاتی له دایک بوندا، هه روه ها لیویان دريژ ده که نه وه، به لام خه لکی به راده یه که رقیان له ژن و پیاوانه یه که من ناچارم له ژیرزه مینی مال که ی خومدا بیانشارمه وه، چونکه نه گهر خه لکی چاویان پی بکه ویت ده ست به جی ده یانکوژن.

من زور له جادوگره ی نه م ره شپیستانه رازیم، چونکه شتکه لیکم بۆ ناماده ده که ن که توانای ژنانه ی منیان له رابردو به هیتر کردووه و من هه رچه نیک له گهل پیاودا رابویرم لی تیر نه خوم، به لام نه گهر تو و ابرانی من چیژ له رابواردن له گهل نامی "دا و مرده گرم، به هه له دا چویت و نه گهر" نامی "کاهینی مه زن له بابته ی" ناتون "دا هاویه شی به رژه ندی که کانی من نه بویه هه ر زور زو له خوم دور ده کرده وه، چونکه نه م پیاوه چیتر وه رابردو ناتوانیت له گهل ژنیکدا رابویریت.

"تی ئی" قومیک دريژخایه ن ناوجوی خوارده وه و نه وکات وه ژنه کریکاره کانی که نار پویاری "نیل" که جلویه رگه کانیان ده شوژن، ده ستی به قا قای پیکه نین کرد و وتی: "سینوه" نه م ره شپیستانه پزیشکه گه لیکې شاره زا و لیها تون، به لام خه لکی به جادوگریان ده زانن، له به رنه وه ی ناتوانن په ی به هونه رگه کانیان بیه ن، زوریش رقیان له رهنگی ره ش و بونی جه ستیه یان ده بیته وه و نه گهر تو بتتوانیا یه نه م نه فره ته وه لاه نییت و خوت بکه یت به هاوړتیان، ده توانی سود له زانستی پزیشکیان- نه گهر نه ینی هونه ری پزیشکیان بو تو باس بکه ن- وه رگریت، چونکه نه مانه له به رامبه ر پاراستنی نه ینی هونه ری پزیشکی خویاندا زور تونده رهن.

من به پیچه وانه ی که سانی تره وه رقم له رهنگی ره شپیسته کان نیه و پیاوانی ره شپیست و لاوم لا په سنده و له لاوانی سپی پیست زیاتر چیژیان لی و مرده گرم و له به رنه وه ی تو پزیشکیت، پیست ده لیم که له گهل لاوانی ره شپیستدا راده بویرم و خودی پزیشکانی ره شپیست نه م رابواردنه یان بۆ من به روه ا ده بینن و ده لین که تو چوست و چالا کتر ده کات و خه می ژیانن لی دور ده کاته وه.

من ده زانم که هه ندیک ژنی سپی پیستی میسری وه که نه و که سانه ی که هه موو جوړه خواردنیکیان خواردووه، چیتر چیژ له خوراکه چه ره کان و مرنا گرن و چه زیان له خواردنی ساده یه، هه ندیکات بۆ گوړینی ئاره زوه کانیان له گهل پیاوانی ره شپیستدا

پادهبویرن، بهلام رابواردنی من لهگهل پەشیپستەکاندا لەو روانگەیهوه سەرچاوه ناگریت، بەلکو من بەراستی چیژ لەرابواردنیان وەردەگرم، لەبەرئەوهی پەشیپستیک لەسپی پیستیک زیاتر خۆر و ئاو و زەوی و هەوای بەرکەوتوو، بۆیه وا هەست دەکەم توانای سەروشتی زیاتر لە سپی پیستەکانیان تێدا بەدی بکریتم، ئەگەر لاویکی سپی پیست لەگهل لاویکی پەش پیست بەراورد بکریتم، وەك ئەوه وایە زستان لەپال ھاویندا پراوەستاییت. لەزستاندا پۆژە گەرمەکان زۆرن، بەلام هەرگیز ناگاتە گەرمی پۆژەکانی ھاوین و وەك وەرزی ھاوین مەوۆ دوچاری گەرمی و خۆر و هەوا و خاوبونەوه ناکات.

منیش کاتیک لەگهل لاویکی پەشیپستەدا پادەبویرم زۆر لێی پازی دەبم، من ئەم قەسەیه بۆتۆ دەکەم هیچ ترسیکیشم لەدەربرینی ئەم قەسەدا نیە، چونکە تۆ پزیشکیت و بەوه پراواتی کە نەینى خەلکی بیاریزیت. ئەگەر ئەمجارە نەینى من ناشرکرا بکەیت، منیش نکۆلی لێدەکەم و دەلیم کە: تۆ درۆ دەکەیت، چونکە لێرەدا هیچ کەسێک گوێ لەقەسەکانی ئیمە ناگریت، بۆئەوهی لەدوايیدا گەواهی بۆ پراستی گوتهکانی تۆ بدات، بەلام گەر خەلکی لەدەمی تۆوه ئەوه بییستن کە من لەگهل لاوانی پەشیپستەدا پادەبویرم، زۆر لە ئیستا لە من بەدییتر نابن، لەبەرئەوهی خەلکی ئەوەندە باسی خراپەى من دەکەن کە ئەم بەدگوییە تازەیهش بەو پادەیهش بەلایانەوه گرنگ نابیت، سەرەرای ئەوەش باشتەر وایە تۆ ئەم باسە بۆ هیچ کەسێک نەگێڕیتەوه، من واهەست دەکەم کە بۆ کەسى ناگێڕیتەوه، چونکە پیاویکی زۆر چاکى، لەکاتیک من ژنیکی خراپم.

ئەوکات دایکی فیرمون بێدەنگ بوو و قومیکى ئاوجۆی خواردەوه و خۆی سەرقالی چنینی حەسیرەکەى خۆی کردەوه، من تەماشای دەستیم دەکرد و دەمبینی کە بەچ شیوەیهك دەزۆی حەسیرەکە گری دەدات.

دواى ماوهیهك حەسیر چنن، دایکی فیرمونى پێی وتم: سینۆهه لەبەرئەوهی تۆ پیاویکی چاکى، دەبیتم ئەوەت پى بلیم کە مەوۆ بەکردارى چاکە ناگاتە هیچ شوینیك و لەم جیهانەدا تاکە شتیك کە بەهای هیه و مەوۆ دەگەیهنیتە هەموو شتیك، خودی توانا و هیزه. بگرە زێر و زیویش بى هیژ و توانا هیچ بەهایەکیان نیە و تۆش بەچاوی خۆت بینیت کە "ئامون"ی خودای پیشوو سەرەرای ئەوهی زێر و زیویکی زۆری

هه‌بوو، له‌به‌رام‌به‌ر هیژ و توانادا شکستی خوارد و له‌ناو چوو، به‌لام ئه‌وانه‌ی وه‌ک کورپه‌که‌ی من له‌سه‌ر ته‌ختی فه‌رمان‌په‌روایی له‌دایک ده‌بن، پێژ و به‌های فه‌رمان‌په‌روایی و ده‌سته‌لات و هیژیان له‌لا نیه، ته‌نها که‌سانیک‌ی وه‌ک من که له‌سه‌ر زه‌ویدا له‌دایک بوون قه‌دری هیژ و توانا و ده‌سته‌لات و فه‌رمان‌په‌روایی ده‌زانن که چه‌نیک گران‌به‌هایه. منیش بو‌ئه‌وه‌ی ببه‌ خاوه‌نی هیژ و توانا، په‌نام بو‌ هه‌موو جو‌ره کار و په‌فتاریک بردووه و مه‌به‌ستیشم ئه‌وه بووه که به‌ره‌می خوین و گوشت و ئیسقام به‌واتا مندا‌له‌کانم له‌میسردا فه‌رمان‌په‌روایی و ده‌سته‌لات بگرته ده‌ست و تا جیهان و قوچه‌کیه‌کان هه‌بن ئه‌وان فیرعه‌ونی میسر بن. له‌وانه‌یه ئه‌و کارانه‌ی من بو‌ پارستی ده‌سته‌لاته‌که‌م ئه‌نجام داوه، له‌دیدى خودایانی میسر دا شایسته‌ی سه‌رزه‌نشست کردن بی‌ت، به‌لام چیت لی بشارمه‌وه له‌وکاته‌وه‌ی که من بینیومه به‌چ شیوه‌یه‌ک ده‌توانی‌ت خودایه‌ک به‌ئاسانی له‌ناو بیری‌ت و خودایه‌کی تر له‌جیگه‌که‌یدا دابنری‌ت، بیروباوه‌رم له‌به‌رام‌به‌ر خودایانی میسر دا به‌ته‌واوی سست بووه و وا بزانه ئه‌مانه هیچ هیژیکیان نیه، به‌لکو توانا و هیژی فیرعه‌ون زۆر له‌توانا و هیژی خودایان زیاتره. ئه‌وه‌ی له‌م جیهانه‌دا من فیری بوم و تاقیم کردووه‌ته‌وه ئه‌وه‌یه که کرداری چاکه و خراپه به‌هیچ شیوه‌یه‌ک بونیان نیه و چاکه و خراپه، خه‌یا‌لپا‌لویه، چاکه و خراپه‌ی کرداره‌کانی ئیمه، له‌سه‌رکه‌وتن و شکسته‌کانماندا‌یه....ئه‌گه‌ر تو خراپترین کار ئه‌نجام ده‌یت، به‌لام سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست به‌ینی، هه‌موو که‌سیک ده‌لیت که کرداره‌کانی تو باش بووه، به‌لام ئه‌گه‌ر باشترین کار ئه‌نجام ده‌یت، به‌لام سه‌رکه‌وتنی تیدا به‌ده‌ست نه‌هینی، خه‌لکی پی‌ت ده‌لین که کاریکی خراپت ئه‌نجام داوه. سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش هه‌ندی‌جار کاتیک لیکی ده‌ده‌مه‌وه که له‌پیناو به‌رفراوانکردنی ده‌سته‌لات و هیژه‌که‌م چ په‌فتار و کردارگه‌لیکم ئه‌نجام داوه، له‌رمز لی‌دی‌ت و ترسم لی‌ ده‌نیشی‌ت و له‌وانه‌یه ئه‌م ترسه‌ی منیش له‌وه‌وه سه‌رچاوه بگری‌ت که ژنم، چونکه ژن هه‌رچه‌نیک به‌هیژ و بی به‌زه‌یی بی‌ت، له‌هه‌مان کاتدا که‌می‌ک خه‌یا‌ل په‌رستی‌شه.

یه‌کی‌ک له‌و شتانه‌ی که من ده‌ترسی‌نی‌ت، ئه‌وه‌یه که هه‌رجاریک "نفر تی تی" شارژنی میسر و ژنی کورپه‌که‌م مندا‌لی بی‌ت و بزانه ئه‌و مندا‌له‌که‌. من بو‌ئه‌وه‌ی جاریکی تر کو‌پی بی‌ت، دا‌وای ها‌وکاریم له‌ته‌واوی جادو‌گه‌ره‌کان کردووه که هه‌رجاریک "نفر تی تی" سکی پر ده‌بی‌ت، ئه‌و مژده‌یه به‌خۆم ده‌دم که ئه‌مجاره‌یان کو‌پی ده‌بی‌ت، به‌لام

کاتیک ئەو مندالە لەدایک دەبیّت، بارودۆخی من وەك ئەو کەسە ی لیدیّت کە جەستە ی پشیلە یەکی خۆی لەمالە کەیدا هەلگرتییّت و فری دابیّتە پوباری نیلەو و کاتیکیش دەگەرپیتەو دەبینیّت کە لاشە کە ی لەوییه، من وا هەست دەکەم کە توشی نەفرەتی ک بووم، ئەگینا "نفر تی تی" بە بەر دەوامی کچی نە دەبوو.

لە و کاتەدا کە دایکی فیرعون قسە ی دەکرد، من سەر قالی تەماشاکردنی حەسیر چینیە کە ی بووم و لەناکا و ئاگاداری ئەو بووم، ئەو گرێیانە ی کە ئەو لە حەسیرە کە ی دەدات، گرێگە لیکی بە ناوبانگن بە ناوی "پەر سیلکە باز"ە کانه. ئەم گرێیە ئەو کە سانه ئامادە ی دەکەن کە باندە کان بە خێو و مالی پراو دەکەن، بۆ ئامادە کردنی تەلە ی باندە کان و لە میسری خواروودا (بە گرێی پەر سیلکە بازە کان) بە ناوبانگە.

ئەو ی بوو تە هۆی ئەو ی گرێکانی حەسیری دایکی فیرعون سەرنجی من پراکیشیّت، ئەو بوو کە من ئەو سەبە تە یەم هاتەو یاد کە منیان خستبوو ناوی و بە سەر پوباری "نیل"دا بە ئاراستە ی پەوتی پوباری نیل دەپویشت و زردایکە کە شەم ئەو سەبە تە یە ی بە سەر ئاوە کەو و گرتەو، ئەو سەبە تە یە ش هەمان گرێی پەر سیلکە بازە کان ی پیو بوو.

من لە سەرتای ئەم کتییەدا و تەم: کە زردایکە کەم "بە دایکی پراستە قینە ی خۆمی دەزانم" دوا ی ئەو ی منی لە ناو ئەو سەبە تە یە دا دەر هینا کە بە سەر ئاوە کەو بوو، ئەو سەبە تە یە ی لە لای خۆی پاراست و منیش لە تەواوی سەردەمی مندالیما چاوم بەو سەبە تە یە دەکەوت و بەشی بەشی ئەو دیمە نانەم دەهینایەو بەرچاوی خۆم.

من دەمزانی کە ئەو گرێیانە ی کە لە کاتی چینی ئەو سەبە تە یە دا لینی دراو، گرێی پەر سیلکە بازە کانه و لەو شەو دا، کاتیک بینیم دایکی فیرعون گرێی پەر سیلکە بازە کان لە حەسیرە کە ی دەدات، پراو شام و بیرکی سەیر بە هەزردا تییە پری، ئەو بیروکە یە ش بە پرا دە یە ک سەرسوپهینەر بوو کە نە متوانی لە ئیستادا بلیم چیە؟ بە لام دەمزانی کە گرێی پەر سیلکە بازە کان لە میسری خواروودا باو، ئەک لە میسری سەرودا و ئەو سەبە تە یە ی کە منی تیدا بوو، لە "تبس" بەواتا لە میسری سەر و لە ناو گیراوە تەو.

میسری خوارو، دهکەویته خوار پهوتی پوباری نیلهوه و ئاو له میسری سهروهوه دیت و دهروات بۆ میسری خواروو، ئاشکرایه ئهوه سهبهتهیهی که کهوتوهته ئاوی پوباری نیلهوه، بهپیچهوانه‌ی پهوتی پوباری نیل ناپرات.

بهلام سهره‌پای ئهوه بیرهی که بههزمدا هات، ئاگاداری ئهوه بووم که باوکی "تی ئی" یش په‌په‌سیلکه بازه، به‌واتا بالنده به‌خیو ده‌کات و کچه‌که‌ی که له ئیستادا هه‌سیر ده‌چنیت، له‌باوکیه‌وه فی‌ری گرتی په‌په‌سیلکه بازه‌کان بووه، بهلام به‌چ شیوه‌یه‌ک ئهوه سه‌به‌ته‌ی که له میسری خواروو چنراوه، که شتووه‌ته "تبس".

"تی ئی" نه‌یه‌یلا به‌رده‌وامی به‌م بیروکه‌یه‌م بده‌م و وتی: "سینۆهه" کاتیک من باسی کرداره‌کانی خۆمت بۆ ده‌که‌م، له‌وانه‌یه تو له‌وکاته‌دا من به‌شایسته‌ی سه‌ره‌نش‌ت کردن بزانی و بلایت من ژنیکی دل په‌قم، بهلام زۆرباشه‌ گهر بارودۆخی من له‌به‌رچاو بگرت، بۆئوه‌ی بزانیته که من ناچار بوم په‌نا بۆ توندوتیژی ببه‌م.

چونکه کاتیک کچی پیاویک که به‌خیوکه‌ری بالنده‌یه بچیتته ئاو مالی فیرعه‌ونه‌وه، پاراستنی ده‌سته‌لات به‌لایه‌وه زۆر دژوار ده‌بیته، چونکه هیچ هی‌زیک‌ی مادی و پۆخی بی له‌گرنگی دانی فیرعه‌ون به‌و، پارێزگاری له‌و ناکات و دژمنه‌کانی که هه‌موویان له‌ناو مال و باره‌گاکه‌یدا جیگیرن، ئاماده‌ن له‌هه‌ر ساتیکدا وه‌ک مار پییه‌وه بده‌ن و له‌به‌رچاوی فیرعه‌ونی بخه‌ن، بۆیه تاکه‌ پێگای پاراستنی توانا و ده‌سته‌لات و هی‌زی من ئه‌وه‌بوو که نه‌هی‌لم خۆشه‌ویستی فیرعه‌ون له‌به‌رامبه‌ر مندا له‌ناو بچیت، داوای هاوکاریم له‌جادوگهرانی په‌شپێست کرد و ئه‌وانیش شتگه‌لیکیان فی‌ری من کرد که توانیم له‌پێی ئه‌وشتانه‌وه سه‌ره‌نجی فیرعه‌ون به‌لای خۆمدا پاکیشم و فیرعه‌ونیش ئاگاداری ئه‌وه‌بوو که هیچ یه‌ک له‌ژنه‌کانی تری به‌ئه‌ندازه‌ی پابواردن له‌گه‌ل مندا چێژی پی نابه‌خشیت. منیش داوی ئه‌وه‌ی له‌پێی جادوگهریه‌وه، فیرعه‌ونم شه‌یدای خۆم کرد، ویستم به‌سود وه‌رگرتن له‌م خۆشه‌ویسته‌یه‌ی که فیرعه‌ون بۆ من هه‌یه‌تی، هه‌روه‌ها به‌سود وه‌رگرتن له‌و ده‌سته‌لاته‌ی که هه‌یه‌تی دژمنه‌کانمی پی له‌ناو ببه‌م. بۆیه شه‌و و پۆژ کاری من ئه‌وه‌بوو که پلانی دژمنه‌کانم پوچه‌ل بکه‌مه‌وه و به‌رده‌وام ئه‌و ته‌له و داوانه‌ی له‌سه‌ر پێی مندا دایانده‌نا، پارچه‌ پارچه‌ بکه‌م و تۆله‌ له‌و که‌سانه‌ی که نه‌مه‌ده‌توانی بیانکه‌مه دۆستی خۆم بکه‌مه‌وه.

یه کیك له کاره کانی من. شه و بوو که نه هیلم هیچ یه که له ژنانی نهو ماله پیش من کوپیکیان ببیت، تو نازانی من بو نه جامدانی نهو کاره چهنیک نهو کم کیشاوه و زیرم به خه لکی به خشیوه. سهره پای شه وی شه ولی شه و ده خوم سکم پر ببیت، به لام سکم پر نه ده بوو، له بهرام بهردا ژنه کانی تر مندالیان ده بوو، هه جاریک یه کیك له ژنه کانی سکی پر ببوایه، من بو پوژیکیش ئاسووده نه ده بووم تاشه و پوژهی من کوپیک به ناره زوی فرعون بوو. تو له بهر شه وی پزیشکی فرمانه واییت، له وانه یه بتوانی له هزی خوتدا شه لیك به دیته وه که من به چ شیوه یه که شه کوپانه ی که له دایک ده بون ده مگوپین به کچ و پیش تو پیایویکی سهر کونتیکه ر" به واتا پزیشکی فرمانه وای "هه بوو که ماوه یه که به سهر مه رگیدا تیده په ریئت. هه مان شه و پیاهو بو گوپینی کوپان بو کچان هاوکاریه کی زوری کردم⁶.

تا سهر نه نجام کاتیک فرعون پیربوو، نه وازش و دلنه واییه کانی من زیاتر هه لی ده و شاندا، من کوپیک بوو که ئیستا فرعونه. به لام نهو فرعونه بی له چهند کچیکی نیه و هیشتا ش نه بووه ته خاوه نی کوپیک که جیکه ی بگریته وه. بویه شه و ده بوو باسکردی بو شه وی "سینوهه" بزانیته که من ژنیکی به توانا و شایسته م و به لیها تو ییه کانی خوم توانیم ده سته لاتی خوم پیاریزم و به رفراوانیشی بکه م، نه گهر من توانا کانی خوم به گهر نه خستایه، له مه ردا له سهر ته ختی میسر، کوپه که م وه که فرعون له سهر ته ختی فرمانه وای دانه ده نیشت.

وتم: "تی ئی" من ده زانم که توانای تو تا چ راده یه که، له بهر شه وی له شونینکی تردا کاریگهری توانا کانی توم بینیه و ته ماشاده که م که گرینی په ره سیلکه بازه کان له حه سیره که ی به رده ستت ده دیت.

کاتیک "تی ئی" گوئی له م قسه یه بوو، چاره کانی که به هوئی خواردنه وه ی ئاوجووه سور وه رگه رابون ئاراسته ی من کرد و وتی: "سینوهه" مه گهر خه لکی ئاگاداری نه نییه کانی من؟ یان شه و یکه خودی خوت جادوگهریت و ئاگاداری نه نییه کانی من؟

⁶ سینوهه له سهرتای نهو کتیه مدا "به واتا له بهرگی په که مدا" باسی شه وی کرد که به چ شیوه یه که له مالی فرعوندا کوپه کانیان دوی شه وی له دایک ده بون، دوور ده خسته وه و کچیکیان له باتیدا دادنا.

وتم: من جادوۋوگەر نىم، بەلەم دەزانم كە. ھىچ شتىك لەمرۇف ناساردرىتەو و دواجارى خەلكى ئاگادارى ھەموو شتىك دەبن، چونكە لەكاتى شەودا تۆ واھەست دەكەيت ھىچ كەسىك بەخەبەر نىە و چاۋى بەكردارەكانى تۆ ناكەوئەت، مانگ و ئەستىرەكان بىدارن و تۆ دەبىنن و "با"ش كە لەتەنىشت تۆو دەشەكىتەو، تىدەگات كە تۆ خەرىكى ئەنجامدانى چ كاريكت، تۆ دەتوانى زمانى خەلكى بېستىت، بەلەم ناتوانى پى لەزمانى "با" و تەماشاكردنى ئەستىرەكان بگريت.

لەبەرئەوھى "تى ئى" لەم قسەيەى من تۆرە بوو، بابەتى گەفتوگۆكەم گۆپى و تم: ئەو ھەسەرەى تۆ دەيچنىت زۆر جوانە، من ھەز دەكەم بېمە خاۋەنى ھەسەرىكى وا. دايكى فەرەونىش وتى: كاتىك ئەم ھەسەرە تەواو بوو، پىتى دەدەم، بەلەم تۆ لەبەرامبەردا چىم پى دەدەيت؟

وئەلەم دايەو: من لەبەرامبەردا زمانەت پى دەدەم. دايكى فەرەون پرسى: بەچ شىۋەيەك زمانى خۆتەم پى دەدەيت؟ وتم: ئايا تۆ نازانى ئەم گوتەيە واتاى چى دەگەيەنئەت؟ واتاى ئەو دەگەيەنئەت كە من زمانى خۆم دەگرم و ھىچ شتىك دژى تۆ باس ناكەم.

دايكى فەرەون كە بەھۆى خواردنەوھى ئاۋجۆو سەرخۆش بوو، وتى: ئەم ديارىيەى كە تۆ دەتەوئەت پىمى بەدەيت، بەلەى مەو ھىچ نرخیكى نىە، چونكە ديارىيەكە كە بەخودى خۆمەو پەيۋست دەكرىت.

پرسىم: بەچ شىۋەيەك ئەم ديارىيە بەخودى تۆو پەيۋەست دەكرىت؟ دايكى فەرەون وئەلەمى دايەو: ئەك تەنھا زمانەت، بەلكو دەستىشت ھى مەنە و من دەتوانم بلىم زمانەت بۆ بېرن و بۆم بەينن، بۆئەوھى لەوودوا نەتوانى باسى خراپەى من بۆ خەلكى بكەيت، ھەرەھا دەستەكانىشت بېرنەو و بۆم بەينن، بۆئەوھى نەتوانى دواى ئەو نەينىەكانم بنوسىتەو، بۆئەوھى ئەوانەى لەنايندەدا دىن ئاگادارى نەينىەكانى من بن.

وتم: "تى ئى" تۆ ئەمشەو ئاۋجۆيەكى زۆرت خواردوۋەتەو، ھەرلەبەرئەوھى شتەگەلىك دەلىيت كە نايىت بىدركىنى، بۆيە باشتروايە دەست لەخواردنەوھى ئاۋجۆ ھەلگريت و بخەويت، بۆئەوھى خەوتن كاريگەرى مەستىكەت لەناو ببات، ئەگىنا لەوانەيە شتەگەلىكى ۋەك ئەسپى ئاۋى لىرەدا بىينى، بەلەم سەرەپاى ئەوھى تۆ

مەستى و من ھۆشيارم و ئاگام لەخۆمە دەلیم ئامادەم زامانى خۆمت پىبدەم، بەواتا نەينى تۆ پيارىزم، بەمەرجىك تۆش دواى ئەوھى چىنىنى ئەم ھەسیرەت تەواو کرد پیم بەدەیت.

دايىكى فىرەون پىكەنى و وتى: "سىنۆھە" ئەگەر كەسىك بى لەتۆ ئەم قسانەى لەگەل مندا بکردايە، نەمدەھىلا بەزىندووىى لەم كۆشكەى من بپرواتە دەرەو، بەلام لەبەرئەوھى تۆ پزىشكىت و دەزانم كە نەينى پارىزى من و كۆرەكەمى، ھىچ كات ھەولى كوشتنت نادەم و كاتىكىش چىنىنى ئەم ھەسیرەم تەواوکرد، پىتى دەدەم. لەوكاتەدا مائاوايىم لەدايىكى فىرەون کرد و لەكۆشك چومە دەرەو و سواری كەشتىكەى خۆم بوم، بۆئەوھى بگەریمەو بۆلاى "مریت".

كاتىك بەسەر ئاوى "نیل" دا دەپۆشتم ئەو شەوھم ھىنايەوھ یاد كە مندالىكى تازە لەدايك بوويان خستووھتە ناو سەبەتەيەكەوھ و بەپوبارى "نیل" يان سپاردبوو، لەو سەبەتەيەدا ئەو گرێيانە بەدى دەكران كە تەنھا "پەرەسىلكە بازەكان" دەتوانن ئەو جۆرە گرێيە لەسەبەتە و ھەسیرەكان بەدن.

من دەمويست نەينى ئەو منداڵە كە ئىستا بووھتە پياويكى تەواو و ناوى "سىنۆھە" يە ئاشكرا بكەم، بەلام دەترسام، چونكە ھەرچەنىك دانايى مروۇف لەبارەى شتە نەزانراوھەكانەوھ زياتر بىت، خەمەكانى زياتر دەكات، من نەمدەويست خەمەكانم لەوھىكە ھەيە زياتر بكەم.

گەرانهوه بۆ "مالى ژيان" لە "تبس"

كاتىك فيرعهون لەشارى "ئاسۆ" لىي پرسىم: بۆچى دەتەوئىت بگەرئىتەوه بۆ "تبس"؟

وتىم: لەبەرئەوهى من سەرکونتيكەرى فيرعهونىم، دەبىت دواى ھەر ماوہىەك بگەرئىمەوه بۆ مالى ژيان و وانه بەخوئىندکارەکانى بلىيمەوه.

فيرعهونىش ئەم بيانويەى پەسەند کردم و منىش دواى ئەوهى گەشتە "تبس" بەراستى خوازيارى ئەوه بووم سەرىك لە "مالى ژيان" بەدم، چونکە لەتەواوى ئەو ماوہىەى کە لەشارى "ئاسۆ" دا بەسەرم برد، بگرە کونم نەکردە سەرىکىشەوه و دەترسام لىھاتووئى دەستەکانم لەدەست بەدم. ھەرودھا بەھىواى ئەوه بووم دواى چونم بۆ مالى ژيان، چەند زانىارىەك لەبارەى ئەو زانستانەوه بەدەست بەئىم کە لەسەردەمى ئىمەدا بونيان نەبوو. لەسەردەمى ئىمەدا ھەرکەسىك بىويستايە لە "مالى ژيان" دا بخوئىت، دەبوو يەكسەر ببوايە بەکاھىنى پەرسىگای "نامون"، دواى ئەوهى بو بە کاھىن و لەمالى ژياندا دەستى بەخوئىندن کرد، چىتر ناتوانىت پەرسىت "بۆچى؟

لەسەردەمى ئىمەدا لەمالى ژياندا، كۆيلەئاسا زانستەکانيان پەسەندەکرد و بەخوئىندکارانيان دەوت زاناکانى پرايردوو، باوەريان بەوہوو، ئىوہش دەبىت بىروباوەرى زانستى و شىوازى تىمارکردنى ئەوان پەسەند بەکن و ئىمەش ناچاربوين پەسەندى بەکەين.⁷

⁷ وەرگىرى بىتوانا، زۆر لەوہ بچوکترە کە بتوانىت بۆچونى خۆى لەبارەى ئەو زانستانەوه بختە ڤوو، ئەوهى ئىستا دەبلىت لەزمانى زانا ھاوجەرخەکانى ئەوروپاومە کە لەگتیبەکاندا پان لەگۆڤارە بيانىەکاندا خوئىندوانەتەوه، کە

به لام دواي ئه وهی خودای پيشوو سهرنگون بوو و خودای تازه جيگهي گرتوه چيتر خویندکارانی "مالی ژيان" ناچار نه بون ببه کاهینی په رستگای "نامون" و بی جیبه جيکردنی ئه م نه ریته، به رده وامیان به خویندنی خویان ددها و دهشیانتوانی بیرسن "بۆچی؟" له بهرئه وهی من ئاگاداری ئه م بابه ته بووم، وام ده زانی زانست له "مالی ژيان" دا زۆر پيش كهوتوو و بهر فراوان بووه و ئه و خویندکارانهی كه ده توانن ره خنه بگرن و پرسیار له جۆره كانی زانست بكن، سهركه وتنیان له ودها به دهست هیناوه كه پیشكه وتنیکی تازه له بواری زانستدا بخه نه پروو.

كاتیک ئیمه له مالی ژياندا خویندكار بوین، نه مانه ده توانی ره خنه بگرن، ئه گهر پرسیارمان له مامۆستاكه مان بكردایه كه بۆچی ده بیئت به وشیه به بیئت، له وه لامدا دهیوت له بهرئه وهی زانیانی پابردوو به وشیه به کاریان كردوو یان ده یانوت "نامون" وای و یستوه، له سهرده می خویندنه ماندا ده یان گرفتمان بۆ ده هاته پيش كه هیچ یه كه له و گرفتانه مامۆستاكه مان نه یانده ده توانی بۆمان شی بكه نه وه.

به لام ئه م خویندكاره تازانه ده یانته توانی ره خنه بگرن و داوا له مامۆستاكه ی خویان بكن كه گرفته كانیان بۆ چاره سهر و شی بكه نه وه.

دواي ئه وهی چومه ناو مالی ژيانه وه بینیم كه هه م ئاست و چۆنایه تی خویندن كه م بووه ته وه و هه م خویندكاره كانیش نایانه ویئت ببه كه سیکی زانا، به لكو ته نها ده یانه ویئت ناویان له په رتوكی مالی ژياندا تۆمار بكریئت، بۆئه وهی بتوانن به ناو نیشانی ئه وهی خویندنیان له مالی ژياندا ته واو كردوو له بواری پزیشكیدا ده ست به كار بن و كانزا به ده ست به یئن. بگه ژماره ی ئه و نه خو شانه ی كه سهردانی مالی ژیانیان ده كرد كه م بووه ته وه و وه كو پابردوو، باوه پریان به و قوتا بخانه مه زنه ی بواری پزیشکی نه بوو و بۆ چاره سهر كردن سهردانی ئه وییان نه ده كرد، چونكه

له و گۆفاره دا نوسراوه ئه وان باوه پریان به بۆچونه زانسته كانی "ئهرستۆ" بووه، به مه وی ئه م بۆچونه زانسته یی ئه وروپیه كانه وه، زانستیان له ولاته خۆرئاواكاندا به لایه نی كه م بۆ حه فده سه ده دواخست، چونكه هیچ زانییه کی ئه وروپایی نه یویراوه، بوجونیک بخته پروو كه پێچه وانه ی بۆچونه كانی ئهرستۆ بیئت و ئه وهی "سینۆهه" لیژمه باسی ده كات هاوشیه وهی هه مان ئه و بابه ته یه كه كۆیله ئاسا بۆچونه كانی ئهرستۆ به سه ن بكه یه ت، بۆمه ونه بۆچونی جیگه ربونی زه وی و سوپانه وهی خۆر و ئه ستیژه كانی تره به جواره دوری زه ویدا، كه له سه ده كانی ناوه راستدا بی ئه ملا و لا له لایه ن زانا ئه وروپیه كانه وه په سه ند كرابوو.

دهیانزانی هەندیک لەو مامۆستایانە لەمائی ژیان چۆنەتە دەرەو و لەشاردا نەخۆشخانەییەکی بچوکیان بۆ خۆیان کردووەتەو. من دواى گەرانهووم بۆ"تبس" لەمائی ژياندا، نەشتەرگەری سەر کونکردنى سى' کەسم ئەنجام دا و سەرەپای ئەوئى خۆیندکارەکان ستایشی لێهاتوویمان کردم، بەلام ئاگاداری ئەو بووم کە دەستم خیرایی و وردبۆنەکەى جارانی نەماو و بیناییشم پوی لەکزی کردووە، لەم سى' نەشتەرگەریە یەکیکیان من بەمەبەستى ئاسودە کردنى کەسى نەخۆش ئەنجام دا، چونکە کەسى نەخۆش ئازاریکی زۆرى هەبوو، منیش سەریم بۆ کونکرد، بۆئەوئى لەو ئازارە پزگاری بکەم.

دووەمیان پیاویک بوو کە دوو سال' پيش ئەو بەروارە، شەویکیان بەهۆی مەستییەو پۆشتبوو سەربانی مالهەکیەو و کاتیک ویستیان لەسەربانەکە بیهیننە خوارەو، لەدەستیان هەلەات و لەسەربانەکەو کەوتە خوارەو.

ئەوپیاو، لەپوکاری دەرەوئى جەستەییەو هیچ برینیکی پتوہ دیار نەبوو، بەلام دواى چەند پۆژیک توشی نەخۆشی"پەرکەم"بوو و هەندیک جار لەزەویدا گرمۆلە دەبوو و هاواری دەکرد و دیمەنگەلیکی خەیاڵوی دەبینی یان ئارەقى دەکرد، منیش بەپینى پاسپاردەى ئەو مامۆستایانەى کە لەمائی ژياندا وانەیان دەوتەو، لەکاتی نەشتەرگەری سەری ئەو پیاویدا ناچاربووم داوا لەوپیاو بکەم لەو نەشتەرگەریەدا ئامادە بێت، کە ئامادە بونی دەبوو هۆی پارەستانی خوینی ئەو کەسەى نەشتەرگەری بۆ دەکریت و خودی ئەو پیاویش لەو پیاو گەمژەتر بوو کە لەکۆشکی فیرعەوندا بوو، من لەم کتیبەدا باسی ئەو پیاو دەکردو و وتومە کە کۆچی دواى کردو و بەئەندازەى ئەو پیاو توانای پێگرتنى لەخوین پێژان نەبوو و دەمبینی لەکاتی نەشتەرگەریدا هەندیکات تکیک خوین لەو برینە دەهاتە دەرەو. کاتیک سەری نەخۆشەکەم کردەو بینیم هەندیک شوینی میشکی نەخۆش بەهۆی خوینی مەییەو پەش بووەتەو، بۆیە بەوردی خوینە مەییو کەیم لەمیشکی جیاکردەو و دەرکرد، بەلام دواى ئەوئى سەریم بەستەو کەسى نەخۆشی"پەرکەم"هەکەى بەتەواوی لەناو چوو و پۆژی سینیم کاتیک من چاوەرێم دەکرد کۆچی دواى کرد، سەرەپای ئەوئى کەسى نەخۆش لەپۆژی سینیمدا کۆچی دواى کرد، هیچ کەسیک سەری لەمردنى

سۈر نەما، چۈنكى ھەموويان دەيانزانى ئەۋكەسەي كە سەرى بۇ كۈن دەكەن بەدەگمەن بەزىندويى دەمىنىتەۋە.

خوئىندكارەكانىش دۋاي كۆتايى ھىنانى ئەم نەشتەرگەرەيە، شتايىشان كىردم، لەكاتىكدا مەن كارىكى ئەۋتۆم ئەنجام نەدابوو كە جىي دەستخۇشى يىت و لەسەردەمى ئىمەدا، ئاللىن نەشتەرگەرەيەكى بىنرخ بوۋە، بەلام نەدەبويە مايەي سەرسۈرمانىش.

سەيەمەن كەسەش كە نەشتەرگەرەيە بۇ سەرى كىرد، لاۋىك بوۋ كە لەدەرەۋە بەر ھىرشى دزەكان كەۋتېۋو و ھەرچى كانزاي پىيۋوۋە لىيان فراندېۋو و سەرىشان بۇ شكاندېۋو.

كاتىك ئەۋ لاۋەيان ھىنايە مالى ژيانەۋە، مەن لەۋى بوم و لەبەرئەۋەي زانېم كە بارودۇخى ئەۋ نەخۇشە زۆر خراپە، بېيارم دا يەكسەر نەشتەرگەرەيە بۇ بىكەم و ئىسقانە شكاۋەكانى لەسەرى جيا بىكەمەۋە و فرىيى بىدەم و لەجىي شۋىنى شكانى ئىسقانەكەش پارچە زىۋىك كە خراۋەتە سەر ئاگرو لەدۋايىدا سارد كراۋەتەۋە دابنىم و دۋاي ئەۋە سەرىم بۇ بەستەۋە.

ئەۋ لاۋە دۋاي دۋو ھەفتەي تر چاك بويەۋە و گەرچى سەرەتا نەيدەتۋانى دەست و پىكانى بەناسانى بىجۈللىنىت، كاتىك ختۈكەي دەست و پىيان دەدا، ھەستى بەھىچ شتىك نەدەكەرد، بەلام دۋاي ئەۋ ماۋەيە چاك بويەۋە و ژيانى ئاسايى جارانى دەست پىكردەۋە.

سەرەپاي ئەۋەي ئەم نەخۇشە زىندۋو بويەۋە، خوئىندكارەكانى مالى ژيان لەۋباۋەپەدا بون كە ئەۋ نەشتەرگەرەيەي پىش ئەۋ كۈپە كىردم بۇ ئەۋ پىاۋەي نەخۇشى پەركەمى لەگەلدا بوۋ زۆر لەم كۈپە گەنجە گىرگىت و سەرنج پاكىشتەر بوۋە، لەبەرئەۋەي تۋانىم خوئىنى مەيۋى ناۋسەرى لەمىشكى جىابىكەمەۋە، بىئەۋەي لەكاتى ئەنجامدانى ئەۋ نەشتەرگەرەيەدا بىرئىت.

مامۇستايانى مالى ژيانىش ۋەك خوئىندكارەكان پىزىيان لىدەگىرتە، بەلام لەبەرئەۋەي لەشارى "ئاسۋ" ۋە ھاتبوم و خاچى ژيانم لەمىلداۋو، خوئان لىم دورە پەرىز دەگىرت و لەبەرچاۋى مىندا ھەندىك قسەي تاييەتايان نەدەكەرد و ۋەك سەگىك كە بۇنى كەسانى تر دەكات، بۇنىان دەكردم بۇئەۋەي بزانن ئايا دەتۋانن مەتەنەم پى بىكەن يان نە؟

من ھەرگىز لەبارەى "ئاتون" ۋە بابەتە ئاينىيەكان قىسىم لەگەلدا نەدەكردن، چونكە دەمزانى "مالى ژيان" ھېشتا يەككە لەقەللا مەزنەكانى خوداى رابردوى "نامون".

دواى ئەو ھەي سىيەمىن نەشتەرگەرەيم بەسەرگەوتوى كۆتايى پىھات "بەواتا كەسى نەخۆش لەكاتى نەشتەرگەرەيدا نەمرد، بەلكو ماوەيەك دواى كۆتايى ھىنان بەو نەشتەرگەرەيە كۆچى دوايى كرد و يەككە لەو سى كەسە بەزىندوويى ماوە" يەككە لەپزىشكانى مالى ژيان كە لەژورىكى چۆلدا بووم ھات بۆ لام و وتى:

ئەي "سىنۆھە" تۆ پياويكى دانائىت و لەپراوردودا، لەھەمان ئەم قوتابخانەيدا خويندنت تەواكردووە، ئايا سەرت لەو سۆرنامىنى كە نەخۆشەكان سەردانى ئىرە ناكەن؟

وتم: دەبىت بلىم من سەرم لەمكارە سۆرماوە.

ئەو پزىشكەش وتى: ھۆكارى ئەو ھەي كە كەسە نەخۆشەكانى سەردانى ئىرە ناكەن ئەو ھەي كە دەزانن لە "تبس" دا، پزىشكەلەك ھەن كە دەتوانن بى بەكارھىنانى چەقۇ و ئاگر و دەرمان و برىن پىچى چارەسەرى نەخۆشەكان بكن و ئەو پزىشكانەى شارەزايان لەمجۆرە چارەسەركردنەدا ھەيە، داوايان لىكردم، سەردانت بكم و بلىم، ئايا ھەز دەكەيت چاوت بەم جۆرە چارەسەركردنە بكویت؟ ئەگەر ھەز دەكەيت، ئىمە دەتبەينە نەخۆشخانەى ئەم جۆرە پزىشكانە، بەلام بەمەرجى ئەو ھەي كە چارەكانت بىبەستىن، بۆئەو ھەي نەزانى بۆ كوى دەپۆيت و بەلەن بدە ئەو ھەي بەچاوى خۆت دەيبىنى، بۆكەسانى ترى باس نەكەيت.

وتم: من دەربارەى شتەلەك كە لەمۇدا خەلكى "تبس" ياسى دەكەن، يان واى بۆ دەچن ھەندىك شتم بىستوو، بەلام لەبەرئەو ھەي پزىشكەم لەوباوەرەدا نىم كە بتوانرەت بى دەرمان و برىنپىچى و چەقۇ و ئاگر، بتوانرەت نەخۆشەكان چارەسەر بكرىن، لەبەرئەو ھەز ناكەم بچمە ناو ئەو فەل تەلەكە بازىو، چونكە ئەگەر خۆم بكم بەناو ئەم تەلەكە بازىو، دەلەن: پزىشكى تايبەتى فەرەونىش بەچاوى خۆى بىنى كە بى دەرمان و برىن پىچى و چەقۇ و ئاگر، نەخۆشەكانمان چارەسەر كردووە، من ھەز ناكەم ناوى من بۆكەراھى شتەلەكى نەگونجاو و درۆ بەكار بھىنن.

ئەو ھەي وتى: "سىنۆھە" لەبەرئەو ھەي تۆ پياويكى دانائىت و گەشتت بەولاتانى جىھاندا كردووە و فەرى زانستەلەكى تر بویت، ناتوانىن تۆ بەفەل و تەلەكە بازى فرىو

بدەين، لەبەرئەوۋە بۆت دەسەلمىنىم كە ئىمە دەتوانىن بى دەرمان و برىن پىچى و ھەندىك كارى تر چارەسەرى نەخۇشەكان بگەين، بۆيە داوات لىدەكەم كە بىيىت و شىۋازى چارەسەركردنى ھەندىك لەپزىشكەكان بىيىنى، ھەرۋەھا تۆ لەكاتى نەشتەرگەرى كردنى سەرىكدا سودت لەپياۋىك ۋەرگرت كە ئامادەبۇنى ئەو دەبوۋە ھۆى ئەۋەى پى لەپشتىنى خويىن بگىرىت، لەكاتىكدا تۆ بۆ پىگرتن لەخويىن پشتن، نەسودت لە چەقۇ ۋەرگرت و نە لەئاگر، و نە لەپارچەى برىن پىچى، سەرەپاى ئەۋە بەچ شىۋەيەك چارەسەركردنى كەسى نەخۇش بى چەقۇ و ئاگر و برىن پىچى بەفيل و تەلەكە دەزانى؟

ئەو قەسەيەى كارى تىكردم و وتم: زۆر باشە، من ئامادەم بىم و بزانم ئىۋە بەچ شىۋەيەك كەسە نەخۇشەكان چارەسەر دىكەن... ئەو پىاۋەش كە پزىشكى مالى ژيان بوو. وتى: شەو بەكەژاۋەيەكەۋە دىت بۆ لات و لەگەل خۇيدا دەتبات، بەلام وتىشى دەبىت چاۋەكانم بىستىت، بۆئەۋەى نەزانم بۆ كۆى دەپۇم. شەو ھات و دواى ئەۋەى منى سۋارى كەژاۋەكە كرد چاۋەكانى بەستم و كەژاۋەكە كەۋتە پى.

دواى ماۋەيەك كەژاۋەكە پاۋەستا و نۆكەرەكان كەژاۋەكەيان خستە سەر زەۋى و ئەو پىاۋەش منى لەكەژاۋەكە ھىنايە دەرۋە و دەستى گرتم، ھەستم بەۋە كرد كە چويىنە ناۋ دالانىكەۋە و دواى ئەۋە بۆماۋەيەك بەو دالاندا پۇشتىن و لەچەند پلىكانەيەكەۋە تىپەپىن، ھەمان ئەو پىاۋە چاۋەكانىمى كىردەۋە و من خۇم لەناۋ ژورىكدا بىنيەۋە كە چەند چرايەكى تىدا داگىرسابوو و كاھىنىك لەشىۋەى كاھىنەكانى پەرستگاي خوداي پىشوو، بەسەرى تاشراۋ و چەور كراۋ، لەۋى بوو. ھەمان ئەو كاھىنە منى بەناۋى خۇم بانگ كرد و دىاربوو كە دەزانىت ناوم چىيە و دواى ئەۋە ئامازە بەگۆشەيەكى ئەو ژورە كرد و سى كەسم لەو گۆشەيەدا بىنى لەۋى پاۋەستابوون.

كاھىن وتى: "سىنۆھە" ئەم سى كەسە نەخۇش و بۆئەۋەى بزانى كە ھىچ فىلىك لەكاردا نىيە، بېرۇ و پىشنىنىكىيان بۆكە.

منىش بەرەو پويان پۇشتىم و دەستم كرد بەپىشكىنىيان و بىنىم كە يەكىك لەنەخۇشەكان، ژنىكى لاۋ و لاۋازە و ناتوانىت لەجىيى خۇي تەكان بخوات و ۋەك بللى

تەنھا چاۋەكانى گىيانان تىدايە. ئەويتريان لاويك بوو كە لەسەرتاسەرى جەستەيدا، تلوقى گەرە گەرە و شىدار دەبينریت و تەماشاکردنى ئەو كەسە دەبوو ھۆى مایەى نەفرەتى كەسە ئاسايەكان، نەخۆشى سىيەمیش پىرەمىردىكى ئىفلىج بوو كە نەيدەتوانى ھەردوو پىنى خۆى تەكان بدات.

منیش بۆئەۋەى دلىابم كە ئەو پىاۋە بەراستى ئىفلىجە، سوژنىكم چەقاند بەپىيدا و ئەۋىش بەھىچ شىۋەيەك ھەستى بەو سوژنە نەكرد و ئەو كارە ئەۋەى دەسەلماند كە بەتەۋاۋى ئىفلىج بوو و ھەردوو پىنى ھەم ناجولیت و ھەم ھەموو ھەستىكيان لەدەست داۋە.

بەكاھىنەكەم وت: گومان لەۋەدا نىە كە ئەم سى كەسە نەخۆشن و ئەگەر من پزىشكى ئەم سى كەسە بومايە، ھەرسىكيانم پەۋانەى "مالى ژيان" دەكرد، بەلام دەزانم كە مالى ژيان بەئەگەرئىكى زۆر بەھىز تواناى چارەسەركردنى ئەو ژن و مىردەى نىە، بەلام دەتوانیت ئەو لاۋە لەپى مالىنى گۆگرد بەسەر برىنەكانى جەستەى و شورىنى بەئاۋىكى ئاۋىتەى بەگۆگرد چارەسەر بكات.

كاھىن شوینى دانىشتنىكى پىنىشان دام و وتى: "سىنۆھە" لىرەدا دانىشە و بزانه كە ئىستا ئىمە لەبەرچاۋى تۇدا، ئەم سى كەسە بەچ شىۋەيەك چارەسەر دەكەين. دواى ئەۋە بەپىنى فەرمانى كاھىن، چەند نۆكەرىك خۇيان كرد بەو ژورەدا و ئەو سى نەخۆشەيان لەگۆشەى ئەو ژورەدا بەرز كەدەۋە و لەئاۋەراستى ئەو ژورەدا داياننان.

دواى ئەۋە لەدەرەۋە سرودىك كە لەپى چەند كەسىكەۋە دەخوینرا دەبىسترا و دواى چەند ساتىكىش كۆمەلىك لەكاھىنە كۆنەكانى رابردو بەدەم خویندىنى سرودەۋە خۇيان كرد بەو ژورەدا و چواردەۋرى ئەو سى نەخۆشەيان دا. دواى ئەۋە بى دابراں سروديان دەخویند و ھەلقون ھەلقونيان دەكرد و جلەكانى بەريان داكەند و جەستەى خۇيان بەچەقۇى بەردىن پوشاند، ھەلبەت بەشىۋەك جەستەى خۇيان پوشاندبوو كە خوین لەجەستەيانەۋە دەچۆرا.

من بەبىنىنى ئەم رەفتارانە سەرم سورما، لەبەرئەۋەى جارىكيان ئەمەم لەسوريا بىنىبوو، بەلام غەلبە غەلب و ھەلقون ھەلقونى كاھىنەكان بەشىۋەك زۆر بوو كە ترسى لا دروست دەكردى، لەكاتىكدا ئەمانە بەچەقۇكانى دەستيان كە زۆر لەھى

جادوگه‌ری ده‌چوو به‌رده‌وامی له‌شی خۆیانیان پی دهروشاند و له‌ناکاو دهرگایه‌ک کرایه‌وه و چاوم به‌په‌یکه‌ری "ئامون" ی خودای پیشوو که‌وت و له‌همان ئه‌وکاته‌ی په‌یکه‌ری ئه‌و خودایه‌ دهرکه‌وت، هه‌موویان بێده‌نگ بون.

ئه‌و بێده‌نگیه، دوا‌ی ئه‌و هه‌موو غه‌لبه‌ غه‌لبه‌ گوی هه‌ژینه، زۆر کاری تیکردم و وکاتیک خودای پیشوم بینی که دهره‌وشایه‌وه شکۆمه‌ندیه‌کم تیدا به‌دی کرد.

کاهینیک که له‌سه‌ره‌تای پوشتنم بو ئه‌و ژوره پیشوازی لیکردم، به‌هر سێ نه‌خۆشه‌که‌ی وت: ئیوه که باوه‌رتان به "ئامون" هه‌ستنه‌وه و بکه‌ونه پێ، چونکه "ئامون" ئیوه‌ی پیروژ کردوه.

ئه‌وکات من به‌هه‌ردوو چاوی خۆم ئه‌و سێ نه‌خۆشه‌م بینی ته‌کانیان خوارد و له‌حالی‌که‌دا که ته‌ماشای په‌یکه‌ری ئامونیان دهرکرد، سه‌ره‌تا به‌جوله‌یه‌کی له‌رزۆک، له‌سه‌ر هه‌ردوو ئه‌ژنۆیان راوه‌ستان و ئه‌و پیاوه‌ی که هه‌ردوو پێی ئیفلج بوو، به‌ده‌سته‌کانی ده‌یکیشا به‌هه‌ردوو پییدا، ئه‌وکات بینیم که ورده ورده هه‌ستایه سه‌رپێ.

ژنه‌که‌ش وه‌ک ئه‌و پیاوه هه‌ستایه‌وه سه‌رپێ و دوو هه‌نگاوی نا و له‌ناکاو هه‌رسیکیان به‌ده‌م گریانوه ناوی "ئامون" یان هی‌نایه سه‌ر زمان.

دوا‌ی ئه‌وه دهرگای ژوری په‌یکه‌ره‌که‌ی ئامون داخرا و نۆکه‌ره‌کان چه‌ند چرایه‌کی تریان داگیرساند بۆئه‌وه‌ی بتوانم نه‌خۆشه‌کان باشت‌ر بخمه ژێر چاودێریه‌وه و به‌سه‌رسوپمانه‌وه بینیم نه‌ک ته‌نها پیاوی ئیفلج و ژن ده‌توانن پێ بکه‌ن، به‌لکو برینی جه‌سته‌ی کوپی لاویش له‌ناو چووه و جه‌سته‌ی پاک و ته‌ندروست بووه‌ته‌وه.

من زۆر سه‌رم له‌و پوداوه سوپما، چونکه بابته‌ی چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و لاوه که جه‌سته‌ی له‌ژێر برینی ئاوه‌دا داپۆشرا‌بوو، له‌به‌رچاوی مندا به‌نه‌ینییه‌کی سه‌رسوپه‌ینه‌ر ده‌هاته به‌رچاو.

ئه‌و کاهینه‌ی که له‌سه‌رتای چوونم بو ئه‌و ژوره پیشوازی لیکردم وتی: "سینۆه" ئایا لایه‌نگری ئه‌وه ده‌که‌یت که ئه‌م سێ که‌سه به‌ته‌واوی چاره‌سه‌ر بون؟

وتم: چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و دووانه‌یان، به‌واتا ئه‌و ژن و پیاوه به‌ته‌مه‌نه، له‌پوی زانسته‌یه‌وه شایسته‌ی پونکردنه‌وه‌یه، من ده‌توانم وا لیکێ بده‌مه‌وه که ئه‌و دوو که‌سه، له‌پرا‌بردودا به‌هۆی ویستی جادوگه‌رانه‌وه یان به‌شیوه‌یه‌کی سروشتی، له‌به‌کاره‌ینانی

پىكانيان بىبەش بون و ئىستاش ويستىكى جادوگەرلەرى بەھىزىيان بەكارھىنا و ھىزى پىيانى بۇگەراندەو.

بەلام چارەسەرکردى ئەو كۆپە لاو، بەبۇچونى من زۆر سەرسۇپھىنەرە و من ناتوانم ھىچ پونكردنەو ھەكى زانستى لەسەر بەدەم، چونكە ناتوانرئىت برىنى جەستە بەجادوگەرى و بەفشارى ويستى خود لەسەر كەسى نەخۇش، ئەویش لەو ماوہ كورتەدا چارەسەر بىكرئىت.

من كاتىك چارم بەبرىن ئەم لاو كەوت تىگەشتم كە برىنى "گەرە" و خودى "گەرە" ش چارەسەر ناكىرت، جگە لەوہى لەپىنى گۆگردەوہ يان بۇ ماوہىەكى درىژ بەئامى گەرم بىشۇرى. بەكورتىەكە ئەم لاوہ بى بەكارھىنانى گۆگرد و شۆردنى لەناو گۆگرداودا، لەماوہىەكى كەمدا چارەسەر ناكىرت و ناچار دەبىت لايەنگرى ئەوہ بەكەم كە ئەم چارەسەر كەردنە، نەرىتى سىروشتى بەزانددوہ و من تا ئەمەز بەچارى خۆم نەمبىنىوہ كە بتوانرئىت بەوشىوہىە چارەسەر بىكرئىت.

كاھىن وتى: ئەم لاوہ و دووگەسەى تىرىش ئامون چارەسەرى كەردن، ئايا لايەنگرى ئەوہ دەكەيت كە ئامون پادشای خودايانە.

وتى: ئامى ئەم خودايە لەبەردەمى مندا بەدەنگىكى بەرز مەھىنەرە سەر زمان، لەبەرئەوہى فیرەون ئەو خودايەى سەرنگونكردوہ و قەدەغەىە ئامى بەھىنرئىت و من لەبەرئەوہى خزمەتى فیرەون دەكەم، حەز ئاكەم گویم لەئامى بىت.

من ئاگادارى ئەوہ بووم كە ئەم گوتانەم كاھىنى تۆپە كەرد، بەلام لەبەرئەوہى پىاويكى پاىەبەرز بوو، خۆى بەسەر تۆپەپىيەكەيدا زالىكرد و وتى: ئامى من "ھرى بور"ە و من لەبەرئەوہ ئامى خۆمت پى دەلیم كە بپۆيت و من پىشانى فیرەون بەدەيت و ئەویش سەربازەكانى خۆى بنىرئىت بۆئەوہى بىن دەستگىرم بەكەن و بەدەم لىدانى قامچىوہە بىنئىرن بۇ ئامى كەنە كەنزاكان و لەوئى كارم پى بەكەن، بەلام من نە لەفیرەون دەترسم و نە لەسەرباز و قامچىەكانيان، ھەركەسىك باوہرى بە "ئامون" بىت و بىت بۇ لای من، چاسەرى دەكەم. لەبەرئەوہى من و تۆ ھەردوكمەن كەسىكى دانان، زۆرباشە گەر وەك دوو دانا لەگەل يەكدا گەفتوگۆ بەكەين، من داواى ئەوہت لىدەكەم بىت بۇ ژورەكەى من و پىكىك بخۆيتەوہ، چونكە دەزانم ئەو شتانەى لىرەدا چاوت پىيان كەوت، ماندويان كەدويت.

"هری بور" پزیشکی مالی ژیانی مهره خهس کرد و منی له پیره وه درێژخایه نه کانه وه تیپه پراند و بههوی تهنگه نه فیه سیمه وه زانیم که له ژێر زه ویدا پێ دهکین و ناگاداری ئه وه بووم که ئیره ئه و ژێر زه مینانه یه که ده لێن له ژێر په رستگای پیشوی "ئامون" دا هه بووه، به لام ئه و که سانه ی جیی متمانه نین چاویان پێی نه که وتوووه.

دوای ئه وه ی له ژێر زه مینه کانه وه تیپه پرین، گه شتی نه ژوریکه که که ره سته ی حه وانه وه ی وه ک شوینی خه وتن و نوین و چهند سنوقیک که له "ئابنوس"⁸ دروست کراون له ویدا ده بینریت و "هری بور" ش به ریزه وه ئاوی پشت به ده ستمدا و دوای ئه وه ی نانی شیرین و میوه و خواردنه وه ی له به رده ممددا دانا وتی: "سینۆه" ئه وشه رابه ی که ده یخوێته وه، شه راییکێ کۆنه که له پزه دیمه کۆنه کانی "ئامون" دا دروست کراوه و ئه مپۆ، له میسر دا ئه م جوړه شه رابه دروست نا کریت، چونکه پزه دیمه پر به ره مه کانی "ئامون" له ناو چوون. دوای ئه وه ی پیکیکێ خواردنه وه "هری بور" وتی:

"سینۆه" ئیمه تۆ ده ناسین و ده زانین که فیره و نت خوش ده ویت، به لام ده مارگیریت له به رامبه ر خودا کاندایه و ئه و کاتانه ی تۆ له مالی ژیاندا ده تخویند، زۆر گویت به بواری ئاین نه ده دا و زیاتر گرنگیت به زانست ده دا، هه ر له به رنه وه ش ئه مشه و من سه باره ت به ئاین له گه ل تۆدا گفتوگو ده که م و ئه م گفتوگو یه ی منیش به فیره و نه وه په یوه ست ده کریت و ده زانم که تۆ پیاویکی مروّ دۆستی و سه دان که س له و نه خو شانه ی هاتون بۆ لات گه واهی ئه وه ده دن که چاره سه ری هه ژاران ت کردوه، بینه وه ی زیریان له به رامبه ر ئه م چه ره سه رکردنه دا لی وه رگری و ئه مپۆش دوای ئه و هه موو ماوه یه که ئیره ت به جی هیشت و گه پرایته وه بۆ "تبس" دوباره بینه وه ی کانه یه که له هه ژاران وه رگری چاره سه ریان ده که یت.

که واته هه یچ گومانیک له وه دا نیه که تۆ که سیکێ مروّ دۆست و دلسۆز و پارێزه ری هه ژارانی و به رژه و هندی نه ته وه ی میسرت ده ویت، له به رنه وه من ده توانم پیت بلیم که "ئه خناتون" ی فیره و نی میسر، بۆ ئه م وڵاته بووه ته به لایه کی زۆر مه زن و له و

⁸ برۆ په راوێزی ژاماره "25" ی به رگی په که می سینۆه.

وشكەسالىيەى كە خداكەى ئەو بۇ ئەم مىلەتەى ھىنا ھەرەشە نامىزترە و بۇئەوہى ئەم نەتەوہىە لەوہ زياتر ستەم نەبىنئىت، دەبىت ئەم فىرەونە و خداكەى لەناو بېرىت. من وتم: "ھرى بور" من لەسەردەمى لاويەتيدا زۆر گويم بەخوداكان نەدەدا، لەبەرئەوہى دەمبىنى ھەرچى زياتر خوداكانى مىسر زياتر بن، بەدبەختى خەلكىش زياتر دەبىت، بەلام "ئاتون"ى خوداى فىرەون جياوازيەكى زۆر مەزنى لەگەل خوداكانى تردا ھەيە و ئەو جياوازيەش ئەوہىە كە خوازيارە يەكسانىەك لەنيو خەلكيدا بەرقەرار بكات و دەلئىت نابىت جياوازي لە نيوان خاوەن و نۆكەرەكەيدا و خاوەن كار و كرىكارەكەيدا و دەولەمەند و ھەژاردا ھەبىت و دەبىت سامانىش بەشيۆەيەك دابەش بكرىت كە ھەموو خەلكى مىسر بەيەك ئەندازەى يەكسان سود لە زەوى و ئاو و خۆر وەرگرن، من لەو پۆژەوہى ئەم خودا تازەيەم ناسىوہ، وا ھەست دەكەم سالىكى نوئ لەم جىھانەدا دەستى پىكردووە و ئىمەش لەسەردەمىكدا دەرژين كە درەوشاوەترين سەردەمى مروڤە^۹.

چىتر لەجىھاندا ئەم ھەلە بۇ مروڤە ئارەخسىت كە پادشاىەك بىت دەست بەسەر زەوى كەسانى تردا بگريت و خەلكى بكاتە نۆكەر و كەنيزەى خۆى و زېر و زىويان لەدەست بفرىنئىت، خۆى دامىنەرى بەرقەراركردى يەكسانى و لەناوبەرى جياوازي دەولەمەند و ھەژار بىت و زەوى خوداى پىشوو بەنيو خەلكيدا دابەش بكات و ئەو زېرو زىوہى لەخەزىنەى خوداى پىشودا دەستى بەسەردا گىراوہ و بەوہوہ پەيوەست دەكرىت، ھەمووى لەدروستكردى شارى تازەدا خەرج بكات. دەبىت سود لەم ھەلە وەرېگرىت و لەنيو مروڤەكاندا يەكسانى و براىەتى بەرقەرار بكرىت.

"ھرى بور"وتى: لەو ماوہىەى كە فىرەون بەو توندپەوہىەو ياساكانى خۆى لەكاتى خۆيدا جى بەجىكرد، ئايا توانى جياوازي نيوان دەولەمەند و ھەژار لەناو ببات و لەنيو خەلكيدا يەكسانى و براىەتى بەرقەرار بكات.

وتم: بەلام دواجار، براىەتى و يەكسانى ھەر بەرەقەرار دەكرىت.

^۹ سالى جىھانى لەمىسرى كۇندا، بىست و شەش يان بىست و ھەوت ھزار سالى بووہ و كاتىك سىنۆھە دەلئىت سالىكى نوئ لەجىھاندا دەستى پىكردووە، واتاى ئەوہ دىگەپەنئىت كە سەردەمى بىست و ھەوت ھزار سالى تازە لەجىھاندا دەستى پىكردووە.

"هری بور" وتی: "سینۆهه" تۆ پیاویکی دانایت، به لām زۆر شارهزاییت له بواری سیاسهتدا نیه و نازانی، ئهگهر یاساکانی خودای فیرعون، شایستهی جیبه جیکردن بوایه، به لایهنی کهم تائه مپۆ ههندیکی لی جیبه جی دهکرا. به لām دهرئهنجامی جیبه جیکردنی یاساکانی خودای فیرعون ئهوه بوو که کاهین و خزمه تکار و کاربه دهستانی "ئامون" هه ژار کهوتن، به لām له باتی ئهوان کاهین و خزمه تکارانی خودای تازه دهوله مه ند بون. چینیکی دهوله مه ند له ناو چوو و له باتی ئهوان چینیکی تازه دهوله مه ند هاتنه بون، ئه مپۆ له میسر دا جیاوازی نیوان هه ژار و دهوله مه ند زۆر زیاتره له سه رده می "ئامون".

"سینۆهه" تۆ پیاویکی دادپه ره ریت بۆیه داوات لیده کهم بریار بدهیت، تۆ له کۆندا کاهینی په رستگای "ئامون" بویت و ئهگهر به و پله و پایه نه گه شتایهیت، رییان پی نه ده دایت له مالی ژياندا بخوینی، دواي کۆتایی هینان به خویندنه کهشت، بویته پزیشک، ئایا تۆ که کاهینی کۆنی "ئامون" و له مالی ژياندا خویندنی پزیشکیت تهواو کردوه، ئامادهیت له گه ل نۆکه ری کدا یه کسان بیت؟ ئایا ئامادهیت وهک نۆکه ری ک بژیت و وهک ئه و له سه ر زهوی بخهویت و خواردنن بری ک نان و قومیک ئاوجۆ بیت؟

وتم: "هری بور" به های من زۆر زیاتره له نۆکه ری ک، چونکه من چه ند سالی ک خویندم تا بومه پزیشک، به لām نۆکه ری ک که نه یخویندوه به های منی نیه.

"هری بور" وتی: له "بابل" یشدا کهسانی ک هه ن که ده لێن ئیمه سالهایه ئه رک و زهحمهت دهکیشین و دانبه خۆداگریمان کردوه، تائه وهی هیلامان پشیمان بهرانهیهک درێژ ببیت که بگاته زهوی و له بهرئه وهی خاوهنی پزیشکی درێژین، جیاوازی نه کهسانی تر و شایستهی ئهوهین له کهسانی تر زیاتر سود له کهرسته کانی ژیان وهرگرین و زیڕ و زیویکی زیاترمان پێیدریت.

وتم: ئه وکه سهی ده هیلتیت ریشی ئه وهنده درێژ ببیت تا ده گاته زهوی، هیچ سودیک به خه لکی ناگهیه نییت و خزمه تی هیچ کهسی ک ناکات، تا شایستهی زیڕ و زیوی زیاتر بیت له خه لکی، به لām ئه و پیاوهی که خویندنی له مالی ژياندا تهواو کردوه، ده توانیت خزمه تی کهسانی تر بکات و سودیان پی بگهیه نییت، له بهرئه وه شایستهی ئهوهیه بلنیت ده بیت له کهسانی تر باشت بژیت.

"هری بور"وتی: "سینۆهه"ئایا تۆ زیاتر خزمهتی خه‌لکی ده‌که‌یت یان ئه‌و جوتیاره‌ی که له "بابل"یان له‌میسردا سه‌رقالی کاری کشتوکالیه و خواردن بۆ خه‌لکی به‌ره‌م دینیت. ئه‌گه‌ر له‌مپۆدا تۆ نه‌بی‌ت خه‌لکی له‌برساندا نامرن، به‌لام ئه‌گه‌ر جوتیاریک نه‌بی‌ت خه‌لکی له‌برساندا ده‌مرن. ئایا تۆ زیاتر خزمهتی خه‌لکی ده‌که‌یت یان ئه‌و نۆکه‌ره‌ی که له‌کانه کانزاکاندا سه‌رقالی ده‌ره‌ینانی زی‌ر و زیوه و به‌زی‌ر و زیوی ئه‌و تۆ ده‌توانی هه‌رچیت بویت پیی بکړیت. که‌واته بۆچی ئه‌و جوتیاره‌ی که له‌تۆ زیاتر خزمهتی خه‌لکی ده‌کات و سود به‌خه‌لکی ده‌گه‌یه‌نیت برسیه‌تی، هه‌روه‌ها بۆچی ئه‌و نۆکه‌ره‌ی که به‌برسیه‌تی له‌کانه کانزاکاندا ده‌بی‌ت ئه‌رک بکیشیت تا ده‌مریت؟ له‌هه‌مان کاتدا بۆچی تۆ ئاماده نیت به‌ئهنه‌دازه‌ی ئه‌و خزمه‌ته‌ی ئه‌وان له‌به‌رامبه‌ر خه‌لکیدا ده‌یکه‌ن پاداشتیان بده‌یتی؟

که‌واته ئه‌وه‌ی ده‌بی‌ته هۆی ئه‌وه‌ی له‌نیۆ نه‌توه‌یه‌کدا ده‌وله‌مه‌ند و هه‌ژار بی‌ته‌بون ئه‌وه نیه که ده‌وله‌مه‌نده‌کان له هه‌ژاره‌کان زیاتر خزمهتی خه‌لکی ده‌که‌ن، به‌لکو جیاوازی نیوان هه‌ژار و ده‌وله‌مه‌ند، له‌دوو هۆوه سه‌رچاوه ده‌گریت، یه‌کیکیان خودا و ئه‌ویتریان حکومه‌ته. له‌هه‌ر شوینی‌کدا خودا و حکومه‌تی‌ک هه‌بی‌ت، بێ‌ک له‌خه‌لکی هه‌ژار و بێ‌که‌ی تریان ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی‌ت، چونکه کاهینه‌کانی خودای میسر ئه‌و مافه به‌خۆیان ده‌ده‌ن له‌که‌سانی تر با‌شتر بژین و ده‌وله‌مه‌ندترین و کارمه‌ندانی حکومه‌تیش خۆیان به‌خاوه‌ن ماف ده‌زانن که هه‌لگری هه‌موو تایبه‌تمه‌ندی‌ه‌ک بن. ئه‌م دوو ده‌سته‌یه، بۆ‌ئه‌وه‌ی جیاوازی نیوان خۆیان و که‌سانی تر به‌واتا له‌نیوان ده‌وله‌مه‌ند و هه‌ژاردا بپاریزن، چه‌ند یاسایه‌ک له‌کاتی خۆیدا جیبه‌جی ده‌که‌ن که به‌وپه‌ری هه‌ولیا‌نه‌وه هه‌ژاران نه‌توانن ببنه که‌سی‌کی ده‌وله‌مه‌ند و نه‌گه‌نه ئاستی ئه‌وان.

حکومه‌تی "بابل"یاسای پێش بۆ پاراستنی جیاوازی نیوان ده‌وله‌مه‌ند و هه‌ژار جیبه‌جی ده‌کات و حکومه‌تی میسریش یاسای خۆیندن له‌مالی ژیا‌ندا جیبه‌جی ده‌کات بۆ‌ئه‌وه‌ی جیاوازی نیوان هه‌ژارو ده‌وله‌مه‌ند بپاریزیت، به‌لام له‌میسر و بابل و سو‌ریا و هاتی و کریت و جیگا‌کانی تردا ئامانجی کاهینه‌کانی خودا و کارمه‌ندانی حکومه‌ت ته‌نها شتی‌که، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که تایبه‌تمه‌ندی کاهینه‌کانی خودا و کارمه‌ندانی حکومه‌ت بۆ ئه‌وان ب‌می‌نیت‌ه‌وه، تا ئه‌وپه‌ری توانا هیچ که‌سی‌ک نه‌بی‌ته هاوبه‌شی ئه‌وان.

"سینۆهه" تا ئهوکاتهی یهك خودا و یهك حکومت له میسردا هه بیئت، جیاوازی نیوان دهوله مه ند و هه ژاری هه ر ده میئیت له بهرئه وهی میسر و ولاتانی تر بی خودا و حکومت ناتوانن بژین، که واته به بهرده وامی ئه م جیاوازیه بونی هه یه و فیرعه ونه که ی تۆش که ده یه ویت ئه م جیاوازیه له ناو بیات، په نای بۆ کاریکی شیخانه بر دوه و له بهرئه وهی ئه م کاره ی "ئه خناتون" ده بیته هۆی له ناو بردنی میسر، ده بیئت له ناو بریئت بۆ ئه وهی میسر پزگاری بیئت.

من که به بیستنی ئه م گوتانه په شوکابوم، پزیکم خوارده وه بۆ ئه وهی ئه م په شوکاو یه م له ناو بیه م، "هه ری بور" وتی: "سینۆهه" تۆ پیاویکی بیژیانیت، به لام که سیکی میسریت و که سیکی میسریش نابیئت له م جهنگه دا که ئامانجی پزگارکردنی میسر به بی لایه ن به میئیته وه، چونکه بیلا یه نی هه له اتنه له ئه نجامدانی ئه رک و ترسنۆکیه و ئیمه ی په یه وهانی ئامون ئاماده نین به نهرم و نیانی و پزیه وه په فطار له گه ل که سه بیلا یه نه کاندایه بکه یین، چونکه ئیمه قوربان ی ده ستی که سه بیلا یه نه کانین.

ئه و پۆژه ی فیرعه ون پزیری دا خودای ئیمه له ناو بیات، به هیوای ئه وه بوین که نه ته وهی میسر، به لایه نگری خودای خو یان و دژایه تی کردنی خودای نو ی پاپه پن و نه هیلن خودا و داب و نه ریته که ی له ناو بیه ن، به لام بینیمان زۆریه ی خه لکی ئه م ولاته بیلا یه ن بون و له ترسی گیانی خو یان یان سامان و مالتیان، ده ستیان خسته ناو ده ستی یه کتره وه و بیده نگ بون. ئه وه ئه م بیلا یه نانه بون ئیمه یان له ناو برد. ئه گه ر ئیمه پێش ئه وهی فیرعه ون له گه ل "ئامون" دا بجه نگیت، بمانزانیایه که خه لکی بیلا یه نی هه لده بژین، بۆ پوه پوه بونه وهی دوژمن سه ربازمان له ولاتانی تره وه به کری ده گرت له بهرئه وهی زیڕ و زیومان هه بوو ده مانتوانی سوپایه کی مه زن دروست بکه یین، به لام به هیوای ئه وهی هه موو میسر لایه نگری "ئامون" ن و ناهیلن خودا که یان سه رنگون بیئت، چاوپۆشیمان له ئه ماده کردنی هیزکی سوپای سه ربازی کرد.

ئیسئا "سینۆهه" تۆ که تا ئه مپۆ بیلا یه ن بویت، ده بیئت پزیری خۆت بده یت و پیم بلئیت که ئایا ده بیته دو ست یان دژمنی ئیمه، چونکه ئیمه ته واری بیلا یه نه کان به دوژمنی خو مان ده زانین و ئه وهی له گه ل ئیمه دا نیه دژمنی ئیمه یه، له بهرئه وهی تۆ پیاویکی سه روش چاکیت، بۆ ئه وهی بتوانی پزیری خۆت بخریته پوو، پیت ده لیم که فیرعه ونی تۆ بۆ هه تا هه تایه نامیئت. من ئه م قسانه بۆ که سانی تر ناکه م، به لات

بەتۆی دەلیم، چونکە تۆ دانایەکی بەتوانایت و دەتوانیت گۆی لەگوتەگەلیک بگڕیت کە کەسانی تر توانای بیستنیان نیە.

وتم: "خری بور" دەتەوێت چیم پی بلێیت؟

"هەری بور" وتی: ئێمە بەرنامەیه کمان بۆ مەرگی فیرەون داریژاوه و ئەو دەمریت بەلام بەم زوانە نا.

وتم: "هەری بور" ئایا سەگێکی هار گازی لیگرتویت یان دوپشکێک پیوهی داویت، کە بەوشیوهیه قسەم لەگەڵدا دەکەیت.

"هەری بور" ئەو چرایەکی کە لەو ژورەدا بوو هەلگرت و وتی: وەرە با شتیکت پێنیشان بدهم.

منیش هەستام و بەدوای ئەودا لەو ژورە چۆمە دەرەوه و بەرپرەوه کەدا تیپەرین و دوبارە ئەو پیاهە منی لەو دالانەوه تیپەراندەوه و گەشتینە لای ژوریک و دەرگاکی کردەوه، کاتیکی خۆمان کرد بەو ژورەدا چاوم بە بەستە زێر و زیوێکان کەوت.

بینینی ئەو کانزایانە منی هیئایە بزە و سەرم لەسادهیی "هەری بور" سوپما.

ئەویش زەرەخەنەکی منی بینی و وتی: "سینۆهە" من منداڵ نیم کە بەمەوێت تۆ لەپێی زێر و زیوێهە فریو بدهم و بتکەمە هاو دەستی خۆم، من دەزانم کە تۆ پزیشکی فرمانەرەواییت و لەدیدێ پزیشکیکی فرمانەرەواوه زێر و زیو هیچ بەهایەکیان نیە، چونکە هەرچەنێکی بویت دەتوانیت کانزا گرانبەهاکان بە دەست بەنیت، بەلکو من لەبەرئەوه تۆم هیئایە ئەم ژورە کە ناچاربوین لەویوه تیپەرین و خۆمان بکەین بەژوریکێ تردا.

دوای ئەوهی دەرگایەکی مسینی قورسی کردەوه و منی کرد بەژوریکێ تردا و بەرپوناکی چراکەکی دەستی شتیکی پێشانی من دا، سەرەپای ئەوهی خۆم بەکەسیکی ئەفسانە پەرست نازانم، بەبینینی ئەو شتە لەرزم لیها.

لەو ژورەدا لەسەر تاوێرە بەردیکێ گەورەدا، وەک کورسیهکی درێژ پەیکەری مۆمیای فیرەونێ "ئەخئاتون" ی داناهە کەچەندتیریکیان بەسەر سینهیدا چەقاندبوو.

"هەری بور" وتی: "سینۆهە" ئێمە بەناوی "ئامون" بپاری مەرگمان بۆ فیرەونەکی تۆ دەرکردوو و ئەم تیرانەکی کە دەیانبینی، تیرگەلیکی پیروژن کە بەناوی "ئامون" پیروژن کراوه و بەدنیاییهوه فیرەونێ تۆ دەمریت، بەلام بەداخهوه ئێمە ناتوانین بەم

زوانە بیکوژین، چونکە بۆ ماوەیەکی درێژه دەکێشیت، تا ئەوکاتەی ئەو بەهۆی ئەو برینانەیی کە ئێمە لێرەدا لەسەر پەیکەری نمونەیی ئەودا دروستی دەکەین بمیریت و تا ئەو ماوەیەش شیتتی ئەم پیاوێرە میسر بەدەختەر و وێرانتر و لاوازتر دەکات.

"سینۆهە" لەبەرئەوه ئەم دیمەنە پیشانی تۆ دەدەم کە بزانێ بەرژەوندی تۆ لەوهدایە کە دەست لەم بیلاینیە هەلگیریت و ببیتە هاوێی ئێمە، چونکە "ئەختاتون" دەمریت و تۆش بۆ فیرعەون دەمینیتەوه و ئەو پلەوپایەیی کە ئیستا هەتە، لەدەست دەدەیت.

"هەری بور" منی لەو ژورە هیئایە دەرەوه و دەرگاکی داخست و گەڕاینەوه بۆ ئەو ژورە کە شەرابمان تێدا دەخواردەوه، ئەو پێکیکی بۆ داکردم و وتی: ئێمە بۆئەوهی فیرعەون بکۆژین، دواي دروست کردنی ئەم پەیکەرە مۆمیاییە، بێک موی سەری و ناخونی ئەومان لەشاری "ئاسۆ" دا بەدەست هیئاوه و لەم پەیکەرەدا بەکارمان هیئاوه و ئەو کەسانە موی سەر و وردە ناخونیان بۆ هیئاوین، لەپێناو زێڕ و زیودا ئەم کارەیان نەکردووه، بەلکو لەبەرئەوهی باوەڕیان بە "ئامون" ه و تەنھا مەبەستیان هاوکاری کردنی ئێمەیه.

دواي ئەوه "هەری بوری" وتی: توانای خودای ئێمە سال لەدواي سال زیاتر دەبێت و تۆ خۆت ئەمشەو لێرەدا بینیت کە ئێمە توانیمان بەپشت بەستن بەتوانای خودای خۆمان "ئامون" کەسە نەخۆشەکان بۆ دەرمان و برینپێچی و چەقۆ و ناگر چارەسەر بکەین و تواناکانی "ئامون" لەپۆژانی ئایندهدا لەئیستا بەهێزتر دەبێت و زیاتر ولات و نەتەوهی میسر دوچاری نەفرەت دەکات، چونکە "ئامون" زۆر لەولات و نەتەوهی میسر توپەیه.

فیرعەون هەرچەنێک بژیت توپەیی "ئامون" لەبەرامبەر نەتەوهی میسر دا زیاتر دەبێت و ئەگەر فیرعەون بمیریت، نەتەوهی میسر لەبەدەختی پزکاری دەبێت و تۆ کە پزیکشی تایبەتی ئەویت، دەزانێ کە فیرعەون سەرئیشەی لەگەڵدایە و ئەم سەرئیشەیهی تواناکانی ئەو هەڵدەوه شینیتەوه، تا ئەوکاتەی دیکوژیت و باشتیش وایە زوتر ئەمە پوو بدات و ئەگەر تۆ حەز بکەیت من ئامادەم دەرمانیکت پێبەم کە فیرعەون لەسەرئیشە و تەواوی ئازارەکانی ئیستا و ئاینده چارەسەر بکات.

ۋەتەن: "ھەرى بور" مەۋقە تا زىندەۋىيەت، لەۋانەيە نەخۇش بىكەۋىت و دۋاى ئەۋەى چۈۋە قۇناخى پىرىيەۋە، نەخۇشەيەكانى زىاتر دەبن، لەبەرئەۋە ناتۋانى دەرمانىك دەرخواردى كەسانىك بەدىن كە لەبەرامبەر نەخۇشەيەكانى ئىستە و ئايندەدا پىارىزىت، تەنھا مەرگە كە مەۋقە لەتەۋاۋى نەخۇشەيەكان پزگار دەكات.

"ھەرى بور" ۋەتەن: ئەۋ دەرمانەى كە مەن پىتتى دەدەم، بۇئەۋەى دەرخواردى فىرەۋنى بەدەيت، ئەۋ لەتەۋاۋى ئازارەكان پزگار دەكات، بىئەۋەى شۈيئەۋارىك لەجەستەيدا بەجى بەئىللىت، بگرە دۋاى ئەۋەى جەستەى سىپىدرا بە مۇمياگەرەن، كارمەندانى مۇمياكردنىش ناتۋان ئەۋە دەستنىشان بىكەن كە ئەۋ بەۋەى دەرمانەۋە كۆرۋاۋە، چۈنكە ھىچ شۈيئەۋارىك لەجگەرى رەش و گەدە و پىخۇلەيدا بەجى ناهىللىت.

دۋاى ئەۋ گۈتەيەى، پىش ئەۋەى ۋەلامى بەدەمەۋە، "ھەرى بور" ۋەتەن: "سىنۇۋە" ئەگەر تۆ ئەۋ كارە ئەنجام بەدەيت و فىرەۋن لەرپى ئەۋ دەرمانە خەۋىنەرەۋە كە دۋاجار دەبىتە ھۆى مەرگى، بىنىرىتە جىھانى خۇرئاۋا، ناۋى تۆ لەلەيەن "ئامون" ۋە پەپرەۋانىيە بەنەمرى دەمىنئەۋە، لەبەرئەۋەى ناۋت بەنەمرى دەمىنئەۋە، ۋەك ئەۋە ۋاىە كە ژيانىكى جاۋىدانەت ھەبىت و ئىمەش بەۋاتا "ئامون" ۋە پەپرەۋانى، پارىزگارى لەتۆ ۋە نەۋەكانت دەكەين و تا ئەۋ پۆۋەى مىسر ھەيە و تىشكى خۇرى لى ھەلدەيت، نەۋەكانت بەخۇشى و پىزەۋە ژيانى خۇيان بەسەر دەبەن، ئەگەر تۆ پىۋاۋىكى تەماع يان ھەژار بويىتايە، مەن زىرم پىندەدايت بۇئەۋەى فىرەۋن بۇ بارەگايەكى تر بگۈزىتەۋە، بەلام تۆ لەۋە مەزىتەرى كە بتۋان بەزىر چەشتەت بىكەن، بۇ كەسانىكى ۋەك تۆ تەنھا شايستەى پاداشتىكى ئەۋىش، مانەۋەى ناۋتە.

ئەۋكات "ھەرى بور" چاۋە دەرەشاۋەكانى. ئاراستەى چاۋى مەن كەرد و كاتىك مەن تەماشاي چاۋانى ئەۋم دەكەرد، دۋچارى خالەتتىكى خاۋبەنەرە بوم و ھەستەم بەۋە كەرد كە كەۋتومەتە ژىر وىستى ئەۋ پىۋاۋەۋە، بەلام رۇحە نامادە نەبۋە راسپاردەكانى پەسەندەكات.

"ھەرى بور" دىرېژەى پىداۋ ۋەتەن: "سىنۇۋە" تۆ لەبەرئەۋەى داناۋ پزىشكىت، دەزانى كە دەتۋانرەت تارادەيەك وىستى كەسانى تر بىخەيتە ژىر فەرمانى خۇتەۋە، مەن ئەگەر

ئىستا پىت بلىم دەست بەرز بکەرەو، تۆ بەرزى دەکەیتەو، ئەگەر پىت بلىم هەستە سەر پى، تۆ هەلدەستىت، بەلام ناتوانم تۆ ھانى ئەنجامدانى کارىک بەم کە پوخت پەسەندى ناکات. من ناتوانم تۆ وات لىبکەم کە باوەر بە "ئامون" بهینى، مەگەر ئەوێ خودى خۆت ئارەزوێ ئەو بەکەیت "ئامون" بپەرستىت، ھەرەھا ناشتوانم تۆ ھانى ئەو بەم ئەو دەرمانەى من دەرخواردى فیرعەونى بەدەیت، مەگەر ئەوێ خودى خۆت خوازىارى ئەو بەیت ئەم کارە ئەنجام بەدەیت، بەلام ولات و نەتەوێ مىسر داوات لیدەکات ئەم دەرمانەى کە من ئامادەم کردو، وەرگرت و لەفیرعەوندا بەکارى بهینى و نەتەوێ مىسر پزگار بەکەیت.

تا ئەوکاتەى "ھرى بور" بەشیوہیەکی تاییەت لەچاوانى من پامابوو، من نەمدەتوانى دەستەکانم ڕاتەکیتم، بەلام دواى ئەوێ چاوى لىھەلپريم توانيم دەستەکانم بجولینم وتم: "ھرى بور" من لەئىستادا ھىچ بەلینىکت پینادەم، بەلام دەرمانەکەتم پیندە، با لەلای من بىت، لەوانەى خودى فیرعەون پوژىکیان نەىەوێت لەخەو ھەستىت و ڕازى بىت بەدەرمانىکى لەتلیاک بەھیزتر بىخەوینم، بىئەوێ چیتى بىدارى بەدواو بەیت و دواى بىداربوو ئەوێ نازار نەکیشىت.

"ھرى بور" شوشەکەى بۆ ھىنام و وتى: ئەو دەرمانەى کە پىتى دەدەم، لەناو شوشەداىە و ئىستا کە تۆ ئەم شوشەىەم لىوہرەدەگرت، ئایندەى مىسر لەدەستى تۆداىە و ئیمە دەتوانین بەشیوہیەکی تر فیرعەون لەناو ببەین، چونکە ئەویش مروفە و کاتیک نىزە یان چەقویەک دەکەین بەجەستەیدا خوینى لى دەپژىت و دواجارىش دەمرىت، بەلام نابىت ئەم پوداو بەیتە پىش، چونکە ئەگەر خەلکى تەنھا بۆ جارىک ببینن کە دەتوانىت فیرعەون بەکوشت بەریت و دواى کوشتنیشى ھىچ شتىک پونەدات، لەمکاتەدا مەرگى فیرعەون لەم جیھانەدا لەمەرگى کۆیلەىەک کارىگەرتر نابىت، ئەوا لەم حالەتەدا ھەولێ ئەو دەدەن فیرعەونەکانى تریش بکوژن، بەم ھۆیەو لەئایندەدا دەستەلاتى مىسر دواجارى پەشیوہیەک دەبىت و بەردەوام لەم ولاتەدا ناارامى و بىبەند وبارى فەرمانرەوا دەبىت، بۆیە باشتەر وایە فیرعەون بەشیوہیەک لەناو بىریت کە خەلکى وا بزائن ئەو بەمەرگىکى سروشتى مردوو و تۆ دەتوانى ئەم پوانگەىە لەخەلکیدا بەینیتە بون و ئىستا تۆ، تەنھا کەسىکىت کە توانای پزگار کردنى مىسرى ھىە و چارەنوس لەدەستى تۆداىە.

وتم: "هەری بور" تۆ سەرەپرای ئەوەی وا هەست دەکەیت ئاگاداری هەموو شتیکی، بەلام لەهەندیک شت بیناگای و نازانی که چارەنوسی میسر لە دەستی که سیکدا بوو که سەبەتە ی دەچنی.

"هەری بوری" پرسى: مەبەستت لە چینی سەبەتە چیە؟

وتم: ئەم بابەتە داستانیکى دور و درێژە، بەهەر حال ئیستا دەرمانەکی تۆ لە لای من، بەلام ئەوەت لەیاد بێت که من بەلێم پێندە داویت.

"هەری بور" وتی: بەلام ئەگەر میسر پزگار بکەیت، پاداشتیکی مەزنت پێدەدریت.

ئەوکات بێنەوێی چاوەکانم ببەستیت، لەو ژێر زەویانە ی که لە ژێر پەرستگای پیشووی "ئامون" دا هەبوو هینایە دەرەو و پیش ئەوەی لەو ژێر زەمینە بێمە دەرەو، پێی وتم: "سینۆه" تۆ پیاویکی دەست پاک و نهینی پاریزی و من بەپیوستی نازانم که ئەوەت پێراسپێرم نهینی بونی ئەم ژێر زەویانە و بەتایبەت ڕیگای هاتنە ژۆرەوێی بۆهیچ که سیک باس بکەیت، چونکه لەوانە یە لە "تبس" دا که سانیك هەن که دەزانن لە پەرستگای "ئامون" ژێرزەمینگەلیک هەبیت، بەلام هیچ که سیک ناتوانیت خۆی بکات بەو ژێر زەمینانە دا.

وتم: "هەری بور" لەوانە یە پۆژیک بێت بلیم که لە ژێر پەرستگای پیشووی "ئامون" دا ژێرزەمینگەلیک هەبن، بەلام هەرگیز ڕیگای چۆنە ژۆرەوێی ئەو ژێر زەمینانە بەهیچ که سیک نالیم، چونکه ئەوەیان پەییوەندی بەمنەوێ نیه.

****

چەند پۆژیک دواى ئەو "تى ئى" دایکی فیرەوون لەکۆشکەکی خۆیدا بەهۆی ژەهری ماریکی ژەهراوی کۆچی دواى کرد.

دایکی فیرەوون که بەهۆی خووەکانی سەردەمی لاویەتی، بەپێی ئەو زانیاریانە ی که لەباوکیەو فیری بوبو، بالندەکانی لەپێی داووە دەستگیر دەکرد، پۆژیکیان بۆئەوێ سەر لە داووەکانی بدات، پۆشت بۆ ناو باخی کۆشک و ئاگاداری ئەو نەبوو که لەوشوینە ی بالندە یەکی بچوک هەبیت، لەوانە یە ماریکیش هەبیت، دوچاری ژەهری ماریکی بچوکی ژەهراوی بەناوی "سراست" بوو. دواى ئەوێ مارە که گەستی، چزوی مارە که پۆچوو ناو جەستە یەو و هاواری کردو خزمەتکارەکانی پرایانکرد و ویستیان پزیشکەکی بانگ بکەن، بەلام پزیشکە تاییبەتەکی بەشیوێ یەکی هەمیشە لەمجۆرە

کاتانه دا ئه گهری ئه وه ههیه که له وی نه بیته، له بهر ئه وه منیان هیئایه سهر جیگه خه وه که ی، به لام من ده مزانی که ئه و مردوه.

چونکه که سیك دو چاری ژه هری ماری "سراست" بیته، ته نها له یه که حاله تا زیندو ده بیته، ئه ویش ئه وه یه پیش ئه وه ی دلی سه د ترپه لیبدات شوینی گه سته که هه لدرن و به شی سه روی ئه و شوینه ی که ماره که گه ستویه تی به په تیك به ستن و به یلن خوینیکی زور له و پیاوه یان ئه و ژنه مارگه سته بیته ده ره وه.

به لام له کوشکی "تی ئی" دا که سیك بیرى له وه نه رکردو وه ته وه و کاتیك من گه شتمه ئه وی: بینیم دایکی فیرعون مردوه و وتم: چیتر هیچ کاریك له من ناوه شیته وه و ده بیته لاشه که ی بدن به مۆمیا که ره کان، بۆ ئه وه ی مۆمیا ی بکه ن.

"نامی" کاهینی مه زنی په رستگای "ئاتون" کاتیك بیستی دایکی فیرعون مردوه ده سته کانی خسته سه رگۆنای "تی ئی" و وتی: باشترو ابو که به ریت، چونکه "تی ئی" سه ره پای ئه وه ی هیشتا لا و جوان بوو، پلانی درژی من داده پرژا و نیستاش که ئه و مردوه، هیوادارم خه لکی به ئارامی بژین.

من له و باوه ره دا نه بوم که "نامی" ئه وی کوشتی بیت و گه رچی کاهینی په رستگا "ئاتون" دایکی فیرعون که ژنیکی پیر بوو خوش نه ده ویست، به لام هاوده ستی یه کتری بون و ده یانزانی که سود به یه کتری ده گه یه نن و له م جیهانه دا یه کیتی به رژه وندیه کان له عیشق زیاتر مروفه کان له یه کتری نزیک ده کاته وه و به رده وامی یه کانگیری به رژه وندی زور له نیشق به هیژتیه.

کاتیك هه والی مردنی "تی ئی" له "تبس" دا بلا و بویه وه، خه لکی ئاهه نگیان گێرا و به خوشی مه رگی دایکی فیرعون شه رایبان خواره وه و به ده نگیکی به رز ده یانوت ئیمه له شه پری جادوگه ران ئاسوده بکه یت.

"نامی" بۆ ئه وه ی خه لکی پازی بکات، پینچ جادوگه ری په شیپست که یه کیکیان ژنیکی قه له و بوو، له کوشکی "تی ئی" ده رکرد و خه لکی به یه کجار و پینکه وه پژان به سه ریاند، سه ره پای ئه وه ی په شیپسته کان جادوگه ر بون، نه یان توانی له پری جادو وه که یانه وه خو یان له ده ستیان پزگار بکه ن، بۆ یه به کوشتیان دان.

دوای مه رگی جادوگه ران "نامی" ته واوی که ره سته ی جادوگه ره کانی تیکشکاند و ئاگری تیبه ردان و من له م پۆد او وه زور به داخ بوم، چونکه هه زم ده کرد بزانم

رەشپىستەكان چ دەزمانىك بەكار دەهێنن و بەچ شىۋەيەك كەسانى تر چارەسەر دەكەن.

هېچ كەسنىك لەكووشكى فەرمانرەواييدا بۆ مەرگى"تى ئى"و جادوگەرە رەشپىستەكانى نەگرياو نەهاتنە سەر جىگەكەى و تەنها شازادە خانم"باكتاتون"ى كچى"تى ئى"خۆى گەياندە جىگە خەۋەكەى دايكى.

ئەو ھەمان ئەو كچە بوو كە"تى ئى"پىيى و تە پىش فیرعەون ئەم كچەى بوو و منیش تا ئەو كاتە چاوم پىيى نەكەوتبوو.

شازادە خانم"باكتاتون"كاتىك منى لەتەنیشتى لاشەى دايكى مردویدا بينى پرسى: ئايا تۆ"سینووه"یت؟
وتە: بەلى.

وتى: ئايا تۆ نەتەدتوانى پى لەكوشتنى رەشتىستەكان بگريت؟
وتە: "باكتاتون"تۆ دەزانى كە من لە"تبس"دا هېچ دەستەلاتىكم نیه و لەم شارەدا دەستەلات لەدەستى"نامى"كاهىنى مەزنى پەرستگای"ئاتون"و"هورم ھب"فەرماندەى ھىزى سەربازى ميسردايە، ئەگەر من پىم لەكوشتنى رەشپىستەكان بگرتايە، خودى خوشم بەدەستى خەلكى بەكوشت دەدرام، بىئەوھى كوشتنى من پى لەكوشتى رەشپىستەكان بگريت، چونكە خەلكى دەزانن من پزىشكى فیرعەونم و وا ھەست دەكەن كە من لەگەل دايكتدا ھاودەست بووم و دژايەتى خودای پىشوو دەكەم.

شازادە خانمىش لایەنگرى ئەم گوتەيەمى كرد، دواى ئەو وتى: ئەو رەش پىستە داماوانە هېچ تاوانىكيان نەبوو و نەياندەويست جادوگەرى بكەن، ئەگەر ئازاد بونايە دەگەرپانەو دەستەكانى خۆيان و لەویدا دەژيان، چونكە ئەوان وەك گيانەوەرە كىۋىەكانى دارستان وابوون و نەياندەتوانى لەشاردا بژين، دايكم بەزۆر ئەوانى لەشارەدا راگرتبوو و لەژىروھى ئەم كووشكەدا زىندانى كردبون و من سەرم لەو سوپ دەما، بۆچى"هورم ھب"رى لەكوشتنيان نەگرت.

دواى ئەو شازادە خانم"باكتاتون"دەربارەى ژنەينانى"هورم ھب"قسەى كرد و وتى: من سەرم لەو سوپ دەمىنى ئەم پياوھ بۆچى ژن ناھىنىت بۆئەوھى بىيئە خاوەنى خىزان و مندال.

وتم: كەسانى تریش ئەم پرسیارەیان لیكردوم و من هیچ وەلامیكم نەداونەتەو، بەلام وەلامى ئەم پرسیارەى تۆ دەدەمەو، لەبەرئەوێ ئەو وەلامەى من بەتۆو پەیوەست دەکریت. "هورم هب" دواى ئەوێ ھا تە ناوشاری "تبس" وە و بۆیەكەمین جار پێى نایە کۆشكى فەرمانرەوایی، چاوی بەتۆ کەوت و کاتیك جوانى بیویئەى تۆى بینى چیتەر نەیتوانى تەماشای هیچ ژنیکی تر بکات، لەبەرئەوێ چاوی بەهەر ژنیک بەکەوتایە بەناشین دەهاتە بەرچاوی و هەرلەبەرئەوێش تا ئەمڕۆ نەیتوانیوە لەگەڵ هیچ ژنیکدا گۆزە بشکینیت.

بەلام "باککاتون" تۆ بۆچی شوو ناکەیت بۆئەوێ ببیتە خاوەنى منداڵگەلیکی زۆر؟ مەگەر تۆ نازانى کە درەخت، بەبەردەوامى گۆل و میووە نابەخشیت و پۆژیک دیت باشتەین درەخت کە لەکەنار زەلکاوەکانى پوبارى "نیل" دا گەشەیان کردووە، لەگۆل و میووە بەخشین دەکەون.

شازادە خانم وتی: "سینۆهە" تۆ دەزانى کە خوینى من خوینى فەرمانرەواییە، بەواتا لەخودایان و پاکترین کەسە مەژنەکانى میسرە، ئەوان بۆ هاوسەرى من بچوکن، چ بگات بە "هورم هب" بۆیە تەنھا یەک کەس شایستەى ئەوێە ببیتە هاوسەرى من ئەویش فیرەوێنى برامە، بەلام فیرەوێنى ژيانى هاوسەرى لەگەڵ "نفر تى تى" دا پیک هیناو. سەرەپای ئەوێش خۆشم حەزم بەشوکردن نیه، لەبەرئەوێ بیستومە کاتیك پیاوان بیانەوێت لەگەڵ ژنەکاندا رابوێرن توندوتیژی لەخویان دەنوینن و لەهەندیک ژنیشم بیستوووە ئەو چیژەى کە دەلێن ژن لەکاتى رابواردن لەگەڵ پیاویکدا بەدەستى دەهینیت هەمووی درۆ و زیادەپۆییە و لەچیژی خواردن و خواردنەوێ زیاتر نیه.

کاتیك "باککاتون" بەوشیوێە قسەى دەکرد، تەماشام دەکرد و دەمبینى کە پوخسارى سور وەرگەرپاوە و هەناسە بڕکێى تیکەوتوو، ئەمەش ئەو دەگەیهنیت کە لەناخووە بۆچونى لەبارەى پیاوانەوێ بیچەوانەى ئەوێە کە دەیهینیتە زمان، چونکە هەستم بەوێ کرد کە شازادە خانم چیژ لەم گفتوگۆیە وەرەگریت، بۆیە بەردەوامیم دا بەو گفتوگۆیە و وتم: "باککاتون" ئەو توندوتیژیەى کە لەکاتى رابواردندا لەبەرامبەر ژناندا بەکارى دەهینن، توندوتیژی راستەقینە نیه، بەلکۆ لەخۆشەویستیهکی زۆرەوێ سەرچاوە دەگریت کە لەبەرامبەر ژناندا هەیانە و تەواوی ژنەکان ئەم جوړە توندوتیژیەیان لا پەسەندە، بەلام لەبەرئەوێ "هورم هب" هیشتا گۆزەى لەگەڵ هیچ

ژنىڭدا نەشكاندوۋە، تۆ دەتوانى بەو شىۋەيەي كە خۆت حەزىت لىيەتە پەرۋەردەي بىكەيت، چۈنكى پىياۋ ھەرچەنىڭ بەھىز و ئازا بىت، تا ئەۋكاتە لەگەل ژنىڭدا گۆزە نەشكىنىت، لەبارەي ئەو بابەتەي كە بەرپاۋاردنى ژنانەۋە پەيۋەست دەكرىت، لەگەل مندالىڭدا جىياۋازى نىيە و ژنەكەي دەتوانىت بەو شىۋەيەي كە خۆي حەزى لى بىت پەرۋەردەي بىكات، بۆئەۋەي بەپىي خواست و ئارەزوۋەكانت لەگەلدا رابويىرت، تۆش دەتوانى "ھورم ھب"ى بەھىز و ئازا لەتەنىشت خۆتەۋە لەۋە ئاگادار بىكەيتەۋە كە بەنەرم و نىيانى مامەلەت لەگەلدا بىكات، و كاتىڭ لەگەل تۇدا كات بەسەر دەبات، وا بىيەنەرە بەرچاۋت كە بەپەرى سىنەي مەۋى نەۋازشى جەستەت دەكات.

"باكتاتون" وتى: "سىنۋە" من حەز ناكەم باسى "ھورم ھب"م بۇ بىكەيت، چۈنكى ئەو لەسەر زەۋى لەدايك بوۋە، و نەژادىكى پەسەنى نىيە و مەنىش خۆشم لەناۋى نايەت، سەرەپى ئەۋەش باش نىيە لەپال لاشەي دايكەم ئەم قسانە بىكەين.

ويستىم پىيى بلىم: تۆ دەستت بەم گەتۈگۈيە كرد، بەلام بەباشترم زانى كە ئەم گۈتەيە نەلىم.

دەۋى ئەۋە ۋەك كەسىڭ كە ئاگادارى بارودۇخى كۆشكى فەرمانەرۋايى و ئەۋ نەفرەتەي كە دانىشتۋانى كۆشك لەبەرەمبەر"تى ئى"دا ھەيانبۈۋ نەبىت و تەم:

"باكتاتون" بۇچى ھىچ يەك لەژنەكانى كۆشك نايەن بۇ ئىرە، بۆئەۋەي بۆمەرگى دايكت بگرين؟

كاتىڭ دايكت دەبەن بۇ مردوۋخانە، بۆئەۋەي لاشەي مۇمىيەي بىكەن، ھەندىڭ بەكرىڭىراۋ ھەن كە لەكاتى بىردىنى لاشەدا دەست بەشىۋەن و گرىان دەكەن و خۆلەمىش دەكەن بەسەرياندا، بەلام لەبەرئەۋەي تەرمى دايكت يەكسەر ناگويزىتەۋە بۇ مردوۋخانە، پىۋىست بەۋە دەكات كەسىڭ لىرەدا بۇ ئەۋ بگرىت. من لەبەرئەۋەي پزىشكەم ناتوانم بگرىم، لەبەرئەۋەي پزىشك ئەۋەندە مەرگ دەبىنىت كە دەبىتە ھۆي ئەۋەي فرمىسكەكانى ۋشك بىكەن و چىتر تۋاناي گرىانى نامىنىت و دەۋى ئەۋەي ماۋەيەك بەسەر تەمەنىدا تىپەرى، چىتر چىژ لەگۇرانى و موزىكىش ۋەرناگرىت، چۈنكى ئەۋ پزىشكەي ھەموو تەمەنى لەپال ساردى مردوۋيەكدا بىردوۋەتە سەر، ئەۋ گەرمىيەي كە بۇ سود ۋەرگرتن لە موزىك و گۇرانى پىۋىستى پىيەتە لەدەستى دەدات.... دەۋى ئەۋە و تەم: ئەي شازادە خانىمى مېرەبان كە ھىشتا ھاۋسەرىكت بۇ خۆت ھەلنەبىژاردوۋە، ئەۋە بزانە كە لاۋىيەتەي ۋەك پۇژى گەرمى ھاۋىن ۋايە و پىرىش ۋەك پۇژى گەرمى پايىز و مەرگىش ۋەك پۇژى ساردى زىستانە، ئەگەر كەسىڭ سود

لەپۋژانى گەرمى ھاۋىن و پۋژانى نىۋە گەرمى پايىز ۋەرنەگىت، دۋاى ئەۋەى پۋژە ساردەكانى زىستان و مەرگ دىت، چىتر ناتۋانىت سوديان لى ۋەرگىت.

"باكتاتون" ۋتى: "سىنۋە" لەگەل مندا لەبارەى مەرگەۋە مەدۋى، چونكە ھەز ناكەم بىر لەمەرگ بىكەمەۋە، لەبەرئەۋەى ھىشتا لاوم و ھەنگۈينى ژيان لەدەمى مندا شىرىنە، منىش ۋەك تۋ ناتۋانم بگىرىم، لەبەرئەۋەى من لەخوداكان ھاتومەتە بون و كەسىك كە لەخوداكانەۋە لەدايك بىيت، نابىت بگىرىت، سەرەپاى ئەۋەش گىريان دەبىتە ھۋى ئەۋەى ئەو كەرستانەى كە بۋ جوانى لەپوخسارى خۇم داۋە، ھەموو بشۋرىتەۋە و لەناو بچىت، بەلام لەبەرئەۋەى دەبىت كەسىك بۋ مەرگى داىكم بمرىت، ئىستا دەرۋم و ژنىك دەنېرم بۋ ئىرە بۋئەۋەى بگىرىت و فرمىسك بۋ داىكم بېرىت.

ۋتم: "باكتاتون" لەو ساتەۋەى من تۋم بىنى و چاوم بەر جوانىت كەۋت، بەشىۋەيەك ۋرۋام كە ئەگەر تۋ ئىستا ژنىكى لاو بۋ گىريان بىرىت بۋ ئىرە من بۋ ساتىكىش لىرە نامىنم. كەۋاتە بېرۋ و ژنىكى پىر بىنېرە بۋ ئىرە، بۋئەۋەى بۋ مەرگى داىكت بگىرىت.

"باكتاتون" بەگالتەۋە ۋتى: "سىنۋە" من بىستېبوم كە تۋ باۋەرپت بەخودايان نىە، بەلام لەۋباۋەرپەدا نىم كە پىز لەمردۋەكانىش نەگىرىت، لەبەرئەۋەى داىكم مردۋە نابىت لەپال تەرمەكەى ئەۋدا باسى ئەم جۋرە شتەنە بىكەت.... بەلام لەناۋازى گالتەكەى ئەو و ئەو خۋشەيەى كە بەھۋى گوتەكانى مەۋە لەۋدا ۋرۋا، ئەۋەى بۋمن ئاشكرا كرد كە چىژى لەقسەكانى من ۋەرگرتۋە.

من بەئەنقەست ئەم قسانەم لەگەل خوشكى فىرەۋندا كرد و مەبەستىكم لەم قسانەدا ھەبوو.

"باكتاتون" پۋشت و يەكىك لەژنەكانى كۋشكى فەرمانپەرۋايى نارد و بىنىم ھەمان ئەۋ ژنەى كە ناردۋىەتى پىرە.

لەكۋشكى فەرمانپەرۋايىدا بى لەژنە لاۋەكان، بەردەۋام كۋمەلىك ژنى پىر لەۋىدا دەژىن، ئەۋانەش بىرىتى بون لە ژنەكانى فىرەۋنى پىشۋر "ژنەكانى ھاسەرى تى ئى" ۋ دايەن و پەرستىيارانى مندا لى فەرمانپەرۋايى و خزمەتكاران و كەنېزە پىرەكان. بەلام زۆربەى ژنەكان، خۋيان بەلاۋ دەزانى و لەبەرئەۋەى لەكۋشكى فەرمانپەرۋايىدا ژيانىان بەسەر دەبرد، ھىۋاداربون بەو بۋئەيەۋە، پىاۋىك بىتەۋە ھۋش و لەگەل ئەۋاندا كۋزە بشكىنىت.

بەچ شىۋەيەك پەيم بەناسنامەى خۆم برد

ئەو ژنە بەتەمەنەى كە ئەوپۇژە ھات بۇئەۋەى بگىرى ناۋى "مەو نىفر" بوو و كاتىك چاوم بەپروخسارى كەوت زانىم لەو ژنانەىە كە پىياۋانى خۆش دەۋىت و "مەو نىفر" لەبەشى دوۋەمى ناۋەكەيدا دىاربوو كە لەپراپردودا زۆر جوان بوو، دواى ئەۋەى ھات دەستى كرد بەگىران.

منىش پۇشتىم و گۆزەيەك خواردنەۋەم ھىنا و پىكىكم پىدا و وتەم "مەو نىفر" ئەمە بخۆرەۋە، چونكە زۆر سودت پى دەگەيەنىت.

ئەۋىش خواردىەۋە و چىتر دواى ئەۋە نەگىرا و منىش بۇئەۋەى قسە لى دەربەينىم، پرسىياري جوانى پراپردویم لىكرد و لىم پرسى: ئايا راستە كە لەنىو ژنەكانى فىرەۋنى پىشوو دا تەنھا "تى ئى" كوپىكى بۇ ھىناۋەتە بوون بەلام ئەۋانى تر ھەر كچيان بوو؟ "مەو نىفر" بەترسىكەۋە تەماشايەكى كردم و ئاماژەى بەۋەدا كە بىدەنگ بىم و ەك ئەۋەى لەۋە بترسىت، ئەگەر من قسە بكەم، مردوو گوۋى لە پرسىيارەكانى من و ەلامەكانى ئەو بىيت.

من بۇئەۋەى ئەو بەينمە قسە زىاتر باسى جوانى پراپردویم دەكرد و وتەم: "مەو نىفر" تۆ لەمپۇشدا ھەر جوانى و چاۋەكانىشت ەك چاۋى كچە لاۋەكانە و ئەگەر تۆ و كچىكى لاۋ لەبەرامبەر پىياۋىكدا پراۋەستن، ئەو پىاۋە چاۋپۇشى لەكچى لاۋ دەكات و ئارەزوى ئەۋە دەكات لەگەل تۆدا پابویرىت، بەلام ژنەكان ھەرچەنىك پىر و ناشىرىنىش بن باۋەر بەم جۆرە قسانە دەكەن، تەمناەت گەر بشزانن كەسى بىژەر بۇ گالتەكردن ئەم قسانە بكات، چونكە لەكانگای دلىانەۋە ەز دەكەن باۋەر بەم جۆرە قسانە بەينن.

هر له بهرئه وهش "مهو نفر" بوو به هاوړېم و کاتیک لاشه ی "تی ئی" یان په وانه ی مردوو خانه کرد بوئه وهی مؤمیای بکه، نه و ژنه منی بانگیشتی ژوره که ی خوی کرد، بوئه وهی خواردنه وهی له گه لدا بخومه وه و منیش له بهرئه وهی ده مویست چند زانیاریه کی لی وهرگرم، نه م بانگیشته یم په سهند کرد و پوښتم بۆ ژوره که ی و که میك له خواردنه وه کانی نهوم خواردنه وه و نهوم هانی نه ودها زیاتر بخواته وه بوئه وهی مه ست بیټ.

کاتیک مه ست بوو به دهم پیکه نینه وه وتی: "تی ئی" له هه لېژاردنی پیاواندا سه ليقه یه کی سه یری هه بوو، چونکه زور پقی له لاهه میسریه کان بوو که هه مویان جوان و به ژن و بالایه کی پیک و پیکیان بوون و خاوه نی پیستیکی ناسک و گه م پرنگ بون، هه روه ها بۆنیک ی خوش له جه سته یانه وه ده هات، له بهرامبه ردا پرشپیسته که ته کانی بۆ رابواردن هه لده بژارد و ده یوت، چیژ له بۆنی توندی جه سته یان و توندوتیژیان له کاتی رابواردندا وهرده گرم.

کاتیک نه و ژنه پیره نه م قسانه ی ده کرد له من نزیک بویه وه و بۆنی شان و سینه ی کردم، به لام من نهوم له خوم دور کرده وه و وتم: بیستومه که "تی ئی" وه ستایه کی چینی زبرده ست بووه و چند سه به ته یه کی جوانی تاییستا چنیوه و ئایا تۆ به چاری خوت نه تبیینوه، نه و جوړه سه به تانه له شه ودا بدات به دهم ئاوه وه.

پیره ژن وتی: له بهرئه وهی "تی ئی" مردووه و له هه پرشه کانی ئاسوده بوم، ده توانم پیټ بلیم که له سه رده می ژبانی فیرعه ونی رابردودا، سی کوړی نه وزاد، له پری "تی ئی" وه خراوه ته ناو سه به ته یه که وه و دراوه به دهم ئاوه وه و "تی ئی" له وه دلنیا بوو هه رکه سیك چاری به م سه به تانه بکه ویت، واده زانیټ نه و مندا له تازه له دایک بووه ی که تییدایه تی، مندا لی یه کی که له ماله هه ژاره کانه و له بهرئه وهی دایکوباوکی نه یان نتوانیوه چاودیری له مندا له که یان بکه، بویه خستویانه ته ناو سه به ته یه که وه و داویانه به دهم ئاوی پوباری "نیل" وه.

له و کاتانه ی که "تی ئی" کوړه تازه له دایک بووه کانی له ژنه کانی فیرعه ون ده فراند و ده یخسته نه ناو سه به ته یه که وه و ده یدا به دهم ئاوی پوباری "نیل" وه، نه و کاتانه بوو که "تی ئی" هیشتا له خودا کان ده ترسا و ترسی له کوشتنی مندا له له دایک بووه کان هه بوو، به لام دوا ی نه وهی "نامی" شیوازی به کاری هینانی ژه هری فیری "تی ئی" کرد،

نەویش منداڵە تازە لەدايک بووەکانی-ئەوانەى لەژنانى فیرعەونى ڕابردوو لەکۆشكى
فەرمانرەوايیدا لەدايک دەبون-دەکوشت.

بەلام کاتيک کچى پادشای "میتانی" و هاوسەرى فیرعەون کۆپىکى بوو، هیشتا "تى
ئى" فیرى شیوازی بەکارهێنانى ژەر نه‌بوو، لەبەرئەو کۆپەکەى خستە ناو
سەبەتەیه‌کەو و دای بە دەم ئاوى ڕوبارى "نیل" هەو.

وتم: "مەو نفر" لەبەرئەو تۆ دەزانى من پیاویکى بیئەزمونم، ئەم جۆرە قسانەم
لەگەڵدا دەکەیت، بۆئەو فیروم بدەیت، چونکە من بیستومە کچى پادشای
"میتانی" و هاوسەرى فیرعەونى ڕابردوو هیچ کات کۆپى نه‌بوو.

ژنى پیریش وتى: "سینۆهه" تۆ پیاویکى بى ئەزمون نیت، بەلکو هەلگری
ئەزمونیکی زۆریشى و چاوەکانیش گەواهی ئەو دەدەن، کاتيک دەلییت هیچ
ئەزمونیکم نیه، درۆ دەکەیت. ئەگەر "تى ئى" زیندوو بوايه ئەمەى پى نه‌دەوتى و ئەو
نەینیهى بۆ ئاشکرا نه‌دەکردى، بەلام لەبەرئەو ئەو مردوو، دەتوانم ئەوت پى بلیم،
کەتاکە کەسیک که نه‌هێلیت کچى پادشای میتانی بیته جینیشنى میسر، خودى "تى
ئى" بوو.

تۆ ئاگادارى ئەوەیت که لەکۆنەو نه‌یت وابوو که فیرعەونه‌کان، ژنىک لەخیزانى
فەرمانرەوايانى میتانى هەلبژێرن لەبەرئەو خیزانى فەرمانرەواى "میتانى" ئارەزوى
ئەویان دەکرد کچى خویان بدن بەفەرمانرەوايانى میسر، کچەکانیان هەر
لەسەردەمى منداڵیه‌و دەنارد بۆ میسر، بۆئەو لەدیوه‌خانى میسر دا گەرە بێن و
فیرعەون بتوانییت بە ئارەزوى خۆى پەرورده‌یان بکات، دواى ئەو کەوڕه‌ دەبون
بەژنى فیرعەون.

لەو سەردەمەدا کچى تەمەن بچوک له "میتان" هەو هات بۆ میسر و لەکۆشكى
فەرمانرەوايیدا، بەواتا لیڤه‌ نیشتەجى بوون، بۆئەو دواى ئەو کەوڕه‌ بوون ببه
هاوسەرى "ئەخناتون"، بەلام چیت لى بشارمه‌وه‌ ئەو کچه‌ مرد.

کچى پادشای میتانى و هاوسەرى فیرعەونى پێشوو بەناوى "تادو-هپا" کاتيک
هات بۆ ئیڤه‌ ئەو نده‌ منداڵ بوو که لەگەڵ بوکەڵەدا یارى دەکرد و بۆماوه‌ى چەند سال
فیرعەونى پێشوو لەگەڵ کچه‌دا یارى بوکەڵەى دەکرد، تا ئەوکاتەى گەرە بوو و
ئەندامەکانى جەستەى گەشەى کرد و گەشتە تەمەنى چواردە سالى.

"تى ئى" زۆر ھەولئى ئەوھى دەدا كە نەھىلئىت فیرعەونى پېشوو ئەم كچە وەك ژنەكانى تر بكا تە خوشكى خۆى، بەلام نەیتوانى، چونكە كاتىك پیاویك لەبەرامبەر ژنىكدە دەژىت كە ئەندامەكانى جەستەى بەگەشەى خۆى گەشتوو، بەپادەىەك تینوى ئەوھىە لەگەلیدا پابویرىت كە ھىچ كەسنىك ناتوانىت پى لەم ئارەزووھى بگرىت، بەتایبەت ئەگەر بزانیت ئەو كچە ژنى ئەو، بەدلىنایىیەو لەگەلیدا پادەبویرىت.

دواى ئەوھى "تادو-ھپا" بوو بە ژنى راستەقىنە فیرعەون و سكىشى لىئى پېربوو، ئەوكات بەھەموو كەرەستەىەك ھەولئى ئەوھى دا كە كچى پادشای "میتانى" ھانى ئەو بەدات كە مندالەكەى لەبار ببات، بەلام نەیتوانى.

"تى ئى" لەبەرامبەر ژنەكانى تری فیرعەوندا ھەمان كارى دەكرد و ئەوانى ھانى ئەو دەدا كە كۆرپەكانیان لەبار ببەن، لەبەرئەوھى ئەو ژنانە خیزانیكى مەزنیان نەبوو لە "تى ئى" دەترسان و لەترسى ئەویش فرمانى جادوگەرە رشیپستەكانى "تى ئى" یان بۆ لەبارخستنى مندالەكەیان جى بەجى دەكرد یان بەو پازى دەبون ئەگەر ئەو مندالەى دەیانىت كۆر بىت، "تى ئى" ئەو كۆرەیان لى ببات و كچىك لەجىگەكەیاندا دابنىت یان بانگەوازی ئەوھى بۆ بكات كە مندالەكەى مردوو.

بەلام كچى پادشای "میتانى" ژنىكى خانەدان و خاوەنى خیزانیكى مەزن بوو، لیرەشدا كۆمەلێك لەكەسە مەزنەكان كە پلەوپایەو سەررەوت و سامانى خۆیان بەوھو پەيوەست كەردبوو، پارىزگاریان لى دەكردو بەھىواى ئەو بون كۆرپىكى بىت، بۆئەوھى كۆرەكەى بىت جىنشنى ميسر.

لەھەمان ئەم كاتەدا كچى پادشای "میتانى" سكى پېربوو، "تى ئى" یش لەھەمان كاتدا سكى پېربوو، بەلام مەن دەزانم كۆرەكەى ئەو لەفیرعەون نەبوو، بەلكو ھى "نامى" بوو.

كاتىك "تى ئى" زانى سكى پېربوو، بېيارى دا، بەھەر شیوہىەك بوو، مندالى كچى پادشای "میتانى" لەناوى ببات.

بۆلەۋمەبەستەش "نامى" كە لە "شارى خۆر" "دەژيا، ھىنايى بۆ" تېس" و تەۋاى خزمەتكارەكانى ئەو كۆشكەى لەپىي زېر و زىوۋەو ىان لەپىي ھەپەشەۋە كەردنى بەگۈپرايەلى خۆى.

لەكاتى مندال بونى شازادە خانمى "مىتانى" تەۋاى دۆستان و خزمەتكارانى "تى ئى" بەناۋىنىشەنى ھۆر كەردنەۋەى ئازارەكانى ئەو شازادە خانمە، چۈرەدەۋىيان گەرتىۋو و كاتىكىش مىندالى بوو، مىندالەكەى كۆپۈبوو، بەلام دۋاى ئەۋەى ھاتەۋە ھۆش خۆى و ويستى چاۋى بەمىندالەكەى خۆى بىكەۋىت، مىندالىكى كچى مردوۋىيان پىنىشان دا و وتيان ئەمە مىندالى تۆيە، مىن دەزانم كە مىندالى ئەو شازادە خانمە كۆپ بوو و ھەمان ئەۋ شەۋە خىستىيەنە ناو سەبەتەيەكەۋە و دايان بەدەم ئاۋى پوبارى "نىل" ەۋە.

ۋىتم: "مەۋ نەفر" تۆ لەكۆيۈە زانىت كە "تى ئى" دۋاى ئەۋەى كۆپى شازادە خانمى "مىتانى" لەدايك بوو، خىستىيە ناو سەبەتەيەكەۋە و داي بەدەم ئاۋى پوبارى "نىل" ەۋە؟

پىرەژنىش ۋىتى: لەۋ شەۋەدا خۆم چۈمە ناو ئاۋەكەۋە و سەبەتەكەم دا بەدەم ئاۋى پوبارى نىلەۋە، چۈنكە "تى ئى" لەبەرئەۋەى سىكى پېر بوو، نەيدەتۋانى خۆى بخاتە ناو پوبارەكەۋە و ئەگەر سەبەتەكەيان لەنزيك قەراخ پوبارەكەۋە بدايە بەئاۋدا، بۆى ھەبۈر لەناو زەل و قامىشى كەنار پوبارى نىلدا گىر بىكات و بەھۆيەزە لەۋ ناۋچەيە دور نەكەۋىتەۋە. ئەۋەبۈر بەمنى ۋىت: مىن بچمە ناو ئاۋى پوبارەكەۋە و سەبەتەكە لەشۋىنىكىدا بدەم بەدەمى ئاۋەكەۋە كە بەر خۆپەى ئاۋەكە بىكەۋىت و لەۋ ناۋچەيە دور بىكەۋىتەۋە.

كاتىك مىن ئەم قەسەيەم بىست، بەرادەيەك تۈپە بووم كە ھەستامە سەپىي و خۋاردەنەۋەكەم پىشتە سەر زەۋى و پىشىلىم كەرد، كاتىكىش "مەۋ نەفر" چاۋى بەم تۈپەيىيە مىن كەۋىت، دەستى گەرتم و دايىنىشانەمەۋە و ۋىتى: مىن باسى ئەم سەرگۈزەشتەيەم بۆ ھىچ كەسىك نەكەردۈۋە، بەلام لەبەرئەۋەى خۆشم لەتۆ دىت، بۆم

¹¹ "شارى خۆر: لەمىسىرى كۆندا يەكەك بوو لەپىنج شارە گەۋرە و بەناۋابانگەكەى مىسر و پۇنانىيەكان دۋاى ئەۋەى مىزۋۋى مىسرىيان نوسىمەۋە، ئەم شارەيان بە "ھىلو بولس" يانگ دەمكەرد، كە — "ھىليو لەزمانى پۇنانىيدا بەۋاتاي خۆر دىت و "پوليس" ش بەۋاتاي شار دىت. ھەر لەبەرئەۋەش "شارى خۆر" لەمىزۋۋەكانى جىھاندا بە "ھىلوپوليس" بەناۋابانگە.

باسکردی. له نیو هه موو خزمه تکارانی کوشکی فرمانپره واییدا "تی ئی" ته نه متمانە ی به من بوو، چونکه ئاگاداری نه یینیه کانی ژبانی منه و ده یزانی نه گهر خیانه تی لی بکه م، ده توانیته له ناوم ببات. من به چاوی خۆم نه و سه به ته م بینى که کوپی نه وزاده ی شازاده خانمی "میتان" یم خسته ناویه وه، که له لایهن خودی "تی ئی" وه چنرابوو، کاتیك نه و منداله خرایه ناو سه به ته وه زیندوو بوو. کاتیك من نه و سه به ته یه م دا به ده م ناوه وه و ناو له گه ل خۆیدا بردی، زۆر له و باوه ردا نه بوم که نه و کوپه به زیندویى به یینیه ته وه و ژن یان پیایك نه و سه به ته یه له و پویاره بگریته وه و نه و منداله په روه رده بکات، چونکه تیمساحیكى زۆر له پوبارى "نیل" دا هیه و تیمساحه کان نه م جوړه مندالانه به یه ک قه پ قوت ده ده ن یان بالنده گوشت خوړه کان ده یکه نه ژه می خواردنى خو یان.

شازاده خانمی "میتانی" کاتیك هاته وه هۆش خۆی و بینى کچیکى مردوویان له پالیه وه داناوه، ده ستى کرد به شیوه ن و گریان و وتی: نه م کچه مندالی من نیه، چونکه نه پهنگى پیستى نه و وهک پهنگى پیستى منه و نه سهرى له سهرى من ده چیت.

نه و ژنه راستى ده کرد، چونکه شازاده خانمی "میتانی" وهک هه رژیکی تری ولاته که ی خۆی پهنگیكى پون و سهریکی بچوک و جوانی هه بوو، له کاتیكدا نه و منداله پهنگیکی تاریکی ده نواند.

شازاده خانم به ده م گریان وه وتی: "تی ئی" و جادوگهره په شیپسته کانی کوپه که ی منیان به که رهسته ی جادوگهری گوپیوه.... به لام "تی ئی" وتی: کاتیك نه م ژنه بینى مندالیکی مردوی بووه، شیت بووه.

فیرعه ونیش گوته ی "تی ئی" په سه ند کرد و له و پوژه به ده واوه شازاده خانمی "میتانی" لاواز و نه خووش کهوت و من به دورى نازام که "تی ئی" ژه هری پیدابیت، له به ره وه ی ده ترسا جاریکی تر سکی پر بیته وه و کوپیکى تری بییت، چونکه سه ره پای نه وه ی خۆی سکی پر بوو، وای ده زانی نه مجاره یشیان وهک جارى پیشوو کچیکى تری ده بییت.

شازاده خانم چه ند جاریك به و حاله وه هه ولی نه وه ی دا له کوشکی فرمانپره وایی هه لبیت و به روات به دواى منداله که یدا بگه ریت، هه رله به ره وه ش نه و گوته یان په سه ند

کرد که "تی ئی" دەیوت شیت بوو و باشیش لەبارودۆخی ئەو ژنە گەشتوو. شازادە خانم بۆماوەیەک نەخۆش بوو تائەوکاتەى کۆچى دواى کرد.

کاتیەک ئەو ژنە پیرە قسەى دەکرد، من تەماشای دەستەکانى خۆم دەکرد و بینیم کە سپیە. کاتیەک ئەو ژنە کۆتایى بەقەسەکانى هینا، لێم پرسى: ئایا پوخسارى شازادە خانمى "میتانى" سپى بوو.

ژنى پیریش وتى: بەلى.

وەتە: "مەو نەفر" دەتوانى پێم بڵییت ئەم بەسەرھاتە کەى پڕیداو و لەچ کاتیکیدا ئەو کۆپرەى خستوو تە ئاو سەبەتەیه کەو و داویەتى بەدەم ئاوەو؟

ژنى پیریش وەلامى دایەو: بەبۆچونى تۆ ئایا جینگەى داخ نیه کە ئێمە لەباتى ئەو بەخۆین و بخۆینەو کاتى خۆمان بەم قسانەو بەسەر بەرین؟

وەتە: من حەز دەکەم بزانم لەچ کاتیکیدا ئەو کۆپرە لەدایک بوو و خراوە تە ئاو سەبەتەو و دراو بەدەم ئاوى پوبارى نیلەو؟

ژنیش وەلامى دایەو: ئەم بەسەرھاتە لە بیست و دوو مەین سالى فەرمانرەواى فیرعەونى مەزن لەو مەزى پایزدا پویدا، لەوکاتەى پوبارى "نیل" هەلەدەچیت. ئەگەر لێم بپرسى بەچ شیوەیەک من ئاگادارى ئەم بابەتەم، دەلێم لەبەر ئەوەى هەرگیز ئەو بەسەرھاتە لەبەر ناکەم کە "ئەخناتون" ی فیرعەونى ئیستا و کۆپى "تی ئی" ماوەیەک دواى ئەو بەسەرھاتە لەدایک بوو.

پیرە ژن ئەوەندە ئارایشتى لەپوخسارى خۆى دابوو کە چینیکی ئەستورى پەنگکارى بەسەر پوخسار و لیویەو دەبینرا، لێم نزیک بویەو و وتى: "سینۆه" تۆ و تە ئەگەر من و کچیکى لاو لەبەرەمبەر پیاویکیدا ڕاوەستین، ئەو پیاوێ من بەهاوسەرى خۆى هەلەدەبژێرت، ئیستاش من دەلێم ئەگەر تۆ بتهویت من حەز دەکەم ببمە هاوسەرى تۆ! بەلام لەوکاتەدا بەشیوەیەک نوقمى ئەندیشەکانى خۆم بووبووم کە هیچ وەلامیکم نەدایەو و تەنھا بیرم لەخۆم دەکردەو.

چونکە ئەگەر قسەى ئەو پیرە ژنە راست بێت، من هەمان ئەومالەم کە لەسکى شازادە خانمى "میتانى" و لەپشتى فیرعەونى مەزنەو هاتوومە تە ئەم جیهانە، بەواتا من لەنەوێ خودایانم و خۆینى فەرمانرەواى لەرەگ و ملولە خوینەکانى مندا لەحالى خرۆشاندا و بۆ فەرمانرەواى میسر من لە "ئەخناتون" زیاتر شایستەى ئەو

فهرمانپره واییه م، چونکه کوپه گهره ی فیرعه ونم و به دلنیا ییشه وه کوپی راسته قینه ی نهوم.

له کاتیک "نه خناتون" له دوا ی من له دایک بووه و هر بهوشیوهیه ی پیره ژن باسی کرد، کوپی "نامی" یه، نه ک کوپی فیرعه ون، یان مه گهر گومانیک له باوکایه تی نهودا هه بیئت. نهوکات تیگه شتم، بوچی من له سهرتای لویه تیدا گو شه گیر بوم و بهرده وام خو م به ته نهایی ده بیینی، چونکه نهو که سه ی له رگ و ملوله کانیدا خوینی فهرمانپره وایی پیدا تیپه ریئت ته نها ده بیئت، چونکه هیچ که سینک به نه اندازه ی پادشایه ک ته نها نیه. نهوکات په یم به وه برد. بوچی ههر گیز زیپر و زیو به لای منه وه، نهو به هایه ی که له دیدی که سانی تر دا هه یه نه بوو، چونکه که سینک که له نه وه ی خودایان بیئت و خوینی فیرعه ون له رگ و ملوله کانی بخروشیئت، پایه به رزه و بهو پاده یه ش گرنگی به زیپر و زیو نادات.

نهونده نهو پیره ژنه قسه ی کرد لهو ژورده دا و نهونده نه مبه ره و بهری کرد که پشته ی بیر و هزرمی بچراند، بویه پوم تیگرد بوئه وه ی به قسه کانی بیر و هزرم له وه زیاتر په ریشانه تر نه کات، پی م وت: باشتروایه شتیک بخومه وه. نیمه بریکی ترمان خوارد وه و پیره ژن دوباره دهستی کرده وه به قسه کردن و وتی: نه گهر من په سه ندی بکه م، نهو ده بیئه هاوسهرم و له کوتاییشدا بوئه وه ی ده سته ردارم بیئت تلیاکم پشته ناو خوارد نه وه که یه وه و دهر خواردم دا، تا نهوکاته خوی لیکه وت.

کاتیک له کو شکی "تی ئی" هاتمه دهر وه، بینیم که خزمه تکاره کانی کو شک من نیشانی یه کتری ده دن و پیده که نن، بویه له م پیکه نینه یان زور بیزار بوم، به لام سهرم لییان سو پر نه ما، چونکه بهرده وام که سه سهر شوپو نه زانه کان که هیچ شکومه ندیه کیان نیه، له پری ئیره ییه وه به پیاوانی به رجه سته و شکومه ند پیده که نن و وا ده زانن که به م کاره یان ده توانن قهره بوی سوکایه تیه کانی خو یان بکه نه وه.

کاتیک گه پامه وه بو مال، بینیم "مریت" له مال چاوه پیم ده کات، بوئه وه ی ناگاداری شیوازی کوچی دوا یی کردنی دایکی فیرعه ون بیئت.

ههر نهوکاته ی پیم نایه ماله وه خزمه تکاره که م "موتی" دهستی خسته سهر ده می و وه که که سینک که له نا کاو به هو ی پودا ویکی سهر سوپه ی نه ره وه سهری سو پر ماییت، به ناما ژیه ک "مریت" ی پیشانی چاوه کانم دا.

"مریت"یش دواى ئه‌وه‌ى چاوى پيتم كه‌وت زوړ سهرى سوږما و خزمه‌تكاره‌كه‌شم پيى وت: ئايا ئيستايه‌نگرى ئه‌وه ده‌كه‌يت كاتيک پيتم وتى، قسه‌كه‌م به‌راست درچوو، ته‌واوى پياووه‌كان له‌يه‌ك ده‌چن و ناتوانرئيت متمانه به‌هيچ پياويك بكرئيت. وټم: ئه‌مړو يه‌كيكه‌ له‌پوژه‌ ماندوكه‌ر و بيزاره‌كانى من و دواى ئه‌م پوژه‌ پيويستم به‌حه‌وانه‌وه‌يه. له‌به‌رئه‌وه‌ش ناتوانم ئه‌وشتانه كه "موت"ى له‌باره‌ى مردووه‌كانه‌وه باسى كرد بوټانى بگيرمه‌وه.

له‌ناكاو پوخسارى "مریت" په‌ش داگه‌ړا، بويه به‌پاكردن ئاوينه‌كه‌ى هيئا و داي به‌ده‌ستمه‌وه و هاوارى كرد:

"سينووه"من پيټ ناليتم كه‌ خوت له‌پاږواردن له‌گه‌ل ژنانى تردا پپاريژه، چونكه‌ ئه‌و ژنه‌ى له‌مباريه‌وه ناموژگارى پياويك بكات، گه‌مژه‌يه، ئه‌گه‌ر پياو ئه‌و هه‌له‌ى بو بپه‌خسيټ كه‌ له‌گه‌ل ژنى لاو و جواندا پابويرئيت، مه‌حاله‌ بتوانئيت خوى له‌م خوشيه بيپه‌ش بكات، به‌لام به‌شيويه‌كه‌ له‌گه‌ل ژنانى تردا پابويره‌ كه‌ من ئاگام ليى نه‌بيټ، بوئه‌وه‌ى پوځم بريندار نه‌بيټ و توش كه‌ ده‌لييت ئه‌مړو يه‌كيكه‌ له‌پوژه‌ ماندووه‌كانى ته‌مهنى تو ته‌ماشايه‌كى پوخسارى خوت بكه‌ بوئه‌وه‌ى بزاني، دروكه‌ى تو له‌سهر پوخسارت، ويته‌ كيشراره‌.

كاتيک پوخسارى خوم له‌ناو ئاوينه‌ زيويته‌كه‌دا بينى، منيش وه‌ك ژنه‌كان له‌ته‌ماشاكردنى ئه‌وه‌ى به‌رچاوم ده‌كه‌ويت سهرم سوږما، چونكه‌ پوخسارم به‌شيويه‌كه‌ په‌نگاوړه‌نگ بوبو كه‌ وه‌ك بليى ويته‌كيشيک به‌و شيويه‌ په‌نگى كردووه‌.

له‌لاى راست و چه‌پى پوخسارم، هه‌روه‌ا له‌سهر چه‌ناكه‌ و گه‌ردنم جيگه‌ى ليوى ئه‌و ژنه‌ جنوكه‌ په‌نگه‌ به‌واتا "مه‌و نفر" به‌شيويه‌كه‌ى به‌رجه‌سته به‌په‌نگيكي ئه‌رخه‌وانى ده‌بينرا، له‌به‌رئه‌وه‌ى ئه‌و ژنه‌ پوخسارى خوى به‌مندا ماليبوو، وه‌ك بليى وه‌ستا ديواريك به‌گه‌چ و ماله‌ پوخسارى منى سور و سپى كردبيټ.

ويستم ئاوينه‌ زيويه‌كه‌ فرى بده‌م، به‌لام "مریت"ئاوينه‌كه‌ى له‌ده‌ست گرتم و له‌به‌رامبه‌رى پوخسارمدا رايجرت، بوئه‌وه‌ى به‌لگه‌ى نكولى ليته‌كراوى بيوه‌فايى خوم له‌به‌رامبه‌ر ئه‌ودا بيينم.

كاتىك پوخسارى خۆم شۆرد و پاكم كردهو، بە "مریت" م وت: دەیینم تۆ دوچارى
هەلەیهكى زۆر مەزن بویت، چونكە وادەزانى من لەگەل ژنىكى تردا پامبواردو،
لەبەرئەوئەش بۆتى پوندەكەمەو كە....

"مریت" وتی: من پىویستم بەهیچ پونکردنەوئەیهك نیه، تاقەتى ئەوئەشم نیه گوئ
لەهیچ شتىك بگرم، لەبەرئەوئەیهك لەگەل مندا بیۆفە بویت و دەتەوئەت دەمت بەم
پونکردنەو درۆیانە ئالودە بكەیت، لەكاتىكدا هیچ گۆمانىك لەم جۆرە بابەتانەدا
ناكری، چونكە پوخسارت ئەو نیشان دەدات كە تۆ لەگەل ژنەكانى تر و بەئەگەرئىكى
زۆر بەهیز لەگەل ژنەكانى كۆشك و دایكى فىرەوئەدا پاتبواردی. من زۆر لەو
بەداخم كە بەشیۆهیهك منت فەرامۆش كردبوو كە ئەوئەت لەبیرچوبو من لەمالدا
چاوەرپى گەپانەوئەیهك تۆم، ئەگینا پىش ئەوئەیهك بییتەو بۆمال پوخسارى خۆت پاك
دەشۆرد، بۆئەوئەیهك بەم پوخسارە پەنگا و پەنگەوئەیهك نەیهیت بۆ لام. لەوانەشە لەبەرئەو
پوخسارى خۆت نەشۆردی بۆئەوئەیهك من شۆینەوارى پابواردنەكانى تۆ لەگەل ژنانى
كۆشكى دایكى فىرەوئەدا بیینم و بزەم كە تۆ بەپادەیهك سەرنجى ژنانت بەلاى خۆتدا
پاكیشاوە كە شازادە خانمەكانى ئەو كۆشكەش كاتىك چاویان بەتۆ دەكەوئەت،
دەستەلاتى خۆیان لەدەست دەدەن و بیئاگا خۆیان هەلەدەن باوەشتەو. یان ئەوئەندە
مەست بویت كە ئەوئەت فەرامۆش كردی دوای هەر پابواردنەك لەگەل ژنانى كۆشكى
دایكى فىرەوئەدا دەبیت پوخسارت بشۆریت؟

لەكاتىكدا "مریت" بەم قسانە، سەرزەنشتى دەكردم "موتى" ی خزمەتكارم، وەك
ئەوئەیهك بەلگەى خیانەتى هاوسەرەكەى ئاشكرا كردی، فرمیسكى دەپشت و دەگریا و
بەدەم گریانەوئەیهك نەفرەتى لەهەموو پیاویك دەكرد.

من ئاگادارى ئەو بووم كە هیوركردنەو و باوەرپێهێنانى "مریت" زۆر دژوارترە
لە "مەو نەر"، چونكە "مەو نەر" لەرپى ئەو تلیاكەى كە پشتمە ناو شەرابەكەیهو
خەواندم، بەلام نەمدەتوانى "مریت" هیور و ئارام بكەمەو.

سەرئەنجام پیم وت: "مریت" ماوەیهكە تۆ من دەناسى و ئاشنایهتى ئیمە
لەوكاتەو دەستى پێكرد كە من هیشتا نەپۆشتبوم بۆ شارى "ناسۆ" و دوای گەپانەوئەیهك
بۆ "تبس" هاتم بۆلات و ئەم ئاشنایهتیه درێژخایەنە دەبیت جیى متمانەى تۆ بێت
لەبەرامبەر مندا، چونكە ئەگەر ژنىك دوای سألها ئاشنایهتى و ئیشق و خوشەویستی

پیاویکی نەناسی، دەبیئت ئەوە بۆیەم کە ھەرگیز ھیچ ژنیك ھیچ پیاویك نانا سیت، بەلام ھۆکاری پەنگاوپەنگ بونی پوخساری من، بەنەینیهکی مەزنەو پەییوەست دەکریت کە ئەگەر ئەم نەینیه تەنھا بەمنەو پەییوەست بکرایە، بەدانیاییهو ھەر ئیستا بۆم باس دەکردی، بەلام ئەم نەینیه بەکۆشکی فەرمانپەرەوایشەو پەییوەست دەکریت، ھەر لەبەرئەوێش نابیت ئاشکرا بکریت، بۆیە باشتەر وایە تۆ ئاگاداری ئەم نەینیه نەبیت.

"مریت" لەو ئەمدا، بەزمانیک کە بەئەندازە ی چۆی سورپیاز ئازار بەخش بوو وتی: "سینۆھە" من لایەنگری ئەو دەکەم کە تۆ پیاویکی دانایت و دانایەکیش کاتیك لەگەڵ ژنیك یان چەند ژنیكدا رابویریت، دەبیئت نەینیهکانیشیان بپاریزیت، چونکە زۆریك لەو ژنانە کاتیك پیاویکی تازە لەنامیز دەگرن، حەز ناکەن کەسانی تر بزانن کە ئەمانە ئاشقیکی تازەیان بەدەست ھێناو، بۆیە پاراستنی نەینی ژنانی لاو و جوان یەکیکە لەھێماکانی ئەمانەت و پیاویتی، من وام دەزانم پەیم بەقولاپیەکانی پۆخت بردوو، بەلام ئیستا تێدەگەم کە زۆر ھەلەبوم و لەپۆخی تۆدا گۆشە و دالانگەلیکی تێدایە کە زۆر تاریکن و ناتوانریت پەیی بەو بیریئت کە چی لەو گۆشە و دالانە تاریکاندا ھەیە؟ ھەروەھا زۆریش خۆشحاڵم بەوێ گۆزەم لەگەڵ تۆدا نەشکاندوو و ئازادی خۆم لەدەست نەداو.

من زۆر سادە بووم کاتیك تۆ دەتوت: بێ لەمن ھیچ ژنیکی تەرت خۆش ناویت، زۆریش باوەڕم بەم قەسەیت دەکرد، بێگومان ئەمپۆش لەکۆشکی دایکی فیرعەونیشتا ھەمان ئەم قسانەت بەگوێی ژنانی لاو و جواندا دەچرپاند.

ویستم نەوازشی "مریت" بکەم بۆئەوێ لەپێی ئەم نەوازشمەو کەمیک لەنازەرەکانی کەم بکەمەو، بەلام ئەو ھاواری بەسەرمدا کرد و وتی: لێم نزیك مەبەرەو، چونکە تۆ لەمپۆدا بەرپادەھیک ماندوو بویت کە دەبیئت شەو و پۆژیک بخەویت و تا ئەوکاتە ی ژنە لاو و جوانەکانی کۆشکی "تی ئی" ھەبن، من بەلاتەو سەرنج ڕاکیش نیم.

ھەریەکە لەو قسانە -وێ ئەو سەرە تیرانە وابوو کە لە"مالی ژیاندا" بۆ نەشتەرگەری بەکاریان دەھێنا- دەچەقینە دۆمەو و دوا ی ئەوێ "مریت" ھەرچی ویست وتی و دلی منی ئازاردا، لەمال پۆشتە دەرەو. ئەگەر بەھوی ئەوشتانە ی کە ئەو پۆژە لەکۆشکی فەرمانپەرەواییدا بیستبوم، ھەرم ئەوێ تیک نەنالا، پۆشتنی "مریت" زۆر لەگوتەکای زیاتر خەمگینی دەکردم.

به لّام بیر و هزرم لهو شتانهی که لهو پوژدها بیستبوم دور نه ده که و تهوه، کاتیک "مریت" ویستی بروت، من پیم له پوشتنی نه گرت و دلنیا بوم له وهی که نهو سه ری لهه له ویستهی من سوپماوه.

نهو شهوه من نه خه وتم و هه مووی له بیرى نهو شتانه دا بوم که پوژی پیشوو له کوشکی فرمانره وایی بیستبوم.

تانه و کاتهی مهستی نهو خواردنه وهیه له سه رمدا بوو، لایه نی سه رسوپه یته ری نهو به سه رهاته بهوشیویه به لامه وه گرنگ نه بوو، به لّام دواى نه وهی نه مبهستیه م له ناوچوو، له کاتیکدا گویم له خوهری ناوی ترازوه که ده گرت، نو قمی ده ریای نه ندیشه کان ده بوم و خوّم به خه مگینی بینی.

به خوّم وت: "سینه وه" تو له ژياندا بیبهش له هه موو شتیکی نه م جیهانه له دایک بویت و یه که مین کاتریمیر که پیت نایه نه م جیهانه، له تهختی فرمانره وایی دوریان کردیته وه و له ناو سه به ته یه کدا، فرییان دایته ناو ناوی "نیل" وه.

نه وکات نهو ژنه ی که هاوسه ری پزیشکیکی هه ژار بوو، تو ی له پوباری "نیل" گرت وه. له بهر نه وهی نهو ژن و پیاه وه جاخ کویر بون و مندالیان نه بوو، تو یان وه ک کوپی خو یان په سه ند کرد و گه وره یان کردیت، و نار دیتیان بو قوتا بخانه بو نه وهی که سیکی خوینده وارت لیدره بچیت، نهو پزیشکهش سه ره پای نه وهی سامانیکی نهو تو ی نه بوو تو ی برد بو په رستگای "ئامون" بو نه وهی بتوانی له قوتا بخانه ی "مالی ژیان" دا خویندن ته و او بکه ییت و ببیته پزیشک، به لّام تو له باتی نه وهی پاداشتی چاکه ی نهو ژن و پیاه به دیته وه، له پینا و ژنیکی پاره په رست و به ره لادا به شیویه ک نه و انت خه مبار کرد که پیش کاتی خو یان مردن و لاشه یان بی گوپ مایه وه.

نه وکات ناشقی ژنیک بویت به ناوی "مینا" و له گه ل نه ودا پوشتیت بو "کریت" و پیت نایه ناو مالی خودای "کریت" و بینیت که خودای "کریت" ماریکی ده ریایی مه زنه که مردبوو، به لّام "مینا" یان کردبووه قوربانى نهو و بینیت که لاشه ی "مینا" له بنی ده ریاکه دا له نزیک که ناری نهو ده ریاه وه که وتبووه ژیر په لاماری قرژانگه ده ریاییه کانه وه.

دوای ئەوێ گەپایتەوێ بۆ میسر و بۆیتە تەماشاجی جەنگی نیوان دوو خودا و ئەوکات لە "نبس" ەوێ کۆچت کرد بۆ شاری "ئاسۆ" و چەند سالیك لەو شارەدا مایتەوێ و قژەکانی سەرت وەرین و سەرت بەتەواوی کەچەل بوو و ھاوسەنگی جەستەشت لەدەست دا و خواردنی و ئاسودەیی شاری "ئاسۆ" تۆی قەلەو کرد.

لەمڕۆدا دوای تەمەنیک تیدەگەیت، بۆچی بەردەوام گۆشەگیر بویت و بۆچی بەردەوام ھەستت بەتەنھایی دەکرد، و بۆچی نەتەوێست وەک کەسە دەولەمەندەکان بەردەوام بەشداری کۆپە خوشەکان بکەیت، ئەم پەفتارانەشت گەشتنە پادەییە کە زۆریک لەئاشنایانت پێیان دەوتی "سینوھە" ی کۆپی کەر پیاویکی گۆشەگیر. بەلام تەواوی ئەمانە خودایان و ئەستێرەکان بۆیان تۆمار کردوێت کە پرووبەدن و تۆ نەتەتوانی گۆرانکاریان بەسەردا بەیخی و بەناچاریش دەبوو ھەروا بیی.

بەلام ئایا ئیستا دەتوانی بیسەلمیخی کە تۆ کۆپی فیرەوخی مەزن و لەسکی شازادە خانمی "میتانی" ەوێ لەدایک بویت؟

ھیچ گرفتیک لەوێدا نیە کە بیسەلمیخی تۆیان لەپەرباری نیل گرتووەتەو، چونکە کاتیک گەورە بویت زۆر باوکەکەت ئەم بابەتە ی بۆ گێراویتەتەو. زۆریکیش لەوکەسانە ی کە ھیشتا لەژیاندان ئەم بابەتەیان لەزۆر باوکەکە ی تۆوێ بیستوو و دەتوانن گەواھی ئەو بابەتەش بدەن، بەلام بەچ شیوہیە کە دەتوانی بیسەلمیخی کە تۆ کۆپی فیرەوخییت.

لەوکاتەوێ ھەژارانی میسر راھاتون بەوێ منداڵەکانیان بەپەرباری "نیل" بسپێرن، ھەموو شەوی کە چەند منداڵیک دەسپێدران بە پەرباری "نیل" و ھەندیکیشیان دەبوونە نیچیری تیمساحەکان و ھەندیکیشیان پزگاریان دەبوو، بەلام ئەم بابەتە بەلگە ی ئەو نەبوو کە بیسەلمیخی تۆ کۆپی فیرەوخی، گێری "پەرەسیلکە بازەکان" یش کە لەسەبەتەکە ی تۆدا بەدی دەکریت بەلگە ی سەلمیخەری ئەم بابەتە نیە، چونکە ئەم گێریانە لەمیسردا بەناوبانگە و لەوانە ی زۆریک لەو وەستایانە ی کە لەمیسری خواروو ەوێ پۆشتون بۆ میسری سەروو، بەوشیوہیە گری لەکەرەستە ی چینیەکانیان دەدەن.

بگرە پەنگی پونی پیستی تۆش ناتوانییت بییتە بەلگە ی ئەوێ تۆ لەسکی شازادە خانمی "میتانی" ەوێ لەدایک بوویت، چونکە ژنە سریانی و میتانیەکان کە ھەلگری

پىستىكى پوون، لەمىسردا زۆر زۆر و ژنى سىپى پىست لەمىسردا، تەنھا تايبەت نەبوو بەتاكە كەسىكەو.

بەم بىرۆكانەمەو ئەو شەوئەم تا بەيانى بىردە سەر و خۆر ھەلھات و جىھان پوناك بويەو و لەپۇناكى پۇژدا، بەبۇنەي ئەوئە پەردەي خەيال ھەلدەدرىتەو، زياتر ئەوئەم بۇ دەرکەوت ناتوانم بىسەلمىنم كە من كوپى فىرەونى مەزىم و لە سكى شازادە خانمى "متيانى" ھەو ھاتومەتە ئەم جىھانەو.

دواي ھەلھاتنى خۆر، بەيانىكەي خۆم شۆرد و پۇشاكى كەتانىم لەبەركرد و "موتى" يىش بۇ نانى بەيانىم ماسى سوپىر و ئاوجۆي بۇ ھىنام و بىنىم دوبارە دەستى كردووەتەو بەگريان و چاوەكانى سور وھلگەرابون.

دواي ئەوئە ھەندىك ماسى سوپىر خوارد و قومىك ئاوجۆم خواردەو سواری كەژاوەكە بوم و بەرەو مالى ژيان بەرپى كەوتم بۇئەوئەي پىشكىن بۇ نەخۇشەكان بكەم، لەبەرئەوئەي ھىچ كەسىك لەوئە بۇئەوئەي نەشتەرگەرى سەرى بكەم، گەرامەو و لەبەرامبەر پەرستگاي پىشووئە "ئامون" ھەو كەھىچ كەسىكى تىدا بەدى نەدەكرا تىپەپىم و بىنىم كە لەسەربانى پەرستگاي چۆلدا پۇلىك قەلەرەشەي قەلەو دەستيان كردووە بە قارە قارکردن.

پەرەسلىكەيەك لەپىشمەو فېرى و بەرەو پوى پەرستگاي "ئاتون" پۇشت، منىش بەرەو پوى ھەمان پەرستگا پۇشتەم، لەپەرستگاي خوداي تازەدا سەرقالى خويندنى سرودە ئاينىكەكان بون و بخورد و گەنمىان پىشكەشى خودا دەكرد.

من بىنىم كۆمەلىك مىسرى لە پەرستگاي "ئاتون" دا ئامادەن و لەكاتى خويندنى سرود دا دەستيان بەرز دەكەنەو بۇئەوئەي "ئاتون" بەرز پاگرن.

ھەركەسىك ئەمانەي بىينىايە وای دەزانى ھەموويان پەپرەوئەي لە "ئاتون" دەكەن، لەكاتىكدا وا نەبوو و من دەمزانى لەبەرئەوئەي "تبس" شارىكى مەزىنە و بەردەوام گروپىك لەكۆچەران لەپى كەشتىوئە يان لەپى وشكانىوئە دىن بۇ "تبس" ھەز دەكەن چاويان بەپەرستگاي "ئاتون" و كاھىنەكانى خوداي نوئە بكوئەت.

لەكاتىكدا سەرقالى خويندنى سرود بون، تەماشاي پەيكەرى "ئەخناتون" فىرەونى مىسرم دەكرد كەبەسەر پاىەكانەو بوو و بىنىم كە چاوەكانى لەخۇشى و سەرنچراكىشىدا زۆر ترسناك بوو، ئەم پەيكەرانە بە بەشىك لەبەرەھەمى ھونەرى

تازەى مىسر لەقەلەم دەدرىن و پەيكەرساز لەدروست كردنى ئەم پەيكەرەكانەدا زۆر گرنكى بەشيوەى كۆنى پەيكەرسازى ئەداوە، بەلام پەيكەرەكانى رابردوو بەواتا پەيكەرەكانى پيش "ئەختاتون" دەقاودەق بەپيى شيوە كۆنەكانى پەيكەرسازى دروستكراون، بۆيە مەروۇ دەتوانيت ھەر لەيەكەمىن تەماشاكردندا خاوەنى ھەر پەيكەرىك بناسيئەوہ.

بۆنمۆنە پەيكەرى "ئامنوفيس" فيرەونى مەزن "فيرەونى پيشوو" سەرنج راکيش بوو و ھەرکەسيگيش چاوى پيى بکەوتايە ئاگادارى ئەو دەبوو کە پير و پەك کەوتەيو تاجى زيپىنى فەرمانرەوايى مىسر بەسەر سەريەو زۆر قورس دەنوئي و لەکەنار "تى ئى" شازنى مىسر دا نيشتوہ.

لەنيوان ئەندامانى خيزانى فيرەونى پيشوو، پەيكەرى "تادو-ھيا" شازادە خانى "ميتانى" دەبينرا کە بۆ خوداى "ئامون" پيشوو سەرقالى قوربانى کردنە.

بەلام بەشيوەيەك دەستکاری نوسراوەكانى تەنيشت ئەو پەيكەرەيان کردبوو کە ھەك بليى شازادە خانى ميتانى قوربانى پيشکەشى خوداى نوئ دەکات، لەکاتیکدا ئەو شازادە خانە لەژياندا بوو "ئاتون" ئى خوداى نوئ هيشتا فەرمانرەوايى مىسرى نەگرتبوو دەست تا کەسيك قوربانى پيشکەش بکات.

لەبەرئەوہى پەيكەرسازە کۆنەکان پەيرەوى شيوەى ھونەرى کۆنيان دەکرد بۆئەوہى ھەموو پەيكەرىك دەقاودەق لەخاوەنەکەى بچيت، بۆيە بەشيوەيەك پەيكەرى شازادە خانى "ميتانى" يان لەشيوەى خۆى دروست کردبوو کە بەش بەشى ئەندامى جەستەى بەجوانى بەدى دەکرا.

من لەتەماشاکردنى جوانى ئەودا سەرم سوپما و ھەرچى زياتر تەماشام بکردايە، زياتر ئەوہم بۆ ئاشکرا دەبوو کە ئەو لەتەواوى ئەو نمونانەى کە من تا ئەوکاتە بنیومە، بگرە لە "مينا" و "نفر تى تى" جواتر بوو. ھەرجارىک ئەوہم بەينايەوہ بير خۆم کە ئەو شازادە خانە لاو و ناسک و جوانە دايكى من بوو، و "تى ئى" لەرپى ژەرر يان لەخەم و خەفەتاندا کوشتويەتى، پۆحم ليوانليوى خەم دەبوو و ئەوہندە شەيدای پوخسار و بەژن و بالای دايکەم بوو بووم کە نەمدەتوانى بۆ ساتيگيش چاوى لى ھەلپم.

هەندیکات پەرەسیلکەیک بەلا سەرەوه دەفری و جیقەیکە دەکرد و منیش بەهۆی بیستنی دەنگی ئەو پەرەسیلکەوە بەدەم گریانەوه نامۆی و تەنهای دایکم دەهاتەوه یاد کە لەولاتی "میتانی" ەوه هاتووە بۆ میسر، بۆئەوهی گرفتاری کینه و تاوانەکانی "تی ئی" بیئت.

هەندیکات بەخۆم دەوت: بەج شیوەیک ئەکریت پیاویکی وەك من کەسەرم بەتەواوی کەچەل و ورگم قەلەو بوو هەرەها چرچ و لۆچی کەوتوو تە پوخسارمەوه، کوپی شازادەخانمیکی ئاوا جوان و ناسک و لاوم. دواي ئەوەش بیرم لەوه دەکردەوه ئەگەر دایکم زیندوو بوایە، ئیستا لەمن پیرتر بوو، چونکە بەتێپەرپوونی کات هەموو کەسیک دوچاری گۆرانکاری دەبیئت و لەلایەتیەوه بەرهو پیری پەلکیش دەکریت.

بیری ئەو دایکە کە چاوم پیی ئەکەوتوو، کە دایکە نەبووم لەوهی دایکم بیئت، منی لەشوین زیدی خۆی بەواتا ولاتی "میتانی" ئاگادار کردەوه، من ئەوکاتانە لەدەرەوهی میسر خەریکی کۆچ و گەشتی خۆم بوم، بەم ولاتەدا تێپەرپووم و چاوم پیی کەوتوو-کەپیشتر لەم کتێبەدا باسم کردوو- و ئەوەشم هاتەوه یاد کە خانوو گەلیکی جوانی تێدابوو.

لەوکاتەدا من نەمدەتوانی لەوه تێبگەم کە شازادە خانمی "میتانی" دایکی من بوو و ئەگەر ئاگاداری ئەم بابەتە بومایە ئەوا دیمەنی ولاتی "میتانی" بەشیوەیکە تر دەهاتە بەرچاوم.

بۆماوەیک لە پەرستگای "ئاتون" دا -ئەو پەیکەرانی کە بەسەردەمی فیرعهونی پیشوووه پەيوەست دەکران و لەپەرستگای "ئامون" ەوه هینابویان بۆ ئێرە-بەدەم گریانەوه سەرقاڵی تەماشاکردنی پەیکەری شازادە خانمی "میتانی" بوم.

ئەوکات لەبەرئەوهی پوژ بەرهو دەمو ئیوارە دەچوو، پینگای مەیخانە "کلکی تیمساح" م گرتە بەر، بۆئەوهی لەگەل "مریت" دا ناشت ببمەوه.

بەلام "مریت" وەك کپیاریکی ئاسایی پیشوازی لیکردم و بیئەوهی قسەم لەگەلدا بکات، خواردن و خواردنەوهی پێدام و دواي ئەوهی نانم خوارد، لیم نزیک بویەوه و پرسى: ئایا ئەمپو چاوت بەخۆشەویستەیکە خۆت کەوت؟

منیش وە: من بێ لە "مریت" هیچ خۆشەویستیکی ترم نیە، تا ئەمپو نەپۆشتووم بۆ لای هیچ ژنیکی تر و دواي دەرچوونم لەمالی خۆم، بەرهو مالی ژیان پۆیشتم و

ئەۋكات پىڭگاي پەرسىستگاي "ئاتون" م گرتەبەر و بۇ ماۋەيەكى درىژخايەنىش لەۋى مامەۋە.

مىرىت بەپىڭكەنىنەۋە -كە ئاماژەى بەۋە دەكات بەگالتەپىڭىردىڭىكەۋە گوى لە قسەكانم دەگرىت- وتى: من دەمزانى كە ئەمپۇ نەپۇشتۇيت بۇ لاي ژنەكانى تر، چونكە پىياۋىكى ۋەك تۇ كە تالىڭ قۇ بەسەريەۋە نەماۋە و قەلەۋ بوۋە، دۋاي پابۋاردنى پۇژى پىشۋو، ناتۋانىت ئەمپۇش لەگەل ژنەكاندا پابۋىرىت، بەلام خۇشەۋىستەكەت بەشىۋەيەك لەدۋرى تۇ ئارامى لىپرابۋو،كە ناچار ھاتبۋو بۇ ئىرە بۇئەۋەى چاۋى پىت بىكەۋىت.

من بەيىستنى ئەم قسەيە لەجىي خۇم ھەستام و وتم: "مىرىت" ئەۋە چى دەلىيت و خۇشەۋىستى من كىيە؟ كى ھاتۋوۋە بۇ ئىرە.

"مىرىت" لەۋرى گالتەچارىەۋە پىڭكەنى و وتى: ئەمپۇ خۇشەۋىستەكەت، لەكاتىڭدا خۇى ۋەك كچىكى لاي پازاندبۋىەۋە، ھات بۇ ئىرە و مىنىش كاتىڭ چاۋم بەپروخسارى كەۋت سەرم لىي سۈرما، چونكە بىنىم ئەۋەندە سۈراۋ و سىپاۋى لەپروخسارى داۋە كە ھەركاتىڭ پەنجە لەپروخسارىەۋە بىدەم، پەنجەم ۋەك قوپ دەچەقىتە ناۋ سىپاۋەكەيەۋە. كاتىڭ ژنىكى پىر و قەلەۋ بەشىۋەيەكى قىزەۋن ئارايشتى خۇى بىكات، ترس لەدلى خەلكىدا دروست دەكات، بۇيە كپىارانى مەيخانە بەيىنىنى ترسيان لى نىشت و دۋاي ئەۋەى ناۋى تۇى ھىنايە زمان و تۇى لەۋى نەيىنى، نامەيەكى پىدام بۇئەۋەى پىتى بىدەم.

ئەۋكات "مىرىت" ئەۋ نامەيەى كە بەلىۋارى تەختە لول كرابۋو دا بەدەستەۋە و مىنىش پاپىرۇسەكەم-كاغەزى ئەۋساي مىسر- كىردەۋە و لەكاتىڭ پىق و نەفرت لەخۋىنبەرەكانمدا ھەلدەقۇلا، نامەكەم بەم شىۋەيە خۋىندەۋە:

لەلايەن "مەۋ نىشتەجىي كۈشكى زىپىنى فەرمانپەرۋايى بۇ" سىنۋەھە - گۈيرەكە جوانەكەم ئەمپۇ كاتىڭ لەخەۋ ھەستام، سەرم ئىشى دەكرد، بەلام پۇجىم لەسەرم زىاتر دۋچارى ئەم ئازارە بۋو، چونكە بىنىم شۋىنى تۇ لەتەنىشتەۋە خالىەۋ مىنىش بۇنى تۇ ناكەم، خۇزگە من پىشتىنىڭ بومايە بۇئەۋەى بىمتۋانىايە بەردەۋام لەچۋاردۋورى تۇدا بىم، خۇزگە عەترىڭ بومايە بۇئەۋەى بىتۋانم لەسەر جەستەت بىمىنەۋە، خۇزگە من خۋاردنەۋە بومايە بۇئەۋەى ھەمىشە لەدەمى تۇدا جىگىر

بومايه "سىنۆه" من شەقام بەشەقام و مال بەمال بەدواى تۆدا دەگەرېم و واز ناھيىم تا نەتدۆزمەو، چونكە جەستەم بەسەختى پيويستى بەتۆيە و بى تۆ بگرە بۆ ساتيىكىش ئارام نيم، تۆ بۆچى نايەيت بۆ مالى من بۆئەوئى لەگەل مندا پابويىرى، ئەگەر شەرم دەكەيت "چونكە دەزانم تۆ كەسيكى شەرمىنى" ئەوئەش بزانە كە تەواوى خزمەتكارانى كۆشكى فەرمانپرواىيى دەزانن كە من تۆم خوش دەويت و ھەموويان ھەز دەكەن تۆ بىيىت بۆ كۆشك بۆئەوئى من بەبىيىنت خوشحال بىم... سىنۆه ھەر ئەوئەكاتەى ئەم نامەيەت وەرگرت بەبالى پەرەسىلكە وەرە بۆلام، ئەگەر تۆ نەفرىت بۆ لام، من دەبمە پەرەسىلكە و بەرەوپوت دەفېم و تا نەتدۆزمەو واز لەگەرپان ناھيىم- ئەو كەسەى كە ئارەزوى ئەو دەكات تۆ بىيىتە براى.... "مھونفر".

من دووجار ئەم نامەيەم كە لەخويىندەوئى ھەر دىركيدا لەرق و نەفرەتدا دەلەرزىم، خويىندەوئە و ئەم دەزانى چى بلىم. "مریت" لەناكاو "پاپيروئس" كەكەى لەدەست سەندم و تەختەى ليوارەكانى شكاند و خودى پاپيروئسەكەشى دېرى و خستىە ژيىر پىنى و وتى: "سىنۆه" ئەگەر ئەم ژنە لاو و جوان بوايە، من دەمتوانى خۆم بەو پازى بكەم كە ژنىكت لەمن لاوتر و جوانترت بەدەست ھيئاو و لەمن بەباشترى دەزانى، بەلام ئەم ژنە ئەوئەندە ناشيرىنە ئەگەر مەيمونەكان چاويان پىنى بكەويىت لىي دەتوقىن و ھەلدىن و لەوناو نامىنن كە ئەوى لىيە، پىم بلى تۆ بەچ شىوئەيەك توانيوئە پەيوەندى لەگەل ئەم ژنە پىر و شىپزەيەدا دروست بكەيت، ئايا تەماشاكردنى كۆشك مىشكى لى سەندويت؟ كە دور نىە وا نەبىت، چونكە تۆ پزىشكى فىرعهونى و بەردەوام لەكۆشكى فەرمانپروايدا ژياويت و تەماشاكردنى يەكيك لەكۆشكەكانى فەرمانپرواىي مىسر بەلاى تۆو بەبەتتىكى تازە نىە كە بەو شىوئە خۆتى تىدا ون بكەيت.

من لەتوپرەيى و بىدەستەلاتيدا جەلە كەتانیەكانى بەرم دپراند و وتم: "مریت" من لەكۆشكى فەرمانپرواىي ئەوكاتەى بۆ تىماركردنى داىكى فىرعهون بانگىشتى ئەوى كرام، بەلام چونی من بۆ ئەوى بىسود بوو، چونكە ئەو بەھوى گەستنى ماريكەوە مردبوو، ھەروەھا ناچاربوم بۆ بەدەست ھيئانى ھەندىك زانىارى كە بەلاى منەو زۆر گرنگە، چەورەيى بۆ ئەم پىرە ژنە بكەم و بەداخوئە ئەم ژنە وادەزانىت كە لەكانگای دلمەو چەورەيىم بۆ كردوئە و ھەزم لىي كردوئە.

لەكاتىكىدا من بەسەختى لىي بىزارم، بەلام دەزانم كە ئەو وازم لى ناھىيىت و لەنامەكەى خۇيدا نوسىويەتى بەبالى پەرەسىلكە بەرەو پوم دەفرىت، لەبەرئەو تۆ دەيىت بېرىت و بەسەول لىدەرەكانى من بلىت بەپەلە خۇيان بۇ پۆشتن ئامادە بكەن، بۆئەو لى "تبس" بېرۆم چونكە ئەگەر لى "تبس" دا بىنمەو، دلىنام كە ئەم ژنە وازم لىناھىيىت و منىش لەبىرى ئەو لى كە پۆژىك بىت لەگەل ئەم ژنەدا جوت بىم لەرز سەرتاپام دادەگرىت، جوتبون لەگەل لاشەى مردووەكانى "مردووخانە" زۆر پى باشترە. لەچاو جوتبون لەگەل ئەودا.

مریت زەردەخەنەيەكى ژەھراوى كرد و وتى: من دەزانم كە ويستوتە چ زانىارىەك لەم ژنە بەدەست بەيىنى، چونكە ئەم ژنە سى ئەوئەندەى من بەتەمەترە و ھەر لەبەرئەوئەش زۆر لەم زياتر ئەزمونى لەرپاوردندا ھەيە و تۆ دەتويست بزانى كە رپاوردن لەگەل ژنىك كە سى ئەوئەندەى من ئەزمونى ھەيە، ھەلگىرى چ چىژىكە.

من وتم: "مریت" وانىە و تۆ ھەلەيت، من ھىچ كاتىك نەمويستووہ لەگەل ئەم ژنەدا رپاويىرم. لەبەرئەوئەش چەورەيىم بۇ كردووہ كە ناچاربوم چەند زانىارىەكى لى بەدەست بەيىنم، لەم مەيخانەدا ناتوانم پىت بلىم كە ويستومە چ زانىارىەكى لى دەريكىشم، وەرە با بېرىنەوہ بۆمال، بۆئەوئەى تۆ لەو نەيىنە مەزنە ئاگادار بكەمەوہ، بۆئەوئەى بزانى كە من مەبەستى ئەوہم نەبووہ لەگەل ئەم ژنە قەلەو و ناشىرىنەدا رپاويىرم.

"مریت" بەكونجكاويەكەوہ¹² سواری كەژاوەكەم بوو و دواى ئەوہ كەوتىنە پى تا ئەوكاتەى گەشتىنە مال. لەوى منىش نەيىنى لەدايك بونى خۆم بەوشىوہيەى لەزپدايك و زېباوكمەوہ بىستبوو بۇ گىرايەوہ و دواى ئەوہ وتم: بەچ شىوہيەك دايك و باوكى شىرىم سەيرىيان لەوہ دەھات كە پەنگى پىست و جەستەم پونترە لە پەنگى پىستى دانىشتوانى مىسر و دەيانوت بىگومان يان دايك و باوكت يان يەكيكيان سى پىست بون.

دواى ئەوہ چۆنايەتى چاوپىكەوتنم لەگەل "تى ئى" دا كە بۇ يەكەمىن جار بىنىم كە ئەو لەكاتى چىنىنى ھەسىردا، گرىنى پەرەسىلەكە بازەكانى دەدا لەھەسىرەكە

¹² بېرۆ بۇ ھەراويزى ژمارە "۲۱" ى بىرگى بەكەمى سىنۆھە.

بۆ "مریت" گێڕایهوه و وتم: له بهرئهوهی ئهوه سه به تهی که منی تیدا بوو و درابوو به ده م ئاوی روبرای نیلهوه، گریی په ره سیلکه بازهکانی پیوه بوو، ئهوه بابتهی به بیر هیئامه وه.

ئهوکات ئهوه زانیاریانهی که له "مهو نفر" به ده ستم هیئابوو، بۆ "مریت" م گێڕایهوه و وتم: چه ند به لگه یه کی به هیژ ئه وه ده سه لمینیت که من کوپی فیرعهونی پیشوو و له سکی خانمی ولاتی پیشوو هاتومه ته ئه م جیهانه وه، به لام دلنیا نیم له وهی زادهی فیرعهون و شازاده خانمی میتانی بم.

کاتی که "مریت" گوی له م قسانه بوو، هیچ گومانیکهی له به رامبه ر مندا نه ما و چیت ر گالتهی پی نه ده کردم و دهنگی پیکه نینی گالته ئامیزیم به رگویی نه ده که وت و به وردی ته ماشای کردم و وتی: "سینۆهه" هه ر له یه که مین جار که هاتیت بۆ مه یخانهی "کلکی تیمساح" و چاوم پیت که وت په یم به ره برد که تو له پیاوهکانی تر جیاوازتری و من تو به پیاویکی شهرمن و بیرمه ند و گوشه گیر ده بینی و هه ر جاریک که بیرم له و ده کرده وه که گۆزه له گه ل تۆدا بشکیتم، بۆئه وهی تو بکه مه برای خۆم، ئاگاداری ئه وه ده بووم که شایسته ی ئه وه نیم بیه خۆشکی تو.

"سینۆهه" منیش نه ئینیه کم هیه و له م پۆژانه ی دوا ییدا چه ند جاریک ویستم باسی ئه م نه ئینیه ت بۆ بکه م، به لام نیستا سوپاسی خودا کان ده که م که پریان لیگرتم ئه م نه ئینیه ت بۆ بگێرمه وه، چونکه نه ئینیه ک که له ده م بیته ده ره وه چیت ر متمانه ی ئه وه ی لی ناکریت به نه ئینی بمینیتته وه.

به لام "سینۆهه" هه ر به وشیه ی خۆت باست کرد، هیچ به لگه یه کت به ده سته وه نیه که ئه م بابته ی پی سه لمینی و باشتروایه که نه ئینی خۆت فه رامۆش بکه یت، منیش به هه مان شیوه ی تو فه رامۆشی ده که م و الیکه ی بده ره وه که ئه و دیمه ن و گفتوگۆ یانه ت له خه ودا بنیوه، به تابییه ت ئه وه یکه له کو تا قوناخی ژیا نی مرو فدا ده مینیتته وه جگه له نه ندیشه و خه یال هیچی تر نیه.

تو پیاویکی ت که گه شتت به ته واوی جیهاندا کردو وه و ولاتانی "میتانی- بابل- هاتی- کریت- ات" بینیه و له یه که م پۆژی پزیشکی ته وه تا ئه مرۆ سه دان نه شته رگه ریت بۆ نه خۆشه کان نه نجام دا وه یان سه ریا نت بۆ کو ن کردون، ئایا ئه مرۆ له و هه موو دیمه نه که له گه شته کانتدا بینیه ته و ئه و هه موو چاره سه ریا نه ی که نه نجام ت دا وه

جگە لە خەيال و ئەندىشە و يادگارەك كە ھىچ جياوازيەكى لەگەل ئەو شتەى خەوت
پىۋە بىنيۋە نىيە، ھىچ شتتىكى تىرى لى بەدەست ھىناۋە؟
وتە: نەخىر.

مىريت وتى: ھەموو كەسىك لەژياندا ۋەكو تۆ وايە و كۆى ھەموو پوداۋ و يادگارى
ژيانى پابردو، يەكسانە بەو شتەى لەخەوتدا بىنيۋتە.

ھەندى كەس لەپىرى كۆكردنەۋەى سەرەۋەت و سامانەۋە، ھەلبەت بەو ھىۋايەى
سودىكى تەۋاۋ لەژيانىان ۋەرگىن، ھەموو پۇژىك بېرىك زىپ و زىو پاشەكەوت دەكەن و
لەكپىنى كىلگە زەۋىيەكان و مال و فرۇشگاكاندا خەرجى دەكەن و شانازى بەخۇيانەۋە
دەكەن كە دەرئەنجامى ژيانى ئەۋان خەو و خەيال نىيە، بەلكو زىپ و زىو و كىلگە
زەۋىيەكان و ئاژەل و مال و فرۇشگايە.

ماۋەى چەند سەد سالىك كاهىنەكانى "ئاتون" وايان دەكرد و بەپادەيەك زىپ و زىو
و زەۋىيە كىلگەيەكان و ئاژەل و مال و فرۇشگايان كۆكردەۋە كە تا دواساتى ژيانىان
بە دەۋلەمەندى و بەھىزى بىمىنەۋە، بەلام پۇژىكيان خوداى مىسر گۇپا و خوداى تازە
فەرمانى دا كە ھەموو ئەو زىپ و زىو و زەۋى كشتوكال و ئاژەل و مال و فرۇشگايانەى
بەكاهىنەكانەۋە پەيۋەست دەكرىت، لىيان بەسەنرىتەۋە و ئەۋانىش لەناكاۋ ئاگادارى
ئەۋە بوون كە بەرھەمى چەندسال پەزىلى و تەماعى كۆكردنەۋەى سەمانەكەيان، جگە
لەخەو خەيال ھىچى تر نەبوۋە.

وتە: "مىريت" ئەۋە بۆ يەكەمىن جارە كە من شتىك لەتۆۋە بىيىستەم كە چاۋەرەم
نەدەكرد لەتۆى بىيىستەم.

"مىريت" وتى: لەبەرئەۋەى تائەمپۇ ئەۋەم بەچاۋى خۇم نەبىنيۋو كە لەبەرەمبەر
كارەساتىكى بىۋىنەدا پىۋىستت بەدلىنەۋاىى بىت و پىۋىستىشى بەۋە نەدەكرد كە ئەم
قسانەت بۆ بىكەم، بەلام ئەمپۇ تىگەشتەم كە تۆ بەھۋى ئەۋ بابەتەى كە تۆ ۋا لىكى
دەدەيتەۋە نەيىنەكى مەزەنە، لەۋانەيە خۆت بەدبەخت بىكەيت و شەو و پۇژ سەرت
لەنىۋان ھەردو دەستتدا پابگرىت و خەمى بۆ بخۆيت كە بۆچى ناتوانى بىسەلمىنى
كە تۆ كوپى فىرەۋنىت و ھەرلەبەرەئەۋەش ئەم بابەتەم بۆ گىپرايتەۋە بۆئەۋەى
لەئايىندەدا خۆت نەدەيت بەدەست خەمەكانتەۋە.

ئەوکات "مریت" لیوھکانی خستە سەر دەستم و وتی: "سینۆھە" بمبەخشە کە دوینی و ئەمڕۆ ئازارم دایت، چونکە من ژنم و ژنیکیش کاتیڤ ببنیت پوخساری ئەو پیاوھێ خوشی دەوێت لەسوراو و سپیاوی ژنیڤدا ڕەنگا و ڕەنگ بوو، ھەرھە ئاگاداری ئەو بێت ئەو ژنەش نامەێ ئاشقانە بۆ بنوسیٹ. ناتوانیت بەسەر ئیرھیی و توپھیی خۆیدا زال بێت و ئیرھیی بەشیوھیک بەسەریدا زال دەبیت کەبگرە بابەتە سادە و ساکارەکانیشی لی بشاریتەوہ.

وتم: "مریت" تۆ وتت نھینیەکت ھەبە کە دەتویست بۆم بگێریتەوہ.... ئەو نھینیەت چی بوو؟

"مریت" وتی: لەوانەبە ڕۆژیک بێت من ئەم نھینیەت بۆ بگێرمەوہ، بەلام ئیستا کاتی گێڕانەوہی ئەو نھینیەت نەبە و ئیستاش تۆ دەبیت خۆت لەشەپری ئەو ژنە ڕزگار بکەیت، چونکە ئەم جۆرە ژنە پیر و شەھوہتازانە، کاتیڤ گوییان لەگوتەێ شیرین یان چەرھەیی پیاویڤ دەبیت، وا دەزانن کە ئەو پیاوہ شەیدایان بووہ و دواێ ئەوہی ئاگاداری ئەوہبوون پشنگوییان خستون، ئەم جۆرە حالەتە بەخیانەتی پیاو لەقەلەم دەدەن، بەواتا وا دەزانن پیاو یەکسەر ئاشقی ئەوان بووہ، بەلام لەدوایدا ژنیکی تری پەیدا کردوہ و خیانەتی لەوان کردوہ.

من دلنایام ئەگەر تۆ لە "تبس" دا بمینیتەوہ ئەم ژنە دەستبەردارت نابیت و بەھەرشیوھیک بووہ، وات لێدەکات کە لەگەلیدا رابویریت و لەوہش خراپتر گۆزەێ لەگەلدا بشکینی.

کەواتە لێرە بڕۆ، بەلام پێش پۆشتنت نامەبە کە بۆ ئەم ژنە بنوسە کە چیت لیت بێھیاو ببنیت، ئەگینا بەدواتدا دەگەریت و لەوانەبە تا "بابل" یش بێت بەدواتدا تەنھا بۆئەوہی لەگەلیدا جوت بیت.

چونکە مڕۆڤ ھەرچەنیک پیرتر ببیت، دوو تەماع لەودا زۆر بەھیزتر دەبیت، یەکیکیان تەماعی رابواردن لەگەل پیاو "ئەگەر ژن بێت" و رابواردن لەگەل ژندا "ئەگەر پیاو بێت". ئەوێتریان تەماعی کۆکردنەوہی سەمانە و تۆش دەست لەو شتە ھەلگرە کە لەوانەبە خوینی خودایان لەخوینبەرەکاندا بخروشین چونکە تۆ کۆری فیرەونیت و تۆ بونەوہریکی دەگمەنیت، بەلام کەسانی تر ھەرچی زیاتر پیرتر بن زیاتر ئەم دوو تەماعیان بەسەردا زال دەبیت.

ئاگادارى ئەو بوم كە "مریت" قسەى ژیرانە دەكات و ئەو ژنە گەر لە "تبس" دا بىئىنمەو دەستبەردام نابىت.

بە "موتى" م وت: كەلوپەلى كۆچكردىم ئامادە بکات و نۆكەرىكىشم نارد بۆئەوئى سەول لىدەرەكانم لە مەيخانە و سۆزانی خانەكان كۆيکاتەو و دواى ئەوئەش لەسەر "پاپىرۇس" نامەيەكى بەرپزانەم لەوبارەيەو بۆ "مەو نەر" نوسى، چونكە نەمدەويست سوکايەتى پىبکەم.

"لەلایەن" سىنۆه "پزىشكى تايبەتى فىرەون بۆ" مەو نەر "دانىشتوى باخى زىپىن و فەرمانپەرەيى لە "تبس" -- "مەو نەر" بەداخووە كە دەرپىنەكانى ئەو پۆژەم بووئەتە هوئى ئەوئى تۆ لەبارەى هەستەكانمەو دوچارى هەلە بيت و وا هەست بکەيت كە من جارىكى تر حەز دەكەم چاوپىكەوتنت لەگەلدا بکەم، لەكاتىكدا پىش ئەوئى چاوپىكەوتن لەگەل تۆدا بکەم، من پۆحى خۆم بەژنىكى تر بەخشیو و ئەگەر لەگەل تۆدا رابویرم، ئەوا خیانەتتىكى مەزىم لەو ژنە و پۆحى خۆم دەكەم.

سەرەراى ئەوئەش من ناچارم كە گەشتىكى درىژخايەن بکەم و چىتر ناتوانم تۆ ببىنم، بەلام دۆستانە لەتۆ جیا دەبمەو بۆئەوئى دیارىەكت پىشكەش بکەم، گۆزەيەكى پەر لەخواردنەوئى "كلكى تىمساح" ت بۆ دەنیرم، بۆئەوئى بەخواردنەوئى سەرگەرم بيت. "مەر نەر" من دەبىت ئەوئەت پى بلىم كە تۆ سەرەراى ئەوئى بەهەلە هەستەكانى منت لىكدادەتەو، بەهەمان شىو لەبەرەمبەر توانای جەستەيى منىشدا دوچارى هەلەيەكى گەرە بویت، چونكە من پیاویكى پىر و ماندو و سست و خاوەنى جەستەيەكى قەلەو و ورگىكى دەریپەریو و سەرىكى كەچلم، بۆیە ناتوانم كەرەستەى پارزىكردنى ژنان فەرەهەم بکەم، چ بگات بەوئى لەگەل ژنىكى وەك تۆ كە پارزىكردنى كارىكە كە پىووستى بەكوپىكى لاو و بەهیزە. من زۆر خوشحالم كە بەهوئى پىرى و لاوازیمەو كارىكمان ئەنجام ئەدا كە لەدوايیدا من زۆر بەسەختى لى پەشیمان دەبومەو لەبەرئەوئى بەدلىنایىو پیاویكى پىر و لاواز جىگای پق و نەفرەتى تۆیە، بۆیە باشتەر وایە كە ئیمە يەكترى نەبىن.

دواى ئەوئى ئەم نامەيەم نوسى دام بە "مریت" بۆئەوئى بىخوینىتەرە و بۆچونى خۆیم لەبارەى ئەو نامەيەو پى بلىت.

"مریت" وتی: "سینۆهه" تۆلەم نامەیه دا بۆ پزیزگرتن لەو ژنە خۆت بەکەسیکی پیر داوه لەقەلەم و دەترسم ئەم ژنە پیرەش بەهەلە لەناوەپۆکی ئەم نامەیه تێبگات و دەستبەردارت نەبێت، بۆیه باشتروابوو ئەم نامەیه ت راستگۆیانەتر بنوسیایه لەبەرئەوهی ئەو پیرە و خاوهنی پوخساریکی دزیو و نەفرەتبارە و هیچکاتێک هیچ پیاویک، پازێ نابێت لەگەڵ ژنیکی وەک ئەودا پابویریت، تۆ لەبەرئەوه لەم شارە هەلھاتی بۆئەوهی تا لەژیاندا ماوی چاوت پێی نەکەوێتەوه.

وتم: "مریت" ئەم کەسە ژنە، بۆیه پیاویکی پەرورده کراوی وەک من نابێت بەژنیك بلیت کە تۆ پیر و ناشیرینی، چونکە ژن هەموو قسەیهکی ناشیرین و جانیویک دەبەخشیت، بەلام ئەم قسە ناشیرینه کە راستی لەخۆ دەگریت هیچ کاتێک لێی نابوریت.

سەرەپای ئەوهی "مریت" لەشیوازی داڕشتنی ئەو نامەیه ناپازێ بوو و دەیوت دەبێت زمانیکی زبیر لەخۆ بگریت، بۆئەوهی ئەو ژنە بەتەواوی بیزار بکات، دواي ئەم قسانەي نامەکەي دایەوه دەستم بۆئەوهی سەری نامەکەي بۆ ببەستم و منیش نامەکەم بۆ بەست و نوکەریکم بانگ کرد کە ئەو نامەیه ببات بۆ باخی زیڕین و بیدات بەدەستی "مەو نەر"، بەلام لەپیدا خۆی بکات بەمەخانی "کلکی تیمساح" دا و گۆزەیهک شەرابی بەناوبانگی ئەو مەخانییه بکڕیت، بۆئەوهی نامەو و گۆزەي خواردنەوهکە لێهە کاتدا بگاتە دەستی "مەو نەر".

وەك ھەلھاتنىك لە "تبس" دەرچون

ماوەیەك بوو كە شەو داھاتبوو و ئەستێرەكانیش لە ئاسماندا دەدرەوشانەو. "موتى" پێى وى: كە كەلوپەلى كۆچى بۆ ئامادەكردووم و ھەركاتىك ئارەزوم لى بێت، دەتوانم بارىان بكەمە سەر كەشتیەكە، "مریت" یش بەجێى نەھێشتم و نەپۆشت بۆ مەيخانە و ھەركاتىكیش تەماشام بكردايە دلتەنگ دەبوم، چونكە بەھۆى گەمژەییەو كەرەستەى جیابونەو. لە "مریت" ئامادە كردبوو، ئەگەر لەپۆى نەزانىو، بەوشیو. یە زمانچەو. یم بۆ ئەو ژنە نەكردایە، دەتوانى تا ئەو ماوەیەى كە خۆم بمویستایە لە "تبس" بمایامەتەو و بەبیینى مریت خۆشحال بومایە.

"مریت" یش كەسیكى بیرمەند بوو و جارىكیان وى: "سینۆھە" ئایا تۆ مندالت خۆش دەوێت، ئەم پرسىارە چاوەپوان نەكراو. پاریو. ەشاندم و "مریت" یش كە تەماشای دەكردم وى: مەترسە، چونكە نامەوێت مندالگەلیكت بۆ بەینمە بون، بەلام دۆستىكم ھەيە كە خاوەنى مندالىكى تەمەن چوار سالانە و ئەم دۆستەم كە ژنە پێى وتوم كۆپرەكەى حەزى لەو. ە بەسەر پوبارى "نیل" دا گەشت بكات و لەو. ەركاى سەرسەوزى تێر و لەو. ەركاى سەرسەوزى پون و مانگا و مەر و مراوى و قازەكان ببینێت، ئایا حەز دەكەیت ئەم كۆپرە تەمەن چوارسالەيە لەگەل خۆتدا ببەیت؟

وى: "مریت" من دەزانم ئەگەر ئەم كۆپرە بچوكە لەگەل خۆمدا ببەم، لەم كۆچەمدا ھەرگیز ئاسودە خەيال نابم، چونكە بەردەوام دەبێت ئاكام لى بێت لەكەشتیەكەو. نەكەوێتە ناو ئاوەو. ە و نەخنىكت یان تىمساحىك قوتى نەدات.

"مریت" زهرده خه نه یه کی کرد و وتی: "سینۆهه" کاتیڭ ئەم کۆره له دایک بوو، من خودی ئەو مندالەم له دهستی وەرگرتوو و بردومه بۆئەوهی خهته نهی بکه ن و ئەو ژنه ی مندالە که ده بات بۆئەوهی خهته نهی بکه ن، له بهرام بهر ئەو مندالە دا ئەرکه گه لیکی وەک دایک له بهرام بهر دا له ئەستۆ ده گرت. له بهر ئەوه ناچارم بۆ پاراستنی ئەم مندالە له شوینیکدا دانیشم و به بهردهوامی پهرستیاری ئەو مندالە بکه م، له بهر ئەوهی چاودیری ئەو مندالە ده که م، چیت ترسی ئەوهی لی ناکریت که بکه ویته ناو روبره که وه و تیمساحیش ناتوانیت ئەو مندالە بخوات.

کاتیڭ من ئەم قسه یه م بیست به شیۆه یه ک خو شحال بوم که ههردوو دهستم دا به سهری خۆمدا وتم: "مریت" ئەگه تۆ بۆ پهرستاری ئەو مندالە بیت، ئەوا پریت پی ده ده م له باتی مندالیڭ ته وای مندالە کانی قوتابخانه ی سه ره تای پهرستگای "ئاتون" له گه ل خۆتا به یئیت له بهر ئەوهی بۆ چاودیرکردنی ئەو مندالە دییت، ههچ که سینک به هۆی ناماده بونی تۆ له که شتی که ی مندا سه رسوپما و نابیت و ئەمه ش ناوبانگی چاکه ی تۆ ناروشینیت.

من له ترسی ژنی پیر و شه هوه ت پهرست بریارم دا به یانی زوو ده ست به کۆچه که م بکه م. "مریت" پیش به ریکه وتنی که شتی که مان پوشت و مندالە که شی هینا که خه وتبوو له گه ل خۆیدا، به لām دایکی مندال نه هات، من هه زم ده کرد چاوم به دایکی ئەو مندالە ش بکه ویت، چونکه بیستبوم که ناوی کۆره که ی ناوه "تهوت" و بیینی ئەو ژنه ی که ئەو ناوه ی له مندالە که ی خۆی ناوه زۆر به سود بوو. چونکه "تهوت" ناوی یه کی که له خودا کان و له میسر دا به ده گمه ن دایک و باوکان ده وێرن ناوی یه کی که له خودا کان بنین له مندالە کانیا ن، ئەویش ناوی خودای "تهوت" که خودای نوسین و زانیاری مرۆیی و یه زدانیه.

مندالیش بینه وهی هه ست به وه بکات که چ ناویکی قورسی لینراوه، خهوی لیکه وتبوو و بینه وهی بیدار بیت وه ئیمه به ریکه وتین، به لām دوا ی ئەوهی ئەو کیوانه ی که وەک بلیی پاسه وانی بهردهوامی "تبس" ن له بهر چاومان ون بوو، مندالە که له خه و هه ستا.

"تهوت" مندالیکی جوان و قژ نه رم و ره ش بوو که به سه ر نیوچه وانی وه لول بوبون، به شیۆه یه ک به چاوه ره شه کانی ته ماشای ده کردم که وەک بلیی ساله یه ده مناسیت.

من زۆر زوو خۆم بەم منداڵەوه گرت و لەسەر ئەژنۆم دامنیشاندا و بەقامیشی کەنار پوباری نیل سەبەتگەلیکی بچوک بۆ چنی و بەوه پازی بوم کە یاری بەکەرەستە پزیشکیەکان بکات و بۆنی دەرمانەکانم بکات.

"تھوت" لەو گەشتەدا نەبوو مایە سەرئێشەمان و نەکەوتە ناو ئاوی پوبارەوه و تیمساحیش نەبخوارد، بەلکو ئێمە زیا تر خۆشحاڵکرد، هەرشەویک من و "مریت" لەتەنیششت یەکەوه دەخەوتین، دەنگی یەکی و پێکی هەناسەیی کە لەنزیک ئێمەوه خەوی لێکەوتبوو دەبیسترا و بەرەبەیانان کاتیکی لەخەو هەڵدەستاین، ئەو هیشتا لەخەو هەڵدەستابوو.

من هەرگیز ئەو کۆچەیی لەگەڵ "مریت" و "تھوت" ی بچوک کە بەسەر پوباری "نیل" دا نەنجام دا فەرامۆش ناکەم و بەردەوام خۆشی و هیواداری، بەشیوەیەکی منی مەست کردبوو کە بە "مریت" م وت:

ومرە با گۆزەیهک پێکەوه بشکێنین و بۆ هەتا هەتا پێکەوه بژین و تۆش کۆپەگەلیکی جوانی وەک "تھوت" م بۆ بهێنەرە ئەم جیھانەوه.

من ئەو پۆژە خوازیاری ئەوه نەبووم کە منداڵم ببێت، بەلام ئێستا هەست دەکەم کە خۆینم لەخروشی سەردەمی لایەتی کەوتوو و سوپی پیریم ھاتوو و ھەرجاریکی "تھوت" م دەبینی ئاگاداری ئەوه دەبووم کە باشتەر وایە منداڵیکی وەک ئەم ھەبێت.

بەلام "مریت" بەدەستی دەمی گرت و وتی: "سینۆھە" تۆ دەزانی من ژنیکم کە لەمەیاخانەدا خزمەت دەکەم و لەناو مەیاخانەدا گەرە بووم و پێش تۆ چەند پیاویکی لەگەڵ مندا پایبواردوو و شایستەیی ئەوه نیم کە ببمە خوشکی پزیشکی تایبەتی فیرعەون و لەوێش والێتر کوری فیرعەونی مەزن بم، چونکە پۆژیکیان لە "تبس" دا تۆ پێت وێم کە وا ھەست دەکەیت کۆپی فیرعەونی بیت و لەئەوهی خودایانیت. چیتەر دیار نیە دواي ئەوهی بومە خوشکت، بتوانم کۆپت بۆ بوینم یان نە. منیش وەک تۆ ئەم کۆرە بچوکەم خۆش دەوێت و وا ھەست دەکەم کە من و تۆ بەبونی ئەم کۆرە لەم کەشتیەدا پۆژگەلیکی خۆشی تر چاوەڕێمان دەکات، وا لێکی بدمەرەوه کە تۆ باوکی ئەم منداڵەیت و منیش دایکی، لەبەرئەوهی ئەو منداڵە وەک تەواوی منداڵەکانی تر

پوژانی پابردوو فهراموش دهکات، و من دهتوانم وه‌های په‌رورده‌ی بکه‌م که تو به "باوک" بانگ بکات و واهه‌ستی بکه‌یت که باوکی راسته‌قینه‌ی ئه‌و مندا‌له بیت. له‌و پوژه به‌دواوه "تهوت" ی بجوک، ده‌ستی له‌لمم ده‌نالاند و پوخساری له‌سه‌ر پوخسارم داده‌نا و منی بابه بانگ ده‌کرد و منیش چیژم له‌نه‌وازشی قره لوله‌کانی وهرده‌گرت.

له‌و پوژانه‌ی به‌که‌شتی به‌سه‌ر پوباری "نیل" دا تیده‌په‌رین، ئه‌وه‌نده خوشحال بوم که ناگام له‌برسیه‌تی و به‌دبه‌ختی جوتیارانی میسری هه‌ردوو لای پوباری "نیل" نه‌ما، به‌واتا نه‌مده‌ویست به‌ته‌ماشاگردنی پوخساری باریک و ئه‌ندامی لاواز و بیستنی ناله‌یان خوشی خۆم بشیوینم.

ئه‌م‌پو کاتیکی بیر پوژه خوشه‌کانم ده‌کرده‌وه، فرمیسک له‌چاواندا قه‌تیس ده‌ما و ئاه له‌سینه‌مه‌وه ده‌هاته ده‌روه و بیرم له‌وه ده‌کرده‌وه که مرو‌قه بوجی به‌شیوه‌یه‌ک هاتوو‌ته بون که پوژه خوشه‌کانی به‌خیرایی تیپه‌پریت و به‌پیچه‌وانه‌ی پوژه به‌دبه‌ختیه‌کان که ئه‌وه‌نده به‌خاری تیده‌په‌ریت که هه‌رگیز کو‌تاییان نایه‌ت.

کو‌تایی به‌م کو‌چه‌مان هات و ئیمه‌ش پیمان نایه شاری "ناسو" وه و کاتیکی چومه ناو شاره‌وه، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی ماوه‌یه‌کی زۆره ئه‌ویم به‌جینه‌هیشتبوو، هه‌ستم کرد که له‌شاری "ناسو" دا راستیه‌کی تازه هاتوو‌ته بون که من چاوم پیی ناکه‌ویت.

خۆری شاری "ناسو" هه‌مان خۆر بوو، ماله‌کانیش هه‌مان مال و دره‌خته‌کانیش هه‌مان دره‌خت بون، به‌لام من هه‌ستم ده‌کرد که راستیه‌کی تازه له‌شاری ناسودا هاتوو‌ته بون که من چاوم پیی ناکه‌ویت. له‌ناکاو ناگاداری ئه‌وه بووم که ئه‌و راستیه‌ی له‌به‌رچاوی مندا گو‌پرانکاری به‌سه‌ر شاری "ناسو" دا هی‌نا‌بوو، بریتیه له وشکه‌سالی و به‌دبه‌ختی و تاوانگه‌لیک که له وشکه‌سالی و هه‌ژاریه‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت.

"مریت" و "تهوت" ی بجوک زۆر له‌ناسودا پانه‌وه‌ستان و گه‌پانه‌وه بو "تبس" منیش دوباره ته‌نها بومه‌وه، خه‌می ته‌نهاییش که له‌کوچ و گه‌شته‌که‌مدا لیم دور که‌وتبووه‌وه سه‌ره‌له‌نوی بۆم گه‌پایه‌وه.

چه‌ند پوژیک دوا‌ی ئه‌وه‌ی "مریت" و "تهوت" له‌شاری "ناسو" ده‌ربچن و بکه‌پینه‌وه بو‌شاری "تبس"، ئه‌خنا‌تونی فیره‌ونی میسر که ئاماده نه‌بوو ئه‌و راستیانه‌ی

پەيوەستە بەشارەكەى خۆيەوۈ بېيىنئەت، دواچار ناچار بوو تەماشاي يەككە لەو راستيانە بكات.

بەمشيۋەيەى "ھورم ھب" فەرماندەى ھيىزى سەربازى مىسر، كۆمەلئەك لەو مىسريانەى كە لەسوريائە ھەلھاتبۇن لەشارى "مفيس" ۋە ناردبوو بۇ شارى "ئاسۇ" بۆلەوۈى خۇيان پيشانى فيرەون بەدەن و بزائيت كە كەمتەرخەمى و ئاشتى خوازى و يەكسانى خوداكەى ئەو چى بەسەر ئەو مىسريانەى كە لەسوريادا بون ھيئاو.

ئەو پۇژەى ئەم مىسريە ھەلھاتوانە لەسوريائە خۇيان كرد بەشارى "ئاسۇ"دا خەلكى بەجۇرئەك بەتەماشاكردنى ئەمانە تۇقى بوون كە دواى بىيىنيان خۇيان كرد بەماندا و دەرگايان لەدواى خۇيان داخست.

ئەمانە دەيانويست خۇيان بەكەن بەكۆشكى فيرەوندا، بەلام پاسەوانانى كۆشك پى چۈنە ژورەوۈيان ليگرتن و ھەلھاتوۈەكان دەرگا و ديوارى كۆشكيان بەشيۋەيەك بەردە باران كرد كە فيرەون ناچاربوو پىيان پىيەدەن بىنە ژورەوۈ و گۆى لەپراوۈچۈنەكانيان بگريئت.

كاتيەك ئەمانە خۇيان كرد بەناو كۆشكدا، مەن لەوئى بوم و كاتيەك لەفيرەون نزيك بونەوۈ، ھاواريان كرد ئەى "ئەخئاتون" ئەمپۇ سەرۋەت و ھيىزى فيرەونى مىسر لەسوريادا ۋەك ئەو كەسەى ليھاتوۈە كە لەحالى گيانەلاندە بىت و بەم زوانەش لەگۆپ دەنرئەت و تۆش ليئەدا نازانى كە قۇچ^{۱۳} و گاليسكەى جەنگى و ئاگر و شمشير و نيزە لەسوريادا چى بەميسريەكان دەكات و بەچ شيۋەيەك خويىنى ئەو كەسانەى كە بەمتمانەى تۆ لەسوريادا دەژيان لەشارەكانى سوريادا پىژرا.

لەناكاو ھاوارى ئەوانە گۆپا بۇ شيۋەن و غەلبەغەلب و ئەو كەسانەى دەستيان لە ئارنجيانەوۈ بىرايوۈە دەستى خۇيان بەرز كىرەوۈ و وتيان ئەى فيرەون ئىمە دەستمان ھەبوو و متمانەكىرەنمان بەھيىزى فەرمانپەرۋايى تۆ ئىمەى بىدەست كىرەوۈ و لەمپۇ بەدواوۈ دەبىت تا كۆتايى ژيانمان سوال بەكەين.

ئەو لاو و پىرانەى كە چاويان دەرھىتابون يان زمانيان بىرپىون ھاتنە پيشەوۈ و ۋەك گيانەوۈرەكان بەھاوار و ئالەوۈ وتيان ئەى فيرەون باوۈر و متمانەمان بەتۆ و

¹³ بىرۇ بۇ پەراۋىزى ژمارە "۷۴" ى بەرگى يەكەمى سىنۇھە.

خودا كەت ئىمەى بەم پۇژە گەياندوۋە و ئەگەر ئىمە بىمانزانيايە تۇ ئەۋەندە سىست و لاۋازى، ئەۋا پېش ئەۋەى فەرمانپەرۋايانى سورييا شوپش و دەست بەكۈشت و كۈشتارى ئىمە بىكەن لە و لاتەى ھەندەھاتىن، سەرەپراى ئەۋەى ئىمەيان بەم پۇژە پەشە گەياندوۋە، ھىشتا لە ژن و كچەكانمان خۇشەختىرەن، چونكە تەۋاۋى كچ و ژنەكانمان گرفتارى دەستى سەربازانى پادشا "نامورو" و "ھاتى" ن و تا ئەۋكاتەى زىندون، ۋەك ئەۋ ژنانەى خۇيان ھەپراچ فەروشان دەكەن و دەبنە مايەى خۇشگوزەرانى سەربازە دېندەكانى سورييا و ھاتى.

كاتىك فېرەئون دەستى پراۋ و كاسەى بى چاۋ و دەمى بى زامانيانى بىنى، دەموچارى بەھەردوۋ دەستى داپۇشى و ئەۋكات باسى "ئاتون" ى خۇداى خۇى كرد و وتى: "ئاتون" رقى لە خوينېشتن و نازاردانى كەسانى تر و درۇ كردنە و دەلىت ھەموۋ خەلكى دەبىت لەبەرەمبەر يەكدا يەكسان بن و يەكتريان خۇش بویت.

كاتىك ھەلھاتوۋە بەدبەختە مىسرىەكان گويىيان لەم قەسەيە بوۋ، بەرادەيەك تۈرە بون كە دەستيان كرد بە جنىۋدان و وتيان: ئەى فېرەئون تۇ نەفرەتنامىزترين پادشاى مىسرى و ھىچ كەسىكىش تائىستا نەبىيىستوۋە كە پادشاىەك ئەۋەندە لەبەرەمبەر شوېنكەۋتەكانىدا كەمتەر خەم بىت و بىيان سېپىرېت بە دژمنەكانى، ئايا دەزانى كە ئەۋ "خاچى ژيان" انەى كە تۇ ناردوتن بۇ فەرمانپەرۋايانى سورييا چىيان پىكردون، ئەۋان ئەم خاچانەيان كردوۋەتە مىلى ۋلاخ و ئەسپەكانىانەۋە لەئۇرشەلىمىشدا پىنى كاھىنانى خۇداى "ئاتون" يان بېرېۋەتەۋە، سەرەپراى ئەۋەى چىتر پىنيان نىە، ناچارىشيان كردون لەبەرەمبەر خوداكەى تۇدا سەما بىكەن.

كاتىك "ئەخناتون" گويى لەم قسانە بوۋ، ھاۋارى كرد و دواى ئەۋە لەھۇش خۇى چو، ھەندىكات دوچارى ئەم حالەتەنە دەبىت و دەكەۋىتە سەر زەۋى و لەھۇش خۇى دەچىت.

پاسەۋانانى كۆشك كاتىك بىنيان فېرەئون كەۋتە سەر زەۋى و لەھۇش خۇى چوۋە ويستيان ھەلھاتوۋە مىسرىەكان لەكۆشك دەرىكەن، بەلام ئەمانە ھەموۋ شتىكىيان لەدەست داۋە، چىتر ھىچيان بۇ دۇپان بەدەستەۋە نەمابوۋ، بۇيە زۇر بەسەختى بەرنگارىيان كردن و لەنىۋان ئەمان و پاسەۋانەكاندا شەپ و كىشمەكىش دروست بوۋ و زەۋى لەخوئىنى مىسرىە ھەلھاتوۋەكان سور ۋەرگەپرا و ئەۋ كەسانەى كە لەستەمى

فرمانزەوایانی سوریا ھەلھاتبۆن، بەو ھەموو بەدبەختیەو پەنایان بۆ لای فیرعەون بردبوو، بەلام لەکوێشکی فیرعەوندا بەکوشتیان دان و لاشەیان فری دانە پووباری "نیل" ھوہ.

کاتیئە پاسەوانەکان سەرقالی رشتنی خوینی میسریە ھەلھاتووہکان بۆن "نفر تی تی" شارنی میسر و کچەکە ی لەژۆرەکە ی خۆیانەوہ چاویان بەو کوشت و کوشتارە کەوت و لەبەرئەوہ ی یەکەمین جارە بیینن کە جەنگ و ھەلھاتن و بەدبەختی بە چ شیوہیەکە ھەرگیز فەرامۆشی ناکەن.

لەکاتیئە لەھەییوانی کوێشکدا، کوشتنی ئەو خەلکە بێدەرەتانە بەردەوام بوو، مەن فیرعەونم بردەوہ ژۆرەکە ی خۆی و پارچەیکە کە لەئاوی سارد ھەلکیشرابوو، پێچام بەسەریەوہ و دەرمانی ھێورکەرۆم کردە قورگیەوہ، بۆئەوہ ی بێتەوہ ھۆش خۆی، دوا ی ئەوہ بەھۆی ئەو لاوازیە ی کە بەرۆکی جەستە ی گرتبوو خەوی لیکەوت.

دوا ی ئەوہ ی فیرعەون لەخەو ھەستا بەپوخساریکی بێرەنگ و چاویکی لاوازەوہ وتی: "سینۆھە" ئەم بارودۆخە نابێت بەوشیوہیە بەردەوام بێت، بۆیە دەبێت چاک بکریت.

مەن لەدەمی "ھورم ھب" ھوہ بیستومە کە دەیووت، تۆ پادشای "ئامورو" کە ئیستا ھێرشێ کردووہتە سەر میسریەکان باش دەناسی، بۆیە یەکسەر برۆ بۆلای و گفتوگۆی کپینی ناشتی لەگەڵدا بکە و ھەرچەنێک زێر و زیوی لێداواکردی، لەپیناوا ناشتیدا پەسەندی بکە، چونکە مەن ئامادەم تەواوی زێر و زیوی میسر ببەخشمە پادشای "ئامورو" تەنھا بۆئەوہ ی لەگەڵ میسریەکاندا ناشت بێتەوہ، ئەگەر دوا ی ئەم ریکەوتنە میسریش ھەژار بکەوێت پازیم.

وتم: "ئەخاناتون" مەن دەلیم کە باشتەین رینگای کپینی ناشتی بریتیە لەوہ ی تۆ زێر و زیوی میسر بەدەیت بە "ھورم ھب" بۆئەوہ ی گالیسکە ی جەنگی و نیژە و شمشیر و قوچ دورست بکات و سەربازگەلیکی زۆر بۆئەم جەنگە پەرورەدە بکات، ئەوکات تۆ دەتوانی لەوہ دلتیا بیت کە ناشتی بەدەست دێت و جاریکی تر میسر دوچاری سوکایەتیەکی ئاوا نابێت.

فیرعەون سەری بەھەردوو دەستی گرت و وەک کەسێک کە سەری قورسایێ بۆ ملی دروست کردبێت پوخساری دا بەیەکدا، دوا ی ئەوہ وتی: "سینۆھە" بزانی کە بەرھەمی

کینه و رق ھەر کینه رقه و تۆلەش دەبیته ھۆی ئەوھى تۆلە بسەنریتەو و خوینپریش دەبیته ھۆی خوینپریشەکی لەو سەختتر. ھەر جارىك ئەو کەسانەى کە دەیانەویت تۆلە لەکەسانى تر بکەنەو، تۆوى کینه و تۆلەى مەزتر لەواندا دەچینن، بەلام ئەوھى کە وتت کړینی ناشتی، جگە لەسوکایەتى هیچ شتیکی تر بۆ میسر ناھینیت و جگە لە ئەفسانە هیچ شتیکی تر لەخۆناگریت و ئەم گوتهیەت لەپوڤى دەغەزنى و تۆلە سەندنەوھو سەرچاو دەگریت.... ئەوھى پیتم وت پەسەندى بکە و بپۆ بۆ لای پادشای "نامورو" و پیتی بلێ کە من نامادەم ھەرچەنیک زێر و زوى بویت پیتی دەدەم، بۆئەوھى ناشتی لى بکړم.

من دەمزانى بەرپا کردنى ناشتی لەپیتی زێر و زیوھو مامەلەىەکی شیتانەى، لەبەرئەوھى کاتى فروشیاری ناشتی دەستى بەسەر زێر و زیوى میسر دا گرت و زانى کە میسر ھەژار کەوتوو، بەمتمانە و بویریەکی زیاترەو پەنا بۆ جەنگ دەبات و بۆئەوھى وا لەفیرەون بکەم دەست لەم مامەلەىە ھەلگریت یان خۆم نەبمە ھۆی ئەنجامدانى ئەم مامەلە سوکە، وتم:

"نەخاتون" تۆ ئەوھندە باسى ناشتیت کرد و جەنگت لەھەموو شتیکدا بنبەش کرد، بوو ھۆی ئەوھى خو و نەریتى جەنگاوھرى و پێویستى ئەم خووەشم کە گەشتە درێژخایەنەکانە لەدەستداو و چیتەر ناتوانم بە چوارپى و گالیسکە گەشتە درێژخایەنەکانى خۆم ئەنجام بدەم.

سەرھەرای ئەوھش، من بگەمە لای پادشای "نامورو" سەربازەکانى دەستم دەپن و چاوەکانم لەکاسەى چاوم دەردەھینن. من پیاویك نیم کە بتوانم درۆت لەگەلدا بکەم و ناتوانم مامەلە لەگەل کەسانیکدا کە لەمنداڵیەوھ فیڤى درۆ و ساختە بون بکەم و دانیشتوانى "نامورو" خەلکانىکی درۆزن و ساختەچین، دەبیٹ کەسیك مامەلەیان لەگەلدا بکات کە بتوانیت درۆ بکات، لەبەرئەوھ کەسیکی تر لەباتى مندا بنیرە بۆلای.

بەلام فیرەون وتى: "سینۆھە" ملکەچى ئەو شتە بە کە پیتی دەلیم و بپۆ بۆ سوریای ناشتی لە پادشای ولاتى نامورو بکړه.

دواى دەرچونم لە ژورەکەى فیرەون چاوم بەو پرە میسریە ھەلھاتووھ کەوت کە بەدەستى پاسەوانەکان بەکوشت درابون و بینیم کە چاویان دەستیان نیە و تیگەشتم

لەۋەى ئەگەر منىش بېرۇم بۇ سورىا، ۋەك ئەۋانم بەسەردا دەھىنن و ئاژاۋەگىرەكانى سورىا ھەردو دەستىم بۇ دەپنەۋە و چاۋەكانم لەكاسەى چاۋانم دەردەھىنن.

باشتروايە بېرۇمەۋە بۇمال و خۇم بىكەم بەنەخۇش، بۇئەۋەى كەمىك بىر و ھىزى فىرەۋن گۇپرانى بەسەردا بىت و بابەتى ناردنى من بۇ سورىا لەبىر خۇى بىباتەۋە.

كاتىك پىم نايە دەردەۋەى دەروازەى كۆشكى فىرەۋن، بۇئەۋەى بېرۇمەۋە بۇمال بىنىم نۆكەرەكەم بەپەلە دىت و كاتىك چاۋى پىم كەوت وتى: من لەبەرئەۋەى وام دەزانى كە لەۋانەيە تۇ ئەمشەۋىش نەگەرئىتەۋە بۇ مال، بۇيە ھاتم بۇ ئىرە، بۇئەۋەى تۇ لەھەۋالىكى تازە ئاگادار بىكەمەۋە.

لىم پرسى: ھەۋالە تازەكەت چىە؟

وتى: ھەرنىستا كەشتىك لە"تبس"ۋە خۇى كىردوۋە بەم شارەدا و لەنزىك مائەكەى تۇدا پارەۋەستا و ئنىكى لى دابەزى و خۇى كىرد بەمائەكەى تۇدا، ئەم ئنە سەرەپاى ئەۋەى بەتەمەنە، خۇى ۋەك كچىك كە دەيەۋىت ھاۋسەرىك بۇ خۇى ھەلبىزىت، پاراندوۋەتەۋە و سورا و سىپاۋىكى تىرى داۋە لەپوخسارى و بۇنى عەترىكى توندىشى لىۋە دىت. ئەو پىى وتى: خاۋەنەكەت "سىنۆۋە"خاۋىزارى مەنە و ھۇن ھۇن فرمىسك بۇ بىنىم دەپىزىت!

پرسىارم لەنۆكەرەكەم كىرد: ئايا ناۋى خۇى پى وتى؟

نۆكەرەكەشم ۋەلامى دايەۋە: بۇچى نا وتى كە ناۋى "مەۋ نىر"ە و ئنىستا من ھاتوم كە پىت بلىم كەمىك زوتر بېرۇتەۋە بۇمال، چونكە "مەۋ نىر" چاۋەپىت دەكات. كاتىك بىستىم كە "مەۋ نىر"بەكەشتى بەدەۋاى من دا لە"تبس"ۋە ھاتوۋە بۇ شارى "ئاسۇ" سەرتاپام لەترس و نەفرەتدا دەلەزى.

ئەۋكات گەرەمەۋە بۇ كۆشكى فەرمانپەرۋاىى و بەفىرەنم وت: من بىپىارم دا كە بۇ ئەنجامدانى ئەۋ فەرمانەى تۇ، ھەرنىستا بېرۇم بۇ سورىا و زۇر زوۋ بە نوسەرەكانى خۇت بلى كە تەختە قوپىك بۇ پادىشاى "ئامورو"بنوسن، بۇئەۋەى ئەۋ پەى بەپەلەۋىپايەى من ببات و بزانىت كە من لەلايەن تۆۋە ھاتوم.

فىرەۋن بانگى نوسەرەكانى خۇى كىرد و پىى وتى كە: نوسراۋەكانى من ئامادە بىكەن...دەۋاى ئەۋە پىى وتى: ھەرئەۋەى ئەم نوسراۋانە ئامادە بون، لەگەل بېرىك ئالتوندا بۇت دەنىرم بۇئەۋەى بۇ ئەم گەشتەت لەگەل خۇتدا بىبەيت.

منیش له بهرنه وهی دهرترسام له وهی بگهریمه وه بۆ مال به فیرعهونم وت: من له کارگای په یکه رسازی "توتمس" ی هاوړیم که له کوشکی فرمانرپه واییدایه چاوهړی ده بم و ههرته وهی نالتون و نامه کان ناماده بون، پیان بلی بیهینن بۆته وی بۆم. کاتیک دهمویست برۆم بۆ کارخانه ی په یکه رسازی "توتمس" بینیم نوکه ره که م چاوهړیم دهکات، منیش پیم وت: برۆ به "مهو نفر" به واکا هه مان ئه و ژنه پیره ی له "تبس" وه به که شتی هاووه بۆ ئیره، بلیت که فیرعهون منی ناردووه بۆ سوریا و من له وی کوژراوم، بۆته وهی ئه و به ته واه له من بیهوا بییت و بزانییت من چیت زیندوو نیم.

کاتیک ئه م قسه یه م کرد دهمزانی که درونا که م، چونکه دلنیا بوم که دوا ی ئه وهی پیم نایه سه رخاکی سوریا ده کوژیم.

به نوکه ره که ی خۆم وت: دوا ی ئه وهی به "مهو نفر" وت که من له سوریا دا کوژراوم، ده بییت به که شتی بیگه رینیت وه بۆ "تبس" و ئه گهر نه شی ویست له مال بره واته دهره وه، به زور بیگه رینه ره وه و ئه ودهش بزانه ئه گهر له سوریا بگهریمه وه و بینیم ئه م ژنه له مالی مندایه گوئی تو و ته وای نوکه ره کانی تر ده برم و به بی خواست و ئاره زوی خوشتان ده تاننیرم بۆ ئه وهی له کانه کانزاکاندا کاریکه ن.

ئه وه یه که مین جاره نوکه ره که م له و جوړه هه ره شانه له من بییستیت، منیش راستگو یانه ئه و گوتانه م هی ناو ته زمان و ئه ویش سویندی به "ناتون" خوارد که ئه و ژنه له مال و شاری ناسو دهریکات.

دوا ی ئه وهی له وه دلنیا بوم که نوکه ره که م فرمانه که م جیبه جی دهکات، خۆم کرد به کارخانه ی "توتمس" ی په یکه رسازی فرمانرپه وایی هاوړیمدا.

"توتمس" له کوندا په یکه ریکی "هورم هب" ی دروست کردبوو و ههر ئه و پوژهی که من خۆم کرد به و کارخانه یه دا، بینیم که په یکه ریکی تری "هورم هب" ی له بهردی خورمای، به شیوازیکی تازه دروست کردووه.

گهرچی له م په یکه ره دا "توتمس" بۆ دهرخستنی هه ندیک به شی جهسته ی "هورم هب" زیاده ره وی کردووه و به تاییه ت ماسولکه کانی سینه و بازوی "هورم هب" ی به راده یه ک قایم و ئه ستور نیشان داوه که ههرکه سیك چاوی به و په یکه ر بکه ویت، واه ده زانییت که په یکه ری زورانبازیکه، نه ک فرمانده و سوپا سالاری له شکری سه ریازی.

بەلām شىۋازى تازەى ھونەر، ۋا دەخوازىت كە لەھەندىك بەشى جەستەدا كە دەرىپىنىكى پىۋە ديارە، زىادەپەۋى تىدا بىكرىت، بۆئەۋى ناشىرىنى لەچاۋ جوانى دا زىاتر دەربكەۋىت.

لەكۆندا ھونەرمەندان ھەۋلى ئەۋەيان دەدا كە شوپىنە نەنگەكان بشارنەۋە و تەنھا شوپىنە باشەكان نىشان بەدن، بەلām لەھونەرى تازەدا ۋا دەخوازىت كە تا ئەۋشوپىنەى بوار ھەبىت، شوپىنە نەنگەكانى مروڭ بەشىۋەيەكى بەرجەستە دەربكەۋىت و بگرە شوپىنە چاكەكانىشى بەھۋى زىادەپەۋىە زۆر ناشىرىن دەربكەۋن.

لەبەرئەۋەى ھونەرى تازەى مروڭ، جگە لەچەند ھىل و شىۋەيەكى ئەندازەى، ھىچ شتىكى ترى تىدا نابىنرىت و جوانى لەدىدى ھونەرمەندى ئەم سەردەمەدا، بى ناۋەپۆكە و تەنھا ھەۋلى ئەۋە دەدات كە بتوانىت ھىل و شىۋەى ئەندازەى بەپرونى بخاتە پوو.

ھونەرى كۆن مروڭى بەجوانترىن بونەۋەرى جىهان دەزانى و ھونەرى تازەش لەۋباۋەپەدا بوو كە مروڭ يەككە لەناشىرىنترىن گىيانەۋەرانى جىهان، بەتايىبەت لە لەپروكە و بىگىيانەكانىش ناشىرىنترە.

كاتىك "توتەمس" منى بىنى پارچە قوماشىكى تەپرى ھەلگرت و جوان پەيكەرەكەى "ھورم ھب" ى پى سېرى، بۆئەۋەى ئەۋەم پى نىشان بدات كە بەچ شىۋەيەك ماسولكەى ئەۋ پەيكەرە بريسكە دەداتەۋە. كاتىكىش زانى من بەپىنى فەرمانى فەرەون دېرۆم بۆ سوريە، وتى: منىش بۆگەياندى ئەم پەيكەرە بەپەرستگاي " ھت نت سوت"¹⁴ لەگەل تۆدا دىم، بۆئەۋەى پىنى بلىم كە پەيكەرى "ھورم ھب" لەشوپىنىكى شايستەى ئەۋ پەرستگايەدا دابنىم، لەھەمان كاتدا لەم گەشتەمدا كەمىك شەنەى پوبار لىم دەدات، چونكە ماۋەيەكە گەشتەم نەكردۋە و پابواردن و گەشتكردن زۆر سود بەمن دەگەيەنىت.

نوسەرانى فەرەون، تەختە قوپ و بوجەى ئەم گەشتەيان بۆ ھىنام و ئىمەش پەيكەرى "ھورم ھب" مان گواستەۋە بۆ كەشتى فەرمانپەرۋاى كە تايىبەت بوو بەم

¹⁴ " ھت نت سوت" شارىكە كە لەمروڭدا بەناۋى "ئەلمىنا" بانگ دەكرىت.

گەشتەى ئىمەوه، دواى ئەوه بەرهو پوى "هت نت سوت" کەوتىنە پى و لەوئىشەوه من
بپۆم بۆ سوریا.

کاتىک بەپى کەوتىن "توتمس" وتى: "سىنۆه" لەبەرئەوهى تۆ دەپۆیت بۆ ولاتىک
کە لەویدا بلىسەى جەنگە، کەمخۆرى لەخوردنەوهدا مەکە، چونکە دیار نیه لەو
پۆژانەدا ئایا هەلى خواردنەوهت بۆ دەپەخسیت یانە نه؟

منیش پەپەرەویم لەم ئامۆزگاریهکانى "توتمس" کرد و کاتىک کەشتیهکەمان
بەدریژایى پەوتى "نیل" بەرهو پوى ئەو شوینە پۆشت کە پوبار دەپۆیتە ناو دەریاوه،
کەمخۆرىم لەخواردنەوهدا نەکرد.

بەھەرمانى فىرەھون پۇشتىن بۇ سوري

كاتىك من دەمويست كاپتا پاسبىرم كە پروات و گەنمەكەم بەنىو خەلكى "ئاتون" دا
دابهش بكات، ئەو پىشېينى پودانى كارەسات و نەھامەتھەكى كرد و وتى: ئەم
فىرەھونەى تۇ، بە بەردەوامى دانى ئەم پەوشەى گرتويەتە بەر، ئىمە بەدبەخت دەكات،
ھەرۈھا لە خواردن و مال و شوينى خەوتنى خوش بېبەشمان دەكات.

كاتىك بەرەو سوري دەپۇشتىم پىشېينى "كاپتا" ى نۆكەرى پىشوم بوو بەپراست و من
لەمالى خوش و شوينى خەوتنى نەرم بېبەش بووم و لەبەر فىرەھونىش دەبىت برۇم و
پوبەپوى ھەرەشەكانى جەنگى سوري بېمەو.

ئەگەر "كاپتا" بەدابهشكردنى گەنمەكەى من، لەمال و خواردن و شوينى خەوتنى
خوش بېبەش بىيت، بەلام سەرەپراى ئەووش گيانى دوچارى ھەرەشەى مەرگ
نابىتەو، لەكاتىكدا من بۇ شوينىك دەپۇشتىم كە دۇنيابووم چىتر لەويوۋە ناگەرېمەو
شوينى خۇم، جگە لەحالتىك ئەویش يان بىدەست يان بى چاو، يان بى ھەردوکیان
دەگەرېمەو.

مروۋە نابىت لەكاتى قسە كردندا پىشېينى پوداۋە خراپەكان بكات، لەبەرئەوۋەى
پوداۋە خراپەكان زو دىنە پىش، لەكاتىكدا پوداۋە چاكەكان، زۆر درەنگ پودەن،
يان ھەر پونادەن.

بەدەم پىوۋە باسى ئەو بەدبەختیانەم دەكرد كە لەسوريادا چاۋەرېم دەكەن،
بەلام "توتەمس" پىي وىم: بىدەنگ بە و بەيئە با شىۋەت بكىشم.

ئەوکات وینەى شیۆەى کیشام و بینیم پوخسارم زۆر ناشیرین بوو، بۆیە گلەییەم لیکرد و وتە: تۆ ھاوپی من نیت، چونکە ئەگەر ھاوپی من بویتایە، بەوشیۆەیه وینەى پوخسارى منت نەدەکیشا.

"توتەمس"یش وتی: من پیاویکی ھونەرمەندەم، و کاتیک ھەونەرمەندیش پەیکەریک دروست دەکات یان وینەیهەک دەکیشت، نە ھاوپی کەسیکە و نە دۆژمنی ھیچ کەس، تەنھا دەبێت گۆپرایەلى چاوی خۆی بێت و ئەوێ چاوەکانی دەیبینی، پەیکەریک یان وینەیهەکی لى بکیشیت.

زۆر زوو گەشتینە شارى "هت نت سوت" و ئەم شارەش شارۆچکەیهەکی بچوکی کەنار پووبارى "نیل"ە و ھیچ جیاوازیەکی لەگەڵ لادیدا نیە، چونکە بینیم مەر و مانگاگان لەکۆلانەکانى شاردا ھاتوچۆ دەکەن و پەرستگای شاریشیان بەخشت دروست کردوو.

کاتیک کاربەدەستانی شار زانیان من پزیشکی تایبەتی فیرعەونم و "توتەمس" پەیکەر سازى فەرمانرەواییە، بەپزێزەو پێشوزیان لیکردین و "توتەمس" پەیکەرى "ھورم ھب"ى لە پەرستگادا داننا.

ئەم پەرستگایە، لەپاڤردودا بۆ خودای "ھوروس" دروست کرابوو و "ھوروس" خودایەکە کە سەرى لەشیۆەى "واشە"دایە.

بەلام دواى ئەوێ فیرعەون خودای نوێى ناساند بەخەلکی، ئەم پەرستگایەیان تایبەت کرد بە "ئاتون"ەو و پەیکەرى خودای "ھوروس"یان لەشیۆەکەى خۆیدا لاڤرد.

دانیشتوانى شار، دواى لاڤردنى پەیکەرى خودای "ھوروس" چیتەر ھیچ پەیکەریکی تریان نەبوو، بۆیە بەبینینی پەیکەرى "ھورم ھب" زۆر خوشحال بون، منیش وا لیکى دەدەمەو کە ئەویان بەخودای نوێ لیکدابیۆتەو یان لەباتى خودای پێشوو دایاننابیت، چونکە دانیشتوانى ئەم شارە نەخویندەوار بون و نەیاندەتوانى لەو تیبگەن کە لەوانەیهە خودایەکی بى شیۆە و پەیکەر بونی ھەبیت، لەکاتیکدا خوداکەى فیرعەون "ئاتون"بى شیۆە و پەیکەر بوو.

لەو شارەدا چاومان بە دایک و باوکی "ھورم ھب"کە شوینی نیشتەجى بونی بەردەوامیان لەوشارەدا بوو کەوت و دایک و باوکی "ھورم ھب"یش بەبەشیک لەو

خەلکە ئاساییە لەقەڵەم دەدران، داوی ئەوەی "هورم هب" بوو بەفرماندە و سوپاسالاری سەربازی میسر، هەولیدا دایک و باوکی بکاتە بەشیکی لەخێزانە وەجاخزادەکان، بۆئەوەی خەلکی بڵێن "هورم هب" لەئەوەی وەجاخزادەکانە.

"هورم هب" بەپارادەییەک لە فیرعەوئەو نزیك بوو کە داوی هەرچی لێ بکردایە فیرعەو ن پێی پازی دەبوو، هەر لەبەرئەو فرماندە و سوپاسالاری سەربازی میسر، باوکی خۆی کرد بە یەکیک لەکاربەدەستانی فرمانڕەوایی، دایکیشی کرد بە مانگا بەخیوگەری فرمانڕەوایی، چونکە دایکی بێ لە لەو پەڕاندن و دۆشین مانگاگان، نەیدەتوانی هیچ کاریکی تر ئەنجام بدات، هەروەها خۆی نەبوو، بۆئەوەی بتوانیت بەرپرسیاریەتیەکی تری بۆ دەستنیشان بکات.

بەلام کاتیکی باوکی "هورم هب" بوو بەیەکیک لەکاربەدەستانی فرمانڕەوایی، لەبەرئەوەی ئەویش خۆی نەبوو، چاودێری کردنی کۆشکەکانی "ئاتون" کە لەئەستۆی هەندیک خۆی نەبوو بەوی سپارد، کاری ئەو تەنها لایەنیکی مەزن پەرگرتنی باوکی بوو و بەرپرسیاریەتیەکی پوکەشی لەخۆ دەگرت و لەبنەچەدا هیچ کاریکی ئەنجام نەدەدا، بەلکو ئەندازیار و وەستادیوارەکان هەڵدەستان بەئەنجامدانی ئەوکارە.

هەرئەوەی دایک و باوکی "هورم هب" چونە پیزی کاربەدەستانی فرمانڕەوایی میسرەو، لەتەواوی میسرەدا خەلکی وایان دەزانی کە "هورم هب" لەئەژادی وەجاخزادەکانە.

ئەوکاتەئەو شەو و پۆژ بەسەر ئاوی پووباری "نیل" دا گەشتەمان دەکرد، من بەسەر سەکووی کەشتیەکەو دەدەنیشتم و بەلاسەر مەوێ ئالای پرشنگداری¹⁵ فیرعەو ن شەپۆلانی دەدا.

ئەوکاتەئەو بەسەر سەکووی کەشتیەکەو دەنیشتبوم، تەماشای ئەجەلانی کەنار پووبار و فیرینی بۆلەند و پۆشتنی ئاوم دەکرد، ئەوکاتەئەو خۆر و دەوێ گەرم دەبوو و میژەکان دەستیان بەگەستەم دەکرد، بەخۆم وت: "سینۆه" چاو بەتەماشاکردنی

¹⁵ ئالای پرشنگدار: بریتییە لەئالایەکی درێژ و باریک کە لەباتی ئالاکانی نیستا بەسەر منارە کەشتیەو هەلیان دەواسی و هیشتا لەهەندیک وڵاتدا هەلواسینی ئالایەکی درێژ و باریک بەسەر منارە کەشتیەکەیانەو باو و کاتیکی با هەلەدەکات دیمەنیکی شکۆمەند بەکەشتی دەبەخشیت.

بەردەوام ماندوو دەبىت و گویش لەبىستنى گوتەگەلىكى زۆر ھەست بەماندووەتى دەكات و پۇحیش ھەرگىز بەو پازى نابىت كە ھىچ كەسىك لەژياندا بەتەواوى ئارەزووەكانى خۆى نەگات و ناتوانىت كەسىك بەدى بكرىت كە بتوانىت بلىت من بەتەواوى ئارەزووەكانى خۆم گەشتوم.

كەواتە لەم حالەتەدا مەژۆ بۆچى لەپىناو لەدەستدانى ئەم ژيانەدا كە ھەرگىز تىيدا ھەستى بەخۆشەختى تەواو نەكردوو دەلتەنگ دەبىت. ئەگەر كەسانى تر لەمەرگ دەترسن، ئەو "سىنۆھە" تۆ كە پزىشكىت نابىت لەمەرگ بترسىت، چونكە ئەوئەندە مەرگت بەچاوى خۆت بىنيوھە كە بەلاى تۆو بووئە شتىكى ئاسايى و دەزانى لەوساتەى كە مەرگ دىت تەواو چەرمەسەرى و بەشمەينەتى و ئارەزووەكانى ژيان لەناو دەچن و پۆزىك ژيان بەنازارى جەستەى و پۇحىوھە، زۆر سەختەرە لەوى مەژۆ بۆ ھەتا ھەتا لەگۆرپىكدا جىگىر بىت، چونكە لەو ھەتا ھەتايىيەى كە مەژۆ لەناو گۆرپىكدا جىگىر دەبىت، ھەست بەھىچ جۆرە نازار و بەشمەينەتەك ناكات.

كاتىك بۆماوھىيەك سەرقالى ئەم جۆرە بىرۆكانە بوم، چىشت لىنەرى كەشتى ھاوارى كرد خواردن ئامادەىيە و منىش ھەستام و لەگەل "توتمس" دا دەستمان بەخواردن دەكرد، دواى ئەو كەمىك ھەوامەوھە و خەوتم.

بەم شىوھىيە كەشتەيەكەمان گەشتە "مەفيس" ¹⁶.

"ھورم ھب" كە لە "مەفيس" نىشتەجى بوو، كاتىك ئاگادارى ئەوھە بوو من گەشتومئەتە ئەوى، لەبەرئەوھى كرابووم بە نوینەرى مىسر بۆئەوھى بېرۆم بۆلاى پادشای "ئامورو" لەسوريا، زۆر بەرپەزەوھە پىشوازى لىكردم و بىنىم زىادەپەوى لەپزىگرتنمدا دەكات.

ھۆكارەكەشى ئەوھەبوو كە پزىك لەمىسرىيە ھەلھاتووھەكانى سوريا و ئەو سريانايانەى كە لایەنگرى مىسر بون و لەو ولاتە ھەلھاتبون، ھەرۇھا دەولەمەندانى وولاتانى تریش لە "مەفيس" دا دەژيان. كاتىك "ھورم ھب" ئاگادارى ئەوھە بوو من دەمەوئەت بېرۆم بۆ سوريا، وىستى من زۆر بەمەزنى پىشانى خەلكى بدات، بۆئەوھى خەلكى بزائن بەھوى

¹⁶ مەفيس: بەكەكە لەشارە كۆنەكانى مىسر و شوینی ئەو شارە دەكەوئەتە باشورى قاھىرەى ئىستاوھە و وێرانە و كەلاوھەكانى ئەم شارە ھىشتا لەوشوئەنەدا بەدى دەكرىت.

مەزنى و بەرپىزى فیرعەونەو "هۆرم ھب" بەوشیۆه یە پىشوازى لەنۆینەرەكەى دەكات و "هۆرم ھب" لەبەرچاوى خەلكیدا ھەردوو دەستى خستە سەر ئەژنۆى و سوژدەى بۆ بردم.

بەلām دوای ئەوھى خەلكى بڵاوەیان لىكرد و ئەویش منى بردە مالەكەى خۆى و پىم نایە مالەكەىھو، خزمەتكارەكەى مەرەخس كرد، لەكاتىكدا یارى بەقامچى دەسك ئالتونىەكەى دەكرد وتى: "سینۆه" سەرەپای ئەوھى نازانم تۆ بۆچى دەپۆیت بۆ لاى پادشای ولاتى "ئامورو"، بەلām دلنایام تۆ لەپیناویەكەىك لەكارە شىتانهكانى فیرعەون سەردانى ئەوى دەكەیت.

منیش باسى ھۆكارى پۆشتنەكەم بۆكرد و وتم: ھەربەوشیۆه یەكە بیستت، فیرعەون پىی وتم: بەھەر بەھایەك بووہ ناشتى لە "ئازىرو" ی پادشای ولاتى "ئامورو" بكەر.

"هۆرم ھب" كاتىك گوىى لەم قسەىە بوو، بەشىۆه یەك بەتۆرەییەو ھاوارى كرد كە منى ترساند و وتى: من زانیومە كە شىتیەكەى فیرعەون لەجاران توندتر و بەھیزتر بوو، بەلām لەوباوہرەدا نەبووم كە ئەو بەو پادەىە شىت بوییت كە وابزانیت دەتوانیت ناشتى بەبىرك زىر و زىو بكړیت، چونكە ئەو كەسەى ناشتى بەزىر و زىو لە دژمنىكى چەكدار بكړیت، ھەم زىر و زىوہكەى لەدەست دەدات ھەم ولاتەكەشى، "سینۆه" باش بزانە سەرەپای ئەوھى "ئازىرو" پادشای "ئامورو" دەستى بەسەر سورىادا گرتوو، بەلām من لەوہدا سەرکەوتنم بەدەست ھىناوہ كە لەپیناویەكەى مىسردا پارىزگارى لەناوچەى "غەزە" بكەم، ئەم ناوچەىەش جىگایەكى باشە بۆ ئەو پۆژەى ئیمە بمانەوینت سورىا بخرەنەوہ ژىر فەرمانەرەواى خۆمان، چونكە بەشوین پى و سەرەتای ھىرشىكى باش بۆ ھىرش بردنە سەر سورىا لەقەلەم دەدریت.

"ھاتى" دوای ئەوھى جى پىى خۆى لە ولاتى "میتانى" دا جىگىر كرد، یان ھىرش بۆ "بابل" دەكەن یان بۆ مىسر.

ھزرىكى تەندروست دەلێت لەبەرئەوھى "ھاتى" یەكان دەبینن "بابل" یەكان سەرقالى كۆكردنەوھى خۆبەخش و سەربازەكانى خۆبەتى، بۆئەوھى خۆى بەھیزتر بكات، بۆیە ھىرش ناكاتە سەر "بابل" یەكان، بەلām لەبەرئەوھى مىسر بەبى ھىزى سەربازى و لاواز

دهبینیت، ئەگەریکی زۆری ئەو هەیه هێرش بکاتە سەر ئیمە و پۆژی خەلکی میسر و فیرعەن پەش بکات.

"نازیرو"ی پادشای ولاتی "نامورو"ش کاتیک دەبینیت "هاتی"یەکان بەهیزن و میسریەکان لاوازن، تێدەگات کە یەگرتنی لەگەڵ میسریەکاندا هیچ سودیک بەو ناگەیهنیت، لەکاتیکی ئەگەر لەگەڵ "هاتی"یەکاندا یەک بگریت ئەوا سودیکی زیاتری پێدەگەیهنیت.

هەر پیاویکی ژیر لەجیی "نازیرو"دا بواوە هەمان کاری دەکردو لەمیسر دور دەکەوتەو و پەيوەندی بە "هاتی"یەکانەو دەکرد.

"هورم هب" پێی و تبوم کەمن دەتوانم "نازیرو" لەنیوان ناوچەکانی "سینا" و "غەزە"دا پەیدا بکەم، چونکە ئیستا ئەو لەو شوێنانەدایەو لەگەڵ پارتیزانەکانی میسردا دەجەنگیت و بەردەوام کۆمەڵیک لەسیخوڕەکانی ئیمە "سیخوڕەکانی هورم هب" لەشیوەی مارگرتن^{۱۷} و هەندیك فروفیل و فروشیاری ئاوجۆ و کرینی ئەو شتومەکانە ی کە لەشەردا دەستیان بەسەردا گیراوە، لەگەڵ هیزە سەربازیەکانی نازیرودان.

"نازیرو"ش هەندیك سیخوڕی هەیه کە لەشیوەی کاری مارگرتن و فیل و تەلەکە و فروشتنی ئاوجۆ و کرینی کەنیز و نۆکەرەو دەوای پارتیزانەکان دەکەون یان لەگەڵ پاسەوانانی سنوری میسر هاوپیەتی دروست دەکەن و لەم پێیەو زانیاریان لێ دەرەکیشتن.

کۆمەڵیک لەسیخوڕەکانی "نازیرو"ش لەخودی میسرو "مفس"دان و لەویدا زانیاری لەسەر هەلومەرجی سیستەمی سەربازی میسر کۆدەکەنەو و هەرشەنامیزترینیان ژنانی لاو و سپی پێست و چاوپەشەکانیانە کە لەسوریاو هاتون بۆ میسر.

ئەم ژنانە، بەرکەش لەسۆزانیخانەکاندا بەمەبەستی لەشفرۆشی هاتون بۆ میسر، بەلام لەناوهرۆکدا بۆ سیخوڕی کردن لەمیسردا دەرژین و لەبەرئەوێ سەربازو ئەفسەرە

¹⁷ لێرمدا مەبەست ئەوێ کە بە مەبەستی "مارگرتن" لەدەشت و دەردا دەوای هیزە سەربازیەکانی "نازیرو" بکەون بۆئەوێ زانیاریەکی ئەواویان لێیانەو دەست بکەوێت، بۆئەوێ بزانی دەیانەوێت بۆ کوێ برۆن و هێرش بۆ کوێ دەبن.....ومرگێ.

میسرىيەكان لەگەڵياندا پادەبوێرن، ئەوانیش كاتێك ئەفسەرىك يان ھەر سەربازيكيان بەخۆيانەو ھەيەست كردبێت، ھەر جۆرە زانیاریەك كە خۆيان بیاھەيوت لە ئەفسەر و سەربازەكانى دەردەكێشن، خۆشەختانە لەبەرئەوئەى ئەم ژنە ھەرشەنامیزانە ھېچ شارەزاییەكيان لەبەرى سەربازیدا نە، ناتوانن پرسسارگەلیكى بەسود لە ئەفسەر و سەربازەكانى ئێمە بكەن، بۆیە زۆربەى پرسسارەكانیان زۆر مىندالانە.

ھەندێك سیخوڤى ئازاش ھەن كە ھەم بۆ میسر كار دەكەن و ھەم بۆ "نازیرو" و سود لەھەردوکیان وەردەگرن و خیانەتیش لە ھەردوکیان دەكەن.

ئێمە "بەواتا ھورم ھب" ئاگادارى ئەم بارودۆخەین، بەلام لەبەرئەوئەى سود لەزانیاریەكانیان وەردەگرن، ناچارین بەرگەى بونی ئەم جۆرە سیخوڤە دوپوانە بگرن.

وتە: "ھورم ھب" لەبەرئەوئەى تۆ لەڤێى سیخوڤەكانتەو ئاگاداریەكى تەواوت لەبارودۆخی ھێزى سەربازى "نازیرو" ھەيە، پێم بڵێ لەچ ڤێیەكەو دەبێت خۆم بگەيەنمە لاى "نازیرو" و چ نەھامەتیەك ھەرشەى مەرگم لێدەكات.

"ھورم ھب" وتی: تۆ دەتوانى لەڤێى دەریاوە یان لەڤێى وشكانیەو بڤۆیت بۆ "غەزە"، چونكە بەو شیوەى پێم وتی "نازیرو" لەنیوان "غەزە" و "سینا" داھە.

ئەگەر لەڤێى دەریاوە بڤۆیت بۆ "غەزە" كەشتیە جەنگیەكانى "كریت" پارێزگاریت لێدەكەن، بەلام بەمەرچێك چاریان بە كەشتیەكانى سوریا نەكەوێت.

چەنكە ئەگەر چاویان بە كەشتیە زۆرەكانى سوریا بكەوێت و بزەن پێژەیان زۆرە، یەكسەر ئەو كەشتیەى كە تۆى ھەلگرتوو بەجێ دەھێلن و ھەلدین. ئەوكات تۆ دەتوانى بەرگەى لەخۆت بكەیت یان خۆت بەدەیت بەدەستەو. ئەگەر بەرگەى لەخۆت بكەیت كەشتیەكەت نوقم دەكەن و تۆش لەئادا دەخنكێیت، ئەگەر خۆت بەدەیت بەدەستەو، زۆرت لێدەكەن كە لەكەشتیەكانى ئەواندا سەول لێبەدەیت و لەبەرئەوئەى بەزۆرى قامچى سەولت پێ لێدەدەن، لەوانەى دەوای چەند پۆژێك بەھۆى ماندویەتى و ئازار كێشانەو گیان لەدەست بەدەیت.

بەلام ئەگەر بقتاسنەو و بزەن كە یەكێكى لەكەسە مەزنەكانى میسر، ئەوا سەولت پێ لێنادەن بەلكو بەزیندویى پێستت دەكەن و بەپێستەكەت تۆرەكەىكە دروست دەكەن بۆئەوئەى پارچە زێر و زیوہەكانى خۆیانى تێدا ھەلگرن. من نامەوێت بترسێم،

بهلام له بهر نه وهی داوات لیکردم که زانیاریه کی ته واوت پیېدهم، منیش ناچار بوم زانیاری راست و درستت پیېدهم.

سهر پای نه وهش له وانه یه نه وه کشته یی که تو یی ه لگرتووه، بی هیچ پوه پوهونه ویه که بگاته "غهزه" و تو له وی له وه کشته پیاده بیت، بهلام من نازانم دوی نه وهی له وه کشته پیاده بویت، به چ شیوه یه که خوت ده گیه نیته لای "نازیرو"، چونکه جهنگ له "غهزه" دا بارود و خیکی ناجیگری هیه، بویه ناتوانم له نیستادا پیټ بلیم که نه وه ویی، چونکه کاتیک تو ده چیته ناو "غهزه" وه که س نه زانیت له کوئی نه وه شارده دا نیشته جییه.

وتم: "هورم هب" نایا باشرت نیه له پئی وشکانیه وه به واتا له پئی "سینا"¹⁸ و غزه" وه برؤم.

"هورم هب" وتی: من ده توانم بؤ پاراستنت کومه لیک سهر باز و چهند گالیسکه یه کی جهنگیت له گه لدا بنیرم بؤ نه وهی له پئی وشکانیه وه برؤیت بؤ "غهزه"، بهلام هر نه وهی سهر بازه کانم پوه پوهی سوپای "نازیرو" بونه وه به جیت دهیلن و هلدین و توش به ته نهایی ده مینیته وه.

نه وکات سهر بازه کانی "نازیرو" ده ستگرت ده که ن و به پورپه سمی خه لکی "هاتی" له سیخت هه لده کیشن و توش به نازاره وه گیان له ده ست ده دیت.

گریمانه یه کی تریش هیه نه وهیش نه وه یه نه گهر بکه ویته دهستی پارتیزانه کانی خومانه وه و له بهر نه وهی نه وان پابه ند نین به هیچ یاسایه که وه، هر چیت پنیه لیت ده سینن و دوی نه وه ده تبه ستنه وه به ناشه وه و تا زیندویت ده بیت ناشیان بؤ بگریټ، بؤ نه وهی گهنمی پارتیزانه کان بکه یت به نارد و له وانه شه کویریششت بکه ن، بؤ نه وهی بیر له هه لاهتن نه که یته وه، نه وهی جینی گومان نیه نه وه یه که له پوزانی یه که مدا که هیشتا خوت به کاری ناشه وه نه گرتووه و ناتوانی له به یانیه وه تا نیواره به خیرایی ناشه که بگریټ، له وانه یه تا نه وکاته ی گیان له ده ست ده دیت لیت بدن.

¹⁸ سینا: ناوی تازه ی ناوچه یه که که له مرؤدا به نیمچه دور که بانگ ده کرت و نه م ناوچه یه له کوندا چهند ناویکی هه بووه که به کیک له و ناوانه "تانیس" بووه و له بهر نه وه ناوه تازه که همان له م کتیبه دا به کار هیناوه بؤ نه وهی خوینده ی به هوی خویندنه وهی نه و ناوه نامویه وه به هه لدا نه چیت.

سەرەپرای ئەوێ وەرزی ھاوینە و ئاو و ھەواش گەرم بوو، من بەبیستنی قسەکانی "ھورم ھب" لەرز گرتمی و پێم وت: سەرەپرای ئەوێ من بەپێی فەرمانەکانی فیرعەون دەبیئت بپۆم بۆئەوێ گفتوگۆ لەگەڵ "ئازیرو" دا بکەم و گەشتن بەو پیاوێ یەكسانە بەمەرگ، باشتروایە ئەم کارە زووتر ئەنجام بدریئت، چونکە جگە لەپۆشتن ھیچ پێگەچارەییەکی ترم لەبەردەستدا نیە، بۆیە لەپێی وشکانیەوێ دەپۆم و تۆش ھەندیک پاسەوانم پێبەدە کە بمرگەینە ئەو لای سەربازەکانی "ئازیرو"، بەلام ئەگەر بیستت دیل کراوم، بێ ئەملاو لا پارە بدەن بەو کەسانە کە منیان گرتووە، بۆئەوێ ئازادەم بکەن، چونکە من پیاویکی دەولەمەندەم و نوکەرەکی پێشوم "کاپتا" کە ئیستایەری کارەکانی منە لە "تبس" دایە، بۆ کەپنی من پێویستیان بەھەرچەنیک زێر و زیو بیئت، پێیان دەدات.

"ھورم ھب" وتی: من دەزانم کە تۆ کەسیکی دەولەمەندی و ھەرلەبەرئەوێش لەنوکەری پێشوت "کاپتا" و دارایی تۆ بێک زێر و زیو بەقەرزی وەرگرتووە، لەبەرئەوێش نەمەوێست تۆ لەشانازیەکانی بەشداری کردنت لەقەرزەکان بۆ ھاوکاری کردن و بەھیز کردنی میسردا بێبەش بیت.

بەلام "سینوھە" ئەوێش بزانی کە من قەرزی ھیچ دەولەمەندیکی میسر نادەمەوێ، ھەرەھا قەرزەکی تۆش نادەمەوێ، ئەگەر پۆژیک بیئت و داوای قەرزەکتەم لێ بکەیتەوێ، نیوھندی ھاوڕێیەتیما تێک دەچێت، لەوانەیە بەیەكجاریش لەناو بجێت.

ئێستاپرۆ کاتیگ گەشتیتە زەوی و سنوورەکانی "سینا" وە کۆمەلێک لەپاسەوانەکانی من کە لەوێن لەگەڵ خۆتدا ببە، ئەگەر دیلیش کرایت، من زێر و زیو لە "کاپتا" وەردەگرم و تۆی پێدەکەمەوێ، ئەگەر بەکوشتیش بدەن، ئەوا لەتۆلە خۆینی تۆدا کۆمەلێک لەبکوژانت دەکوژم، بۆیە ئەوێ پێدەلێم بۆئەوێ تا ئەوکاتە نیزەکە دەکەن بەورگتدا ناویمێ مەبە و دانیابە لەوێ کە خۆینت بەفیرۆ ناڤوات.

وتە: "ھورم ھب" ئەگەر من بکوژیم، تۆ کاتی خۆت بەتۆلەسەندەوێ منەو بەفیرۆ مەدە، چونکە ئەگەر من بکوژیم، ئەوا لاشەم لەبیا باندا بەجی دەمینێت و داوی چەند ھەفتەیک جگە لەئیسقان ھیچ شتیکی تر لە لاشەم نامینیتەوێ، ئەگەر تۆش لەتۆلە مندا بەئەندازە پوکاری "نیل" خۆین بەسەر ئیسقانی مندا بپێژی، ئەوا دانیابە لەوێ کە بەرشتنی ئەو ھەموو خۆینە ئیسقانی کانم خوشحال نابن.

له بهرئەوێ "هورم هب" بە قەسەکانی ئازاریکی زۆری دام و منی ترساندبوو، منیش ویستم هەمان پەفتار لە بەرامبەردا بکەم، بۆیە وتم:

بەلام ئەگەر من کوژام سلاوی من بەشازادە خانم "باکتاتون" ی خوشکی فیرعون بگەینە، چونکە ئەو کەسیکی جوان و خوشویستراوە، بەلام کەمێک خۆ بەزلزانی و ئەو پۆژەیی دایکی مرد بەسەر لاشەی مردوی دایکیەو لەبارەیی تۆو قەسەیی لەگەڵدا کردم. دواي ئەم قەسەییەم - کە دەمزانێ کارێکی زۆر لە "هورم هب" دەکات، چونکە ئاگاداری ئەو بووم ئەو "باکتاتون" ی خوشدەوێت - "هورم هب" م بەجێ هیشت و بەرەو نوسینگەی فرمانڕەوایی "ممفیس" پۆشتم، بۆئەوێ مەرگنامەیی "وەسیەت نامە" خۆم بنوسم و لەویدا وەک ئەمانەتیک دایبێتم.

لەو مەرگنامەییەدا نوسیویوم ئەگەر لەسوریدا بەکوشت درام، دواي دانیابون لەکوشتنم، سامانەکم بەسەر "کاپتا" ی نۆکەری پیشوم و "مریت" و هاورینی کۆم "هورم هب" دا دابەش بکریتم، ئەوکات وەک ئەو کەسەیی جگە لە پۆشتن بەرەو مەرگ هیچ کارێکی تری بەدەستەو نە، سواری کەشتی بوم و پێگای میسری خواروم گرتە بەر و لەنزیك بیابانی "سینا" دا لەکەشتی دابەزیم و بەکەژاوەکەیی خۆم پێگای بیابانی "سینا" م گرتە بەر.

لەوێ لەژێر خۆری سوتینەردا سەربازەکانی "هورم هب" م لەناو قەلایەیدا بینی و بینیم زۆربەیی کاتی خۆیان بە خواردنەوێ ئاوجۆ و پراکردنی گیانەوێ بیابان، بەتایبەت بەپراکردنی ئاسک تێدەپەرین و ناپەزایی خۆیان لەبەرامبەر ئەم ژیانە دژوارە و کۆمەلێک ژندا دەردەبێن کە لەو جۆرە ژنە سوکانەیی خۆیان هەپاج فرۆش دەکەن و پۆژ و شەو خۆیان پیشانی سەربازەکان دەدەن.

لەوێ ئاگاداری ئەو بووم کە تەواوی سەربازەکان ئارەزووی ئەو دەکەن "هورم هب" بیانیتریت بۆ سوریا، بۆئەوێ بڕۆن لەوێ خۆیان بەجەنگەو سەرقال بکەن و هۆکاری ئەمەشتان پێ دەلێم بۆئەوێ لەمەبەستم تێبگەن. کاتییک پاسەوانەکانم خۆیان ئامادە پۆشتن کرد، ئاگاداری ئەو بووم پێکخستنێکی سەربازی سەختگیر دەستی بەسەر ئەو قەلایەدا کیشاوە و تەنها ئەو سەربازانە دەتوانن بڕۆن بۆ پراو و لەگەڵ ژنەکاندا پراوێرن کە لەحالی ئیشکگری و پاسەوانیدا نەبن، هەموو سەربازیکیش تا ئەوکاتەیی لەحالی ئیشکگریدا بێت هەموو کاتیکی بە مەشقی سەربازی و بیکاریەکانی ناو قەلا و مەشق لەسەر چەکەکان تێدەپەرینیت.

ئەم بابەتەش منى لەبابەتیک ئاگادار کردەوہ کہ پەيوەستە بە ھونەرى فەرماندەيى سەربازانەوہ، ئەوەيش ئەوہیە ئاگادارى ئەوہ يووم کہ فەرماندەيەکی شایستەي جەنگ، بریتىيە لەو فەرماندەيەي کہ نەھیلئیت سەربازەکانى يەك ترازوو"مەبەست کاتژمیریک" بیکار دانیشن و بەردەوام ھانى ئەوہیان بدات خویان سەرقالى مەشقى سەربازى و مەشق لەسەر چەکەکان و بیکاریەکان بکەن و بەشیوہیەك سیستەمى سەربازیان بەسەردا بسەپینن، کہ سەربازەکان شەو و پوژ ناچار بن پەپرەوى لەياسا تايبەتەکان بکەن.

بەلنیايیەوہ ئەم سەربازانە بەھۆى مەشقى بەردەوام و بەردەوام کارکردنەوہ کەسیکی لیھاتوو بەھیزیان لیدەردەچیت و چیتەر ھەست بەماندوہیەتى ناكەن، کاتیکیش ئاگادارى ئەوہ دەبن کہ جەنگ دەستى پیکردوہ و دەبیت خویان بۆ گۆرەپانى جەنگ ئامادە بکەن، بەرپادەيەك بەبیستنى ئەم ھەوالە خوشحال دەبن کہ وەك بلیى بەئەندازەي قوچەکیەك زیرو تەواوی ژنە جوانەکانى جیھانت پى بەخشیون. ھۆکارى ئەوہى ئەم جۆرە سەربازانە بەبیستنى ھەوالى جەنگ و پوشتن بۆ گۆرەپانى شەر خوشحال دەبن ئەوہیە کہ دەزانن پوشتن بۆ گۆرەپانى جەنگ، ئەوان لەپابەندبوئە سەربازیەکان و کارى بەردەوامى ناو سەربازخانە پزگار دەکات، وەك ئەوہى مۆلەتیکى دریزخایەنت پیدابن، بۆئەوہى پرۆن بۆ ھەر شوینیک کہ خویان بیانەوئیت، بگرە ئەگەر بیشرانن لەگۆرەپانى جەنگدا دەکوژین، ئەوا سەرەپای ئەوہش بەبیستنى ھەوالى جەنگ، تەنھا بەبۆنەي ئەوہى کہ ئەوان لە یاسای سەربازى و کارى بەردەوامى سەربازخانە پزگار دەکات، ھەست بەخوشحالئەيکی زۆر دەکەن. ھەرلەبەرئەوہش"ھورم ھب"زۆر جەخت لەسەر ئەوہ دەکات کہ سەربازەکانى بیکار نەبن، بگرە ئەگەر لەبیابانى"سینا"شدا نیشتەجى بن.

بەندە بەپیى فەرمانەکانى"ھورم ھب"سەربازەکانى لەشوینى چونە ناو بیابانى"سینا"وہ دە گالیسکەي جەنگیان بۆ ئامادە کردم کہ ھەر گالیسکەيەك بەدوو ئەسپەوہ بەستراپیوہ و گالیسکەيەکی یەك ئەسپیش کەلوپەل و خوراکى لى نرابوو و لەھەر گالیسکەيەكدا بى لە لیخوڤرەكەي، دوو کەسى تر سواری بوو، کہ یەکیکیان نيزەدار و ئەویتریان قەلغان بەدەست بوو.

فەرماندەي ئەم دە گالیسکە جەنگیە، ھات بۆ لام و بینیم کہ تەنھا پارچەيەکی لەکەمەریوہ پیچاوہ و جگە لەو پارچەيە ھیچ جلیکی ترى لەبەردا نیە، دواي ئەوہى لیم نزیك بویوہ ھەردوو دەستى خستە سەر ئەژنۆي و سوژدەيەکی بۆ بردم.

لېم پىرسى ناۋى چىيە بىيىستىم كە بە "ژو-ژو" بانگى دەكەن و وتى: "سىنۆھە" ئەگەر تۆ دەتەۋىت دۋاي ئەۋەى پۈبەپۈى سەربازەكانى "ئازىرو" بويىتەۋە، ھىچ ئازار و زىيانىكت پى ئەگەيەنن، بەستەيەك لىقى درەختى خورما لەگەل خۇتدا بىبە بۆئەۋەى كاتىك چاۋت بەسەربازەكانى "ئازىرو" كەۋت بەرزيان بىكەيتەۋە و بەلاسەرتەۋە پايان ۋەشىنىت، چۈنكە لىقى خورما نىشانەى ئاشتىيە، كاتىكىش ئەۋان بىنيان تۆ لىقە خورمايەك بەلاسەرتەۋە پادەۋەشىنىت، تىدەگەن كە ناتەۋىت شەپيان لەگەلدا بىكەيت. بۆيە بەسەربازەكانى "ژو-ژو"م وت: بىرئىك لىقە خورما كە لەچۈرەۋەرى قەلەى سەربازخانەكەدا بوو، بېرن و بىخەنە ناۋ كەژاۋەكەى مەۋە و دۋاي ئەۋە بەپىرى بىكەۋىن.

كاتىك "ژو ژو" ئاگادارى ئەۋە بوو كە دەمەۋىت بەكەژاۋەكەم دەست بەم گەشتەم بىكەم داي لە "قاقا"ى پىكەنن و وتى: "سىنۆھە" ئەۋ شۆيىنەى ئىمە بۆى دەپۈين بىبابانى "سىنا"يە و تاكە ھەلى پىزگار بونى ئىمە ئەۋەيە بەھۋى ئەم گالىسكەنەۋە خىرا ئەم بىبابانە بېرىن، بەلام ئەگەر بەم كەژاۋەيە كە زۆر خاۋ پى دەكات دەست بەم كۆچەمان بىكەين، ھەموومان دەمرىن.

چىتر لەسەر پىماندا ھىچ كەرەستەۋ خواردىك بەدى ئاكرىت و ئەۋەى پىۋىستمانە دەيىت لىرە لەگەل خۇماندا بىبەين، بۆ نمونە دەيىت ئالىكى ئەسپەكانىش لەگەل خۇماندا ھەلگىرىن: بۆيە مەن شلىفىك ئالىك دەخەمە ناۋ گالىسكەكەى تۆۋە، بۆئەۋەى لەسەرى دانىشىت و بەھۋى پاۋەشاندىنى گالىسكەكەۋە ئازارى زۆرت پى نەدرىت.

ۋىم: مەن لەپاردودا سوۋارى گالىسكە بووم، ئەۋىش جارىكىان بەگالىسكەى جەنگى پۇشتىم بۆ ۋلاتى "ئامورو"، بەلام لەۋكاتەدا لاۋ بوم و لەپاۋەشانى گالىسكەكە نەدەترسام، سەرەپاي ئەۋەى لەمپۇدا پىمناۋەتە تەمەنى پىريەۋە، دەتوانم بەرگەى پاۋەشانى گالىسكەكان بىگرم.

"ژو ژو" ئەۋ چىلە خورمايەى كە سەرتا لەكەژاۋەكەمدا دانرا بوو، لەۋيۋە گواستىيەۋە بۆ گالىسكەكەى خۇى، بەلام پۇژى دۋايى چىلە خورماكەى گواستەۋە بۆ ناۋ گالىسكەكەى مەن و مەنىش سوۋارى گالىسكەكەم بوم و گالىسكەكانىش بەخىرايى بەسەر جادەيەكى بارىكى بىبابانى سىنادا كەۋتەنە پى.

گرفته ئازار بەخشەگانم

يەكەم پۇژ ئەو جادەيەى كە ئىمە پىيدا تىدەپەرىن، تارادەيەك تەخت و پىك بوو و
راوہشاندى گالىسكەكە ئازارى پىئى نەدەگەياندم و منىش بەسەر شلىفىك ئالكەوہ
دانىشتبوم.

بەلام پۇژى دووہم كۆتايى بەجادەى پىك و تەخت ھات و ئىمە چوينە ناو بىبابانىكى
بىجادەوہ و بەرادەيەك تەكان و راوہشاندى گالىسكە ئازارى پىدەگەياندم كە ناچار
بوم ھەستەم سەر پى.

بەلام نزيكى نيوہپۇ بەھوى راوہشانىكى بەھىزەوہ، ھەردو پىم لەگالىسكەكە
جىابويەوہ و ھەلدرا مە دەرەوہى گالىسكەكەوہ و كەوتەم سەر زەوى لماوى بىبابانەوہ
و پوخسارم بەھوى دىك و دالەوہ برىندار بوو.

كاتىك شەو بۇ پشودانى ئەسپ و خۇمان راوہستايىن "ژو ژو" پوخسارى خوينىنى
منى بەئاو شۆرد و وتى: ئەگەر بەو خىرايىيە بەردەوام بىن، لەوانەيە پۇژى چوارەم
بگەينە ئوردوگاي سەربازەكانى "نازىرو".

پۇژى سىيەم لەشويئىكەوہ تىپەرىن كە زۆرىش ناھموار نەبوو، بەلام چاومان
بەدىمەنىكى دلتەزىن كەوت، چونكە لەوكاتەدا گەشتىنە ئوردگاي پارتىزانەكانەوہ كە
تەواوى پارتىزانەكانى ئەو ئوردوگايە بەدەستى سەربازەكانى "نازىرو" وە كوژرابوون،
بگرە بەوانىشەوہ نەوہستابون، مندالەكانىشيان كوشتبوو.

كاتىك ئىمە گەشتىنە ئەوى، سەدان بالندەى گەورەى لاشە خۆر سەرقالى خواردنى
مردووەكان بون و بارودۆخى لاشەكان ئەوہى نىشان دەدا كەزىادەلدو پۇژ لەكوشتنى
ئەوان تىنەپەريوہ.

ئەم بابەتە ئەۋەى بۇ ئاشكرا كىردىن كە سەربازەكانى "ئازىرو" زۆر لەئىمەۋە دور
نېن، چۈنكە دوو پوژ لەۋەۋپىش لىرەدا دەستىيان بەم كۈشت و كۈشتارە ترسناكە
كىردۈۋە.

شەۋى چۈارەم لەسەرتاى شەۋدا، لەدورەۋە مەشخەلى ئاگرىك دەرگەوت و "ژو
ژو" پىيى ۋەتم: ئەۋە ئاگرى ئوردوگاي سەربازەكانى "ئازىرو" يە، چۈنكە لەۋىدا ھىچ
لادىيەك نىيە تا بلىين سەربازەكانى "ئازىرو" ئاگرىيان تى بەردابى.

"ژو ژو" بەچاكى زانى كەمىك پراۋەستىن بۇئەۋەى ئەسپەكان ئالىك بخۇن و
ماندوۋىەتيان دەرگەن، دواى ئەۋەى لەژىر پوناكى مانگدا لەسەرخۇ كەۋتىنە پى.
بەۋى لەسەرخۇ پىكىردنى گالىسكەكانەۋە، من كە لەسەر شلىفە ئالىكەكەدا
دانىشتىبوم، خەۋم لىكەوت و كاتىك بەئاگا ھاتمەۋە بىننم "ژو ژو" منى لەخەۋ ھەل
ئەستاند.

كاتىك چاۋم كىردەۋە بىننم خۇر ھەلھاتوۋە و پىش ئەۋەى لە "ژو ژو" بىرسەم لەكۆم،
ئەۋ من و جانئاكەم كە نوسراۋى تەختە قوپ و پارچە زىر تىدا بوو ھەروەھا چلە
خورماكەمى لەگالىسكەكەۋە ھەلدايە خوار و من خۇم لەسەر لمى بىباباندا بىنى و
بىننم گالىسكەى "ژو ژو" و گالىسكەكانى تىرىش، پىشتىيان لەمن و پويان لەخۇرئاۋا
كىردۈۋە و بەپەلە لىم دور كەۋتەۋە.

سەرم لەم پەفتارەى "ژو ژو" سوپما، بەلام دواى ساتىكى تر ئەۋ سەرسوپمانەم
نەما، چۈنكە بىننم لەبەشى خۇر ھەلئەۋە دەستەيەك گالىسكەى جەنگى بەخىرايى
بەرەۋ پوم دىن، ۋەك ئەۋەى بىيانەۋىت دواى گالىسكەكانى "ژو ژو" بىكەۋن.

ئەۋكات گوتەى "ھورم ھب" م ھىنايەۋە بىر خۇم كە دەيوت: كاتىك ئەۋ سەربازانەى
پاسەۋانى تۇ دەكەن چاۋيان بەسەربازانى "ئازىرو" كەۋت ھەلدىن.

منىش كاتىك چاۋم بەنزىك بونەۋەى گالىسكەكان كەۋت چلە خورماكەم-ۋەك بلىى
ۋىشك بوبىت- ھەلگرت و بەلاسەرمەۋە دەستەم كىرد بەپراۋەشاندىن، بۇئەۋەى
سەربازەكانى "ئازىرو" بزانن من مەبەستى شەپكىردنم نىيە، بەلام ئەۋان ھىچ گۆيەكىيان
بەمن نەدا و دواى گالىسكەكانى "ژو ژو" كەۋتن.

بەلام "ژو ژو" و ھاوپێکانی بەشیۆهێک ھەڵھاتن کە لەچاو ون بون، ئەوکات گالیسکەکانی "نازیرو" گەڕانەووە و لەنزیکەووە پراوەستان و منیش لەوکاتەدا چلە دارەکەم ھەر بەلاسەر مەووە پادەو شاند.

چەند سەربازێک لەگالیسکەکانیان پیاوێ بوون و بەرھە پوم ھاتن و منیش لەوکاتەدا پیموتن ناوم "سینۆھە" یە و نازناوم "کوپی کەر"ە و نوینەری فیرعەونی میسر و بەفەرمانی فیرعەون ھاتوم چاوم بە "پادشا" کە ی ئیو بەکویت و چەند نوسراویکی تەختە کوپ لەم جانتایە دایە کە دەیسەلمیئێ من نوینەری فیرعەونی میسر، بەلام سەربازەکان ھیچ گەرنگیەکیان نە بەناوی من و نە بە نوسراوەکانی فیرعەون نەدا و پوتیان کرد مەووە و ھەموو زێڕ و کەرەستەکانی تریان لیسەندم، ئەوکات منیان بەپەتێک بەدوای یەکیەک لەگالیسکەکانیانەووە بەستەووە و کەوتنە پێ.

ئەگەر ئوردوگاکیان نزیک نەبوایە، ئەوا نەمدەتوانی بەخیرایی گالیسکە جەنگیەکان رابکەم، دوای یەک کاتژمێر لەپێ دەکەوتم و دەکەوتمە سەر زەوی و لەدوای گالیسکەکانەووە بەسەر زەویدا دەکیشرام و بەھۆی بەردی بیابانەووە جەستەم پارچە پارچە دەبوو، بەلام ئەوێ بوو ھۆی ئەوێ من بەزیندویی بمیئەمەووە، ئەو بوو کە زۆر زوو گەشتنە ئوردوگاکیانەووە.

ئەوان ئوردوگایەکی مەزن و پێ لەگالیسکە جەنگی یان ھەبوو، ئەو گالیسکەکانی بە "گا" کان دەکیشران، کاتیەک گەشتینە ئەوێ، من ھیشتا بەپەتێک بە یەکیەک لە گالیسکەکانەووە بەسترا بومەووە، لەھۆش خۆم چوم و لەژێر تیشکی خۆردا کەوتمە سەر زەوی.

کاتیەک ھاتمەووە ھۆش خۆم، ھەستم بەو کرد کە چەند کەسیک ناوم بەسەردا دەپێژن و جەستەیان بەپۆنی پوھکی چەور کرد و دەرکەوت کە یەکیەک لەئەفسەرائی ئوردوگا خۆیندەواری ھەیە و نوسراوەکانی منی خۆیندرووەتەووە و تیگەشتوووە لەوێ کە من نوینەری فیرعەونم و فەرمانی دا بەپێک و پێکی پەفتارم لەگەڵدا بکەن و جلەکانم پێ بدەنەووە.

ھەرئەوکاتە ی توانیم لەسەر پێی خۆم پراوەستم وتم: من بێن بۆ لای "نازیرو".

"نازیرو" له چادرېکدا ده ژیا و هر ئه وهی نزیك بونه وهی منی بینی له چادره که ی هاته دهره وه و بینیم که ملوانکه یه کی ئالتونی له مل کردووه و پزیشی له ناو کیسه یه کی تال زیویدا داناوه.

"نازیرو" له چادره که یدا له تهنیشت خوږه وه داینیشاند و وتی: "سینوهه" بۆچی ئه وکاته ی چاوت به سهر بازه کانی من که وت، خۆت پی نه ناساندن و نه توت که نیردراوی فیرعه ونی، ههروه ها بۆچی چله خورماکانت به لاسه رته وه پانه وه شاند، بۆنه وه ی سهر بازه کانم ئاگاداری ئه وه بین که تۆ ناته ویت له گه لیاندا به شه ر بییت. سهر بازه کانم ده لێن، هه رئه وکاته ی تۆ چاوت پیان که وتووه، به چه قۆیه که وه په لامارت داو و هه ولی کوشتنی ئه وانت داوه، سهر بازه کانی منیش بۆ پاراستنی گیانیان ناچاربون تۆ به ستنه وه.

ده سته کانم که به په ت به سترابونه وه هیشتا ئازاری هه بوو و برینه کانی جه سته شم که به هو ی کیشانم به سهر زه ویدا دروست بوون ده یگزاند، له وکاته دا به "نازیرو" م وت: ته ماشام بکه و بزانه ئایا من پیاویکم که بتوانم هیرش بکه مه سهر سهر بازه کانی تۆ، ئه ویش ئه و سهر بازانه ی که به سهر گالیسکه ی جه نگیه وه چه کداربون.

هه مویان درۆ ده که ن و بۆنه وه ی نکولی له تاوانه کانی خویان بکه ن، منیان تاوانبار کردووه، ههروه ها کاتی که من چاو م پیان که وت ده ستم به پراوه شانندی چله خورماکه م کرد و خۆم پیانساندن و نوسراوه کانی فیرعه ونم پی نیشانان، به لام ئه وان چله خورماکه یان شکاندم و تفیان کرده سهر نوسراوه ته خته قوهره کانم و هه رچیم هه بوو لیان سه ند، دوا ی ئه وه ش منیان به دوا ی گالیسکه یه که وه به سته وه، هه رله به رئه وه ش تۆ ده بیته فه رمان به ده یت که شه لاقکاری ئه و سهر بازانه بکه ن، بۆنه وه ی له مه و دوا پرێز له نیردراوه کانی فیرعه ون بگرن.

"نازیرو" وتی: "سینوهه" له وانه یه خه وت بینییته، یان به بۆنه ی ئه وه ی له کاتی پیکردنتدا که وتبیت و ده ست و پیته بریندار و پوشابیت ئه م جوړه قسانه م له گه لدا ده که یت، له به رئه وه ی من چه زناکه م سهر بازه کانی خۆم له پیانو پیاویکی میسریدا شه لاقکاری بکه م، ئه وه ی تۆ باسی ده که یت، له گو یی مندا وه ک وزه وزی میش وایه.

وتم: "نازیرو" تۆ تا دوینی پادشای ولاتی "نامورو" بوی و ئه مپوش پادشای سهرتاسه ری سوریا یت، ههروه ها فه رمانه وایی چه ند پادشایه ک ده که یت، بۆیه

پادشای پادشاکانی، له کاتی کدا تۆ ده بیئت له هه موو که سیک زیاتر پیز له فرمانه واکان بگریت و یه کیك له پیویستییه کانی پیزگرتنی فرمانه وایان نه ویه پیز له نوینه ره کانی بگریت.

سوکایه تی کردنی نوینه ریکی پادشا، وهك نه وه وایه که سوکایه تیت به خودی پادشا کرد بیئت، چونکه پیویست به وه ناکات پیئت بلیم که نه مپۆ من له ئوردوگاکی تۆدا هیچ دهسته لاتیکم نیه و تۆ ده توانیت به کوشتم به دیت، به لام نه گهر نه مکاره له گهل مندا بکهیت وهك نه وه وایه سوکایه تیت به فیرعه ون کرد بیئت، نه گهر سوکایه تیش به فیرعه ون بکهیت، به دلنیا ییه وه یه کهم جار سوکایه تیت به خۆت کرد وه، چونکه گهر پادشایه ک سوکایه تی به پادشاکانی تر بکات، نه و سوکایه تی به خودی فرمانه واک کرد وه ئیتر چ فرمانه واییه ک بیئت، تۆش که ده ته ویئت فرمانه وایی سه رتاسه ری سوریا بکهیت، ده بیئت نه گاداری نه م راستیا نه بیت.

کاتی ک منیا ن به په تی که وه به پشت گالیسکه یه که وه به ستبوو و منیش ناچار بوو له گهل نه و گالیسکه دا رابکه م بو نه وه ی به دوا ی گالیسکه که وه به سه ر زه ویدا په لکی ش نه کریم، پیاویکی نه سپ سوار به دوامه وه بوو به نیزه که ی دهستی کۆم می به نه قیزه کون کون کرد. تۆش نه گهر ناته ویئت ته میی سه ربازه کانت بکهیت، هیچ نه بی نه م سه ربازه یان به سزای نه وه ی سوکایه تی پیکردوم و برینداری کردوم، به قامچی لیی بدهن، ههروه ها نه وه ش بزانه که من دیاریه کی مه زنه له لایه ن فیرعه ونه وه بۆ هیئاویت، نه و دیاریه ش بریتیه له ناشتی چونکه فیرعه ون حه ز ده کات له گهل تۆدا ناشتی به رپا بکات.

"نازیرو" وتی: ناشتی فیرعه ون به لای منه وه هیچ به هایه کی نیه- له کاتی کدا من ده مزانی که نه و له ناخه وه نه م پيشنیاری ناشتییه ی پی خوش بوو- چونکه ناخود ناگا من نه وم بو نه وه هاندا وه که له به رام به رمدا کړنوش به ریت و داوا ی ناشتیم لی بکات، به لام ده رباره ی نه و پیاوه ی به نیزه که ی دهستی کۆم می کون کون کرد وه، من لایه نگری تۆ ده که م و نه و نه ده بوو به و شیوه یه مامه له له گهل نوینه ری پادشایه کی وهك تۆ که هاوپی منیشی بکات، هه ر له به ره وه ش هه ر ئیستا به سزای خۆی ده گه یه نم.

ھەمان ئەو پۇژە "ئازىرو" فەرمانى دا سەربازەكانى كۆ بېنەو ۋە بەئامادەبونى ھەمويان بەقامچى دەستى كىرد بەلىدانى ئەو پىاۋە، من وام دەزانى سەربازەكانى "ئازىرو" بە بىنىنى لىدانى ھارپىكەيان خەمبار دەبن، بەلام ئەوان زۆر خوشيان بەو دىمەنە دەھات ۋە بەردەوام پىدەكەنن، چونكە سەربازە نەخويندەوار ۋە سادەكانى سەرتاسەرى جىھان لەيەك دەچن، لەبەرئەۋەى لەژيانى نەگۆرپاندا ھىچ خوشى ۋە رابواردنىكى تىدا بەدى ناكىت، ھەموو شتىك بەخوشى ۋە خوشگوزەرانى لىكدەدەنەو، بگرە ئەگەر بەبەرچاۋيانەو ۋە داركارى ھارپىيەكىشيان بكن.

كاتىك بىنىم خوین لەجەستەى ئەو پاۋەو دەچۆرپىت ۋە قامچىكە گۆشتى جەستەى لەت لەت كىردوۋە، دەستم بەرز كىردەو ۋە داوام لە "ئازىرو" كىرد كە كۆتايى بەتەمىكرىنى ئەو پىاۋە بەيىت.

دواى ئەو ۋەوم بىردە ناو ئەو چادرەى كە "ئازىرو" تاييەتى كىردبوو بەحەوانەۋەى من ۋە كاتىك سەربازەكان بىنيان من ئەو پىاۋە دەبەمە چادرەكەى خۆمەو، وايان دەزانى من بۆئەۋەى ئازارى بىدەم بىردومەتە ناو چادرەكەى خۆمەو، بۆيە بەو پەفتارەم زۆر خوشحال بون، بەلام من بىرىنەكانى ئەو پىاۋەم تىمار كىرد ۋە پىچام ۋە دەرمانى ھىوركەرەو ۋە دواتر ئاۋجۇم پىدا بۆئەۋەى بىخواتەو، ئەو پىاۋەش گەشتە ئەو باۋەرەى كەمن شىت.

شەو "ئازىرو" بانگى كىردم بۆئەۋەى پىكەو نان بخوین ۋە منىش خۆم كىرد بە چادرەكەى ئەودا ۋە دواى ئەو ۋە خواردنن بۆ ھىناين. بىنىم بى لە ئەفسەرانى لەشكرى "ئازىرو" كۆمەلىك ئەفسەرى "ھاتى" ىش لەۋىدا ئامادە بون ۋە ھىماى ئەفسەرانى "ھاتى" ئەو بوو كە لەسەر سىنەيان وىنەى دوو تەۋرى يەكتىر ۋە خۆرىك بەلاسەرى ھەردو تەۋرەكەو، لەشىۋەى خۆرىكى بالداردا وىنەى كىشابو.

خواردنى ئەو ئىۋارەيە بىرىتى بوو لەمەرى سورگراۋە ۋە نانىك كە لەناو پۇندا بىرژاندىويان. ھەموويان بەسۆزەو مامەلەيان لەگەلدا دەكىردم، چونكە من پۇشتبوم لەلایەن فىرەونەو ۋە ئاشتىيان پىشكەش بكم، لەكاتىك خودى ئەوان خوازىارى ئاشتى بون، ئەگەر فىرەون چەند مانگىكى تر دانى بەخۇيدا بگرتايە "ئازىرو" ناچار دەبوو بۆ بەرپا كىردنى ئاشتى دەستپىشخەرى بكات.

دوای خواردنی نانی ئیوارە، بینیم کە ئەفسەرانی "هاتی" زیادەپرەوی لەخواردنەوهی مهیدا دەکەن، بۆیه پیشبینی ئەوهم کرد لەوانهیه کارەساتێکی خراپ ڕووبدات.

هەرواش بوو، ئەفسەرانی "هاتی" دوای ئەوهی مهست بون، لەگەڵ ئەفسەرانی ولاتی "ئامورو" بەشەر هاتن، هەر بەویژنەیهوه ئەفسەرێکی "هاتی" چەقۆکە ی خۆی دەرھینا و ملی یەکیەک لە ئەفسەرانی "ئامورو" یی پێ بریندار کرد.

من پشکنینم بۆ پیاوی بریندار کرد و بینم کە دەتوانم چارەسەری بکەم و برینەکەیم بۆ پیچا و خەواندم، بەلام ئەو پیاوه لەنیوه شەودا سەربازە خزمەتکارەکانی خۆی کۆکردەوه و وتی: بڕۆن و تۆلە ی من لە ئەفسەرانی هاتی کە منیان بریندار کردووه بکەنەوه، ئەوانیش دوای قسەکە ی پۆشتن و ئەو ئەفسەرەیان کوشت.

پۆژی دوایی دوای ئەوهی "نازیرو" ئاگاداری ئەو ڕوداوه بوو، پیاوی برینداری سەرەخوار هەلواسی و تائەو کاتە ی گیانی لەدەستدا، چونکە ئەو تەنها "نازیرو" لە ئەفسەرەکانی "هاتی" دەترسا و بەم سزایە ی ویستی ئەوان ڕازی بکات، بەلکو زۆریش خوازیاری ئەوه بوو لەناو لەشکرەکە ی خۆیدا پارێزگاری لەسیستم و یاسا سەربازەکان بکات.

بەلام لەو شەودا یەکیەک لە ئەفسەرەکانی "هاتی" یەکیەک لە ئەفسەرەکانی "ئامورو" ی بریندار کردبوو، دوای کۆتایی هینانی ئەو کێشە ی و بلۆه کردنی سەرباز و ئەفسەرەکان و چۆلبونی ناو چادرەکە "نازیرو" کۆپەکە ی خۆی پێنیشان دام.

من دەمزانی کە ئەو کۆپە لەسکی کەنیزەکی پیشوی من کە پیشتەر وتم پیشکەشی پادشای "ئامورو" م کردبوو لەدایک بووه، بەلام سەرەپای ئەوهی ئەو کۆپە تەمەنی لەحهوت سال زیاتر نەبوو، لەگەڵ باوکیدا دەپۆشت بۆ بەره ی جەنگەکان.

گۆنای کۆپەکە ی "نازیرو" سور و وەك قۆخ خاوەنی مویەکی نەرم بوو، هەروها قژێکی ڕەش و لولی وەك ڕیشی باوکی هەبوو، کاتیکیش تەماشای پێستی سینەیم دەکرد، لەبەر خۆمەوه دەموت کە ڕوخساری سپی لەدایکیەوه بۆماوە تەوه.

"نازیرو" لەهەمان ئەوکاتە ی کۆپەکە ی پێنیشان دەدام وتی: "سینۆه" ئایا تۆ تا ئەمڕۆ کۆپێکی حەوت سالەت بینوووه کە لەکۆپەکە ی من جواتر و بەهیزتر بێت.

کۆپەکە لەئێستادا خاوەنی چەند ولاتیکە و لەدوای منیش لەوانهیه بێتە پادشای سوریا و چەند ولاتیکی تر و منیش کاریک دەکەم دوای من هیچ کەسێک نەتوانێت

دژايەتى فەرمانپەرەۋاى و فەرمانەكانى ئەو بىكات، چونكە لەناو خودى سوريادا تەۋاۋى سەرۆك خىل و ئەو فەرمانپەرەۋايانەى كە لەوانەىيە لەئايىندەدا دژايەتى كۆپرەكەم بىكەن، لەناو بىردوۋە يان لەناۋيان دەبەم.

كۆپى من دەتوانىت بخوئىنئەۋە و بنوسىت و شمشىر بوەشىنىت و چەند پۇژىك لەۋەۋپىش ئەو نۆكەرەى كە بىپىزى لەبەرەمبەردا نواندبوو بەشمشىرەكەى خۆى كوشتى، من ئەو لەگەل خۇمدا دەبەم بۆ ھەموو جەنگىك، بەلام كاتىك ئەو لەشەرەكاندا بەشدارى پىندەكەم كە ئىمە دەست بەتالانى و ويرانكردنى ئاۋايىيەكانى دوژمن دەكەين و دەزانم كە لەجۆرە شەرەندەدا ھىچ كەسىك بەرگرى لەخۆى نىشان نادات و ھەۋلى كوشتنى كۆپرەكەم نادەن.

دواى ئەۋە "ئازىرو" باسى كەنىزەى پىشۋى خۆمى بۆكردم كە من لەپاربەردوۋا پىشكەشم كىردبوو و لەئىستادا ژنى ئەۋە و ناۋى "كفتىو" يە و وتى: ئىستا ئەو لە "ئامورو" دا دەژىت و منىش زۆر بىتاقەتى دورى ئەۋم، چونكە پىۋىستم بەۋەىيە لەگەلىدا پاربۆيۇرم.

سەرەپاى ئەۋەى من لەگەل ئەو كچە سوريانەى كە بەدىل دەگىرىن، پارەبۆيۇرم، بەلام پاربۆردن لەگەل "كفتىو" دا چىژىكى تىرى ھەىيە و من ەك "كفتىو" چىژ لەپاربۆردنى ھىچ ژنىك ۋەرنەگىرم و ئەو لەئىستادا ئەۋەندە جوان بوۋە، ئەگەر چاۋت پىۋى بىكەۋىت نايناسىتەۋە.

كاتىك سەرقالى گىتوگۇ بوين، لەدورەۋە دەنگى ھاۋارى ژنەكان دەبىسترا و "ئازىرو" وتى: ئەۋە دەنگى ئەو ژنانەىيە كە لە لايەنە ئەفسەرانى "ھاتى" ەۋە بەدپەفتارىيان لەگەلدا دەكرىت، چونكە كاتىك "ھاتى" يەكان لەگەل ژنە بەدىل گىراۋەكاندا پارەبۆيۇرن، ناتوانن ەك پىاۋىكى ئاساىى مامەلەيان لەگەلدا بىكەن، بۆيە ئازار بەژنەكان دەگەىيەنن، ھەندىجارىش بىرىندارىشىيان دەكەن، منىش ناتوانم پىيان لىبىگىرم، چونكە ھىشتا پىۋىستم بە "ھاتى" يەكانە، بەلام دەترسم ئەفسەر و سەربازەكانم فىرى نەرىتە دپەندەىيەكانى "ھاتى" بىن.

منىش ئەم ھەلەم قۇستەۋە و وتم: "ئازىرو" دۇستايەتى و يەكىتى لەگەل "ھاتى" لەئايىندەدا بەزىيانى تۆ كۆتايى دىت و دۋاجار "ھاتى" ئەو ۋلاتانەى تۆ دەستت بەسەردا

گرتون، لی زەوت دەکات، بۆیە باشتروایە "هاتی" یەکان پشتگوێ بخەیت و لەگەڵ میسردا یەك بگریت.

ئێستا "هاتی" لەولاتی "میتانی" دا سەرقالی شەپە و "بابل" یش هیزی سەربازی خۆی ئامادە دەکات، چونکە دەزانیت کە لەکۆتاییدا لەگەڵ "هاتی" دا هەر بەشەر دیت و تۆش لەگەڵ "هاتی" دا یەکت گرتوو، چیتەر دوای ئەو ناتوانیت گەنم لە "بابل" یەکان وەرگری و لەئایندەشدا برسیەتی و وشکەسالی، وەک گورگیکی برسی لەو ولاتانەی کە دەستت بەسەردا گرتون سەرھەڵدەدات، بەلام ئەگەر لەگەڵ میسردا یەك بگریت، هەرچەنێک گەنمت بویت دەتوانیت لەفیرعەونی وەرگری.

"نازیرو" لەو لāmدا وتی: "هاتی" یەکان خەلکانی کە بۆ دوژمنەکانیان ھەپەشەنامیزن، بەلام بۆ ھاوڕێکانیان زۆر بەسودن، ئەگەر کەسیک ببیتە دۆستیان، زیانیان لی نابینیت.

ئێستا من و ئەوان دۆست و ھاوڕێی یەکتەین، بەلام لەنیوان ئێمەدا، هیچ پەیمانێک بونی نیە کە من نەتوانم لەگەڵ کەسانی تردا ئاشتی بکەم یان بێمە دۆستیان، پادشای "هاتی" ھەندیکات دیاریم بۆ دەنیریت، بەتایبەت ئەو چەکانەی کە بۆم دەنیریت زۆر سەرنج ڕاکێشن، چونکە ئەم چەکانە لەکانزایەك دروست کراون کە زۆر لەمس و مەفرەغ تیرتەر.

من نكولی لەویدا ناکەم کە زۆر نیکەراڤی شیوازی ڕەفتاری "هاتی" یەکانم و لێشیان ڕازی نیم، چونکە ئەوان لە ھەندیک لە لێنگەرگاکانی سواریادا کە لەئێستادا یەکیکە لەو ناوچە و ولاتانەی کە لەژێردەستەلاتی مندایە، بەشیوەیەك ڕەفتاری تیدا دەکەن کە وەک بلیی ئەو لێنگەرگایانە ھی ئەوان بیت.

وتم: "نازیرو" ئەوان کە لەئێستادا لەگەڵ تۆدا دۆستن، ئەم لەنگەرگایانە بەھی خۆیان دەزانن، چ بگات بەو پۆژەیی دەبنە دوژمن.

"نازیرو" وتی: ئەو پۆژەیی دەبنە دوژمنم، تەختی زەویان دەکەم.

وتم: "نازیرو" تۆ دەزانی لەریشە ھەلکێشان "هاتی" لەلایەن تۆوە، ئەگەر مەحال نەبیت، ئەوا زۆر دژوار و گرفت ئامیزە، چونکە خەلکی "هاتی" لەناوچەیکە بەرفراوانی کۆیستانی دور لەسوریا دەژین و تۆ بۆئەو "هاتی" ەکان ڕیشەکێش بکەیت، دەبیت لەشکرەکەیی خۆت لەسوریاوە ببیت بۆ ولاتەکەیی ئەوان، ئەوانیش

لەرپىگا كۆيىستانىيە سەختەكاندا لەشكرەكەى تۆ لەناو دەبەن، من دەزانم كە "هاتى" جۆرىك كەنازى ھەيە كە ناوى "ئاسن"ە و ئەو شمشىرانەش كەبەم كەنازايە دروست دەكرىن، شمشىرە مسيەكان بەيەك لىدان دەكەن بەدوو كەرتەو و تيرە ئاسنىنەكانيان بەرادەيەك تىزە، كە كاتىك دەيهاوئىژن ئەگەر بەر جەستەى ھەركەسيەك بكەوئىت و بچەقئتە ناو سىنەى ھەر كەسيەكەو ئەوا لەپشتىيەو دەردەچئت.

زال بون بەسەر نەتەوہيەكى ئاوادا، كە دەكەونە ناوچەيەكى كۆيىستانى سەختى ئەوا فراوانەوہ كە بەولائى ئەوان لەقەلەم دەدرئت بەلایەنى كەم شتىكى مەحالە، چونكە ئەگەر تۆ ئەوئەندە بەھىز بىت كە بتوانى تەنگيان پى ھەلچنىت، پايتەختى خۇيان بەجى دەھيئن و دەپۆن بۆ ناوچەيەكى تر و سألها تۆ سەرگەردانى دۆل و پىگا كۆيىستانىيەكان دەكەن، ئەويش بەمەرجىك بتوانى بەرگەى سەرمای بەھىزى زستانى ولاتى "هاتى" بگريت، چونكە لەوہرزى زستاندا ئاو و ھەوا لەناوچە كۆيىستانىيەكانى "هاتى" دا ئەوئەندە سارد دەكات كە بەسەر كىوہكانەوہ ناتوانيت ئاگر داگيرسىنىت، بۆيە ھەر لەوسەرمایەدا سەربازەكانت دەمرن.

لەبەرئەوہ "ئازىرو" تۆ دەبئت كارىك بكەيت، بۆ ئەوہى ئەگەر پۆژىك "هاتى" ھىزشى بۆ كرديت، كەرەستەيەكت بەدەستەوہ بئت، ئەو تاكە كەرەستەيەش واتاى يەكگرتنى تۆ دەگەيەنئت لەگەل فیرعەوندا.

تۆ بەتەنھايى ناتوانيت لەبەرامبەر "هاتى" ەكاندا بەرگري لەولائى خۆت بكەيت، بەلام ئەگەر لەگەل فیرعەوندا يەك بگريت، فیرعەونى ميسر ئەوئەند سەربازت بۆ دەنئريت كە بتوانى پاشەكشە بە "هاتى" يەكان بكەيت.

"ئازىرو" كە بەوردیەكى زۆرەوہ گوى لەقسەكانم دەگرت، نەيدەويست دان بەوہدا بنئت كە لە "هاتى" يەكان دەترسىت و وتى: من خوازيارى ئاشتيم و ئاشتى لەجەنگ بەباشتر دەزانم، لەبەرئەوہش دەجەنگيم بۆئەوہى ئاشتىيەكى شەرافەتمەندانە بەدەست بەيئم، ئەگەر فیرعەون ناوچەى "غەزە" كە بەفيل لەمنى داگيركردوہ، بۆم بگەرئىنئتەوہ و بەناردنى گەنم و پۆنى پوہكى و زير قەرەبوى زيانەكانى سوريا بداتەوہ-چونكە زيانەكانى ئەم جەنگە خودى فیرعەون ھىناويەتە بون- ئەوا لەگەل ئەودا ئاشت دەبەمەوہ.

كاتيک بينيم "نازىرو" بە دەم پيکەنینه وە باسى زيانەکانى جەنگ دەکات، زانيم که دەتوانم گالتهى لەگەڵدا بکەم، بۆيە پيم وت:

"نازىرو" ئەى پياوى "چەتە" و ئەى جەلادى کەسانى بێدەرەتان، تۆ بە چ شيوەيەک دەتوانى باسى قەرەبوى زيانەکان بکەیت، لەکاتیکدا که تۆ بویت لەسوریدا هيرشت کردە بئە سەربازيەکانى ميسر و ژن و پياو و مندالەکانت کوشت و ژنەکانيت بەدیل گرت و ئیستاش هەمان ئەو ژنانەت داوێتە دەستی ئەفسەرانى "هاتى" وەو و ئەوانيش ئەو ژنە بەدبەختانە دەخنە ژيەر ئەشکەنجە و نازارەکانيانەو.

تۆ لەو پڕووە وە باسى قەرەبوى زيانەکان دەکەیت که وا دەزانى ميسر لاوازە، لەکاتیکدا ئیستا لەسەرتاسەرى ميسرى خوارودا، پيشەگەران سەرقالى دروستکردنى شمشير و چەقۆ و نيزە و تير و گاليسکەى جەنگين و "هورم هب" که تۆ باش ئەو دەناسى يان هيچ نەبیت ناويت بيستووه، بى هيچ سەختگيرىک زير دەدات بەسەربازەکانى خۆى و ئەو پۆزەى ويستم بيم بۆ لاى تۆ و داواى ناشتيت لى بکەم، بەشيوەيەک پوخسارى گۆڤا که من لەو کاتەدا لەدلى خۆمدا وەم ئیستا دەمکوژيتم.

بەلام فیرعەون پەپرەوى لەخوداى خۆى "ئاتون" دەکات، خوازيارى ناشتیه و رقى لەخويندريزه، هەر لەبەرئەوێش پيى وەم: بيم بۆ لاى تۆ و پيشنيارى ناشتيت لى بکەم.

بەلام لەبارەى "غەزە" وە تۆ دەزانى که ئەمڕۆ فیرعەون هيچ جۆرە دەستەلاتيکى لەو ناوچەيەدا نیه، تا بتوانييت بۆتى بگهڕينيتهوه، بەلام تۆ دەتوانى چەتەکانى "غەزە" بەتواناکانى خۆت لەناو ببەیت و بێخەتە ژيەر پکيڤى خۆتەو و خۆشت باش دەزانى ئەو چەتانه کەسانیکن که بەهۆى ستم و بيبەزەيى تۆو لەسوريا هەلهاوتن.

تەنها داوايەک که فیرعەون بۆ ناشتى لەتۆى دەکات ئەوێه که ديلە ميسريەکان نازاد بکەیت و قەرەبوى زيانى بارەگا سەربازيەکان بکەیتەو.

"نازىرو" وەک سەوداگەريکى پارەپيس و تەماعى سريانى که لەکاتى مامەلەکردندا جلەکانى بەرى دەدری، یەخەى خۆى دېرى و بە دەم هاوارەو وەتى:

"سینووه" مەگەر سەگى هار قەپى ليکرتويت که ئەم جۆرە قسانە لەگەل مندا دەکەیت؟ "غەزە" خاکی سوریايە و دەبیت بگهڕيتهوه بۆ سوريا، بەلام لەگەل ديلە ميسريەکاندا که لەئیستادا بەدیل گيراوون بەپيى نەريته باوەکان مامەلەيان لەگەڵدا

دەكرىت و ئىمە دەيانفرۆشىن و ئەگەر فىرەونىش خوازىارى دىلەكانى خۇيەتى بۇ كرىنيان ئالتونى ھەيە، دەتوانىت لىم بىكرىت، بەلام دەربارەى زىانى بازىرگانه مىسرىەكان تۇ قسەيەك دەكەيت كە تەنھا كەسىك كە سەگىكى ھار قەپى لىگرتىبىت قسەى وا دەكات.

ئەو بازىرگانانەى تۇ باسىان دەكەيت زىانيان پىگەيەنراو، لەكوى بون بۇئەوھى زىانمەند بىن؟ ئەگەر ئەوانە لەمىسردا بون و ئىمە ھاتوینەتە ئاۋ مىسرىەو و بەھۇى ھاتنى ئىمەو زىانيان بىنىيىت، تۇ مافى خۇت بوو بلىيىت ئىمە دەبىت قەرەبوى زىانەكانيان بىكەينەو.

بەلام ئەم بازىرگانه مىسرىانە كە دەبىت لەۋلاتى خۇياندا بازىرگاني و قازانچ بىكەن، ھاتون و ۋلاتى ئىمەيان كىردوۋە بەمالى خۇيان و لەباشترىن مالەكانى ئىمەدا نىشتەجى بون و دەستيان بەسەر باشترىن كىلگەكانماندا گىرتوۋە و كالا مىسرىەكانيان لەۋلاتى خۇيانەو ھىناو بۇ ئىرە و بەچەند بەرامبەر بەخەلكى سوريای دەفرۆشەو و پۇژ لەدۋاى پۇژ ئەمانە دەۋلەمەندتر دەبن و دانىشتوانى سورياش ھەژارتەر، ھەرلەبەرئەوۋەش ئەوھى خەلكى لەدەستىرنجى كارە پۇژانەكانياندا بەدەستيان دەھىنا دەياندا بەكالا مىسرىەكان كە جگە لە گەنم ھىچ يەك لەو كالايانەى بۇ خەلكى سورييا پىئويىست و بەسود نەبوو.

ئەم رەۋشە بۇ ماۋەيەكى درىژخايەن لەسوريادا بەردەوام بوو و كار گەشتە شوپنىك كە لەسەرتاسەرى سوريادا ماللىكى باش و كىلگەيەكى باش و كارىزىكى باش نەبوو پەيوەست نەبىت بە بازىرگانىكى مىسرىەو، يان بەشى تىدا نەبىت، ئىستاش كەخەلكى سورييا بەمافى رەۋاى خۇيان گەشتون، دەبىت بۇ قەرەبو كىردنەوھى زىانى بازىرگانهكانى زىپوزىويان بەدەينى؟

ئاگادارى ئەوۋە بووم ئەگەر درىژە بەگفتوگۆى قەرەبوى زىانى بازىرگانهكان بەدەم، ئاۋا ناتوانم درىژە بەگفتوگۆكانم بەدەم^{۱۹}.

بۇيە بابەتى گىفتوگۆكەم گۆپى و وتم: "ئازىرو" ئەگەر تۇ لەگەل مىسردا ئاشت بىيىتەو، دەتوانى دىوار و ھەسارگەلىكى بەرز بەچارەدەورى شاردا دروست بىكەيت و

¹⁹ لىرەدا مەبەستى ئەوۋەيە ئەگەر درىژە بەم گىفتوگۆيە بەدەن دەيكۆژن.

بازرگانی ولاتەكەت، بەھۆی ئالوگۆرکردنی بازرگانی لەگەڵ میسریەكاندا، دەولەمەند ببن، ئەگەر "هاتی" یش پەلامارت بدات، بەھاوکاری سەربازی و كانزا دەبیته پێگر لەبەردەم ئەو "هاتی" یەكان بتوانن دەستدریژت بکەنە سەر.

سەرەرای ئەوەش، ئەو "هاتی" پویدا تیپەری و دەبیئت لەمێدا بپاری بەدەیت و ھەلۆیستی لەبەرامبەردا وەرگری و منیش لەوباوەردام، ئەو ئاشتیە "هاتی" ئەمێر فیرەون پێشنیاری تۆی کردووە، بۆ تۆ ئەك ئەنھا ئاشتیەکی شەرافەت مەندانە، بەئەكو لەبەرژەوندی تۆشدا، چونكە فیرەون داوای ئەو ولاتانە "هاتی" كە لەسوریا دا دەستت بەسەرداگرتون لێناكات و بەم ئاشتیە فیرەون، تۆ لەبەرامبەر "هاتی" یەكاندا بەھێزتر دەكات.

گفتوگۆی ئەو شەو لەوشوینەدا كۆتایی پێھات، بەلام داوای چەند پۆژ و شەویك، دوبارە لەبارە ئاشتیەو گفتوگۆم لەگەڵ "نازیرو" دا كرد و ئەویش چەندجاریكی وەك سەواگەرە سریانیەكانی یەخە "خۆی" ھەلەدەری و بەدەم ھاوارەو دەیوت: فیرەون دەیەوێت فریوم بدات و كۆپەكەم لەفەرمانپەرەیی سوریای بێبەش بكات.

جاریكیان وەك ناپەزاییكە لەچادەرەكە "هاتی" چومە دەرەو و وا خۆم نیشان دا كە مەبەستی گەرانەو "هاتی" ھەوێتی ئەو "هاتی" بۆ نارد كە ئەزادە "هاتی" و دەستە "هاتی" سەرباز بۆ پاسەوانی كردن لەگەڵدا بنیڕیت، بۆئەو "هاتی" بگەڕیمەو بۆ میسر.

"نازیرو" منی بانگیشتی چادەرەكە "خۆی" كرد و دوبارە گفتوگۆكەمان دەستی پێكردووە و من ئاگاداری ئەو بووم كە تیپەربونی كات لەبەرژەوندی فیرەوندایە، چونكە بەتیپەربونی ھەر پۆژێك لە ئۆردوگای "نازیرو" دا ناكۆکیەکی زیاتر دەكەوتە نیوان ئەفسەرەكانی "هاتی" و ئەفسەرەكانی "ئامورو" و ئەفسەرانی "هاتی" ئەفسەرانی لەشكری "نازیرو" یان وەك نۆكەری خۆیان تەماشای دەكردن و دەیانوت: ئەگەر ئێمە نەبویانە، ئێو نەتاندەتوانی دەست بەسەر ھەموو سوریادا بگرن، ھەرەھا دەیانوت، دەبیئت سوریای بۆ ئێمە بێت، ئەك بۆئێو.

لەخودی سوریا شدا ناكۆکی كەوتە نیوان "نازیرو" و فەرمانپەرەكانی تری سوریا دا، پادشاكانی تری سوریا ئیرەییان بە توانا و دەستەلاتی "نازیرو" دەبرد و ئەیان دەویست ببنە گۆڕاپەلی ئەو.

"نازیرو" پینشنیاری ئه وهی لیکردم، له بهرئه وهی بۆ گریبهستی ناشتی نیوان ئه و فیرعهون جگه له "غهزه" هیچ ناکۆکیهکی تریان له نیواندا نیه و بارودۆخی ئه و ناوچهیهش وا دهخوازیت که ههسار و دیواری چواردهوری شاری "غهزه" - که ناوچهی غهزه به ناو ئهوشارهوه بانگ دهکریت - بپروخیئریت.

دوای ئه وهش له لایه "نازیرو" وه پادشایهک بۆ "غهزه" دهستنیشان بکریت، به لām ئه م پادشایه به پیی ئه و خواست و فرمانه ی که فیرعهون دهستنیشانی دهکات له "غهزه" دا فرمانپه وایی دهگریته دهست و کهشتیه میسریهکان بینه وهی هیچ باجیک بدهن خۆیان دهکهن به شاری "غهزه" دا و بازرگانه میسریهکانیش به ئازادی له ویدا بازرگانی خۆیان دهکهن.

من تیگه شتم که مه بهستی "نازیرو" له م پینشنیاره دا ئه وهیه که به فیل و دوپویی "غهزه" له دهستی میسر ده ربکیشیت و کاتیکیش ههساری چواردهوری غهزه یان ویران کرد، چیت دوای پوخانی ئه و ههساره، له پری ستراتیژی سه ربازیوه به های خوی له دهست ده دات.

بۆیه منیش ئه م ریگه چارهیه م په سه ند نه کرد و وهک رابردو و له م بابته دا بیدهسته لاتێ خۆم نواند و وتم: که فیرعهون له "غهزه" دا هیچ دهسته لاتیکێ نیه بۆئه وهی بتوانیت ههسار و دیواری شار ویران بکات و پراویژکاریک بۆ پادشای "غهزه" که خوی دهستنیشانی بکات هه لبرێت.

"نازیرو" به شیوهیه که له م خۆ دزینه وهیه ی من توپه بوو که منی له چادره که ی خوی کرده دهر وه و منیش دوباره ویستم بگه ریمه وه بۆ میسر، به لām دوباره پری پۆشتنی لیگرتم، بینه وهی بپاریکی یه کلایی که ره وهی ناشتیم پیبدات و منیش بۆما وهی چهند پۆژیکێ تر له ئوردوگا که ی ئه ودا مامه وه و کاتی خۆم به چاره سه رکردنی نه خوش و برینداره کانه وه تیده په راند، به تایبهت ئه و ژنانه ی که له لایه ئه فسه ره کانی "هاتی" وه بریندار و ئازار و ئه شکه نجه درابوون چاره سه ر ده کرد، تلپاکیشم دهرخواردی ئه و که سانه ده دا که له حالی گیانه لاند بون، بۆئه وهی بی هه سکردن به هیچ ئازاریک، له خه ویکی خوش و چیربه خشدا گیانیان له دهست بدهن و له ئازاری ئه و ژیانیه تییدا بوون پزگاریان ببیت، له و دهرمانانه ی که له میسر دا بۆ مردن به کارم ده هینا، هیچ کامیان له تلپاک بینازارتر نیه، چونکه ته نها تلپاک و هاوشیوه کانی بی هیچ پهنج و

ئازارىك لەحالى خەودا كەسەك پەوانەى ولاتىكى تر دەكات، ھەرلەبەرئەوەش ئابىت بخرىتە بەردەستى ژنان و لاوان و ئەوكەسانەى لەوانەى بەھوى تورپەى يان ئاۋمىدىانەو، دەست لەخۆكۆڭرەو بەدەن.

سەرەپاي چارەسەر كەردنى نەخۇش و برىندار و ئاسودە كەردنى ھەندىك لەو ژانەى كە لەئازاردا دەژيان، لەو پۆڭەى كەمن لەئوردوگاي "ئازىرو" دا بوم، كۆمەلىك لەدىلە مىسرىەكانم بەكەپنىيان ئازاد كەرد.

شەوئىكىان دوو كەس ھەولى كوشتنى "ئازىرو" يان دا "ئازىرو" ش يەككى لەوانە كوشت و ئەوئىترىان بەدەستى كۆپەكەى برىندار بوو، پۆڭى دواىى "ئازىرو" بانگى كەردم و دواى ئەوەى باسى نىگەرانى و دلگەرانىەكانى خۆى بۆكەردم وتى: من ئامادەم لەگەل فەرەونددا ئاشت بېمەو.

پەيمانى ئاشتى لەھەمان ئەو پۆڭەدا لەنىوان فەرەونى مىسر لەلەك و "ئازىرو" و تەواى فەرمانەرەوايانى سورىا لەلەكەى ترەو مۆكرا و "ئازىرو" بەنۆینەرايەتى فەرمانەرەواكانى ترى سورىا، ئەو پەيمانەى مۆر كەرد.

بەپىئى ئەو پەيمانە "غەزە" بۆ مىسر ماىەو و فەرەون ھىچ پەيمانىكى بۆ كوشت و كوشتار كەردنى چەتەكانى "غەزە" لەئەستۆ نەگرت، بەلام پازى بوو بەوەى دىلە مىسرىەكان لە "ئازىرو" بکەپتەو.

لەو پەيمانەدا ئەوەيان نوسى كە ئەم پەيمانە لەنىوان فەرەون و "ئازىرو" دا دانى پىدا نراو، بۆ بەردەوامى و پاراستنى ئەم پەيمانەش خستىانە ژىر پارىزگارى ھەزار خوداى مىسر بۆنمونه "ئاتون" و ھەزار خوداى سورىاوە.

كاتىك ئەم پەيمانە لەسەر تەختە قوپە خۆشەكراوەكان نوسرانەو "ئازىرو" لەكاتى مۆكەردنى ئەو پەيمانەدا وا خۆى نىشان دا كە زۆر خەمىگىنە و بەمۆكەردنى ئەو پەيمانە زىانىكى زۆرى بەخۆى گەياندووە، منىش كاتىك ئەو پەيمانەم مۆر كەرد يەخەى خۆم دپى و دەستم كەرد بەگرىان و ھاوار كەرد بۆئەو "ئازىرو" بزانىت لەو پەيمانەى كە زىان بەمىسر دەگەيەنىت زۆر ئاپازىم، بەلام لەناخەو ھەم ئەو بەم پەيمانە پازىبوو ھەم منىش.

كاتىك خۆم بۆ گەپانەو بۆ مىسر ئامادە كەرد "ئازىرو" چەند ديارىەكى پى بەخشىم و منىش پىم وت: دواى ئەوەى گەشتەو مىسر بەيەكەمىن كەشتى مىسرى

که له دواى ئەم پیکهوتنه بهرەو "غەزە" بهێژ دەکەوێت، چەند دیاریەك بۆ ئەو و ژنەکەى و کوڕەکەى دەنێرم.

له کاتى به پیکهوتندا "نازیرو" له ئامیژی گرتم و منى به ناو نیشانى هاوپی خۆى بانگ کرد و منیش کوڕەکەیم له ئامیژگرت و ماچم کرد، به لām هەردو کمان دەمانزانى که ئەو پەیمانى ئاشتییەى که له نێوان فیرعهون و "نازیرو" دا به ستراوه به ئەندازەى ئەو کوڕە خوشەکراوەى که ئەو پەیمانى له سەر نوسراو تهوه و مۆر کراوه نرخى نیه.

"نازیرو" له ترسى "هاتى" یەکان ناچار بوو ئەو پەیمانه له گەڵ فیرعهوندا مۆر بکات و فیرعهونیش به هۆى پێداگری خوداکەى "ئاتون" ئەو پەیمانهى له گەڵ "نازیرو" دا بهست.

به لām پایەدارى و بهردهوامى ئەم پەیمانه به "هاتى" یەکانهوه پەيوهست دهکرا، ئەگەر "هاتى" هەکان له ئایندهدا بۆ "نازیرو" نه بونایه ته مایه ی هه پەشه، ئەوا نهویش ئەو پەیمانهى پێشیل دهکرد و جهنگى له گەڵ میسردا بهرپا دهکرد، سەرەپای "هاتى" هەکان، بارودۆخى پادشای "کریت" ییش له م جهنگانهدا زۆر کاریگەر بوو، چونکه ئەگەر هیژى دهريایی "کریت" پارێزگارى له کهشتیه میسریه کان نه کردایه، ئەوا کهشتیه میسریه کانیش نه یانده توانی گەنم و زێر و چەك بگهیهننه شارى "غەزە" وه، ئەوکات ئەو کهسانهى که له "غەزە" دا ده جهنگان خۆیان دهدا به دهسته وه.

"نازیرو" دواى بهستنى پەیمانى ئاشتى پێى و تـم: که بـلـاوه به له شکره کەى خۆى دهکات و دهستهیهك سەربازیش له گەڵ مندا ده نیریت بۆ ئەوهى بـمـگهیهننه "غەزە" وه، ههروهها "نازیرو" له پێى فەرماندهى ئەو دهستهیهى له گەڵ مندا دیت، نامهیهكى نارد بۆ هیژەکەى خۆى له "غەزە"، بۆ ئەوهى کووتایی به "گه مارو" دانى شارى "غەزە" بهینن، چونکه ئاشتى له نێوان میسر و "ئامورو" یه کاندایه رقه رار بووه.

کاتیك ئیـمه گه شتیـنه "غەزە" و چاوـم به هـسارى "غەزە" کهوت ئەوکات تیـگه شتم "نازیرو" بۆچى ئەوهنده پێداگری له سەر ئەوه دهکرد دهست به سەر غەزەدا بگریت یان هـسارى ئەو شارە وێران بکات.

هـسارى "غەزە" یه کیـکه له قهـلـا به هیژەکانى جهنگ، سەرەپای ئەوهى ماوهیهك به سەر گه مارو دانى ئەو شارە له لایهـن "نازیرو" ه تیـده پـهـریت، گه مارو دراوه کان له پێى

دەریاوە کەرەستە و خۆراکیان وەرەگرت، هەرلەبەرئەوه‌ش توانیان دان بەخۆیاندا بگرن.

لەبەرئەوه‌ی من نوینەری پادشای "میسر" بوم، کاتی‌ک چلە خورماکەم بەلاسرەوه‌ راوه‌شاند بۆئەوه‌ی خۆم بکەم بەناو شاری "غەزە" دا، بەلام لەباتی ئەوه‌ی دەروازە‌ی شار بە‌پرمدا بکە‌نەوه‌، بەشیوە‌یه‌ک تیرباران و ورده‌ تیریان تیگرتم کە وام زانی دوا‌ین ساتی ژیانم گەشتوو.

بەلام پێش ئەوه‌ی لەحه‌ساری "غەزە" نزیک ببینەوه‌، سەربازە‌کانی "نازیرو" قەلخانه‌ گەرە‌کانی خۆیان بە‌رزکردبو‌یه‌وه‌ و ئیمەش خۆمان لە‌ژێر ئەو قەلخانە‌دا شارده‌وه‌، ئەگەر وامان نە‌کردایە‌ دەکوژاین.

بگرە‌ دوا‌ی ئەوه‌ی من بە‌ده‌نگی‌کی بە‌رز خۆم پێ‌ ناساندن، فەرمانده‌ی بە‌رگری‌کارە‌کانی "غەزە" وتی: ئیمە‌ فریوی ئەو جو‌ره‌ قسانە‌ ناخو‌ین و بە‌هیچ بیانویه‌ک دەروازە‌ی شار ناکە‌ینە‌وه‌، ئەگەر ئەو پیاوه‌ "سینۆهه‌" ی پزیشک و نوینە‌ری فیرعه‌ونە‌، ئەوا ئیمە‌ لە‌پێی سە‌بە‌ته‌یه‌که‌وه‌ هە‌ڵیده‌کیشینه‌ سەر سە‌حاری شار.

هە‌مان کاریشیان ئە‌نجامدا، لە‌کاتی‌کدا کە‌ سە‌ربازە‌کانی "نازیرو" پێ‌ده‌کە‌نین منیان بە‌و سە‌بە‌ته‌یه‌ هە‌لکێشایە‌ سەر حە‌سار و دوا‌ی ئەو هە‌لکێشانه‌ خۆم کرد بە‌ناو شاردا، فەرمانده‌ی بە‌رگری‌کارانی "غەزە" وتی: من ئە‌وه‌نده‌ درۆ و فی‌لم لە‌سریانیه‌کان ببینوه‌، کە‌ بو‌وه‌ ته‌ هۆی ئە‌وه‌ی باوه‌ر بە‌هیچ شتی‌کیان نە‌کە‌م، ئە‌وکات تی‌گە‌شتم کە‌ چۆن شاری "غەزە" تا ئە‌وکاتە‌ لە‌بەر‌امبەر لە‌شکری "نازیرو" دا بە‌رگری لە‌خۆی کردوه‌ و خۆی نە‌داوه‌ بە‌ده‌سته‌وه‌، چونکە‌ فەرمانده‌ی بە‌رگری‌کاران و ئە‌وانی تر، پیاوگە‌لی‌کی نازاو دلێ‌ر و پایە‌دار و هۆشیار بون کە‌ نە‌ فریویان دە‌خوارد و نە‌ لە‌سریانیه‌کانیش دە‌ترسان.

ئە‌وکات کە‌شتیه‌ک منی بە‌ره‌و میسر برد و کاتی‌کیش خۆمان کرد بە‌ناو پو‌باری "نیل" دا و دانیش‌توانی میسر ئاگاداری ئە‌وه‌ بون کە‌ لە‌سو‌ریادا ناشتی بە‌رپا بو‌وه‌، زۆ‌ر خوش‌حال بون.

دوا‌ی ئە‌وه‌ی خۆمان کرد بە‌ناو "مە‌فیس" دا من نیکه‌ران بوم و لە‌وه‌ دە‌ترسام کە‌ "هورم هب" لیم تو‌په‌ ببیت و بلی‌ت بە‌رقەرارکردنی ناشتی دژی بە‌رژە‌وه‌ندیە‌کانی میسر، بە‌لام ئە‌وم بە‌رو خوشی و خوش‌حالی بینی.

ئاشکرا بوو که هیژی دەریایی "کریت" چیتەر پارێزگاری لە کەشتیە میسرێەکان ناکات و کەشتیە جەنگەیکانی میسریش گەراوێتەوێە بۆ میسر.

لەبەرئەوێە ئەگەر جەنگ لە "غەزە" دا بەردەوام بوايە، شاری "غەزە" لەبەرانبەر بەرنگاریەکاندا شکستی دەهێنا، چونکە چیتەر "هورم هب" نەیدەتوانی لەپێی دەریاوە خواردن و کەرەستەیی پێویست بگەیەنێتە ئەو شارە، چونکە کەشتیە جەنگیەکانی سوریا، ئەو کەشتیە میسرێانەیان نوقمی دەریا دەکرد که باری کەرەستە و خۆراک و چەکیان هەلگرتبوو و بەرەو "غەزە" دەپۆشتن.

ئەوێەبوو "هورم هب" لەبەر قەرارکردنی ناشتی و ئەوێە "غەزە" بۆ میسر بمیشتەوێە زۆر خۆشحال بوو و یەکسەر چەند کەشتیە کەرەستە و پێداویستی و خۆراک و سەربازی بۆ بەهێزکردنی بارەگای سەربازی "غەزە" نارد و پارێزناوەکان که لەبیا باندان نیشتهجی بون بەهێزتر کرد.

کاتیەک من لە "مەفیس" دا بوم بەلۆیژیک لەلایەن "بورا بوریا"ش ی پادشای "بابل" هاتبوو بۆ میسر و منیش ئەوم سواری کەشتیەکەیی خۆم کرد که کەشتی فەرمانرەوایی بوو و پێکەوێە بەرەو بارەگای فیرعەون بەپێی کەوتین، لەبەرئەوێە بەلۆیژی "بابل" پیرەمێردیکی دانا بوو، من چیژم لەگوتهکانی - بەتایبەتی لەبارەیی ئەستێرەناسی و پێشبینیکردنی پوداوەکانی ئایندە - وەرگرت.

بەلۆیژی "بابل" دەیوت: من لەبەر هێزیونی بەردەوامی "هاتی" دەترسم و وا لێکی دەدەمەوێە که "هاتی" هەکان دواي ئەمەش لەمێرۆ بەهێزتر دەبن، بەلام توانای "هاتی" سنوورێکی هەیه، چونکە ئەستێرە ناسەکانی "بابل" پێشبینی ئەوێەیان کردووە که سەدەیهکی تر توانای "هاتی" بەرەو کزیون دەپوات و لەخۆرناوێە خێلگەلێکی سپی پێست و دەرەندە و کێوی دەکەوێە پێی و هێز و دەستەلاتی "هاتی" هەکان لەناو دەبەن.

بەلام ئەستێرەناسەکانی "بابل" نەیانوت لە چ بەرواریکدا خێلە سپی پێست و دەرەندەکانی خۆرناوێە بۆ لەناو بردنی "هاتی" هەکان دەکەوێە پێی، بەلام هیچ گومانیکیان لەوێەدا نیە که ئەمە بەسەر "هاتی" یەکاندا پوو دەدات.

منیش سهرم لهه گوتیه سوپما، چونکه دهمزانی لهبهشی خورئاوادا، جگه لهدهریاو دورگهیهک هیچ شتیکی تر نیه و نهدهتوانی لهوه تیبگهه، بهچ شیوهیهک خیله دپندهکان لهویوه دین و هیژ و دهستهلاتی "هاتی"هکان لهناو دهبن.

بهلام تیگهشتم که ئهستیرهناسهکانی "بابل"پیشبینیهکانیان راسته، چونکه خودی خوم له "بابل"دا هندیك شتم لهوان بینیبوو که زور سهرم لیلی سوپ دهما.

دوای ئهوه بالویزی "بابل"وتی: ئهوه سهردهمه ی ئیمه تئیدا دهژین، کوئایی پیدیت و دوای ئهویش سهردهمیکی تازه دهست پیدهکات و لهسهردهمی نویدا هندیك لهتهوهکانی ئهمرۆ لهناو دهچن، ههروهک چۆن نهتهوهی "میتانی" بهدهستی "هاتی"یهکان لهناو چوه، ههروهها ئهوه خودایانهی که لهمرۆدا فرمانهرواییان لهدهستدایه لهناو دهچن و چهند خودایهکی تر جیگهیان دهگرهوه.

دوای ئهوه لهبارهی "ئاتون"هوه پرسپاری لیکردم منیش و پیم وت: ئاتون خودایهکه که خوی پیشانی فیرعهونی میسر داوه و ئهوه ئهرکهی به فیرعهونی میسر سپاردوه که یهکسانی لهناو میسر دا بهرپا بکات و ههموو جیاوازیهکی نیوان دهولهمنده و ههژار لهناو بجیت و کوئایی بهجهنگ بهینیت.

کاتیک من ئهه قسانهم دهکرد، بالویزی "بابل"پیشی سپی خوی نهوازش دهکرد و دوای ئهوه وتی: من وا لیکی دهدهمهوه که دهرکهوتنی ئهه خودایه، یهکیکه لهبهلگهکانی کوئایی هاتنی ئهه سهردهمه، چونکه هیچ کهسیک ییروباوهپریکی ئاوا سهیری نهییستوه و پهیدابونی ئهه ییروباوهپهش بهسه بوئهوهی ئهه سهردهمه ی پی لهناو بریت.

بەشى چل ھەم

ھەولۈ كۈشتى فیرەونيان دا

كاتىك من لەبارەگای میسر دورکە وتبومەو، سەرئیشەكەى فیرەون دوبارە سەرلەنوی سەرى ھەلدا بویەو و نیگەرانیەکان بەسەر پۆحیدا زال بوبون. "نامى" کاهینی مەزنى پەرستگای "ئاتون" بۆئەو فیرەون ھێور بکاتەو بربارى دا دواى کۆکردنەو بەروبوم ئەوکاتەى پوبارى "نیل" ھەلدەچیت، ئاھەنگىكى سى سالتە بۆ فیرەون بەرپا بکات.

فیرەون زیاد لەسیانزە سال فەرمانرەوايى نەکردبوو، بەلام ھىچ گرفتیک لەویدا نەبوو کە جەژنى سى سالتەى بۆ بگێنن، چونکە ھەر لەکۆنەو، ئەو لەمیسردا نەريت بوو کە فیرەون ھەر کاتیک خۆى بپەیت دەتوانیت ئاھەنگى سىيەمین سالى فەرمانرەوايى خۆى بگێیت.

كاتىك گەشتەو میسر خەرىكى کۆکردنەو بەروبوم بون و جوتیارەکانیش بەبۆنەى زۆرى بەروبومەو، لەسالانى پابردوو پازى تر بون. لەبەرئەو ھەش دەلیم "پازى تر" بون کە بەتەواوى لى پازى نەبوون، چونکە تۆوى گەنم وەك پابردوو پەلەى پێو بوو و دینشینەکان ھەرەك جارەن بەنەفرەت و ترسەو گەنمەکانیان بۆ خواردن بەکار دەھینا.

كاتىك منیش گەرامەو بەزرگانەکانى میسر زۆر خوشحال بون بەو ھەى کە پەیمانى ئاشتى لەنیوان فیرەون و "ئازىرو" دا بەستراو، چونکە بەھوى بەستنى ئەم پەیماننامەى ئاشتى بەزرگانى بازگانەکانى میسر سوریا دوبارە سەرى ھەلدەدایەو.

لەدیدی سیاسییەو هاتنی بالۆیزی "بابل" بۆ میسر گرنگیەکی زۆر لە خۆدەگرت، چونکە بالۆیزی "بابل" یەکیک لەخوشکەکانی "بۆرابوریاش" ی پادشای خۆی لەگەڵ خۆیدا دەهینا بۆئەوێ بیکاتە هاوسەری فیرەون، ھەرەھا دەیویست ئەو داوایە لەفیرەون بکات کە یەکیک لەکچەکانی خۆی بکاتە هاوسەری "بۆرابوریاش".

ئەم ژن بەژنە ی نیوان "ئەخناتون" و "بۆرابوریاش" ئەوێ دەسەلماند کە پادشای "بابل" دەیهوێت لەبەرامبەر ھەرەشە "ھاتی" یەکان لەگەڵ میسریدا یەک بگرێت.

دوای ئەوێ میسریەکان بیستیان پادشای "بابل" داوای دەستی کچی فیرەون دەکات بۆئەوێ بیکاتە هاوسەری خۆی زۆر دڵگران بون، چونکە بەپێی دروشمەکان خۆینی پیرۆزی ئەندامانی خێزانی فیرەون، ئەدەبوو ئاوێتە خۆینی بیانیەکان ببیت، بەلام فیرەون ئەم پێشنیارە پەت نەکردەو، من تیگەشتم کە لەناخەو لەوێکە کچەکە لەمیسر دور دەکەوێتەو و دەپوات بۆ "بابل" زۆر بەداخ بوو، چونکە فیرەون ئەوێ هینایەو یاد خۆی کە شارادە خانمگەلیکی مندالی "میتانی" بۆ هاوسەرگیرکردن لەگەڵ فیرەوندا هاتون بۆ میسر و لێرە گیانیان لەدەست داو و ئەویش بەھەمان شیوێ ترسی ئەوێ لی نیشتبوو کە کچەکە ئەمیش لە "بابل" دا بمریت، سەرەرای ئەوێش دۆستایەتی پادشای "بابل" ی زۆر بەرز دەنرخاند، بۆیە پازی بوو بەوێ کچەکە خۆی لەپیناوە ئەم دۆستایەتییەدا بکاتە قوربانی.

بەلام تەمەنی ئەو کچە کە دەبوو ببیتە هاوسەری "بۆرابوریاش" ی پادشای "بابل" لەوکاتەدا دوو سالان بوو، بۆیە فیرەون بەبالۆیزی "بابل" ی وت: کچەکە خۆی لە میسریدا دەدات بە "بۆرابوریاش" بۆیە بالۆیز لەلایەکەو و فیرەونیش لەلایەکی ترەو بەنۆینەرایەتی پادشای "بابل" و کچی "فیرەون" لەلایەکی ترەو گۆزە ی هاوسەری دەشکێنن، بۆئەوێ بۆرابوریاش بزانی کە کچی فیرەون ژنی پادشاکەیتە و دوای ئەوێ گەشتە تەمەنی بانخ بون، پەوانە ی "بابل" ی دەکات، بالۆیزی "بابل" ییش ئەم پێگەچارەییە پێباش بوو.

کاتی کە من گەشتمەو شارێ "ناسۆ" فیرەون بەدەست سەرئیشەو دەینالاند، بەلام بەگەشتنی ھەوایی بەستنی پەیمان نامە لەگەڵ "نازیرو" دا، ھەرەھا یەکگرتنی "بابل" و میسر گاریگەریەکی باشی کردە سەر فیرەون و ئەوێ بۆ بەشداری کردنی یادی سییەمین سالی فەرمانڕەوایی ئامادە کرد.

"نامى" كاهىنى مەزنى پەرستگاي "ئاتون" ئامادەكارى بۇ بەرپاكردىنى ئاھەنگى سىيەمىن سالى فەرمانپەرەوايى "ئەختاتون" ى بەشكۆمەندىيەكى لەپادەبەدەر بىنى و داواى لەدانىشتوانى باشورى مىسر كىر كە نوينەرانى خۇيان بۇ بەشدارى كىردن لەم ئاھەنگەدا بىئىرن و ئەوانىش نوينەرانى خۇيان بە ولاخگەلىكى هيل هيل كراو²⁰ و زەرپافە نارد و ھەندىك لەو نوينەرەكانەش مەيمونىكى بچوكيان بەدەستەوہ بوو كە مەيمونەكانىش "توتى" يەكيان لەسەر دەست بوو.

نوینەرانی دانیشتوانى باشورى مىسریش، چەند نۆكەرىكيان لەگەل خۇياندا ھىنابوو كە ئەمانىش بەنوینەراییەتى دانیشتوانى ئەو ئاۋچەيەوہ "ئالتون و عاج و سنوگكەلىك كە لە دارى" ئابنوس²¹ "دروست كرابون و پەرى نەعامە" يان پىشكەشى فىرەون كىرد، بەلام مەن دەزانم كە "نامى" ئەو كەرستانەى لەخەزىنەى فىرەوندا دەرھىناوہ و داویەتى بەنوینەرانی دانیشتوانى باشور بۇئەوہى پىشكەشى فىرەونى بكن، ھەرىك لەو خەلكە سەبەتەيەكى بەسەرەوہ بوو و پىشانى يەكتريان دەدا و دەيانوت كە پىرەتى لەئالتون، بەلام مەن دەزانى كە خالىن. بەلام فىرەون ئاگادارى ئەم فىلە نەبوو و واى زانى بەراستى خەلكى باشورى مىسر ئەو دياريانەى پىشكەش دەكەن و وەفادارى ئەون - لەوہيكە خەلكانى ئاسايى دەولەمەند بون ئەگىنا نەياندەتوانى ئەو ھەموو دياريانە پىشكەشى ئەو بكن - زۆر خۇشحال بوو. بەلام ديارىيەكانى بالۆيزى "بابل" راستەقىنە و گرانبەھابوو. بەبۇنەى سىيەمىن سالى فەرمانپەرەوايى فىرەون بالۆيزگەلىك لەلايەن "كرىت" و "ئازىرو" ە ھاتبون.

بالۆيزى "كرىت" چەند گۆزە شوشەيەكى پاراۋوہ و چەند كاسەيەكى ئالتونى كە بەشىۋەيەكى زۆر جوان بەگەوہەرى جۇراۋجۇر پارزىنرابويەوہ پىشكەشكرىد، ھەرۋەھا چەند گۆزەيەك پۇنى پوہكى بەتام و بۇندارىشى ھىنابوو كە ئەم جۇرە پۇنە تەنھا لە "كرىت" دا دەست دەكەوت.

"ئازىرو" ش ديارىگەلىكى ناردبوو، چونكە بەھىۋاى ئەوہ بوو لەبەرەمبەردا چەند ديارىيەك لەفىرەون وەرگىت، ھەرۋەھا دەيويسىت لەپىتى بالۆيزەكەيەوہ كە چەند

²⁰ ولاخى هيل هيل كراو: مەبەست كەرى كىۋە كە لەئەفرىقادا دەۋىت و زياتر يەكۆمەل بۇ ئەملاو لا كۆچ دىكەن بەئىنگلىزى پىنى دەلئىن زىبرا "zebra".... وەرگىت

²¹ بىرۇ بۇ پەرەۋىزى ژمارە "۲۵" ى بەرگى يەكەمى سىنۋەھ.

دیاریه‌کی له‌گه‌ڵ خۆیدا هه‌لگرتبوو، چه‌ند زانیاریه‌کی دروست له‌ میسردا به‌ده‌ست به‌یڤیت و بزانی‌ت که نه‌خۆشی و شیتی فیرعه‌ون-چونکه بیستبوی که فیرعه‌ون شیت بووه-تا چ پاده‌یه‌ک راست و دروسته.

دوای کۆتایی هینانی ئه‌و ئاهه‌نگه "ئه‌خاناتون" له‌گه‌ڵ کچه‌ دوساله‌که‌یدا پۆشت بۆ په‌رستگای "ئاتون" منیش له‌گه‌ڵیدا پۆشتم.

له‌په‌رستگادا، فیرعه‌ون کچه‌که‌ی خۆی له‌ته‌نیشت با‌لۆیزی "بابل"ه‌وه‌ پاره‌ستاندا، ئه‌وکات کاهینی مه‌زن، به‌پێی نه‌ریتی ژن و می‌ردایه‌تی، گۆزه‌یه‌کی له‌نیوان کچی فیرعه‌ون و با‌لۆیزدا شکاند.

کاتی‌ک گۆزه‌که‌ شکا، من پوخساری با‌لۆیزی "نازیرو"م بینی له‌خه‌ماندا په‌ش داگه‌پرا، چونکه ده‌یزانی که چه‌مک و ناوه‌پۆکی شکاندنی گۆزه‌ ئه‌وه‌یه که چیتر دوای ئه‌وه‌ خه‌یزانی فه‌رمانه‌په‌ویی میسر و خه‌یزانی فه‌رمانه‌په‌ویی "بابل"یه‌که‌گرن و کاتی‌کیش "نازیرو"به‌یوت هه‌رش بکاته سه‌ر میسر، پادشای "بابل"بۆ هاوکاری کردنی فیرعه‌ون دژی "نازیرو"به‌شداری له‌و جه‌نگه‌دا ده‌کات.

دوای ئه‌وه‌ی ئه‌و گۆزه‌یه‌ شکا، کچی فیرعه‌ون چه‌مایه‌وه‌ و پارچه‌یه‌کی له‌و گۆزه‌ شکاوه‌ی هه‌لگرت، له‌وکاته‌دا هه‌موو ئاماده‌بوون ئه‌م په‌فتاره‌یان به‌کاریکی چاک لیکدایه‌وه‌ و وتیان له‌ئاینده‌دا ژنیکی خۆشبه‌ختی لێده‌رده‌چیت.

دوای ئه‌وه‌ی له‌په‌رستگا گه‌پایه‌وه‌، من فیرعه‌ونم هانی ئه‌وه‌ دا که بپوات له‌سه‌ر جی‌گه‌ خه‌وه‌که‌ی پراکشیت بۆئه‌وه‌ی که می‌ک به‌ه‌یته‌وه‌، به‌لام ئه‌و به‌پاده‌یه‌ک وروژابوو که نه‌یده‌توانی له‌جی‌گه‌ خه‌وه‌که‌یدا به‌می‌نیته‌وه‌.

من ده‌رمانی هیورکه‌رم ده‌رخوارد دا، بۆئه‌وه‌ی که می‌ک له‌وروژان و هه‌لچونه‌کانی که مبه‌کاته‌وه‌، به‌لام ئه‌و ده‌رمانه‌ کاری تینه‌کردو نه‌یخه‌واند، بۆیه له‌جی‌گه‌ خه‌وه‌که‌ی هه‌ستابویه سه‌رپێ و ده‌یوت: سینۆه...سینۆه...ئه‌مپۆیه‌کی‌گه‌ له‌پۆژه‌ خۆشه‌کانی ژیانم، چونکه ده‌بینی "ئاتون"به‌هه‌یزو توانای خۆی ئه‌م هه‌موو خه‌لکه‌ی له‌میسردا هه‌ناوه‌ته‌ بوون و شارو لادی‌کانی دروست کردووه‌و کی‌لگه‌کانی بوژاندووه‌ته‌وه‌ و به‌ئاوی پوباری "نیل" که خۆی هه‌لکه‌ری ئه‌م ئاوه‌یه‌، ئا و ده‌درین.

ھەندىكات فىرەمەن، دەستى بۇ ئاسمان بەرز دەكردەو ۋە بەشىۋەيەك پرايدەو ۋەشاندا -كەۋەك بلىيى دەيتۋانى بەپراۋەشاندىنى دەستى، ستەم ۋە بەدبەختىەكان لەناۋ ببات- ۋ دەپوت:

ئەي "ئاتون" تۆ لەپۇژدا ۋەك خۆر پوناكى خۆت بەزەۋى دەبەخشىت ۋ تەۋاۋى چاۋەكان تۆ دەبىنن، بەلام ئەۋەندە درەۋشاۋە ۋ پوناكىت، ناتۋانىت پاستەخۇ چاۋەكان ئاراستەت بگرىن، ئەگىنا بەھۋى درەۋشاۋەيى ۋ پوناكى تۆۋە كۆير دەبن، بەلام كاتىك ئاۋا دەبىت ۋ شەۋ دادىت، ۋ چىتر خەلكى چاۋيان بەتۋا كەۋىت، چاۋ دەنوقىنن بۇئەۋەي بخەۋن، ئەۋكاتە لەپۇژى پوناك درەۋشاۋەتر لەپۇخى مندا ھەلدىيىت.

فىرەمەن بەپراۋەيەك ۋرۇژابوۋ كە من گويم لەتريەي دلى بوو ۋ لەخۇشياندا دەستى كرد بەگرىان ۋ ئەۋكاتە دەستى بەرز كىردەۋە ۋ بەۋرۇژانىكى لەپراۋەبەدەرەۋە ئەم سرودەي بۇ "ئاتون" خويند:

كەسىك نىيە كە تۆ بەپراستى بناسىت-تەنھا ئەخاناتونى پەرەسىلكە تۆ دەناسىت- ۋ تۆش بە بەردەۋامى لەدلى ئەۋدا ھەلدىيىت ۋ شەۋانەش ۋەك پۇژ ھەر بەدەرەۋشاۋەيى دەمىنىتەۋە.

تۆ مەبەستەكانى خۆت تەنھا بەكۈرەكەت ئەخاناتون دەلىيىت، ھەموو جىهان لەژىر دەستى تۇدايە، ھەرۋەك چۆن تۆ دروستت كىردۈۋە بەبەردەۋامىش بەپىۋەي دەبىت. كاتىك تۆ ھەلدىيىت مۇۋە زىندوۋ دەبىتەۋە، كاتىك تۆ ئاۋا دەبىت مۇۋە دەمرىت، تەنھا تۆ پىۋورى ژيانى مۇۋەت لەدەستدايە ۋ مۇۋە بى تۆ تواناي ژيانى نايىت. فىرەمەن بەشىۋەيەك ئەم دروشمانەي بەدلپاكى ۋ ۋرۇژانەۋە خويندەۋە كە كارى لەمنىش كرد.

بەلام لەبەرئەۋەي پزىشكى ئەۋ بوم، نەمدەتۋانى تا نىۋە شەۋ گوى لەسرودەكانى بگرم، بۇيە بەھەر شىۋەيەك بوو ئەۋم لەسەر جىگە خەۋەكەي خۇي پاكشاند، بەلام دۈبارە نەيدەتۋانى بخەۋىت ۋ چىتر دۋاي ئەۋە نەمەيلا ھەستىتەۋە. ئەۋ شەۋە من بەسەر جىگە خەۋەكەي فىرەۋنەۋە ۋەك ئەۋ بىدار بوم.

فیرعهون له سپیډه‌ی به‌ره‌به‌یاندای له‌ژوری خه‌وتنه‌که‌ی پوشته‌دیره‌وه و چوو بۆ ناو باخ و له‌وی ده‌ستی کرد به‌پیا‌سه‌کردن، هه‌ندی‌کات له‌گومی‌کی مه‌زن که له‌ناوه‌راستی نه‌و باخ‌دا بوو نزیک ده‌بویه‌وه و ته‌ماشای فرینی مراویه‌کانی ده‌کرد.

کاتی‌ک یه‌ک له‌سه‌ر چواری پوژ تیپه‌پی دوو که‌س له‌که‌نار نه‌و گۆمه‌وه په‌لاماری فیرعه‌ونیان دا بۆ‌ئه‌وه‌ی بیکوژن.

هیچ یه‌ک له‌ پاسه‌وانانه‌ی کۆشک له‌وی نه‌بون، ته‌نها یه‌کی‌ک له‌خویندکاره‌کانی "توتمس" که‌ وینه‌ی مراویه‌کانی ده‌کیشا له‌وی بوو، چونکه "توتمس" سو‌ربوو له‌سه‌ر نه‌وه‌ی ده‌بی‌ت خویندکاره‌کانی گیانه‌وه‌ره‌کان له‌سه‌ر شیوه‌ راسته‌قینه‌که‌یان بکیشن، نه‌ک له‌سه‌ر نه‌و شیوانه‌ی که‌ له‌ که‌سه‌ کۆنه‌کان ماوه‌ته‌وه.

کاتی‌ک نه‌و وینه‌کی‌شه‌ بین‌ی دوو که‌س هه‌ول‌ی کوشتنی فیرعه‌ون ده‌دن خۆی هه‌ندایه‌ به‌رده‌میان و هاواری کرد دز و بانگی پاسه‌وانه‌کانی کرد.

خۆه‌لقورتان‌دنی کابرای وینه‌کیش بووه‌ هۆی نه‌وه‌ی فیرعه‌ون له‌مه‌رگ پزگاری بی‌ت و ته‌نها که‌می‌ک شانی بریندار بوو، به‌لام کابرای وینه‌ کیش له‌و نیوه‌نده‌دا کوزرا و خوینی نه‌و جله‌کانی فیرعه‌ونی سو‌ر کرد.

کاتی‌ک پوشتم بۆ‌ئه‌وه‌ی پشکنینی‌ک بۆ برینی فیرعه‌ون بکه‌م و بی‌پنجم، چاو‌م به‌و دوو که‌سه‌ که‌وت، یه‌کی‌ک له‌و دوانه‌ سه‌ری پاک تاشی بوو و پۆنی له‌سه‌ر و چاوی مایبوو، من له‌و کاته‌دا وا لی‌کم دایه‌وه‌ که‌ ده‌بی‌ت له‌په‌یره‌وانی خودای پێشوو‌ی "ئامون" بی‌ت.

ئه‌وی‌تریان هه‌ردوو گو‌یی نه‌بوو و دیار بوو که‌ له‌پا‌بردو‌دا تاوانی‌کی ئه‌نجام داوه‌ و هه‌ر له‌به‌ره‌وه‌ش گو‌ییان بری‌بی‌ت.

پاسه‌وانانی کۆشک نه‌و دوانه‌یان به‌سته‌وه‌ و بۆ‌ئه‌وه‌ی بزائن به‌چ شیوه‌یه‌ک بیران له‌کوشتنی فیرعه‌ون کردووه‌ته‌وه‌ ده‌ستیان کرد به‌لی‌دان و ئازاردانیان، به‌لام نه‌و دوو که‌سه‌ بی‌ئه‌وه‌ی له‌ئازاردا بنالینن، به‌به‌رده‌وامی ناوی "ئامون"ی خودای پێشوو‌یان ده‌هینایه‌ زمان، من له‌و کاته‌دا تی‌گه‌شتم که‌ کاهینه‌کانی "ئامون" نه‌و دوو که‌سه‌یان به‌هین‌ی‌کی نادیار، له‌به‌رامبه‌ر ئازاره‌کاندا بی‌هه‌ست کردووه‌.

په لاماردانی ئەو دوانه بۆئەوهی فیرعون بکوژن، روداویک بوو که لەمیسردا وینەى نەبوو، لەوکاتەوهی میسر هاتووێتە بون و فیرعونەکان فەرمانرەواییان تێدا کردووه، تا ئەو پۆژە، پوینەداوه که کەسیک بەئاشکرا هەولێ کوشتنی فیرعون بدات.

گەرچی زۆریک لەفیرعونەکان لەکۆشکەکانی خۆیاندا بە ژەرەر دەرمانخوارد کراون و هەندیکى تریان لەکۆشکدا بەپەت خنکاندونیان یان ئیسقانی کاسەى سەریان بەمەبەستى ئەوهی نەخۆشن و پێویست بەوه دەکات سەریان کون بکەن، نەشتەرگەریان بۆکردون بۆئەوهی بمەن، بەلام تەواوی ئەم تاوانانە بەشیوەیهکی نەپێنى لەکۆشکی فەرمانرەواییدا ئەنجام دراوه و بەردەوام مەرگی فیرعونى کوژراو وەک مەرگیکی سروشتی لیکدراوه تەوه.

بەلام هیچ کاتیک ئەوه پوینەداوه که لەمیسردا بەشیوەیهکی ئاشکرا مەبەستىکی خراپیان لەبەرامبەر فیرعوندا هەبێت و هەولێ کوشتنی بدەن.

بالوێزى "بابل" مافی خۆی بوو که دەیوت: کۆتایی بەسەردەمی ئیمە دیت و سەردەمیکی تر دەست پێدەکات و یەکیک لە هیماکانی دەستپێکردنی سەردەمیکی نوێی که هیچ گومانیک لەخۆ ناگرێت، ئەوهیه که بەئاشکرا بیانەویت هەولێ کوشتنی فیرعون بدەن.

هەولیان دا ئەو دوو کەسە لەبەردەم فیرعوندا دان بەتاوانەکیاندا بنێن و بڵێن کەسانى تر فەرمانیان پێداون هەولێ کوشتنی فیرعون بدەن.

بەلام ئەمانە هیچ وەلامیکیان نەدانهوه و پاسەوانەکان بەقامچى دەستیان کرد بەلێدانی ئەو دوو کەسە، بۆئەوهی ناوی ئەو کەسانەیان پێ بڵێن که هانی کوشتنی فیرعونیان داون، بەلام ئەوان بەبەردەوامی ناوی خودای "ئامون"یان دەهینایە زمان و نەفرەتیان لەخودای نوێی "ئاتون" دەکرد و بە"ئەخناتون"یان دەوت، ئەى فیرعونى درۆزن، دەرئەنجام بەسزای تاوانەکانى خۆت دەگەیت و نەفرەتى هەمیشەییى لى دەکریت.

ئەو دوو کەسە ئەوەندە نەفرەتیان لە"ئاتون" کرد که بووه هۆی ئەوهی فیرعون توپە بێت و فەرمانى دا ئەشکەنجەیان بدەن.

بەلام ئەشکەنجەدانى ئەمانە بگرە بەکیشانی ددانەکانیشیان هیچ کاریکی تێنەکردن، چونکه هەر بەوشیوەیه نەفرەتیان لە"ئاتون" دەکرد و دەیانوت هەى

كىشمەكىشىكىش لەپىگەوبانەكاندا پويىدا و ھەركەسىكىيان بە"خاچى ژيان" ھەو
بىنىيايە لىان دەدا و جىنئويان پىدەدا و دوو كەسىيان لەكاھىنەكانى "ئاتون" كە
لەناوھەراستى خەلكىدا گىريان خواردبوو كوشت.

لەوھش خراپتر بالۆيزە بىيانىەكان لەمىسردا بون و بىنىيان كە مەبەستىكى خراپيان
لەبەرامبەر فىرەوئەدا ھەبوو وىستىيان بىكوژن، ھەروھە ئەوھشيان بەچاوى خۇيان
بىنى كە فىرەوئەنىش پىاوئىكە ھەك ھەر پىاوئىكى تر و ھەركەسىك بىەوئەت دەتوانئەت
بىكوژئەت و ئەگەر بىشكوژئەت، ھىچ شتىك پونادات و ئەم جىھانەش بەھوى مردنى
فىرەوئەوھە وئەران نايئەت.

من دلىام كە بالۆيزى"نازىرو"سەرھەراي ئەوھى چەند دىارىەكى بۇ پادشاكەى
وەرگرتبوو، بگرە ھەندىك ھەوالى سەرنج پاكىششى بىرەوھە بۇ"نازىرو"ى پادشاى
"نامورو".

منىش دىارىەكەم نارد بۇ"نازىرو"ھەروھە كۆمەلەك يارى مندالانەشم نارد بۇ
مندالەكەى، ئەو يارىانەش بىرىتى بوون لە كۆمەلەك سەربازى تىروكەوان و نىزە
بەدەست كە پىشگەرەنى پىشوى پەرسىگا"نامون" لەدار دروستىيان كىردبون و من پىم
وتبون كە با نىوھەيان بەرەنگى سەربازەكانى سوريە بىت و نىوھەكەى تىران بەرەنگى
سەربازەكانى"ھاتى"بۆئەوھى كۆرە بچوكەكەى"نازىرو" بتوانئەت ئەم دوو دەستە
سەربازە بەشەر بەدات و يارىان پى بكات.

ئەو پىشەگەرەنەى كە لەپاىردودا لەپەرسىگاى خوداى پىشودا كارىان دەكرد،
لەبەرئەوھە نامادەبوون كە كارگەلەكى ھەك تاشىنى ئەو سەربازانە لەئەستۆبگىر،
چونكە بىكاربون و بۇ دابىنكردنى بژئوى ژيانىان، پەنايان بىرەبووھە ئەم جۆرە
كارانەوھە.

لەپاىردودا كارى ئەم جۆرە پىشەوھەرانە ئەوھە بوو كە لەتەختە كەشتى و خزمەتكار
بۇ دەولەمەندەكان دروست دەكرد، بۆئەوھى لەگۆرەكانىاندا دابىنئەن، بۆئەوھى دواى
مەرگىيان بۆگەشتىيان بە"نىشتمانى خۆرئاوا" سوارى كەشتى بىن و خزمەتكارەكانىش
لەجىھانەكەى تردا خزمەتكىردنىان لەئەستۆبگىر.

بەلام دواى ئەوھى"نامون"سەرنگون بوو، كۆتايى بەنەرىتى دانانى كەشتى و
خزمەتكارەكان لەگۆرستانەكاندا ھات، ئەوكات پىشەوھەرانەكانى"نامون" ناچاربون پەنا

بۇ كارگەلىكى تر بېن، بۇنمونه سەرقالى ئەوۈ بوون سەرباز بۇ مندالەكان دروست بىكەن بۇئەۋەى يارىان پى بىكەن.

دواى ئەۋەى فىرەون لەم ھەۋلى كوشتنە پزگارى بو، وا لىكىدايەۋە كە ئەم ھەۋلى كوشتنە، ھەرەشەيەك بوو كە لەلايەن خوداى "ئاتون" ەۋە نىردراۋە بۇئەۋەى بانگەشەى بىلۈكردنەۋەى خوداى نوى چالاكتىر بىكات.

ئەۋكات بۇ يەكەمىن جار تامى تۆلە-بەلام تۆلەى ئاتون بىكاتەۋە نەك خۆى- لەدەمى "ئەختاتون" دا زۆر چىژ بەخش بوو و بەناۋى بىلۈكردنەۋەى يىروباۋەرى خوداى نوى، فىرمانى دا كە تەۋاۋى كاهىنەكانى خوداى پىشۋو لەناۋ بېن و تەۋاۋ لايەنگران "ئامون" بىنن بۇ كانە كانزاكان بۇئەۋەى بىگارىان پى بىكەن و ئاشكرايە كە ەك ھەمىشە، كەسانى ھەژار و لاۋاز و بىدەستەلات و سادەكان گرفتارى دەستى كارىدەستانى فىرەون بونەۋە و بىگرە دانەيەكىش لەكاهىنەكانى "ئامون" دەستگىر نەكران.

چونكە ئەۋانە لەشۋىنىكدا دەژيان كە ھىچ كەسىك نەيدەتۋانى دەستيان پى بىكات و كارىدەستە زلەكانى فىرەۋنىش ئاگادارى ئەۋە بوون كە كاهىنەكانى "ئامون" لايەنگر و سەربازگەلىكى خۆيەخشان ھەيە و كارىدەستەكانى فىرەۋنىش بۇئەۋەى ۋەفادارى و ملكەچى خۆيان بىسەلمىنن، كەۋتنە گيانى كەسە ھەژار و بىدەرەتان و كەسانى بىتۋانىيان بەتاۋانى ئەۋەى ناۋى "ئامون" يان ھىناۋەتە زمان دەستگىر كردۋە و دەيانناردن بۇ كانە كانزاكان و ھەرجارىكىش كاتىك كۆمەلىك كەسانى بىتۋانىيان دەناردە كانە كانزاكانەۋە بۇئەۋەى بىگارىان پىبىكەن، تۈپەيى و كىنەى خەلىكان دژى فىرەون زياتر دەۋرۋژاند و لەناخيانەۋە داۋايان لەخوداى پىشۋو دەكرە كە گيانى فىرەون بىكىشىت، بۇئەۋەى لەستەمەكانى ئاسۋە بىن.

لەبەرئەۋەى فىرەون كۈپى نەبوو، بۇئەۋەى لەدواى خۆيەۋە فىرمانزەۋايى مىسر بىگىرتە دەست، بۇ داىبن كردنى ئايندەى فىرمانزەۋايى، دوو كچى خۆى دا بە دوو كەسى ۋەجاخزادەى خەلىكى مىسر، بەۋشىۋەيەش "مىرتاتون" ى كچى بۇ لاۋىك بەناۋى "سمن خكر" كە لەبارگاي فىرەۋندا خزمەتى دەكرە دەستنىشان كىرد.

ئەم لاوه جوان و قسەخۆشەش، یەکیك بوو لە باوەردارانى توندپەروى "ئاتون" و ئەویش وەك فیرعون ھەندیکات لەھۆش خۆى دەچوو و لەحالى لەھۆشچوندا واهەستى دەکرد کە "ئاتون" دەبینیت و دەنگیشى دەبیستیت.

کاتیك فیرعون "سمن خکر" ی بەکەسیكى برۆدار بینى، بەشیوەیەك لى پازى بوو کە یەكسەر کچەكەى خۆى پێدا و تاجى پادشایەتى خستە سەر و ئەوى بەجینشینى خۆى دانا و وتى: دواى من "سمن خکر" دەبیت ببیتە پادشای میسر.

کچەكەى تری فیرعون بەناوى "ئانکس قاتون" دا بەکۆپىكى دەسائە بەناوى "توت" کە کۆپى یەکیك لەوہ جاخزادەکانى میسر بوو و دواى ئەوہى "توت" بوو بە براى "ئانکس قاتون" پلەى بەرپرسىاریەتى گەورى فەرمانپەرەواى پى بەخشى.

"توت" یش وەك زاواکەى تری فیرعون جوان بوو، بەلام زۆرتەمەل بوو، بەردەوام ھەزى لەخەوتن بوو و کاتیکیش لەخەو ھەلدەستا یارى بەبۆکەلەکان دەکرد و بەردەوامیش داواى شیرینى دەکرد. بەلام فیرعون بەوشیوەى من لى تینگەشتم، لەبەرئەوہ دوو لاوى گۆپراپەل و بێدەستەلاتى وەك زاواى خۆى ھەلبژاردوہ کە لەئایندەدا نەتوانن پەخنە لەپاکانى بگرن و ھەر شتیک بلێت بى ئەملاولا جیبەجى بکەن. من واهەست دەکەم سى شت بووہ ھۆى ئەوہى کە فیرعون دوو کچەكەى خۆى بدات بەو دوو لاوہ:

یەکەم: لەبەرئەوہى ھەردوکیان لەباوەردارانى راستەقینەى "ئاتون" بون.

دووەم: لەبەرئەوہى ئەم دوو لاوہ بە دوو خیزانى وەجاخزادەى پلە یەك و مەزن کە لایەنگریكى زۆریان ھەبوو پەيوەست دەکران و لقیک بون لەو خیزانە پەسەنە و فیرعونیش بەم دوو پەيوەست بونەوہ، دوو خیزانى پلە یەك و مەزن و پەر لایەنگرەى میسرى بە خیزانى فەرمانپەرەواى میسرەوہ دەبەستەوہ.

سییەم: لەبەرئەوہى یەکیك لەو دوو لاوہ ھیچ دەستەلاتیکى لەبەرامبەر فیرعوندا نەبوو و نەیدەتوانى بەپێچەوانەى بیروبۆچونى پادشای میسر پەفتار بکات.

سەرەراى ئەوہى ئەم دوو پەيوەست بونە ئایندەى خیزانى "ئەخناتون" ی دا بین دەکرد، بەلام بەداخەوہ توندپەروى فیرعون لەبەرامبەر خودای "ئاتون" و سەختگیری کاربەدەستانى، خەلکى لەشارى "ئاسۆ" دا بیزار کردبوو.

کاتیڭ له مال دهچومه دهره وه و بهکه ژاوهیه که له شهقام و جاده کانه وه تیډه پیریم، ناگاداری نه وه بووم که شهقامه کان بیډهنگن.

له سهره تادا پهم به بیډهنگی شهقامه کان نه بردبوو، به لام له دوايیدا ههستم به وه کرد که شهقامه کان بیډهنگن و چیتړ خه لکی وه جارن پیناکه نن و به دهنگی بهر قسه له گهل یه کتريدا ناکه و له سوزانیخانه کانه وه دهنگی موزیک نه دهات و شار وه "مردوخانه" نوقمی بیډهنگی بوو.

هرکه سیڅ له شهقامه کاندای پنی بکردایه به ترسره ته ماشای چهپ و راستی خوئی ده کرد نه وه گرفتاری دهستی کار به دهستانی فیرعون بیت و سهری پنی لیبگرن و بلین زیر یان زیومان پیډه ته گینا به تاوانی نه وهی له باوه پرداره کانی "نامون" یت ده تنیرینه کانه کانزاکانه وه بوئه وهی بیگاریت پیبکه.

دواچار به پرادهیه که ترس به سهر خه لکیدای زال بوو که بگره له ماله کانیشیان نه ده هاتنه دهره وه، منیش هندیکات له ماله کهی خوځدا گویم راده گرت بوئه وهی گویم له دهنگی شار بیت، به لام پهم به وه برد که شار به پرادهیه که بیډهنگه جکه له چکهی ناوی کاترمیره کهم گویم له هیچ شتیکی تر نه بوو و تنها دهنگی کاترمیره که گواهی نه وهی ده دا که هیشتا ژیان به رده وامه، به لام وه نه وهی نه م کاترمیره ش پیم بلیت: من دواين چرکه کانی نه م سهرده مه ده ژمیرم.

شاری "ناسو" به راستی مردبوو، نه گهر جارنا جاریک گالیسکهیه که له شهقامه کانه وه تیپه پریایه به شیوهیه که دهنگی خره ی نه و گالیسکهیه دهات، که له گوئی مندا وه هه وره گرمه و ابوو، هرکاتیکیش چیشتلی نه ره کهم "قاز" یکی بگراتایه بوئه وهی سهری بپریت، دهنگی نه و قازه، بیډهنگی په های منی دهینایه له رزین.

له کاتیڅدا شاری "ناسو" له سهزتای دروست بونیدا، یه کیڅ بوو له جوانترین و دلرفینترین شاره کانی جیهان و هرکه سیڅ سهردانی نه و شاره ی بکردایه، وای دهزانی پیی ناو ته شاریکه وه که ولاتی خوشی و خوشبه ختیه کانه.

به لام ههروه که چوځ کاتیڅ کرمیڅ له ناو میوهیه کدا دیته بون، نه وایان نه و میوهیه له ناو ده بات یان دهیگه نیځی، تیپه پریونی کاتیش وه نه و کرمه وایه که خوشی و شادیه کان له ناو ده بات، نه گهر سته م و زورداریه کانیش ببنه هاودهستی تیپه پریونی کات، نه وای خوشی و شادیه کان زوتر له ناو ده چن.

ژینگه‌ی شارى "ئاسۆ" به‌پاده‌یه‌ك خه‌مگین بوو كه من زۆر ئاره‌زوى ئه‌وه‌م ده‌كرد بگه‌رێمه‌وه بۆ "تبس"، كۆمه‌لێك له‌وه‌جاخزاده‌كانى دانیشتوى شارى "ئاسۆ" به‌بیانوى كارى كشتوكاڵى یان بازرگانه‌یه‌وه، یان پێویستى به‌شودانى كچه‌كانیان، ده‌گه‌رانه‌وه بۆ "تبس" و چیتى دواى ئه‌و پۆشتنه‌یان نه‌گه‌رانه‌وه، له‌كاتێكدا له‌وانه‌بوو ئه‌م پۆشتنه‌یان ببێته‌ هۆی ئه‌وه‌ی فیرعهون لێیان توپه‌ ببێت.

به‌لام ئه‌مانه‌ زۆرتر له‌ "ئامون" ده‌ترسان تا ئه‌وه‌ی له‌ فیرعهون و "ئاتون" بترسن و پۆشتن بۆ "تبس" بۆ ئه‌وه‌ی بۆنه‌كانى خۆیان له‌گه‌ل "ئامون" دا دۆستانه‌ بکه‌نه‌وه.

من په‌یامێكم بۆ "كاپتا" ئارد كه نامه‌یه‌كم بۆ بنیڕیت و داوام لى بكات بۆ ئه‌نجامدانى هه‌ندێك ئیش و كارى خۆم بگه‌رێمه‌وه بۆ "تبس" بۆ ئه‌وه‌ی بتوانم ئه‌و نامه‌یه‌ پێشانى فیرعهون بده‌م و بتوانم له‌ شارى "ئاسۆ" ده‌رچم.

"كاپتا" نامه‌كه‌ی بۆ نویسیم و منیش پێشانى فیرعهونم دا و وتم: بۆ ئه‌نجامدانى هه‌ندێك ئیش و كارى خۆم ده‌بێت بگه‌رێمه‌وه بۆ "تبس"، ئه‌ویش به‌م پۆشتنه‌م په‌زانه‌ندى خۆی ده‌رپى و منیش سواری كه‌شتى بوم و شارى خه‌م لێنیشتم و مردوى "ئاسۆ"م به‌جى هیشت و به‌ره‌و باشور، به‌واتا به‌ره‌و "تبس" كه‌وتمه‌ پى.

كاتێك كه‌شتى به‌پێچه‌وانه‌ی ئاراسته‌ی روبرارى "نیل" رینگای باشورى گرت به‌ر، وه‌ك ئه‌وه‌ وابوو كه‌ دلى من له‌هه‌موو خه‌مێك پزگارى بوییت.

كاتێك من له‌ شارى "ئاسۆ" وه‌ به‌پى كه‌وتم وه‌رزى به‌هار بوو و په‌ره‌سیلکه‌كان له‌ ئاسماندا سه‌مایان ده‌كرد.

كۆتایى به‌هه‌لچونی روبرارى "نیل" ها‌تبوو²² و ته‌پى و خوساوى ژيانبه‌خش ته‌واوى زه‌وى داپۆشیبوو و من وه‌ك ئاشقیك كه‌ تامه‌زوى بینینی خۆشه‌ویسته‌كه‌ی خۆی بێت، ئاوا په‌له‌م بوو زووتر خۆم بگه‌یه‌نمه‌ "تبس".

²² له‌به‌رئه‌وه‌ی سه‌رجاوه‌كانى روبرارى "نیل" له‌ گێوه‌كانى ناوه‌راستى ئه‌فریقاوه بۆ نمونه‌ كێوى "حه‌به‌شه" و ناوچه‌كانى چه‌قى كیشوهرى ئه‌فریقاوه هه‌له‌ده‌قوینت، له‌و ناوچه‌كاندا له‌وهرزى پاییزدا بارانیكى زۆر و به‌هێز ده‌بارێت، هه‌ر له‌به‌رئه‌وه‌ش روبرارى "نیل" به‌پێچه‌وانه‌ی ناوچه‌كانى تر له‌وهرزى "پاییز" دا هه‌له‌ده‌جێت و له‌وهرزى به‌هاردا ده‌نیشته‌وه و كه‌م ده‌بێت، بۆیه‌ سینۆهه‌ ده‌لێت كه‌ له‌وهرزى به‌هاردا هه‌لچونی روبرارى "نیل" كۆتایى پێدێت و ده‌نیشته‌وه.

مروڤ دەبىتە نۆكەرى ھەستەكانى خۆى ھەروەھا دەبىتە كۆيلەى ئەو كەسەى كە
خۆشى دەوېت، ئىتر ئەو كەسە مروڤ بىت يان گيانەوەر يان پوەك يان شتىكى بىگيان
بىت.

منىش "تبس" م خۆش دەوېست، چونكە شوېن لەدايك بونى من بوو و من لەوې
گەرە بووم و خويندەم تەواو كەردووە. سەرەپاى ئەوەش دواى ئەوەى لەشارى
"ناسو" دەرچوم، وەك ئەو بالەندەيەى كە لەهیلانەكەى ھەلھاتبىت، خۆشحال بوم و وەك
بلىى تازە لەزىندان ئازاد كراوم.

لەبەرئەوەى من لەشارى "ناسو" دا زىاد لەدانىشتوانى ئەو شارە پابەندى
بەپارەكانى فیرەون بوم، بەھۆى ئەوەى نەتەوەى مىسر فیرەونيان بەكوپى خودا
لەقەلەم دەدا، بۆيە وەك خودايەك تەماشايان دەكرد. گوپرايەلى فەرمانەكانىشى بەلای
نەتەوەى مىسرەو بەكارىكى ئاسايى لەقەلەم دەدرا، چونكە وا لىكيان دەدايەوە كە
گوپرايەلى فەرمانەكانى خودايان بەئەركى خۆيان دەزانى.

بەلام فیرەون بۆ من كە پزىشكى ئەو بووم، تەنھا كەسىكە لەئەندامەكانى مروڤ و
من ناتوانم ئەو بەخودا لەقەلەم بدەم، سەرەپاى ئەوەش لەشارى "ناسو" دا ناچاربوم
وەك كەسانى تر گوپرايەلى فەرمانەكانى بىم. ھەر لەبەرئەوەش دىگرانى ئەم كۆيلايەتى
و گوپرايەلى بونە بوم، چونكە خەلكانى تر گوپرايەلى خودايەكيان دەكرد، بەلام
منىش گوپرايەلى مروڤىكى وەك خۆم دەكرد.

بەلام دواى ئەوەى دوو پۆڤ لەكۆچەكەم تىپەپرى و من لەشارى "ناسو" دور كەوتەووە
و توانيم لەژینگەيەكى دور لەو شارە خويندەنەوەيەك بۆ فیرەون بكەم، پەيم بەو بەرد
"ئەخناتون" پياويكى مەزنە و خاوەنى خودايەكى مەزنە. ئەوەى بوو ھۆى ئەوەى من
ئەو و خوداكەى بەمەزن بىينم، بەراوردى نىوان خوداى ئەو و خوداى پيشوو بوو.
خوداى پيشوو "نامون" خودايەكى ئەفسانە پەرست و خوین مژ و بىبەزەيى و
پاريزەرى دەولەمەندەكان و زۆردار بوو.

خوداى پيشوو پى بەھىچ كەسىك نەدەدا بېرسىت "بۆچى؟" بگرە ئەو پرسیارەشى
بە كفر دەزانى، لەبەرئەوەى دەيزانى ئەگەر خەلكى تواناى ئەوەيان ھەبىت بېرسن
"بۆچى" چىتر ناچنە ژىر بارى ستەم و زۆردارى ئەووە. بەلام خوداى نوې مروڤەكانى

ئازاد ده کرد به وهی هه پرسیارکیان دهوئیت بیکه ن و هه رچیان دهوئیت نه نجامی بده ن، به لام به مه رجیک ئازاری هیچ که سیك نه دهن.

خودای پیشوو خه لکی له نه فسانه و نه زانی و ترس پزگار کرد، به لام نه فسانه و نه زانی و ترس به شیوه یه ک خوئی به سه ر پوخی خه لکیدا زالکردبوو که بگره به له ده ستدانیشیان ده ترسان.

ئه گه ر خودای تازه خاوه نی شیوه یه کی تایبه ت به خوئی بوایه، خه لکی زووتر باوه ریان پیده هیئا و ده یانپه رست، به لام میسریه کان ناتوانن له وه تیبگه ن که له وانه یه خودایه کی بی شیوه و په یکه ر ئه گه ری بونی هه یه.

خه لکی ناتوانن له وه تیبگه ن که خودای نوئی، وه ک سروشت وایه که له هه موو شوینیك ناماده یه، به لام هیچ که سیك نایبینیت، شوینه وار و جیده ستی له هه موو شوینیكدا به دی ده کریت، بیئنه وه ی شیوه یه ک له خو بگریت.

خه لکی ناتوانن له وه تیبگه ن که ته وای ئه و خودایانه ی که تا مپو هاتون، ته نها له پیناوی کاروباریکی دنیا یی هاتون و ته نها "ئاتون"ه که سه ره پای کاروباره دنیا ییه کان خوشبه ختی جاودانی خه لکیش مسوگه ر ده کات.

خه لکی به هوئی هه زاران سال نه فسانه په رسته یه وه، ناتوانن له وه تیبگه ن کاتیک فیرعه ون ده لیت "ئاتون" له بونا یه تی ئیوه و دلئ ئیوه دایه، نه ک له شوینیکی تایبه تدا، واتای چی ده گه یه نیئت؟

ئه مانه خوویان به وه وه گرتبوو که خودا له شیوه ی په یکه ریك له ده ره وه ی خو یاندا ببینن و خودای نه بینراو که له هه موو شوینیكدا یه بوئ نمونه له ناو دلئ مروقدایه، به لای ئه وانه وه جیی باوه ر و په سه ندکردن نیه.

فیرعه ون وای ده زانی که هه موو خه لکی به نه ندازه ی ئه ی هه ست و په یبردنیان هه یه و ده توانن له وه تیبگه ن که ئه و چی ده لیت و ئاگاداری ئه وه نیه که له هه زاران سال پیشتره وه، له دروستبونی قوچه کیه کانه وه تا ئه مپو خه لکی، نه زان و خه یالپه رست بون و ئه م قوناخه دورودریژه ی نه زانی و نه فسانه په رستی خه لکی له ئاره له کانیش بیهه ست تر کردبوو و نه یانده توانی په یی به وه ببه ن که خودا له دلئ مروقدایه.

بوئ نمونه یه کیک له وشتانه ی که فیرعه ون باسی ده کات ئه وه یه که هه موو که سیك، خودایه کی له دلدا یه، وه به په ریژه ی مروقه کان خودا هه یه و هه ر میسریه ک کاتیک گوئی

لەم قسە یە دەبیّت، و دەزانیت کە فیرەوون شیت بوو و لەدلی خۆیدا لەگەڵ خۆیدا دەدویت و دەلیت: ئەگەر بەژمارە ی مرقەکان خۆدا هەبیّت، کەواتە کۆ دەبیّت ئەم خۆدایانە بپەرستیت، چونکە خۆدا ئەوەندە زۆرە کە بۆ پەرستنی هەر خۆدایەک تەنها یەک کەس هەیە.

لەوانە یە فیرەوون بتوانیت قوچەکیکی وەک ئەم قوچەکە مەزنە ی ئیستا دروست بکات، بەلام ناتوانیت ئەو ئەفسانە و خەیاڵپلۆیە ی کە هەزاران سالە لەپۆخی خەلکی پاك و دوریان بکاتەو، لەبەرئەو ی دورخستنهو ی ئەفسانە لەپۆخی نەتەو یەک لەدروست کردنی قوچەکیەکی مەزن سەختترە، لەو کۆچەمدا بینیم کە زەویەکانی میسر بەچ شیو یەک دوا ی هەلچونی پوباری نیل، بە بەکار نەهێنراو ی ماو تەو و لەباتی گەنم، گیای گەزنە و جوړەها هەرزە گیای تری لەسەر پواو.

سەرپرای ئەو ی کاتی وەشانندی تۆو بوو، جوتیارەکان بەدەستە پاچە یی مابو نەو و تۆوی خۆیان نەدەو وەشان و هەندیک لەجوتیارانی ش، گلیگەکانیان بەجی هێشتبوو و پینگای شاریان گرتبوو بەر، چونکە وای لیکیان دەدایەو کە کێلگەکانیان لەلایەن نامونەو نەفرەتی لیکراو و جگە لە گەنمیکی بیسود هیچی تری لی ناپویت.

پرسیارم لەو جوتیارانە کرد کە لەمالی گلینەکانیاندا دانیشتبون: ئێو بۆچی تۆوی خۆتان ناوەشیئن و بۆچی بەم تەمەلە یەتان خۆتان توشی برسێتی دەکەن.

لەو لāmدا وتیان: تۆ وەشانندی ئیمە بیسود، چونکە دوا ی ئەو ی کاتی درەوکردنی هات، جگە لە گەنمی پەلەدار، هیچ شتیکی تر نابیتە بەشمان و مندالەکانمان بەهۆی خواردنی ئەو نانە ی کە لەم گەنمە دروست کراو مردون.

هیچ کەسیکی شاری "ناسو" ناگاداری ئەو نەخۆشیە نەبوو کە لەگەنمی پەلەدارەو سەرچاو دەگریت و منیش بۆیە کە مین جار لەویدا ئەم جوړە نەخۆشیەم بیست.

ئەم نەخۆشیە تەنها توشی مندالەکان دەبوو و ژن و پیاو بەلخەکانیش توشی ئەو جوړە نەخۆشیە نەدەبون، ئەم نەخۆشیە ورگی مندالەکانی دەئاوسان و پزیشکەکانیش نەیان دەتوانی چارەسەریان بکەن، مندالەکانیش بەهۆی بەرگەگرتنی ئازاریکی زۆرەو گیانیان لەدەست دەدا، من لەویارەو دا نەبووم کە ئەم نەخۆشیە لەگەنمی پەلەدارەو سەرچاو بگریت، بەلکو ئەو یەکیکە لەو نەخۆشیانە ی کە لەئاو وە بلاو دەبیتهو، کە لەپایز و زستاندا بەهۆی هەلچونی پوباری "نیل" وە

لەمىسردا بلاۋ دەبىتتە، بەلەم جوتياران دەيانوت ئەو نەخۇشە لەپىنى گەنمى
پەلەدارە، لەمىندالەكاندا دەردەكەۋىت.

من دەمزانى كە فىرەون ھىچ تاوانىكى لەبەرامبەر ئەم نەخۇشەدا نىيە، چۈنكە ئەو
نەيدەۋىست ئەو نەخۇشە بىتە بون، بەلكو تاۋانى "ئامون"ى خوداى پىشۋە كە ئەو
جۈرە نەخۇشەى ھىناۋەتە بون يان كاھىنەكانى دەستيان لەم تاۋاندا ھەيە و بەھۋى
بەكارھىنانى ھەندىك كەرەستەۋە بونەتە ھۋى پەيدا بونى ئەم جۈرە نەخۇشە.

لەبەرئەۋەى من پەلەم بوو بۇئەۋەى زووتر بگەمە "تبس" بەسەۋل لىدەرەكانم وت:
خىراتر سەۋل لىدەن و دواى ئەو بېرىك زىر و زىوم پىدان، بۇئەۋەى لەنىۋ خۇياندا
دەبەشى بگەن.

دواى چەند ساتىك بىستەم كە سەۋل لىدەرەكان لەنىۋ خۇياندا قسە دەكەن و دەلىن
بۇچى دەبىت خىراتر سەۋل لى بدەين، بۇئەۋەى ئەم پىاۋە كە بەئەندازەى بەرازىك
قەلەۋە زووتر بگاتە شۋىنى خۇى؟

ئەو باۋەرى بەخودايەكە كە ھەموو كەسىك بەچاۋىكى يەكسان تەماشە دەكات و
ھىچ جىاۋازىكە لەنىۋان پزىشكى فىرەون و سەۋل لىدەرەكاندا نىيە، ئەگەر ئەم پىاۋە
راست دەكات و باۋەرى بەيەكسانىيە، دەبىت خۇشى ۋەك ئىمە بىت و سەۋل لىدات،
بۇئەۋەى دەستى بلوق دەرىكات و بزانىت كە ناتوانىت بلوقى دەستەكان بەچەند دلۇپ
ئاۋجۇيان كەمىك زىر و زىو چارەسەر بكات.

من دەمتوانى دواى بىستەنى ئەم جۈرە قسانە، گالۆكەكەى خۇم بەشان و بال و
پىشتىاندا بكىشم، بەلەم ئەم كارەم نەكرد، بەلكو بەرەۋپويان پۇشتەم و وت: سەۋلىكم
پىدەن، بۇئەۋەى بۇ لىخۇرىنى ئەم كەشتىيە ھاۋكارىتان بگەم.

ئەۋانىش سەۋلىكىيان پىدام، منىش سەرىكى ئەو سەۋلەم خستە ناۋ ئاۋەكەۋە و
سەرەكەى تىرىم گرت بەدەستەۋە و ۋەك ئەۋان دەستەم بەسەۋل لىدان كىرد، دواى
ئەۋەى دە جارىك سەۋل لىدا، زانىم كە سەۋل لىدان كارىكى زۇر دژۋارە و زۇر زو
مروۋ ماندو و شەكەت دەكات و تەنھا كەسانىك دەتوانن سەۋل لىدەن كە ماۋەيەك
مەشقىان لەسەر كىردىت.

زۇرى نەخاياندا كە ناۋمىشتم لەبنى پەنجەكانمەۋە بلوقى دەركىرد و توشى پىشت
ئىشەش بوم و بەرادەيەكىش ئازارم ھەبوو كە خەرىك بوو لەھۇش خۇم بچم.

ويستم دەست لەسەول لیدان ھەلگرم، بەلام ئاگاداری ئەو بووم کە دەبمە ماھە
گالتەجاری سەول لیدەرەکانی تر و ئەوانیش تائەوکاتە دەگەینە نزیک
شاری "تبس" ھەو پیم پیدەکەن، ئەو بوو لەو پۆژەدا ھەر سەولم لیدان تا لەھۆش خۆم
چوم، دواي ئەو کرێکارەکانی کەشتی منیان بردەو ژیورەکەي خۆم و لەسەر جیگە
خەو کەي خۆمدا خەواندیان.

پۆژی دواي سەرەرای ئەو دەستەکانم چەند پینەیهکیان پتو بوو ھەرەھا
پشتیشم بەھۆی سەول لیدانی پۆژی پێشوو ئازاری دەکرد، بەلام دوبارە دەستم
کردەو بەسەول لیدان. ئەو پۆژە ھەستم کرد کە سەول لیدەرەکان بەچاوی پێزەو
تەماشام دەکەن و پێیان وەتم: تۆ سەرگەورەي ئیمەي و ئیمەش نۆکەري تۆين. بۆيە تۆ
نابیت سەول لیدەيت، ئەگینا بنی ئەم کەشتیە دەبیت بە بنمیچ و ئیمەش کاتیك
سەرمان بەرەوخوار دەبیتەو، دەست بەرێکردن دەکەين.

یەکیك لەسەول لیدەرەکان وتی: "سینۆھە" خوداکان جیگای ھەموو کەسێکیان
دیاری کردووە و جیگای تۆش سەول لیدان نیە، چونکە تۆ کەسێکی خاوەنداریت و
ئیمەش کە نۆکەرين دەبیت سەول لیدەين. بەلام من گویم لەقسەکانیان نەگرت و
بەردەوام سەولم لیدەدا تا لەپۆژی سییەمدا ھەستم بەو کرد کە سەول لیدان بەلای
منەو زۆر ئاسانتەر بوو و چیتەر پشتم ئیش ناکات.

وردە وردە ئەو ئیشەي بەھۆی سەول لیدانەو لەجەستەمدا دروست بوو کۆتایی
پێھات و منیش پەیم بەو برد کە سەرەرای ئەو کیشم دابەزیو، بەلام بەناسودەي
پیدەکەم و ھەناسە دەدەم و وەك بلی لاویەتي لەدەستچوم بۆ گەرابیتەو.

خزمەتکارەکانم کە لەناو کەشتیەکەدا بو، گالتەیان پیدەکردم و دەیانوت کە
دویشکێك "سینۆھە" ی گەستوو، یان ئویش وەك تەواوي دانیشتوانی شاری
"ئاسو" شیت بوو، ئەگینا پیاویك کە پزیشکی تایبەتي فیرعەونە، لەپال سەول
لیدەرەکاندا دانانیشیت و وەك نۆکەرەکان سەول لیدادات. بەلام من شیت نەبوم و
نەمدەويست بەبەردەوامی سەول لیدەم، چونکە دەمزانی ھەر ئەوکاتەي گەشتمەو
"تبس" دەست لە سەول لیدان ھەلدەگرم.

بەمشێوھە ئیمە گەشتینە شاری "تبس" و ھیشتا بەتەواوي لە "تبس" نزیک
نەبووینەو شەي "با" کان بۆنی تایبەتي ئەو شارەي پێگەیاندين و چیتەر پی

بەخشیم، چونکە ئەو کەسەى چاوى لە "تبس" دا ھەلھەنايیت و تیییدا گەورە بويیت، ھىچ کاتيک بۆنى تايبەتى ئەو شارە فرامۆش ناکات.

پیش ئەوہى خۆم بکەم بەشارى "تبس" دا خۆم شۆرد و عەترەم لەجەستەم دا و جلیکی باشم لەبەرکرد، بەلام جەلەکەکانم لەبەردا گەورە بويون، خزمەتکارەکانم خەمبارى ئەوہ بويون کە من کەمیک لاواز بوم، لەکاتیکیدا من خەمى لاوازم نەدەخوارد. یەکیک لە خزمەتکارەکانى خۆم نارد بۆ ماکەم لە "تبس" بۆئەوہى "موتى" لەھاتنم ئاگادار بکەنەوہ.

چونکە دواى ئەو جارەى کە بى ئاگادارى ئەو خۆم کردبوو بەمالدا و "موتى" لیم توپە بوو، چونکە بى ھىچ ئاگادارکردنەوہیەکی ئەو گەرابومەوہ. بۆیە نەمویرا پیش ئەوہى ئاگادارى بکەمەوہ پرۆمەوہ بۆ مال.

دواى ئەوہى زێر و زیوم بەنیو سەول لیدەرەکاندا دا بەشکرد، و تەم: ئەوہ بى لەموچەکەتان، خەلاتیکە لەلایەن مەوہ بۆئیوہ، بۆیە برۆن و خواردنەوہى پاک و پاراو بخۆنەوہ، چونکە "ئاتون" خوشگوزەرانى سادەى خەلکی خوش دەویت و زیاتر بەخوشحالی و خوشگوزەرانى کەسە ھەژارەکانى خوشحال تر دەبییت، لەبەرئەوہى ھەژاران بەسادەیی کاتى خویان بەخوشى بەسەر دەبەن.

کاتیکی سەول لیدەرەکان زێر و زیوہکەیان لى وەرگرتە، دەموچاویان دا بەیەکدا و یەکیکیان وتى: ئیمە لەزێر و زیوی تۆ دەترسین.

پرسیم: بۆچی؟

ئەویش وتى: لەبەرئەوہى تۆ ناوی "ئاتون" ت ھینایە زمان و ئیمە لەوہ دەترسین کە زێر و زیوہکەت نەفرەتى لیکراییت و ببیتە مایەى بەدبەختی ئیمە.

تینگەشتەم کە ئەم قەسەییەیان لەو متمانەییەوہ سەرچاوە دەگریت لەبەرامبەر مندا ھەیانە، چونکە دواى ئەوہى لەگەل ئەواندا سەولم لیدا، سۆزیان لەبەرامبەر مندا بزوا و متمانەییەکی تايبەتیان لەبەرامبەر مندا پەیدا کردووە.

منیش پیم وتە: ئاسودە خەيال بن لەوہى ئەم زێر و زیوہ نەفرەت لیکراو نیه لەبەرئەوہى زێر و زیوی بیخەوشە و تیکەلى مسى شارى "ئاسو" نەکراو، ئەگەر لەوہ دەترسن کە زێر و زیوہکەم نەفرەتیان لیکراییت، ھەرنیستە برۆن و بیگۆرنەوہ و بەخواردنەوہیەکی پاک و پاراو، بەلام ترسى ئیوہ لە "ئاتون" ببینەمایە، چونکە

"ئاتون" خودایه کی ترسناک نیه. ئەوانیش وتیان "سینۆهه" ئیمه له "ئاتون" ناترسین، چونکه هیچ کهسیک له خودایه کی بێدهسته لات ناترسیت، به لکو ئیمه له فیرعه ون دهترسین، چونکه دهزانین ئەگەر ئەو بزانیت که ئیمه خودای ئەو ناپه رستین، بمانگریت و په وانه ی کانه کانزا کانمان بکات. ئەوکات سه ول لیدهره کان، له کاتی کدا خه ریکی گۆرانی وتن بون، پێگای مه یخانه و سوژانیخانه کانیان گرتە بهر.

منیش زۆر چه زم ده کرد وه ئەوان گۆرانی بلیم، به لام که سایه تی و پله و پای من پێگرم بوو.

کاتی ک خزمه تکاره کانم ئاگاداری ئەوه بوو که من دهمه ویت له که شتی که دابه زم، پێیان وتم: که می ک دان به خۆتدا بگره بۆئه وه ی که ژاوه یه کت بۆ به ینین، به لام من چاوه پێی که ژاوه که م نه کردو پێگای مه یخانه ی "کلکی تیمساحم" گرتە بهر و دوا ی ماوه یه ک "مریت" م له و مه یخانه یه دا بیینی.

"مریت" چیتر وه ک رابردوو لاو نه بوو، به لام به ژنیکی جوان له قه له م ده درا و کاتی ک چاوم پێی که وت ئاگاداری ئەوه بووم که هیچ کاتی ک ئەوم به و پاده یه خۆش نه ویستوه.

کاتی ک "مریت" چاوی پیم که وت هه ردوو ده ستی خسته سه ر ئەژنۆکانی و سه ری بۆ دانه واند، دوا ی ئەوه لیم نزیک بویه وه و ده ستی به شان و پشت و سینه و ورگمدا هینا و وتی: "سینۆهه" چی پویداوه که ئەوه نده لاواز بویت و چاوه کانت ده دره وشین وه.

وتم: دره وشانه وه ی چاوه کانم له ئیشقه وه سه رچاوه ده گریت، له بهر ئەوه وش لاوازیوم که دهمویست زووتر خۆم بگه یه نمه تۆ و له گه لتدا رابویتم.

"مریت" وتی: مه گەر خیرایی مروۆ له کوچکردندا لاواز ده کات؟

وتم: به لێ، چونکه کاتی ک مروۆ خیرا پێ ده کات، چه وری جهسته ی ده توینیت وه و لاوازی ده کات.

"مریت" وتی: "سینۆهه" سه ره پای ئەوه ی ده زانم که درۆ ده که یه ت، چیژم له م درۆیه ت وه رگرت، چونکه هه رچی له بهر ژه وه ندی ئیشقدا بییت، ئەگەر درۆش بییت چیژبه خشه.

به لّام تو له کاتی خویدا هاتیت، چونکه ئیستا وه ززی به هاره و له به هاردا، زهوی و ئاسمان و هه موو بونه وه ریکی گیاندار هانی ئیشقبازی ده دات.

ئه گهر من لاوازی بویتم، ئهوا له بهرامبهردا "کاپتا" ی نوکهری پيشوم، له جاران قه له وتر بووه و بینیم که جلیکی گرانبه هاتری له بهر کردووه و چه ند ملوانکه یه کی ئالتونیشی له مل کردووه و پارچه زیړیکیشی به سهر چاوه کویره که یه وه هه لواسیوه و به چه ند گه وه ره یکیش ئه و پارچه ئالتونه ی رازاندوه ته وه.

کاتیك "کاپتا" چاوی پیم که وت له خوشیاندا دهستی کرد به گریان و هاواری کرد ئه م پوژه پوژه بگریت، چونکه خاوه نه که م له مرودا گه راوه ته وه.

ئه وکات "کاپتا" منی برده یه کیك له ژوره تایبه ته کانی ئه و مه یخانه یه و له سهر فهرشیکى ئه ستور و نهرم داینیشاندم و مریتیش باشتړین خواردنی مه یخانه ی بوهینانین، له کاتیكدا سه رقالی نان خواردن بوین "کاپتا" وتی:

گه وهره "سینوهه" ئه و پوژه ی پیت وتم گه نه که ت بو دایینکردنی تووی جوتیارانی میسر به نیو جوتیاراندا دابهش بکه م و له کاتی خهرماندا له بهرامبه ر هه ر کاسه یه ک گه نمدا ته نها یه ک کاسه یان لی وه رگرین، وام ده زانی شی ت بویت. به لّام ئه و کاره ی تو ئیمه ی له شکست هینان پزگار کرد، چونکه دوا ی ئه وه ی من گه نه که ی تو م به نیو جوتیاره کاندا دابهش کرد و ئه وانیش وه شانديان، "ئامی" کاهینی مه زنی په رستگای "ئاتون" یش بۆئه وه ی گه نم بۆ جه نگاوه رانی میسر له "غه زه" یان ئه و که سانه ی لایه نگری میسریه کائن و له وی شه رده که ن، فه رمانی دا ده ست به سهر گه نمی سه رمایه داراندا بگرن.

له ئه نجامدا له لایه ن "ئامی" یه وه به فه رمانی فیرعه ون و خودا که یه وه دهستی به سهر گه نمی سه رمایه داره کاندا گرت، به لّام ه یچ که سیك ناتوانیت ده ست به سهر گه نمی تو دا بگریت، چونکه ئیمه دابومان به جوتیاره کان و ئه وانیش وه شانديان و دوا ی ئه وه ی به روبومی خو یان کوکرده وه، هه مان ئه و گه نمه ی پیمدا بون لیم وه رگرتنه وه، بۆیه ئه م کاره ی تو بووه هو ی ئه وه ی گه نمی ئیمه وه ک خو ی له خه زینه دا بمینیتته وه.

دوا ی ئه وه ش ئاگاداری ئه وه بووم که تو به فه رمانی "فیرعه ون" پوشتویت بۆ میسر بۆئه وه ی په یماننامه ی ناشتی له گه ل سو ریادا مو ر بکه یت و هه والی مو رکردنی ناشتی به های گه نمی که مکرده وه منیش وا لیکمدا یه وه دوا ی به رپا بونی ناشتی

بازرگانه‌کانی میسر بریکی زۆر گه‌نم ده‌نیرن بۆ سوریا و به‌و هۆیه‌وه نرخى گه‌نم به‌رز ده‌بیته‌وه، بۆیه پېرى خه‌زینه‌كانمان گه‌نم كړى و هر نه‌وكاته‌ى تۆ له‌سوریا گه‌رايته‌وه و چویت بۆ شارى "ئاسو" و په‌یماننامه‌ى ناشتیت دا به‌ فیرعه‌ون، كه‌شتى میسر په‌كان كه‌ پېربون له‌گه‌نم پښكای سوریا یان گرتو به‌ر و دواى نه‌وه نرخى گه‌نم به‌رز بویه‌وه. به‌لام گه‌نم له‌وه گرانتریش ده‌بیټ، چونكه سه‌رتاسه‌رى زستانى نه‌مسالى میسر سالیكى بیبه‌روبوم ده‌بیټ، چونكه جوتیاره میسر په‌كان خویان له‌وه‌شاندى گه‌نم -به‌هوى نه‌وه‌ى "ئامون" نه‌فهرتى له‌ جوتیار و به‌روبوم كړدوه- ده‌پاریزن.

له‌كاتیكدا من ده‌زانم نه‌فهرت كړدى گه‌نم هیچ راستیه‌ك له‌خو ناگړیت و نه‌و په‌لانه‌ى كه‌ به‌سهر گه‌نمه‌وه ده‌بینریت، له‌خوین یان له‌ماده‌یه‌كى تره‌وه سه‌رچاوه ده‌گړیت كه‌ كاهینه‌كانى "ئامون" و موریده‌كانیان به‌سهر گه‌نمى جوتیاراندا ده‌پېژنین، بۆنه‌وه‌ى جوتیاره‌كان بترسن، به‌لام نه‌گهر من و تۆ نه‌م بابه‌ته به‌جوتیاره‌كان بلین، باوه‌پمان پیناكه‌ن، چونكه نه‌وان دلنیا یان له‌وه‌ى "ئامون" ى خودای پېشوو نه‌فهرتى له‌كیلگه‌كانى نه‌وان كړدوه.

"كاپتا" پښى وتم: "سینووه" ى گه‌وره و به‌پېژم، ئیمه له‌سه‌رده‌میكدا ده‌ژین كه‌ ده‌وله‌مهنده‌كان به‌جۆره‌ها شیوه ده‌وله‌مهنده‌بن، بگړه ده‌توانن سود له‌گۆزه‌ى كۆنیش بۆ به‌ده‌ست هینانى زیږ و زیو وه‌رگرن، بۆیه ده‌بیټ نه‌وه‌شت پى بلیم كه‌ له‌دوا بین زستاندا من سه‌د كه‌رته‌ى سه‌د گۆزه‌ى كۆنم فروشتوه.

وتم: "كاپتا" تۆ نه‌و هه‌موو گۆزه‌ كۆنه‌ت له‌كوپوه هینا بۆنه‌وه‌ى بیانفروشى؟
"كاپتا" وتی: هه‌رنه‌وه‌ى من ئاگادارى نه‌وه بووم كه‌ كۆمه‌لیك سه‌رقالى كړینی گۆزه‌ى كۆن، یه‌كسه‌ر نه‌وه‌م به‌نوكه‌ره‌كانى خۆم پاسپارد كه‌ بېړۆ و له‌میرنشینه‌كاندا گۆزه‌ كۆنه‌كانم بۆ بكړن و بۆم بنیرن، نه‌وانیش به‌كه‌شتى گۆزه‌ كۆنه‌كانیان بۆ ناردم و من له‌ویوه بارم ده‌كردن بۆ میسرى خوارو و له‌وى دم فروشتن.....منیش وتم: گۆزه‌ كۆنه‌كان له‌میسرى خوارودا به‌كه‌لكى چى دین؟

"كاپتا" وتی: لیږه نه‌وه بلاو بوبویه‌وه كه‌ له‌میسرى خوارودا، بۆه‌لگرتنى ماسى له‌ناوى سویردا، پښكایه‌كى تازه دۆزراوه‌ته‌وه، كه‌ پښویستى به‌ به‌كاره‌ینانى گۆزه‌ى كۆنه، به‌لام ده‌زانم نه‌م هه‌واله‌ درویه، چونكه له‌میسردا سود له‌گۆزه‌ كۆنه‌كان

وەرناگیریت، بەلکو لەپەڕی کەشتیەو دەیگوازنەو بۆ سوریا و هیچ کەسێک نازانیت گۆزە ی کۆن لەسوریا دا بەکەلکی چی دەخوات.

بابەتی گۆزە کۆنەکانی میسر کە بۆ سوریا بار دەکرا، زۆر مایەیی سەرسوپمان بوو، چونکە هەرچی بیرم لێ دەکردەو نەمدەتوانی لەو تیبگەم کە سریانیەکان چ سودێک لەگۆزە کۆنە میسریەکان وەردەگرن، بەلام لەبەرئەوێ بابەتی گەنمەکە گرنگ تر بوو، بەو ھۆیەو بابەتی گۆزەکەم فەرامۆش کرد و بە"کاپتا"م وت: تا دەتوانی گەنم بکەرە، بەلام دەبێت خۆت گەنمەکە بکڕیت، بۆئەوێ خۆت چاوت بە گەنمەکە بکەوێت، بۆئەوێ نەوێ گەنمیکی کۆن بکڕیت یان گەنمێک بکڕیت ھێشتا کال و پێنەگەیشتووە.

ئەگەر بۆ کڕینی گەنم پێویستت بە زێڕ و زیو بوو، هەرچیم ھەیە بێفروشه و زێڕ و زیوی پێویست بۆ کڕینی گەنم بەدەست بەینە، چونکە کێلگە بەرەڵاکی میسر بەچاوی خۆم بینی و دلنایام کە لەزستانی ئایندەدا، بێبەرۆبومیەکی سەخت پوو لەمشارە دەکات، ھەرەھا لەبەرئەوێ بیستومە بڕیکی زۆر گەنم پوانەیی سوریا کراوە، ئەگەر بتوانی بڕیک لەو گەنمەش لەبازرگانەکانی سوریا بکڕیتەو و بێگەرپێنتەو بۆ میسر.

"کاپتا"وتی: گەرەم تۆ راست دەکەیت، بەلام ئێمە ئەگەر گەنم بکڕین، تۆ لەئایندەدا دەبیتە دەولەمەندترین پیاوی میسر و سامانی تۆ لەسامانی فیرعەون زیاتر دەبێت.

بەلام بازرگانەکانی سوریا گەنمی ئێمەیان بەناونیشانی ئەوێ کە ناشتی لەنیوانماندا بەرقەراربوو لێ دەکڕن و لەژێر دەستی ئێمەدا دەریان کێشاو و لەئێمە ئازا و زیرەکترن و دان بەخۆیاندا دەگرن، بۆئەوێ کاتیکی وشکەسالی و بێبەرۆبومی بالی بەسەر میسردا کێشا، ئەوکات گەنمەکە دەگەرپێنتەو بۆ میسر و دە ئەوێندەیی نرخێ پێشووی پیمان دەفروشنەو و ئەم"ئامی"یە گەرئەوێ کاهینی مەزنی"ئاتون" ناتوانیت لەو تیبگات کە بارکردنی ئەو ھەموو گەنمە بۆ سوریا، ئەم ولاتەیی لەدانەوێلە خالی دەکات.

دوا ی چەند ساتیکی تر بەھۆی ئەوێ"مریت"خۆی کرد بەژوردا، من بابەتی گەنم و وشکەسالی و بێبەرۆبومی ئایندەیی میسر فەرامۆش کرد.

دوای هاتنی "مریت" نۆکەری پېشوم پۆشته دەرەو، چونکە کاتی خەوتنم هاتبوو، کاتیک "مریت" لەو ژۆرە پۆشته دەرەو بۆئەوێ من کەمیک بەویمەو هەستم بەو کرد کە بەبونی ئەم ژنە هەست بەتەنهایی ناکەم و چیتەر نابێت من بە "سینۆهە" ی گۆشەگیر بانگ بکەن.

پۆژی دوایی "تھوت" ی بچوکم بینی و بەرەو پوم پایکرد و بەدەستە بچوکهکانی باوەشی بەمەلدا کرد، چونکە هەر بەو شیۆهەیی "مریت" لەکەشتیەکەدا فێری کردبوو، منی بەباوکی خۆی بانگ کرد و منیش بەهۆی بیرەوێ بەهیزی ئەو منداڵە کە هیشتا منی لەبەر نهچوووەتەو سەرم سوپما.

"مریت" وتی: دایکی ئەم منداڵە کۆچی دوایی کردووە، لەبەرئەوێ من بردومە بۆئەوێ خەتەنە ی بکەم، ئەرکی بەخیوکردنیشی لەئەستۆی منداڵە، منیش ناچارم چاودێری لێبکەم.

"تھوت" زۆر زوو لەلای هەموو کەپیارانی مەخانی "کلکی تیمساح" دا خۆشەویست بوو و هەریەک لە کەپیارە هەمیشەییەکانی مەخانی، بۆئەوێ من خوشحال بکەن، بەپێویستیان دەزانی کە دیاریەک یان کەرەستە یاریەک بۆ ئەو منداڵە بکەن.

ئەوکات "تھوت" هات بۆ مەلەکە ی خۆم و "موتی" خزمەتکاریشم کە بەردەوام دەبویت من دەبێت ببمە خاوەنی منداڵیک، بۆیە بەبینینی ئەو منداڵە زۆر خوشحال بوو.

کاتیک من "تھوت" م دەبینی کە لەژێر درەختەکاندا یاری دەکات یان لەگەڵ منداڵەکاندا لەکۆچە و کۆلندا پادەکات، سەردەمی منداڵی خۆم لە "تبس" دا دەهاتەو یاد و ئەوێم بەبیر خۆم دەهینایەو کە منیش وەک "تھوت" لەسەردەمی منداڵیدا زۆر حەزم لەیاری دەکرد.

"تھوت" بەهۆی مانەوێ لەمەلەکەمدا زۆر خوشحال دیار بوو و منیش لەشەودا ئەوێم لەتەنیششت خۆمەو داندەنیشاند و سەرەپای ئەوێ هیشتا منداڵ بوو وانەم پێ دەوت.

زۆر زوو ناگاداری ئەوێ بووم کە "تھوت" منداڵیک زۆر زیرەک و هۆشیارە و زۆر زوو فێری وێنە و هێماکان دەبوو، بۆیە بپریم دا بینیرمە باشتەین قوتابخانە ی شاری "تبس" بۆئەوێ لەو قوتابخانەیدا لەگەڵ منداڵە وەجاخزادەکاندا بخوینیت، "مریت" ییش بەبێستنی ئەم بپریمە من زۆر خوشحال بوو.

"موتى" ھەموو پۇژىك بەھەنگۈين شىرىنى بۇ دروست دەکرد و خواردنى خوشى پىدەدا و لەباوەشىدا دەيخەواند و چىرۆكى بۇ دەگىرايەو بەئەوئى خەوى لى بگەوئت.

ئەگەر بارودۇخى كۆمەلەيتى "تبس" بەوشىوئە تىك نەچوايە، من لەم ژيانە ئارامەدا ھەستم بەخوشبەختىەكى زۆر دەکرد. بەلام بارودۇخى "تبس" تا دەھات خراپتر دەبوو و پۇژىك نەبوو لەشەقامەكاندا بەھوى "ئامون" و "ئاتون" لەنىوان لەخەلكىدا نەبىت بەشەپ و يەكتى برىندار نەكەن.

بەرپرسانى فېرەونىش ئەو كەسانەيان دەستگىر دەکرد كەلەشەپرەكاندا بەشداريان لەبەرگىرى كردنى خوداى پىشووئى "ئامون" دا دەکرد و بەكەشتى يان لەرپى وشكانىەو دەيانناردن بۇ كانە كانزان، ئەگەر ژن بوايە ئەوا دەيانناردن بۇ كىلگەي "ئاتون" بەئەوئى لەوى خۇيان بەكارى كشتوكالەو سەرقال بگەن. بەلام كاتىك ئەم ژن و پياوانەيان لە "تبس" دور دەخستەو، ئەوان وەك پالەوانىكى شەھىد پىگاي كانە كانزاكانيان دەگرتە بەر و خەلكى گوليان بۇ ھەلدەدان و سوژدەيان بۇ دەبردن و دورخراوەكانىش دەستيان بۇ پادەووشاندن و دەيانوت: ئىمە دەگەپىنەو و بەشيك لەخوئىنى "ئاتون" دەپىژىنە سەر زەوى و بەشىكىشى دەپىژىنە ناو پىكەو و وەك ئاوجۇ دەيخۆنەو.

خەلكى بەشىوئەك پشتگېريان لەدور خراوەكان دەکردن كە سەرەپاي ئەوئى جنىو و قسەى سوکيان بە بە "ئاتون" دەوت، پاسەوانەكان نەياندەوئرا بەھوى ئەو قسانەيان لىيان بەدن، چونكە دەيانزانى لەھەمان ئەوكتەدا بەدەستى خەلكى بەكوشت دەدرىن.

به‌شی چل و یه‌که‌م

له "تس" دا جه‌نگ له‌نیوان "خاچ و شاخ" دا به‌ریا بوو.

هی‌مای په‌پره‌وانی "ئاتون" یی خودای نوی "خاچی ژیان" بوو و ئەم خاچ‌ش یان به‌شیوه‌ی ملوانکه‌یه‌ک ده‌یان‌کرده ملیان یان له‌سەر جله‌کانیان وینه‌ی خاچکیان ده‌کیشا.

په‌پره‌وانی "ئامون" یی خودای پیشووش، "شاخ" یی هی‌مای سه‌ره‌کیان بوو، فیرعه‌نیش نه‌یده‌توانی شاخ له‌سەر‌کردن قه‌ده‌غه بکات، چونکه له‌و پۆژه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌ک له‌میسردا هاتووه‌ته بون، هه‌لگرتنی شاخ یه‌کیکه له‌جوانکاریه‌کانی پیاو و هیچ خودا و فیرعه‌ونیکی نه‌یده‌توانی ئەم جوانکاریه‌ی سروشتیه قه‌ده‌غه بکات.

پیاوه‌کان شاخیکی هه‌ندی‌کاتیش دوو شاخیان له‌سەر ده‌کردو شاخ یان شاخه‌کانیان له‌شه‌په‌کاندا، به‌چه‌کیکی هه‌په‌شه ئامیز له‌قه‌له‌م ده‌درا.

من له‌سه‌ره‌تادا نه‌مه‌ه‌زانی په‌پره‌وانی "ئامون" بۆچی شاخیان کردووه‌ته هی‌مای سه‌ره‌کی خۆیان، به‌لام له‌دواییدا ئاگادار بووم که شاخ یه‌کیکه له‌ ناوه مه‌زنه‌کان و والا‌کانی "ئامون"²³.

په‌پره‌وانی "ئامون" به‌شاخه‌کانیان په‌لاماری ده‌رگای فرۆشگای په‌پره‌وانی "ئاتون" یان ده‌دا و ده‌یان‌کرده‌وه و سه‌به‌تگه‌لیکی پر له‌میوه و سه‌وزیی و ماسیان ژیراوژور ده‌کرد و هاواریان ده‌کرد ئی‌مه شاخمان هه‌یه و ورگی "ئاتون" پارچه پارچه ده‌که‌ین....

---

²³ له‌کۆندا خودا‌گانی میسر دوو جوړ ناویان هه‌بوو به‌کیکیان ناویکی ئاسایی که هه‌موو خه‌لکیکی بێی ئاشنا بوو و هه‌ر به‌و ناوه‌ش بانگیان ده‌کرد، ناوه‌که‌ی تریان ناویکی تاپبست پان ناویکی والا بوو که کاهینه‌کانی ناوی خوداپان به‌و ناوه بانگ ده‌کرد و هه‌ندیک له‌خودا کۆنه‌کانی ئەو سه‌رده‌مه‌ی میسر تا بیست ناوی والا‌یان هه‌بوو.

ئیمە پەپرەوانی "ئامون" ین و "ئامون" شاخی پێداوین، بۆئەوێ سینه و ورگی دژمنانی پێ هەلدرین.

کاتیك ئازاوهگیرى شاخدارەکان گەشتە ئاستیک کە پەپرەوانی "ئاتون" بینیان ناتوان بەوشیوەیە بژین، بۆیە هەولێ ئەویان دا خاچگەلیك لەکانزاکان دروست بکەن کە سەری درێژی ئەو خاچە وەك چەقۆ بیّت.

لەبەرئەو هەندیک چەقۆیان دروست کرد کە دەستگیرەکەى وەك دوو شاخەى خاچەکە وابوو و خودی چەقۆکەش سەری درێژی ئەو خاچە بیّت و ئەم چەقۆیانە لەژێر شەروال یان لەژێر کراسەکەیانەو دەیانبەست بەکەمەریانەو و هەرنەوێ شاخدارەکان هەولێ ئازاردانیان بدایەن، چەقۆکانیان دەردەهینا و پەلاماری شاخدارەکانیان دەدا.²⁴

ناکوکی نیوان "ئاتون" و "ئامون" و شاخ و خاچ، بەشیوەیەك لە "تبس" دا بەرفراوان بوو کە بەهۆی ئەم ناکوکیەو کۆپ لەباوک و ژن لەهاوسەر لەیەکتر جیا دەبوونەو. ئەو پۆژەى خۆم کرد بە "تبس" دا وام دەزانی کە "تبس" شارى "ئامون" ه و لەویدا هیچ کەسێك لایەنگری "ئاتون" نیە، بەلام دواى ئەوێ خۆم کرد بەشارى "تبس" دا و چەند پۆژێك مامەو پەیم بەهەلەکەى خۆم برد و ئاگاداری ئەو بووم کە خودای نوێ لە "تبس" دا لایەنگریکی زۆر بەتایبەت لەنیو لاوان و نۆکەران و کریکارەکاندا هەیه.

خودای نوێ لەبەرئەو لەنیو لاو و کریکار و نۆکەراندا لایەنگری پەیدا کردبوو چونکە شتگەلیکی دەوت کە ئەم جۆرە چینه زۆر پێیان خوش بوو ئەم جۆرە قسانە ببیستن. بۆ نمونە لاوەکان بۆئەوێ دژایەتى پیرەکان بکەن لایەنگری ئەو ییروباوەرە نوییەیان دەکرد و کریکار و نۆکەرەکانیش بۆئەوێ دژایەتى دەولەمەندەکان بکەن پەيوەندیان بەخودای نویو دەکرد و خودای نویش بەتایبەت لەنیوان کۆلبەرانى لەنگەرگای "تبس" و کریکارانى چنن و دەباغخانە (کارگەى پێست خۆشە کردن) و نۆکەراندا لایەنگریکی توندپەرەى زۆرى پەیدا کردبوو، چونکە ئەم چینانە زیاد لەچینهکانی کریکاران زەحمەتیان دەکێشا و هەستیان بە بەشمەینەتى دەکرد، ئەوان

²⁴ تانیستاش دەستەى شمشیر و کێردى هەندیک لەمیرنشینەکانى ئەوروپا لەشیوەى خاچدایە و ئەم نەریتە لەمیسەر و "کریت" هەو بەشوێنەکانى تردا بلاو بووتەو و خاچ ماوەکە پێش "مەسیح" یش هێمای سەرەکی ئابنێ نەتەوەکان بوو.

دهيانبيست كه خودای نوی وتویه تی دهیئت جیاوازی له نیوان دهوله مهند و ههژار و خاوه ندار و نوکەر و کریکار و خاوه نکاردا له ناو بیریت و وایان دهزانی دواى ئه وه دهست به سهر سهروهت و سامانی دهوله مهنده کانداه گرن کریکاری و نوکهرایه تیان پینه کهن.

له نیوان پهیره وانی توندپه وی خودای نویدا، من هیچ چینیکم له چینی دزهکانی گۆرستانی شاری مردووهکان "گۆرستانی تبس" وهفادارتر نه بیینی، دزی گۆرستانهکان دهیانزانی بههوی ئه وهی فیرعه ون پقیکی زۆری له خودای پیشووه، چیت پاریزگاری لهشاری مردووهکان ناکات، له بهرئه وهی ناوی خودای پیشو به سهر گۆپ و کاسه و جلو بهرگ و کهشتی مردووه کانداهه لکۆلراوه.

ئه مانه دهیانوت ئیمه ده پۆین بۆئه وهی ناوی "ئامون" له سهر گۆپهکان پاک بکهینه وه، بهلام مه بهستی ئه وان تالانکردنی شتومه کی گرانبه های گۆپهکان بوو و شته کیش سوکه کانیشیان دههینا بۆ مه یخانهی "کلکی تیمساح" و له ژوری تایبه تی ئه وه مه یخانه یه دا دهیانفرۆشت به سه وداگهرو بازرگانهکان.

کۆمه لکی تریان که فرمانهکانی خودای نوییان بۆ بهرژه وهندی تایبه تی خویان دهقۆسته وه، ئه وه که سانه بون که پهیره وانی خودای پیشویان پیشانی کاربه دهستانی فیرعه ون ده دا، بۆئه وهی دهست به سهر سهروهت و سامانیاندا بگرن. بهلام کاربه دهستانی خودای نویش دهیانزانی ئه گه ر پۆژیک گۆپانکاری به سهر بارودوخدا بیئت و خودای نوی سهرنگون ببیئت و خودای پیشوو دهسته لات بگریته وه دهست، بی ئه ملا و لا دهیانکوژن.

ئه وه بوو بۆئه وهی پاریزگاری له حکومه تی خودای نوی بکهن، ههولیان ده دا که سه لاواز و ههژارهکان به بهرده وامی به ناو نیسانی ئه وهی لایه نگری خودای پیشوون، پیشانی کاربه دهستانی فیرعه ون بدن، کاربه دهستانی "تبس" یش دهقاوده ق وهک کاربه دهستانی شاری "ئاسو" کاریان ده کرد.

ئه مانه شاخداره بههیزهکانیان- که به ئاشکرا لایه نگری خویان بۆ خودای پیشوو دهرده پری- دهستگیر نه ده کرد، چونکه ده ترسان بکوژین یان بریندار بکړین، بهلام کریکاریک یان کاسپکاریکی ههژار کاتیک بی هیچ مه بهستیک ناوی "ئامون" ی بهینایه ته زمان، دهستگیریان ده کرد و په وانه ی کانهکانزاکانیان ده کرد.

شەوانە لايەنگرانى شاخ يان خاچ لە مەيخانە تايبەتەکانى خۆيانەو دەهاتنە دەرەو، چونکە پەپرەوانى "شاخ و خاچ" لە مەيخانەيەکى تايبەت بەخۆيان ئاوجۆيان دەخواردەو و ئەم دوو دەستەيە، لە شەقامەکانى "تبس" دا دەستيان دەکرد بە هاتوچۆ کردن و چرای سەر شەقامەکانيان سەرنگون و مەشخەلەکانيان خامۆش دەکرد و بەدەرەفتاريان دەنواند، ئەگەر دوو دەستەي دژ بە يەك بگەيشتنایە بە يەكترى، لە گەل يەكتردا بە شەپ دەهاتن و چەند کوژراوێکیان لەدواى خۆيانەو بە جى دەهێشت.

ئەو کەسانەي کە لە شوێنە گەشتەيەکاندا سەرقالی کارکردن بوون، يان لە شەقامەکان بەدواى کارێکدا بگەرايەن، بەرەوام شاخ و خاچيکیان لە گەل خۆياندا هەلەدگرت، ئەگەر بيانزانايە خاوەنکارە کاتێکەيان شاخدارە، شاخەکەيان پێنيشان دەدا و کاتیکيش بيانينيايە کابرای خاوەنکار خاچدارە خۆيان بە پەپرەوانى خاچ پى دەناساند.

لەنيوان لايەنگرانى خودای نوێ و کۆندا کەسانێک هەن کە هەم لە "ئامون" بێزار بوون و هەم لە "ئاتون". ئەمانە ئارەزوێ ئەوەيان دەکرد کە ناشتی و ئارامی لە "تبس" دا بەرەقەرار ببێت بۆ ئەوەي بتوانن خۆيان بەکار و کاسپيەو سەرقال بکەن، بەلام بەم ئارەزووی خۆيان نەدەگەشتن.

ئەم چینه نەيان دەتوانی پارێزگاری لەبيلايەنى خۆيان بکەن، چونکە لە هەردوو لایە هێرشيان بۆ دەکرا و ناچار دەبون بە لە بەرچاوگرتنى بارودۆخی ژيان و بەرژوهندی و پارێزەران و دۆستانی خۆيان، يان لايەنگرى شاخ بن يان لايەنگرى خاچ.

"کاپتا" ماوەيەك لە بەرامبەر هەردوو دەستەدا بەرگري لەخۆی کرد و هێچ هێمايەکی بۆ مەيخانەکەي خۆی هەلەنەبژارد. ئەو "کلکی تيمساح" ی بەباشترين هێمای مەيخانە دەزانی، بۆ ئەوەي بتوانێت هەم باج لە شاخدارەکان وەرگريێت هەم لە هەلگەرانى خاچ.

بەلام شاخدارەکانى دەيانزانى کە مەيخانەکەي ئەو شوێنى کۆبونەوێ کۆمەلێکی زۆری دزەکانى گۆپستانە، بۆيە نەيان دەهێلا "کاپتا" بۆ ساتیکيش ئاسودە بێت، بەکورتیەکەي نەيان دەوێرا پۆژيان شەو هێرش بۆ مەيخانەکەي ئەو ببەن. چونکە دەيانزانى کە کەسانێکی بەهێز پارێزگاری لە مەيخانەکەي "کاپتا" دەکەن، بەلام لە شەودا بەسەر دیوارەکانەو وێنەي شاخيان بەشیوەيەکی گالته نامیز دەکيشا، بۆيە

بۆماوەیەکی زۆر "كاپتا" ھەموو بەیانیەك ناچاربوو خەریکی کوژاندنەوێ ئەم جۆرە وینانە بێت.

دوای ئەوێ لە "تبس" دا نیشتهجی بوم، ئاگاداری ئەو بوم كە تەنھا نەخۆشە كۆلەبەرەكانی لەنگەرگا و نۆكەرگان سەردانم دەكەن، لەكاتێك جاران نەخۆشەكانی ئەم ناوچەیەش سەردانیان دەكردم.

پۆژێكیان دوو كەس لەپیاوانی دانیشتوی ناوچەكەى ئێمە لەشوینیكى چۆلدا چاویان بەمن كەوت و وتیان: "سینۆهە" ئێمە زۆر لەتۆ دڵگرانین و منداڵ و ژنەكانیشمان نەخۆشن و پێویستمان بەزانستی تۆیە، بەلام دەترسین سەردانت بكەین، چونكە تۆ لەژورى پزىشكیەكەتدا خاچیكت بەملتەو ھەلواسیو، ئەمەش بۆ ئێمە ھەرەشە نامیزە، ئەگەر ئێمە بۆ چارەسەرکردنى نەخۆشیەكانمان سەردانت بكەین، لایەنگرانى شاخ پەقمان لى ھەلدەگرن.

ئێمە لەنەفرەتى "نامون" ناترسین، چونكە بەتەواوى لەجەنگى خوداكان بێزار بوین و نازانین ئەم خودایانە چییان لەگیانی ئێمە دەوێت و بۆچی وازمان لى ناھینن كە بەوشیوەیەى خۆمان ھەزى لى دەكەین بەردەوامى بەژیانی خۆمان بدەین.

بەلام ئەگەر شاخدارەكان بزانن كەئێمە بۆچارەسەرکردن سەردانى نەخۆشخانەكەى تۆ دەكەین، بەكوشتەمان دەدەن یان ئەو كاتانەى ئێمە لەمال ئین و لەدەرەو سەرقالى كارێكین دین لەمنداڵەكانمان دەدەن یان دەرگای مائەكەمان دەشكێنن، چونكە ھەموو كەسێك دەزانێت كە تۆ پزىشكى تاییبەتى فیرەونیت و لایەنگرى خودای "ئاتون" ی و ئەو خاچەى كە لەملت كردووە، پێناسەى بیروباوەرى تۆ دەكات. بەلام كۆلەبەرەكان لەنگەرگا و نۆكەرەكان بێئەوێ لەشاخداران و ھەلگەرانى خاچ بترسن سەردانى نەخۆشخانەكەمیان دەكرد و ھەر ئەوكاتە گەر بمویستایە بلیم مڕۆف ئەگەر كۆلەبەر بێت یان نۆكەر دەتوانیت بەئازادى بژیت، ئەوانیش لەولامدا دەیانوت: "سینۆهە" تۆ ھیشتا ھەستت بەئازارى داركارى و قامچیت بەپشتتەرە نەكردووە، ئەگینا تێدەگەشتى كاتێك مڕۆف كرێكار بێت یان نۆكەر مەحالە بتوانیت بەئازادى بژی، تائەوكاتەى مڕۆف كار بۆ كەسانى تر بكات و بەرھەمى كارى خۆى بداتە دەست كەسانى ترەو و لەبەرەمبەردا تەنھا تىكەيەك نان و جامێك ناوجۆ لەبەرەمبەر كارى ئەو پۆژەى وەك موچەيەك وەرگریت، ئازاد نە.

سهره پای ئه وهش ئیمه تۆمان خوشدهویت، چونکه تۆ کهسیکی ساده و باشیت و بیئنه وهی هیچ دیاریه کمان لیوه رگریت، چاره سهرمان دهکیت و ئه و پۆژه ی جهنگ له "تبس" دا بهرپا ده بیئت و لایه نگرانی "ئامون" و "ئاتون" دهست به کوشتنی یه کتری دهکهن- چونکه ئه و پۆژه ههر دیت- تۆ وهره بۆ ناوچه ی لهنگه رگا، بۆئنه وهی لهوی بتشارینه وه و له هه ره شه ی مه رگ یان بریندار بون بتپاریژین.

سهره پای ئه وهی هه موویان ده یانزانی من لایه نگرانی "ئاتون"م، نه هیچ کهسیک په لاماری ده دام و نه به سهر دارودیواری ماله که مدا وینه ی گالته ئامیزیان ده کیشا، چونکه هیشتا فیرعه ون به لایانه وه زۆر بهرپز بوو، بۆیه وهک ئه و پزیشیان له پزیشکه تاییه ته کهشی دهگرت.

سهره پای ئه وهش ته وای دراو سیکانم منیان ده ناسی و پاریزگاریان لیده کردم و کار به دهستانی سهر بازی فیرعه ونیش له "تبس" دا پاسه وانی منیان ده کرد، بۆیه شاخداره کان نه یانده ویرا هیرش بۆ کهسیک بکه ن که هه موو خه لکی پاریزگاری لیده کات.

پۆژیکیان "تهوت" به دم گریان وه له کۆلانه وهی خۆی کرد به مالد و "موتی" بینی که خوین له لوتی ئه و منداله ده پزیت و دانیکیشیان شکاندوه.

کاتیکی "موتی" منداله که ی ده شوورد بۆئنه وهی خوین له سهر و سینه ی پاک بکاته وه به دم گریان وه لیی ده پرسى: بۆچی بریندار بویت؟

"تهوت" وتی: مندالانی "چنین" که هاوپی و هاویاری من بون، لییاندام و ددانیکیشیان بۆ شکاندم و وتیان له بهرئنه وهی تۆ لایه نگرانی "ئاتون" ییت ده بیئت دارکاری بکریئت.

"موتی" داریکی گرت به دهستی وه و کهوته پى و وتی: هه رچی مندالی "چنین" هه یه چ لایه نگرانی "ئامون" بن یان لایه نگرانی "ئاتون" ده بیئت دارکاری بکرین.

دوای ئه وه یه کسهر هاواری پینچ مندالی "چنین" له کۆلانه بهرز بویه وه و کاتیکی دایک و باوکی منداله کان هاتن بۆئنه وهی منداله کانیان له لیدان بپاریژن "موتی" کهوته دارکاری کردنی ئه وانیش و کاتیکیش گه رایه وه بۆمال، بینیم له توپه بیاندا پوخساری ره شدا گه راوه، له وکاته دا ویستم تیگه یه نم که کینه و ره قه به رایه تی باش نیه، چونکه

تورمى دەبىتە ھۆى ورورانى تورەى و كىنەش دەبىتە ھۆى ورورانى كىنە، بەلام "موتى" گوى بەقسەكانى من نەدا.

پۇژى دوايى "موتى" دواى ئەوەى تورەيىيەكەى نىشتەو، نانى شىرىن كە بەمەنگوئىن لىي نابوو برد بۇ مندا لانى چىن و دايك و باوكيان و دواى ئەوە لەگەلىاندا ناشت بويەو.

چىتر لەو پۇژە بەدواو خىزانەكانى چىن بونە ھارپىي "موتى" و "تھوت" و مندا لەكانى چىنىش بەبەردەوامى لەگەل "تھوت" دا ياريان دەكر، بىئەوەى لىيى بىمن و برىندارى بكەن و "موتى" يش ھەركاتىك شىرىنى بە "تھوت" بدايە، بەشى مندا لەكانى چىنىشى دەدا.

كاتىك مانەوہم لە "تبس" دا درىژەى كىشا، جارىكيان بەفەرمانى فىرەون سەردانى كۆشكى زىرىنم "كۆشكى فەرمانرەوايى" كرى، ئەگەر فىرەون فەرمانى پى نەدايام بۆئەوەى پىرۇم بۇ ئەو، لەترسى "مەو نقر" پىم نەدەنايە ئەو كۆشكەو، بەلام لەبەرئەوەى گوپرايەلى فەرمانەكانى فىرەون بوم، ناچاربوم بەنەينى، بىئەوەى "مەو نقر" بزانيٹ خۆم بكەم بەو كۆشكەدا، بۆئەوەى چاوم بە "نامى" كاھىنى مەزنى "ئاتون" بكەوئىت.

ئەو پۇژەى خۆم كرى بەناو كۆشكدا وەك ئەو كەرويشكەى كە لەترسى شەھىن لەچرەدارىكەو دەپوات بۇ چرەدارىكى تر، منيش لەترسى "مەو نقر" خۆم لەژىر درەختەكاندا شارەو تائەوكاتەى چاوم بە "نامى" كاھىنى مەزنى كەوت.

كاھىنى مەزنى "ئاتون" پىي وئم: "سىنۆھە" سەرەپاي ئەوەى من سەرۇكى كاھىنەكانى پەرستگاي "ئاتون" م، بەلام پەرەتارى فىرەونم پى باش نى و پەسەندى ناكەم، چونكە وا ديارە ئەم پياوہ نەزانيٹ چى دەليٹ و دەرئەنجامى ئەو فەرمانانەى كە دەريدەكات چى؟ ئەگەر دەتوانى بىخەرەو سەر پىي راست و ئەگەر ناشتوانى، لەپىي دەرمانە خەوھىنەرەكانەوہ بىخەوئە بۆئەوەى بەبەردەوامى خەوى لىبكەوئىت، بۆئەوەى نەتوانىٹ ئەم فەرمانە سەيرانە دەريكات.

لەمپۇدا بەھۆى پىيارە سەيرەكانى فىرەونەو، دەستەلاتى حكومت لەدەست دەرچوو، چونكە فىرەون سزاي لەسىدارەدانى لابردوو و وتوئەتى چىتر گوى دز و پياوكوژەكان نەپن و داركارى نۆكەرانى ھەلھاتوو نەكەن. لەمحالەتەدا بەچ شىوہىەك

دەتوانریت چاوەڕپتی ئەو بەکریت کە خەلکی ڕیز لە یاساکان بگرن، ئەویش ئەو یاسایانەی کە هەموو ڕۆژێک بە ئارەزووی فیرعون گۆرانکاریان تیدا دەکریت.

لە لایەکیوە فیرعون پەیمانی ئاشتی لە گەڵ سوریا دا مۆر دەکات و منیش بە پیتی ئەو فرمانە ئەو دەم لە سەرە کە گەنم بنێرم بۆ سوریا. لە لایەکی ترەوە "هۆرم هب" ئەو کەشتیانەی گەنمیان بارکردووە و دەبێت ڕۆن بۆ سوریا لە "مفیس" دا ڕایان دەگریت، کاتێک لێی دەپرسین بۆچی ناھێڵیت ئەو کەشتیانە ڕۆن، دەلێت فیرعون فرمانی داوێ چیت لە مەودا نا بێت گەنم لە میسرەوە ڕوات بۆ سوریا.

خۆزگە من هەر لە یەكەم ڕۆژەو لە "شاری خۆر" دەرناچوماوە و بە پیتی هاندانی دایکی فیرعون کە خودی "سینۆه" ئاگاداری مەرگی بوو، بیرم لە بە دەستەپێنانی پلەوپایە و پلەوپایە خواز نە دەکردووە، بۆ ئەوەی لە مۆدا خۆم لە گرفتاریەکاندا نەبینایە.

"سینۆه" کە سینک پەیی بە چێژی فرمانەرەوایی برد، بە بەردەوامی خوازیاری دەستەلات و فرمانەرەواییەکی زیاتر دەبێت و پلەوپایە خوازیاری یەکیەکە لە مەزترین غەریزەکانی مۆڤ، گەرچی لە هەموو کەسێکدا نیە، بە لām ئەو کەسانەی کە هەلگری ئەم غەریزەین، هیچ کاتێک بە ئاسودەیی دانانیشن و کەسێکی پلەوپایە خواز بۆ بە دەست هێنانی پلەوپایە و دەستەلات، پەنا بۆ هەموو کاریک دەبات تەنانەت ئەوەی تۆ بیرت بۆی نایات، بە لām دەبێت ئەوەش بڵێن کاتێک مۆڤ گەشتە پلەوپایەیی خۆی، مەزترین چێژ لە ژیان وەردەگریت، ئەگەر من لە میسر دا دەستەلات و پلەوپایەم بە دەست بەینایە، نە مەدەھیلا بارودۆخی میسر بگاتە ئەو ڕادەیە و نا کوکیەکانم لە ناو دەبرد، سەرەڕای ئەو ڕقە بەرایەتیە کە لە نیوان "ئامون" و "ئاتون" دا هەیە، ئابوو و کەسایەتی فیرعونم بەرز ڕادەگرت و یەکیک لەو کارانەی کە ئەرکی منە ئەو دەبوو کە "ئاتون" م دەکردە خاوەنی شیو و پەیکەرێک، چونکە نە ئەوەی میسر ناتوان خۆدایە کە هیچ شیوێکی نیە و نابینریت پەرستن.

منیش لە "ئامی" م پرسی: ئایا بیرت لە جێنشینی فیرعون کردووەتەو و دەتەوێت کە سێکی تر بخەیتە جێگە کە؟

"نامی" سه‌ری له‌م قسه‌یه سوپما و دوای ئه‌وه‌ی ده‌ستی به‌رز کرده‌وه وتی: "سینۆهه" من که‌سیکی خیانه‌تکار نیم که به‌وێت فیرعه‌ون له‌ده‌سته‌لات بخه‌م و که‌سیکی تر له‌باتیدا دابنیم.

گه‌رچی هه‌ندی‌کجار له‌گه‌ڵ کاهینه‌کاندا باسی فیرعه‌ون ده‌که‌م، به‌لام ئه‌و جوړه قسانه‌م به‌مه‌به‌ستی به‌هیزکردنی ده‌سته‌لاتی فیرعه‌ونه، نه‌ک سه‌رنه‌گونکردنی ته‌ختی فه‌رمانه‌روایی ئه‌و، به‌لام "هورم هب" به‌وشیوه‌ی من هه‌ستم پیکردوه بیر له‌وه ده‌کاته‌وه که ده‌توانی‌ت پوژیک ببیته پادشای میسر. ئه‌م پیاوه سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی پشت به‌نیژه ده‌به‌ستیی، بیر له‌وه ده‌کاته‌وه که ده‌توانی‌ت هه‌رچی بویت ئه‌نجامی بدات. بێئه‌وه‌ی ئاگای له‌وه بی‌ت که ته‌نها که‌سیک که هه‌لگری خویی فیرعه‌ونه و له‌نه‌ژادی فه‌رمانه‌روایانه ده‌توانی‌ت ببیته پادشا و "هورم هب" ی‌ش له‌نه‌ژادی فه‌رمانه‌روایان نیه. من ئه‌گه‌ر هه‌ندی‌کات بیر له‌ناینده‌ی فه‌رمانه‌روایی بکه‌مه‌وه و بلیم که فیرعه‌ون ده‌بی‌ت له‌پروی هز و ژیرییه‌وه فه‌رمانه‌روایی بکات له‌به‌رئه‌وه‌یه که باوکی "نفر تی تی" ی شارنی میسر و به‌یه‌کیک له‌ئه‌ندامانی فه‌رمانه‌روایی له‌قه‌له‌م ده‌دریم، به‌لام "هورم هب" مافی ئه‌وه‌ی نیه خه‌یال‌پلاوی دانیشتن له‌سه‌ر ته‌ختی فه‌رمانه‌روایی له‌ه‌زیدا په‌روه‌ده بکات.

من زۆر سه‌رم له‌م قسانه سوپما و وتم: ئایا "هورم هب" ده‌یه‌وێت ببیته پادشای "میسر" و فه‌رمانه‌روایی میسری خوار و سه‌رو بکات؟ ئه‌گه‌ر ئه‌و پیاوه ئه‌م ئه‌ندیشه‌یه له‌ه‌زیدا په‌روه‌ده بکات، زۆر مایه‌ی سه‌رسوپمانه، چونکه خۆم ئه‌و پوژهی که "هورم هب" بۆیه‌که‌م جار خۆی کرد به‌کووشکی فه‌رمانه‌رواییدا بینی و بینیم که جلوه‌یه‌رگی هه‌ژارانی له‌به‌ردایه و جگه له‌ واشه‌یه‌ک له‌پیشیه‌وه ده‌فڕی، هه‌یج شتیکی تری نه‌بوو.

"نامی" به‌چاوه‌کانی لیم مۆر بویه‌وه، چونکه برۆیه‌کی پری هه‌بوو و بۆ ماوه‌یه‌ک ته‌ماشای کردم و وتی: "سینۆهه" هه‌یج که‌سیک ناتوانی‌ت ئه‌و نه‌ینیا نه‌ی له‌پوچی ئه‌ودا شاردراره‌ته‌وه ئاشکرا بکات که بیر له‌چی ده‌کاته‌وه، به‌لام ئه‌گه‌ر "هورم هب" بیه‌وێت به‌رز بفڕی‌ت، من له‌ئاسمانه‌وه ده‌یخه‌مه خواره‌وه و ده‌یدهم به‌زه‌ویدا.

دوای ئه‌م گفتوگۆیه مائناواییم له‌ "نامی" کرد و دوباره به‌پیتی فه‌رمانی فیرعه‌ون پوشتم بۆئه‌وه‌ی چاوم به‌ژنه جوانه‌که‌ی، شازاده خانمی "بابل" ی که له‌ "بابل" وه‌ بۆیان ناردبوو بکه‌وێت.

پادشای "بابل" ھەرئەوێ مەراسیمی مارەبڕینی بەو کالەت ئەنجامدا، شازادە خانمی ناوبراوی نارد بۆ میسر، بۆ ماوەی چەند رۆژێک شازادە خانم لەشاری "ئاسۆ" دا مایەو، بەلام "نفر تی تی" شارنی میسر، فیرعەونی ھانی ئەویدا کە شازادە خانم لەشاری "ئاسۆ" وە بنیڕیت بۆ "تبس" و لەکوێشکی زیڕینی فەرمانرەواییدا نیشتمەجیی بکات، چونکە "نفر تی تی" بەوشیوەی من ھەستم پیکردبوو لەو دەرگا کە شازادە خانمی "بابلی" ئەگەر لەشاری "ئاسۆ" دا بمینێتەو و فیرعەون لەگەڵیدا رابوێڕیت سکی پر دەبیت و لەوانە یە کوێکی بۆ بهینیت.

من خۆم کرد بەژرەرکەیدا و وتم: شازادە خانم من لەلایەن فیرعەونەو ھاتوم، بۆئەوێ بزائە ئایا تۆ تەندروست و باشیت؟

شازادە خانمی بابلیش کە کەمێک فیری زمانی میسری بوو، بەدەربرینیکی شیرین قسە ی دەکرد و لێی پرسیم: تۆ کییت؟
وتم: من "سینۆھە" م پزیشکی تایبەتی فیرعەونم.

شازادە خانم کە بەپێی نەریتی ژنانی میسر دەژیا، بەواتا تارادە یە ک جلی لەبەردا نەبوو وتی: سینۆھە تەماشاکە من چەنێک تەندروستم؟ و سەرم لەو سوڕ دەمینێ کە فیرعەون بۆچی سودی لەو تەندروستی و جوانیە ی من وەر نەگرتوو و لەگەڵ مندا پای نەبوارد. من زۆر حەز دەکەم فیرعەون لەگەڵ مندا رابوێڕیت، بۆئەوێ چیتەر من بەکچینی نەمینمەو و ئەو شەم بیستوو کە لەمیسردا ژنان دەتوانن لەگەڵ ھەر پیاویکدا کە پێیان خۆش بیێت رابوێرن.

وتم: شازادە خانم کی بەتۆی وتوو کە لەمیسردا ژن دەتوانیت لەگەڵ ھەر پیاویک کە خۆی حەزی لێبکات رابوێڕیت؟

من ئەم قسانەم لەدەمی چەند ژنێک بیستوو و ئەوانە پێیان وتم: ژنی میسری دەتوانیت لەگەڵ ھەر پیاویک کە خۆی پێی خۆشە رابوێڕیت، بەلام بەمەرجێک پەیی بەم پە یونیدیە ی ئەو لەگەڵ پیاوانی تردا نەبێت.

وتم: شازادە خانم، زۆر بەدەگمەن روو دەدات کە ژنێک جیا لەھاوسەرە کە ی خۆی لەگەڵ پیاوانی تردا رابوێڕیت و کەسانی تر پە ی بەم پە یونیدیە ی نەبن، بەتایبەت لەکوێشکی فەرمانرەوایی میسردا، ئەم جوړە پە یونیدیانە زۆر زوو خەلکی لێی ئاگادار دەبن، لەبەرئەوێ ھەر شازادە خانمێک کە لەیەکیک لەکوێشکەکانی فەرمانرەواییدا

دەۋىت، خاۋەنى كۆمەلىك خىزمەتكارە كە ئەۋانەش شەۋ و پۇژ لە چۈرە دەۋرى ئەۋدان و چاۋيان بەپەيۈەندىەكانى دەكەۋىت كە لەگەل پىاۋانى تردا دەيكات و تىدەگەن چ پىاۋانىك بۇ بىنىنى سەردانى كۆشك دەكەن، ئەگەر شازادە خانمىش لەكۆشك بېۋاتە دەرەۋە دۈبارە دەزانن بۇ كۆى دەۋرات و دەچىتە باۋەشى چ پىاۋىكەۋە، بۇيە تۆ ناتۋانى لەگەل پىاۋىكدا ھاۋخەۋ بىت و بەھىۋاى ئەۋە بىت ئەم بابەتە بەنھىنى بمىنىتەۋە.

شازادە خانمى بابلى پىكەنى و وتى: كاتىك گەپايتەۋە بۇ شارى "ئاسۇ" لەزمانى مەۋە بەفیرەۋن بلى لەبەرئەۋەى گۆزە لەنىۋان مەن و ئەۋدا شكاۋە، بەكچىنى مانەۋەى مەن بىسۈدە و بىتاقەت و بىزارم دەكات و ئەۋىش دەبىت ھەرچى زووتر لەم بىزارىە پىزگارم بكات.

ئەۋكات بابەتى گەتۈگۆكەى گۆپى و وتى: "سىنۋە" كاتىك لەشارى "ئاسۇ" دا بوم لەدەمى ژنانى ئەۋى بىستەم كە تۆ پىزىشكىكى زۆر لىھاتۋىت، ئايا دەتۋانى چارەسەرى مەن بكەيت؟

ۋە: شازادە خانم، مەگەر تۆ نەخۇشیت؟

كچى لاۋىش وتى: نەخىر بەلام خالىكى بچوك بەجەستەمەۋەى، ئەگەر لەنزىكەۋە تەماشای نەكەيت، ناتۋانىت چاۋت پىى بكەۋىت و مەن ھەز دەكەم تۆ ئەۋ خالەم بۇ لەناۋ بەبەت، چۈنكە بىستۈمە كە تۆ بەپادەيەك لەنەشتەگەرىدا لىھاتۋىت، كاتىك نەشتەرگەرى دەكەيت نەخۇش چىژ لەۋ نەشتەرگەرىەت ۋەردەگرىت، ئىستا پىم بلى ئايا ھەز دەكەيت ئەم نەشتەرگەرىەم بۇ بكەيت يان نا؟

تىگەشتەم كە بابەتى خال تەنھا بىانۋىەكە و شازادە خانمى لاۋ دەيەۋىت ھانى ئەۋەم بدات لەگەلىدا پابۋىرم و پەيم بەۋە برد كە لەۋ ساتە بەدۋاۋە ۋەستان لەژۋرى شازادە خانمدا زۆر ھەپەشە نامىزە، چۈنكە ژنىكى لاۋ كاتىك بېرىارى ئەۋە بدات پىاۋىك فرىۋى خۇى بدات، لەماۋەى نىۋ ترازۋودا-بەۋاتا لەماۋەى نىۋ كاتژمىردا- فرىۋى دەدات و پىاۋىش دەبىت ھەر لەساتى يەكەمدا لىى ھەلىت، ئەگىنا بەدلىنپاىيەۋە شتىك پۈۋ دەدات كە ناپىت پۈۋ بدات و مەن نەمدەتۋانى لەگەل ژنىكدا پابۋىرم كە خوشكى فیرەۋن بىت.

ئەۋەبۇۋى وىت: مەن ئاتقانم ئەم نەشتەرگەرەيت بۇ بىكەم، چۈنكى كەرەستەي نەشتەرگەرەيكەنم لەگەل خۇمدا نەھىناۋە و پىش ئەۋەي شازادە خانم شىئىكى تىر بىلىت لەۋ ژورە چۈمە دەرەۋە و لەكۆشكى زىپىنى فەرمانپەرۋايى ھەلھاتم.

سەرەپراي ئەۋەي بەھۇي گەشتىنى ۋەرزى ھاۋىن و ھەۋاي "تېس" ىش زۇر گەرم بوبۇ، وىستىم ھەر لىرە بىمىنمەۋە، بەلام فەرەن لەشارى "ئاسۇ" ۋە بانكى كىردم و پەيامى ئەۋەي بۇ ئارەبۇم كە سەرئىشەكەي زىاتىر بوبۇ، دەبىت چارەسەرى بىكەم.

مىنىش بە "كاپتا" م وت: فەرەن پەيامى ئەۋەي بۇ ئارەبۇم كە دوبارە توشى سەرئىشە بوبۇ و ھىچ گومانىك لەۋەدا نىيە كە راست دەكات، چۈنكى فەرەن درۇن نىيە، پىۋىستىشى بەۋە نىيە درۇ بىكات، لەبەرئەۋە مەن مائىناۋىيەت لىدەكەم و دەگەرئەۋە بۇ شارى "ئاسۇ".

"كاپتا" وتى: گەرەم، مەن تا ئەۋ شۋىنەي لەتوانامدايە گەنم بۇ كىرۋىت و دانەۋىلەكەم لەخەزىنەي چەند شارىكى جىياۋزدا ھەلگرتۋە كە ئەگەر خەزىنەي يەكەك لەگەنمەكان لەناۋ چۈۋ ئەۋانى تىر بىمىنمەۋە.

مىنىش بۇ تەنگانە بىرەك گەنم كىرۋە و شاردۈمەتەۋە، چۈنكى لەۋانەيە بەھۇي وشكەسالى ئايندەۋە، دەست بەسەر ھەموۋ خەزىنەكانتدا بىگىن و بەسەر خەلكى ھەژاردا دابەشى بىكەن، ئەگەر ئەمەش پىۋە بىدات ئەۋا تۇ سەرەپراي ئەۋەش خاۋەنى بىرەك گەنمى كە كاربەدەستانى فەرەن ئاتۋان بىدۇزەۋە.

مەن لەۋباۋەرەدام كە لەمانگەكانى ئايندەدا كارەساتگەلىكى دلتەزىن پىۋە بىدات، چۈنكى فەرەن ئارەبۇم گۆزەي خالى كۆنەكانى بۇ سۈرىا قەدەغە كىردۈۋە، ھەرۋەھا ئارەبۇم گەنمى بۇ سۈرىا بەيەكجارى قەدەغە كىردۈۋە، بەلام ئەگەر ئارەبۇم گەنمىيان بۇ سۈرىا قەدەغە نەكردايە، سەرەپراي نەبۈنى ئەۋ بىرپارەش ھىچ كەسىك بىرى لەئارەبۇم گەنم بۇ سۈرىا نەدەكردەۋە، چۈنكى گەنم لەبازاردا نەماۋە بۇئەۋەي كەسىك بىكەرت و بىنەرت بۇ سۈرىا. مەن ئازام بۇچى ئارەبۇم گۆزەي خالى كۆنەيان بۇ سۈرىان قەدەغە كىردۈۋە و ئىمەيان لەم قازانچە بىبەش كىردۈۋە، بەلام دەتۋانەن ئەم قەدەغەيە بەفەلەك پىشەل بىكەن، چۈنكى ئەگەر گۆزەكان پىكەن لەئار، چىتر ياساى گۆزەي خالى ئاىگىرئەۋە و دەتۋانەن بىانەن بۇ سۈرىا، بەلام تىچۈنى باركىردن و گۈاستنەۋەي گۆزەكان زىاتىر دەبىت.

دوای ئەوەی مائاوايىم لە "كاپتا" كرد، هەروەها مائاوايىشم لە "مريت" و "تهوت"ى مندالیش كرد و وتم: بەداخەو نەتوانم ئێوە لەگەڵ خۆمدا بىبەم بۆ "ئاسۆ"، چونكە فیرەوون فەرمانى داوێ بەخیرا بگەرێمەو و ئەم پوشتنە خیرایەشم پێى ئەوێم لێدەگریت كە ئێوە لەگەڵ خۆمدا بىبەم.

"مريت" وتى: ئەگەر تۆ بەپەلەش نەگەریتەو، باش نەبوو من لەگەڵ خۆتدا بىبەیت.

پرسیم: بۆچی؟

مريت وتى: ئەگەر گىایەكى بىبابانى لەبىبابانەو بەیئیت بۆ ناو شار و لەزەویەكى بەپیتدا بىنیزیت و هەموو پوژیک ئاوى بدەیت، دوای چەند پوژیک وشك دەبیت، چونكە ئەو گىایە بۆ بەردەوامى ژيانى پێویستى بە هەوا و خۆر و بۆنى بىبابانە؟ ئیشقى من و تۆش بۆئەوێ بەبەردەوامى بەمىنیتەو ناییت تێكەلى ژینگەى شارى "ئاسۆ" ببیت، چونكە لەوێ تۆ بەردەوام چاوت بەژنانى كاربەدەست و پاشاكان دەكویت و ئەوانیش بەبەردەوامى پیت دەلێن كە لەنیوان من و ئەوان جیاوازیەكى زۆر هەیە، سەرەراى ئەوێش بۆ پلەوپایەو كەسایەتیشك باش نیە كە لەشارى "ئاسۆ"دا لەگەڵ ژنیكدا بژیت كە خزمەتكارى مەىخانە بوو و پێش تۆ پیاوانى تر لەگەڵیدا پرایانباردوو.

وتم: "مريت" تائەو كاتەى لەپال تۆدا بىم خۆم بەئاسودە دەبینم، بەلام كاتێك لیت دور دەكەومەو، تێدەگەم كەوێك ئەو كەسە تینووى كە پێویستى بەناو، منیش بەهەمان شیوێ پێویستم بەتۆیە، و لەنیوان ئەو ژنانەى كە تانیستا ناسیون، تەنها تۆیت كە من لەتەنیشك تۆدا هەست بەتەنهایى ناكەم، بەلام لەلای ژنەكانى تردا هەست بەتەنهایى دەكەم و بەهيوای ئەوێم كە بتوانم بەزوى بگەرێمەو بۆ لات و چیتەر لە "تبس" دور نەكەومەو.

"مريت" وتى: من دەزانم ئەگەر پرۆیت بۆ "ئاسۆ" ناگەریتەو بۆ ئێرە.

وتم: ئایا لەوباوێرەدايت كاتێك من دەلیم لەوێو دەگەرێمەو بۆ ئێرە، درۆت لەگەڵدا دەكەم.

"مريت" وتى: نەخیر.... "سینۆه" تۆ كەسیكى درۆزن نیت، بەلام من بیستومە كە فیرەوون توشى نەخۆشیەكى سەخت بوو و كۆمەلێك لەلایەنگرانى ئەویان بەجى

هینشتوو، بەلام تۆ کەسیک نیت کە لەپۆژی نەخۆشی و بەدبەختدا فیرعەون بەجی بهێڵیت، بۆیە لەشاری "ناسۆ"دا دەمینیتهو و ھەر لەبەرئەو دەش ناتوانیت بگەریتێتو بە "تبس".

وتم: "مریت" من نامادەم لەگەڵ تۆدا ئەم شارە بەجی بهێڵم و لەشوینیکی تردا من و تۆ "تھوت" بەخۆشبەختی بژین و چیتەر من لە جەنگی خودای تازە و کۆن و شیتیەکانی فیرعەون بیزار بوم و وا ھەست دەکەم کە لەشوینەکانی تردا بیجگە لە میسر، دەتوانین بژین.

"مریت" زەرەخەنەییکی کرد و وتی: "سینۆھە" من چیژم لەو قسارنەیی تۆ وەرگرت، لەبەرئەو دەم گوتهیەت ئەو دەسەلمینیت کە منت خۆش دەوێت، بەلام تۆ کاتیک ئەمانە دەمینیته زمان بیر لەدەرئەنجامەکانی ناکەیتو و ئاگاداری ئەو نیت کە ئەو کەسە لەمیسردا گەورە بوو و ئاوی "نیل"ی خواردی، بەتایبەت ئەگەر لەخودی "تبس"یشدا گەورە بویت، بیجگە لەئێرە لەھیچ شوینیکی تردا ھەست بەخۆشبەختی ناکات.

چیتەر دواي ئەو لەگەڵ تۆدا ئەم ولاتە بەجێدەھێلم و بەتیپەرپوونی تەمەنم قەلەو و پیر دەبم و ھەک میوہیەکی وشک کراوہ چرچ و لۆچتر دەبم و تۆش ھەرکاتیک تەماشام بکەیت دەتوقییت و گلەیی لەخۆت دەکەیت کە بۆچی لەگەڵ مندا میسرت بەجێھێشت و خۆشی و ناسودەیی خۆت لەنیشتمانەکەتدا کردە قوربانی ئارەزوێکی زووتیپەر.

وتم: "مریت" نیشتمانی من تۆیت و من لەپال تۆدا ھەست بەناسودەیی دەکەم و ئاوی "نیل"یش کاتیک لەدەمی مندا پاراو و خۆشە کە لەتەنیششت تۆوہ بم. تۆ دەلییت کاتیک پیر بویت لەو پەشیمان دەبمەو کە بۆچی ھەموو تەمەنی خۆم لەگەڵ تۆدا تیپەراند یان لەگەڵ تۆدا میسرم بەجێھێشتوو، بەلام دەبیت کەسانیک ئەم جوړە بیرانە بیت بەھزریاندا کە تازە بەیەک گەشتین و دۆستایەتی یەکتریان تاقی نەکردیبتو. ئەگەر پریار بوايە ژنان و ژینگەیی دەورووبەر بتوانن من لەبەرامبەر تۆدا بیوہفا بکەن، ئیستا ئەو کارەیان کردبوو، لەبەرئەو دەش ھەرگیز تیرت لیناخۆم و ئەو پۆژە نایەت کە لیت پەشیمان بێمەو کە بۆچی لەگەڵ تۆدا ژیانم بردووہتە سەر.....

"مریت" وتی: کاتیک دەلیم پۆژیک دیت گلەیی لەخۆت دەکەیت کە بۆچی لەگەڵ مندا دەژیت، چونکە ژیان نەگۆرە و دوبارەبونەوہی ھەمان ساتەکانی پێشوو،

"سینۆهه" پیاو به شیوهیهك له لایه ن خوداوه دروست كراوه كه له ده ساتی جیاوازی یهك له دواى یهكدا خوشتترین و خوشبوتترین خواردن بخوات، ئارهزوى ئهوه دهكات كه خواردنهكانى تریش تاقى بكاتهوه، ئهگهر له خواردنهكانى دوینى و پیریش ناخوشتتر بێت. پیاویش ههروهك چۆن له خواردنه دوباره بوهكان تێردهبێت، بهههمان شیوه بێزار دهبێت لهوهى بهردهوام لهگهڵ تهنه ئهنا ژنیكدا كات بهسهر ببات، بهتایبهت ئهگهر بزانیت ئهو ژنه زۆر پیر و قهلهو بویت. سههرهپرای ئهوهش ئهگهر نهینییهك بونی نهبوایه، ئهوا من لهگهڵ تۆدا دههاتم بۆئهوهى میسر بهجی بهیڵین و لهولاتیکی تردا بژین، بهلام ئهم نهینییه پێ لهم پوشتنه دهگریت و لهوانیه تۆ ئاگاداری ئهو نهینییه ببیت، چونكه من بهبۆنهى تۆوه تا ئهمڕۆ ههولێ پاراستنى ئهم نهینییهم داوه نهك لهبهر خۆم.

لیم پرسى ئهو نهینییهى چییه؟ بهلام "مریت" خۆی له ئاشكرا كردنى ئهو نهینییه دزیهوه و تهنه وتی: لهوانیه پوژیک بێت كه ئهم نهینییه لهناخم دهربهینم و بوێ بگێرمهوه.

ئهوكات مائناواییم له ئهو و "تهوت" كرد و بهكهشتی پێگای "ئاسۆم" گرتهبهر. من لهم سهركوزهشتهیهدا زۆر باسى مانهوهى خۆم له "تبس" دا كرد، لهكاتێكدا هیچ پوداویكى گرنگی تیدا نهبوو، بهلام ههندیك لهیادگاریهكانى پابردوو، بۆ مرۆڤ شیرنتره لهیادگاریهكانى تر و گێهرهوهش گهر لهگێرانهوهى ئهو بهشه یادگاریانهدا بهوردیهكى زیاترهوه باسى بكات زیاتر چیژی لێ وهردهگریت.

بەشى چل و دووھم

سەرەتاي ھېرشەگاني "ھاتي" بۆميسر

دوای ئەوھى گەرامەوھ بۆ شارى "ئاسۆ" بىننيم كە "ئەخناتون" بەراستى پىويستى بەچارسەرکردنە.

گۆناكانى فيرەون تەپپيون و مليشى لەلاوازياندا دريژ بويو و لەمەراسيمە سەرەكەكاندا نەيدەتوانى بەرگەى قورسايى تاجى ميسرى سەرو و خوارو بەسەر سەريەوھ بگريّت.

من بىننيم كە ھەردوو رانى فيرەون ئاوسابون و چەند دومەلئىكى پىئوھ دەرکەوتبوو و مچى پىكانى زۆر لاواز بويون و چواردەورى ھەردوو چاوى بەھۆى بى خەريەوھ بازنەيەكى رەشى دروست کردبوو.

فيرەون لەكاتى قسەکردندا بەشيئوھيەك لەبىرى خوداي خۆيدا بوو كە چيتر تەماشاي روخسارى كەسەكانى چواردەورى نەدەكرد و ئەوھى لەبىر دەچوو كە لەحالى قسە كردندا، سەرەراى ئەوھى بەدەست سەرئىشەوھ ئازارى دەچەشت و ھاواری دەكرد. بەرپىكردن لەژيتر تيشكى خۆردا بى كلاًو و چەتريك دەبووھى زىادبونی سەرئىشەكەى و كاتيك من رېم ليدەگرت، دەيوت: تيشكى خودا بەرەكەتم پى دەبەخشيت و من ناتوانم خۆم لەتيشكى ئەو بىبەش بكەم.

بەلام ئەو تيشكە لەباتى ئەوھى بەرەكەتى پىبدات، بەرادەيەك ئازارى دەدا كە فيرەونى دوچارى وريئە دەكرد و خەوى ناشيو پاشيوى واى دەبينى كە خوداي فيرەون وەك خودى "ئەخناتون" وايە و بەزەيى خۆى بەشيئوھيەك توند و تيزانە بەسەر خەلكيدا دەريژييت كە بووھتە ھۆى مايەى بەدەختيان.

بەلّام كاتىك من دەمىردەۋە سەر جىگە خەۋەكەي و دەمخەۋاند و پارچە قوماشىكم بەئەۋى سارد تەپ دەكرد و دەمخستە سەر نىۋچاۋانىيەۋە و دەرمانى ھىۋرگەرم پىدەدا، كەمىك لەبرىسكەي چاۋەكانى كەم دەبۈيەۋە و بەچارە تىژەكانى بەشىۋەيەك تەماشاي دەكردم كە تەماشاكردنەكانى كارى لەدلم دەكرد.

سەرەپراي ئەۋەي فىرەسەۋن پىساۋىكى نەخۇش و لاۋازو توشى نەخۇشى "مالىخولىيائى"²⁵ بوبو لەۋكاتەدا كە تەماشاي دەكردم، خۇشەۋىستىم لەبەرەمبەر ئەۋدا دەۋرۇژا و ئارەزۋى ئەۋەم دەكرد بقوانم كارىكى بۇ ئەنجام ىدەم كە لەۋە زىاتر بىزار نەبىت.

فىرەسەۋن لەۋ جۇرە حالەتەنەدا دەيوت، ئايا ئەۋ شتەنەي كە ۋەك ئىلھام بۇم دەھات ھەرۋەھا ئەۋانەي دەمىننن درۇ بون؟ ئەگەر وايىت ئەۋا ژيان زۇر لەۋە ترسناكترە كە من بىرى لىدەكەمەۋە و ديارە كە جىھان لەپى ئىشق و ھەستەكانەۋە بەرپۇە نابرىت، بەلكو ھىزىكى ترسناك و ئازارەخش ئەم جىھانە بەرپۇە دەبات، بەلّام لەبەرئەۋەي مەھالە كە ھىزىكى شىتەنە و ئازارەخش جىھان بەرپۇە ببات، من دلنىام ئەۋەي ۋەك ئىلھامىك بۇ من دابەزىۋە يان بىنىۋمە راستىيەكى حاشاھەلنەگرە و ئەگەر چىتر لەمەۋدوا خۇر لەدلمدا ھەلنەيەت من ھىچ گومانىكم لەۋ راستىيەدا نىيە كە ۋەك ئىلھامىك بۇم دادەبەزىت. من بەرپادەيەك بەھۋى ئىلھامەكانى "ئاتون" ۋە راست بىن بوم كە دەتوانم پەي بەدلى خەلكى بىيەم، بۇنمۇنە دەزانم كە تۇ ۋاھەست دەكەيت من شىت بوم، بەلّام من بەھۋى ئەۋ جۇرە بىركردنەۋانەت لەبەرەمبەر مندا دەتەخشم، لەبەرئەۋەي ھىچ كاتىك ئەۋە فەرەمۇش ناكەم كە تۇ لەۋ كەسانە بويت كە پوناكى راستىيەكانى "ئاتون" لەدلتدا ھەلەت.

بەلّام كاتىك دەردەكانى ئازارىان دەدا و لەئازاردا دەستى بەھاۋاركردن دەكرد، دەيوت: "سىنۇھە" كاتىك گىيانەۋەرىك برىندار دەبىت بۇئەۋەي لەئازارەكانى كەم بكنەۋە، دەيكوژن، بەلّام كەسىك ئامادە نىيە مرۇف بكوژىت، بۇئەۋەي كۇتايى

²⁵ مالىخوليا؛ وشەپەكە لەپۇنانىيەۋە ۋەرگىراۋە، ۋجۇرىك نەخۇشى مىشكە و دەبىتە ھۋى ئەۋەي مرۇف توشى ھەندىك بىر و خەيالى بېھودە بىيىت و ھەندىكات ئەۋ نەخۇشەيە ئەۋەندە توند و سەخت دەبىت كە ۋا لەكەسى نەخۇش دەكات لەبەرەمبەر ھەموو شىكدا بەدبىن و كەمتەرەخم بىيىت و ھەندىكاتىش ھەۋلى خۇكۇزى دەدات. ھەم "ماخول و ماخوليا و مالنخ و ملائكولى" شى پىدەۋترىت..... ﴿فەرەھەنگى عەمىد﴾ ۋەرگىر.

بەئازارەكانى بھىئىت، من لەمەرگ ناترسم لەبەرئەوھى دەزانم من خۆرم و دواى مەرگىش بەخۆر كۆتاييم دىت، بەلام لەو دەترسم كاتىك بمرم كە "ئاتون" دەستى بەسەر ھەموو مىسردا نەگرتىت.

لەو ھەرزى پايىزدا بەھۆى كەمى تىنى گەرمای خۆر و فېنكى ئاو و ھەوا و چارەسەرەكانى مەوھ تەندروستى فیرعەون باشتربوو، بەلام ھەندىكات وا لىكم دەدايەوھ گەر ئازاد بوايەم ئەوم بەو ھالەوھ بەجى دەھىشت بۆئەوھى بمرىت، بەلام ئەگەر پزىشكىك بتوانىت چارەسەرى نەخۆشىك بكات يان كەمىك لەئازارەكانى كەمبكاتەوھ، پەوا نىھ دەستبەردارى بىت بۆئەوھى بەو ھالەوھ بمرىت، لەبەرئەوھى پزىشك دەبىت چاك و خراپ و پياوى دەستپاك و پياوى خراپەكار بەيەك چاو تەماشا و چارەسەريان بۆ بكات و ھاپى و دلسۆزى ھەردوكيان بىت.

دواى ئەوھى بارى تەندروستى فیرعەون باشتربوو، وەك رابردو پۆچووھ ناو ھەرزى خۆيەوھ و بە بەردەوامى يىرى لەخوداى خۆى دەكردەوھ و لەبەرئەوھى دەيزانى كە باوھرەينان بە "ئاتون" بەپىي خواست و ئارەزوئى بەرەو پىش ناروات، كەمىك لەوانەى لەچارەدەوریدا بوون بەد بين دەبوو.

لەمكاتەدا "نفر تى تى" شارژن كچى پىنجەمى بوو و ئەو ھەندە لەم بەسەرھاتە تۆرە بوو كە بېريارى دا تۆلە لەفیرعەون بكاتەوھ، چونكە فیرعەونى بەتاوانبار دەزانى و واى لىك دەدايەوھ كە ئەو بەھۆى كەموكورتى جەستەيىوھ، بەئەنقەست وا دەكات كە كچى بىت.

ئەو تۆلەى "نفر تى تى" لەفیرعەونى كەردەوھ ئەو ھەندە كە كاتىك بۆ شەشەمىن جار سكى پېر بوو، ئەو مەندالە لەئەوھى فیرعەون نەبوو، چونكە "نفر تى تى" رازى بوو كە تۆيىكى دەرەكى سكى پېر بكات. ئەو بەرادەيەك بىشەرم بوو كە لەگەل ھەموو كەسكىدا راي دەبوارد.

"توتەمس" پىي وەم: كاتىك ئەو لەگەل "نفر تى تى" دا راي دەبوارد، ئەو ژنە پىي وتبوو كە بەئەنقەست بەھۆى ئەو جوانيەى كە ھەيەتى سەرنجى ئەو كەسانەى كە نەينى پارىزى فیرعەون بەلاى خۆیدا راکىشىت بۆئەوھى لەفیرعەون دوريان بكاتەوھ.

"نفر تى تى" ژنىك بوو كە بۆ ئەنجامدان و بەرەوپىش بردنى مەبەستەكانى خۆى، سودى لەجوانى خۆى وەردەگرت و لەبەرئەوھى خۆينى فەرمانرەوايى لەخوينبەرەكانیدا

ھاتوچۆی دەکرد-لەبەرئەوێ ئێو کچی ئامی بوو- گرنگی بەو نەدەدا کە لەگەڵ پیاوانی بیگانەدا رابووئیت.

من دەبیئت بلیم پیش لەدایک بونی کچی پینجەم "نفر تی تی" ژنیکی داوین پاک بوو، سەرەپای ئەوێ زۆریک لە کاربەدەستانی میسر زۆریان خۆش دەویست و لایەنگری بون و دیاریگەلیکی گرانبەھایان پیشکەش دەکرد، بەلام ئێو لەگەڵ هیچ یەک لەوانە رای نەدەبوارد و فیرەوێ ھاوسەری لەھەمویان بەباشتر دەزانی.

ھەرلەبەرئەوێش ھەندێ کەس لادانی شارژن "نفر تی تی" یان بەکارەساتیکی شوم لەقەلەم دا و ئەویان بەیەکیک لەدیاردە بەدەختیەکانی نەتەوێ میسر و دانیشتوانی شاری "ئاسۆ" دەبینی، بەتایبەت ئەوێ بلۆ بویەو کە "نفر تی تی" تەنھا لەگەڵ پیاوانی کاربەدەستی دەولەتدا راینەدەبوارد، بەلکۆسەربازە "لیبی" و کریکارەکانیشی دەبردە ژۆرەکەیی خۆیەو و لەگەڵیاندا رای دەبوارد، من باوەرم بەم بوختانە نەکرد، چونکە دەمزانی کە خەلکی حەز دەکەن زیادەپەوی لەقسەکانیاندا بکەن و ئابروی ژنی دەستەلاتداران بەدناو بکەن.

فیرەوێ ئاگاداری بەدەرەفتاری و لادانەکانی ژنەکەیی خۆی نەبوو ھەروھا تیکەلۆی و ھاوڕێیەتی لەگەڵ هیچ کەسیکدا نەدەکرد بۆئەوێ چەند زانیاریەکی لێ بەدەست بەیئیت.

"نەختاتون" بێ لەنان و ئاوی پوباری "نیل" ھیچی تری نەدەخوارد و نەدەخواردەو و دەبیوت من دەبیئت لەپێی پۆزگرتن لە خواردنە خۆشنامەکان خۆم پاک بکەمەو، بۆئەوێ "ئاتون" باشتر خۆیم پینیشان بدات، ھەروھا لەبەرئەوێ گوشت و شەراب و ئاوجۆ مەست و بیھۆش دەکات، دەبیئتە ئاستەنگێک لەبەردەم ئەوێ راستیەکان بەجوانی لەمن ھەلبێن.

لەولاتە بیانیەکانەو ھەواڵگەلیکی ناخۆش و نەخواراو دەگوازایەو بۆ میسر و "ئازیرو" لەسەر ھەندیک تەختەخوپی خۆشەکرادا نوسیوی کە: سەربازەکانی من حەز دەکەن بگەڕێنەو بۆ مالاکانی خۆیان و مەرەکانی خۆیان بلەوێنن و لەکێلگەکانیاندا کشتوکال بکەن، بەلام کۆمەلیک چەتە کە لەناوچەیی "غەزە" و "سینا" دا نیشتەجین چەکی میسرین پێی و ئەفسەران میسریش فەرمانرەواییان دەکەن و بەردەوام ھێرش دەکەنە سەر ولاتی سوریا و لەبەرئەوێ ھەرەشەییەکی بەردەوامیان بۆ

سوریا دروست کردوو ئەویش بەو ھۆیەووە ناتوانی ت سەربازەکانی خۆی مەرەخەس بکات.

چیتەر فەرماندەیی شاری "غەزە" بە پیچەوانەیی نوسراو و پۆچی ئەو ھاوپەیمانیەیی کە لەنیوان میسر و سوریا دا مۆرکراو ڕەفتار دەکات و پێگەری لەبازرگانه سوریه کان دەکات بچنە ناو "غەزە" وە و کاروانی ئەو سریانیا ئەو کە دەبی ت خۆیان بکەن بە ناو شاردا، دەگەر پێنیتەو، بۆیە ئەم جۆرە ڕەفتارە زیا نیکی زۆر لەدواکەوتوانی سوریا دەگەییە نیت.

ئەگەر ھەرکەسیکی تر لەجێی مندا بوا یە تانیستا دانی بەخویدا نەدەگرت و پەنای بۆ جەنگ دەبرد، بەلام لەبەرئەوێ ئیمە خوازیاری ئاشتین، تانیستا هیچ کاردانەوێ کە دژمان لەخۆمان نیشان نەداو، سەرەرای ئەوێش دان بەخۆداگری ئیمەش سنوری خۆی ھەییە و کاتی ک لەسنوری خۆی تیپەری، ناتوانین پێ لەسەرباز و ئەفسەرانێ سوریا بگرن.

پادشای "بابل" یش کە حەزی دەکرد گەنم بۆ سوریا بنی ت، سکالای لەرکابەرە میسر یەکانی ناو بازار دەکرد، چونکە سەرەرای ئەوێ گەنمی میسر نەدەپۆشت بۆ سوریا، ئەوێندە گەنمی میسر لەبازارەکانی سوریا دا بوو کە بازرگانه "بابل" یەکان نەیان دەتوانی گەنمی خۆیان بەناسانی بفروشن.

بالوێزی "بابل" لەسوریا دا، پێشی بەدەستی دەگرت و بەوڕوانەو دەیوت: گەرەوێ من پادشای بابل وە ک شیریک وایە کە لەکولانەکەیی خویدا دانیشتی ت، بۆنی ھەوا دەکات بۆئەوێ بزانیت شەنی "با" لەکوێو بۆنی نیچەرەکەیی بۆ دەھینیت. دوا ی ئەوێ بۆنی شەنی بایی میسری کرد، ھیوادار بوو کە دۆستی و یەکگرتنی لەگەل میسر دا، سودی پێ بگەییە نیت. لەکاتی کدا تا ئەمڕۆ گەرەوێ من هیچ سودیکی لەم یەکگرتنە وەرنەگرتوو.

ئەگەر میسر ئەوێندە ھەژارە کە ناتوانیت زێر بۆ "بابل" بنی ت، بۆئەوێ پادشای "بابل" سەربازگەلیکی بەھیز بەکری بگری ت و گالیسکەگەلیکی جەنگی دروست بکات، ئەوا من نازانم دەرئەنجامی ئەم یەکی تیەیی میسر و "بابل" چی دەبی ت؟ گەرەم حەز دەکات لەگەل میسریکی بەھیزدا یەک بگری ت، چونکە دەرانی ت کە ئەم یەکی تیە ئاشتیی بۆ جیھان دا یین دەکات، لەبەرئەوێ "بابل" و "میسر" ھەردووکیان دوو

ولاتی دەرلەمەندن و پئیویستیان بەجەنگ نیه و لەبەرئەوێ بەهێزن، هەموو کەسیک لەم یەکییتیەیان دەرستیت و جەنگیان لەگەڵدا ناکەن، بەلام یەکگرتن لەگەڵ میسرێکی لاواز و هەژاردا، ئەک تەنھا هیچ سودێک بەگەرەم ناگەیەنیت، بەئکو بەکۆلی "بابل" ەو دەرەبێتە باریکی قورس، هەرەوھا کاتیک پادشای "بابل" بیستی فیرەون بەوئاسانیە سوریای پشتگۆی خستوو و ئەوێ بۆ ئازیرو و یەکگرتوانی "هاتی" بەجی هیشتوو و بیئاقەت بوو. من زۆر میسرەم خۆش دەوێت هەرەوھا خۆشەختی فیرەون و نەتەوێکەیم دەوێت، بەلام لەبەرئەوێ بالۆیزی "بابل" م ناچارم بەرژەوێندەیکانی "بابل" لە بەرژەوێندەیکانی میسر لەبەرچاوتر بگرم و دەزانم کە بەم زوانە پادشای "بابل" بانگم دەکاتەو بۆ ئەوێ بگەریمەو بۆ ئەوێ، چونکە بالۆیزی من لێرەدا هیچ سودێکی نیه و من بێ ئەوێ ئەرکی خۆم ئەنجام بەدم دەبێت بگەریمەو بۆ "بابل"، چونکە من حەزم دەکرد کە یەکییتی میسر و "بابل" سنوری قسە و گفتوکان بپریت و بجیتە بواری کرداریەو.

ئیمەش لایەنگری قسەکانی بالۆیزی "بابل" مان دەکرد، لەبەرئەوێ دەمانزانی راست دەکات و لەگەڵ ولاتیکی لاواز و هەژاردا یەکگرتن، سود بەهیچ پادشای نەتەوێک ناگەیەنیت.

"بوراوریاش" ی پادشای "بابل" کە تا ئەوێژە بەردەوام یاری مندالان و هیلکە ی رەنگاوپەنگی²⁶ بۆ ژنە سێ سالانەکە ی کە "کچی فیرەون" بوو دەنارد، چیتەر دەستی لەناردنی ئەو جۆرە دیاریانە هەلگرت و ئاشکرا بوو کە دەیوست پەیوێندی خۆی لەگەڵ میسریدا ببجیریت، لەکاتیکدا دەیزانی لەخوینبەری شازادە خانمی مندالی میسریدا خوینی فرمانرەوای تێدایە، بەواتا خوین خوداکان لەخوینبەرەکانیدا هات و چۆ دەکات.

لەهەمان ئەوکاتەدا بالۆیزیکی "هاتی" هات بۆ میسر. ئەندامانی ئەو بالۆیزە کۆمەلێک وەجاخزادە و نەجیبزادە بون و دەیانوت هاتون بۆئەوێ دۆستایەتی کۆنی نیوان و "هاتی" و "میسر" تازە بکەینەو و لەگەڵ رەوشت و نەریتی میسریەکان کە

²⁶ سەرئا لەو سۆر نەمیتێ کە بۆچی پادشای "بابل" هیلکە ی رەنگاوپەنگ کراوی دەنارد بۆ ژنە سێ سالانەکە ی، چونکە لەوکاتەدا لەمیسردا مریشک نەبوو و میسریەکان، نە مریشکی مالیان دەناسی و نەچاویشیان پێی کەوتبوو.

لهجیهاندا ناوبانگیهکی زۆری هیه ناشنا ببن و چهند وانهیهك له یاساكانی هونهری هیژی سهربازی میسر وەرگرن.

ئەندامانی ئەم بالۆیزە پیاوانیک بون، بەروکەش خوڕەوشتیکی باشیان هەبوو و چەند دیاریهکیاندا بەکاربەدەستانی فیرعمون، بۆنمونه چەقۆیهکیان لەکانزای تازە بەناوی "ئاسن" پیشکەشی "توت" زاوای فیرعمون کرد و "توت" لەوەرگرتی ئەو دیاریه زۆر خوشحال بوو، چونکە بینی دەتوانیت بەو چەقۆیه چەقۆکانی میسر بکات بەدوو کەرتهوه.

من کەلهکۆندا، ئەوکاتانی گەشتم بەنیو ولاتی بیانیدا دەکرد، چەقۆیهکی ئاسنینم لەگەڵ خۆمدا هێنا بوو، بۆیه بە "توت" م وت: باشتروایە وەك سریانیهکان ئەو کانزا گرانبهها و تیزه تازیه بهروپۆشی زیڕ بیرازینیتەوه... "توت" یش هەمان ئەو کارە ئەنجامدا کە من پێم وت و وتی: حەز دەکات ئەم چەقۆ ئاسنینم بخاتە گۆڕەکە ی خۆیهوه، چونکە "توت" وا هەستی دەکرد کە بەم زوانە دەمریت و سەرکەوتن لەوهدا بەدەست ناهینیت کە تەمەنیک سڕوشتی تێپەڕینیت.

ئەندامانی بالۆیزی "هاتی" کە پیاوانیک بەهیژ و خاوەنی چاویکی درەوشاوهی وەك چاوی گیانهوهره درەندهکان بون و ژنانی "ئاسو" یان شەیدا خۆیان کردبوو، چونکە ژنەکان چێژیان لەهەموو شتیکی تازە وەرەگرت و پیاوانی کاربەدەستانی میسریش، بانگیشتی مالهکانی خۆیان دەکردن و ئەوانیش لەمیوانداریهکاندا دەیانوت: ئێمە دەزانین کە بەشیوهیهکی ترسناک باسی ولات و نەتەوهی ئێمە کراوه، بەلام هەموو ئەو قسانە ی کە بیستوتانە هەمووی بوختانە و تاوان دەدریتە پال ئێمە و ئەو کەسانە ی ئیرەیی بەخۆشبهختی ئێمە دەبەن، ئەم جوړه قسه پڕ و پوچانه لەسەر ئێمە بۆلێ دەکەنەوه، ئێمە نەتەوهیهکین کە دەتوانین بنوسین و بخوینینەوهو بەپێچهوانە ی ئەوهی باسیان کردووه، حەزمان لە گوشتی کال و خوینی مندالان نیه، بەلکو حەز لەخواردنی سریان و میسری دەکەین. ئێمە خەلکیکی ئارام و ناشتی دۆستین و پەمان لەجەنگه و لەبەرامبەر ئەو دیاریانه ی کە پێماندان جگە لەهەندیک زانست و زانیاری ئه ویش بۆئەوهی ئاستی زانست و پیشەسازی نەتەوهکە ی خۆمان بەرزبکەینەوه، هیچی ترمان لێتان ناویت. ئێمە زۆر حەز دەکەین ببینین کە سەربازانی "لیبی" کە لەپیزی سەربازەکانی میسردان، بەچ شیوهیهك چەکەکانیان

بەکار دەهێنن، ھەروەھا ھەژدە کەین چاومان بە مانۆپی گالیسکە زێڕین و تونپەرە و کانقان بەکەوێت و بزانی گالیسکەکانی ئێمە لە گالیسکەکانی ئێوە قورستر و خواتر دەپروات. ئێمە دەزانین کە ھەلھاتوانی "میتانی" داوی ئێوەی ھەلھاتون و ھاتون بۆ ئێرە باسی ئێمەیان بەشیوەیەکی ترسناک کردووە و ئێوەش نابێت باوەڕ بە قسەکانیان بکەن، چونکە ئێمە جوړە قسانە لە تورپی و ناو میدیانەو سەرچاو دەگریت، کە ئێمەیش لە ترسەکانیانەو سەرچاو دەگریت، ئەگەر ئێوە جوړە کەسانە ی کە ئێستا لە میسردا نیشتەجی بون لە ولاتی میتانیدا بمایانەتو، ھیچ نازاریکیان پێ نەدەدراو ئیستاش دەتوانن بگەرێنەو و لاوی خۆیان و ئێوە دانیاییەیان پێدەبەخشین کە بەھۆی ئێوە بوختانانە ی کە بۆ ئێمەیان ھەلواسیوە ھیچ نازاریکیان نەدەین و ھەولێ تۆلە کردنەو ھشیان نادەین، لەبەرئێوەی ئێمە دەزانین لە ناو میدیاندا ئێوە بوختانانەیان بۆ ئێمە ھەلواسیوە.

بەلام ھۆکاری ئێوەی بۆچی ئێمە چوینە ناو ولاتی میتانیەو بۆ ئێوە دەگەرێتو کە ژمارە ی دانیشتوانی ولاتی ئێمە زۆر زۆر و پادشاکە ی ئێمەش ھەژدە کات نەتووی ئێمە زیاتر ببێت، ھەرلەبەرئێوەش ژبانی نەتووی ئێمە بەھۆی کەمی شوێن زۆر تەنگ بووئێوە و کوپانی نەتووکەشمان پێویستیان بەزەوی بوو کە تێیدا کشتوکالی تێدا بکەن، ھەروەھا پێویستیان بە لەوەرگا بوو بۆئێوەی ئازەلەکانیان تێدا بلەوەرێن و لەخودی ولاتی ئێمەشدا، ئێوە جوړە لەوەرگایانە دەست ناکەون، بەلام بەپێچەوانەو لە ولاتی "میتانی" دا زەویگەل و لەوەرگاگەلیکی باش و جوانی تێدا ی دانیشتوانی "میتانی" ش کەمە و لەویدا ھەموو خێزانیکی زیاد لەیەک کوپ یان دوو کوپی نیە، سەرەرای ئەمانەش ئێمە نەماندەتوانی ئێوە پەسەند بکەین کە لە ولاتی "میتانی" ستم ھەمانپەرەوایی بکات و خەلکی لەژێر فشاری حکومەتیکی زۆرداردا ببێت، لەبەرئێوەی خودی خەلکی ئێوە بۆ پزگاریونیان لەم ستمە داوی ھاوکاریان لێکردین، ئێمە چوینە ناو میتانیەو و دەبێت ئێوەش بزانی کە ئێمە بەناو نیشانی داگیرکردن نەچوینەتە ناو "میتانی" ھو، بەلکو پۆشتوین بۆئێوەی ئێوە نەتوویە لەستم و زۆرداری پزگار بکەین، ئەمڕۆ بەراوە ی پێویست زەویمان بۆ کشتوکال و لەوەرگامان بۆ لەوەراندن ھەیە، چیتەر پێویستمان بەو نەبە کە دەست

له ولاتانی ترهوه وهربدەین، بەتایبەت لەبەرئەوێ ئیمە نەتەوێهێکی ناشتی خوازین، دەمانەوێت بەبەردەوامی لەناشتی و ئارامیدا ژیان بەسەر ببەین.

کاتیەک ئەندامانی بالۆیز ئەم قسەکانیان دەکرد و پێکە شەرابەکانیان دەخواردەو، بەشیوێهێک هەستی هاوڕێیەتی لەواندا هەست پێدەکرا، کە سەرئەجی هەموو پیاوانیان بەلای خۆیاندا ڕادەکێشاو زۆر بەزویی بەم قسەکانیان تەواوی پیاوانی کاربەدەستی بارەگای فیرعەونیان کردە هاوڕێی خۆیان و ڕێیان پێدان بپۆنە هەموو شوێنیکەو. بەلام من لەبەرئەوێ ولاتی ئەوانم بینیبوو کە بەچ شیوێهێک خەلکیان لەسیخ دەدا و کوێریان دەکردن، نەمدەتوانی وەک پیاوێکانی تر باوەڕ بەقسەکانیان بکەم و زۆر نیکەوانی مانەوێیان بوم لە شاری "ئاسۆ"دا و هەر لەبەرئەوێش لەگەڕانەوێ ئەوان بۆ ولاتی خۆیان زۆر ڕازی بوم، چونکە دەمزانێ هەرچۆرە زانیاریەک کە لەبارەی بارودۆخی میسرەو بەدەستی دەهێنن، لەوانەیه پۆژیک بێت بەزانی میسرەکان بەکاری بهێننەو.

کاتیەک گەڕامەو بۆ "ئاسۆ" بینیم گۆڕانکاری بەسەر بارودۆخی شاردا هاتوو. کاتیەک لە "ئاسۆ" دەڕۆشتم بۆ "تبس" شار بێدەنگ بوو و خەلکی تاقەتی ژێانیان نەماوو، بەلام دواي ئەوێ گەڕامەو بینیم تابهیانی مەشخەل و چراخانەکان داگیرساو و لەمەیخانە و سۆزانیخانەکانەو هاواری شادی دەبیسترت و لەمالی وەجاخزادە و دۆلەمەنەکانەو کۆپی خوشی دەگیرت و نۆکەرانیشت بەشداری لەخوشی خاوەنەکانیاندا دەکەن. بەلام ئەوێ ژیان و خوشیەکی دروستکراو و ساختە یان ناچاری بوو و وەک بلیی خەلکی هەستیان بەوێ کردبێت کە بارودۆخی جیهان دەگۆڕیت و کارەساتیک ڕوو دەدات کە چیتەر ڕێیان پێنادات خوشی و شادی خۆیان دەڕپن و دەبێت سود لەدوایین هەلەکانی ژێانیان وەرگرن کە بۆیان ڕەخساو و کاتەکانیان بەخوشی تێپەرێنن بۆئەوێ خەم بۆ هەلە لەدەستچووێکانیان نەخۆن، چونکە هیچ سودێکیان لەژێانی ڕابردویان وەرنەگرت.

ئەوێ دەیسەلماند کە ئەو خوشیەکی دەری دەپن سڕوشتی نیە ئەوێبوو کە هەندیکات، لەناکاو شار دوبارە گرفتاری بێدەنگی دەبویەو و چیتەر هیچ ئاوازیک نەدەبیسترا و وەک بلیی خەلکی لەنیوێندی خوشیەکانیاندا لەناکاو ئاگاداری ئەوێ بویتن کە ئایندەیهکی دلتەزین چاوەڕێیان دەکات و لەترسی ئایندەش بێدەنگ دەبون.

هونه رمنه دانیش وهك دهوله مهنده كان دوجاری چالاکیه کی له ناکاو و ناچاری بوبون، بۆنمونه ئه گهر شتکه لیکی نوی دانه هیئن، ئهوا کات له نیوان په نجه کانیا نه وه دهچۆرینه خواره وه و له دهستیان دهرده چیئت و ئهوا کاته گرانبه هایه کی له دهستیان داوه چیتر بۆیان ناگه ریته وه.

هونه رمنه ندان راستیه کانیا ن به وینه گه لیکی زیاده پۆ به رجه سته ده کرد و له ئه نجامدا وینه کانیا ن خه لکیکی شیوه "کاریکاتۆر" یان له خو ده گرت. سهره پای ئه وهی پوداوه راسته کانیا ن به شیویه کی ساده ده خسته پروو بۆنمونه هه ندیک له وانه له باتی کیشانی وینه ی ته وای کی سیک، ته نها خو یان به چه ند هیل و خالیك بۆکیشانی وینه ی ئه و که سه پازی ده کرد.

ئه م هونه رمنه ندانه بۆ کیشانی وینه ی فیرعه ون، بۆ ئاوه ژوو کردنی راستیه کان جهسته یان به شیویه کی ده کیشا که کاتیك مروڤه چاری پیی ده که وت لیی ده ترسا.

پوژیکیا ن له مباره یه وه قسه م له گه ل "توتمس" دا کرد و وتم: فیرعه ون چاکه ی له گه لدا کردویت و تو ی له زه ویه وه هه لگرت و کردیتی به دۆستی خو ی، باشه تو بۆچی وینه ی ئه و به شیویه کی ده کیشی که وهك بلیی دوژمن بیت؟

"توتمس" له وه لامدا پیی وتم: "سینۆهه" تو که سیکی پزیشکی و هیچ زانیاریه کت له باره ی هونه ری وینه کیشانه وه نه، کاتیکیش زانیاریت له باره ی شتی که وه نه بیت، بیروبۆچونی خوشت له باره یه وه مه خه ره پوو.

هه وه رها وتی: له وانه یه رقه به رایه تیه که له نیوان من و فیرعه وندا هه بیت، هه ندیجار شتی وا پرووده دات که پیاویکی هونه رمنه د له کاتی رقه به رایه تیدا ده توانیت به ره مه میك بهیئیته بون که له کاتی دۆستایه تیدا توانای به دی هیئانی به ره مه می وای نه بیت، من پیاویکی داهینهرم و ئه وهی ده یهینمه بون هونه ری منه که به پیی خواست و ئاره ز و ئاماده کاریه کانم ده یهینمه بون و ئه وهی من ده یهینمه بون به جاویدانی ده میئیته وه. فیرعه ون ده مریت و "ئاتون" له ناو ده چیئت، به لام من ده میئمه وه، به واتا ئه وهی له پری مه نه وه ها تو وه ته بون، هونه ره که مه که بۆ هه میشه ده میئیته وه.

کاتیك "توتمس" قسه ی ده کرد ته ماشای چار و پو خساریم ده کرد و تیده گه شتم که ئه و هه ره به ره بیانه وه شه را بی خواردو وه ته وه، بۆیه له بارودوخیکی سروشتیدا

ناژیت و ئەو جۆره قسانە لەپڕوی مەستیەوه دەکات، بۆیە نەسەرم لەقسەکانی سوپما و نە پەم لێی هەلگرت.

دوای ئەوه وەرزی پایز هات و ئاوی پووباری "نیل" هەلچوێهوه و دوای ئەوهش زستان هات.

بەگەشتنی وەرزی زستان، بەوشیوهی که خەلکی پیشبینیان دەکرد، وشکەسالی لەمیسردا دەستی پێکرد و لەسوریاشهوه هەوالگەلێکی ترسناک گەشت و ئاشکراپوو که "نازیرو" دەروازەگەلێکی زۆری شارەکانی سوریای بەپڕوی لەشکری "هاتی" دا کردووهتەوه و گالیسکه جەنگیەکان بەشیوازی لەشکری سەربازی لەزەوی "سینا" وه تیپه‌پڕیوه و هێرشێ بۆ شاری "تانیس" کرد و تەواوی ئەو ناوچهیان وێران کردووه.

* * *

بەهۆی گەشتنی ئەم هەواله ترسناکه "نامی" لەشاری "تبس" و "هورم هب" لەشاری "ممفیس" وه هاتن بۆ شاری "ئاسۆ" بۆئەوهی لەبارەى ئەم پڕوداوانهوه قسه له‌گەڵ فیرعه‌وندا بکه‌ن و منیش به‌شداریم له‌و کۆپى گفتوگۆکردنه‌دا کرد، بۆئەوهی ئەگەر به‌هۆی بیستنی بیروبۆچونی ئەو دوو که‌سه‌وه، تەندروستی فیرعه‌ون تێک بجێته‌وه چاره‌سەری بکه‌م.

"نامی" وتی: ئەى "ئەخناتون" ئێمه‌ ئەمسال نەمانتوانی باج و سەرانه‌ی ناوچه‌کانی باشوری میسر کۆبکه‌ینه‌وه، له‌بەرئەوه‌ی خەلکی ئەوى به‌هۆی وشکەسالیه‌وه به‌پراده‌یه‌ک هەژار بوون که‌ توانای ئەوه‌یان نەبوو باج و سەرانه‌مان پێبده‌ن و ئیستاش خەزینەى دانەویڵه‌کانی فیرعه‌ون خالین و ناتوانرێت بۆ تێرکردنی خەلکانی برسی سود له‌م جۆره‌ خەزینانه‌ وه‌رگیرێ. خەلکی له‌برساندا پزیشکی گیاو توێکلی دره‌خته‌کان، بگره‌ کوله‌ و قورواق"یش ده‌خۆن و تانیستا کۆمه‌لیکیان له‌برساندا مردون و له‌مه‌و دواش هەر لییان ده‌مریت، چونکه‌ دانەویڵه‌ی فیرعه‌ون به‌پراده‌یه‌ک که‌م بووه‌تەوه که‌ هەرچه‌نیکیش له‌ژمه‌ی خەلکی که‌م بکه‌ینه‌وه، سەرەپای ئەوه‌ش هەر ناتوانین پێ له‌مه‌رگیان بگرین. هەندیک له‌سه‌وداگره‌کان خاوه‌نی دانەویڵه‌ن، به‌لام ئەوه‌نده‌ گران ده‌یفروشن که‌ خەلکی ناتوانن لییان بکڕن. دانیشتوانی دیهاته‌کانیش له‌بیابانه‌کانه‌وه‌ پریان له‌شاره‌کان کردووه و دانیشتوانی شاره‌کانیش به‌ره‌و بیابان

هەلدین و ھەموویان دەلین کە ئیمە گرفتاری نەفرەتی "ئامون" نین و تەواوی چەرمەسەری و بەدبەختیەکانمان لەخودای فیرعەونەوه سەرچاوە دەگریت، لەبەرئەوێش من ئەو فیرعەون پیت دەلیم کە تواناکانی "ئامون" بگەڕێنەرەوه و بیکەرەوه بەخودای میسرێەکان، بۆئەوێ کاهینەکانی ئامون و خەلکی لەم ترسە پزگاریان ببیت و جوتیارەکان بتوانن لەزەویەکانی "ئامون" دا کشتوکال بکەن، چونکە هیچ کەسیک لەزەویەکانی تۆدا کشتوکال ناکات، لەبەرئەوێ جوتیارەکان لەوباوەرپەدان کە زەویەکانی خودای تۆ نەفرەتیان لیکراوە.

ئەگەر تۆ ھەرئێستا لەگەڵ "ئامون" دا ئاشت بیتەوه، ئەم وشکەسالیە ترسناکە لەناو دەچیت، ئەگینا ھەموو خەلکی لەبرساندا دەمرن و منیش ناتوانم هیچ شتێک بۆ پزگارکردنیا ئەنجام بدەم.

"ھورم ھب" وتی:

ئەو فیرعەون من ئاگاداری ئەوەم کە "بوراوریاش" ی پادشای "بابل" بۆئەوێ لەھەرەشە "ھاتی" خۆی بیاریزیت لەگەڵ تۆدا ئاشت بووئەتەوه و "نازیرو" ش لەترس ئەوان دەروازەو تەواوی شارەکانی سووریای بەپەری "ھاتی" یەکاندا کردووەتەوه.

ئەمپۆسەربازەکانی "ھاتی" لەسووریدا بەئەندازەو پیزوخۆلی بیابانەکانەوژمارەو گالیسکەکانی لەشکری سەربازی سووریاش بەئەندازەو ئەستێرەکانی ئاسمان دەبیت. من هیچ گومانیکم لەویدا نێە کە "ھاتی" لەوێزی بەھاردا یەکەمین ھێرشێ بۆ میسر دەست پێدەکات، چونکە لەسەرتاسەری بیابانی نیوان سووریا و میسر، گۆزەو ئاویان داناوە بۆئەوێ لەوێزی بەھاردا لەشکری "ھاتی" کاتیک لەبیابانەو تێدەپەرن تینویان نەبیت.

ھەموو ئەو گۆزانەشیان لەمیسر کپیو و بازگانانی میسر بەپوانگەو ئەوێ قازانج لەم کاسپیەدا دەکەن، ھەرچی گۆزەو بەکار ھاتوی ئەم ولاتە بوو بە "ھاتی" ئەکانیان فرۆشت و بیناگابون لەوێ کە کەرەستەو لەناوچونی خۆیانیاں ھەراھەم کردووە.

ئەفسەران و سەربازەکانی "ھاتی" بەپادەیک ئازان کە سەرەپای ئەوێ زستانە ھێرشیان برد بۆ "تانیس" و گەرچی لەویدا وێرانکاریان ئەنجام نەدا، بەلام من لەمیسردا بوختانی ئەوەم بۆ دروست کردن کە لەویدا تاوانگەلیکی زۆر قیزەونیان

ئەنجام داوه، بۆئەوهی توپەیی و پقی خەلکی میسر لەبەرامبەر ئەواندا بوروژینم و خەلکی هانی ئەوه بدهم بەهەموو هیژ و توانایەکیانەوه لەگەڵ "هاتی" دا شەپ بکەن. ئەی فیرعهون هیشتا کاتی زۆرمان بەدەستەوهیە و دەتوانین پێ لە "هاتی" و "نازیرو" کە بەداخەوه لەگەڵ "هاتی" دا یەکی گرتوو بەگرن.

ئەی "ئەخناتون" فەرمان بده کە فوو بەبوقەکان بۆ دەست پیکردنی جەنگ بکەن و داوا لەهەموو پیاوانی "بالخ" بکە کە بیئە پیزی لەشکری سەربازی میسرەوه، هەروەها فەرمان دەربکە کە هەرچی مس هەیه لە دروست کردنی شمشیر و چەقۆدا بەکاری بهێنن و من بەلینت پێدەدم کە هەركاتیك دەست بەجەنگ بکەیت و پیشنیارهکانی من پەسەند بکەیت، دەتوانین هەم پاشەکشە بە "هاتی" بکەین و هەم سوریاشت بۆ دەگرێنمەوه و ئەم جەنگ سودیکی تر بەولاتی ئیمە دەگەیهنیت ئەویش ئەوهیه لەبەرئەوهی خەلکی لەدەرەوهی ولاتدا سەرقالی جەنگن، "ئامون" و "ئاتون" و وشکەسالی فەرامۆش دەکەن.

کاتیک "ئامی" گوئی لەم قەسەیه بوو کەمیک دودل بوو لەوهی چی بلیت و دواي ئەوه وتی: ئەی فیرعهون پیشنیارهکانی "هورم هب" پەسەند مەکە، لەبەرئەوهی دیاره کە دەیهویت تۆ فریو بدات، چونکە ئەم پیاوه دەیهویت دەستەلاتت لی زەوت بکات و تۆ لەفەرمانپەرەویی میسر لا ببات و خۆی لەجیگەیی تۆدا لەسەر تەختی فەرمانپەرەویی دانیشیت.

بۆیەمن پێم باشە کەتۆ هەرنیستا لەگەڵ کاهینەکانی "ئامون" دا ئاشت ببیتەوه و زەویەکانیان بۆ بگەرێنیتەوه، دواي ئەوەش ئەگەر ویستت دەتوانیت دژی "نازیرو" و "هاتی" شەپ بەرپا بکەیت، بەلام فەرماندەیی لەشکری سەربازیهکەت مەده بە "هورم هب"، بەلکو بێدە بەیهکیك لەسوپاسالارە بەتەمەن و ئەزموندارەکان کە ئەزمونیکی تەواویان لەهونەری سەربازی کۆندا هەیه و شیوازی جەنگی فیرعهونە کۆنەکانیان لەسەر "پاپیرۆس" بخویننەوه، بەلام بەو مەبەستە بۆ ئەو بەرپرسیاریەتیە هەلیان بژێرە کە بزانی هەولێ ئەوه نادەن کۆدەتات بەسەردا بکەن.

"هورم هب" وتی: ئەگەر لەمکاتەدا ئیمە لەبەردەمی فیرعهوندا نەبوايەین، ئەوا دەستیکم بەپروخسارتدا دەهینا، "ئامی" تۆ کە کاهینیکی درۆزن و فیلبازیت، وا هەست دەکەیت هەموو کەسیك وەك تۆیە و من دەزانم کە تۆ ژێر بەژێر و بەنهینی

له گهل کاهینه کانی "ئامون" دا کۆبونه وه و گفتوگۆت کردوه و به لێنت پێداون که هانی فیرعهون بدهیت سهردهمی خودای "ئامون" نوێ بکاته وه، به لām من ههولێ فریودانی فیرعهون نادهم و چاوم نه بپروته دهسته لاته که ی، ههروه ها من هه مان ئه و که سه م که کاتیك ئه و بچوک بوو، له بیاباندا جله کانی خۆم دا که ند و ئه وم پێداپۆشی بۆ ئه وه ی سهرمای نه بیئت، ئه و پیاوه ش- به دهستی ئاماژه ی بۆ من کرد- له و ی بوو و بینی که من به جله کانی به رم ئه وم داپۆشی و ئامانجی من ئه وه بوو که "میسر" له ناو نه چیت و ئه وه ی ده لیم بۆ پاراستنی ئابرو و مه زنی میسر و ده زانم که له دوا ی من هیچ که سیك ناتوانیت پارێزگاری له ئابرو و مه زنی میسر بکات.

فیرعهون لێ پرسین: ئایا کۆتایی به قسه کانتان هات؟ .... ئه و دوانه ش وتیان به لێ کۆتایی به قسه کانتان هات. ئه و کات فیرعهون وتی: من پێش ئه وه ی وه لām ی ئیوه بدهمه وه، ده بیئت شه و به بیرداری بمیئمه وه و راویژ له گهل خودای خۆمدا بکه م، به لām ئیوه بۆ به یانی بانگی هه موو خه لکی بکه ن و بیان بلین که هه موویان هه ر له هه ژاره وه بگره تا ده و له مه ند و هه ر له خاوه نه وه تا نۆکه ر و بگره ئه و نۆکه رانه ی که له کانه کانزا کاند کارده که ن بێن بۆ ئیتره، چونکه سه بی ده مه ویت له گهل نه ته وه که ی خۆمدا قسه بکه م و بریاری خۆمیان بۆ ئاشکرا بکه م. ئه و فه رمانه جیبه جی کرا و له پۆژی دوا ییدا خه لکی له به رامبه ر کۆشکی فیرعهوندا کۆبونه وه.

شه و ی را بردو و تا به یانی له کۆشکدا هه ر هاتوچۆی ده کرد و نانی نه خوارد و له گهل هیچ که سیکی شدا قسه ی نه کرد، به شیوه یه ک که ترسی ئه وم لێ نیشت نه وه ک باری ته ندروستی دوباره وه ک جاران خراپ بیئته وه، به لām له پۆژی دوا ییدا، کاتیك ئه و له به رامبه ر خه لکیدا له سه ر ته ختی فه رمانه رها ییدا دانیشیت و دهستی به رز کرده وه و دهستی کرد به قسه کردن، بینیم که روخساری له ورژاندا ده دره وشیتته وه و دوا ی ئه وه فیرعهون به م شیوه یه هاته گۆ: من پیاویکی لاواز بوم و به هۆی لاوازی مه وه وشکه سالی له میسر دا دروست بوو، ههروه ها به هۆی ئه م لاوازی مه وه، دوژمن بریاری ئه وه ی داوه که هیرش بۆ ولاتی میسر بکات، ئیستاش له شکری "هاتی" له سو ریادا خۆی ئاماده ی هیرشکردنه سه ر خاکی ره ش²⁷ ده کات.

²⁷ مه به ست له "خاکی ره ش" خاکی میسر ه.

من لهبرئوه لاواز بوم که دهنکی خودام بهجوانی نه بیستبور، ههروهه ئه ویشم بهپونی نه بیینی بوو، بهلام له دوا ییدا خودای من خویی بۆ ئاشکرا کردم و ئاگری ئه و له سینهی مندا داگیرسا و په ییم به هۆکاری لاوازیهکانی خۆم برد؟ ئه ویش لهبرئوه لاواز بوم که دوا ی له ناوبردنی "ئامون" ی خودای درۆینه، تهواوی خوداکانی ترم پشت گوی خست بۆئوهی بههر شیوهیه که خویان بیانه ویت بژین. من نه مدهزانی که ئه م خودایانه که ههزاران ساله دهستیان به سهر میسردا گرتوه، بانگه شهکاره مهزناکانی که دژی خودای تاک و تهنا پاره ستاون و ناهیلن "ئاتون" به ئاسوده یی له میسردا خودایی خوی بکات. لهبرئوهش ده لیم که له مپوه به هه موو توانایه که وه خوداکانی میسر له ناوبرین و ئه م بونه وهرانه که ههزاران ساله "خاکی رهش" یان کردووه ته باره گای خویان له ناو بچن. ئه ی نه ته وه ی میسر، له مپۆ به دواوه تهنا یه که خودا له جیهاندا فرمانپه وایی دهکات و ئه ویش "ئاتون" ه و بی له پوناکی "ئاتون" هیچ پوناکیه کی تر له جیهاندا هه لئایه ت.

خه لکی کاتی که بیستیان که فیرعون ده یه ویت تهواوی خوداکانی ئه وان له ناو بیات، له ترساندا له رزیان لی نیشته و هه ندیکیش له وانه کپنوشیان برد. ئه وکاته ی فیرعون دهستی بۆ ئاسمان به رزکردبووه به دهنگی که به رزتر هاواری کرد:

ئه ی نه ته وه ی میسر... ئه ی ئه و که سانه ی که منیان خوش ده ویت... له م ترانووه به دواوه... ئالیروه... بکه ونه پری و تهواوی خودا کۆنهکانی میسر سه رنگون بکه ن و میحرا بهکانیان ویران بکه ن و کاسه ی پر له ناو یان پۆنی خودایانی داگیرکه ر سه رنگون بکه ن و په رستگاکانیان له ناو ببه ن و هه ولی ئه وه بده ن که ناویان له هیچ په رستگا و نوسراویکدا نه مینیت. من پیتان پیده ده م که بۆ له ناوبردنی ناوی ئه م خودا زۆرداراندا گوپه کانیان هه لکه نن و په یکه رهکانیان تیک بشکینن، بۆئوه ی میسر له سته م و دوزمانی و ئاژاوه نانه وه و پرق و تهماعی ئه م خودایانه پزگاری بییت. گورز و تیل به ده ستانه وه بگرن و ئیوهش ئه ی هونه رمه ندانی په یکه رسازو وینه کیش، قه له می هه لکۆلین و وینه کیشان فری بده ن و قۆچی²⁸ کوتانی دیوارو دهروازه گه وره کان

²⁸ برۆ بۆ پهراویزی ژماره "٧٤" ی بهرگی بهکه می سینۆهه.

بەدەستەوه بگرن. ئیوەش ئەی کرێکاران، پیک و چەکۆشەکانتان فری بدهن و نوێلێک بوخوتان پەیدا بکەن، ئیوەش ئەی جوتیاران داسەکانتان فری بدهن و بکەونه پری و لەشار و لادیکانی میسردا هەرچۆرە هیمایهکی خودا کۆنەکانتان بەرچاو کەوت لەناوی بیهن. ئەم خودایانە هەزارەها سائە لەم ولاتەدا خوداییان کردووه، زاو و زێیان کردووه و پری ئەم شارە خودازادەیان ویناوه و مەحاله بتوانن دەست لەم نەریت و تاییه تەندیهی خویان هەلگرن و بهێلن جیاوازی نیوان دەوله مەند و هەژار و خاوهن و نوکەر لەناو بجییت، ئەمانە مەحاله بهێلن لەم ولاتەدا زەویەکان بەیەکسانی لەنیوان خەلکیدا دابەش بکزییت. بۆیه تا ئەژادی ئەمانە لەمیسردا لەناو نەبەین، ئەم ولاتە لەبونی خوداییانی زۆردار و تەماع پاک نابیتەوه. ئەی نەتەوهی میسر لەمپۆوه هیچ کەسیک نە خاوهنە و نە نوکەر و نە ئاغا و نە خزمەتکار و هیچ کەسیکیش مافی ئەوهی نیە ئەوێتر ناچار بکات کە لەزەویەکانیدا کوشتوکالی بۆ بکات و هیچ کەسیک مافی ئەوهی نیە ئەوێتر هانی ئەوه بدات کە لەکانە کانزاکییدا کاربکات. هەموو کەسیک ئازادە کە بۆ هەركوێ خۆی خەزی لیبکات بپروات و هەركاریک کە خۆی دەیهوێت بیکاتە پێشەیی خۆی و تەواوی خەلکی میسر لەبەرامبەر یەکترا لەبەردەم "ئاتون" دا یەکسان.

کاتیکی ئەم دوایین قەسانە هیڤایە زمان، هاواری کرد کۆتایی بەگوتهی فیرعهونی ئیوه هات و دەتوانن پرۆن و خوداکانی میسر سەرنگون بکەن.

خەلکی ئەوهی لەدەمی فیرعهونیان بیست، بەپراڤهیهک بەلایانەوه سەیربوو کە نەیان دەتوانی باوه پری پێیکەن، بەلام فیرعهون بەگەرمی و پاکیزهییەکهوه قەسە بۆ دەکردن کە بووه هۆی ئەوهی کار لەخەلکی بکات و وتیان، هیچ گومانێکی تێدا نیە کە خوداکە قەسە لەگەڵدا کردووه، چونکە ئەگەر خوداکە ئەر بپیارە نەدابایە، ئەوا قەسەکانی بەوشیوهیه کاری لەئێمه نەدەکرد، بۆیه ئێمهش ئەر ئەرکەمان لەسەرە کە ملکهچی فەرمانەکانی بین.

خەلکی کاتیکی بلۆهیان لیکرد "نامی" وتی: "ئەختاتون" نیستا تۆش تاجی فەرمانڕه‌وایی بەسەرتهوه لا بیه و گالۆکی فەرمانڕه‌وایی دەستت بشکێنە و فریانی بدهن، چونکە ئەوهی وەخت دەبێتە هۆی ئەوهی فەرمانڕه‌وایی تۆ لەناو ببات.

فیرعەون وەڵامی دایەو: ئەوێ من باسم کرد دەبیته هۆی ئەوێ ناوی من بە جاویدانی بمیشتەو و دواي ئەوێش دەستەلاتی من تا کو تایی جیهان لەپۆچی خەلکیدا زیندو دەبیته.

"نامی" بە سوکایەتیە کەوێ تەفیکێ کردە سەرزەوی و وتی: ئەگەر وابیته من لەبەرەمبەر شیتیکدا دەست لەفەرمانڕەوایی خۆم هەڵدەگرم و دەلێم کە ناچار نیم پزیز لە فیرعەون بگرم.

ئەوکات "نامی" کەوتە پزیز بۆ ئەوێ پڕوات، بەلام "هورم" هب "دەستی گرت و وتی: "نامی" بۆچی تفت کردە سەرزەوی، هەرودەها بۆچی ئەم قسانە دەکەیت. مەگەر ئەم پیاوێ فیرعەون نیە و تۆ ئەرکی ئەوێت لەسەر نیە کە گوێرا یەڵی فەرمانەکانی بیت؟ "نامی" ناگادار بە ئەگەر بتهوێت خیانت لە فیرعەون بکەیت، من بە شمشیرە کەم و رگت هەڵدەدەم، سەرەپای ئەوێ نامادەم بۆ ئەمکارە گەر ناچار بێم لەشکرێک نامادەم بکەم، لەوانە یە زانیبیت کە من درۆ ناکەم. من لایەنگری ئەوێ دەکەم ئەوێ فیرعەون باسی دەکات، بەرەدەییە کە سەیرە کە زۆر لە قسە ی شیتەکان دەچیت، چونکە تا ئەمڕۆ هیچ کەسێک ئەوێ نەبیستوو کە تەواوی خوداکانی تر لە پێناو تاکە خودایە کدا سەرنگون بکریته.

بەلام گوته کانی ئەو، لەپۆیە کەوێ زۆر ژیرانە یە، چونکە دەبیته هۆی ئەوێ تەواوی چینه هەژارو برسێە کانی میسر ببنە لایەنگری فیرعەون. ئەگەر ئەو تەنها بیوتایە دەبیته خوداکانی میسر سەرنگون بکریته، ئەوا لەم وڵاتەدا شەپری ناوخۆ هەڵدەگیرسا، بەلام لەبەر ئەوێ وتی هەموو جیاوازیەکی نیوان دەوڵەمەند و هەژار و خاوەن و نوکەردا لەناو بپزیت، تەواوی چینه هەژارەکان دەبنە لایەنگری فیرعەون و ئەمەش دەبیته هۆی ئەوێ شەپری ناوخۆ هەڵنەگیرسیت.

دواي ئەوێ "هورم" هب "پزیز" کردە فیرعەون وتی: ئیستایە بلی کە چی لە "هاتی" بکەین؟

فیرعەن کە هەردوو دەستی خستبوو سەر ئەژنۆی هیچ وەلامیکێ نەدایەو. "هورم" هب "وتی: "ئەخاتون" گەنم و ئالتون و چەک و گالیسکە ی جەنگی و ئەسپم پێدە و پزیز پێدە هەندیک سەرباز دابەمەزینم، بەلێنت پێدەم پاشەکشە بە "هاتی" دەکەم.

فیرعون سهری بهرز کردهوه و بهچاوهکانی که بههوی بیخهویهوه سور وهرگهپرابون، تهماشایهکی پوخساری "هورم هب" ی کرد و وتی: من حزنناکهه تۆ بانگهوازی جهنگ بکهیت، بهلام نهگهر خهلکی بیانهوئیت بهرگری له "خاکی پەش" بکهن، من پریان لیناگرم، بهلام سهبارهت بهگهنم و زیپر و چهکهو، من هیچ یهک لهوانهم نیه بوئهوهی پیتی بدهم، نهگهر ههشمبیت پیم نهدهدایت، لهبهرنهوهی نامهوئیت بهخراپه وهلامی خراپه بدهمهوه، بهلام تۆ دهتوانیت بهههرشیویهکه که خۆت دهتهوئیت کهرهستهی بهرگری "تانیس" فراههم بکهیت، بهمهرجیک خوینپرژئی نهکهیت.

"هورم هب" وتی: زۆرباشه، من کهرهستهی بهرگری "تانیس" فراههم دهکهه و لهوی دهمرم، چونکه سوپاسالاریک که نه گهنمی هیه و نه زیپر و نهچهک، سهرهپای نهوانهش دهبیت بهرگری لهو ناوچهیه بکات، ناچاره بههوی لهناوبردنی خویهوه بهرگری لهوی بکات، بهلام هیچ گومانیکم لهوهدا نیه، کاتیک پیرام دا کاریک نهنجام بدهم، نهنجامی دهم. لهئیستاشدا "نهخناتون" مالئاوا... و هیوادارم تهندروستی خۆت بیاریزیت. "هورم هب" دواي نهو قسانهی پۆشت و "نامی" ش کهوته پئی و دور کهوتهوه. نهوکات فیرعون چاوه سور وهرگهپراوهکانی ئاراستهی من کرد و وتی: دواي نهوهی قسهی خۆم کرد ههست بهلاوازی دهکهه. دواي نهوه بهزدهخهیهکهوه وتی: "سینۆهه" نایا منت خوشدهوئیت؟

وتم: ههلبهت که تۆم خوش دهوئیت. تۆ لهوباوهپردهایت نهگهر تۆم خوش نهویستایه، نامادهبوم بهرگهی نهه شیتیهی تۆ بگرم؟

فیرعونییش وتی: نهگهر تۆ منت خوش دهوئیت دهبیت بزانی، دهبیت چی بکریت؟ تیگهشتم که فیرعون دهیهوئیت چی بلیت، چونکه نهو فرمانی دابوو که ههموو دواکهوتهکانی دهست لهکارهکانی خویان ههلگرن و برۆن پهیکهری خودایانی میسر سهرنگون بکهن و ناوهکانیان پاک بکهنهوه، ههروهها چاوهپئی نهوهی دهکرد منیش برۆم ههمان کار نهنجام بدهم، بویه وتم: نهی فیرعون من پزیشکی تۆم و وام دهزانی که تۆ لهبهرنهوه منت له "تبس" وه بانگ کردووهتهوه که پیوستیت بهچارهسهریه پزیشکیهکانی منه، بهلام ئیستا دهبینم حهز ناکهیت لهلای تۆ بمینمهوه، بویه دهپۆم و لیت دور دهکهومهوه، سهرهپای نهوهی دهستهکاتم نهو هیزهیان تیدا نهماوه که پیک و تیلأ بوهشینم، بهلام بۆ نهجمادانی فرمانهکهی تۆ دهپۆم بۆ "تبس"، چونکه هیچ

شاریک بەئەندازەى "تبس" خودای تیدا نیە و من دەزانم بەهۆى ئەوێ دەست بەشکاندن و وێرانکردنى خداکانى میسر دەکەم، وەرگم هەڵدەدەن و سەرکوتم دەکەن، دواى ئەو بەدیوارەو سەرەوژێر هەلم دەواسن، بەلام من بۆ جێبەجێکردنى فرەمانکانى تۆ خوێنى خۆم دەکەم بەقوربانى.

ئەوکات بێئەوێ قسەیهك بکەم، لەفیرعەون درو کەوتمەو و ئەویش هیچ قسەیهكى نەکرد.

زۆر خەمبار بوم، بۆیە پێش دەرچوون لەکووشكى فرمانپەرەواى بپرێم دا بپۆم بۆ لای "توتمس" و دەرەى دلى خۆمى بۆ هەلپێژم، بەلام بینیم کە "توتمس" لەکارگاکەى خۆیدا لەگەڵ "هورم هب" و هونەرمەندیكى پیر و بەدمەست بەناوى "بك" خەریكى خواردنەوێ. خەزەتکارى "توتمس" سەرقالى کوکردنەوێ کەلوپەلى کوچکردنى ئەوبوو و ناشکرا بوو کە ئەویش دەیهوێت بپروات و پەیکەرى خودایانى میسر سەرنگون بکات.

"توتمس" بەئاوازیك کە دیاربوو لەناپەرەزاییەو سەرچاوەى دەگرت وتى: سوین بە "ئاتون" چیتەر دواى ئەو لەمیسردا، نە وەجاخزادە. بونیان دەبیت و نەخەلکى بۆرەپیاو و ئاسایى، منیش کە تائىستا کارم ئەو بپووە کە گیان بە بەردە بىگانهکان ببەخشم و بیا بگۆرم بەپەیکەرگەلیك کە زیاد لەگیاندانەکان زیندووترین، چونکە بەهاو جوانى هونەرى ئەمانە زۆر لە گیاندانەکان زیاتر و زۆرتەر، بەلام چیتەر لەمەودا دەبیت تىلایەك بگرم بەدەستەو و پەیکرى خداکانى پى لەناو ببەم... هاوپرێیان... ئەم هەلە بقۆزینەو و بخۆینەو، چونکە دەزانم ئەو نە تەمەنمان بەبەرێەو نەماو و بەمزوانە هەموومان دەمرین. "بك" پىكى خۆى هەلدايەو و وتى: من دەزانم کە دەمرم، بەلام ناتوانم خۆم لەجێبەجێکردنى فرمانى ئەخاناتون بدزمەو، چونکە فیرعەون من کە هونەرمەندیكى گومناوبوم و کالاً هونەریەکانم هیچ کپاریكى نەبوو، منى لەناو چالکاودا هەلگرت و هیئامیە ئێرەو و هەر جاریکیش کە دارایی خۆم یان هەندىك کات بەجەلەکانى خۆشم خواردنەوێ دەکپرى و بەپروتى دەمامەو، بەلام فیرعەون زێپى پىبەخشیم و هەرگیز سەرى لەو سوپەنەدا کە بۆچى من بپیارەو پوتم. من دەزانم کاتىك بگەرێمەو بۆ شوێنى خۆم و هەولێ ئەو بەدەم خداکانى میسر لەناو ببەم، جوتیارانى ئەو بەداسەکانیان وەرگم هەڵدەدەن و لاشەكەشم فێدەدەنە ناو ئاوى

پوبارى نىلەۋە ۋە دەبىمە ژەمى خواردنى تىمساحەكان، بەلّام پىاۋىكى پىرم ۋە ئەۋەندە ھۆگرى خواردنەۋەم كە ناتوانم ۋەك پىشۋو كار بىكەم ۋە ھەرچى زووتر بىرم بۇ خۇم باشتە.

"ھورم ھب"وتى: ئەگەر مەن فەرماندەى سوپاسالارى نەتەۋە نەبۋايەم، پىم دەۋتى، كارىكى باش دەكەيت كە دەمرىت ۋە گرفتارى ھىزەكانى "ھاتى" نابىتەۋە، چونكە سەربازەكانى "ھاتى" بەپادەيك بىبەزەيىن كە دلتەزىتتىن مەرگى ئىمە لەچاۋ ئەشكەنجەكانى ئەۋاندا ۋەك لاۋاندنەۋە وايە. بەلّام لەبەرئەۋەى متمانەيكى تەۋام بەبەختى خۇم ھەيە، دەپۇم پىيان لىدەگرم، لەكاتىكدا دەزانم كە پىگرتن لەسەربازەكانى "ھاتى" بەبۇنەى ئەۋەى ئىمە دەستمان خالىە ۋە گەنم ۋە ئالتونمان نىە بۇ ئىمە زۆر گرفت ۋە سەختە، چونكە ئەۋان كەسانىك نىن كە لەھاۋار ۋە دەنگى دەھۇل بىرسن يان كاتىكىش بە "بەرزەقانى" بەردىان تىبگىرىن لەدەستمان ھەلبىن. دواتر وتى: يەكەك لەۋشتانەى كە دەبىتە مايەى سەرسوپمانى مەن ئەۋەيە كە ئىمە سەرەپاى ئەۋەى دەزانىن فىرەۋن مىشكىكى تەۋاۋى نىە ۋە بىرپارگەلىكى شىتتەنە دەردەكات، بەلّام ھەر خۇشمان دەۋىت ۋە ملەكەچى فەرمانەكانى دەيىن.

"بك"وتى: مەن ھۆكارەكەى بۇ ئەۋە دەگەرپىتەۋە كە ئەم پىاۋە ھىچ پىكىكى لەنەتەۋەى مىسر نىە ۋە زۆر باۋەپى بەۋشتانەيە كە دەيانەيىنئىتە زامان لەبەرئەۋەى مەۋۇ ھەست بەۋە دەكات كە گوتەكانى لە كانگاي دلىەۋە دەھىنئىتە زامان، گوتەكانى پەسەند دەكات ۋە خۇشى دەۋىت.

"توتەمس"وتى: بەلّام مەن ئەۋم خۇش ناۋىت ۋە بگرە زۆر پىقىشم لىيەتى. مەنىش ۋەتم: كەۋاتە بۇچى دەتەۋىت ھەرنىستا كارگاكەى خۇت بەجى بەيلىت ۋە بۇ جىبەجىكردنى فەرمانەكانى دەپۇيت بۇئەۋەى پەيكەرى خوداكانى مىسر بشكىنىت ۋە تىك ۋە پەكانىان بەدەيت. "توتەمس"وتى: لەبەرئەۋەى دەزانم ئەم كارە لەناۋبەردنى فىرەۋن خىراتر دەكات ۋە ئىمەش چىتر لەشىتتەكانى پىزگارمان دەبىت.

"ھورم ھب"وتى: "توتەمس"تۇ درۇ دەكەيت ۋە پىقىشت لەفىرەۋن نىە، ئەگەر پىقىشت لىيى يىت، كاتىك چاۋت بەۋ دەكەۋىت ئەم نەفرەت ۋە پىقەت لەناۋدەچىت ۋە خۇشەۋىستى جىگاي دەگىرتەۋە، چونكە "ئەخنانون" بەشىۋەيك تەماشاي مەۋۇ دەكات، كەمەحالە مەۋۇ لەبەرامبەرىدا ھەست بەكىنە ۋە پىق بىكات ۋە زۇرچار ئەۋە پويداۋە كە مەن بەتۈپەيىۋە خۇم كىردۈۋە بەبارەگاكەيدا ۋە ۋىستومە شەر لەگەل

فەرەھەندە بىكەم، بەلەم ھەرئەھەي چاۋم بە چاۋ و زەردەخەنەكانى كەوت، توپەيى خۇم
فەرەمۇش دەكرد، سەرەپراي ئەھەي دەمزانى ئەو شىتە خۇشم دەۋىست.

ئىمە لەكارگاگەي "توتەمس" دا ئەم جۆرە قىسانەمان دەكرد و دەمانخورادەھە و ئەو
كەشتىيەنەي كە بەسەر پوبارى "نیل" دا دەپۇشتەن دەمانبىنى كە ھەندىك
لەھەجاخزادەكان بەسوارى كەشتىەكانىان ھەلدەھاتن، بۇئەھەي خۇيان لەئاژاۋە دور
بىكەنەھە، چۈنكە دەيانزانى كە گرفتارى پق و توپەيى خەلكى ئاسايى دەبن و
ھەندىكى تىرىش بەپىك و تەور و كوتەك پىگای شارى "تبس" يان گرتەبەر، بۇئەھە
لەھەي پەيكەرى خوداكان بىشكىنن. ئەمانە لەكاتى پۇشتىيان لە شارى "ئاسۇ" ۋە
بۇ "تبس" سرودى "ئاتون" يان دەخویندو "توتەمس" یش دەيوت: ھەرئەھەكەي
پوبەپروى خەلكى ئاسايى ئەو شارە دەبنەھە، ئەو سرودە لەناۋ دەمياندا خامۇش
دەيىت. ئىمە ئەو پۇژە لەكارگای "توتەمس" دا تاشەو خواردمانەھە، بەلەم لەباتى ئەھەي
خۇشىمان پى بىبەخشىت، دەپوۋە ھەي مایەي وروژاندنى خەمەكانمان، لەبەرئەھەي
دەمانزانى كە ئايندەھەكى تارىك چاۋەپىمان دەكات. شەو "ھورم ھب" منى كىشايە
لاۋە و وتى: "سنىۋە" من سبەي لىرەھە دەپۇم بۇ "مفیس" و لەۋىۋە دەپۇم
بۇ "تانیس" بۇئەھەي بەرگىرى لى بىكەم، لەكاتىكدا نە ئالتونم ھەيە و نە گەنم،
لەبەرئەھەي تۇ پىاۋىكى دەۋلەمەندىت، دەيىت ھاۋكارىم بىكەيت.

وتم: منیش سبەي لىرەھە دەپۇم بۇ "تبس" و دواي ئەھەي گەشتە ئەھەي، تا
ئەوشوینەي بتوانم ئالتونن بۇ كۆدەكەمەھە و بۇتى دەنیرم ھەرۋەھا نیۋەي
گەنەكانى خۇمت بۇ دەنیرم، چۈنكە نیۋەكەي تىرىشى پىۋىستەم پى دەيىت بۇئەھەي
سكى خەلكى ھەژارى مىسرى پى تىر بىكەم.

"ھورم ھب" دواي ئەھەي دۇنيا بوو كە من زىپ و گەنمى بۇ دەنیرم، لەبەرەپەياندا
پۇشت، منیش لەگەل "توتەمس" دا پىگای "تبس" م گرتە بەر. دواي چەند پۇژىك
پوبارى "نیل" چەند دىارپەھەي لەشىۋەي لاشەي ژن و پىاۋو مەندالى بۇ ھىناين و سەرى
ھەندىك لەلاشەكان تاشراۋبوو، ئىمەش لەۋكاتەدا تىگەشتىن كە ئەمانە كاھىنەكانى
"ئامون" ن و جلى گرانبەھاش لەبەرى ھەندىك لەمردوھەكاندا دەبىنرا و زانىمان كە
ئەمانەش بەشىكە لەكەسە ۋەجاخزادەكان.

جەژنى مەزنى تىمساحەكانى پوبارى "نیل" دەستى پىكرد و تىمساحەكانىش
گىانەۋەرگەلىكى ژىربون، بەھەي زۇرى لاشەكانەۋە گرفتىان بۇ دروست بوو، بۇيە

لاشەى پىرەكانيان نەدەخوارد، بەلكو تەنھا لاشەى منداڵ و ژنانى لاويان دەخوارد. من لەوباوەرەدام ئەگەر تىمساحەكانىش وەك مرقەھەكان خواپەرست بونايە، ئەوا شەو و پوژ سوپاسگوزارى "ئاتون" دەبون، چونكە بەھۆى زالبونى "ئاتون" بەسەر خودايەكى تردا، ئەوھەموو خەلكە بەكوشت دەدران و دەبونە ژەمى تىمساحەكان. كاتىك گەشتىنە "تبس" بىنىم لەچەند ناوچەيەكى شارەوہ بۆنمۇنە لەشارى مردووەكانەوہ - گۆرستانى تبس - دوکەلگەلىكى ستون ئاسا بەرەو ئاسمان بەرز دەبيتتەوہ، چونكە لايەنگرانى "ئاتون" بۆئەوہى شىونەوارى خوداكانى تر لەناو ببەن، ھىرشيان كردووەتە سەر گۆرەكان و لاشەى مۆمياكراوہكان دەسوتىنن. ئەوكات سوپاسى خودام كرد كە دايك و باوكم گۆرپيان نى، چونكە ئەگەر بيانبوايە، من لاشەى مۆمياكراوى دايك و باوكم لەگۆرپادا دەناشت، ئەوكات خەلكىش لاشەى مۆمياكراوى ئەوانيان لەگۆر دەردەھىنا و دەيانسوتاندىن. لەوكاتەدا، پەيم بەوہەرد كە فیرەوہنە كۆنەكانى مىسر كە بۆ ناشتنى لاشەى خوڤيان قوچەكيان دروست كردبوو، چەنىك ژىر بون، و بۆچى دواى دروستكردنى قوچەك و ناشتنى لاشەكان دەرگای قوچەكەكانيان دادەخست، بۆئەوہى شوينى چوئە ژورەوہى نەزانریت لەكوئەوہى، چونكە ئەوان پىشبینى ئەوہيان دەكرد كە پوژىك دىت كە خەلكى رادەپەرن بۆئەوہى خوداكانى پىشوو لەناو ببەن و لەو پوژەدا پەيكەرى خودايانى پىشوويان لەناو دەبردى جەستەى مۆمياكراوہ كانيان لەناو گۆرپادا دەردەھىنا و دەيانسوتاندىن، بەلام ناتوانن ھىرش بكەنە سەرە قوچەكەكان و لاشەى فیرەوہن لەگۆرەكاندا دەربھىنن و بيانسوتىنن، چونكە ئەو قوچەكە قەلەيەكە كە رىنگای چوئە ژور و ھاتنە دەرى نى و ھىچ كەسنى ناتوانىت بچىتە ناو ئەو قوچەكەوہ، بۆئەوہى لاشەى فیرەنەكان تىدا لەناو ببات. لەوكاتەدا ھىچ كەسنىك لاشەى مومياكراوى فیرەوہنەكانى لەگۆرەكاندا دەرنەھىنا بۆئەوہى بىسوتىنىت، لەبەرئەوہى لە "تبس" دا رىز لەفیرەوہنەكان دەگىرا، رىزىيان لەلاشەى مومياكراوى كاھىنەكانىش دەگرت، سەرەراى ئەوہش خەلكيان لەگۆرەكاندا دەردەھىنا و دەيانسوتاندىن، بۆيە لەوانەبوو پوژىك بىت لاشەى فیرەوہنەكانىش لەگۆر دەربھىنن و بيانسوتىنن، ھەرلەبەرئەوہش بەبۆنەى ئەوہى فیرەوہنە كۆنەكان قوچەكيان بۆ ئارامگای خوڤيان دروست كردبوو بەپادشاگەلىكى دوربين لەقەلەم دەدران و گۆرپى خوڤيان بەشىوہىك بنیات نابوو كە لەھەموو دەست تىوہردانىك پارىزراو بىت.

كارى تازەم لە "تبس" دا

كاتىك ئىمە خۇمان كىرد بە "تبس" دا خاچمان لەمل كىردىو و بىنىمان كۆمەلىك لەھەلگىرانى خاچ، شاخدارەكانيان فرى دەدايە ئا و پوبارى نىلەو و ئەوئەندە دارىان دا بەنىوچاوياندا تا نوقمى ئا و بون و چىتر سەرئا و ئەكەوتنەو.

ئىمە تىگەشتىن كە لە "تبس" دا ھەلگىرانى خاچ داگىركەن و خودايانى كۆنيان لەئا و بىردو، ئىستا "ئاتون" خودايەكە كە ھاوتاي نىيە و فەرمانپەوايى "تبس" دەكات. مەن بە "توتەمس" م وت: دەبىت ھەرچى زووترە بېرۇين بۇ مەيخانەي "كلكى تىمساح"، چونكە لەوى شوينىكى ھىمەن و ئارامە، ئىمەش بەچەكوش و تەور بەدەستەو رىگاي مەيخانەمان گىرتەبەر كاتىك خۇمان كىرد بەمەيخانەدا، بىنم "كاپتا" جەلە نايابەكانى لەبەر داكەندو و جلىكى كۆن و دېراوى پۇشيو و پوپۇشى ئالتونى چاوەكەشى لا بىردو و چاوە كۆپرەكەي ئاشكرا كىردو و وتارىيىزى بۇ كۆمەلىك نۆكەرانى پوت و پەجالى "تبس" دەكات و دەلىت: براكانم بخۆنەو و شادى بكەن، چونكە جىھانىكى نوئ دەستى پىكرىدو و دواي ئەو چىتر خاوەن و نۆكەرو وەجاخزادە و ھەزار بونى نايىت و ھەموو كەسىك لەبەرامبەر يەكتىدا يەكسان و ھەموو كەسىك ئازادە كە بېرات بۇ ھەر شوينىك كە خۆي بىيەوت و ھەركارىك كە خۆي ھەزى لىدەكات بىكاتە پىشەي خۆي و مەن لەمۇدا ئاوجۇ بەخۇپايى بەنىوتاندا دابەش دەكەم، بەمەرجىك دواي بەدەستەينانى كانزاكان، مىقان لەبىر نەچىت و كاتىك پەرىستگاي خودا درۆينەكانتان تالان كىرد، ئەوئەي بەدەستى دەھىن، لەم مەيخانەدا خەرچى بكەن، و مىنىش وەك ئىو نۆكەرم و بەنۆكەرىش

لەدايک بوم و چاویکم خاوەنەکەم کوێری کرد، چونکە پۆژیکیان تینو و برسیم بوو و گۆزەى ئاوجۆکەیم هەلقۆپى و ئەویش بەشیوەیەک دارکاری کردم کە بوو هۆی ئەوەی چاویکم کوێر ببێت. بەلام ئەم سستەمکاریانە لەئایندەدا دوبارە نابنەو و چیتەر لەمەردوا، بەناوێشانى ئەوەیکە کە نۆکەرە دارکاری ناکرێت و چاوی لەبەر تەنها گۆزەییەک خواردنەویدا کوێر ناکرێت و هیچ کەسیک بەبۆنەى ئەوەیکە نۆکەرە بەدەستەکانى خۆى کار ناکات، بەلکو تا ئەو پۆژەى زیندوین، کارمان خواردن و خواردنەو و سەماکردن و خوشگوزەرانى دەبێت.

لەوکاتەدا "کاپتا" چاوی بەمن و "توتمس" کەوت و زۆر سەرى بەبینینى ئیمە سوپما و بەپەلە ئیمەى لەسەکوێ مەیخانەکەرە بردە یەکیک لەژورە تاییبەتەکانى مەیخانە و وتی: ئێو زۆر کەمتەرخەم یون کە بەم جلانەو بەناو شاردا تێپەرپیون و هاتون بۆ ئێرە، ئەگەر دەتانەوێت گیانتان پارێزراو بێت، جلەکانتان بگۆڤن و جلیکی کۆنە لەبەربەکن و سەرچاوتان قوڤاوی بکەن، بۆنەوێ وای بزانن کە لەچینی کریکارەکان. چونکە ئەمڕۆ لە "تبس" دا هەركەسیک جلیکی گرانبەهای لەبەردا بێت، لەلایەن کریکار و نۆکەرەکانەو بەکوشت دەدرێت، بگرە ئەو کەسانەش کە قەلەون دەکوژن، ئەگەر دەبینن کە منیان هیشتا نەکوشتووە، لەبەرئەوێ کە دەزانن من لەپاڤردوودا نۆکەر بوم، سەرەپای ئەوێش بپێک گەنم بەنیو نۆکەرەکاندا دا بەش کردووە و لەم مەیخانەشدا بەخۆپایى ئاوجۆم پێداون، بەلام ئێو بۆچی لەم کاتەدا کە گیانى کاربەدەستانى دەولەت لەژێر هەپەشەى مەرگدايە هاتون بۆ "تبس"؟

ئیمەش ئەو چەكوش و تەورەى لەگەڵ خۆماندا هینا بومان پێشانى "کاپتا" مان دا و وتمان: هاتوین بۆ ئەوەى خوداگانى میسر لەناو ببەین و پەیکەرەکانیان تێک بشکێنین. "کاپتا" تەماشایەکی چەكوش و تەورەکەى کرد و وتی: ئەوکارەى کە دەتانەوێت ئەنجامی بدن خراپ نیە، لەبەرئەوێ خەلکی ئەمڕۆ، ئەنجامدانى ئەم کارە پەسەند دەکەن، بەلام دەبێت ئاگاداری ئەو بن کە نەتاناسنەو، چونکە لەوانەى گۆڤانکاری بەسەر بارودۆخدا بێت و شاخدارەکان وەك پاڤردوو فەرمانپەرەى بگرنەو دەست، کە لەم حالەتەدا ئێو بەکوشت دەدەن.

من دانیام کە بارودۆخ بەم شیوەیە نامیشتەو، چونکە نۆکەر و کریکارەکان تاوانگەلیکی وایان ئەنجام داو کە کۆمەلێک لەهەلگرانی خاچ لەگەڵ شاخدارەکان

ھاۋدەست بوون و دەیانەۋىت ھىمنى و ئارامى بگەپىننەۋە بۇ"تبس"، ئەگەر خەلكىش بۇ پاراستنى سىستەمى ئاسايش و ئارامى شار ھاۋدەستى يەكتر نەبن، ئەۋا سەرەپاي ئەۋەش ئەم حالە بەم شىۋەيە بەردەۋام ئابىت، چۈنكە نۆكەران و كرىكاران والىكى دەدەنەۋە كە چىتر دۋاي ئەۋە پىۋىستىيان بەكاركردن نىە و دەتۋانن لەپى تالانى و فەرھود كىردنەۋە خۇيان تىر بگەن، لەكاتىكدا زىپرو و زىو ناخورىت و گەنم لەمىسردا دەست ئاكەۋىت.

من لەلەيەكەۋە خوشحالم بەۋەى فیرعەون كۆيلەكانى ئازاد كىردۈۋە، چۈنكە ئەم بىرپارە دەبىتتە ھۇى ئەۋەى من لەكۆمەلىك نۆكەرى نەخۇش و پىر پىزگارم بىت، ئەگەر فیرعەون ئەمانەى ئازاد نەكردايە، سەرەپاي ئەۋەى نۆكەرى من يان ھى تۇ بون، ناچار بوم تا ئەۋ پۇژەى زىندون خۋاردنىان پىبەدم بىئەۋەى سودى ئەۋتۇيان لى ۋەرگرم، بەلام ئىستا ھەمويان وا لىكى دەدەنەۋە كە چىتر دۋاي ئەۋە بىكاركردن خۋاردنىان دەست دەكەۋىت، دلىنام ئەۋ كرىكارانەى كە لەپى دزى و فەرھود كىردنەۋە بژىۋى ژيانى خۇيان دابىن دەكەن، بەزۋوى بەھۇى نەبۋنى گەنم و لەناۋچۈنى سامانى فەرھود كراۋەۋە برسىان دەبىتتەۋە، ئەۋكات ناچار دەبن كار بگەن بۇئەۋەى خۋاردنىكى نىۋە تىر بخۇن، ئەۋكات من دەتۋانم بەمۋچەيەكى كەم كرىكارانى بەھىز ھانى كاركردن بدم و ھەركاتىكىش كارم پىيان نەما، دەستبەردارىان بم و دلىنام كە چىتر لەمەۋ دۋا كرىى يەك پۇژى كرىكارىك دەبىتتە يەك نان.

ۋتم: "كاپتا"بەھۇى ئەۋەى تۇ باسى نان و گەنمت كىرد، ئەۋەم ھاتەۋە ياد كە من بەلىنم بە"ھورم ھب"داۋە كە گەنمى بۇ بنىرم، بۇيە بىرپارى ئەۋەم داۋە نىۋەى گەنمەكەى خۇمى پىبەدم، بۇئەۋەى بتۋانن لەبەرامبەر لەشكرى سەربازى "ھاتى"بەرگىرى لە مىسر بگەن. بۇيە تۇ دەبىت نىۋەى گەنمەكەى من بارى كەشتى بگەيت و بىنىرىت بۇ"ھورم ھب" لە"تانىس" و نىۋەكەى تىرى ۋردە ۋردە بەپارە و بىكە بەئارد و ناننى لى دروست بگەن و بىدەن بەخەلكى و ئەۋكەسانەى لەلەيەن تۇۋە نان بەخەلكى دەدەن، مافى ئەۋەيان نىە ھىچ كانزايەك لەبەرامبەر ئەم نانەدا لەخەلكى ۋەرگرن، بەلام دەبىت بلىنن(ئەم نانە لەلەيەن"ئاتون"ۋە دەدرىت بەئىۋە، بىخۇن و ستايشى"ئەخئاتون"بگەن)).

"كاپتا" كاتىك گوى لەم قسەيە بوو، جلەكانى بەرى بەھۆى ئەوھى كۆنە بون و بەھايەكى ئەوتۆيان نەبوو دېرى و دەستى كرد بەگريان و بەدەم گريانەوھ وتى: "سینۆھە" گەرەم، ئەم كارەى تۆ دەبیتە ھۆى ئەوھى ئیمە شكست بخۆين و بۆ تیکە نانێك دەست بۆ خەلکانى تر درێژ بکەين، بەلام خەلکانى تر وەكو تۆ شیت نين كه گەنمى خۆيان بکەن بەئارد و دواجار بیکەن بەنان و بیدەن بەئیمە. وای بەحالم كه زیندوو ماوم و دەبیت ئەم پۆژە پەشە بەچاوى خۆم ببينم، ئاخىر تۆ بۆچى دەتەوئیت گەنمى خۆت كه لەمۆ بەدواوھ بەھاكەى بەئەندازەى كێشانەى خۆى كانزايە بکەيت بەئارد و دواجار بیکەيت بەنان و بەئۆ خەلکیدا بەشى بکەيت بۆئەوھى بیخۆن... ئایا تۆ وا دەزانى كاتىك خەلکى نانى تۆيان خوارد سوپاست دەكەن؟ بگرە ئەگەر بیشتوانن تۆ بەكوشت بدەن، ئایا چاوپۆشى لەكوشتنى دەكەن؟

هیچ كەسێك سوپاس گوزارى تۆ نابیت، هەر يەك لەو كەسانەى كه نانێكى تۆى دەست دەكەوئیت، دەلێت كه تۆ پیاویكى دەولەمەندى و بەپێى فەرمانى خودای تازە دەبیت وەك ئیمە هەژار بکەويت و دەبیت گەنم و نانى تۆ خەلکانى تر بیخوات و ئەم "هورم هب" هەش كه تۆ دەتەوئیت نیوھى گەنمەكەتى پێبەدەيت لەچەتەيەك خراپترە، چونكه كاتىك چەتەيەك شتێك لەكەسێك زەوت دەكات، پەرو راست پێى دەلێت كه ئەوھى لێى وەرگرتووھ بۆى ناگەرێنیتەوھ، بەلام "هورم هب" زېرى لى وەرگرتين و وتى بەقازانجەوھ بۆمانى دەگەرێنیتەوھ، بەلام من نامەيەكم بۆ نوسى و پیم وت: كه قەرزی خۆى بداتەوھ، لەوھ لامدا نوسیبوی: وەرە وەرێگرەوھ. وتم: "كاپتا" تۆ دەزانى هیچ كاتىك ئالتون و گەنم وەكو خەلکى لەبەرچاوى مندا هیچ بەھايەکیان نەبووھ و ئەمۆش "هورم هب" پێویستی بەگەنمى منە بۆئەوھى خواردن بدات بەلەشكەرەكەى خۆى، لەھەمان كاتیشدا نەتەوھى میسریش برسیەتى و من خاوەنى گەنمێكى زۆرم، ناتوانم بەرگەى ئەوھ بگرم كه لەبەرچاوى مندا هیزەكانى "هاتى" دەست بەسەر میسردا بگرن و خەلکى لەبرساندا بمرن، بەلام من گەنمى خۆم ئەشارمەوھ بۆئەوھى لەدواپۆژدا بەنرخێكى گرانتر بیفرۆشمەوھ، بۆیە ئەوھى پیم وتى جێبەجێى بکە و دەست لەگریان و ھاوارکردن هەلگرە، چونكه كاتىك چاوى گریانى ھەزاران منداڵ برسى ببينم، ئەوكات بەزەييم بەفرمیسكەكانى تۆدا نایەتەوھ.

"کاپتا" سهری دانه واند و وتی: گه ورهم، من سهره پای نه وهی ده زانم که شکست دهینیت، ناچارم ملکه چی فه رمانه کانت بيم. پوژی دوايي دواي نه وهی جله کانمان گوپی، له کاتی کدا که چه کوش و ته ورمان به دهسته وه بوو رومان له شه قامه کانی "تبس" کرد بوئه وهی بزاین بارودوخی شار چونه. که سه وه جاخزاده و دهوله مهنده کان ماله کانیاں گوپی بوو به قه لایه کی به رگریکاری جهنگی و چوارده وری خوین ته نیبو بوئه وهی له هره شهی خه لکی پاریزاو بن.

هه ندیک له په رستگاگان له حالی سوتاندا بون و هیچ کاهینیکی تیدا به دی نه ده کرا و دیار بوو که کاهنی په رستگاگانیاں کوشتبوو.

له و په رستگایانه جگه له په یکه ری خودایانی میسر هیچ شتیکی تر به دی نه ده کرا و ته وای نه و شتومه کانهی که شایسته ی فروشتن بون فرهود کرابوو.

نیمه ش به هو ی نه و چه کوش و ته وری به ده ستمانه وه بوو له و په رستگایانه دا هه رچی په یکه ری خودایان بوو ده مانشکاند و هه ولی نه وه شمان ده دا ناوه کانیاں بسپینه وه.

هه ندیک له په رستگاگانیش وه ماله دهوله مهنده کان بوو به قه لایه کی جهنگی و کاهینه کانیش بیئه وهی له مهرگ بترسن، به رگریان له خودایانی خوین ده کرد و نیمه ش ده مانزانی که ناتوانین بجینه نه و جوړه په رستگایانه وه.

هه موو پوژیک کاری من و "توتمس" نه و بوو که بو شکاندن په یکه ری خودایان و سپینه وهی ناویان ده بیت له مال دهر بچین و شه ویش به شه کت و ماندویی ده گه پراينه وه بومال یان دهر وشتین بو مه یخانه ی "کلکی تیمساح".

مالی من هه مان مالی مسگه ری پیشوی شاری "تبس" بوو، له وماله دا خزمه تکاره که م خواردنی بو لیده ناین و "تهوت" یش به دهسته بچوکه کانی باوه شی به مملدا ده کرد و منی به ناوی "باوک" بانگ ده کرد، کاتیکیش "مریت" له مه یخانه نه بوايه له مالداه به مهره بانی وه مامه له ی له گه لدا ده کردم، به لام نیمه شه وانه به هو ی ناژاوه و ژاوه ژاوی ته وای خه لکی وه نه مانده توانی بخوین.

نوکه ر و کو لهر و کریکاره کان کومه لیکیان دروست کرد بوو بوئه وهی بتوان به کومهل و پیکه وه هیرش بکه نه سهر مالی وه جاخزاده و دهوله مهنده و په رستگاگان و سهروهت و سامانیاں تالان بکه ن و نه وهی به ده سستی دهینن له نیو خویندا به شی

چىل شەۋ و چىل پۇژ بارودۇخى "تبس" بەۋشۈۋەيە بو، من كەسانىكىم يىنى كە لەپاردودا ئالتونيان بەترازو دەكىشا، ئىستا لەشەقامەكاندا سۈالايان بۇ بەدەست ھىنانى نانېك دەكرد. من بەچاۋى خۇم دەمىيىنى كە ژنانى ھەمان ئەم پياۋانە بۇئەۋەى مندالەكانيان لەبرساندا نەمرن خۇيان دەدا بەدەست كۆيلەكانەۋە. نە بەزەيى بونى ھەبوو و نە ياسا و نە باۋەر بە "ئاتون".

بەپوكەش "ئاتون" لە "تبس" دا فەرمانپەرۋايى دەكرد، بەلام لايەنگرانى بەۋاتا نۆكەران و كرىكاران ئەگەر لەتواناياندا بۈايە ئەۋا ۋەجاخزادە ۋ ئەۋ دەۋلەمەندانەشيان دەكۈشت كە لايەنگرى "ئاتون" بون تەنھا بۇئەۋەى دەست بەسەر سەرەۋەت و سامانەكەياندا بگرن.

چلەمىن پۇژ، "كاپتا" پىيى ۋىتم: گەۋرەم، كاتى ئەۋە ھاتوۋە لە "تبس" ھەلىيىت، لەبەرئەۋەى سەردەمى خوداى "ئاتون" بەم زۋانە كۇتايى پىدېت ۋ ھىچ كەسىكىش خەم بۇ سەرنگون بونى ناخوات، چونكە قۇناخى خوداى "ئاتون" خراپترىن قۇناخى "تبس" بوۋە ۋ ھەموو خەلكى بۇ ئەم شارە خۋازىرى ياسا ۋ سىستەمىكن، بەلام ئەم كارە بى خوينىژىگەلىكى تازە ئەنجام نادىت، بۇيە تىمساحەكانى پوبارى "نيل" دوبارە پۇژگەلىكى خوش چاۋەرپىيان دەكات.

ۋىتم: تۇ بەچ شىۋەيەك دەلىت كە قۇناخى خوداى "ئاتون" لەم شارەدا كۇتايى پىدېت.

"كاپتا" ۋتى: كاھىنەكانى ئامون ۋ كاھىنەكانى خودايانى تر بۇ پىشەكىشكردى زۆرى لايەنگرانى "ئاتون" دەستيان ناۋەتە دەستى يەكتەرۋە ۋ بېپارى ئەۋەيان داۋە كە "ئاتون" لەناۋ بېەن، ئەگەر بۇ لەناۋ بردنى ئەم خودايەش پىۋىست بكات تەۋاۋى دانىشتۋانى "تبس" بەكۈشت بەدەن.

پرسىم: تۇ بەچ شىۋەيەك ئاگادارى ئەم بابەتە بویت؟

"كاپتا" ۋتى: من ھىچ كاتىك پەيوەندى خۇم لەگەل "ئامون" دا نەچپراندوۋە ۋ بەردەۋام لەگەل كاھىنەكانى "ئامون" دا پەيوەندىم ھەيە، چونكە زېرم بەقەرز دەدانى ۋ

لەبەرامبەردا زەویەکانی "ئامون"م وەك "گرەو"²⁹يَك لَيَّيان وەردەگرت، من لەم كارەدا دوو سودم لەبەرچاو گرتبوو، يەكەم ئەوەيكە قازانچ بكەم، چونكە دەمبيني كە كاهينەكانی "ئامون"هەم بەلگەنامە و هەم قازانجیان پى دەدام. دووهم ئەگەر بارودۆخ گۆرانكارى بەسەردا هات، بتوانم پارىزگارى لەگيان و دارايى خۆم بكەم و كاهينەكانی "ئامون"من بەيەكێك لەخۆيان لەقەلەم بەدەن و وەك ئەوانى تر بەكوشتم نەدەن.

ئىستا "ئامى"كە لەپاڤدوودا كاهينى مەزنى خوداى تازە بوو، بۆ پاراستنى گيان و دلراى خۆى لەگەل كاهينەكانى "ئامون"هاودەست بوو و ئەو و كاهينەكانى "ئامون"و تەراوى وەجاخزادەو دەولەمەندەكان يەكيتىەكى مەزنيان پىكەيئافە و ئەوانەى ئامادە نىن ئەنگوستيلەيەكى "مس"بەدەن بۆ تىركردنى كەسە برسەيەكان، بى هىچ پىداگرەك زىر و زيويان خوستوووتە بەردەستى ئەم يەكيتىە مەزنەو بۆئەوى بتوانن بەو زىر و زيوە سەربازانى پى بگرن بەكرى.

دواى ئەو "كاپتا" وتى: كاهينەكانى "ئامون"و "ئامى"و وەجاخزادەكان، سەربازەكان لەنيوان ئەو پەشپىستانەى كە لەباشورى ميسردا نيشتەجىن و دانىشتوانى "شوردن"دا بەكرى بگرن و بەيەكجارى هيرش بكەن سەر"ئاتون"و لاىەنگرانى لەناو ببەن. بۆيە گەرەم لەبەرئەوى تۆ يەكيتىە لەلاىەنگرانى بەناوبانگى "ئاتون"و زۆرىك لەخەلكى "خاچى ژيان"يان كەبەردەوام بەملتەو هەلتواسىبوو بىنيو، ئەوا بەدلىنايەو بەدەستى كاهين و سەربازەكانيان بەكوشت دەدرىيت.

منيش وتم: فیرەون پىنادات كە "ئاتون"لەناو ببەن.

²⁹گرەو: وشەيەكى پاراوى كوردیە كە دىتوانرێت لەبەرامبەر "رەهن"ى عەرمبیدا بەكار بهێنرێت، چونكە رەهنیش هەمان واتای "گرەو"ى هەيە، چونكە كاتێك تۆ شتێك دەمەیت بە "رەهن" واتای ئەو دەگەيمەنیت تۆ گەرمۆكت لەگەل كەسێكدا كردوو كە ئەگەر لەكاتى خۆیدا ئەو شتەى لێت وەرگرتوو بۆ ئەگەر پىنیتەو، ئەوا ئەو كەسە ئەو شتەى بەرپەن بێت داو دەستى بەسەردا دەرگرت، بۆيە ئەم مامەلە بە دىقەودىق وەك گرەو وایە، كاتێك گرەو لەگەل كەسێكدا دەكەیت نێر لەسەر شتێك بێت یان شتێكى لى فەرز بكەیت و لەكاتى دىبارى كراودا بۆ ئەگەر پىنیتەو ئەوى وەك گرەوێك لەلاى ئەو داتناو دەدۆرێنى یان بەشیویمەكى جوانتر دىتوانین بلىین لەبەرامبەر ئەو شتەى كە لێت وەرگرتوو یان لێت فەرز كردوو دەستى بەسەردا دەرگرت.....وەرگرت.

"كاپتا"وتى: ھىچ كەسىك داۋاي مۆلەت لە فىرەئون ناكات، بۆئەۋەي پىيىدات يان نەيدات و داۋاي ئەۋەي كاهىنەكان دەست بەكاربون و خوداي "ئامون"و خوداكانى تر دەستيان پىكرەدەۋە، ئەۋا تەۋاۋى ئەۋ پىگايانەي كە بەرەۋ "ئاسۇ"دەپۇن دەپىن، ھەلبەت بەشىۋەيەك ھىچ شتومەك و خواردنىكى بۇ نەپوات و دانىشتوانەكەشى لەبرساندا دەمرن. ئەۋكات "ئاتون"و كاهىنەكانى فىرەئون ناچار دەكەن لە شارى "ئاسۇ" دەرىچىت و يىنەۋە بۇ "تبس" و لەبەرامبەر "ئامون"دا سوژدە بىەن. قسەكانى "كاپتا" زۆر كارى تىكردم، لەھەمان ئەۋكاتەدا بەژن و بالاي فىرەئون و چاۋ و زەردەخەنەكانى ھاتەۋە بەرچاۋم و زۆر دلم بۆى سوتا.

فىرەئون ھەموو تەمەنى خۆى بۇ ئەۋە تەرخان كرىبوو كە "ئاتون"بالا دەست بىت و دەستەلاتى خۆى بەر فراۋان بكات و جەنگ و كىنە و جياۋازىيەكان لەنىۋان دەۋلەمەند و ھەژاردا لەناۋ ببات.

بەلام ئەۋەي "كاپتا"باسىكرد ئەۋە نىشان دەدا كە تەۋاۋى ھەۋلەكانى فىرەئون "با"دەيبات و دوبارە قۇناخى فەرمانپەرۋاىي كاهىنەكانى "ئامون"دەست پىدەكاتەۋە و دوبارە بەنرخ و بەھاي بەدبەختى و برسىيەتى نۆكەرەن و كرىكاران و جوتياران خەزىنەكانيان پىر دەكەن لەزىپو زىۋو دەست بەسەر نىۋەي زەۋىيە بەپىتەكانى مىسردا دەگرن.

ۋتم: "كاپتا"ئەم پىسۋايىيە نابىت بىتە بون، چونكە ئەگەر "ئامون"جارىكى تر بىتەۋە بەخودا و كاهىنەكانى دەستەلات بگرنەۋە دەست، لەۋباۋەپەدا نىم كە تا يەكسالى تر جىھان لەستەم و زۆردارى جياۋازىيەكانى نىۋان دەۋلەمەند و ھەژار پىزگار بىت. ئەي "كاپتا"من لەمپۇدا تارادەيەك ھەژار كەۋتوم، بەلام تۆ دەۋلەمەندى و خۆت دان بەۋەدا دەنىيت كە سامان و دارايى خۆت لەپىي مەۋە بەدەست ھىناۋە، بۆيە تۆ دەتوانىت بەۋ سامانەي كە ماۋمە لەگەل سامانەكەي خۆتدا ھىزىكى سەربازى پى بەكرى بگىرىت و من پىت دەلىم تا دەتوانى شمشىر و نىزە و گورز بگىرە و كۆمەلىك كرىكار و نۆكەر دەستنىشان بگە و ئەم چەكانە بەنىۋياندا دابەش بگە، بۆئەۋەي لەۋ پۇژەي كە كاهىنەكانى "ئامون"دەستيان بەرپەپىن كىر كرىكاران و نۆكەرەكان بەرگرى لەخوداي خۇيان بگەن و نەھىلن "ئاتون"لەناۋ بچىت. چونكە ئەگەر لەمپۇدا "ئاتون" لەناۋ بچىت، تاكە ھەلى پىزگارى جۆرى مۇۋە لەناۋ دەچىت. چونكە ھىشتا زەۋىگەلى

دهوله مهندهكان ﴿بى﴾ لهزهويهكانى "نامون" ﴿﴾ بهنيو جوتيارهكاندا دابهش نهكراوه و گهرچى دهليّن هيچ جياوازيهك لهنيوان ههژاران ودهوله مهندهكاندا نيه، بهلام نهم جياوازيه هيشتا بهكردارى ماوهتهوه و دهوله مهندهكان دهوله مهندهترن وكرىكاران ونوكه رانيش هيشتا ههژار، بهلام نهگهر "ئاتون" بوماوهيهك بكهن بهخوداى خويان، بينگومان گوماني جياوازي نيوان دهوله مهنده و ههژار لهناو دهچيت و زهوى كهسه دهوله مهندهكان بهسه ر ههژاراند دابهش دهكرىت و لهو پوژده ههموو كهسيك كار دهكات و هيچ كهسيك ناتوانييت بيكار سود لهبه رهه مى كارى نوكه ران و جوتياران وهرگرىت. "كاپتا" تو لپاردودا لهههموو شوينيكا لهگهل مندا بويت و لههيچ شوينيكا بهجيت نههيشتوم، بويه ئيستاش داوات لى دهكهم بهجيم مههيله و لهگهل مندا وهره، بوتهوهى پيكهوه نهم كاره تهواو بكهين و بيگهيه نينه جيى خوئ و نههيليّن خوداى تازه لهناو بجيت و فيرعن بيهيوا بييت، چونكه نهگهر خوداى تازه سهرنگون بييت، سهرپاي نهوهى تهختى فرمانپرهوايى ستم بهرپا دهبيتهوه، فيرعه ونيش لهناو ميدياندا دهمرىت.

كاتيك "كاپتا" گوئى لهم قسانه بوو لهرزى ليها، بهلام نه مجارهيان نهگريا. نهگهر بگرياه تيدهگه شتم كه دهيه وييت فيلم لى بكات، بهلام لهبه ره نهوهى فرميسك له تاكه چاوه كه يه وه نه تاكه خواره وه تيگه شتم كه ترساوه و دواى نهوه وتى: گهرهم، نهگهر خوداى نوئ دهسته لاتى خوئ پياريزىت، من كه پير بوم، ناچار دهيم چيتر دواى نهوه دهست بهكار كردن بكه مهوه، لهكاتيكدا چه ستم تواناي كارى نهماوه، نهگهر خوداى تازه بمينيته وه، من وهك هه نديك له وه جا خرا دهكاني نه مپو به ناشه كان وه ده به ستنه وه و نه وه نده قامچيم لى دهدهن تا گيان ده سپيرم.

گهرهم "سينوهه" نايا له بيرته جاريكيان له "كرىت" پيت وتم كه بچمه مالى رهشى خوداى "كرىت" كه ناوى "مينوتور" بوو، منيش بهگويم كردى و لهگهل تودا خوم كرد به مالى خوداى "كرىت" دا. نهم جاره شيان تو ده ته وييت خوت بكهيت به مالىكي رهشدا و نازانى نهو ماله له ناوه وه چى له خو دهگرىت و له وانه يه جاريكى تر گيانه وهرىكى تر سناك ببيني كه مردبيت و لاشه و وهك نهو گيانه وهره كهى تر هه لوه شاييت، چونكه بهو شيوهى ئيمه لى تيدهگهين خوداى "ئه خناتون" له "مينوتور" ي خوداى "كرىت" تر سناكتره.

خوداى "گرىت" لەبەرامبەر "گا" يەكدا سەماى بە كچ و كوپى جوان دەکرد و ھەموو مانگىك كچىكى جوانى دەکردە ژەمى خواردنى خۇى، بەلام خوداى نوئى فىرەون ھەزاران ژن و پياو دەكاتە قوربانى خۇى.... نەخىر گەرەم.... ئەمجارەيان من لەگەل تۆدا خۆم ناکەم بەلانەى خوداى رەشدا.

"كاپتا" نەدەگريا و ھەربەوشىوھە بەبپوا بەخۆبونىكى تەواوھە قسەى دەکرد، ھەر بۆيە تىگەشتەم لەوھى كە ئەو بەھەموو يىروباوھە پىكەوھە ئەو قسانە دەكات.

دواى ئەو نۆكەرى پابردوم وتى: ئەگەر بەزەيىت بەخۆتدا نايەتەوھ و ئەگەر لەبىرى مندا نىت، ھىچ نەبى بىر لە "مرىت" و "تھوت" ى بچوك كە ھەردوكيان تۆيان خۆش دەوئىت بکەرەوھ و ئەوان لەم شارە دور بخەرەوھ، چونكە من دەزانم كە گيانى ھەردوكيان لەھەپەشەى مەرگدايە، چونكە ئەو پۆژەى كاھىنەكانى "ئامون" و ھەجاخزادەكان بەتۆپەيىوھە بکەونە پى ئە بەزەيىيان بەپياو و نە بەژن و نە بەگەرەوھ و نە بەبچوكدا دىتەوھ. كاھىنەكانى "ئامون" كە بەيەكجارى فرىوى يىروباوھە لاوازەكانى خەلکيان خواردوھ، بەھۆى بىلايەنى زۆربەى خەلكى مىسرەوھ دەستەلاتى خۆيان لەدەست دابوو، بۆيە بۆ نوپکردنەوھى دەستەلاتى خۆيان ئەگەر پىئويست بکات زۆربەى خەلكى مىسر لەناو دەبەن، چونكە ئەمەيان بەلاوھ باشترە لەوھى بەئەندازەى پىز و خۆلى بىابان ژن و پياو ھەبن و پەپرەوى لەخوداى نوئى بکەن.

وتم: "كاپتا" من دەزانم تۆ بۆچى دەترسىت، چونكە دەولەمەند بویت، من ئەوھم تاقى کردووەتەوھ كە سامان و دارايى مروؤ ترسنوك و بى كەسايەتى و سازشكار دەكات، چونكە ترسى ئەوھى ھەيە سەرەوت و سامانى خۇى بەھۆى بارودۇخە ھەپەشە ئامىزەكانەوھ لەدەست بدات و ھەژار بکەوئىت، تۆ لەبەرئەوھى سامانت ھەيە لەئازاوەى كۆمەلەك خەلک و چەند كاھىنىكى كەچەل و چەند ھەجاخزادەيەك دەترسى و وا ھەست دەكەيت ئەمانە دەتوانن بەسەر زۆربەى خەلكى مىسر كە ھەژارن زال بىن، لەكاتىكدا مەحالە خەلكى دواى ئەوھى تامى ئازادىيان کردوھ، ئامادە بن دوبارە بچنەوھ ژىر بارى جەور و ستەمى "ئامون" و كاھىنەكانىوھ.

ئەو خودا پەشەى تۆ باست کرد "ئامون" ە كە نەتەوھى مىسرى کردووەتەى نۆكەرو خولامى خۇى و لەنەزانىدا ھىلاونىەتەوھ، بۆئەوھى ھەرگىز نەپرسن "بۆچى؟" ئەم خودا پەشە لەپىنى نەزانى و ئەفسانەو بىباوھە پىدا خودايى دەكات و پەوشى ھەمىشەيى ئەو

نەرەیه: ھەموو کەسیک دەبیئت برسی بیئت بۆئەوێ ھەمیشە بۆ من و کار بە دەستانى من بەواتا کاهینە کەچەلەکانى کار بکەن و ئەگەر پوژیک یەکیک لەمانە سەرى بەرز کردووە و پرسى "بۆچی؟" یەكسەر سەرى ئەوێ بەدەرەوشتی لەبەرەمبەر خۆدادا کردووە بە سزای سوکایەتی کردن بە خۆدا و بەگونامی بیباوەری بە تێلای بکوتمەو، بۆئەوێ ئەوانى تر بزانن تەنھا ئەوێ من دەیلیم راستە و ئازادى واتای ئەو ھەگەییەنیت کە تەواوی خەلکی میسر لەسەر تاپای تەمەنیاندا کۆیلەى من بن و بگرە لەقوتابخانەى "مالی ژیان" ییشدا کە مەزنترین ناوەندى زانستى جیھانە، پێنادەم ھیچ کەسیک پیرسیئت "بۆچی؟".

"کاپتا" تۆ دەلێیت کە "مریت" و "تھوت" لەم شارەدا لەژێر ھەرەشەى مەرگدان و دەبیئت ھەلبییم و ئەوان لەگەڵ خۆمدا ببەم، بۆئەوێ خۆم لەھەموو ھەرەشەیک دور بخەمەو، بەلام کاتیک چارەنوسی "ئاتون" تاکە پرگاکرەرى نەتەوێ میسر بگرە جوڑى مرقیشە لەھەرەشەدا بیئت گیانی ژن و مندالیك چ گرنگیەکیان ھەیه، بۆیە ئەوێمان لەسەر کەخۆراگریین و نەھیلین چەند کاهینیکی چاوچنۆک لەگەڵ چەند دەولەمەندیکی پارەپیس و بیبەزەبییدا لەپێی بەکرێ گرتنى چەند سەربازیکی پەشپێستەو بەسەر خۆدای فیرعەوندا زال بن و بەسەر خۆدایەک کە لەھەموو شوینیك بگرە لەناو دلی ھەمووماندا جیگیرە و ئەگەر ئەم خۆ پاگریەى ئیمە بەئەنجامی خۆى نەگات و "ئاتون" سەرنگون ببیئت، چیتەر ژیان ھیچ بەھایەکی نامینیئت، بۆیە باشتەر وایە ژن و پیاو و مندالەکانیش لەناو بچن.

"کاپتا" وتی: ئەوێ پێویست بوو پیتی بلیم پیم وتی و چیتەر لەمبارەیهو قسەت لەگەڵدا ناکەم. من ھەندىجار بیرم لەوێ کردووەتەو کە نەینیەکی بچوکت بۆ باس بکەم، بەلام دواجار دەستبەردارى دەبم، چونکە دەزانم کە ھیچ کارىک لەتۆ ناکات، تۆش وەکو فیرعەون شیئت بویت، بۆیە ئەگەر پوژیک لەناو میدیانداندا خۆلەمیشت کرد بەسەرى خۆتدا و سینە و پوخسارت بەنینۆک پوشارند، گلەیی لەمن نەکەیت و ئەگەر بەکوشتیش درایت، ھیچ تاوانیکم مەدەرە پال. من نۆکەریکی پێشوم کە مندالم نیە بۆئەوێ لەدواى مەرگم، بەسەرمدا بگریت، بۆیە بۆ ھەركوێ تۆ بلێیت وەکو پێشوو لەگەڵتدا دیم، لەکاتیکیدا دەزانم کە ھاتنى من لەگەڵ تۆدا بیسودە، و جارىکی تر من و

تۆ خۆمان دەکەینەو بەمالئیکی تاریکی وەك مالهەکی خودای "کریت" و من گۆزەیهك شەراب لەگەڵ خۆمدا دەهینم.

لەو پۆژە بەدواوە "کاپتا" بۆ جیبەجێکردنی فەرمانەکەى من دەستی کرد بەچەك کڕین و بەسەر نۆکەر و باربەرەکانی ڕابردودا دابەشی کردو لەگەڵ هەژدیک لەکاربەدەستانى فیرەون لە "تبس" دا ڕێک کەوت بۆئەوێ لەکاتى بەرپابوونی جەنگدا بەرگری لە "ئاتون" بکەن.

لە "تبس" دا هەر بەوشیوەیە بى یاسایی و بیبەند و بارى و برسێەتى فەرمانەرەوا بوو و هەندیکیان دەیانوت کە ژيانى ئیمە وەك خەویکی ترسناکی لیها توو کە بێداریبۆنەوێ نیه، بەلام ئەگەر بمرین لەم خەوێ ترسناکە پزگاران دەبیت و مەرگیش خەوی تۆقینەر و ترسینەری ئیمەیه.

ئەم جۆرە کەسانە بۆئەوێ لەژیان پزگاریان بێت یەکتریان دەکوشت و بۆئەوێ گریانى ژن و منداڵەکانیان بەچاوی خۆیان نەبینن ئەوانیشیان دەکوشت. هەندیکى تریان بۆئەوێ ژیان لەبیر بکەن شەو و پۆژ ئاوجۆیان شەراپیان دەخواردو و شتیک کە لەو پۆژانەدا تەواو نەدەبوو ئاوجۆ و شەراب بوو.

ئەگەر کەسیکیان لە شەقامەکاندا ببینیایە نانیکی بەدەستەو بێت پێیان دەوت ئەم نانە لەگەڵ ئیمەدا بەش بکە، چونکە ئیمە دوو براین و لەبەرەمبەر یەکدا یەکسانین. ئەگەر کەسیکی تریان بەجلوبەرگی کەتانیەو ببینیایە پێیان دەوت، ئەو جلانە لەبەرت داکەنە و بێدە بەئیمە، چونکە ماوێەکە پۆت و بێجلین و لەمەودا نۆرەى تۆیە بى جل و بەرگ و پوت بیت.

هەرکەسیك هەلگری "خاچ" بوایە ئەگەر بەتەنهایى دەستی شاخدارەکان بکەوتایە بەدلتیاییهو دەیانکوشت و لاشەکیان فری دەدایە ناو پووبارى نیلەو و تیمساحەکان بەشیوێەك بۆ خواردنى لاشەى مردوو وەکان بێشەرم بوون کە هەندیکات دەهاتنە ناو شارى "تبس" یشەو.

بەم شیوێە، دوجار سى شەو و پۆژی تریش تیپەرى³⁰، بەلام دواى ئەو ماوێە خودای "ئاتون" لە "تبس" دا لەناوچوو، چونکە سەربازە پەشیپستەکان و سەربازەکانی

³⁰ لێرەدا مەبەستى ئەوێە کە دوو سى پۆژی تیپەریو بەواتا شەست پۆژ..... وەرگێڕ.

"شردن" که له لایه ن کاهینی "ئامون" و وه جازاده و "ئامی" یه وه به کریگیرابون هاتن و "تبس" یان گه مارو دا بۆئه وهی هیچ که سیك نه توانیئت هه لیبیئت. له ناو "تبس" یاشدا ته وای شاخداره کان پاپه پین و له پیری کاهینه کانی "ئامون" وه چه کیان به سهردا دابهش کرا.

هه ندیک "که نیزهك" و خه لکی له ناخه وه نه لایه نگری "ئامون" بوون و نه لایه نگری "ئاتون" له بهرئه وهی به ته وای له م بیبه ندوباریه ی "تبس" بیزار و هه راسان ببون، بۆیه په یوه ندیان به شاخداره کانه وه کردو ده یانوت خودای تازه جگه له بیبه ندوباری و برسیه تی هیچی تری بو نه هیئاوین، ئیمه له م خودا بیشیوه و بیبه زه ییه بیزارین.

کاتیك ئازاوهی شاخداره کان دهستی پیکرد، من له مه یخانه ی "کلکی تیمساح" به نوکهر و کریکاره کانی پیشوم وت: من لایه نگری ئه وه ده کم که له م پوژانه دا که "ئاتون" خودایی خوی به شیوه یه کی جدی ده ست پیکرد، سته م زال بوو به سه ر داد په ره وهریدا و بیئاوانه کان به کوشت دران و به ئاشه کانه وه به ستنیانه وه و بی پهمانه ندی میرد و براکانیان ده ستیان بو کچ و ژنه کان دریژ کرد، به لام من که پزیشکم ده زانم کاتیك ورگیك بو چاره سه ر کردنی پخۆله یه کی گیراو هه لده دپريت، خوین ده رژیئت و تا خوین نه رژیئت، که سی نه خوشیش چاره سه ر ناکریت. ئه و سته مانه ی که ئیوه به چاوی خوتان ده یبینن وه که ئه و خوینه وایه که ده بیئت بریژریئت بۆئه وهی نه خوش به واتا حکومه تی "ئامون" و خودا کانی تری میسر له ناو بجیئت. بهرگه گرتنی سته م و خوینرێژی بو له ناو بردنی نه خوشی پپیئدراوه، چونکه بهرگه گرتنی ئازاره کان کاتیه و دای ئه وهی که سی نه خوش بۆماوهی چهند پوژیک بهرگه ی ئازاره کانی گرت، چیت پاشماوهی ته مه نی به ئاسوده یی و ته ندروستی ده ژیت.

له بهرئه وهیه ئه ی نوکهران و بار به رانی پیشوو، بو پاراستنی خودای ئاتون بجه نگو و له مه رگ نه ترسن، چونکه له م جه نگه دا ئیوه شتیکتان نیه که خه م بو له ده ست دانی بخۆن و گیانی ئیوهش کاتیك که "ئاتون" له ناو چوو هیچ به هایه کی نابیئت. چونکه ئه گه ر شاخداره کان دای ئه وهی ده ستیان به ئازاوه گیبری خویان کرد "ئامون" و خودایانی پیشوو ئه گه ر نه تانکوژن، ئه و ده تانیرن بو کانه کانزانکان یان وه کو رابردو ده تانکه نه وه نوکهر و کاره کهری خویان. به لام نوکهر و کریکاره کانی رابردو پیکه نین و وتیان "سینوهه" تو پیاویکی سادهیت و له پوی ساده ییه وه وا

ھەست دەكەيت كە يەك خۇدا لەگەل خۇدايەكى ترو ئەم فىرەونە لەگەل ئەو فىرەونەكەى تردا جىياوازە، لەكاتىكىدا تەواۋى خۇداكان زۆر لەيەك دەچن و ئەوۋى دەيلىن درۆيەو تەنھا بۇ گەرم كىردنى بازاپى خۇيانە، ھەرۋەھا تەواۋى فىرەونەكانىش لەيەك دەچن و ئەوۋى دەيلىن تەنھا بۇئەۋىيە دەستەلاتى خۇيان بپارىزن، ھەمان ئەم فىرەونە دەلىت تەواۋى مۇقەكان لەبەرامبەر يەكتىدا يەكسانن و ھىچ جىياوازيەك لەنيوان نۆكەر و خاۋەنەكەيدا نىيە، ۋەك فىرەونەكانى تر درۆزنە و ۋەك ئەوان كەسى خاۋەندار لە نۆكەرەكان بەۋالتر دەزانىت و خودى ئەۋىش لەئىستادا لەكۆشكى فەرمانپروايدا سەدان نۆكەرى ھەيە و ئەگەر يەككىك لەئىمە ئەمپرو بىروات بۇ كۆشكى فەرمانپرواىى فىرەون يان يەككىك لە كاربەدەستانى ئەو بپروين بۇ لاي و بلىين لەبەرئەۋىيە يەكسانى بەرقەرارە و ھىچ جىياوازيەك لەنيوان نۆكەر و خاۋەن و ھەزار و دەۋلەمەنددا نىيە من ھاتوم كە ئەمپرو لەگەل تۇدا نان بخوم، پاسەۋانانى فىرەون يان كاربەدەستەكانى من بەھۋى ئەم قسانەمەۋە دەكوژىت.

فىرەونىش لەبەرئەۋە لايەنگرى يەكسانى دەكات چۈنكە كەرەستەى پاراستنى دەستەلات و بەردەۋامى فەرمانپرواىى ئەو فەرھام دەكات. ئەو لەناخەۋە خوازىارى يەكسانى نىيە، ئەگەر خوازىارىشى بىت خۇى لەھەموو كەسىك بەپىشەنگتر دەزانىت و لەۋباۋەپەدايە كە دەبىت پارىزگارى لەدەستەلات و تاييەتمەندى و سامانى خۇى بىكات و ھىچ كەسىك بەئەندازەى ئەو پىزو كانزاۋ ژنى جوانى نەبىت. كاربەدەستەكانى ئەو كاتىك دەبىنن فىرەون بىئەۋىيە ھىچى لەۋان زىاتر بىت-چۈنكە ئەۋىش ۋەك ئەۋان مۇقە-سود لەتاييەتمەندىگەلىك ۋەردەگرىت و خودى ئەۋىش دەلىت نايىت ئەۋان سود لەم جۆرە تاييەتمەندىيەنە ۋەرگرن، ھەۋلى ئەۋە دەدەن كە ھەلگىرى تاييەتمەندىيەكانى فىرەون بن بۇئەۋىيە پىز و كانزا و ژنى جوانيان ھەبىت و كاربەدەستە پلە دوو و پلە سى و ھەموو ئەۋەكسانەى كە بەشىكك لەكاربەدەستانى فىرەون بەھەمان شىۋە بىر دەكەنەۋە و كىردارى دەكەن. بەلام تۇ"سىنۆۋە"لەبەرئەۋىيە پىياۋىكى سادە و چاكىت و بەردەۋام ئىمەت بى بەرامبەر چارەسەر كىردوۋە، لە"كاپتا"م بىستوۋە كە گەنمى خۇت بەخۇپا بەنىۋ خەلكىدا دابەش كىردوۋە، بەراستى جىي خەمە بكوژىت.

لەبەرئەوێ ئێو گورزەى كە بە دەستەوێهە فەرى بده، چونكە دەستەكانى تۆ بۆ
 وەشاندى ئێم گورزە دروست نەكراوە و ئەگەر شاخدارەكان ببینن كە تۆ گورزىكت
 بە دەستەوێهە هەولێ كوشتن دەدەن.

بەلام ئێمە هەروەك خۆت وەتت هیچ شتێكمەن نیه لە دەستى بەدەین كە خەمى
 لە دەستدانى بخۆین، بۆیه لە مەرگ ناترسین و ئەگەر شاخدارەكانیش هەولێ كوشتنى
 ئێمەیان دا بەرگرى لەخۆمان دەكەین و ئەگەر بەكوشتیشت بەدرێن بۆ ئێو مەرگەى
 خۆمان زۆر بەداخ نابین.

چونكە لە ماوەى ئێم شەست شەو و پۆژەدا كە ئێمە چیتەر كۆلبەر و نوکەر نەبوین
 چیتەرمان لەژيان وەرگرت و تا توانیمان خواردمان و خواردمانەو و لەگەڵ ژن و كچانى
 هەولەمەنددا پارمانبۆارد، ئەگەر بيشكوژيێن چیتەر خەمى خواردن و خواردنەو و
 رابواردن لەگەڵ ژنانى جواندا ناخۆین.

ئێم قسانە لەلایەكەوێ كارىان تێكردم ئەویش لەپۆى بوارى پيشە پزىشكەكەى
 خۆمدا بوو.

من لایەنگرى ئەوم كرد كە دەستەكانم بۆئەوێ دروست نەكراوە كە "گورز"ى پى
 بوشىنریت، بەلكو بۆ بەكارهێنانى دەرمان دروست كراوە لە بوارى چارەسەریەكان
 دا.

ئەوێبوو "گورز"ەكەم فەرى دا و پۆشتەوێهە بۆمال و جانتا و كەرەستەى پزىشكى و
 نەشتەرگەریەكانى خۆم هێنا، بۆئەوێ كاتێك جەنگ دەستى پێكرد، چارەسەرى
 بریندارەكان بكەم.

جەنگى تۆقىنەرى "تبس" و كوشتى خۆشەويستانم

ئەلەكات جەنگ لە "تبس" دا بەرپا بوو و جەنگىك دەستى پىكرد كە تەواوى جەنگەكانى پابردوو لەچاۋ ئەم جەنگەدا زۆر بچوك بون.

سى شەو و پۇژ بەردەوام خەلكى لە "تبس" دا يەكتريان دەكوشت و ئاگريان لەمالەكاندا بەر دەدا بۆئەوئەى لەشەوى تاريكدا گۆرەپانى جەنگ ببينن. سەربازە رەشپىستەكان و سەربازەكانى "شردن" يش ئاگريان لەمالەكان بەر دەدا و ھەرچيان بەرچاۋ بکەوتايە دەياندى و ھەركەسىك كە لەتواناياندا بوايە بەكوشتيان دەدا. لەبەرچاۋى ئەواندا شاخدار و خاچيەكان وەك يەك وابون و ھەردوكيان دەكوشتن.

فەرماندەى ئەم سەربازانە "پىپت ئاتون" بوو كە وئەم لەبەرەمبەر پەرستگای "ئامون" لەشەقامى "قۆچ" ەكاندا كوشت و كوشتارى خستە ناو خەلكيەو و بەراستى خۆى وا دەنواند كە لايەنگرى خوداى تازەى "ئاتون" ە. بەلام لەلەكاتەدا ناوى خۆى گۆرپىبوو، و ناوى "پىپ ئامون" ى بۆخۆى ھەلبژاردبوو.

ئەم پياۋە "ئامى" بۆ فەرماندەى سەربازانى رەشپىست و "شردن" دەستىشانى كەردبوو، لەبەرئەوئەى وا لىكى دەدايەو كە شايسستەترين سوپاسالارەكانى فیرعەوئە.

لەو پۇژەوئەى جەنگ دەستى پىكرد من لە مەيخانەى "كلكى تيمساح" دا ژيانم بەسەر دەبرد و لەویدا برينى نۆكەرانى پابردوو و باربەرەكانم تيمار دەكرد و ئەوانيش بەبويىرى و ئازاييەكەو دەجەنگان.

"مریت" لەو شەو و پۆژانەدا، بێدایان سەرقالی ئامادەکردنی پارچەى برین پێچى بوون، بگرە جلەکانى من و "كاپتا" شى بۆ ئامادەکردنى پارچەى برین پێچى پارچە پارچە کردبوو.

"تهوت" ی بچوکیش ئاوى بەو کەسانە دەدا کە تینویان بوو و نەیاندهتوانى هەستنه سەر پى.

پۆژى سییەم جەنگ نزیكى لەنگەرگای "تبس" و ناوچەى هەژار نیشینه‌کان بویه‌وهو سەربازە پەشیپێستەکان و "شردن" کە تاییبەت بۆ جەنگ پەرۆدە کرابون بەکوشتنى خەلکی لەکۆلانى ناوچە هەژارەکاندا لافاوى خوێنیان هەڵساند.

هیچ یەك لەو دوو دەسته سەربازیه دیلیان پەسەند نەدەکرد، ئەگەر کەسیکیش خۆى بدایە بەدەسته‌وه یەكسەر بەکوشتیان دەدا و هەر لەبەرئەوه‌ش نۆکەرەکان و باربەرەکان کە دەیانزانى ئەگەر خۆیان بدەن بەدەسته‌وه دەکوژرێن، تا دواىین هەناسەیان جەنگیان لەگەڵدا دەکردن.

لەپۆژى سییەمدا، سەرۆكى نۆکەرەکان و کۆلبەرەکان هاتن بۆ مەيخانه بۆئەوه‌ی کەمێك ئاوجۆ و شەراب و کەمێك خواردن بێەن بۆسەربازەکان، و بەمنیان وت: "سینۆهە" تۆ لیڤەدا بۆ تیمارکردنى ئەم بریندارانە ئەركیكى بێهۆدە دەکیشتیت، چونکە تەواوى ئەم بریندارانەى کە تۆ تیمارت کردون، بەدەستى شاخدارەکان بەکوشت دەدرێن و تۆ ئەگەر حەز بەکەیت دەتوانى لەناوچەى لەنگەرگا خۆت بشاریتەوه و لەویدا پەناگایەك هەیه ئەگەر تۆ لەویدا جیگیر ببیت، هیچ کەسێك هەست بەبونی تۆ ناکات.

وتم: من پزیشكى فیرعەونم و هیچ کەسێك ناویڤریت دەستدریژی بکاته پزیشكى فەرمانرەوايان.

کاتیك نۆکەرەکانی پێشوو و کۆلبەرەکان گویان لەم قەسەیه بوو پێکەنین، ئەوکات ئاوجۆ و شەرابیان خواردەوه و بۆ جەنگ لەمەيخانه پۆشتنه دەرەوه.

لەهەمان پۆژدا "كاپتا" لیم نزیك بویه‌وه و وتی: "سینۆهە" ماله‌کەى تۆ لەگەپەكى هەژاراندا دەسووتیت و شاخدارەکان ورگی خزمەتکارەکەى تۆ"موتى" کە دەیویست بەرگرى لەماله‌کە بکات ونجڕ ونجڕکردوو و کاتى ئەوه هاتوو کە جلەکانى خۆت بگۆڤیت و جلی پزیشكى فەرمانرەوايى لەبەر بکەیت، بۆئەوه‌ی کاهین و ئەفسەرەکان

تۆ بهجلو و هیماکانی پزیشکی فیرعهونیهوه ببینن و پریزت لی بگرن و ههولنی کوشنتت نهدهن.

"مریت" بهتکاو دهستی گرتم و وتی: "سینۆهه" هه مان ئه و کاره ی که "کاپتا" وتی ئه نجام بده، ئه گهر بۆ پاراستنی گیانی خۆت ناتهویت ئه م کاره بکهیت هیچ نهبی له پیناو من و "تهوت" ی بچوکدا پاریزگاری له ژیا نی خۆت بکه.

سی پۆژ بوو که من نه خه وتیوم، به هۆی شه راب و ده رمانه بزۆینه ره کانه وه خۆم به بی داری هیلا بویه وه، بۆ نه وه ی بتوانم تیماری برینداره کان بکه م.

له و سی پۆژهدا به هیوای ئه وه بوم که به رگری نۆکه رانی پابردوو و کۆل به رانی له نگه رگای "تبس" و کریکاره کانی تر خاچ به سه ر شاخدا سه ر بخه ن، به لام له و کاته دا ناگاداری ئه وه بووم که خاچ په رسته کان شکستیان هی ناوه و شاخداره کان سه رکه وتنیان به ده ست هی ناوه.

ئه و کات له بی زاریان به "مریت" م وت: من هیچ گرنگیه ک به ماله که ی خۆم ناده م و هیچ گرنگیه کیش به ژیا نی تۆ و ژیا نی "تهوت" و ژیا نی خۆم ناده م، چونکه ئه و خوینانه ی که ده یی نی دپژینه سه ر زه وی خوینی "ئاتون" ی خودای بی شیوه و نه بی نراوه، له به ره وه ی "ئاتون" له بونا یه تی دانه دانه ی ئیمه دایه و ئه و خوینه ی که له ئیمه ده رژی ت هه مان خوینی ئه وه له مپۆوه که خودای "ئاتون" له ناو ده چی ت نامه ویت به زیندووی بژیم.

له و کاته دا ماوه ی هه له اتنم نه ما بوو، له به ره وه ی گروپی ک سه ربازی پشپیست و "شردن" به فه رمانده ی کاهینی کی "ئامون" که سه ری پاک تاشیوه و پۆنی له سه ر و پوخساری مایبوو، گشتنه به رده م ده رگای مه یخانه که و به "قۆچ" ی سه ر ده رگا که یان شکاند.

ئه و کاهینه ی که فه رمانده ی په شپیست و "شردن" بوو وتی: ئیره یه کی که له مه زترین په ناگا کانی "ئاتون" و ته وای بریندارو خاچی په رسته کانی ئیره بکوژن، ده بیت ئیره به زه بری شمشیرو نیره و ناگر له بونا یه تی "ئاتون" پاک بکه ی نه وه و نه هی لن هیچ که سین له م شوینه دا به زیندووی بمینی ته وه.

ئه وان له به رچاوی مندا به خیرایی ئه و بریندارانه ی کوشت که له ژیر چاودیری چاره سه رکردنی مندا بوون، سه ربازانی په شپیست و "شردن" به جوته پی ده رپۆشتنه

سەر ورگی بریندارهکان و لهبرینهکانیان که من تیمارمکردبوون و پێچابووم خوین دهچۆرا.

لهبه‌رچاوی مندا سهربازیکی ره‌شپێست به‌یه‌کلێدانی گورز می‌شکی "تهوت"ی بچوکی به‌و ناوه‌دا پێژاندو هەر له‌به‌رچاوی مندا ره‌شپێسته‌کان و یستیان سوکایه‌تی به‌"مریت" بکه‌ن و له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و ژنه‌، به‌توندی به‌رگری له‌خۆی کرد، له‌یه‌ک کاتدا ده‌نیزه‌ چه‌قیه‌ ورگ و سینه‌یه‌وه‌، کاتی‌ک من به‌مه‌به‌ستی هاوکاری کردنی به‌ره‌وه‌پوی پۆشتم، ئه‌و کاهینه‌ی فه‌رمانده‌ی سهربازه‌کان بوو به‌شاخه‌کانی دای به‌سه‌رمدا و له‌پێ‌ که‌وتم و چیت‌ر دوا‌ی ئه‌وه‌ نه‌مزانی چی پویداوه‌. کاتی‌ک هاتمه‌وه‌ هۆش خۆم، وا هه‌ستم کرد که له‌"جیهانی خۆرئاوا"³¹م.

دوا‌ی ئه‌وه‌ ئه‌و کۆلانه‌م ناسیه‌وه‌ که مه‌یخانه‌ی کلکی تیمساح ده‌که‌ویته‌ ئه‌وی، بینیم مه‌یخانه‌که‌ ده‌سووتیت و مه‌شخه‌لی ئاگری لی‌ به‌رز ده‌بیته‌وه‌، به‌لام له‌به‌رامبه‌ر مه‌یخانه‌که‌دا "کاپتا" ئاوچۆ و شه‌راب به‌ سهربازه‌کان ده‌دات.

پوداوه‌کانی رابردووم هی‌نایه‌وه‌ یاد و دیمه‌نی پێژانی می‌شکی "تهوت" و چه‌قینی نیزه‌کان به‌سینه‌ و ورگی "مریت" دا هاته‌وه‌ به‌رچاوم. ویستم هه‌ستمه‌وه‌ سه‌رپی، به‌لام نه‌متوانی، بۆیه‌ سنگه‌خشیم به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌کرد، تائه‌وه‌ی خۆم گه‌یانده‌ به‌رده‌م ده‌رگای مه‌یخانه‌که‌ و ویستم خۆم بکه‌م به‌ناو مه‌یخانه‌که‌دا و په‌یوه‌ندی به‌"تهوت" و "مریت" هه‌ بکه‌م. له‌و شوینه‌دا جله‌کانی به‌رم ئاگریان گرت، به‌لام "کاپتا" له‌ناکاو چاوی پیم که‌وت، به‌ده‌م هاواره‌وه‌ هات و منی له‌ناو ئاگره‌که‌ هی‌نایه‌ ده‌ره‌وه‌ و له‌خۆلی کۆلندا گه‌وزاندمی بۆئه‌وه‌ی ئه‌و ئاگره‌ی بکوژینیته‌وه‌ که به‌ربوبوه‌ جله‌کانم، له‌به‌رئه‌وه‌ی سهربازه‌ ره‌شپێست و "شردن" ه‌کان پێده‌که‌نین له‌وانه‌بوو به‌مکوژن، "کاپتا" وتی: ئه‌م پیاوه‌ هه‌م پزیشک و هه‌م کاهینی په‌رستگای "نامون"ه‌، چونکه‌ نه‌گه‌ر کاهین نه‌بوایه‌ نه‌یانده‌هیلا له‌"مالی ژیان" دا بخوینیت و ببیته‌ پزیشک، به‌لام به‌هۆی پوداوه‌کانی ئه‌م چه‌ند پۆژی رابردووه‌وه‌، شیت بووه‌ نازانیت چی بکات. منیش له‌سه‌ر خۆلی کۆلان دانیشتوم و سه‌رم خستوه‌ته‌ نیوان هه‌ردوو ده‌ستمه‌وه‌ و فرمیسک له‌چاوانم ده‌چکیت و ده‌موت "مریت"...مریت...تۆ له‌کوئی؟ بۆچی میه‌ره‌بانی

³¹ جیهانی خۆرئاوا: به‌بۆجونی میسر به‌ کۆنه‌کان جیهانی دوا‌ی مه‌رگه‌.

تۆلەنەنەشت خۆمەۋە ھەست پىناكەم. بەلەم "كاپتا" پىنى وىم بىدەنگ بە.... چىتر لەۋە زىاتر كارى شىتەنە لەخۆت مەنۈيە، چۈنكە كارە شىتەنەكانى تۆ زۆر زىاتر لەۋەى چاۋەپى دەكرا بەدەختى لەگەل خۇيدا ھىناۋە.

بەلەم مەن ناتوانم بىدەنگ بىم و ھاۋارم دەكرد و دەگريام و "كاپتا" بۆلەۋەى بىدەنگم بىكەتەۋە وتى:

گەرەم، ئەۋە بزانە كە خۇداكان تۆيان زۆر بەدەختەر لەۋەى كە چاۋەپى دەكرا كىردۈۋە، چۈنكە ئەۋ نەيىنەى كە نە مەن دەمتوانى پىتى بلىم و نە "مىرت"، ئەۋەبۈۋ كە "تەۋت" كۈپى تۆ بۈۋ و لەبەرئەۋەى تۆ لەگەل "مىرت" دا دەريايىت ئەۋ سىكى لىت پىرېۋو و ئەۋ مەندالەى لىت بۈۋ.

بەلەم لەبەرئەۋەى تۆى لەكانگاي دلىۋە خۆش دەۋىست و نەيدەۋىست كە بۈنى ئەۋ بىيىتە ھۆى ئەۋەى پەلەپايە و كەسايەتى تۆ كە پزىشكى فەرمانەرەۋايىت بېرۈشەت پىنى نەۋىتەت كە ئەمە كۈپى تۆيە، چۈنكە لەۋ ھالەتەدا تۆ ناچار دەبۈيت گۆزەى لەگەلدا بىشكىنى و بەراستى بىيىتە ھاۋسەرى تۆ.

"مىرت" چەند جارىك لەمبارەيەۋە قسەى لەگەل مەندا كىردۈۋە و ھەمۈۋ جارىك دەۋىت ھەز ناكات خەلكى ژنىك بەھاۋسەرى راستەقىنەى "سىنۆھە" لەقەلەم بەدات كە ئەۋ ژنە لەمەيخانەدا خىزمەتى كىريارەكانى كىردۈۋە و شايىستەى ئەۋە نىە لەگەلدا بېژىت و ئەمپۆ لە "تبس" و تەۋاۋى شارەكانى مىسردا پىۋاگەلىك ھەن كە دەلەن ئىمە بەدەستى "مىرت" ى خىزمەتكارى مەيخانەى "كلكى تىمساح" بەدەمان بۇ تىكرارەۋە و خۋاردومانەتەۋە.

و تۆش "سىنۆھە" خاۋەنى دىرىنم، ئەگەر شىت نەبۋايەيت، ئەۋەپۆزەى كە پىم وتى لە "تبس" بېرۆ و "مىرت" و تەۋت "ىش لەگەل خۆتدا بىبە، لىرە دەپۇشتى، بەلەم تۆ ئامادە نەبۈيت ئەم شارە بەجى بەيلىت و لەئەنجامدا دۈۋ كەس بەھۆى ئەم شىتەيەى تۆۋە بەكۈشت دران.

مەن دۋاى بىستىنى ئەم قسەيە بىدەنگ بۈم و بۆماۋەيەك تەماشام كىرد و وىم: ئايا ئەۋ قسەيەى كە كىردت راستە؟ بەلەم پەيىم بەۋە بىرد كە ئەم پىرسىيارە لەجىنى خۇيدا نىە، چۈنكە "كاپتا" چچ راست بلىت و چ درۆ بىكات، لەھەردۈۋ ھالەتەكەدا ئەۋ دۋانە لەناۋ چۈن. سەرەپراى ئەۋەش ھەستىم بەۋە دەكرد كە گوتەى "كاپتا" راستە، چۈنكە

"مریت" یش به منی وتبور نهینیه که هیه که ناتوانیت پیم بلیت و ده بیت نهو نهینیهش هه نهو بیت.

من دواى نهو دى ناگادارى نه حالته بوم نه گریام، چونکه پوچ و فرمیسکی چاوه کانم وه بهردیان لی هاتبو و نه مده توانی بگریم.

به لام نه مده توانی بیرى لی نه که مه وهو ده مبینی که مه یخانه ی "کلکی تیمساح" ده سوتیت و بلنیه ی ناگری شه پوچان ددات و بونی سوتانی لاشه کان ده بیستران و لاشه ی "مریت" ی هاوسه ری خوشه ویست و کوپه کهم "تهوت" یش لهو مه یخانه دا بوون. کاتیک نهوهم هینایه وه یاد که لاشه ی کوپى من له که نار لاشه ی نوکهران و بار بهرانی له نگه رگادا ده سوتیت و ده بیت به خو له میش، له ترساندا خه ریک بوو به پرستی شیت بیم، چونکه "تهوت" ی کوپم، له نهو دى خودایان بوو، چونکه خودی من له نهو دى فیرعه ون به واتا له نهو دى خودایانم.

نه گهر من بمرانیاه "تهوت" کوپى منه، به شیوه یه کی تر رهفتارم ده کرد، چونکه باوکیک، له پیناو کوپه که یدا گارگه لیکی نه انجام ددا که هیچ کاتیک ناماده نیه نهو کارانه له پیناو خویدا نه انجام بدات، به لام کار له کار ترازابوو و لاشه ی خوشک و کوپه خوشه ویسته کهم له ناوه پرستی ناگردا ده سوتان و من نه مده توانی بگره تهرمه کانیان له نابوتی پرگار بکه و به دهستی خویم ههردوکیان مؤمیا بکه و له ناو گوپرستانیکی مه زن و پایه داردا بیان نیژم.

له بهر نهو دى کو تایی به جهنگ هاتبوو "کاپتا" پینی وتم: وهره با برۆین بو نهو دى بته مه لای "نامی" و "پیت نامون"، نیستا نهوانه له که نار پوباری "نیل" دان و توش له لای نهوان زیاتر پاریزارو ده بیت.

کاتیک من پو شتم بو لای نهوان بینیم که نهو دوانه له ناوچه ی هه ژارانی که نار پوباری "نیل" دا له سه ر ته ختیک دانیشتون و سه رقالی سزادانی خاچیه رسته کانن.

سه ربازه ره شپیسته کان و "شردن" سات له دواى سات خاچ په رسته کانیان ده برده لای نهو دوانه و نهوانیش بهم شیوه یه دادوهری خاچ په رسته کانیان ده کرد.

هه ر خاچیه رستیک که چه کدار بووه و به دیلی بگریت سه ره و خوار له سیداره ده دراو به دیواریکه وه هه لیان ده واسی.

ههريهك له په پره وانی خاچ په رست، له کاتي تالانکردنی مالاندا دهستگیر بکرایه، دهبووه خوراکي تيمساحه کان و دهست و پتيان ده بهستن و ههليان ددهانه پوباري نيله وه و سهدان تيمساح که چاوه پتي نيچيره که ي خويان بون هيرشيان بو دهربدن. خاچ په رسته ناساييه کان که نه چه کداربون و نه مالي خالکيان تالان کردوه، به قامچي لييان ددهان و دواي نه وه په وانه ي کانه کانزاکانيان دهکردن.

ژناني په پره وانی خاچ په رست به په شپي ست و "شردن" هکان ده سپي دران، بوئه وه ي بيانکه نه که نيزه کی خويان و له بهر نه وه ي له مالي په پره وانی خاچ په رست هيچ شتيک نه مابوو بوئه وه ي سهربازه کاني "نامون" و خودا کاني تر تالاني بکن، ناچار بون کورپه کانيان به ديلي بگرن و له بازاره کاندې بيانفروشن.

له که نار پوباري "نيل" دا به له سپي داره دان و هه لدهانه ناو پوباره وه و کوته ک کاري په پره وانی خاچ، کوشتارگا و ناوه ندي نه شکه نجه دانيک هاتبووه بون و "نامي" ش بوئه وه ي سهرنج و سوژي کاهينه کاني "نامون" به لای خویدا پراکيشيت دهیوت: من خوینی پيس له سهرتاسه ري میسر دور ده که مه وه.

"پپيت نامون" يش بي به زه ييانه په پره وانی ناتوني ده کوشت يان به قامچي ده يبه ستن بوئه وه ي په وانه ي کانه کانزاکانيان بکات، چونکه په پره وانی "ناتون" له "تبس" دا مالنه که يان تالان کردبوو و پشيله کانيشي به برسيه تي مابونه وه و "پپيت نامون" نه يده تواني نه م بابه ته له هرزیدا فراموش بکات بويه له و کاته دا نه وه هه له ي بو په خسابوو که توله ي خو ي و پشيله کاني له په پره وانی خاچ په رست بکاته وه.

بو ماوه ي دوو پوژ که ناري "نيل" کوشت و کوشتار به رده وام بوو و پوژي دووهم ته وای دیواری مالي هه ژارانيان به لاشه ي نه وانه ي که سهره و خوار هه لواسيبوو داپوشي.

کاهينه کاني "نامون" له پوژ ژاني دواييدا به خوشحاليه وه په يکه ري خودای خويان به رز کرده وه و قوربانيان پيشکهش کرد و به خه لکيان وت: چيتر له میسر دا، وشکه سالي بوني نابيت و هيچ که سيکيش فرميسک له چاواني ناتکيته خواره وه، له بهر نه وه ي "نامون" گه پراوه ته وه و خودا که ي نه و نوي بووه ته وه و "نامون" بهر که ت ددها به و که سانه ي که باوه پريان پتي بووه.

نیستا دهست به کار بن و له کیلگه کانی "ئامون" دا تۆ بوه شیئن و دلنیا بن که ئامون له بهرام بهر هر تۆویکدا که له زه ویدا دهیچینن، ده ئه وهنده تان پی بدات و چیتر گه نم له میسر دا بیبه ها ده بیئت، به لام نه وشکه سالی دهست بهرداری میسر بووه و نه بیبه ندوباری له "تبس" دا کوتایی پیهات.

سهربازانی په شیپست و "شردن" خاوه نی مال و گیان و ژن و خه لکی شاری "تبس" بون و به ئاره زوی خویان هر که سیکیان بویستایه دهیانکوشت و له گه ل ژنه کهیدا رایانده بوارد و مندا له کانیشیان ده فروشتن و کومه لیک له و که سانه ی که ئه ندای کروی پی شاخداران و په یهروانی "ئامون" بون به دهستی هه مان ئه م سهربازانه کوژران.

چونکه ئه و سهربازانه نه باوهریان به "ئامون" بوو نه به "ئاتون" و مه بهستیان ته نها به دهست هیئانی کانزا و رابواردن بوو له گه ل ژناندا. نه "ئامی" دهیتوانی پری له م سهربازانه بگریت و نه "پییت ئامون" و کار به دهستانی فیرعه ونیش له "تبس" دا به ته وای بیدهسته لات بوبون، چونکه کاهینه کانی "ئامون" فیرعه ونیان له ته ختی فرمانهروایی هیئایه خواره وه و وتیان که ئه و دروژن و نه فرهت لیكراوه و چیتر نابیت له میسر دا فرمانهروایی بکات و جینشینه که ی ده بیئت بیت بو "تبس" و له بهرام بهر "ئامون" دا کړنوش به ریئت، ئه و کات به فیرعه ونی میسری له قه له م ده ده ن.

دوای ئه وه ی "ئامون" له "تبس" دا دهسته لات ی گرت ه وه دهست، بو ماوه یه که له و ی مامه وه، له بهر ئه وه ی نه مده توانی ئه و شار ه به جی بهیلم و له راستیدا وه که ئه وه وابوو که هیزی هر جوړه بریار دانی که له من زهوت کراییت. من پیم ده کرد و نانم ده خوارد، به لام خو م نه ده ناسی، وه که بلنی که سایه تیه کی ترم له خو م گرت بیت که له بهر چاو م بیگانه بیت.

له شاری "ئاسو" شه وه هیچ هه والیک ی فیرعه ونم پی نه ده گه شت، به لام به پنی ئه و دهنگویانه ی ده گه شتنه "تبس" ده مزانی که له "ئاسو" شدا بارود و خیک ی ناله بار بالی به سه ر ئه و شار ه دا کیشار ه.

کاتی که "ئامی" ده یویست بهروا ت بو شاری ئاسو "پییت ئامون" ی کرده فرمانهروای "تبس" و دوای ئه وه پوشت و پیش پوشتنی پی و تم: "سینوهه" هر بهوشیوه ی خو ت ده زانی کاهینه کانی "ئامون" فیرعه ونیان له ته ختی فرمانهروایی لابر دووه و

نه فره تیان کردووه و منیش دهمه ویت برۆم بۆ "ناسۆ" بۆئوهی پئی بلیم که دست له فرمانرهبوایی هه لگریت و بهرگری له خۆی نه کات.

چاکتر وایه تۆ له م کۆچه مدا له گه لمدا بیت، له بهرئوهی بونی پزیشکیکی وهک تۆ له کاتیکیدا من دهمه ویت "ئه خناتون" له فرمانرهبوایی بیبهش بکه م زۆر به سوده، نایا دییت بۆئوهی پیکه وه برۆین بۆ ناسۆ؟

وتم: به لئی دیم، له بهرئوهی واههست ده که م کاسهی به دبەختیم لئی برژیت و خودایان له مپروه شه وه تایبه تمه ندیه کی ترم پی ببه خشن، ئەم تاقیکردنه وه یهش به لای منه وه زۆر به پیویست دهزانم، به لām "نامی" تینه گهشت که من باسی چی ده که م، دواي ئه وه به ره و شاری "ناسۆ" که وتینه پی.

له هه مان ئه و کاته ی ئیمه له "تبس" وه به ره و "ناسۆ" ده پۆشتین "هورم هب" یش له "تانیس" وه به ره و "ناسۆ" به پی که وتبوو.

ئیمه بۆئوهی برۆین بۆ "ناسۆ" به دریزایی روباری "نیل" دا پیمان ده کرد و ئه ویش به پیچه وانه ی ئاراسته ی روبار پیی ده کرد.

به شیوه یه که له لداییدا ئاگاداری ئه وه بووم که له سه ر پیی گه شته که ی "هورم هب" دا دانیشتوانی شاره کان په رستگا کۆنه کانی "نامون" یان کردبووه وه و په یکه ری "نامون" یان تیدا په رپا کردبوو، به لām "هورم هب" هیچ په خنه یه کی لی نه گرتبون و ده یویست زووتر خۆی بگه یه نیتته شاری "ناسۆ"، چونکه ئه و ههستی به وه کردبوو که "نامی" ده یه ویت له میسر دا دهسته لاتی ته و او به دهست بهینیت و "هورم هب" یش چهزی نه ده کرد ئه و پیاهه له ولاتی روباری "نیل" دا هیچ دهسته لاتیکی هه بیت.

کاتیکی ئیمه له "ناسۆ" نزیک بوینه وه په یمان به وه برد که شاری "ناسۆ" وهک شاریکی نه فرهت لیکراوی لیها تووه، چونکه ته واری ئه و پیگایانه ی به م شاره کۆتایی دیت، کاهینه کانی "نامون" و شاخداره کان به ستبویان و نه یانده هیلا هیچ که سینک به رواته ناو شاری "ناسۆ" وه.

ئه وکه سانهش که له "ناسۆ" ده هاتنه ده ره وه بۆئوهی برۆن بۆ شوینیکی تر ته نها به مه رجیک نازادی تپه پهبونیان هه بوو، ئه و مه رج بهش ئه وه بوو که قوربانی پیشکهشی "نامون" بکه ن و نیشانی بدن که باوهریان به "نامون" ه، به پیچه وانه ی ئەم حاله ته وه،

بەقامچى لىيان دەدان و دواى لىدانىشى دەياننارد بۇ كانە كانزاكان. لەپى پوبارى "نيل" ىشەوھە كە شارپى "ئاسو" يە، بى بۇمەلەتى كاهىنەكانى "ئامون" نەياندەتوانى تىپپەن، چونكە ئەو كاهىنە پىگاي پوبارى "نيل" يان بە بەزنجىرى "مس" ين بەستبور. بەلام لەبەرئەوھى "ئامى" بۇئەوھە دەپۆشت كە فىرەون لەفەرمانپروايى لاىبات و كاهىنەكان دەيانزانى كە ئەو لە ھاوپەيمەنەكانى ئەوانە، زىنجىريان لەبەردەم كەشتىكەدا كەردەوھە و ئىمەش پەرىنەوھە.

***

كاتىك كەشتى خۆى كەرد بەناو شاردا، مەن لەبىنىنى باخەكانى "ئاسو" سەرم سوپما، چونكە گول و سەوزايى ناو باخەكان وشك بوبون و درەختەكانىش ئەوھيان نىشان دەدا كە ئاودىرى نەكران.

كاتىك مەژۇ لەپەردودا لەپوبارى "نيل" ەوھە بەنىو شارى "ئاسو" دا تىدەپەرى دەنگى بالندەھى ھەردو كەنارى لای پاست و چەپى باخەكانى بەر گوى دەكەوت. بەلام ئەو پۆژە مەن گويم لەدەنگى بالندەكان نەبوو و ەك بلىي بالندەكانى ئەو شارە كۆچيان كەردىت.

باخى "ھاتى" كە فىرەون و ەجەزادەكانى مىسر بەھەول و زەحمەتتىكى زۆر ھىنابويانە بون بەھوى كۆچكەردى ەجەزادەكان و خەمەتكارەكانەوھە وىران دەھاتە بەرچا، چونكە كەسىك نەبوو ئاودىرى درەختەكان بكات.

ھەندىك لەباخەكان بۆنى لاشەھى گەنىوى لىدەھات و دواى ئەوھە مەن پەرسىيە ھۆكارى ئەم بۇنەم پەرسى و تىگەشتەم كە چوارپىكان لەناو گەپ و سەگەكان لەناو كولانەكانىاندا، لەبەرس و تىنواندا تۆپىون و لاشەيان بۆگەنى كەردوھە. بەلام فىرەون و خىزانەكەھى لەكۆشكى "ئاسو" نەھاتبۇنە دەروھە ھەر لەوى دەژيان و كۆمەلىك لەخەمەتكارو كەسانى بەوھەو كاربەدەستانى بەتەمەنىش لەكۆشكەدا دەژيان. خەمەتكارەكان بەھوى ەفادارىانەوھە نەياندەتوانى فىرەون بەجى بەيلن و كاربەدەستە پىرەكانىش دەيانزانى ھىچ كارىكيان لەدەست نايت بۇئەوھى پەرون بۇ شوئىنىكى تە.

مەن دواى ئەوھى خۆمەرد بەناو شارى "ئاسو" دا تىگەشتەم كە فىرەون و كاربەدەستانى بۇ ماوھى دوچار سوپانەوھى مانگ، بەواتا بۇماوھى شەست شەو و

پۇژ ئاگادارى بارودۇخى دەرەۋى شارەكەيان نىن، چونكە كاهىنەكانى "ئامون" نەياندەھىلا ھىچ ھەۋالىك بگاۋە كاربەدەستانى مىسر. لەكۆشكى فەرمانەرەۋايىدا ھەست بە كەمى خۇراك دەرەكرا و كاربەدەستانىش ۋەك فىرەئون پەنايان بۇ خواردىنى سادە دەپرد.

"نامى" پىيى ۋەم: لەبەرئەۋەى تۆ لە فىرەۋنەۋە نىزىكى و ئەۋ متمانەيەكى تەۋاۋى بەتۆ ھەيە و دەزانىت كە درۆ ناكەيت، بېرۇ بۇ لاي و ئەۋەى پويىداۋە پىيى پراگەيەنە. منىش بەرۇخىكى خەمگىنەۋە پۇشتىم بۇلاى و فىرەئون كە سەرى دانەۋاندېۋ سەرى بەرز كىردەۋە و بىنىم كە پوناكى چاۋەكانى كەم بۈۋەتەۋە و لەۋكاتەدا فىرەئون ۋەتى: "سىنۆۋە" ئايا لەنىۋ ھاۋرېكانىدا تەنھا تۆ ھاتۋىت، يان ئەۋانى تىرىش ھاتون، من كەسانىكەم لە "تبس" دا ھەبۈۋ كە ھاۋرېم بون و منىش خۇشم دەۋىستىن، پىم بلى ئەۋان چى دەكەن.

ۋەم: ئەۋى فىرەئون "ئەخناتون" خۇداكانى پابردوۋ بەتايىبەت "ئامون" كە تۆ ھەموۋىانت سەرنگون كىردېۋو، جارىكى تر لە "تبس" سەريان ھەلداۋەتەۋە و خۇدايى خۇيان دەكەن و كاهىنەكانىشى پەيكەرى "ئامون" يان بەرپا كىردۈۋەتەۋە و ۋەك پابردوۋ قوربانى پىشكەش دەكەن و خەلگىش زۆر خۇشچالئ لەۋەيكە خۇداكانى خۇيانىان بەدەست ھىناۋەتەۋە و نەفرەت لەتۆ دەكەن و تۆش بەكەسىكى نەفرەت لىكراۋ دەزانن و ناۋى تۆيان لەھەموۋ پەرىستگا و پەيكەر و نوسراۋەكاندا سېرپۈۋەتەۋە دەلئىن كە تۆ فىرەۋنى درۆزنى و دەبىت لەفەرمانەرەۋايى لاپىرىت؟

كاتىك فىرەئون گوۋى لەم قەسەيە بوۋ ۋورۇئا و پوخسارى سور ۋەرگەرا و ۋەتى: "سىنۆۋە" من پىرسىارى بارودۇخى "تبس" م لى ئەكردى، بەلكو پىرسىم كە چى بەسەر ھاۋرېكانىدا ھاتوۋە و ياۋەرەكانم چى دەكەن؟

ۋەم: "ئەخناتون" تۆ چ كاريكت بەھاۋرېكانتەۋە ھەيە؟ و بەلاى تۆۋە چ گىرنگەكيان ھەيە كە زىندو يان مردوۋ بىن؟ ئەۋەى بەلاى تۆۋە گىرنگە ژن و مندال و زاۋاكانتن.

بەلام ژنهكەت شازن "نفر تی تی" و كوپەكانت لەتەنیشتهوون و یهكێك لەزاواكانت "سمن خگر" لەپوباری "نیل" دا سەرقالی پارهەماسیە و زاواكەى تەرت "توت" یاری بە بوكەلەكانى دەكات و هەموو پوژیک بوكەلەكانى مۆمیا دەكات و لەگۆردا دەیانیزێت³². فیرەوون وەك ئەوەى گوێی لەقسەكانى من نەبێت وتی: هاوپی من "توتەمس" كە هاوپی تۆش بوو لەكوپیە و چى دەكات؟ ئەو هونەرەندە مەزنە لەكوپیە كە بە هونەرەكەى خۆى بەردى مردووی زیندو دەكردهو و تەمەنێكى جاویدانى بە بەردەكان دەبەخشی؟

وتم: "نەخناتون" ئەو لەبەرئەوەى لەبەرەمبەر تۆ و خوداكەى تۆدا بەوەفا بوو بەدەستى سەربازە پەشپێستەكان بەكوشت درا و بەنیزەكانیان كۆن كۆنیان كرد و جەستەیان فەردایە ناو پوباری "نیل" و تیمساحەكانیش پارچە پارچەیان كرد، ئیستاش لەشوێن كاری ئەو پیاوێى كە تۆ دەلێیت گیان و تەمەنێكى جاویدانى بە بەردە مردووكان دەبەخشی، لەكاتى شەودا چەقەلەكان تییدا دەست بەلورە لور دەكەن.

"نەخناتون" وەك ئەوەى پەردەیهك لەبەرەچاویدا لا ببات دەستى كرد بە دەست پاتەكاندن و دواى ئەو ناوى كۆمەلێك لەهاوپیكانى كە لە "تەس" دا بون هینا. لەدواى هینانە زمانى هەرنایێكدا من دەموت: ئەو لەپیناوتۆ و خوداكەى تۆدا بەكوشت درا یان دەموت زیندوو و ئیستا قوربانى پێشكەشى "نامون" دەكات و نەفرەت لەتۆ دەكات.

كاتێك فیرەوون كۆتانى بەهینانە زمانى ناوى هاوپیكانى هینا، وتم: فیرەوون ئەوەش بزانە كە قوناخى خودای "ئاتون" كۆتایی پێهاتوو و بۆ جاریكى تر "نامون" لەجیهاندا پلەى خودایی بەدەست هیناوتەوه.

³² بیری نامادە كردنى كەرەستەكانى مەرگ و ژيان بۆ جیهانیكى تر، بەشیوەیهك لەمیسرى كۆندا بەهێز بوو كە بگرە منداڵەكانیش لەكاتى یارى كردن لەگەڵ بوكەلەكانیاندا، بوكەلەكانیان مۆمیا دەكرد و دەیانخستە ناو گۆرەوه و پێش ئەوەى "ئاتون" خودای نوێ ميسر بێتە بون كە میژوو نوسانى ميسر بەپێى ئەو بەلگانامانەى كە دەستیان كەوتوووە دەلێن وەك بلی خەلكى ئەو وڵاتە تەنھا بۆئەوه دەژيان كە كەرەستەكانى مەرگی خۆیان فەراهەم بكەن و بمرن، مەبەست لەم پەراوێزە ئەوەیه كە خۆیتەر سەرى لەوه سوپ نەمێنى كە بۆجى منداڵەكان لەكاتى یارى كردن لەگەڵ بوكەلەكانیاندا خۆیان بە یارى مەراسیمى بەخاك سپاردنەوه سەرقال دەكرد.

به لام نیستا که "ئاتون" له ناو چوو هه موو شتی که دهگه پیتته وه باری جارانی خوی و نهزانی و ترس و کینه و ستم فرمانبروایی نهه جیهانه دهکات، هه ربویه باشتروایه من بمرم و قوناخی تازهی خودای "نامون" و خوداکانی ترس و ستم نه بینم، خوزگه من هه له دایک نه بومایه، بۆنه وهی بینهری نهه ستم و به دهه ختیانه نه بومایه.

[illegible]

"ئەخناتون" تۆجەنگى "تبس" ت بەچاۋى خۇت ئەبىنىيۈە و نازانى شاخدارەكان چ تاوانگەلىكىيان ئەنجام داۋە، بەلام پېش ئەمان "خاچ پەرستەكان" یش ھەمان ئەم تاوانانەيان دژى شاخدارەكان ئەنجام دا بۇئەۋەى خودای ئەۋان لەناۋ بېەن. من وام دەھىنايە بەرچاۋ كە لەكۇتايى ئەم تاوانانەدا، ئەۋ جىھانەى كە خودای تۆ باسى دەكر دیتەبون و جىاۋازى نىۋان دەۋلەمەند و ھەژار و خاۋەن و كۆيلە لەناۋ دەچىت، بەلام ئەۋە كئىە دەبىت نەرسىبارەتى خوئنى ئەۋ ھەموو بىتاۋانانە لەئەستۆ بگرت

که کوژران و سوتینران و کون کونکراون و جهستهی زیندویان فریدریه بهردهم تیمساحهکان.

تۆ ئهی فیرعهون که دهترانی خودای بیسنور و نهبینراوت لهم جیهانهدا جینی نابیتهوه، بۆچی فهرمانی ئهوهت دهکرد خهڵکی خوداکهی تۆ بیههرستن بۆئهووی ئهم کارهساتانه پویدهن.

فیرعهون وتی: "سینۆهه" تۆ که ئهوهنده من بهکهسیکی ستهمکار و خهڵکنازار لهقهلهم دهدهیت، لهلای من پامهوهسته و لیڤه برۆ بۆئهووی لهوه زیاتر نازار نهکیشیت... لیڤه برۆ بۆئهووی چیت چاوم پیّت نهکهویت، لهبههرهوهی لهبینینی روخساری مروّق بیزار بوم.

بهلام من لهباتی ئهووی برۆم لهبهرامبهرا "ئهختاتون" دا لهسه زهوی دانیشتم و وتم: نهخیر ئهی فیرعهون من لیّت دورناکهومهوه، لهبههرهوهی وهک بلیی کاسهی چارهنوسی من هیشتا لیوانلیو نهبووه و دهبیّت لهوهیکه هیه زیاتر پر بییّت، ئهوکات پوشتن زۆر ئاسان دهبیّت و ههموو کهسیک دهتوانیّت بپروات، بهلام ههندیکات مانهوه پیویستی به ویست و بویری هیه، سههرپای ئهووی باسی ههندیک شتم بۆکردی که لایهنی سکالا لهخۆ دهگریّت، ههموو ئهمانه لهدهردی دهرونمهوه سههرچاوه دهگریّت، چونکه من له "تبس" دا کوپهکهی خۆم و ژنیک کهخۆشم دهویست لهدهست داوه.

سههرپای ئهوهش "ئامی" و "هورم هب" دهیانهویت بیّن بۆ لات و قسهت لهگهڵدا بکهن و "هورم هب" لهسههر پهباری "نیل" بوقی لیڤا و فهرمانی دا که زنجیری مسی ببیچرینیّت بۆئهووی بتوانیّت بهکهشتیهکانیهوه بپرواته ناو شاری "ئاسۆ" وه و لهو باوهپردام دواي کاتر میڤیکی تر ههردوکیان بیّن بۆ لات.

فیرعهون زهردهخهنهیهکی تالی کرد و وتی: "ئامی" پهیکهری تاوانه و "هورم هب" یش پهیکهری شمشیر و نیزه، ئایا "ئاتون" بهو پادهیه منی سههرنگونکردوه که تهنه ئهم دوو کهسه وهفاداری من بن و بیّن بۆ لام.

چیت فیرعهون دواي ئهوه هیچ قسهیهکی نهکرد، تائهوکاتهی "ئامی" و "هورم هب" خویان کرد بهژوردا و من لهپروخساری ههردوکیان که سور وهرگهپابوو تیگهشتم که دهمهقههیان لهگهڵ یهکتیدا کردوه و بهدهم دهمهقههوه خویان کردوه به کۆشکی فرمانپهرواییدا.

بەدەستى خۆم فىرەونم گوشت

"نامى" دواى ئەوۋى خۆيىكرد بەژوردا بى ھىچ پىشەكى و پىزىك وتى: "ئەخئاتون" تۆ چىتر ناتوانىت فەرمانپروايى بىكەيت، بەلام ئەگەر دەست لەكار بىكىشىتەوۋە ئەوا گىيانى خۆت لەمەرگ پىزگار دىكەيت، ئەگىنا لەناوت دەبەن، بۆيە باشتىر وايە دەست لەكار بىكىشىتەوۋە "سمن خگر"ى زاوات بۆ فەرمانپروايى ھەلبىزىرە، بۆئەوۋى ئەم زاوايەى تۆ لىرەوۋە بىروات بۆ "تبس" و قوربانى پىشكەشى "ئامون" بىكات و دواى ئەو قوربانىيەش، كاهىنەكانى ئامون پۆن بەسەرىدا دەمالن و كۆلۋى فەرمانپروايى دەننە سەرى.

كاتىك قسەكانى "نامى" تەواو بوو "ھورم ھب" وتى: شمشىر و نىزەكانى من پارىزگارى لە "ئەخئاتون" دىكەن، بەمەرچىك فىرەون لىرەوۋە بىروات بۆ "تبس" و قوربانى پىشكەشى "ئامون" بىكات، گەرچى كاتىك كاهىنەكان چاويان بەفىرەون دىكەوۋىت دەست بە دەمە بۆلە دىكەن، بەلام كاتىك نىزە و شمشىرەكانى من دەبىنن بىدەنگ دەبن و دواى ئەوۋە ئەگەر فىرەون بۆ گەپانەوۋى سورىا پەنا بۆ جەنگ و ھىرش كردن بىبات، ئەوا لەوكاتەدا كاهىنەكان ناچار دەبن ھاوكارى فىرەون بىكەن.

"ئەخئاتون" بۆماوۋىيەك تەماشاي "ھورم ھب" ى كرد و دواى ئەوۋە وتى: من ۋەك فىرەون ژياوم و ۋەك فىرەونىكىش دەمرم، ھەرگىز قوربانى پىشكەشى خودايەكى درۆينە ناكەم و ھىچ كاتىكىش پەنا بۆ جەنگ نابەم، چۈنكى خوداي من پقى لەجەنگ و ئاژاۋىيە.

دوای ئەم قەسە فیرەوون دامینی کراسەکەى خۆى بەرز کردەو و پوخسارى پى داپۆشى و لەو ژۆرە پۆشتە دەرەو و "هورم ەب" و "نامى" و من لەو ژۆرەدا ماینەو. من لەسەر زەوى دانیشتم و لەکاریگەرى ئەو قسانەو بىزارىياندا هیزى ەستانەو ەم نەبوو، تەماشای ئەو دوانەم دەکرد و بینیم کە "نامى" ەردوو دەستى خۆى کردەو و بە "هورم ەب" ی وت: شمشیر و نیزەکانى تۆ ئامادىە و تۆ دەتوانى ئەم ەلە باشە بۆ فەرمانپەرەواىى بقۆزیتەو، بۆیە بریارى ئەو بەدە و کلاوى فەرمانپەرەواىى میسر بکەرە سەرت.

"هورم ەب" پیکەنى و وتى: "نامى" بەبۆچونى تۆ کلاوى فەرمانپەرەواىى کردنە سەر بەو رادەییەش ئاسانە، ئەى تۆ بۆچى نایکەیتە سەرت. لەبەرئەوێ تۆ دەزانیت ەمرکەسیک لەدوای "ئەخاناتون" ەو ببیتە پادشا دەبیت درەوى ئەو شتە بکات کە ئەو چاندویەتى، پيشنیاری ئەو ەم لیدەکەیت کە ببمە پادشای میسر، ئەگەر بتزانیاىە دوای "ئەخاناتون" فیرەوون بون بەوشیوہە ئاسانە خودى خۆت کلاوى فەرمانپەرەواىیت دەکردە سەر. "ئەخاناتون" ئەم ولاتەى دوچارى وشکەسالى کردو، سەرپرای ئەو ەش بەرادەیک میسرى لاواز کردو و کە بەدلفنایىیەو میسر دەکەویتە بەر پلارى ەیرشى ولاتە دراوسێکان. ئەو تۆوێ ئەخاناتون وەشانوویەتى، بەواتا وشکەسالى و جەنگ دەبیت جیشینەکەى درەوى بکات و ئەگەر من لەدوای ئەخاناتون کلاوى فەرمانپەرەواىى لەسەر بکەم، ئەوا خەلکى وشکەسالى و جەنگ لەچاوى منەو دەبینن، چونکە من ناتوانم لەماوہیەکى کورتدا خۆم لەوشکەسالى و جەنگ بپاریزم، ئەوکاتەش بەلای تۆو زۆر ئاسان دەبیت کە من لەتەختى فەرمانپەرەواىى بەینیتە خوارەو.

"نامى" وتى: لەبەرئەوێ تۆ ناتەویت ببیتە فیرەوون، ەیچ پینگە چاریەکى تر لەبەر دەستدا نیە جگە لەوێ "سمن خگر" زاوای "ئەخاناتون" ببیتە فیرەوون، ئەگەر ئەو ئامادە نەبوو فەرمانپەرەواىى بگریتە دەست، ئەوا زاواکەى ترى "توت" ئەو فەرمانپەرەواىیە وەردەگریت و بۆماوہیەک دەبیتە جى پقى خەلکى تا ئەوکاتەى وشکەسالى بەتەواوى لەناو دەچیت و بارودۆخ باشتەر دەبیت.

"هورم ەب" وتى: من دەزانم کە تۆ بۆچى حەز دەکەیت یەکیک لەزاواکانى "ئەخاناتون" بکەیت بە فیرەوون، چونکە دەزانى ئەمانە ەیچ دەستەلاتیکیان لەبەرەمبەر تۆدا نیە و تۆ دەتوانى بەناوى ئەمانەو فەرمانپەرەواىى خۆت بکەیت.

"نامى"وتى: بەلەم تۆلەپەرئەۋەى خاۋەنى لەشكرىكى سەربازىت، لەمن بەھىزىتى، بەتاييەت ئەگەر بتوانى پاشەكشە بە"ھاتى"يەكان بىكەيت، ئەۋا بەھىزىتىر دەبىت و چىتر ھىچ كەسىك ناتوانىت پۆز بەسەر تۆدا لىبىدات.

ئەۋ دوو كەسە بۇماۋەيەك لەمبارەيەۋە گىفتوگۇيان لەگەل يەكتىدا كىرد و دۋاى ئەۋە"نامى"وتى: "ھورم ھب"من دان بەۋەدا دەنىم كە دەمويست شىكىست بەتۆ بەنىم و دەستەلەت لە لەشكرى مىسردا كەم بىكەمەۋە، بەلەم ئەمرو دەبىنم من و تۆ پىۋىستمان بەيەكتەر، ئەگەر من نەبم، تۆ ناتوانىت پى"لە"ھاتى"يەكان بىگىرىت و ئەگەر تۆش پى"بە"ھاتى"ەكان نەگىرىت، ئەۋا مەنىش ناتوانم فەرمانپەرۋاىى خۇم بىكەم، چونكە ھىزەكانى"ھاتى"لەماۋەيەكى كەمدا مىسر داگىر دەكەن. كەۋاتە ۋەرە و دەست بىنىنە ناۋ دەستى يەكتەرۋە و سوپىند بەخوداكانى مىسر بخۇين بۇئەۋەى ھاۋكارى يەكتىرى بىكەين.

"ھورم ھب"وتى: من خۋازىيارى فەرمانپەرۋاىى مىسر نىم، بەلەم ھەز دەكەم فەرماندەى لەشكرىم و لەشكرەكەم ۋەلەتەن داگىر بىكەن و بۇ ئەم كارەش پىۋىستەم بە ھاۋكارى تۆيە، بەلەم دەترسم ئەگەر لەگەل تۆدا يەك بىگرم، تۆ لەيەكەمىن ھەلدا خىيانەتەم لى"بىكەيت و شىكىستەم پى"بەنىت و تەختى زەۋىم بىكەيت، بۇيە ناتوانىت ئەم قسانەم بەدرۆ بخەيتەۋە لەبەرئەۋە تۆ باش دەناسم، لەبەرئەۋە باشتروايە بۇ ئەم يەك گىرتە پىۋىستەم بەدلىيايىيەكە.

"نامى"وتى: چ"گىرە"۲۲ و دلىيايىيەك ۋەلەترە لەۋەى كە تۆ خاۋەنى لەشكرىكى سەربازىت كە بۈجەى ئەۋ لەشكرە من دەيدەم و ئايا بۇ پارستنى ھىز و دەستەلەتەك ھىچ"گىرە"و دلىيايىيەكى باشتىر و پايدەدار تر لە بۈنى لەشكرىك بەدى دەكەيت؟ "ھورم ھب"بىدەنگ بوو ومن بىنىم كە ئەۋ لەكاتى قسەكردندا دوچارى دىلپراۋكى و دودلى نابىت و دۋاى ئەۋە وتى: ئەۋ"گىرە"و دلىيايىيەى من دەمەۋىت ئەۋەيە كە شازادە"باكتاتون"بىيىتە خوشكم و من گۆزەيەكى لەگەلدا بىشكىنم.

"نامى"پىكەنى و وتى: ناھا...."ھورم ھب"تۆ زۆر لەۋە زىرەكتى كە من بىرم لىدەكردەۋە و دەزانى ئەۋ كەسەى كە لەگەل شازادە خانم"باكتاتون"ى خوشكى

فیرعون ژيانى ھاوسەرى پىك بەيئىت، مافى ئەوھى ھەيە بېيئە پادشاى مىسر و بگرە مافى تۆ بۆ گرتنە دەستى فەرمانپەرۋايى مىسر زۆر لە زاواكانى "ئەخئاتون" زياترە.

چونكە "ئەخئاتون" بەپيى بانگەشەى كاھينەكان، فیرعەونیكى درۆزن و نەفرەت لىكراو، بۆيە لەخوینبەرى كچەكانیدا كە ژن و زاواى ئەون، خوینی فیرعەونیكى درۆزن و نەفرەت لىكراوى پىدا تیدەپەریت، لەكاتیكدا "باكتاتون" خوشكى "ئەخئاتون" بەواقا كچى فیرعەونى مەزنە و لەخوینبەرى ئەودا خوینی فیرعەونى مەزنى پىدا تیدەپەریت، ھەر لەبەرئەوھش ئەگەر ئەو بېيئە خوشكى تۆ، ئەوا بۆ گرتنە دەستى فەرمانپەرۋايى مىسر زۆر لە زاواكانى "ئەخئاتون" شايسەى ئەو پۆستەيت. سەرەراى ئەوھش بزانە كە ئەم شارادە خانمە ناوى خۆى كە "باكتاتون" بوو گۆپىو و ناوى "باكتامون" ى لەخۆى ناو، ھەرلەبەرئەوھش كاھينەكانى "ئامون" زۆر پيى گەشبین. بەلام من بەو پيشنيارەى تۆ رازى نيم، چونكە ئەگەر ئەم شارادە خانمە كە كچى فیرعەونى مەزنە بېيئە ھاوسەرى تۆ، تۆ بەتەواوى لەسنورى چاودىرى من دەرەچيت و لەئایندەشدا ھىچ دەستەلاتيكم بەسەرئەوھ ناميئيت.

"ھورم ھب" وتى: دەزانم تۆ لەوھ دەترسى كاتيک ئەو بوبە ھاوسەرى من و مندالمان بوو، فەرمانپەرۋايى مىسر دەبېئە مافى جينشين و پاشماوھەكانى من، بەلام ترسى ئەوھت نەبى كە من پيش تۆ فەرمانپەرۋايى بگرە دەست، چونكە دەتوانم چاوەرپى ئەوھ بکەم، لەبەرئەوھى من زۆر لەتۆ لاوترم و ئامادەم بەشمشير و نيزەكانم ھاوکاريت بکەم، بۆئەوھى كلاًوى فەرمانپەرۋايى بکەيتە سەرت. ئەوھى بووھ ھۆى ئەوھى داوات لى بکەم ئەم شارادە خانمە بېيئە خوشكم ئەوھيە كە من ئەوم خوش دەويت و لەو پۆژەوھى چاوم بەو ژنە كەوتووھ خوازيارى بوم و ئيستاش خوازيارى ئەوم و ئەگەر تۆ دەستەلاتى خۆت بخەيتە گەر بۆئەوھى ئەم ژنە بېيئە ھاوسەرم، ئەوا من ھىچ ناكۆكيەكم لەگەل فەرمانپەرۋايىيەكەى تۆدا ناييت.

"نامى" پۆچووھ ناو ھزرى خۆيەوھ و منيش زانيم بىر لەچى دەكاتەوھ، ھۆكارى بىركردنەوھى "نامى" ئەوھبوو كە ئاگادارى ئەوھبووھ كە كەرەستەيەكى باشى بەدەست ھيئاوھ بۆئەوھى لەو رپيەوھ "ھورم ھب" بخاتە ژيىرى چاودىرى خۆيەوھ، چونكە ئەو پياوھى ژنيكى خوش دەويت، بۆئەوھى بتوانيئە لەگەل ئەو ژنەدا ژيانى ھاوسەرى پىك بەيئىت، بەھەموو مەرجيک رازى دەبېت.

دوای ئەوە "نامی" وتی: "هورم هب" ماوێه که تۆ ئارەزووی ئەوە دەکەیت که ئەم ژنە بێیتە هاوسەری تۆ و دەتوانی بۆ ماوێهەکی تر چاوەڕێ بکەیت، چونکه تۆ، لەئێستادا دەبیت بەشداری لەجەنگێکی مەزندا بکەیت که ئامانجی ئەو جەنگە ڕێگرتنە لەهێرش کردنە سەر میسر و لەمکاتەدا دەبیت بپۆیتە گۆرەپانی جەنگەکانەوه، بۆیه ناتوانی لەگەڵ ئەم شازادە خانمەدا گۆزە بشکێنی. سەرەرای ئەوەش هیچ کەسێک تا ئەمڕۆ دەربارەی خوشک و برایەتی تۆ لەگەڵ ئەم شازادە خانمەدا باسی نەکردووە و بیری ئەو ئامادەیی پەسەندکردنی ئەم بابەتە نیە، بۆیه پێویستی بەهەندێک کاتە که ئەم شازادە خانمە ئامادە بێت و تۆ بەبرای خۆی هەڵبژێرت، لەبەرئەوەی دەزانیت که تۆ لە نەژادیکی خەلکی ئاساییت و کاتیک لەدایک بویت، لیواری پەنجەیی پێکانت وەک لیواری سمی "گا" کان سەنێری پێوه بوو. تەنها یەک کەس لەمیسردا دەتوانیت ئەم شازادە خانمە ئامادە بکات بۆئەوەی بێیتە خوشکی تۆ و ئەو کەسەش منم، منیش سویند بەهەموو خوداکانی میسر دەخۆم که ئەو پۆژەیی تاجی فەرمانرەوایی میسرمان کردە سەر، بەدەستی خۆم گۆزەیی خوشک و برایەتی هەردووکتان بشکێنم.

"نامی" ئەوەندە بەگۆڕ و تینەوه ئەم قسانەیی کرد که بەتەواوی کاری کردبوو سەر "هورم هب" و وتی: زۆرباشە منیش هاوکاریت دەکەم که زووتر فەرمانرەوایی میسر بەدەست بهیئیت بۆئەوەی زووتر ئەم شازادە خانمە بێیتە خوشکم.

بەشیوێهەیک ئەم دوو کەسە پێکەوه سەرقاڵی گفتوگۆ بون که منیان نەدەببینی که لەسەر زەوی دانیشتبوم، لەناو کاو "هورم هب" چاوی بەمن کەوت و پێکەنی و وتی: ئاھ... "سینۆه" تۆ هێشتا لیڤهیت و گویت لەتەواوی گفتوگۆکانی ئێمە بوو. ئایا دەزانی لەبەرئەوەی تۆ پەیت بەنەینیهکانی ئێمە بردووە، من دەبیت تۆ بکوژم، بەلام گرفت لەوەدایە که تۆ هاوڕێی منی و کوشتنی هاوڕێیهک چیژ بەخش نیە.

من پێکەنیم بەو قسانەیی هات، چونکه ئەوەم هێنایهوه یاد که "هورم هب" و "نامی" هەردوکیان لەخەلکانی ئاسایین و لەپۆی نەژادیهوه توانای فەرمانرەواییان نیە، لەکاتیکیدا لەبەرئەوەی من لەنەژادی فیرعەونم شایستەیی ئەوەم فەرمانرەوایی بگرمە دەست.

کاتیک "نامی" چاوی بەپێکەنینهکەیی من کەوت وتی: "سینۆه" ئێستا کاتی پێکەنین نیە، لەبەرئەوەی ئێمە بەگۆڕو تینیکەوه قسەکانمان دەکەین و هیچ گالتهیهکی

تىدا بەدى ناكىرىت و ئەگەر تۆش دۆستى ئىمە نەبوايەيت، بەتايىبەت ئەگەر بەھىۋاي ئەۋە نەبوايەيەن سود لەبونا يەتتى تۆ ۋەرگىرىن، ھەر ئىستى تۆمان دەكۈشت بۆئەۋەي نەينىيەكانمان ئاشكرا نەكەيت.

ئىستاش ئەۋە لەبەرژەۋەندى تۆدايە كە ئەم بابەتە بۇ ھىچ كەسىك نەگىرپىتەۋە، بۆئەۋەي ھىچ كەسىك ئاگادارى ئەۋە نەبىت من دەمەۋىت فەرمانرەۋايى بگرمە دەست و تۆ ئەگەر ئامادە بىت ھاۋكارىمان بگەيت، ئەۋا لەنايىدەدا ھەرچىت بۆيت پىتتى دەبەخشىن. وىم: چ ھاۋكارىيەكتان بگەم؟

"نامى"ۋتى: ماۋەيەكە فىرەۋن نەخۈشە و ھەموو كەسىك دەزانىت كە ئەۋ نەخۈشەي ئەۋ بەھىچ شىۋەيەك چارەسەر ناكىرىت و ئىستاش ئەم نەخۈشەي فىرەۋن زياتر بوۋە و ھەموو دەزانىت كە لەم جۆرە ھەلومەرچەدا نەخۈشى فىرەۋن بەھىچ شىۋەيەك چارەسەر ناكىرىت، تەنھا يەك پىگاي چارەسەر كىردى ماۋە و ئەۋىش كۈنكىردى سەريەتى، بۆئەۋەي ھەلمى زىانبەخشى ناۋمىشكى بىتە دەرەۋە.

تۆش پىزىشكى تايىبەتى "ئەخناتون" ۋا زانا مەزەكانى مىسرو بگرە جىھانىت و ھىچ كەسىك گومانى لەزىرەكى و تواناكانى تۆدا نىيە، بۆيە ھەر ئەمىرۇ كۈن بگەرە سەريەۋە بەشىۋەيەك چەقۇي نەشتەرگەرەيەكەتتى تى بچەقىنە كە بەئەندازەي پەنجەيەك بچەقىتە ناۋ مىشكىيەۋە. بۆئەۋەي فىرەۋن بمرىت و مىسر لەم بەدبەختىيە پىزگارى بىت.

ۋىم: "نامى"دۋاي ئەۋەي فىرەۋن مرد لاشەكەي بۇ مۇمياكىردن دەگۈزەۋە بۇ مردوۋ خانە و لەۋى ئىسقانى سەرى لا دەبەن، بۆئەۋەي مىشكى دەرېھىنن و دۋاي ئەۋەي ئىسقانەكە دەخەنەۋە شوۋىنى خۇي، كىركارانى "مردوۋ خانە" ھەرئەۋ كاتەي چاۋيان بەفىرەۋن كەۋت تىدەگەن كە من چەقۇكەم بەئەندازەي يەك پەنجە لەمىشكى چەقاندۋە و من بومەتە ھۆكارى كۈشتىنى فىرەۋن.

ئەم قەسەيەم كارى كىردە سەر ھەردۈكىيان، لەبەرئەۋەي ھىچ يەك لەۋ دوانە نەپۇشتۈنەتە ناۋ مردوۋخانەۋە چاۋيان بەشىۋازى كاركىردى ئەۋى نەكەۋتۋە و نەياندەزانى كە ھىچ كاتىك لەمردوۋخانە ئىسقانى سەرى فىرەۋن يان كەسانى تر كە دەۋلەمەند و ۋەجاخزادەن لا نابەن، بۆئەۋەي مىشكى دەرېھىنن.

به‌لى، كاتيك ده‌يانه‌ويت لاشه‌ى كه‌سه هه‌ژاره‌كان مۇميا بكن، ئىسقانى سەريان به‌ئەندازەى كاسەيەك لەسەريان جيا دەكەنەو، بۆئەو‌ى به‌خىرايى و ئاسانى مېشكى سەرى لایبەن و فېرى بدهن، دواى ئەو ئىسقانەك دەخەنەو جىي خۆى. به‌لام مېشكى فیرعەون و كاربه‌دەستان و وه‌جاخزادەو دەولە‌مە‌ندە‌كان لە‌كونى لوتیانە‌و دە‌رده‌ئینن، من خۆم لە "مردو خانە" دا فیربوم كاتيك كه سەرقال بووم به‌مۇمیا‌کردنى چە‌سته‌كانە‌و.

بۆیه هەر كاتيك من به‌ئەندازەى پەنجەيەك چە‌قۆ‌كه‌ى خۆم بچە‌قینمە سەرى فیرعەون كرىكارانى "مردو خانە" لە‌كاتى مۇمیا‌کردنى لاشە‌كه‌يدا نازانن كه‌من كوشتومە، به‌لام ئەو بیان‌و‌ى كه‌من بۆم هینانە‌و "نامى" و "هورم هب" باو‌ه‌پیان پى‌كرد.

"هورم هب" وتى: من پزىشك نیم و نازانم به‌چ شى‌و‌ه‌يەك فیرعەون دە‌بی‌ت بمریت، به‌لام ئەو‌ى من دە‌یزانم ئە‌و‌ه‌یه كه ئەم پیاو‌ه دە‌بی‌ت لە‌ناو بجیت، چونكه تا ئەو زیندو بی‌ت میسر پزگارى به‌خۆیه‌و نابینیت.

وتم: لە‌به‌رئە‌و‌ى من پزىشك دە‌زانم كه هە‌لومە‌رجى فیرعەون به‌و شى‌و‌ه‌یه نیه كه بتوانریت كون بكريتە سەرى، چونكه كاتيك كون دە‌كە‌نە سەرىك كه هە‌پ‌ه‌شه‌ى مەرگى نزىك بی‌ت، لە‌كاتى‌كدا لە‌ئىستادا فیرعەون لە‌ژێر هە‌پ‌ه‌شه‌ى مەرگدا نیه، به‌لام لە‌به‌رئە‌و‌ى هاو‌پى فیرعەونم حە‌زناكەم ئەم پیاو‌ه به‌هۆى سەرنگون بونى خوداكە‌یه‌و نازار بكیشیت و پاشماو‌ى تە‌مە‌نى خۆى لە‌به‌دبە‌ختیدا به‌سەر ببات، شله‌مە‌تی‌ه‌كى دەر‌خوارد دە‌ده‌م كه بى هیچ جۆره نازار و دەر‌دیک مألئاوایى لە‌م جیهانە بکات و ئەم شله‌مە‌نی‌ه‌ش خواردنە‌و‌ه‌یه‌كه كه لە شیره‌ى پیستی "خشخاش"³⁴ دروست دە‌كریت.

"نامى" وتى: ئایا مە‌به‌ستت تلیاکه؟

وتم: به‌لى مە‌به‌ستم تلیاکه و ئەم مادە‌یه تیکه‌لى شەرابى دە‌كە‌م و دەر‌خواردى فیرعەونى دە‌ده‌م و ئە‌و‌یش بى ئە‌و‌ى هە‌ست به‌هیچ نازاریك بکات دو‌چاری خە‌ویكى زۆر قورس دە‌بی‌ت و دە‌مریت.

"نامى" وتى: ئایا دواى مەرگى فیرعەون، ئە‌و‌كه‌سانى كه لاشە‌كه‌ى مۇميا دە‌كە‌ن، كاریگە‌رى ئەم زە‌هره‌ لە‌ورگی ئە‌ودا پە‌یدا دە‌كە‌ن؟

³⁴ خشخاش: گۆلى ئەو جۆره گیایە‌یه كه "تلیاك" ی لى دروست دە‌كە‌ن..... وەرگێر.

وتم: له بهرنه وهی من شله مه نیه که ی درخوارد ددهم، پاشماوه ی نه و ژهره له ورگیدا نامینیتته وه.

"نامی" وتی: "تلیاک" هه لگری بۆنیک ی تایبه ته و کاتیک فیرعه ون بۆنی نه و تلیاکه بکات، نایخواته وه.

وتم: تلیاک دوا ی نه وه ی چه ندرجاریک کولینرا و پالینرا بۆنی خو ی له ده ست ده دات، به تایبه ت هه گهر له ناو شه راییکدا بیتوینریتته وه، تلیاک و ده رمانگه لیک ی ترم ناوینته ی شه راب کردوه.

"نامی" وتی: که واته چاوه پری چی ده که یت و نه و زه هره ی درخوارد بده، به لام نایا باشترنیه که زه هریکی درخوارد بده یت که خیراتر کاری تی بکات.

وتم: "نامی" من ناگاداری نه وه م که نه م پیاوه له کاره کانیدا نیازی نه و بووه که چاکه له گه ل خه لکیدا بکات و نه یده ویست بارودۆخی میسر به وشیه وه ی لی بیت، به لام پیداغری لی کرد و گو یی له نامۆزگاری که سه زیره که کان نه گرت و هه رچی پینان وت که ده ست له م ئینکاریه ی هه لگری، په سه ندی نه کرد و به رده وام ده یوت که خوداکه ی من وای ویستوه. بۆیه شایسته ی نه وه نیه که زه هریکی درخوارد بده ین که نازاری پی بگه یه نیت و جگه له شیریه ی پینستی "خشخاش" هه یچ زه هریکی تر به دی ناکریت که هه لگری نازاریکی که متر بیت، ته نها شیریه ی نه م "خشخاش" هیه که ده بیتته هو ی نه وه ی که سی ژه هراوی دو چاری خه ویکی قول بکات و هه ست به هه یچ جو ره نازاریک نه کات و ته نها هه ندی که س که توانایه کی ده رونی لاوازیان هه یه، له وانه یه که میک جهسته یان سارد بکاته وه و بیانیه نیتته له رزه.

"نامی" و "هورم هب" په له یان بوو که من هه رچی زوتره فیرعه ون ده رمانخوارد بکه م، بۆنه وه ی "نامی" زوتر به فرمانه وایی خو ی بکات و "هورم هب" بتوانیت له گه ل شازاده خانم "باکتاتون" که ناوه تازه که ی "باکتامون" هه ژبانی هاوسه ری پیک به ینیت. من لیوانیکم نیوه شه راب کرد، هه روه ها ده رمانه که ی خو م بۆ زیاد کرد و تیکم دا، بۆنه وه ی نه و ده رمانه ناوینته ی شه رابه که ببیت، دوا ی نه وه له گه ل "نامی" و "هورم هب" دا به ره و ژوره که ی فیرعه ون پۆشتین.

فیرعه ون کلاری فرمانه وایی له سه ر دا که ندبوو، گالۆک و قامچی فرمانه واییشی خستبووه لایه کییه وه و له سه ر ته خته خه وه که ی پراکشابوو.

"نامی" تاجی فەرمانروایی ھەلگرت و بۆماوھیک بەدەستی کیشانەیی کرد و وەك ئەوھەیی بیهویتی بزانیت سەری بەگەری ھەلگرتنی ئەو کیشە دەگرت یان نە؟
دوای ئەوھە وتی: فیرەون "ئەخناتون" پزیشکەكەت "سینۆھە" دەرمانیکی بۆ ئامادە کردویتی كە چارەسەری نەخۆشیەكەت دەكات و دوای ئەوھە چاك بویتەوھە، لەبارەیی ئەو بابەتەیی كە ئەمڕۆ باسكرا، گفتوگۆ لەگەڵ یەكدا دەكەین.

فیرەون چاوی كردهوھە ھەستایە سەری و لەسەر تەختەكە دانیشت و بۆماوھیکەیی درێژ تەماشای ھەرسێكمانی کرد و كاتیك تەماشای منی کرد، پشتم كەوتە لەزین.

ئەو لیوانی شەرابەكەیی بەدەستمەوھە بینی و وتی: "سینۆھە" كاتیك گیانەوھریك بریندار دەبییت، بۆئەوھەئە ناسودەیی بکەن یەكسەر لەناوی دەبن، ئایا ئەم دەرمانە كە تۆ بۆ منت ھێناوھە وەك ھەمان حالەتی ئەو گیانەوھریە؟ ئەگەر واییت من سوپاسگوزاری تۆم، لەبەرئەوھەئە ئائومییدی من لەمەرگ خراپترە و ئەمڕۆ مەرگ بەلای منەوھە لەھەموو شەرابێك چیژ بەخشتەر.

وتم: فیرەون "ئەخناتون" ئەم دەرمانە بخۆرەوھە بۆئەوھەئە بتوانی ناسودە بیت و بجەویتیئەوھە، چونكە زۆر پیویستت بە ھەوانەوھەیی.

"ھورم ھب" وتی: فیرەون "ئەخناتون" ئایا لەبیرتە كاتیك لاو بویت من لەبیباباندا بەجلەكانی بەرم تۆم داپۆشی بۆئەوھەئە سەرمات نەبییت؟ ئەم دەرمانە بخۆرەوھە و بخۆھە ئەگەر ھەستت بەسەرماش کرد من بەجلەكانی خۆم دات دەپۆشم.

فیرەون لیوانی شەرابەكەیی لی وەرگرت و بۆ لیوی برد، بەلام دەستەكانی بەشیوھەك دەلەرزان كە بەھەردوو دەستی لیوانەكەیی گرت.

بەوشیوھەئە من لێك داویوھە، سەرەپرای ئەوھەئە بەلایەنی كەم باش دەیزانی چی دەخواتەوھە لیوانە شەرابەكەیی یەكبین خواردەوھە و دوای ئەوھەئە لیوانەكەیی لەسەر تەختەكەدا دانا و منیش ھەلگرت.

فیرەون بۆماوھەك تەماشای كردین، بیئەوھەئە قسەییەك بكات و دوای ئەوھە پاكشا، ئەوكات ھەستی بەساردی جەستەیی كردو دەستی کرد بەلەرزین و "ھورم ھب" جلەكانی بەری داكەندو دای بەسەری فیرەوندا، بۆئەوھەئە ئەو لەرزەیی لەناو بجیت، دوای ئەوھە

خەۋى لىكەۋت، ئەۋكەتەي فىرەۋن خەۋى لىكەۋت "ئامى" تاجى فەرمانپەرۋاى ئەۋى دەكرده سەر خۇي، بۇئەۋەي بزانىت ئايا بۇسەرى ئەۋ باشە يان نە؟

بەپىي ئەۋ ھىمايەي مەن بۆم كەردەن "ھورم ھەب" و "ئامى" لەۋ ژورە پۇشتەنە دەرەۋە و مەنىش لەگەلئاندا چومە دەرەۋە بەخزەمە تكارەكەم و ت: لەبەرئەۋەي فىرەۋن پىۋىستى بەھەۋانەۋەيەۋ خەۋى لىكەۋتوۋە نابیئ لەخەۋ ھەلى بىستىنن و خزەمە تكارەكەش تا بەيانی پۇژى دوايى ئەۋى لەخەۋ ھەلئەستەند. بەم شىۋەيەمەرد، فىرەۋن "ئەخنائون" و پىكى مەرگى لەدەستى مەن "سینوھە" سەرگونىكەرى تايىبەتى فەرمانپەرۋاىان ۋەرگەرت و خواردىيەۋە. مەن ناتوانم بلىم لەنىۋا ئەۋ ھۆكارە جۇراۋجۇرانەي كە بوۋە ھۆى ئەۋەي مەن لىۋانى تلىاكى پوختەكراۋ دەرخواردى ئەۋ بىدەم، كام ھۆكارىيان لەۋانى تەربەھىزتر بوۋ؟ ئايا مەرگى "مەرىت" و "تەھوت" بوۋە ھۆى ئەۋەي ئەۋپۇژە بەدەستى خۇم لىۋانى مەرگ دەرخواردى فىرەۋن بىدەم؟ ئايا لەبەرئەۋەي دەمزانى بەردەۋامى ژيانى ئەۋ پىاۋە دەبوۋە ھۆى ئەۋەي نەتەۋەي مىسر لەۋە بەدبەختەر دەبىئ كە بوۋە، بۇيە كۇتايىم بە ژيانى ھىنا؟ ئايا لەبەرئەۋەي لەمىسردا، نەرىتى دىرىن ئەۋەبوۋ كە فىرەۋن بەدەستى پزىشكى خۇي بەكۈشت بەرىت، مەن ئەۋ كارەم ئەنجام دا، بۇئەۋەي بەپىي نەرىت و درۈشمەكان پەفتار بىكەم؟ ئايا سەرەپراي ئەۋەي دەمزانى مەرگى فىرەۋن ئەۋ لەپەنج و ئازارى ھەمىشەيى پزىگار دەكات، ئەۋكارەم ئەنجام دا؟ يان لەبەرئەۋەي لەئاسمان و ئەستىرەكاندا تۇمار كرابوۋ كە دەبىئ ئەم كارە بەدەستى مەن ئەنجام بەرىت، ئەنجام دا.

لەۋانەيە بى لەم ھۆكارانە، مەن دەموىست كاسەي چارەنوسى مەن لىۋانلىۋ بىئىت، بۇئەۋەي بىتوانم پۇژىك لەپۇژان بەخۇم بلىم "سینوھە" تۇ چارەنوسىكت ھەبوۋە كە ھىچ كەسك نەيىبوۋە.

لەۋانەيە دەموىست بەمشىۋەيە تۋاناي خۇم پىشانى خۇم بىدەم، چۈنكە مەۋۇ ھەرچەنىك بلىئىت، بۇئەۋەي ئەۋە بخاتە پۈۋ كە خۇي دەناسىت، سەرەپراي ئەۋەش تۋاناي ئەۋەي نىيە پىناسەيەكى تەۋاۋى خۇي بىكات، ھەندىكات كارگەلىك ئەنجام دەدات كە دواي ئەنجامدانى ئەۋ كارە ناتۋانىت بلىئىت، چى بوۋە ھۆى ئەۋەي دۈچارى ئەم كارە بىئىت.

پوژی دوايی له کووشکی فرمانره وایی شاری "ناسو" دهنگی شیوهن و هاوار بهرن بویه وه و ئیمهش خویمان گه یانده کووشک. تهنا یه کهس نه ده گریا و نه و کهسهش شازن "نفر تی تی" بوو که له تهنیشته تهرمی هاوسهره کهیدا بی گریان راوه ستابوو و به په نجه کانی پوخساری نه وازش ده کرد.

دوايی ئه وهی خویم کرد به ژوردا و له جهستهی فیرعهون نزیک بومه وه، بینیم که چاوه کانی کراوهیه و ته ماشام دهکات، به لام من هیماي توپه ییم له چاوانیدا نه ده بینی، به لام تائه وکاتهی ئه وم نارده "مردووخانه" وه و به کریکارانی مردوخانه م سپارد، بوئه وهی جهستهی مؤمیا بکهن، شهرم له وه ده کرد ته ماشای پوخساری فیرعهون بکه م.

له وانهیه ئه گهر که سیك بی له من، نوسهری ئه م کتیبه بوايه ئه م به شهی یاداشت نه ده کرد و خوئی به بکوژی فیرعهون نه ده ناساند، به لام من له م کتیبه دا جگه له راستی هیچ شتیکی ترم نه نویسه و ناشی نوسم، ئه گهر به زیانی منیش بشکیته وه.

من ده زانم ئه گهر پوژیک که سیك ئه م که م و کورتی و گرفته بخوینته وه، زور به سه ختی لیم توپه ده بیته و نه فره تم لیده کات که بوچی من پزیشکی فرمانره وایی و جینی متمانهی فیرعهون بوم، ئه وم کوشتوه.

من جگه له وهی که باسم کرد هیچ شتیکی تر نالیم بوئه وهی پاساو بو بیتاوانی خویم به ینمه وه، به لام ئیستا که سهرقائی تو مارکردنی ئه م گرفت و که موکورتیه م، ده لیم یه کیک له و هوکارانهی که منی هانی ئه ودا جامی ئاویتتهی تلایک بده م به فیرعهون ئه و بوو که ده مویست کوتایی به رهنج و ماندویه تیه کانی به ینم و ده مزانی ئه گهر له جیاتی من که سیکی تر هه ولئی کوشتنی فیرعهونی بدایه، ئه وی به نازارگه لیکی گیانکیش ده کوشت، له کاتی کهدا من ئه وم به شیوهیه که نارده جیهانی خوژناو وه که خودی خووشی ئاگای لینی نه بوو که ئایا خه وی لیکه وتوو یان له حالی گیانه لاندایه.

پیش ئه وهی تهرمی "ئه خناتون" هه لگرن بوئه وهی بو مؤمیا کردنی بیبه ن بو مردووخانه "سمن خگر" زاوای فیرعهونیان له جیگه کهی ئه ودا دانیشاند و ئه ویان به فیرعهون بانگ کرد و تاجی فرمانره واییان کرده سهری و قامچی و گوچانی فرمانره واییان دا به ده ستیه وه. به لام فیرعهونی لاو و تازه کار و ترسا و توقاو، ته ماشای چه پ و راستی خوئی ده کرد، چونکه به وه راهاتبوو که به رده وام ملکه چی

فرمانه‌کانی "ئه‌خناتون" بیټ و به‌پیی ویست و خواسته‌کانی ئه‌و بیر بکاته‌وه و نه‌یده‌توانی بیټه‌ خاوه‌نی ییروباوه‌پیک سهریه‌خۆ.

"نامی" و "هورم هب" پییان وت، ئه‌گهر هز ده‌کات تاجی فرمانه‌وه‌ای به‌سهریه‌وه بیټ، ده‌بیټ یه‌کسهر شاری "ئاسۆ" به‌جی به‌یلت و پروات بۆ "تبس" و له‌وی قوریانی پیشکه‌شی خودای "ئامون" ی مه‌زن و هه‌میشه‌یی میسر بکات. به‌لام "سمن خگر" گوته‌کانی "ئه‌خناتون" ی دوباره‌ کرده‌وه و وتی: هه‌ول ده‌ده‌م که پوناکی "ئاتون" ی خودای بی شیوه و نه‌بیتراو به‌هه‌موو جیهاندا په‌خش بکه‌م و له‌مشاره‌دا په‌رستگایه‌ک بۆ باوکی ژنه‌که‌م "ئه‌خناتون" دروست بکه‌م و ئه‌و وه‌ک "ئاتون" ی خودا ده‌پهرستم، له‌به‌رئه‌وه "ئه‌خناتون" هاوشیوه‌ی نیه و نابیت.

کاتیک "نامی" و "هورم هب" بینیان که "سمن خگر" سوره له‌سهرئه‌وه‌ی خودای "ئاتون" په‌رستیت، هیچ شتیکیان نه‌وت.

له‌پوژی دوااییدا فیرعه‌ونی لاو، وه‌کوو جارێ جارێ بۆ پوباری "نیل" بۆئه‌وه‌ی پاره‌ماسی بکات، به‌لام که‌وته ناو ئاوه‌وه و تیمساحه‌کان قوتیان دا. هه‌ندیکه‌س ده‌لێن که "سمن خگر" له‌کاتی پاره‌ماسیدا که‌وتووته ناو ئاوه‌وه و بووه‌ته خۆراکی تیمساحه‌کان، به‌لام من باوه‌ر به‌م قسانه‌ ناکه‌م و وا هه‌ست ده‌که‌م که نه‌ریان هه‌لدا بیټه ناو ئاوه‌وه.

"هورم هب" پیاویک نه‌بوو که دوچاری ئه‌و جوژه کارانه بیټ و به‌ئه‌گهریک زۆر نامی "سمن خگر" ی کردیته خۆراکی تیمساحه‌کان، بۆئه‌وه‌ی زووتر به‌مه‌به‌ستی خۆی که فرمانه‌وه‌ای میسر بوو بکات.

ئه‌وه‌کات "نامی" و "هورم هب" پوشتن بۆ لای "توت" و بینیان که ئه‌و له‌گه‌ل بوکه‌له‌کانیدا سه‌رقالی یاری ناشتنی مردووکه‌کانه و ژنه‌که‌شی "ئانکس تاتون" کچی فیرعه‌ونی پیشووش یاری له‌گه‌لدا ده‌کات. "هورم هب" پیی وت: "توت" هه‌سته سه‌رپی له‌به‌رئه‌وه‌ی تۆ بویته‌ته فیرعه‌ون و ده‌بیټ تاجی فرمانه‌وه‌ای بکه‌یته سه‌ر و له‌سه‌ر ته‌ختی باوکی ژنه‌که‌ت دانیشی.

"توت" له‌جینی هه‌ستایه سه‌رپی و "هورم هب" و "نامی" ئه‌ریان به‌ره‌و پوی ته‌خه‌تی باوکی ژنه‌که‌ی برد و له‌سه‌ری دایان نیشاندا و "توت" وتی: من سه‌رم سوپ نامینی له‌وه‌یکه بومه‌ته فیرعه‌ون، له‌به‌رئه‌وه‌ی خۆم به‌پیشه‌نگی هه‌موو که‌سیک ده‌زانی و له‌مه‌و

دوا قامچىيەكەم سزاي بەدكاران دەدات و گۆچانى فەرمانپەرەوايىشم چاكەكاران بەرپەرە دەبات.

"نامى"وتى: "توت"قسەى پېر و پوچ بخەرە لاو و گويم لى بگرە و بزانه چى دەلیم؟تۆ لەمەودوا دەيىت گۆپرايەلى من بيت و ئەوہى من دەيلىم بى ھىچ پەخنە و سەرپىچىيەك ئەنجامى دەدەيت، يەكەم كارى ئىمە ئەو دەيىت كە بېرۆين بۆ"تبس" و تۆ لەوى لەبەردەم خوداي كۆنى مىسر "ئامون"كېرئوش بېيەيت و قوربانى پىشكەش بېكەيت و كاھىنەكانىش سەرت بەرۆن بىمالن و تاجى سور و سېي فەرمانپەرەوايى بېكەنە سەرت.

"توت"بۆماوہيەك يېرى لىكردەوہ و وتى: ئەگەر من بېرۆم بۆ"تبس"ئايا گۆپىكى ۋەك گۆپەكەى فېرەونم بۆ دروست دەكەن؟ ئايا لەگۆپەكەى مندا يارى مندا لانى جوان و چەقوى شىن باو لەجۆرى ئەو چەقۇيەى كە من لە"ھاتى"بەدەستم ھىناوہ دادەنن؟ چونكە من لەگۆپەكانى ئەم شارە كە زۆر بچكون و وینەيان لەسەر دىوارەكانيان كىشاوہ بىزارم، بۆيە گۆپىكى مەزىم دەويىت بۆئەوہى بتوانم شتگەلىكى زۆرى تىدا دابنىم.

"نامى"وتى: سلاوت لى يىت، سەرەپاي ئەوہى مندا لىت بەلام لەئىستاوہ يېر لەگۆپەكەت دەكەيتەوہ و دلنىاش بە كە بەپىي خواست و ئارەزوى تۆ، كاھىنەكان گۆپىكى مەزىن و جوان و گرانبەھات بۆ دروست دەكەن. ھەركاتىك لەئايىندەدا ھەمان ئەم ژىرى و زىرەكەيى خۆت نىشانى بەدەيت، ئەوا بۆ مىسر دەيىتە فېرەونىكى زۆر باش، بەلام ناوت خۆش نىيە و ناوى تەواوى تۆ"توت ئانخ ئاتون"ە، ئەم ناوەش بۆ كاھىنەكانى"تبس"ئاسازگارە، چونكە ئەوان نەفرەت لە ھەر شتەك دەكەن كە بە"ئاتون"ناو ئرابيىت، لەمپۆ بەدواوہ ناوت"تۆ ئانخ ئامون"ە.

"توت"ى بچوك ھىچ پەخنەيەكى لەم بابەتەش نەگرت و تەنھا وتى: من تەنھا ناوى پىشوى خۆم بەباشى دەنوسى، بەلام ئاتوانم ناوہ تازەكەم بنوسم و نازانم ئەر جۆرە نوسىنەى كە"ئامون"لەخۆى دەگىرت بەچ شىوہيەكە، ئەوكات فېرى نوسىنى"توت ئانخ ئامون"يان كرد و بۆيەكەمىن جار ناوى خۆى لە شارى"ئاسۆ"دا نوسى.

شاژن"نفر تى تى"ھاوسەرى فېرەونى پىشوو، دەواى ئەوہى بىنى كە بەھوى فەرمانپەرەوايى"توت ئانخ ئامون"ە ھىچ كەسەك گىرنگى بەو نادات، خۆى پازاندەوہ و بۆ

بینینی "هورم هب" پوشت بۆ لای کهشتیه که که له که نار پوباری "نیل" دا پراوه ستابوو و چوو ه ناو ژوره کهی "هورم هب" و پیی وت: ئایا ده بیننی "ئامی" باو کم له م ولاته دا دهستی به چ یاریه کی مندالانه کردوو و مندالیکی کردوو به فیرعه ونی میسر بۆئه وهی بتوانیت بی هیچ دژیک له میسر دا به ناوی "تۆت ئانخ ئامون" وه فرمانپره وایی بکات، له کاتی کدا من له م ولاته دام و هه موویان ده زانن که هاوسهری فیرعه ونی پیشو و دایکی منداله کانی ئه وم و دهسته لاتى من بۆ فرمانپره وایی له مندالیک زیاتره، به کورتیه که ی له بهرئه وهی من ژنم، ناتوانم به ته نهایی بانگه شه ی خۆم له سهر کورسی دانیشینم، به لام نه گهر پیاویک هاوکاریم بکات، سهره پای ئه وهی شارژنم و به گوته ی هه موو که سیك من جواترین ژنی میسر، ده توانم فرمانپره وایی خۆم له گه ل ئه و پیاوه دا به ش بکه م، بۆیه "هورم هب" ئیستا ته ماشای جوانیم بکه و ئه م هه له له دهستی خۆت مه ده... تۆ نیزه و شمشیرت هه یه و منیش جوانی و ناو و نانیشان و من و تۆ نه گهر یه کبگرین ده توانین فرمانپره وایی میسر بکه ی و به م فرمانپره واییه ی ئیمه ش میسر سودیکی زۆرمان لی وهر ده گریت، له کاتی کدا که "ئامی" باو کم پیاویکی گه مژه و ته ماعه، نه گهر بیته پادشای میسر، به لایه کی له مه خراپتر ده هیئت به سهر میسر دا.

"هورم هب" ته ماشایه کی کرد و "نفر تی تی" بهرده وامی به قسه کانی خۆی دا بۆئه وهی سهرنجی ئه و به لای پیشنیاره کانیدا رابکیشیت.

چونکه گهرچی "نفر تی تی" بیستبوی که "هورم هب" خوشکی فیرعه ونی پیشووی خوشده ویت و ناره زوی ئه وه ده کات ژبانی هاوسهری له گه لدا پیک بهینیت، به لام بیرى له وه ده کرده وه که ئه م ژن و میردایه تیه به هو ی له خۆبایی شازاده خانم "باککتاون" وه نهجام نادریت.

سهره پای ئه وه ش ئاگاداری ئه وه نه بوو که په یمانیک له نیوا ئه و و "ئامی" باوکیدا به ستراوه که "هورم هب" له کاروباری فرمانپره واییدا هاوکاری "ئامی" بکات و ئه و پیاوه ش له بهرامبهردا کهرسته ی پیکهینانی ژن و میردایه تی "هورم هب" و خانم "باککتاون" فراهه م بکات.

سهره پای ئه م دوانه ش "نفر تی تی" به وه پراها تیبوو که به سود وهرگرتن له جوانی خۆی زۆر زوو پیاوه کان هانی ئه وه بدات که له گه لیدا رابویرن و وای لیک ده دایه وه شاره زای هونه ری دلپفینی پیاوانه، له کاتی کدا که "باککتاون" ی لاو بی ئه زمونه و

نازانیت به چ شیوهیه که دهبیت پیاوان فریو بدات. به لām جوانی ئەو بههوی مندالبونیککی زۆرهوه پهژمورده بوو بوو و هیچ کاریکی له "هورم هب" نهکرد و وتی: ئەو "نفر تی تی" جوان، من لهم شارهدا بهرادهی پیویست خۆم پیس کردوه و چهژناکهه بههوی ئەوهی لهگهڵ تۆدا پادهبویرم خۆم پیستر بکهه، ئیستاش دهبیت لهپیی نامه نوسه که مهوه نامهیه که بۆ ئەفسرهکانم بنوسم کهله سنوری "سینا" نیشتهجین، بۆیه ناتوانم لهگهڵ تۆدا رابویرم.

کاتی که "نفر تی تی" گوی لهم وه لām بوو پۆشاکه که تانیه کهی کۆکردهوه و بهتورهیهوه لهو ژوره پۆشته دهرهوه.

خودی "هورم هب" باسی ئەم روداوهی بۆکردم، به لām من لهوباوه پهدام که "هورم هب" بهو زبیره وه لāmی نه داوه تهوه، به لām بی دودلی داواکهی رەت کردوه تهوه، چونکه لهو پۆژه به داوه "نفر تی تی" دهستی کرد به دژایه تی کردنی "هورم هب" و دواي ئەوه لهشاری "تبس" دا لهگهڵ شاراده خانم "باختاتون" دا دژی "هورم هب" یهکیان گرت.

"هورم هب" ئەگه به پیی خواستی "نفر تی تی" مامه لهی لهگهڵدا بکردایه و ئەو ژنه ی رازی بکردایه، پشت و دۆستیکی به هیزی به دهست دهینا، به لām ئەو پیاوه نهیده ویست "ئهخاتون" ی فیرعهونی پيشوو لهخوی برهنجینی و لهگهڵ ژنه کهیدا رابویریت.

من ئاگاداری ئەوه بووم که "هورم هب" سه ره پای ئەوهی رهزامهندی خوی له سه ره مهرگی "ئهخاتون" دهرپری، به لām دواي مهرگیشی فیرعهونی هه ره خوشدهویست، گهرچی ناوی ئهخاتون له سه ره تهواوی نوسراو و په رستگاکاندا سپیهوه و په رستگای "ئاتون" ی خودای بی شیوه و بینراوی ئەو فیرعهونهی لهشاری "ناسو" دا ویران کرد، به لām هه ره پۆژیک من "هورم هب" م ببینیایه تیده گه شتم که ئەو فیرعهونی پيشوی خوشدهویست.

من ئاگاداری ئەوه بووم، کاهینه کانی "ئامون" دواي ئەوهی دهسته لاتیان کهوته دهست ویستیان تهرمی مۆمیاکراوی "ئهخاتون" که لهشاری "ناسو" نیژار بوو لهگۆپ بهیننه دهرهوه و بیسوتینن و خۆله میشه کهی بریژنه روباوی "نیل" وه بۆئه وهی به تهواوی له ناو بجیت.

بەلەم "ھورم ھەب" لەپىنى چەند پىياۋىك كە جىنى مەنەنى ئەۋبۇن، پىش ئەۋەى كاھىنەكان گۆپى "ئەخىناتون" بىدۆزىنەۋە، لاشەكەيان لەگۆپىستانى شارى "ئاسۇ" دەرھىناۋ خىستىيە ناۋ كەشتىيەكەۋەۋ ناردى بۇ "تبس" بۆئەۋەى لەگۆپىستانى دايكى "ئەخىناتون" دا بىنژىرىت، كاتىك كاھىنەكانى شارى "ئاسۇ" گۆپى فىرەۋنىان ھەلەكەند بىنىان ھىچ تەرمىكى تىدا نىيە، دۋاى ئەۋە بانگەشەى ئەۋەيان كىرد كە "ئامون" لاشەى مۇمىياكرۋاى فىرەۋنى دىرۆزىن ۋە فرەت لىكرۋاى نابوت كىردۋە، كەھىچ ناۋنىشانىكى ئەۋ لە "جىھانى خۇرئاۋا" - جىھانى دۋاى مەرگ - نەماۋە.

"ئامى" دۋاى ئەۋەى رەزەمەندى "توت ئانخ ئامون" ى ۋەرگىرت بۆئەۋەى كۆچ بىكەن بۇ "تبس" فەرمانى دا كەشتىيەكانى ئامادە بىكەن بۆئەۋەى پادشا بەپى بىكەۋىت. "ئامى" بەرەدەيەك بۇ گۋاستىنەۋەى پادشاى مىسر لە "ئاسۇ" ۋە بۇ "تبس" پەلە پەلى بوۋ كە ئەۋ خۋاردنەنى كە لەكۆشكى زىپىن "كۆشكى فەرمانەۋاىى" لىنرابوۋ نەخورىت ۋ كارىبەدەستانىش بىنەۋەى ھەلى ئەۋەيان بۇ بىرەخسىت كە ئەۋ خۋاردنە ئامادە كراۋە بخۇن بەپى كەۋتن. لەبەرئەۋەى لەشارى "ئاسۇ" دا باسى ئەۋە كرابوۋ كە ئەم شارە نەفرەتى لىكرۋە ۋ مانەۋە لەۋىدا باش نىيە، بىگرە بۇ ماۋەى ساتىكىش بىت، بۆيە دەبىت بەپەلە ئەۋ شارە بەجى بەلن.

خەلكى مەلەكانى خۇيان بەجى ھىشت ۋ ھەلەاتن ۋ يارى مىدالانەكانى "توت ئانخ ئامون" لەكۆشكى زىپىندا بۇ ھەمىشە لەسەرزەۋى مانەۋە ۋ مەراسىمى ناشتىنى تەرمەكانى بۇ ھەمىشە پىشان دەدا.

ئەۋ رەشەبايانەى كە لەبىبابانەۋە ھەلىان دەكرىد، لىمكى نەرم ۋ وردى بەسەر شارى "ئاسۇ" دا دەپژاندو مال ۋ باخەكانى بەلم دادەپۆشى. تىشكى خۇرو بارن مەلەكانى ۋىران ۋ لافاۋى پوبارى "نيل" ىش لەۋەرزى پايبىزدا ھاۋكارى زىاتىر ۋىرانكرىدى شارى دا. گۆم ۋ سەرچاۋە ئاۋىيەكانىش ۋشك بون ۋ ئەۋ درەختانەش كە "ئەخىناتون" بەزەحمەت ۋ ئىشقىكەۋە ناشتبونى، لەناۋ چون ۋ بىمىچى مەلەكانىش تەپىنەۋە ۋ لەمال ۋ باخەكاندا، لەباتى مۇۋە چەقەلەكان تىيدا نىشتەجى بون.

بەم شىۋەيە شارى "ئاسۇ" ى "ئاتون" بەھەمان ئەۋ خىرايىيەى كە بىيات نرا لەناۋ چوۋ ۋ دۋاى ئەۋەى بىبابان بەخاك ۋ لىمى خۇى بەسەر شاردا زال بوۋ ۋ ھەموۋ شتىكى لەژىر خۇلدا داپۆشى، ھىچ كەسنىك ھەۋلى ئەۋەى نەدا بۇ دەرھىنانى كەرەستە

گرانبەھاكان كە كەتبونە ژىر خۇلەۋە سەردانى ئەو شارە بكات، چونكە ئەو شوئىنەي كە شارى "ئاسۇ" تىدا ھاتبۇۋە بون شوئىنىكى نەفرەت لىكراۋ بوو و "ئامون" بەشىۋەيەك نەفرەتى لەو زەۋىيە كىرەبوو كە ھىچ كەسنىك نەيدەۋىرا پى بىئىتە ئەو شوئىنەۋە و شتە گرانبەھاكان لەژىر خاكدا دەربەئىت.

ۋەك بلىي "ئاسۇ" ئاتون "خەۋنىك" يان سەرابىك بويىت كە لەناكاۋ لەناۋ چوو و ھىچ جى پىيەكى لەدۋاي خۇيەۋە بەجى نەھىشتىت.

"ھورم ھب" لەپىش كەشتى فەرمانپروايانەۋە دەپۇشت، بۇئەۋەي لىۋارى ئەمبەرە و بەرى پوبارى نىل ھىمە بكاتەۋە و كاتىك چوۋە ناۋ "تبس" ۋە دۋاي دوو پۇژ لەو شارەدا ھىچ دى و پىاۋكوژى و بىبەندوبارىك نەما.

"ھورم ھب" دى و پىاۋكوژانى نەكۇشت، ھەرۋەھا سەرەۋ ژىرىش بەدىۋارەكانەۋە ھەلى نەۋاسىن، بەلكو ھەمويانى دەستگىر كىرە، بۇئەۋەي لەگۆرەپانى جەنگدا سوديان لى ۋەرگىت، چونكە "ھورم ھب" بۇ پىگرتن لە لەشكىرى "ھاتى" پىۋىستى بەسەرباز بوو.

كاتىك فىرەۋنى بچوك چوۋە ناۋ "تبس" ۋە، ئىمە بىنىمان شەقامى "قۇچ" يان بەئالاي فىرەۋن پازاندبۇۋە و پەرسىتگاي "ئامون" لەبەرامبەر خۇردا دەدرەۋشاىەۋە.

فىرەۋن لەپۇژى تاج لەسەرناندا بۇ پۇشتن بۇ پەرسىتگاي "ئامون" سۋارى كەژاۋەيەكى زىرپىن بوو و لەدۋاي ئەۋەۋە شارن "نفرتى تى" ژنى فىرەۋنى پىشوو و لەدۋاي ئەۋىشەۋە كچەكانى دۋاي كەۋتبون.

لەو پۇژەدا فىرەۋن پۇشت بۇئەۋەي لەپەرسىتگاي "ئامون" دا مەراسىمى تاج لەسەرنان ئەنجام بەدات و قوربانى پىشكەشى "ئامون" بكات و خوداي كۆنى مىسر بەتەۋاي پىرۇز كرا.

"كاھىنەكانى" "ئامون" بەسەركايەتى "ھرى بورى" كاھىنى مەزن، لەكاتىكدا كە ھەمويان سەرىكى تاشراۋيان ھەبوو و پۇنيان بەسەر و پوخسارياندا مالى بوو، لەبەرامبەر پەيكەرى "ئامون" دا پۇنيان بەنىۋچاۋانى فىرەۋندا مالى و تاجى سىپى و سۋرى مىسريان بە ھىماي "زەنبەق" و "پاپى روس" نا بەنىۋچاۋانىيەۋە و ئەم مەراسىمە لەبەرچاۋى خەلكىدا ئەمجام درا، بۇئەۋەي ھەمويان بىيىن كە فىرەۋن تاجى خۇي لەكاھىنەكانى ئامونەۋە پى بەخشراۋە.

کاتیڤ کۆتایی به مەراسیمی تاج لەسەر نان هات، فیرەونی بچوک و نوی، قوربانی پیشکەشی "نامون" کرد، ئەوکات ئەوەی لەتوانای "نامی" دابوو وە ئەوەی لەولاتی هەژار و وێرانی میسردا بە دەست دەهات، پیشکەشی "نامون" کرا.

بەلام "هۆرم هب" پیش ئەوەی فیرەون دیاریە مەزنەکانی پیشکەشی "نامون" بکات لەگەڵ "هەری بور"یدا پێکەوتبوو کە ئەو دیاریانە بدات بەو بۆئەوەی خەرجی جەنگیان بکات و پێی لەهێرشى "هاتی" هەکان بگرێت.

دانیشتوانی شارى "تبس" خوشحالی خوێان لەبارەى هاتنەوێ سەرکاری خودای کۆن و هاتنی فیرەونی نوی کە سەرەپای ئەوەی مندالبوو دەربیری، لەبەرئەوەی مڕۆف هەر لەپەرچەلەکەوێ خەیاڵپلا و هەمیشە بەئایندە گەشیینە و واھەست دەکات کە نایندە لەپەربردوو باشتەر دەبێت، بۆیە یەکیڤ لە بەدبەختیەکانی مڕۆف ئەوەیە کە پەند لەتاقیکردنەوێ تالەکانی پەربردوو وەرناگرێت و بیر لەوێ دەکاتەوێ لەبەرئەوەی نایندە هێشتا نەهاتووە لەپەربردوو باشتەر دەبێت و هەر لەبەرئەوەش خەلکی "تبس" وایان لێک دەدا یەوێ کە لەپەربردوو باشتەر دەبن، لەشەقامی "قۆچ"دا قەرەباڵخیان بەچواردەوری فیرەوندا دروست کردبوو و گولیان دەرشته بەرپێی.

بەلام هێشتا دوکەل لەناوچە هەژار نشینەکان کە دەکەوێتە لەنگەرگای پوباری "نیل" هەوێ هەلەدەستێت و ئاسمانی "تبس" ی لەلایەکەوێ تارێک کردبوو، بۆنی لاشەى مردوو لەمالە وێرانەکانەوێ دەهات و قەلە پەشە و دالەکەرخۆرەکانیش بەسەر سەربانی پەرستگای "نامون" هەوێ نیشتبونەوێ، لەچاخیاندا نەیان دەتوانی بفرن، چونکە هەموو پۆژێک لەبەیانیهوێ تا ئیوارە لاشەى کۆژراوەکانیان دەخوارد و ژنانی هەژار و مندالانی بێ باوک و برسێش، لەکەلاوێ مالهەکانیاندا دەگەران بەنومیدی ئەوەی بپێک کەلوپەلی مالهەکیان لەژێر خۆل و خاشاکدا دەربهێنن و مندالەکان بەشیوەیەک لەبرساندا لاواز دەهاتنە بەرچاو کە من هیچ لاشەیهکی وشکراوم، ئەوکاتەى کە لەمردووخانەدا کارم دەکرد بەو لاوازیە نەبیینیوێ و ژنان و مندالەکان دەیانزانى کە بەزەیی پوی لە "تبس" وەرگێژاوە و ماوێەکە چێتر هیچ کەسیڤ شتێک نادات بەوی ترو سکی برسی تێر ناکات، هەر لەبەرئەوەش داوای نان یان کانزایان لەکەسانی تر نەدەکرد.

له لهنگه رگای "نیل" دور که و تمه وه و بهره مه یخانه ی "کلکی تیمساح" پۆشتم و لهو مه یخانه یه جگه له ویرانه یه که به هوی ئاگره وه رهش بوو بویه وه، هیچ شتیکی تر نه ده بینرا.

ئاھیک له ناخمه وه بهرز بویه وه، چونکه ئه و پۆژهم هاته وه یاد که لهو مه یخانه یه دا له بهر چاوی خۆمدا به گورز، نیوچه وانی کوپه بچوک و شیرینه که ی خۆم "تهوت" که له نه ژادی من به واتا له نه ژادی "فیرعه ون" و نه وه ی خودایان بوو پارچه پارچه کرا و له بهر چاوی مندا په لاماری "مریت" یان دا بۆ ئه وه ی ئه و ژنه به دیلی ببهن، به لام ئه و بهرگری له خوی کرد و به نیژه له ماوه ی چاوتر و کانی کدا جهسته یان کون کون کرد.

ئه و کات له کاتی کدا که له وانه یه "مریت" هیشتا گیانی ده دا ئاگریان بهردایه مه یخانه که وه و "مریت" ی نازداری من، به زیندویی له ناو ئاگردا سوتینرا. ئه ی خودایانی میسر، ئایا ئه کریت پیم بلین "مریت" ی من، له و کاته ی ئاگریان بهردایه مه یخانه که وه، بی بهرگه گرنتی ئازاری سوتان مرد؟

خۆزگه من ههروهک چۆن فیرعه ون "ئه خناتون" م به تلیاک و بی هیچ ئازاریک نارد ه جیهانیکی تره وه، "مریت" و "تهوت" ی بچوکی خۆشم به تلیاک بکوشتایه، به لام من به هوی ئه وه ی که وتبومه ژیر کاریگه ری گوته کانی فیرعه ونه وه، له و کاته دا به هیچ شیوه یه که بیرم له پاراستنی ژیا نی "مریت" ی خۆشه ویست و کوپه بچوکه که م نه ده کرده وه و سهیر له وه دایه به شیوه یه که می شکم له ده ست دابوو که نه مده توانی له وه تی بگه م که نه ته وه ی میسر، یان هه ر نه ته وه یه کی تر ده توانیت خودایه که بهرستیت که نه ببینیت و نه شیوه یه که له خو بگریت، جوړی مروڤ ته نها ده توانیت یه که جوړ مروڤ بهرستیت، ئه ویش خودایه که که شیوه یه کی هه یه و مروڤ ده توانیت چاوی پیی بکه ویت، بی له م حال ته خه لکی وای لکی ده ده نه وه که خودایه کی بی شیوه و نه بینرا و ده په رستن، به لکو له راستیدا خودایانی پله دوو و سییه م ده په رستن که فیرعه ونه کان یان کاهینه مه زنه کان³⁵.

³⁵ لێره دا سینۆه، له وانه یه به هوی ئه و خه مه ی که هیبوی، گوته به که بهینیته زمان که گوته ی یکه می بیچه وانه ی گوته ی دوی ئه و بیت، چونکه سینۆه هه ر به وشیوه ی له لاهه رکانی پێشودا خۆتندمان باومری به خودای نه بینرا و بی شیوه هینابوو، دووهم له وه تیناگات که تاکه ئابنی ئابنیک که بۆ جوړی مروڤ به دی هینه ری خۆشه ختی ئه م دنیا و ئه و دنیا یه، ئه و ئابنه ش په رستنی خودای تاک و ته نها و نه بینراوه و مروڤ بی بهرستنی خودای تاک و ته نه ی نه بینراو له م دنیا و ئه و دنیا دا ئارامی رۆحی و خۆشه ختی به ده ست دهینیت.

له بهرئووهی جوړی مروۍ ناتوانیت خودای بی شیوه و نه بینرا بپه رستیت، چونکه هیچ میشتک و هزریک توانای تیگه شتنی خودای بی شیوه و نه بینراوی نیه، هرله بهرئووه هه مان ئه و خودایه فراموش دهکن و له باتی ئه و، ئه و که سانه ی که ده لاین ئیمه کوپی خودای نه بینراوین یان له لایه ن ئه ووه هاتوین یان گویمان له دهنگی بووه و گفتوگویی له گه لدا دهکهن، ده پهرستن، چونکه ئه م جوړه که سانه مروقتن و شیوه یه کی تایبه تیان هه یه و خه لکی ده توانن بیان بینن و له ناینده شدا به وشیوه یه ده بن و هه رجاریک خودایه کی بی شیوه و نه بینراو بیته بون، هه رکا تیک بیه ویت سهرکه وتن به ده ست به ینیت، ناچاره مروقتیک به خه لکی بناسینیت و له زمانی ئه ووه له گه ل خه لکیدا بدویت، بوئووه ی ئه م خه لکه ئه و مروقه بپه رستن و دوی مهرگی ئه و مروقه ش ئه و کاهینانه ی ده بنه جینشین ی ئه و خه لکی ده یان پهرستن، چونکه جوړی مروۍ توانای ئه ووه ی تیدا نیه جگه له مروۍ و گیانه وهر و بیگیان، به واتا ئه و شتانه ی که شیوه یه کیان هه یه بپه رستن.

ئه گه ر فیرعه ون "ئه خناتون" شیوه یه کی بو خودای خو ی دروست بکردایه، ئه ووه به سهردا نه ده هات و ئه و دوپویی و دوزمانی و فیتنه یه دروست نه ده بوو و "مریت و تهوت" ی من به وشیوه دلته زینه به کوشت نه ده دران و خو له میشتی به دبه ختی و دامامی نه ده نیشته به سهر خه لکیه وه و بو جاریکی تریش من ته نها نه ده بوم.

به بوچونی من یه کیك له شته هه ره شه نامیزه کانی جیهان بیر ی چاکسازی فیرعه ونیکه، چونکه ئه و جوړه بیرۆکه چاکسازیانه سهره پای ئه ووه چاکه ی خه لکی ده ویت، کومه لیک ی زور به دبخت ده کات. له دوروه دهنگی هه له له ی خه لکی که بو فیرعه ونی تازه لینیان ده دا و خوشحالی خو یان بو ده رده پری، ده بیست. خه لکی وایان ده زانی له بهرئووه ی فیرعه ونی نو ی و بچوک له مندالیه وه له بیر ی گو په که ی خویدایه تی و ده یه ویت نارامگایه ک بو خو ی دروست بکات، به فیرعه ونیک ی دادپه رهر ده هاته بهرچاویان و ده توانیت سته م له ناو بیات و دادپه رهری و خوشبه ختی بهرقرار بکات. به لام بیناگا له ووه ی که خودای فیرعه ونی پيشوو، سهره پای ئه ووه خوازیاری ناشتی و یه کسان ی و له ناو بردنی جیاوازی نیوان ده وله مه ند و هه ژار بوو، ئه و به دبختیانه ی به سهر خه لکیدا هیئا و له م حاله ته دا قور به سهری ئه و که سانه ی له سه رده می فرمانه روائی ئه م فیرعه ونه تازه یه دا ده ژین، چونکه خودای تازه هه مان خودای "نامون" ی سته م و توپه یی و ته ماعیه و تازه فرمانه روائی گرتووه ته ده ست و

تینو و برسپەتی، ماوەیەکی هێچی نەخواردوو و نەخواردوو و بۆ تێکردنیشی دەرئەنجامی دەستپەنجی تەواوی خەلکی میسر و بۆ تینو شکاندنیشی خۆینی هەموو مندالەکانی ئەم ولاتە بەشی ناکات.

فیرەوونی پیشوو مەرگی لە دەستی من وەرگرت و خواردیەوه و مرد و ئاسودە بوو، چونکە دواى مەرگ هەموو شتێک فرامۆش دەکریت، بەلام من بەزیندویی ماوم و ناتوانم ئەوەی بینومە و بیستومە و بەسەر مندا هاتوو فرامۆشی بکەم، بۆیە بەناچاری ژیانم دواى ئەوە هاوکات دەیت لەگەڵ تالی و نەهامەتیەکاندا.

وێرانەى مەیاخەنى "کلکی تیمساح"م بەجی هیش و گەرامەوه بۆ لەنگەرگای "تبس" و لەنگەرگای "تبس" کە چۆل و تەپۆلکەیک لە سەبەتەى خالی دپاوو تەنافی بەکار نەهاتوو دەهاتە بەرچاو کە پۆژیک لە پۆژان لیڤەدا ناوەندى چالاکی باربردن و گواستەوهی دەریایی و پوباری بوو. لەناکاو پیاویکی لاواز لەژێر سەبەتەکاندا هاتە دەرەوه و بەرەو پوم هات و بەچاوه قول و تاریکەکانی تەماشایەکی منى کرد و وتی: ئایا ناوی تۆ "سینۆه" نیە؟ ئایا تۆ هەمان پزیشکی فرمانپەرەوایی نیت کە بەناوی "ئاتون" برینی نەخۆشەکان تێمار دەکرد؟ من کە نەمدەزانی مەبەستی چیه، بێدەنگ بوم و چاوەڕێی پاشماوەی قسەکانی بوم و لەبەر دەوامی قسەکانیدا ئەو پیاوه وتی: ئایا تۆ هەمان ئەو "سینۆه" یە نیت کە لەپێی خزمەتکارەکانتەوه نانت بەنیو خەلکیدا دابەش دەکرد و ئەوانیش لەزمانی تۆوه دەیانوت ئەمە نانی "ئاتون"ە... بیخۆن و سوپاسگوزاری "ئەخناتون" بن و تۆش کەنانت بەنیو خەلکیدا دابەش دەکرد، ئەمڕۆ نانیکم پێبە، چونکە چەند پۆژیکە من لەژێر ئەم سەبەتانەدا ژیان بەسەر دەبەم و لەبرساندا توانای پیکردنم نیە. وتم: تۆ دەبینی کە من نانم پێ نیە، بۆئەوهی پیتی بدەم، بەلام تۆ بۆچی لەژێر ئەم سەبەتانەدا ژیان بەسەر دەبەیت؟

پیاو وتی: من خانویەکی بچوکم هەبوو و بۆنى ماسی گەنیوی لێدەهات، بەلام سەرپای ئەوەش نەمدەتوانی لەکاتی خۆر و باران و لەکاتی شەودا لەوی بڤهوم، من ژنیکی ناشیرینم هەبوو و مندالگەلێکیشم هەبوو کە ماوەیەکی بەبرسپەتی ژیانیان بەسەر دەبرن، بەلام سەرەپای ئەوەش هەر مندالی من بون. بەلام ئەمڕۆ ئەو مالهشم نەماوه و وێرانیان کردوو... ئەمڕۆ ژنم نیە، چونکە ژنەکەمیان کوشتوم، ئیستاش مندالم نیە، چونکە هەموویان لەناو چون و بەرپرسیاریەتی تەواوی ئەم تاوانانە لەئەستۆی خوداکەى تۆدایە. "سینۆه" خودای تۆ "ئاتون" مال و ژن و مندالەکانی لی

سەندىم و منى گەياندە ئەم پۆژە پەشە و لەئىستاشدا بۆ ئەو دەى لەگەرما ھەلپىم، دەبىت پەنا بۆ ئەم سەبەتە كۆنانە بىم، لەو پۆژە دەى جىھان ھاتووتە بون، خوداىەك لە خوداىەى تۆ ترسنۆكتى و شومتر نەھاتووتە بون و من دەزانم كە دەمرم، بەلام خۆشچالم كە خوداىەى تۆ لەناو چووە، بۆئەو دەى خەلكى مىسر لەو زياتر بەدبەختتر نەبن.

دواى ئەم قسانە پىاو كەوتە سەر زەوى و دەستى كرد بەگريان و لەبەرئەو دەى من نەمدەتوانى ھاوكارى بكەم لىى دور كەوتەو و خۆم كرد بەناوچەى ھەژار نشىنەكاندا و گەشتە شوپىنىك كە مالى مسگەر بەواتا خانوى پيشوى من بوو. بىنىم ئەو ماله وەك مالهەكانى ترى "تبس" ويران بوو و پەشى ئاگرى تىدا بەدى دەكرىت و ئەو درەختانەى لەنزىك مالهەكەو بون وشك بون. بەلام لەكەنار دىوارى ئەو كەلاو و لەژىر ئەو ويرانەىدا چاوم بە كولانەىەك كەوت كە گۆزەىەكى لەبەردەمدا بوو، وەك بلىى كەسىك لەویدا نىشتەجى بويىت، چونكە شىدارى گۆزە ئەو دەى پيشان دەدا كە ئاوى تىداىە.

من ھەنگاوىك بەرەو پوى كولانەكە پۆشتم و لەناكاو "موتى" خزمەتكارم بەقژىكى پەريشان و ئالۆزكاو دە بىنى كە بەشەلەشەل لەكولانەكەى ھاتە دەرەو و وتى، ئەمپۆ پىرۆز بىت كە خاوەنەكەم گەراووتەو.

بەبىنىنى "موتى" بەپادەىەك سەرم سوپما كە لەو كاتەدا واھەستم كرد ئەو ئەو نە، بەلكو پۆحى ئەو، چونكە پىيان وتبوم كە ئەويان كوشتووە. لىم پرسى: "موتى" ئايا تۆ زىندوىت؟

"موتى" ھىچى وەلامىكى نەداىەو و لەسەر زەوى دانىشت و پوخسارى بەھەردوو دەستى داپۆشى و بىنىم كە لاواز بوو و برىنى جىگای شاخى پىوھ ديار بوو. دياربوو تاقەتى ئەو دەى نەبوو باسى ئەو داستانەم بۆ بكات كە چى بەسەردا ھاتووە و منىش نەمدەوىست بەداوا كردنى پونكردنەوكانم برىنەكانى تازە بكەمەو.

ھەوالى "كاپتا"م لى پرسى و "موتى" وتى: "كاپتا" بەدەستى نۆكەر و كرىكارەكان كوژراو، چونكە كاتىك بىنىان ئەو شەراب و ئاوجۆ بەسەربازەكانى "ئامون" دەدات زۆر لىى توپە بون و كوشتيان. بەلام من باوھەم بەم قسەىە نەكرد، چونكە لەبىرمە دواى ئەو دەى "ئاتون" سەرنگون بوو و "ئامون" دەست بەكار بوو "كاپتا" زىندوو بوو و ھەر

ئەویش نەبەیلە بچمە ناو ئاگرى مەيخانەى "کلکى تيمساح"ەو و لاشەى "مریت" و "تھوت" بەینمە دەرەو.

لەو کاتانەدا کرێکاران و نۆکەران و بەشیوەیەکی گشتى تەواوى لایەنگرانى "خاچ" لەناو چوبون و هیچ کەسێکى وایان لى نەما بویەو کە هەولێ کوشتنى "کاپتا" بەدەن. دواى ئەوێ من لە "تبس" پۆشتم، سەرەپای ئەوێ بێبەند و بارى بالێ بەسەر شاردە کێشابوو، بەلام من "کاپتا" م زۆر لەو نازاتر دەزانى کە لەبێبەند و بارىەکی ئاوادا سەرەپای ئەوێ دەیتوانى سود لە پارێزگاریەکانى "ئامون" وەرگریت بەکوشت بەدریت.

کاتیك "موتى" بینى من بێدەنگ بوم و هیچ قسەىەک ناکەم، لەناکاو توپە بوو و وتى: ئایا ئاگادارى ئەوێت کە ئینکاری و سوربۆنەکانى تۆ چ دەرئەنجامێکى لەدواى خۆیەو بەجى هیشت؟

تۆ لەدوایین پۆژەکانیشدا دەتوت: "ئاتون" بال بەسەر هەموو شوینیکیدا دەکێشیت، بەلام هەم ئەو شکستی خوارد و هەم تۆ، ئیستا تۆش پیاویکى هەژارت لیدەرچوو و دانیام کە برسیته و لەبەرئەوێش هاتویت بۆ ئێرە بۆئەوێ داواى تیکە نانیك لەم بکەیت، هەرەو هەم لەبەرئەوێ شوینیکت بۆ خەوتن نیه لەناو ئەم کولانەیدا کە من لەژێر ئەم وێرانەیدا دروستم کردووە دەتەوێت بخەویت و سەر لەبەیانیهکەشى کاتیك لەخەو هەلەدەستى، داواى ئاوجۆ و ماسى سوێرم لى دەکەیت و ئەگەر یەكسەر ئاوجۆکەت بۆ نەهێنم دارکاریم دەکەیت. تەماشای ژيانى خۆت و ژيانى من بکە..... بەهۆى سوربۆن و پێداگریەکانتەو بى لەم وێرانیه هیچ شتیکی تر لەدواى خۆیەو بەجى نەهێشتوو و منیش هەر لێرەدا دەمرم، بێئەوێ گۆرێکم هەبێت، چونکە پارەى کپینى گۆرێکم نیه و دواى مەرگیش لەبەرئەوێ هەژارم، کەسێک من ناباتە بۆ مردوو خانە و جەستەم مۆمیا ناکات و لەگۆردا نامنیزێت و بۆئەوێ لاشەم بۆگەن نەکات فڕی دەدەنە ناو پوبارى "نیل"ەو و منیش وەک هەزاران کەسى تر کە لەم شارەدا بۆنەتە خۆراکى "تیمساح"ەکان دەبمە ژەمیکی گیانەوهرانى پوبارى "نیل".

کاتیك "موتى" ئەم قسانەى کرد من دەستم کرد بەگریان، چونکە ئەو کاتانەم هاتەو یاد کە لاو بوم و بەهۆى هەلەوێریەکانمەو، ژن و میردێک کە من ئەوانم بەدايک و باوکی خۆم دەزانى بى گۆر هیشتەو، چونکە بگرە من گۆرەکەى ئەوانیشم فرۆشتبوو بۆئەوێ بتوانم سەرنجى ژنیك کە زۆر بێشەرم و شایستەى ئەو نەبوو کە من لەگەڵیدا

ھاوخەو بىم بەلای خۇمدا رابكىش، كاتىكىش چاوى بەمن كەوت خۇى بەناونىشانى
ژنىكى بەرپىز پىشانى من دا.

ئىستاش "موتى" خزمەتكارم گۆپى نىو ئەگەر من ئەمپۇ بىرم لەو نەكردايەتەو
كەبىم بۇ ئىرە و چاوم بەو بگەوئىت، لەوانەبوو بمرىت و لاشەكەشيان فرىدايەتە ناو
روبارى نىلەو، چونكە كەسىك كە نەسامانى ھەبىت بۆئەوئى لاشەى خۇى مۇميا
بكات و نە دارايىيەكى ئەوتۆى ھەبىت كە گۆپىكى پى بكرىت، دواى مەرگ تاكە گۆپ و
شوىنى روبارى "نىل" دەبىت.

كاتىك "موتى" چاوى بەگرىانى من كەوت تورەيىيەكەى ھىور بويەو و وتى:
"سىنۆھە" خەم مەخۇ من ھىشتا لەژىر وئرانەى ئەم مالەدا بپىك گەنم و چەن
گۆزەيەكى پىر لە پۆنى پوھەم ھەيە و ئىستا بپىك لەو گەنمە دەكەم بەئارد و نانت بۇ
دروست دەكەم، دواى ئەوئەش ناننىك لەگەل خۇمدا دەبەم بۆئەوئى گۆزەيەك ئاوجۆى
پى بكرم و بىھىنم بۆت بۆئەوئى تىرى لى بخۆيتەو.

دواى ئەوە من و تۆ پىكەرە لەھەمان ئەم شىوئەنەدا خانويەكى بچوك بۇخۇمان
دروست دەكەين، بۆئەوئى تۆ بتوانى لەناويدا دانىشى و كارى پزىشى خۆتى تىدا
بەپىو بىھىت، سەرەپاى ئەوئى خەللى بەتەواى ھەژار كەوتون و ناتوان لەبەرامبەر
چارەسەرەكانتدا شتىكت پىدەن، بەلام تۆ لەپوى پزىشكىيەو لەنىو خەللىدا
ناوبانگىيەكى باشت ھەيە و نەخۇشگەلىكى زۆر سەردانت دەكەن.

ئەگەر كەسە نەخۇشەكانىش سەردانت نەكەن، ئەوا خۇم ناھىلم برسى و تىنوت
بىت و پۆزانە دپۆمە ئەو مالانەى ھىشتا بەدەولەمەندى ماونەتەو و جلەكانيان بۇ
دەشۆرم و داواى ئەوئەيان لىدەكەم كە لەبەرامبەردا ئاوجۇم پىدەن، بۆئەوئى بۆتۆى
بەينم، بەلام تەنھا يەك تكام لەتۆ ھەيە ئەو تكايەشم ئەوئەيە كە لەمەودوا خودايەكى تر
مەھىنەرە مىسر و ئەم شارەو، چونكە ئىمە چ خىرىكمان لەھەموو ئەو خودايەى كە
لەمىسردا ھەيە بىنىو، بۆئەوئى تۆ خودايەكى تر بەينىتە ئەم مىسرەو.

ئەگەر خداكان تواناى ئەوئەيان ببوايە كە چاكسازى لەكاروبار مرقەكاندا بكەن،
ھەزارەھا خودا كە تا ئەمپۇ ھاتونەتە بون چاكسازيان لەم كارانەدا دەكرد، ھەرۈھا
ھەمان ئەم خودايەى تۆ دەتوت ھىچ خودايەك لەر بەھىزتر نى، تەماشاكە چ
بەدبەختىيەكى ھىنايە بون و بەچ شىوئەيەك كۆمەلىك شاخدار ئەويان لەناو برد، ناي
شىتى نەبوو كەپىدرا ئەو ھەموو خويىنە پرىژىت و ئەو ھەموو بەدبەختىيە بىتە بون و

تۆش ھەرچی سامانی خۆتە لە دەستی بەدەیت و شکست بخۆیت، سەرەرای ئەو ھەموو بەدبەختیەش ھەمان خودا فەرمانەرە واییمان بکات.

ئەوێندە دڵم بۆ "مریت" و "تھوت" دەسووتا، ئەوێندە بەزەیییم بەتۆدا نەدەھاتەو، چونکە تۆ پیاویکی وەک ھەر پیاویکی تر یان میشتکیکی منداڵانەت ھەیە یان شیتتی، چونکە پیاویک، لەبەرئەوێ پیاوێ ھەرگیز ژیر نابێت و بەردەوام بەمنداڵی یان بەشیتتی دەمینیتەو، بەلام "مریت" ژنیکی ژیر و دانبەخۆدارگر بوو و من ئەوم وەک کچی خۆم خۆشدەویست و "تھوت" یش ھەموو شەویک لەباوەشی مندا دەخەوت.

لەبەرئەوێ بەبەردەوامی فرمیسکم دەپشت و دەگریام "موتی" بابەتی گفتوگۆکانی گوپی و وتی: "سینۆھە" تیپەربونی کات چاکسازی لەھەموو شتیکدا دەکات و تۆش ئەم بەدبەختیانە فەرامۆش دەکەیت و بەوشیوەیە گۆنا و جەستەت بەلاوازی نامیننەو، چونکە من وەک کوو پابردوو خواردنی چاک و خۆشت دەرخوارد دەدەم و دوبارە وەک جارێ قەلەو دەبیتهو.

من کە بەھۆی ئەم دڵنەواییانە ئەوێ ھێور بومەو و وتم: "موتی" من نەھاتوم بۆئەوێ بێمە مایە دەردیسەریت، بەلکو لێرە دەپۆم و لەوانەیە بۆماوێکی درێژخایەن نەگەریمەو، لەبەرئەوێش ھاتم بۆئێرە بۆئەوێ چاوم بەو مالە بکەوێت کە بەئاسودەیی تییدا دەژیام و درختە سیبەردارەکانی بەرامبەر ئەم مالە ببینم، بەلام ئیستا وشک بون. ھەرۆھا دەمویست ھەییوانی ئەو مالە کە "تھوت" ی کوڕم تییدا یاری دەکرد بۆجاریکی تر ببینم، بەلام دەبینم ھەییوانی مالەکە پەربوو لەخۆل و خاشاک.

تۆ وتت من شکستم ھیناوە، ئەم قسەییەت زۆر راستە، چونکە سامانی خۆم لەدەست دا، بەلام ھێشتا ئەوێندەم ھەیە کە بتوانم بێک کانزات بۆ بنێرم بۆئەوێ بتوانی شتێک بۆ خۆت بکڕیت و ئەگەر حەز دەکەیت لێرە نۆژەن بکەرەو و تییدا بژی. من لەگوتەکانی تۆ کە دەزانم لەدڵسۆزیەو سەرچاوە دەگریت، بێزار نەبوم، ئەوکاتانە کە زمانت وەک چزی ھەنگ وایە، پۆخت لیوانلیوی سۆز و خۆشەویستیەو ئیستاش مالناواییت لێدەکەم و ھەر ئەمڕۆ یان سبە، بێک کانزات بۆ دەنێرم. بەلام "موتی" دەستی کرد بەگریان و خۆلی کرد بەسەر خۆیدا و وتی: من ناھێلم پڕۆیت، چونکە بەچاوەکانتدا دیارە کە برسیتە و دەبیست خواردنیکت بۆ لی بنێم بۆئەوێ بێخۆیت و کەمێک ھێز بەبەرتدا بیتهو.

من بۆئەوھى "موتى" دلگىران نەكەم، مامەوھ تا ئەوھى خواردنىكى بۇ لىنام و خستىيە بەردەمەم و منىش دەستم كرد بەخواردنى ئەو چىشتە، بەلام تامەزرۆى خواردن نەبووم، چونكە بەردەوام بىرم لای "مریت" و "تھوت" بوو و نەیاندەھیلا بەتامەزرۆوھ چىشتەكەم بخۆم.

"موتى" بەردەوام دەیوت: "سینۆھە" بخۆ و كەمىك هیژ بەبەر خۆتدا بەینەرەوھ... بۆئەوھى ھەمیشە تامى خواردنى منت لەبیر بیئت، چونكە پىشبینى ئەوھ دەكەم سەرەپای ئەوھى ئەو بەدبەختییانەى كە بەسەر تۆدا ھاتووه، دوبارە خۆت گرفتارى بەدبەختیگەلىكى تر دەكەیت، بەلام ھەولتى ئەوھ بەد كە زووتر بگەرپیتهوھ و من چاوەرپى گەپانەوھى تۆم، ئەگەر بابەتى كرىنى گۆرەكەم بەئەنجام بگات، چیتەر خەمى نایندە ناخۆم، لەبەرئەوھى هیژى جەستەم بەتەواوى لەناو نەچووھ و دەتوانم لەرپى جل شورین و لىنانى چىشت لەمالى دەولەمەندەكاندا-ئەو پۆژەى ناخواردن ئاسایى بویەوھ و بەئاسانى گەنم بەدەست بیئت-منىش دەتوانم برژیوى ژيانم داين بكەم.

ئەو پۆژە من تا كاتى خۆرئاوايون لەو كولانەيەدا لەلای "موتى" بووم، زۆر خەمگین بوم و لەدلى خۆمدا دەموت: ھەر ئەوكاتەى پرە كانزاكەم دا بە "موتى" چیتەر پى نانیمە ئەم ویرانەيەوھ، چونكە بەشیوھەك بەبینىنى ئەم ویرانەيەوھ پۆحەم پەرىشان دەبیئت كە خۆم تەنھاتر و بەدبەختەر لەھەر كاتیكى تر دەزانم. ماوھەك پىش خۆر ئاوايون پۆشتم بۆ كۆشكى زىرپىنى فەرمانرەوايى و برىك كانزام لەوى هیئا و دام بە "موتى". ئەوكات مائاوايىم لە "موتى" كرد و وتم: ژيانى خۆت بەشیوھەك پىك بەینە كە وەك بلىنى لەم ساتە بەدەواوھ ھەرگیز من نابىنى، بەلام ئەگەر ھەر ھەلىكم بۆ پرەخسینت دەگەرپیتمەوھ بۆلات.

كاتىك لەو ویرانەيە گەپامەوھ بینیم بەشيك لەئاسمانى "تبس" بەھوى بلیسەى ئاگرەوھ پۇناك بووھ و دەنگى موزىك لەھەندىك كۆلاند دەییستریت، دواى ئەوھ ئاگادارى ئەوھ بوم لەبەرئەوھى ئەو پۆژە پۆژى تاج لەسەر نانى "توت ئانخ ئامون"ە، خەلكى شادى خویان بەو بۆنەيەوھ دەردەبەرن.

کردنه‌وه‌ی په‌رستگای "سخ مت" ی خودای جه‌نگ

له‌هه‌مان ئه‌و شه‌وه‌ی که "تبس" به‌بۆنه‌ی تاج له‌سه‌رنانی فیرعه‌ونی تازه‌ ناگری داگیرساندبوو و موزیکی ده‌ژهند، کاهینه‌کانیش له‌ژیر پۆشنایی مه‌شخه‌له‌کاندا له‌ناو په‌رستگای "سخ مت" ی خودای جه‌نگ که چل سالّ له‌مه‌و پیش داخراوبوو کاریان ده‌کردو گیای هه‌رزهی ناو په‌رستگاکیان ده‌که‌ندو جلیکی که‌تانی سورباویان ده‌کرده‌به‌ری په‌یکه‌ری خودای جه‌نگ و هیماکانی جه‌نگ و وێرانکاریان به‌په‌یکه‌ره‌که‌وه هه‌نده‌واسی. چونکه "نامی" به "هورم هب" ی وتبوو: ئه‌ی کوپی شه‌هین-هورم هب له‌سه‌رده‌می مندالی و لایه‌تیدا به‌به‌رده‌وامی له‌گه‌ل شه‌هینیکدا پێی ده‌کرد و ئه‌وی له‌پیش خۆیه‌وه ده‌هینایه‌ فڕین و ده‌یوت که کوپی شه‌هینه-فوویان کرد به‌ بوقه‌کاندا و جه‌نگ ده‌ستی پێکرد، بۆئه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی میسر به‌هۆی توشبونیان به‌جه‌نگه‌کانه‌وه، ته‌واوی به‌دبه‌ختیه‌کانی خۆیان بۆ نمونه‌ فیرعه‌ونی درۆزن به‌ فه‌رامۆشی بسپێرن.

ده‌ست به‌جه‌نگ بکه‌ بۆئه‌وه‌ی خه‌لکی ماوه‌ی ئه‌وه‌یان نه‌بیّت، بیر له‌شتگه‌لیکی تر بکه‌نه‌وه و له‌برسیه‌تیدا بنائێ و له‌جه‌نگه‌کاندا به‌شانه‌زیه‌وه خۆت پیشان ده‌، بۆئه‌وه‌ی شازاده‌ خانم "باککاتون" به‌خۆشی و ئاره‌زویه‌که‌وه بیّت به‌پیریته‌وه و رازی بیّت به‌وه‌ی شوت پێ بکات.

ئه‌وه‌بوو "هورم هب" به‌ره‌زانه‌ندی "نامی" و کاهینه‌کانی "نامون" فه‌رمانی دا په‌رستگای خودای جه‌نگ بکاته‌وه، بۆئه‌وه‌ی له‌پۆژی دوایدا بتوانیّت سه‌ردانی ئه‌م په‌رستگایه‌ بکات و داوای هاوکاری له "سخ مت" ی خودای جه‌نگ بکات که سه‌ری وه‌ک شیر و جه‌سته‌ی وه‌ک ژن بوو.

له کاتیځدا فیرعه ونی تازه، له گه ل' هاوسهر و بوکه له کانیدا سهرقالی یاری ناشتنی مردووه کان بوو، له ناو په رستگاکانی "تبس" دا ناوی "ئه خناتون" یان سپرپه وه و ناوی "توت ئانخ ئامون" یان دهنوسی و "نامی" به ناوی فیرعه ون ولاتی به پړوه دهربرد و سهرانه ی دهنه سهند و زهوی دهوله تی به هر که سیک که خو ی بیویستایه دهنه خشی و کاهینه کان ی ئامونیش به هو ی له خو بایی له راده به دهریان که له سهرکه وتنه کانیا نه وه سهرچاوه ی دهگرت له پیستی خو یاندا جییان نه دهنویه وه، چونکه له نا کاو ته واوی سامان و دارایی رابردویان که له دهستیان دابوو، به دهست هیئایه وه. "هورم هب" یش دهیویست له به دهسته یئانی سهرکه وتنه کانیدا له وانی تر به جی نه مینیت و نه ویش وه که نه وانی تر ناویانگی دهریکات و خه لکی بزانی کوپی "شه هین" له مهر دوا یه کیکه له کاربه دهسته سهرکه یه کان ی میسر و ده بیت وه که نه وانی تر پړز له میش بگرن.

نه وه بوو له پړژی دوا ییدا، بوقی سهر بازه کان "هورم هب" له شه قام و گوړه پانه کان ی میسر دا دهنگی دایه وه و چوارپیکان نه وه هواله یان به خه لکی راگه یاند که نه مپړ دهروازه ی مسینی په رستگا "سخ مت" ده کریته وه و "هورم هب" له گه ل' ههن دیک له سهر بازه کان ی دهرات بو نه وه په رستگایه و قوریانی پیشکه شی "سخ مت" ده کات.

له و پړژه دا "هورم هب" پیی وتم: که بو ته ماشاگردن سهر دانی نه وه په رستگایه بکه م دوا ی نه وه ش ئاگاداری نه وه بووم که دهیه ویت دهسته لات و هیزی خویم پی نیشان بدات.

ده بیت نه وه ش بلیم نه وه پړژه "هورم هب" ده یزانی که له ناو خه لکی میسر دا دهر ده که ویت، بویه بو نه وه ی به شیوه یه کی روکه ش په رستانه خو ی پیشانی خه لکی نه دات نه سپی گالیسکه جه نگیه کان ی خو ی به په پی شه پولداری نه عامه نه رازانده وه و بزیسکه ی چهرخی گالیسکه کان ی به پوپوشی ئالتونین دانه پوشی و ته نها دوو داسی مه زن و تیژی وه که نه داسانه ی که له گوړه پانه کان ی جه نگدا، له پیش گالیسکه کانه وه داده کوترین، به گالیسکه کانه وه به سته وه، له دوا ی گالیسکه که ی نه ویشه وه سهر بازه نیزه داره کان به شیوه یه کی سهر بازی پریان ده کرد و ههنگاوه سهر بازیه کانیا ن له سهر سهنگ فهرشی شه قامی به رده م په رستگا ده نگدانه وه یه کی مه زنی دروست ده کرد.

له دواي نيزه داره کانيشه وه، سهربازه پره شپيسته کان پييان ده کرد، بۆنه وهی ههنگاوه سهربازه کانيان پيکه وه بگوازنه وه، له کاتي ريکردنيان ته پليکيان بۆ ليده دان که له پيستی مروژ دروست کرابوو.

خه لکی به ترس و حه سره ته وه ته ماشاي سهربازه کاني "هورم هب" که له تييرياندا روخساريان دهره وشايه وه ده کرد و ده يانزانی که خواردنی نه وانيان بۆ سهربازه کان به کارده هينا. کاتيک گاليسکه ی "هورم هب" له بهرامهر پرستگادا راوه ستا و پيی نايه سهر زهوی و خه لکی چاويان به بالای بهرز و شانی پانی که وت، به شيوه يه کی ناديار ههستييان به وه کرد که هيشتا کو تايی به به دب ختيه کانيان نه هاتوه، به لکو تازه ده بيت بهرگهی به دب ختيه تازه کانيان بگرن.

"هورم هب" له گه ل سهر کرده ی هيژه سهربازيه کاني خويدا پيی نايه ناو پرستگا که وه و کاهينه کانيش به دهسته خويناو يه کانيانه وه پيشوازيان لي کرد.

من وهک ميسريه کاني تر ((جگه له وانه ی که زور پيربون)) هيشتا به چاری خوم نه وه م نه بينيبوو که به چ شيوه يه که مه راسيمي کردنه وهی خودای جهنگ به پروه ده بريت، بۆيه له دهستی خويناو ی کاهينه کان سهرم سوپما.

دواي نه وه بينيم، کاهينه کان "هورم هب" يان برده لای په يکه ری "سخ مت" .... "سخ مت" خودايه که بوو که سهری وهک شير و سينه و مه مکيکی وهک مروقي هه بوو و له و روژدها جله ئه رخه وانه که يان خه لتانی خوین کرد.

نه و شوينه ی که په يکه ره که ی "سخ مت" ی تييدا بوو، توژيک نيوه تاريک بوو و وهک بليی "سخ مت" به چاويکی زهق و کراوه وه ته ماشاي "هورم هب" ده کات.

کاهينه کان له بهرده م په يکه ره که دا، سی دلایان دا به ده ست "هورم هب" وه و پييان وت که له سهر ميحرا بدا بيا نگوشي، من له هه مان ئه وکاتدا وا ليکم دايه وه که نه وانه دلی مه ريان گویره که بن، به لام کاتيک ليی وردبومه وه بينيم که دلی مروقه.

کاتيک "هورم هب" دلی خويناو ی مروقي به مه ردوو دهستی گرت، له سهر ميحرا به که دا ده يگوشين و له ناو دله کانيشه وه خوین ده هاته دهره وه، کاهينه کاني چوارده وری په يکه رو "هورم هب" سه مايان ده کردو هه ريه کيکيان چه قويه کيان به دهسته وه بوو ده ياندا به نيوچاواني خويانداو خوین به سهر جله سپی و پوچانيه

كانياندا دەرپزا و ديمهنيكى ترسناكى وەك ديمهني پۇژانى جەنگى ناوخۇى و كوشت و كوشتارى "تبس" دەھىنايە بون.

كاھىنەكان لەكاتى سەماکردندا پىكەوہ ئەمەيان دەھىنايە زمان:

((ئەى ھورم ھب، كوپى شەھىن، لەجەنگى داگىركارى بگەرپرەوہ بۇئەوہى "سخ

مت" لەپايگاي خۇى بىتە خوارەوہ و بەپوتى تۇ لەباوہش بگريت.))

كاتىك "ھورم ھب" خويىنى لەدلى گەرمى مرقەكان ھەلرشت، لەسەر مىحرابەكەدا ھەلى گوشى دواى ئەوہ لەپەيكەر و محرابەكە دور كەوتەوہ و كاھىنەكانىش بەدەم سەماکردنەوہ، لەكاتىكدا كە پوخسار و جلە سپىيەكانيان لەخويىنى سور وەرگەرپابوو لەگەل ئەودا تابەردەرگاي پەرستگا پۇشتن، دواى ئەوہ "ھورم ھب" لەپەرستگا پۇشتە دەرەوہ و گەشتە لاي گالىيسكەكەى خۇى و سواری بوو و ئەوكات پوى لەخەلكى مىسر كرد و دەستەكاني خۇى پيشانى خەلكى دا و بەدەنگىكى بەرز وتى:

ئەى خەلكى مىسر، گوئى لەگوتهكانم بگرن، من "ھورم ھب" كوپى شەھىنم كە سەرکەوتنى مىسرم لەدەستدايە و ھەموو ئەوانەى لەگەل مندا لەجەنگى پىرۇزدا بەشدار دەكەن، بەلئىيان پى دەدەم كە شانازى ھەتاھەتايى دەبىتە بەشيان.

لەمكاتەدا گالىيسكە جەنگىيەكاني "ھاتى" لە بيابانى "سينا" دا لەحالى جولەندايە و پيشەنگەكاني ئەمانەش لەمىسرى خوارودا سەرقالى كوشت و كوشتار و تالانين و ھىچ كاتىك مىسر دوچارى ئەم جۆرە ھەرەشانە نەبووہتەوہ و لەبەرەمبەر ئەم ھەرەشەيەدا كە لەمپۇدا ھەرەشە لەمىسر دەكات، ھىرشى خىلەكاني "ھىك سوس" لەكۇندا بۇ مىسر، زۆر بىنرخ دىتە بەرچاو.

لەشكرى سەربازى "ھاتى" يەكان گەشتووتە مىسر و ئىوہش نازانن كە ئەمانە چەنيك بىبەزەين و بەچ شىوہيەك پيشەى نەتەوہى مىسر وشك دەكەن، لەشكرى سەربازى "ھاتى" بگاتە ھەر شارىك وىرانى دەكات و سەربازى دژمن تەواوى ژن و منداڵەكان وەك دەستكەوتى جەنگ بەدىلى دەگرن بە كەنيزەيى دەيانبەن بۇ خۇيان، تەواوى پياوہ بەجىماوہكانىش كويژ دەكەن، بۇئەوہى بتوانن بيانبەستتەوہ بەبەرداشەكاني خۇيانەوہ و تەواوى كوپرە لاوہكانىش بەدىلى دەگرن، بۇئەوہى لەبازاپى كۆيلە فرۆشەكاندا بيانفرۆشن.

ئەو شوینەى گالیسکە جەنگیەکانى "هاتى" لىوہ تیپەریت، بۆماوەى یەك سالى تر "بەواتا ۲۷هەزار سال" گيا لەو زەویەدا ناپویت و ھەر لەبەرئەوہش من بانگەشەى ئەوہ دەکەم کە دەبیٹ جەنگى پیرۆز لەبەرەمبەر دژمنى بیبەزەیییدا دەست پێبکەین.

ئەم تیکۆشانە پیرۆزە جەنگیکە کە ئیمە بۆ پاراستنى ژن و کوپ و کچ و پیاوانى ژیر و پاراستنى خوداکانمان دەست پێدەکەین و من ئەو دلدنایییەتان پى دەبەخشم ئەگەر خۆبەخشانە بەشداری لەم جەنگەدا بکەن، ئەک تەنھا پاشەکشە بە سەربازەکانى "هاتى" دەکەین، بەلکو وەك رابردوو سوریاى دەگەرینینەوہ بۆ خۆمان، ھەموو میسرێەك سود لەپەییوہندى سوریا بەمیسرەوہ وەرەگریت و خەزینەى مالى ھەر میسرێەك وەكو رابردوو پەر لەگەنم، کاسەکانیشى پەر ئاوجۆ دەبیٹ.

ئەى خەلکى میسر، قوناخیکى درێژخایەنى ترسنۆکى و لاوازی کاریگەرێەكى نالەبارى پى بەخشیوین و دژمنانى میسر بیشەرم بون، ئەک تەنھا سوریايان لەئیمە سەندووہتەوہ، بەلکو ئیستا دەیانەویت نیشمانى پەشى خودای میسریمان لى زەوت بکەن و ولاتى ئامون و خودایانى تر وێران بکەن و لەباتى ئاو لەپوبارى "نیل" خوین بروت.

کاتژمێر دەلیت کاتى ھەستان و بەرپیکەوتن و خوین پشتنە، ھەرکەسیك لەم جەنگەدا بەشداری بکات و لەگەل مندا بکەوێتە پى، خەزینەییەكى پەر لەگەنم بەدەست دەھینیت و لەئایندەشدا، لەدەستکەوتە جەنگیەکاندا بەشدار دەبن.

ئەگەر ھەندىك پیاو نەیانەویت لەم جەنگەدا بەشداری بکەن، من بەزۆر دەیانبەم بۆ کۆلبەرى و بەم شیوہیەش بیانەویت و نەیانەویت لەم جەنگەدا بەشداری دەکەن، بیئەوہى خەزینەییەكى پەر لەگەنم وەرگرن و لەئایندەدا لەدەستکەوتە جەنگیەکاندا بەشداردەبن بەدرێژایى تەواوى ئەو جەنگە، سەرەرای ئەوہى کۆلبەریان پێدەکریت، دەبیٹ ببنە مایەى گالتە و توانجى سەربازەکانمان.

بۆیە بەھیواى ئەوہم کە ھەر پیاویكى میسرى کە دەتوانیت نێزە یان شمشیر بوەشینیت، بکەوێتە پى و لەگەل مندا بیٹ بۆ گۆپەپانى جەنگ، ئیستا ئیمە بەھوى لاوازی و کەمتەرخەمى و سوربون و پێداگرى ئەو کەسانەى تا ئەمڕۆ لەمیسردا دەستەلاتیان لەدەستدابوو بونە ھوى ئەوہى لەئىستادا ھیچمان لەدەستدا نەبیٹ و

وشكەسالى ۋەك تيمساحى برسى ئىمە خستووۋتە ژىر چاودىرى خۇيەۋە، بەلام سەرکەۋتن دەبىتتە ھۇي ئەۋەي گەنم و ئاۋجۇ و كانزايەكى فراۋانمان دەست بکەۋىت. ھەرکەسنىك لەم جەنگەدا بکوژرئىت پاستەوخۇي دەچىتتە جىھانى خۇرئاۋاۋە و خوداى مىسر بۇ ھەتا ھەتا پارىزگاربان لىدەكات و ھەرکەسنىك زىندور بمىنىت، لەدەستكەۋتى سەرکەۋتنەکاندا بەشدار دەبىت، بەلام بۇ بەدەست ھىنانى سەرکەۋتن، دەبىت قوربانىيەكى زۇر بدەين.

"ھورم ھب"ى كوپى شەھىن دەلىت ئەي ژنانى مىسر تال بۇ كەۋانەكان بچنن، ئەگەر پىشكى گىيى و پىخۇلەي ئاژەلتان دەست نەكەۋىت، بەپرچتان ئەو تالە دروست بكن و ھاۋسەر و كوپەكانىشتان بنىرنە گۆرەپانى جەنگەرە، ھەرۋەھا ئەي پىۋانى مىسر لەھەموو كانزايەك نوكى سەرنىزەيەك دروست بكن و لەگەل مندا بىن بۇئەۋەي بەشدارى لەو جەنگەدا بكن، كە جىھان ھىشتا ھاۋشىۋەي ئەو جۇرە جەنگەي نەبىنىۋە.

"ھورم ھب" دەلىت لەم جەنگەدا فىرەۋنە مەزنەكان و تەۋاۋى خودايان، بەتايبەت "ئامون" پىشتوانى لەئىمە دەكات و ئىمەش بەشىۋەيەك لەسەربازەكانى "ھاتى" دەدەين كەلەكاتى ھەلەتندا نەۋىرن تەماشاي دۋاي خۇيان بكن. ئىمەش دۋايان دەكەۋىن و زەۋىيەكانى "سینا" و سورىا بەخوینى ئەۋان سور دەكەين، بۇئەۋەي لەپىنى ئەو خوینەۋە، نەنگى مىسر بشۋرىنەۋە و لەناۋى بىەين.... ئەي خەلكى مىسر گویم لى بگرن.... گوتەكانى "ھورم ھب" كوپى شەھىن و داگىركەرى ئايندە كۇتايى پىنەت.

كاتىك كۇتايى بە وتارەكەي "ھورم ھب" ھات دەستە خویناۋىيەكانى ھىنايە خوارەۋە و ئەۋكات دەنگ لە بوقەكان بەرز بۋىەۋە و سەربازەكان بەنیزە پىكەۋە دەياندە لەپىشتى قەلخانەكانىاۋ پىكانىان بەتوندى بەزەۋىدا دەكىشاۋ خەلكىش لەۋرۋژاندە دەستيان كرد بەھات و ھاۋار و "ھورم ھب" بەدەم زەردەخەنەۋە بەلىخورى گالىسكەكەي ۋت: بړ... و سەربازەكانى لەنىۋ خەلكىدا پىيان بۇ گالىسكەكەي دەكرەۋە بۇئەۋەي بەنىۋياندە تىپەپىت، بەلام خەلكى بەردەۋام ھاۋارىيان دەكرد. لەو پۇژەدا تىگەشتەم كە مەزىترىن شادى بەكۆمەلى نەتەۋەيەك لەۋەدايە كە ۋەك ئەم كۆمەلگايە ھاۋار بكن بىئەۋەي بزاند بۇچى ھاۋار دەكەن و لەكاتى ھاۋار كردندا چى دەلىن، چونكە كاتىك

خەلکی پێکەوه لەگەڵ یەکتەدا ھاوار دەکەن خۆیان بەکەسیکی بەهێز لەقەلەم دەدەن و واخۆیان نیشان دەدەن کە بۆ مەبەستیکی پەوا و پێرۆز سەرقالی ھاوارکردن.

دوای ئەوە "ھورم ھب" بەرەو پووباری "نیل" پۆشت بۆئەوێ سواری کەشتیەکەی خۆی ببیت و بەرەو میسری خوارو بەرێ بکەویت، لەبەرئەوێ دەیزانی پێویستە لەوێ ئامادە بیت، چونکە هیزی سەربازی "هاتی" گەشتبۆنە ئەوێ.

من کە دەمزانی "ھورم ھب" دوای ئەوێ سواری کەشتیەکەی دەبیت دەپوات، بۆیە پۆشتم بۆ لای و وتم: فیرەون "ئەخناتون" کە من پزیشکی تایبەتی ئەو بوم مردووە، بۆیە چیت پێویستی بە کون تیکردنی سەرنیە و من ئازاد بوم و دەتوانم بۆ ھەر کوی خۆم بمەوێت بڕۆم.

لەلایەکی ترەووە حەزناکەم لە "تبس" دا بمیئەو، چونکە دوای ئەو کارەساتە هیچ شتێک لە "تبس" دا من خۆشحال ناکات، بۆیە دەمەوێت لەگەڵ تۆدا بێم و بەشداری شەپ بکەم و بزەم دوای جەنگ کە ساڵھایە لایەنگری بویت، نەتەوێ میسر چ سودێک لەسەرکەوتنەکانی تۆ وەرەگریت.

"ھورم ھب" وتی: من خۆبەخشیینی تۆ بۆ ئەم جەنگە بە بەختیکی باش لەقەلەم دەدەم، چونکە چاوەڕێی ئەو دەکرد کە تۆ چاپۆشی لەحەوانەو و ئاسودە خۆی بکەیت، گەرچی لەگۆرەپانی جەنگدا بۆ پاشەکشە پیکردنی سەربازەکانی دژمن هیچ کاریک لەتۆ ناوەشیئەو، چونکە ناتوانیت شمشیر و نیزە بوەشیئیت، بەلام پزیشکیکی تەردەستی و من دەتوانم سود لە پزیشکی تۆ وەرگرم و لەو باوەڕەدام کە سود لەزانیارە پزیشکیەکان وەرگیریت، بەلام ئەو شە بزانە کە "هاتی" یەکان سەربازگەلیکی بیبەزەیین و لەوانەیە لەگۆرەپانی جەنگدا بتکوژن.

وتم: "ھورم ھب" من ولاتەکە ی ئەوانم بینووە و بیبەزەیی ئەوانم لەولاتەکە ی خۆیاندا بەرچاو کەوتوو، بەلام لە سەربازەکانی "هاتی" ناترسم، چونکە کاتێک مڕۆف ئومیدی ئەوێ نەبیت کە لەجەنگدا خۆشەختی بەدەست بەیئیت ئەوا ناشترسیت.

"ھورم ھب" وتی: سەربازەکانم ناحەقیان نەبوو کە لەجەنگی "خیری" دا تۆ بەکوپی کەر بانگ بکەن، چونکە وەک گویدریژ ھەست بەھیچ ترسیک ناکەیت. ئەوکات سەول لیدەرەکان سەولە درێژەکانیان ھینایە جولە و کەشتی کەوتە پێ و ئەو کەسانە ی کە لەکەنار پووباردا کۆبوونەو دەستیان کرد بەھەلەلە لیدان.

"هورم هب" ته ماشایه کی کردن و هه ناسه یه کی قولی هه لمژی و وتی: ئه وهی من له وتاره که مدا به خه لکیم راگه یاند زۆر کاری تیکردن... دواى ئه وه به ره و ژوره که ی خوی پوشت و وتی: دهمه ویت دهسته خویناویه کانم پاک بکه مه وه و بیان شووم.

دواى ئه وهی دهسته کانى له ژوره کهدا شوورد وتی: بۆنى خوین له دهسته کانم دیت و من پیش ئه وهی برۆم بۆ په رستگای "سخ مت" نه مده زانی که کاهینه کانى په رستگا چهند مروقیك ده که نه به قوربانى و ناحه قیشیان نه بوو، چونکه ده روزه ی په رستگا که ی ئه وان چل سال له وه و پیش نه کرابویه وه و ئاره زوی ئه وه یان ده کرد که دواى کردنه وهی ئه م په رستگایه، قوربانیه کی سه رنچراکیش پیشکه شی ئه م خودایه بکه نه، هه ره به ره وهش پیش کردنه وهی ئه م په رستگایه داویان لیکردم چهند که سیک له دیله کانى "هاتى" و سوریا یان پیبدهم.

کاتیک بیستم که کاهینه کان له و پوژدها چهند مروقیکیان کردوه به قوربانى بۆ "سخ مت" نه ژنۆم که وته له رزین. که رچی من له په رستگادا به چاوى خۆم بینیم که دلى مروقه کانیا ندا به ده ست "هورم هب" وه، بۆئه وهی به سه ر میحرا به وه بیانگوشت و خوینی ناو دلله کان برژیتته ده ره وه، به لام به وه دلنه وایى خۆم ده دایه وه که دلى مروقه کان به شیوه یه که به لای منه وه پون نیه، به ده ست کاهینه کان گه شتووه، به لام گوته ی "هورم هب" ئه و گومانى له مندا نه هیلا و زانیم که کاهینه کانى "سخ مت" دیله کانى "هاتى" و سوریا یان له په رستگادا به ده ستى خویان کوشتووه و دلایان ده ره ی ناو و داویانه به "هورم هب" بۆئه وهی خوینیان پیشکه شی خودای جهنگ بکات. "هورم هب" وتی: کاتیک کاهینه کان داویان لیکردم که چهند دیلیکیان پى بدهم، نه مده زانی مه به ستیان چیه و چیان پیده که نه، به لام کاتیک له به رام به ر میحرا بدا دلایانم بینى، سه رم سووما.

سه ره پای ئه وهش ئه گه ر "سخ مت" به و قوربانیه پازى بیت و هاوکاریمان بکات، من ئه م رودا وه به بینرخ ده زانم، چونکه هه نو که ساتیکه که ئیمه پیویستمان به هاوکارى هه موو خودایه که چ نیر بیت یان مى. ئه وهش بزانه که له به رچاوى مندا نیزه و شمشیریک که له پى ده ستى سه ربازیکی ئازا وه ده وه شینریت، زۆر له به ره که تی خودا کان به به هادارتر ده زانم، به لام به لایه نى که م سودى قوربانى ئه وه یه که کاهینه کان به و قوربانیه پازى بون و ئیمه لیان ئاسوده خه یال ده بین و کاتیکیش من ده چمه ناو

گۆرەپانی جەنگەوێ بەرم لەهیزی دواوێ ئاسودە دەبیئت و دەزانم کە کاهینەکانی پەرستگا دەست بەهاندان و فیتنە نەوێ ناکەن.

دوای ئەوێ من بە "هۆرم هب" م وت: وتارەکە "ئۆرشەلیم زۆر باشتربوو لە وتارەکە "ئەمڕۆت".

"هۆرم هب" وتی: ئەو وتارە "کە لەگۆرەپانی جەنگدا بۆ سەربازەکان ئەنجام دا، دەبیئت جیاوازی بیئت لەو وتارە "کە بۆ خەلکی دەدریئت، چونکە سەربازەکان ناتوانن لەپێی وشە چینی و بەکارهێنانی دەربڕینگەلیکی بەرجەستە و پێ و پوچەو فیری بدەیت. لەکاتی کە نەتەوێەکی گەمژە (تایبەتەندی سروشتی هەر نەتەوێەکی گەمژەییە) باوەر بەرستە و وشەگەلیکی بەرجەستە کە هەزار جۆری رستە و وشە "ئەو" بەئەندازە "کا" "یە" نرخی نیە دەکات و وا دەزانیت کە بەم وشانە دەتوانیت جیهان بگۆریت. بۆئەوێ گەمژەیی نەتەوێەکت بۆ دەریکەویت، نمونەیکە بۆ دەهینمەوێ و بەلگە "منیش هەمان ئەم وتارە "کە ئەمڕۆ بۆ خەلکیم ئەنجامدا. ئەم وتارە وەک ئەو وتارە وایە کە لەسەرەتای دروست بونی جیهانەوێ تانیستە دوای سوپاسالارانی جەنگ و وتاریژان لەسەرەتای هەر جەنگێکدا دەهیننە زمان و هیچ شتیکی نوێی تیدا بەدی ناکریت، بەلام دلایەت دەکەمەوێ کە ئەم وتارە "من لەسەر بەرد هەندەکوێن و بۆ نەوێکانی داهاوێ بەجێ دەهێلن، چونکە ئەم نەتەوێە لەو باوەرەدان کە من شتگەلیکم وتووێ کە لەوێ وێش هەرگیز نەوتراوێ. من لەوتارەکاندا وێ: ئەم جەنگە وەک تیکۆشانیک وایە، بۆ پاشەکشە پیکردنی هێرشبەرەن و لەسەرەتای دروست بونی جیهانەوێ تا ئەمڕۆ هەرکەسێک ویستویەتی جەنگێک بەرپا بکات هەمان ئەم قسانە "کردووێ و هیچ جەنگێک لەجیهاندا دەستی پێنەکردووێ کە هەلگری لایەنیکی پێرۆز نەبیئت.

منیش وێ: ئامانجی ئێمە دەبیئت ئەوێ بیئت کە هێرشبەرەن راوبنێن و نەهێلن زەویە رشەکانیان بکەوێتە دەست و بۆئەوێ ئەم نەتەوێە بترسینم، هەرەشە "هاتی" لەوێکە هەیه مەزنتەر پیشان دەم.

من نالیم مەبەستی پاشەکشە پیکردنی "هاتی" م نیە و ئەوێ وێ راست بوو، بەلام ئامانجی کۆتایی من شکست پێهێنانیان نیە، بەلکو رێگایە "کە بۆ گەشتن بەمەبەستی خۆم.

مه‌به‌ستی منیش ئه‌وه‌یه که سهرکه‌وتن و پیروزی به‌ده‌ست بهیتم، بۆئه‌وه‌ی بتوانم
 فه‌رمان‌په‌وایی خۆم له‌سهر کورسی دانیشیتم و شازاده خانم "باکقاتون" له‌ئامیز بگرم.
 ئامانجی سهره‌کی من ئه‌وه‌یه که له‌پڕ کوشتنی هزاران سهربازی "هاتی" و
 میسرپه‌وه ببه‌ خاوه‌نی شانازی و مه‌زنی و نه‌ته‌وه‌که‌شم وه‌ک یه‌کیک له‌خودایان
 ته‌ماشام بکه‌ن و هیچ شازاده خانمیک له‌پیک هیئانی ژیا‌نی هاوسه‌ری له‌گه‌ل مندا په‌ت
 نه‌کاته‌وه، به‌لکو به‌پیچه‌وانه‌وه شانازی به‌وه‌وه بکات که ده‌به‌مه برای ئه‌و.

من وتم ئه‌م جه‌نگه جه‌نگیکی پیروزی و به‌رگیرکاریه بۆ راوانانی دوژمن له‌میسر، به‌لام
 دوا‌ی ئه‌وه‌ی "هاتی"م شکست پیه‌ینا ده‌ست به‌سهر سو‌ریادا ده‌گرم و دوا‌ی
 داگیرکردنی سو‌ریا هه‌رکاتی‌ک به‌مه‌وێت، ته‌وا‌وی ولاتی جیهان داگیر ده‌که‌م، بگه‌
 له‌وکاته‌دا نا‌وی ئه‌و جه‌نگانه ده‌نیم "جه‌نگی پیروزی" و خه‌لکیش به‌ه‌وی گه‌مه‌زیی
 سو‌رشتیان‌وه با‌وه‌ر به‌م وشه‌یه ده‌که‌ن.

با‌وه‌رم به‌خودایان نیه که له‌جه‌نگه‌کاندا ها‌وکاریمان بکه‌ن، چونکه خودا‌کان
 ناتوانن پارێزگاری له‌خو‌یان بکه‌ن، چ بگات به‌وه‌ی له‌جه‌نگه‌کاندا ها‌وکاریمان بکه‌ن،
 به‌لام ئه‌مه‌رۆ به‌م وتاره‌م له‌به‌رامبه‌ر ئه‌م نه‌ته‌وه‌یه‌دا بۆ به‌ده‌ست هیئانی سهرکه‌وتن
 له‌جه‌نگدا، دا‌وا‌ی پشتیوانی و ها‌وکاریم له‌خودا‌کان کرد، له‌به‌رئه‌وه‌ی ده‌زانم ئه‌م
 نه‌ته‌وه‌یه گه‌مه‌زیه، به‌بیستنی ئه‌م قسه‌یه خۆشحال ده‌بن و وا هه‌ست ده‌که‌ن که
 خودا‌کان به‌هانا‌مانه‌وه دین و ها‌وکاریمان ده‌که‌ن و ها‌وکاری ئه‌مانه له‌جه‌نگه‌کاندا
 کاریگه‌ری خ‌وی ده‌بی‌ت، به‌تایبه‌ت له‌من پازی و خۆشحال ده‌بن، چونکه واهه‌ست
 ده‌که‌ن منیش به‌نه‌ندازه‌ی ئه‌وان گه‌مه‌زه و بی‌میشکم که پشت به‌ها‌وکاری خودا‌کان
 به‌هه‌ستم.

من ئه‌مه‌رۆ له‌م وتاره‌ی خۆمدا هیچ شتی‌کم ده‌رباره‌ی گرفته‌کانی ناینده که له‌م
 جه‌نگه‌دا چاره‌په‌ی سهر‌بازه‌کان ده‌کات نه‌کرد، چونکه گرفته‌کانی جه‌نگ وه‌ک
 هه‌له‌هاتن و ئا‌وابونی خۆره، که به‌د‌ل‌نیا‌یه‌وه له‌کاتی خ‌ویدا هه‌لدی‌ت و پی‌ویست به‌وه
 نا‌کات پیش ئه‌وه‌ی خه‌لکی ئاماده‌بونی خو‌یان بۆ ئه‌م جه‌نگ نیشان به‌دن بیات‌رسی‌تم.
 ئه‌مه‌رۆ من کۆمه‌لی‌ک ئاشنایانم له‌نا‌و ئه‌و کۆمه‌له‌دا دانا بۆئه‌وه‌ی کاتی‌ک من کۆتاییم
 به‌وتاره‌کانی خۆم هی‌نا ها‌واری شادی به‌رزیکه‌نه‌وه‌و هه‌له‌هه‌م بۆ لێ‌ده‌ن. ئه‌مه‌ش
 کاری‌که که ته‌وا‌وی ئه‌و که‌سانه‌ی که له‌په‌را‌برد‌ودا وتاری‌ژیان بۆ خه‌لکی کرد‌وه، ئه‌م

کاره‌یان ئه‌نجام داوه، چونکه ساده‌یی و گه‌مزیه‌یی نه‌توه به‌پراڊیه‌که که هستی ئه‌وه‌یان نیه تیڭگه‌ن له‌وه‌ی ئایا ئه‌وه‌ی بیستیان شایه‌نی ستایش کردنه یان نه؟ بویه ده‌بیټ که سانی‌ک هه‌بن که هاواری شادی به‌رز بکه‌نه‌وه، بۆنه‌وه‌ی خه‌لکانی تر بیئه‌وه‌ی په‌ی به‌چاکی و خراپی ئه‌و وتاره‌ بیه‌ن لاسایی ئه‌و که سه‌ بکه‌نه‌وه و ئه‌وکات "سینۆهه" تۆ که یه‌کی‌ک بویت له‌گویی‌گرانی ئه‌و وتاره، له‌وباوه‌پرده‌ایت ته‌واوی ئه‌وانه‌ی که گویی‌یان له‌م وتاره‌ی من بوو، ده‌بنه‌ لایه‌نگر و فیداکاری من.

وتم: "هورم هب" باوه‌پرت به‌توانای خودایان نیه... تۆ که ده‌لیټ ناوینیشانی "جه‌نگی پیروژ" ناوینیشانی‌که که به‌رده‌وام به‌کاره‌ینراوه و شتیکی نوی نیه... تۆ ده‌لیټ نه‌توه‌کان گه‌مزه و بیه‌هستن... ئایا له‌جیهاندا شتی‌ک هیه که باوه‌پرت پیی بیټ؟

"هورم هب" پیکه‌نی و وتی: تۆ پیاوینیکی ساده‌یت، ئه‌گینا ئه‌م پرسیاره‌ت لی نه‌ده‌کردم، چونکه خوت ده‌زانی که باوه‌پرم به‌چ شتی‌که.

"سینۆهه" ئه‌و راستیه‌ی که له‌سه‌رتای دروست بونی ئه‌م جیهانه‌وه بونی هه‌بووه و تا کو‌تایی ئه‌م جیهانه‌ش بونی ده‌بیټ، ئه‌وه‌ش بزانه که فیرعه‌ونی‌ک... له‌گه‌ل "هورم هب"... یان "ئامی" ناوی‌کدا... یان "هری بوری" هک و به‌شیوه‌یه‌کی گشتیش هه‌رکه‌سی‌ک که توانای ده‌سته‌لات و شانازی و سامان و دارایی بیټ، ته‌نها باوه‌پری به‌یه‌ک شت ده‌بیټ، ئه‌و شته‌ش باوه‌په‌ینانه به‌هیز و شانازی و سامانه‌کان.

فیرعه‌ونی‌ک یان "ئامی" که هه‌لگری پله‌وپایه و سامان و داراییه، ئه‌گه‌ر پیټ بلټ باوه‌پری به‌خودایه‌که، دل‌نیابه‌ له‌وه‌ی که درۆ ده‌کات، ئه‌گه‌ر بلټ باوه‌پری به‌نه‌توه‌که‌ی خویه‌تی بزانه که ده‌یه‌ویټ تۆ فیریو بدات، ئه‌گه‌ر بیشلیټ باوه‌پری به‌ولات و خاکی ره‌شه دل‌نیابه‌ که ده‌یه‌ویټ به‌مه‌به‌ستی زیاترکردنی ده‌سته‌لات و سامانی خوی سود له‌ساده‌یی و گه‌مزیه‌یی تۆ وهرگریت.

فیرعه‌ونی‌ک یان "هورم هب" ی‌ک، ناتوانیت جگه‌ له‌هیز و شانازی و سامانی خوی باوه‌پری به‌هیچ شتیکی تر بکات، "ئامی" و "هری بور" یش به‌هه‌مان شیوه‌ن، هه‌رچی بلټن و ئه‌نجامی بدن، ته‌نها بۆنه‌وه‌یه هیز و شانازی و سامانی خویانی پیی پیا‌ریزن یان زیاتری بکه‌ن.

بەلām فیرعەونیك یان "نامی"ەك كە بۆ پاراستنی هیژ و سامانیان وا خۆیان پیشان بەدن كە باوەرپیان بەخوداوە نەتەوێ میسرو خاکی پەشە، لەبەرچاوی ئەواندا پیروژترین ولاتە، ئەمانە ناچارن بەوشیوەیە خۆیان پیشانی خەلکی بەدن كە لەسەر تاپای سالدای بۆ نەتەوێ نیشتمان خۆیان تێدەكۆشن و شەونخونی دەكێشن و دەست بەسەر خواردن و شەربەت و ئاجودا دەگرن و دەستگیرویی پیوێ دەكەن بۆئەوێ نەوێك یەكێك لە تاكەكانی نەتەوێكەیان برسی بێت.

لەوانەییە لەسەرەتا لاویەتیاندا كە هیشتا چێژی هیژ و سامان بەوشیوەی كە دەبێت لەبەرچاوی خاوەن هیژو سامان ئاشكرا نەبویت و كەسانێك لەنیو ئەمانەدا بەدی بكریت كە بێ لەخۆیان باوەرپیان بەهەندێك شتی تر بێت، بەلām هەرئەوێ كەمێك چون بەسالداو زانیان هیژو سامان چ چێژگەلیك دەهیشتە بون و بەچ شیوەیەك لەخۆبایی و شەهوێتی مرووف هیور دەكاتەوێ بێ لەخۆیان چیتەر باوەرپیان بەهیچ شتیکی تر نامینیت.

ئەوكاتانە لاو بوم بێ لەخۆم باوەرپم بەدوو شتی تر هەبوو، یەكێکیان "شەهین"ەكە خۆم و ئەوێتریان بەهاوێتیەك، بەلām ئەمڕۆ كە هەندێك لەتەمەن تێپەریو، بێ لەخۆم باوەرپم بەهیچ شتیك نەماوێ و دەزانم كە هەرچی ئەنجام دەدەم دەبێت بەمەبەستی زیادکردنی شانازی یان سامانەكەم جێبەجێ بكەم.

هەموو جۆرە هاوێتیەك لەبەرچاوی مندا، كەرەستەییەكە بۆ بەهێزکردنی هیژ و زیادکردنی سامان و بگرە ناشتوانم ژنیشم خۆش بویت و "باكتاتون"یشم تەنها بۆ رابواردن و زیادکردنی شانازیەكانی خۆم دەوێت.

"سینۆه" ئەم قسانەیی كە بۆتۆی دەگیرمەو، گوتەگەلیكە كە هەموو فیرعەونیك بگرە هەر كەسێك كە هیژ و سامانی هەیە، ئەگەر نەیهوێت درۆ بكات، پێت دەلێت: ناوێرۆكی گوتەكانی من ئەوێە كە خۆم بەچەقی هەموو شتیك دەزانم و لەو باوەرپەدام كە ولات و نەتەوێ میسر خۆدی منە و لەبەرئەوێ خاویاری مەزنی میسرم بۆئەوێ لەمێرپیوێ خۆم مەزنتەر بكەم، چونكە رێگایەکی تر بۆ مەزنگردنی خۆم شك نابەم، چونكە دەبێت نەتەوێەك هەبێت كە هیژ و دەستەلاتی من لەرێی ئەوانەوێ بۆ كەس و نەتەوێەكانی تر بگوازییتەوێ و منیش بتوانم گەنم و پۆنی پەوێك و كانزاكان بەدەست بەینم و ئەوێ لەنەتەوێەكەیی وەر دەگرم، كۆمەلێك خەلکی پێ بەكێرێ دەگرم كە

به‌رده‌وام به‌ده‌نگیکی به‌رز ستایشی تاییه‌تعه‌ندیه‌کانی من بکه‌ن، بوئه‌وه‌ی خه‌لکی بزائن که تهنه‌ها من هه‌لگری ئه‌و جوړه تاییه‌تعه‌ندیانه‌م.

ئهم قسانه هیچ کاریگه‌ریه‌کیان له‌من نه‌کرد و له‌وانه‌یه له‌به‌رنه‌وه‌ش کاری تیڤه‌کردبم که من له‌سه‌رده‌می لایه‌تیدا "هورم هب" م بینییّت، دوا‌ی ئه‌وه‌ش چاوم به‌دایک و باوکی که‌وتووه و ئاگاداری ئه‌وه بویتم سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی "هورم هب" نه‌مانه‌ی کردوه به‌به‌شیک له‌وه‌جاخزاده‌کان، به‌لام دایک و باوکی بونی سه‌نیریان لی‌دیت.

ئهم جوړه قسانه‌ی که له‌ده‌می پیاویکی وه "هورم هب" وه بیست به‌لاسه‌نگ ده‌زانم و بیریشم له‌وه‌کرده‌وه ئه‌گه‌ر فی‌عه‌ونیک یان وه‌جاخزاده‌یه‌کی راسته‌قینه‌ لی‌ی دیت ئهم قسانه بکات، به‌لام له‌ده‌می ئه‌و پیا‌وه‌وه ببیستریّت وه‌ک ئه‌وه وایه گوته‌گه‌لیکی پروپوچ و بی‌بنه‌ما و بی‌ه‌وده به‌یئیته‌ زمان.

بەشى چىل و حەوتەم

جەنگى پىرۆز يان جەنگى مىسر و ھاتى

كاتىك گەشتىنە "مىفيس" ھورم ھب، داۋاي لەۋەجاخزادە و دەۋلەمەندەكان كرد كه بەشدارى لەكۆبونەۋەيەكدا بكەن.

كاتىك ھاتن "ھورم ھب" پىيى وتن: ئىۋە ھەمووتان دەۋلەمەندن و منىش پىياۋىكى ھەزار، ئەو پۆژەي لەدايك بوم وەك چوارپىكان سەنئىر لەنىۋان پەنجەكانما بوو، بەلام ئامون بەرەكەتى پىدام و منى مەزىنەكرد، ئىستاش فىرەون فرمانى پىداوم پى لەدورژمنى بىبەزەيى و خوینىژ بگرم كه بەرەو پوى مىسر دىت.

كاتىك خۆم كرد بەو شوینەدا، بەخۆشچالەۋە بىستەم كه ئىۋە بە جوتيار و نۆكەرەكانى خۆتان وتوۋە، لەبەرئەۋەي جەنگ دەستى پىكردوۋە، دەبىت قوربانى بەدەين و دەست بەسامان و خۆراكەكانمانەۋە بگرين و بەشە خۆراكى جوتيار و نۆكەرەكانتان كەم كردوۋەتەۋە، بەھاي بەرھەمە خۆراكيەكانىشتان بەزكردوۋەتەۋە و ئەۋەي و تتوتانە و كردوتانە ئەۋەم بۆ دەسەلمىنىت كه خودى ئىۋەش ئامادەن قوربانى بەدەن و منىش بەم قوربانىدانەي ئىۋە زۆر خۆشچال دەبم. ئىۋە دەزانن كه جەنگ، پىۋىستى بەبوجەيەكى تايبەتە كه لەھەموو شتىك گرنكتر چەك و بەشە خۆراكى سەربازەكانە. كاتىك من ھاتم بۆ ئىرە پرسىياري پادەي سەرۋەت و سامانى ئىۋەم لەكاربەدەستەكان كرد، سەرەپاي ئەۋەش لەبارەي سامان و دارايى ئىۋە چەند زانىاريەكى ترم بەدەست ھىناۋە و دەزانم كه ئىۋە لەسەردەمى فىرەونى درۆزندا برك لەسامان و دارايى خۆتان شاردبويەۋە بۆئەۋەي باج و سەرانە نەيگىرئەۋە. بەلام ئىستا سەردەمى فرمانپەروايى فىرەونى راستگۆ ھاتوۋەتە پىشۋە و ئەو خودايەش

بهناوی "نامون" فرمانپرهوایی دهکات و ئیوهش نابیئت سامانی خۆتان بشارنهوه، بهلکو دهبیئت بهخۆشحالیهوه لهپیناو جهنگی بهرگری لهمیسر پێشکەشی هیزی سەربازی بکەن، ئەویش ئەوەیە کە هەریەک لهئێوه بێ ئەملاولا نیوهی سامان خۆی بدات بەمن، ئیتر ئەوهی پێمی دێدەن زیڕ بیئت یان زیو یان گەنم یان مانگا و مەر یان ئەسپ بیئت بۆ پراکیشانی گالیسکهکان جیاوازی یهکی کییه.

کاتیك كۆتایی بهقسهکانی "هورم هب" هات، بهیهکجار دهنگی شیوهن لهوهجاخزاده و دهولهمندهکان بهرز بویهوه و جلهکانی بهریشیان ههڵدپری و ئەوانهێ قژیکی زۆریان پێوه بوو دهستیان بهقژ پنینهوه کرد و بهدهم گریانهوه دهیانوت ئیمه هیچ شتییکمان نیه و فیرعهونی درۆزن و خوداکهێ هیچی پی نههیاڵدین و ههژار کهوتوین و ئەوهی ههمانبوو لیمان زهوتکراوه و ئەو کهسانهێ که بهتۆیان وتوووه که ئیمه سامان و دارایی خۆمان شاردوووتهوه درۆی کردوووه.

"هورم هب" چارهپیی کرد تا ئەوکاتهێ کۆتاییان بهگریان و شیوهنی خۆیان هینا و وتی: لهسهردهمی فرمانپرهوایی فیرعهونی درۆزندا، بهوشیوهی که بهچاوی خۆم بینومه، هیچ کهسیک تۆییک گەنم و ئەنگوستیلهیهکی مس و گۆزهیهک ئاوجوی لهئێوه وهرنهگرتوووه.

کاربهدهستانی درۆزن تهنها دهستیان بهسەر زهویهکانی "نامون" که لهلایهن کاهینهکانهوه بهپێوه دهبرا گرتوووه و بهسەر جوتیارهکاندا دابهشیان کرد و ههندیك لهئێوه سهرهپای ئەوهی خاوهنی زهویگهلیکی فراوان بون، لهپیی جوتیارهکانتانهوه، بهشیک لهو زهویانهتان بهخۆپایی وهرگرت، بهلام نهتاندا به جوتیارهکانتان، بهلکو دهستتان بهسهردا گرت. بۆیه سامانی هیچ یهک لهئێوه لهسهردهمی فرمانپرهوایی فیرعهونی درۆزندا کهمی نهکردوووه و ههندیکتان دهتانتوانی فراوانی زهویهکانتان زیاتر بکەن، دواي ئەوهش وشکەسالی هاته پێشوه و لهبهرئوهی ئیوه پێشبینی وشکەسالیقتان دهکرد، دانهویڵهکانتان شاردهوه و توانیتان لهبهرامبەر هەر کاسهیهک دانهویڵهدا بههایهکی زۆر لهخهلی وهرگرن. سهرهپای ئەوهش من نامهویئت نیوهی سامانهکانتان بهخۆپایی لی وهرگرم، بهلکو مهبهستی من ئەوهیه که ئیوه نیوه دارایی پوکەشی خۆتان که بهدلنیاپیهوه زۆر لهدارایی و سامانی راستهقیینهتان زیاتره بهقهرز

بدەن بەمن، بۆئەوێ خەرجی ئەم جەنگە بکەم و دواى ئەوێ کۆتایی بەم جەنگە هات قەرزەکانتان پێدەدەمەوه.

دەولەمەندەکان بۆماوێهە تەماشای یەکتریان کرد دواى ئەو و تیان: ئەگەر ئێمە قەرز بەتۆ بدەین، تۆ چ بەلگەنامە یە کمان لەبەرامبەر ئەم قەرزەماندا پێ دەدەیت؟ "هۆرم هەب" وتی: بەلگەنامەى من بۆ وەرگرتنى ئەو قەرزەتان سەرکەوتنەکانمە و لەو باوەرەدام کە ئەم بەلگەنامە یە لەبەرچاوى ئێوەدا باوەرپێکراو بێت، چونکە ئەگەر من جەنگاوەر نەبم، ئەوا سەربازەکانى "هاتى" دین بۆ ئێرە، نەك تەنها نیوەى دارایی ئێوە، بەلکو دەست بەسەر تەواوى سامانەکانى ئێوەدا دەگرن.

من دەزانم لەبەرئەو کەسانىکى ھۆشیارن و لەبوارى ژمیریاریدا کەسانىکى شارەزان، بەدلىیایەو لەبەرامبەر ئەم قەرزەتاندا داواى قازانجیشم لێدەکەن، منیش ئامادەم قازانجتان پێبەدم، بەلام لەگەڵ ھەریەک لەئێوە لەبارەى قازانجەو گفتوگۆتان لەگەڵدا دەکەم. دەولەمەندەکان جارىکى تر ھاوار و شیوەنیان لى بەرز بویەو و وتیان: ئێمە دەزانین لەبەرئەو دەلییت لەگەڵ دانە دانەى ئێوەدا لەبارەى قازانجەو گفتوگۆتان لەگەڵدا دەکەم، چونکە نیازى ئەوەت نە قازانجمان پێبەدەیت، بگرە ئێمە بەھیواى ئەوەش نین کە خودى قەرزەکەشت لى وەرگیرنەو، چ بگات بەقازانج.

لەکاتیکیدا کە نیوچاوانیان بەزەویەو چەسپاند وتیان: ئیستا کە دەبییت ئێمە ھەژار بکەوین و ھەموو شتیکی خۆمان لەدەست بدەین، بەلای ئێمەو باشتەر وایە خۆمان بدەین بەدەست سەربازەکانى "هاتى" یەو.

"هۆرم هەب" وتی: زۆر باشە... من ئامادەم بەپێى خواست و ئارەزووى خۆتان ڕەفتارتان لەگەڵدا بکەم. لەبەرئەوێ دەتوانەیت خۆتان بدەن بەدەست سەربازەکانى "هاتى" ەو، منیش ھەر ئیستا بەسەربازەکانى خۆم دەلیم بۆ دەست و پێتان ببەستەو ھەڵتانەنە ناو کەشتیەو و بتانەن و ھەموو تان بەدەست سەربازەکانى "هاتى" ەو. بەلام بەدەستەو دانى ئێوە بۆ سەربازەکانى "هاتى" ھیچ جیاوازیەکی لەگەڵ مەرگتاندا نە، چونکە سەربازەکانى "هاتى" دەم و دەست کوێرتان دەکەن، بۆئەوێ بتانەستەو بە بەردناشەکانیانەو و دواى ئەوێ ئێوە پوشتن من دەست بەسەر تەواوى سامانەکانتاندا دەگرم.

کاتیڭ دەولەمەندەکان گۆییان لەم قەسەییە بوو، دەنگە دەنگیکیان نایەو و خۆیاندا بەزەویدا و لەوکاتدا ئامادەبون هەر یەکیکیان بڕیک زێر و زیو بەدن بە "هورم هب" بەلام "هورم هب" دلنەوایی دانەو و وتی: من لەبەرئەو ئیوهم بۆ ئیتر بانگ کردووە، چونکە دەزانم لەئێوە دەولەمەندتر نیە و ئاگاداری ئەوەشم ئیوہ کەسانیککی ھۆشیارن و دەتوانن لەپڕی سەرمايە و داراییەکانتانەو بەزیانی خەلکی خۆتان دەولەمەند بکەن و لەئایندەشدا دەولەمەند دەبن، چونکە خەلکی ئەم جیھانە دەکرێن بەدوو بەشەوہ.

دەستەیی یەکەمیان تا دوایین پوژی تەمەنیان بەھەژاری دەمێننەوہ، چونکە نەیاننەوایی و ناشتوانن پڕگای دەولەمەندبون کە پڕگای بەدەست ھێنایی سامانە بەزیانی خەلکی و لەپڕی مژینی خۆینیانەوہ ئاشکرا بکەن و دەستەکەیی تریان ئەوانەن کە فیڕی پڕگای بەدەستھێنایی سامان بەزیانی خەلکی و لەپڕی مژینی خۆینیانەوہ ببن، ئەوا ئەم دەستەییە ئەگەر لەمارەیی ژانیاندا بیست جار دارایی خۆیان لەدەست بەدن، دەتوانن دوبارە خۆیان دەولەمەند بکەنەوہ، چونکە دەزانن بەچ شێوہیەک دەبێت بەزیانی خەلکی خۆیان دەولەمەند بکەن، ئیوہ لەو جۆرە گرۆپەن و ئەگەر من بەشێوہیەک ئیوہ بگوشم کە ھەموو شلەمەنیەکی جەستەتان بچۆرێنمە دەرەوہ دوبارە دەتوانن خۆتان دەولەمەند بکەنەوہ، چونکە دەزانن چ پڕگایەک بۆ بەدەست ھێنایی سامان لەپڕی تالان کردنی دەستپەنجی خەلکیەوہ بگرەن بەر، بەلام دلنیابن کە من بەو پادەییەش ناتانگوشم کە ھەموو شتیکتان لی بچۆرێنمە دەرەوہ، چونکە ئیوہی دەولەمەند وەک درەختی میوہداری من وان و باخەوانیککی ژیریش ھەرگیز درەختی بەردار لەپڕیشەوہ ھەلناکیشیت، بەلکو تەنھا بەچەند میوہیەکی ئەو درەختە پازی دەبیت. سەرھەری ئەوہش کاتیڭ جەنگ دەستی پیکرد دەولەمەندەکان، بەتاییبەت خاوەن زەویە کشتوکالیەکان و بازرگان و خاوەن کەشتی و ئازەلدارەکان سامان و دارایی خۆیان زیاتر دەکەن، بگرە ئەگەر بەئەندازەیی خۆل و پیزی بیابان کاریبەدەستانی چاودێری دارایی بۆ وەرگرتنی باج و سەرانی ئەمانە دابنریت سەرھەری ئەوہش سامان و داراییان پوژ لەدوای پوژ زیاتر دەبیت، بگرە ئەمانە باج و سەرانی لەخودی کاریبەدەستانی دارایی وەرەگرن، لەبەرئەوہی گەنم و ئاوجۆ و گوشت و شتەکانی تری خۆیان بەنرخیککی گرانتر پی دەفرۆشن، کەواتە خەمی ئەوہ مەخۆن کە بڕیک لەداراییەکانتان بەقەرز دەدەن بەمن، چونکە دەئەوہندەیی ئەوہی

بەمنتان داوھ لەماوھییەکی کورتدا وەرەدەگرن. ئیستا بڕۆن و لەسەردەمی جەنگدا خۆتان سەرقالی خۆنامادەکردنی قازانجییکی زۆر بکەن، و خۆتان چاختر بکەن، چونکە ھەركاتیك جەنگیك دەستپێبکات، گەرچی ھەزاران سەرباز بەکوشت دەدریت و ھەزارەھا مال وێران دەبیت و دانیشتوانی ئەو مالانەش بەکۆیلە یان کەنیزەکی دەیانەن، بەلام سەرمايەدار و بازرگان و ئازەلداران و خاوەن کەشتی و سەوداگەرەکان کە شتێك دەکڕن و دەیفروشنەوێ چاختر دەبن.

سەرەپای ئەوێ من دواي شکست پێھێنانی لەشکری "ھاتی" دەمەوێت سوریاش داگیر بکەم و وەك پێشوو بیخەمەوێ ژێر دەستەلاتی میسر لەمکاتەدا ئێوێ سودییکی زۆر لەسوریا وەرەدەگرن، لەوێش باشتەر ئەوێ کە سەرەپای ئەو قەرزی کە دەیدەن بەمن بۆئەوێ لەسەربازەکاندا خەرجی بکەم، جار جاریکیش دیاریم بۆ بنێرن بۆئەوێ ئەویش لەسەربازەکاندا خەرج بکەم.

ئیستا بڕۆن ئەگەر دەتوانەوێت دەست بە شیوێ و گریان بکەنەوێ بڕۆن و دەست پێبکەن چونکە منیش چیژ لەم شیوێ و گریانەتان وەرەدەگرم، لەگۆی مندا وەك دەنگی ئەنگوستیلەي ئالتون وایە، چونکە دەزانم ئێوێ سەرەپای ئەوێ دەگرن، بەلام ئەو زیڕ و زیوێ لێم داوا کردن پێم دەدەن.

دەولەمەندەکان ھەستانە سەرپێ و پۆشتن، بەلام نەگریان، بەلکو دەستیان کرد بەژمیریاری، بۆئەوێ بزەن بەچ شیوێیەك دەئەوێندەي ئەو زیڕ و زیوێ کە دەیدەن بە "ھورم ھب" لەشوینیکی تر بەدەستی دەھێنن. کاتیك دەولەمەندەکان پۆشتن "ھورم ھب" پێی وێم: لەوانەییە ئەمڕۆ وا لێکی بەدەیتەوێ کە سەندنی باج و سەرانیە لەدەولەمەندەکان بۆ داھاتی جەنگ ستمیەکە لەدەولەمەندەکان دەکریت و باشتەر وابوو من خەرجی جەنگ لەرپێ داراییەکی دادپەرورەوانەوێ لەتەواوی خەلکی میسر چ دەولەمەند و چ ھەژار وەرگرتایە، بۆئەوێ دانە دانە تاکي ھەموو چینیەکان خەرجی ئەم جەنگەیان لەئەستۆ بگرتایە، بەلام من دەزانم کە وەرگرتنی سەرانیە، لە ھەموو چینیك بۆ بوجەي جەنگ، بەناوێشانی ئەوێ فشار بکەوێتە سەر تەواوی تاکەکانی کۆمەلگا بیرۆکەییەکی بێ بنەما و پوچە، چونکە کاتیك لەھەر ولاتیكدا سەرانیە لە خەلکی وەرگرن، ھەرچەنیکیش ئەو سەرانیەش دادوێرانە بیت سەرەپای ئەوێش فشاریکی زۆر دەخاتە سەر چینی ھەژاران، چونکە بازرگان و دۆلەمند و سەوداگەرەکان

گەر ئەنگوستیلەیهك وەك سەرانی بەدەن ئەوا بەدەنیا ییەو دە ئەنگوستیلە لە خەلکی هەزار وەردەگرن. هەر وەك چۆن قۆچەکیەکانی میسر فشاری و قورسی تەواوی ئەو بەردانە ی که لەچینەکانی سەر وەیه دەیاخە سەر چینی خوار وە، بەهەمان ئەو شیوەیه فشاری سەرانی و بەلایەنی کەم هەموو جوړە فشاریکی تر، لەقوناخی دوا ییدا دەکەوێتە سەر برپرە ی پشتی هەزاران و دوا جار پشتیان دەشکینێت. هەر لەبەرئەویش چاپۆشیم لەباج وەرگرتن لەهەزاران کرد، بۆئەو ی بلێن "هۆرم هب" کەسیکە کە بۆ جەنگەکان تەنھا پارە لە دەولە مەندەکان وەردەگرت و کار بەهەزارانەو نیه، بەلام دەزانم کە هەزارگەلیک هەن کە باجی ئەم جەنگە و جەنگەکانی تریش دەدەن، سەرەرای ئەویش ئەم بابەتە ناوبانگیەکی باشم بۆ دروست دەکات و دەبیته هۆی ئەو ی لەلای خەلکی میسری خۆشەویست بم. مانەو ی "هۆرم هب" لە "مفیس" بەهۆی وەرگرتنی سەرانی ئالتون و زیو لە دەولە مەندەکان و بەکری گرتنی سەربازە تازەکان و دروستکردنی گالیسکە ی جەنگی، زۆر لەو ی کە من پێشبینیم دەکرد درێژە ی کیشاو لەو ماوێه ی کە لە "مفیس" دا بوو، سەربازەکانی "هاتی" لەناوچە ی سیپریانی "دەلتا"³⁶ روبرای "نیل" دا لادی و کەگەکانیان وێران دەکردو ئەسپەکانی خویان لەکێلگە گەنمەکاندا کە هیشتا گۆلی نەکردبوو دەلەوەراند.

هەلەاتوانی ناوچە ی سیپریانی روبرای "نیل" دەهاتن بۆ "مفیس" و باسی بێبەزەیی سەربازەکانی "هاتی" و بەسەرھاتی پراوەشینیان بۆ دەکردین. "هۆرم هب" زۆر رازی بوو لەو بەسەرھاتانە ی کە هەلەاتووەکان بۆ خەلکی باسیان دەکرد و دەیوت: ئەم بەسەرھاتانە دەبیته هۆی ئەو ی خەلکی لەجاران زیاتر لە هیزی سەربازی "هاتی" بترسن و خویان نامادە ی ھاوکاری کردنی لەشکری سەربازی میسر بکەن.

"سینۆه" تۆ سەرت لەو سوپ دەمینی کە من بۆچی لێردا پراوەستاوم و بۆچی ناپۆم بۆئەو ی پێی لە هیزی سەربازی "هاتی" بگرم، بەلام من ناتوانم بێ سەربازی

³⁶ دەلتا: پیتیکی یۆنانیە کە لەشیو ی سیگۆشەدایە و لەبەرئەو ی روبرای نیل لەو شوێنە ی دەرژێتە دەرپاوە، دەبیته بەجەند لەقیکەو و کۆی ئەو بەشە روبرانە شیو سیگۆشەیهك دروست دەکەن، هەر لەبەرئەویش میژوو نوسە یۆنانیەکان بە "دەلتا" بانگیان دەکرد و لەمابردوودا روبرای نیل لەناوچە ی دەلتادا حەوت لقی لێدەبویەو، بەلام ئیستا لە دوو لق زیاتر نیە.

پیویست و فیترکراو و له گهل گالیسکه جهنگیه کاندایا بپوم بۆنه وهی له گهل "هاتی" دا
 بجهنگیم. سهرهپرای نه وهش له بهر نه وهی "غهزه" له ژیر دهستی ئیمه دایه و
 هیزه کانی شمان له ویدا بهرگری دهکن، تارادهیه که خه یالم ئاسودهیه. چونکه
 "غهزه" وهک تیریک وایه که چه قبیته کۆمی "هاتی" و هاودهسته کانی "نازیرو" و
 ناهیلیت بگره مانوی سهریازیش نه نجام بدهن. ئایا له بیرته که تو بۆ بهر قهرار کردنی
 ناشتی له گهل "نازیرو" دا پوشتی بۆ سوریا، من نه وهم پی پاسپاردی که به هیچ
 شیوهیه که "غهزه" له دهست نه دهیت. لهو پوژوه پیشبینی نه مپوم دهکرد که
 په ناگای "غهزه" له سوریا دا بۆ ئیمه چ بۆ بهرگری کردن و چ بۆ گهرانه وهی سوریا بۆ
 ژیر دهستی میسر گرنگیه کی له پاده بهری هیه. تا نه و پوژهی "غهزه" له ژیر دهستی
 ئیمه دا بیت "هاتی" ناویریت هیزی پیادهی خوی که ژمارهی سهریازه کانی وهک میروله
 و کوله وایه له بیابانی سوریا و "سینا" وه تیپه پیریت و له ویه خوی بگهیه نیته میسر،
 له بهر نه وهی ده زانیت ئیمه خاوهنی هیزی ده ریابین و ده توانین له پیی ده ریاوه، هیزی
 گرنگی سهریازی له له نگرگای "غهزه" دا پیاده بکهین و له پشت هیزی سهریازی
 پیادهی "هاتی" وه سهر ده ریابین و تا نه و پوژهی پیاده هیزی سهریازی "هاتی"
 له بیابانی سوریا و "سینا" وه تیپه پیریت و نه گاته میسر، هیچ ترسیک ههرشی میسر
 ناکا. نه مپوم هیزی سهریازی "هاتی" ته نه پشت به مانوی گالیسکه جهنگیه کانیان
 ده بهستن و فرماندهی له شکری سهریازی "هاتی" له وباوه پادهیه که له ماوهیه کی
 کهمدا به گالیسکه جهنگیه کانی ده توانیت میسر داگیر بکات. به لام ناگاداری نه وه نیه
 که میسر جیاوازه له ولاتانی وهک سوریا، چونکه سوریا جوگه لهی ئاودیری نیه،
 له میسر دا له هه موو شوینیکدا لهو شوینیهی که پوباری نیل ده پوژیه ده ریاوه تا
 یه کهمین تافگه³⁷ جوگهی ئاودیری هیه، بویه ئهم که نالانه ده بنه پیرگری په رینه وهی
 گالیسکه جهنگیه کانی "هاتی". به لام، من ته نه پشت به جوگه ناویریه کانی میسر
 نابستم، چونکه ده زانم تا پیی له له شکری سهریازی هیرش بهر نه گیریت، بگره نه گهر
 پوباری ناگیریش له بهر ده میدا بیت، نه و له شکره به ههر شیوهیه که بیت پیگای په رینه وه

³⁷ تافگهی یه کهم: بریتیه له یه کهمین تافگهی پوباری نیل "له پاکوره وه به رهو باشور" که ده که ویتیه میسر، بگره
 له کاتی دروست کردنی ته لاری هوجه کیه کاندایا ناگاداری ئهم تافگانه بوون.

دهدۆزیتتهوه، به کورتیه کهی حەز ده کهم به هیژیکی تۆکمە و تەواوهوه بپۆم بۆ جەنگی "هاتی"، ئیستاش دەستەپاچە نیم، چونکە پارتیزانەکانم به بەردەوامی له بیانیانی "سینا"دا سەرقالی ئازاردانی هیژی سەربازەکانی "هاتی"ن، پۆژ نیه کۆمەلیک سەربازیان لی نه کوژن.

هەرچەند هیژی سەربازی "هاتی" له میسری خوارودا ئاواپیەکان وێران بکەن و کێلگەکان له ئاوبیەن و خەلکی چاو ترسین بکەن، ئەوا ژمارە ی ئەو کەسانە ی پە یوه ندی به هیژی سەربازی مەوه ده کهن پۆژ له دوا ی پۆژ زیاتر دەبییت.

له راستیدا کۆمەلیک جوتیار که له میسری خوارودا به وێ دهستدریژیەکانی هیژی سەربازی "هاتی" وه به برسیهتی ماونه تەوه و پە یوه ن دیان به هیژی سەربازی "هورم هب" وه کردوه.

کۆمەلیکی تریش که له سەردەمی فەرمانرەوایی "ئاتون"دا هەژار که وتون، پە یوه ن دیان به هیژی سەربازی وه کردوه، به لām له بەرئەوه ی ژمارە ی هیژی سەربازی "هورم هب" به پێی پێویست نیه، بێئەوه ی گوی بداته ئەوه ی کاهینهکانی "ئامون"چی ده لێن، فەرمانی ده رکرد و هەموو ئەو تاوانبارانە ی که به سزای ئەوه ی باوه ریان به "ئاتون"بوو و ئارده بویان بۆ کانه کانزاکان ئازادی کردن و ئەمانەش به هەمان شیوه پە یوه ن دیان به هیژی سەربازی "هاتی" وه کرد.

بەشى چىل و ھەشتەم

بەچ شىۋەيەك ھېرشمان كرده سەر سەربازەكانى "ھاتى"

شارى "مەفيس" بەھۋى جىگىر بونى سەربازەكانەۋە گۇرا بەشارىكى سەربازى وروژىنەر و ھەموو شەۋىك سەربازەكان لەسۆزانيخانە و شەقامەكاندا بەدېرەۋىشتى و شەپ و كېشمەكېشىيان دەنایەۋە و دانىشتوانى سەرەكى ئەو شارەش، لەترسى ئەمانە دەرگای مائەكانيان دەبەست و لەمائەكانيان نەدەھاتتە دەرەۋە. بەلام كورەكانى توانەۋە و دروست كردنى مس شەو و پوژ كارىيان دەكرد. خەلكى ئەو شارە بەرادەيەك لە لەشكرى "ھاتى" ترسابون كە ژنەكانىشىيان خەشلى مس و زىۋەكانى خويان دەدا بەسەربازەكان بۆئەۋەى نوكى نىزە يان تىرىكى لى دروست بكەن.

"ھورم ھب" یش بەھەمان شىۋە لە "مەفيس" دا ئالتون و زىۋى لەدەۋلەمەندەكان وەردەگرت و كەشتى پىدەكړين. ھەر كەشتىەك لە دوانزە دروگەكانەۋە بەھاتايە يان لە "كریت" ەۋە بەھاتايەتە لەنگەرگايەكى مىسرەۋە، لەلایەن "ھورم ھب" ەۋە دەكړا.

ئەگەر كەشتىەوانى كەشتى ئامادە بوايە بەئارەزوى خوى كەشتىەكەى بفروشىت ئەۋە ھېچ، ئەگەر ئارەزوشى لى نەبوايە ئەۋا "ھورم ھب" بەزۆر لىنى دەكړى.

لەوكاتەدا كەشتىەكانى "كریت" سەرگەردان ببون و لەلەنگەرگايەكەۋە دەپوشتن بۆ لەنگەرگايەكى تر و نەياندەۋىرا بگەپښەۋە بۆكریت، لەبەرئەۋەى ھەۋانگەلىكى ناخوشيان لەبارەى "كریت" ەۋە بىستېبو.

دەيانوت كە لە "كریت" دا كۆيلەكان پاپەپښيان كردوۋە و ئاگريان بەرداۋەتە لەنگەرگاكانى "كریت" و ھەندىكى تر دەيانوت كە ھىزى "ھاتى" ھىرشى كردوۋەتە سەر "كریت" و ئەم ھەۋالە زۆر سەير بوو بەلای ئەوانەى گوييان لى دەبوو، چونكە

دهیانزانی خیله کانی "هاتی" نه زمونیکی نه وتویان نیه که بتوانن له پرنی ده ریاوه هیرش بکه نه سهر "کریت".

هه ندیکی تر له و باوه ردابوو که خیله سپی پیسته کان که له باکوره وه هاتون هیرشیان کردووه ته سهر "کریت". به لام ته وای سول لیده ره کانی که شتی و که شتی وه کانی "کریت" که به سهر گردانی له له نگه رگایه که وه ده پوشتن بو له نگه رگایه کی تر، له و باوه ردها بون نه به دبختیه ی "کریت" له مهرگی خودا که یانه وه سهرچاوه گرتووه و دهیانوت له بهر نه وهی خودا که یان مردووه، ناتوانن بگرینه وه بو "کریت".

نه وه بوو کاتیک "هورم هب" پینی وتن: په یوه ندی به هیزی سهر بازی میسروه بکه ن، له بهر نه وه ندی نه واندای بوو نه گهر نه پشیناریان په سهند بکرادیه، هه ندیک له که شتی وه کانی "کریت" یش به هو ی نه و سهر گردانیانه وه خو یان کرد به له نگه رگاکانی سور یادا و که وتنه دهستی "نازیرو" و هیزه کانی "هاتی" وه. به لام "هورم هب" توانی به سود وهر گرتن له که شتی وه کانی "کریت" و که شتی دورگه کان، هیزیکی ده ریایی پیک بهینیت و هه موو که شتی وه کانی و سهر بازیانه نه و هیزه ده ریاییه ش کهسانی لیها تو و چاوکراوه بوون.

کاتیک پو باری "نیل" هه لچوو "هورم هب" له گهل سهر بازه کانیدا به پری که وت، به لام پیش نه وهی له "مفیس" وه بکه ویته پری، به هو ی نه و نامه بهرانه ی که له پری وشکانی یان ده ریاوه ده یاناردن بو "غهزه" نه و هه واله ی نارد بو هیزی سهر بازی "غهزه" که بهرگری له خو یان بکه ن.

له هه مان کاتدا که شتی کی میسری به نازوقه و خورا که وه خو ی کرد به له نگه رگاکانی "غهزه" داو په یامی "هورم هب" یان به به فرمانده ی هیزی سهر بازی "غهزه" که یاند. نه وه هه مان نه و فرمانده بوو که کاتیک ویستم بچه ناو "غهزه" وه ده روازه ی شاری بو نه کردمه وه، به لکو له ناو سه به ته یه کدا منی هه لکی شایه سهر دیواری هه ساری "غهزه".

من نازانم نه و به چ شیوه یه که له ناو نه و شاردها بهرگری بو ده کرا، له بهر نه وهی سهر بازه کانی "نازیرو" و "هاتی" به بهر ده وامی هیرشیا بو ده کردن و بهر ده وام قوچی سهریان ده کوتا به ده روازه ی شاردا و گوژه پر له ماره ژده راویه کانیا ن هه لده دایه ناو شارده. به لام پوژ نه بوو له لایه ن سیخوره کانی "هورم هب" په یامیک به تیری که وه

نەبەستىتەۋە ھەلنەدرىتە ناو شارەۋە و "ھورم ھب" ىش بەھۋى ئەو پەيامانەۋە بەردەوام يېتى دەۋەتن "بەرگىرى بىكەن ..... بەرگىرى بىكەن.

كاتىك ئىمە لە "تانىس" نىك بويىنەۋە "ھورم ھب" ئەو زانىيارىيە پىگەشت كە تىپىك گالىسكە جەنگى "ھاتى" لەكەنار پوبارى "نىل" لەپىچى پوباردا بۆسەيان بۇ داناۋىن.

"ھورم ھب" فەرمانى دا جۇگەلەى ئاۋىدىرىيەكان كە بەسترايون و بەھۋى لىتە و چىكاۋەۋە بىكەك بويون پاك بىكەنەۋە ئاۋى تىبەر بەدەن، ئەۋانىش وايان كىرد، لەناكاۋ تىپى گالىسكە جەنگىيەكانى "ھاتى" ئاگادارى ئەۋە بون لەھەموو لايەكەۋە ئاۋ چۈرەۋى گىرتون. سەربازەكانى "مىسر" لەناۋ كەشتىدا بون بۆيە لەئاۋ نەدەترسان، بۆيە بەكەشتىيەكانىيان لەكەنالە ئاۋىيەكانىيانەۋە تىپەرىن و سى سەد ئەسپى "ھاتى" يان كوشت و سەد گالىسكەشيان سوتاند.

"ھورم ھب" لەم پوداۋە زۆر تۈرە بوو، چۈنكە ئەۋ دەيوست دەست بەسەر گالىسكە و ئەسپەكانىياندا بىگىرىت و لەپىزى ھىزى سەربازى "مىسر" دا سوديان لى ۋەربىگىرىت. دۋاى ئەم پوداۋە، بەردەۋامىمان بەپىكردى خۇماندا تائەۋكاتەى گەشتىنە "تانىس".

لەۋىدا "ھورم ھب" پوبەپۇى دەستىيەك لە سەربازەكانى "ھاتى" بويەۋە كە لەگالىسكەكانىيان زۆر دور بون و سەربازە مىسرىيەكانىش ھىرشىيان بۇ كىردن، لەبەرئەۋەى سەربازەكانى "ھاتى" پىادە بوون، توانىيان ھەموويان بكوژن و دەست بەسەر گالىسكە سەربازىيەكانىياندا بگىرن.

ئەم سەركەۋتەنە لەپۇى ھىزى سەربازىيەۋە بەۋشيوەيەش گىرگ نەبوو، بەلام لەپۇى پۇچىيەۋە زۆر كارىگەربوو، چۈنكە سەربازەكانى مىسر بىستبويان كە ناتۋانرىت شىكست بە بەسەربازەكانى "ھاتى" بەپىنرىت، ئەم پوداۋەش ئەۋەى سەلماند كە سەربازەكانى "ھاتى" ۋەك ھەر ھىزىكى سەربازى تر شايەنى شىكست پىھىننە.

"ھورم ھب" ھىمانى ھىزى سەربازى مىسرى بە ئەسپەكانەۋە نوساند و گالىسكە بەدەستەۋەۋەكانىشى بەھەمان شىۋەى گالىسكە جەنگىيەكانى مىسر پەنگ كىرد.

خودى "ھورم ھب" ىش بەھۋى ئەم سەۋكەۋتەۋە ۋرۇابوو و سەربازەكانى پىادە و چەكى قورسى خۇى كىشايە دۋاۋە و بەدەستىيەك گالىسكە جەنگى ھىرشى كىردە

سەر "تانیس" و کاتیك بەرەو "تانیس" دەپۆشتین، پێی وێ: "سینۆه" نەگەر تۆ دەتەوێت دەستی خۆت بوهشیینی ئەو لێدانە بەخێراییی و بەتوندی بوهشیینە بۆئەوێ دژەكەت و سەری لێ بشیوێت كە نەتوانییت بەپەلە پەڕیشانی و پەرتوبلاوی خۆی كۆبكاتەوێ.

من لەو باوەرەدا بوم كە "هورم" هب "لە" تانیس "دا" را دەوێستیت، بەلام سەرەپای ئەوێ دەیزانی لەباشووی "تانیس" دەستەیکە لە لەشکری "هاتی" لەبیاباندا سەرقالی وێرانکردنی لادی و کێلگەکان، لە "تانیس" تێپەڕی و کەوتینە پشتی بیابانەو "بیابانی سینا" وە و منیش بەسەر سوپمانەوێ بینیم "هورم" هب "وێ" تیرە لەکەوانە بەردەبیئت پوی کردە پۆژەلاتەوێ.

دوای ئەوێ چوینە ناو بیابانەو "هورم" هب "دەستی بەسەر چەند پایەگایەکی جەنگی "هاتی" كە سەربازەکانی پاراستنی گۆزە پەر لەئاوێکانیان لەئەستۆدابوو گرت، ئەو کات زانیم كە بۆچی "نازیرو" وەیزی سەربازی "هاتی" گۆزە بەکارهاتووێکانیان لەمیسەر دەکەری، چونکە گۆزە تازەکان ئاو دەدەنەوێ و ئەو ئاوێ كە لەئاو گۆزەكەدا یە لەبەینی دیواری گۆزە تازەکانەوێ دژە دەکاتە دەرەوێ و هەموو ئاوی ناو گۆزەكە لەئاو دەچێت، بەلام گۆزە بەکارهاتووێکان ئاوی ناو گۆزەكە دەپاریزن.

هیزی سەربازی "هاتی" سەدان هەزار گۆزە پەر لەئاوی لەسواریاوە تا سنووی میسر، لەچەند شوێنیکی تایبەتی بیاباندا دانابوو، بۆئەوێ کاتیك هیژش دەکەنە سەر میسر، هیژە سەربازەکان بیناوە نەبن. چونکە هیژی سەربازی "هاتی" هیژی دەریایی نەبوو، بۆیە بۆ هیژش کردنە سەر میسر ناچاربوو لەپێی وشکانیەوێ هیژش بکاتە سەر نیشتمانی پەش، لەپێی دەریاوە هیژشکردنیش پێویستی بەئاو بوو.

گۆزەکان بۆ ئەوێ ئاوێکە کەم نەکات تا دەمەکێ دەخرایە ناو زەویەوێ بۆئەوێ گەرمی خۆر ئاوی ناو گۆزەکان نەکات بەهەلم. "هورم" هب "بینەوێ لەبیری ماندوێەتی ئەسپەکاندا بیئت، بەدریژایی ئەو پۆژە بەرەو پۆژەلات پۆشت.

سەرەپای ئەوێ هەندیک لەئەسپەکان تۆپین "هورم" هب "لەخێراییی پۆشتنەکە کەم نەکردەوێ، بەلام پۆشتنی سەدانی گالیسکە ئەو لەبیاباندا دیمەنیکی تۆقینەری هەبوو و خۆل و خاشاکی دەکرد بەئاسماندا و ئەوانە چاویان بەپەرەوتی گالیسکە

سەربازەکانی ئەو دەکەوت دەیانوت "هورم ھب" وەك لاڤاو و زریانێکی لەناکاو لەوانە یە لەھەركاتیكدا بگات.

لەھەمان ئەو کاتەدا گالیسکەکانی "هورم ھب" خۆیان کرد بەبیاباندا، گروپە پارتیزانەکانی لایەنگری میسریش دەستیان بەچالاکییەکانی خۆیان دژی پایگاکی "ھاتی" کرد و شەوانە بەسەر تەپۆلکەکانی "سینا" وە ئاگریان دادەگیرساند و لەپێی ئاگرەو پەيوەندیان بە "هورم ھب" وە دەکرد.

ئەو خۆل و خاشاکە ی بەھۆی پەوتی گالیسکەکانەو ھەندەستا و ئەو ئاگرانە ی کە شەوانە دادەگیرسان، ئەو ئەفسانە یە دڕوست کرد کە "هورم ھب" لەپۆژدا بەخێرای پەشەبای بیابان و لەشەودا بەخێرای ستونێک لەمەشخەلی ئاگر، ھێرش کردووەتە سەر سوریا.

"هورم ھب" بەسود وەرگرتن لەبیئاگایی سەربازەکانی "ھاتی" دەستی بەسەر تەواوی ئەو شوێنانەدا گرت کە ئاوی تێدا بوو. ھێزەکانی ھاتی لەوباو پەردا نەبون "هورم ھب" ھێرشیان بۆ بکات، بۆیە ھەموویان یان بەدیلی گیران یان بەکۆشت دران. دوو شت بوو ھۆی ئەو ھیزی سەربازی "ھاتی" چاو پێی ھێرش "هورم ھب" نەکەن، یەکیکیان ئەو ھیکە لەشکری "ھاتی" بە بەردەوامی خۆی ھێرش بەر بوو، تا ئەو کاتە ھیچ کەسێک ئەو ھۆی بەچاوی خۆی نەیبینیوو یان نەیبیستبوو کە کەسێک ھێرش بکاتە سەر "ھاتی". دوو ھەیکە لەشکری "ھاتی" دەیزانی بەشێک لە ھێزەکانی لەمیسری خوارودا سەرقالی وێرانکردنی لادی و کێلگەکان و لەوباو پەردا نەبوو کە "هورم ھب" بەیلائی ئەمانە بەردەوامی بەوێرانکاری خۆیان بەدەن و خۆیان بێن بۆ "سینا" و ھێرش بکەنە سەر "ھاتی" ەکان، لەکاتی کەدا دەیانزانی کە میسر لاوازە و ئەگەر "هورم ھب" لەمیسر دەریچیت ئەو ولاتە توانای بەرگری کردنیان نیە لەبەرامبەر ئەو دەستە زۆرانە ی "ھاتی" کە لەمیسری خوارودا جیگیرن.

یەکیک لەو ھۆکارانە ی کە لەبیابانی "ھاتی" دا ھیزی سەربازی لەبەرامبەر "هورم ھب" دا لاواز کرد خۆپاگری و بەرگریکاری "غەزە" بوو.

لەشکری "ھاتی" بۆئەو ھۆی شاری "غەزە" لەناو بیات، کۆمەڵێک لە یەکە سەربازیەکانی خۆی لە "غەزە" دا کۆکردووە، بەلام لەبەرئەو ھۆی لەچواردەوری "غەزە" دا کەرەستە ی خۆراکی تێدا بەدی نەدەکرا بۆئەو ھۆی خواردنی ئەو یەکە سەربازیانە ی تێدا بەدەن، بۆیە

ئەو يەكەنەي لەشارەكانى سوريادا بلاوكردەوہ بۆئەوہى خۆراك بەشى ئەمانى تر بکات.

هەر له بهر نه وهش کاتیگ "هورم هب" خۆی کرد به ناو بیابانی "سینا" دا "هاتی" هکان
نه یان توانی هیزه کانی خویان له بهر ام بهر نه ودا پراگرن.

"هورم هب" تا نزيك شارى "غزه" پوشت و به شيك له هزه كاني "هاتي" كه له چوارده وري شارد ا بون له ناوى بردن، به لام نه يتوانى بچيته ناو "غزه" وه، چونكه له ويذا، ئه فسه رانى "هاتي" ئاگادارى ئه وه بون كه گالييسكه جهنگيه كاني "هورم هب" زور نين، بويه بريارى ئه وه يان دا كه پيى ليىگرن.

ئەو كاتەي "ھورم ھب" بەرەو "غەزە" دەپ رۆشت من لە گەلیدا نەبوم، بەلكو لە يەكەك
لەنيوەندە ئاویەكاندا مامەو، چونكە "ھورم ھب" پیتی وتبوم: لەوشوینەدا پێویستی
بەكاری پزیشكى ئەو نیە، چونكە ھەلى ئەوێ بۆ ناپەرەخسینت بریندارەكان تیمار
بكات و ھەرکەسێكیش بریندار بكریت لەبیاباندا بەجینی دەھێلن، ئەگەر بەزیندوویی
بمینیئەو ئەو بەشتر، ئەگەر بیشمریت ئەو دەبیئە خۆراكی دالە كەرخۆرە و بالەندە
لاشە خۆرەكان.

ئەو ھى لەبارەى پۈدۈرەكانى ئەم جەنگە ۋە بەمىن گەيشت، بابەتگەلىك بوو كە "ھورم ھب" يان ئەفسەرەكانى دۈاى كۆتايى ھىنانى ئەو جەنگە بۆيان گىرامە ۋە.

پیش ئەوەی بگەنە "غەزە" هورم هب، بەسەربازەکانی خۆی وتبوو نەگەر لەگاليسکەکانیان پیاوێ بێن ئەوا زۆر لێیان دورنەکە و نەو، لەبەرئەوەی ئەم جەنگیان جەنگێکی هونەری و تەکنیکی و ناجیگیر، نەک جەنگێکی گۆڤەپانی و لەوانەیه لەو جەنگەدا ناچار بێن سات لەدوای سات گۆڤانکاری بەسەر مانۆر و شێوازی شەڕکردنیان بھێنن، بەلام ھەندیک لەسەربازەکانی بەتەمەعی فەرھودکردنی سامانی ئۆردوگاکی "ھاتی" لەگاليسکەکانیان دا بەزین و لێی دور کەوتنەو.

کاتیڤ "هورم هب" ئاڭاداری ئەوەبوو کە ھێزەکانی "ھاتی" لە بەرامبەرئەو ھێرشەیاندا ئەوانیش دەستیان کردوو بە ھێرش بردن، ناچاربوو بە خێرای گالیسکەکانی بگەڕێنیتەو، لەئەنجامدا ھەندیک لەسەربازەکانی لە پشت حەساری "غەزە" وە کەوتنە دەستی سەربازەکانی "ھاتی" وەو سەریان برین و ییستیان لیکردنەو بۆئەوێ دەوای

دهباغکردنی پیستیان کیسه‌یان لی دروست بکن، چونکه "هاتی" هکان له‌دروست کردنی جوړی کیسه‌کاندا زور لی‌هاتو بون.

سهربازه‌کانی "هورم هب" ده‌ستکه‌وتیکی نه‌وتویان له‌و شه‌ردها به‌ده‌ست نه‌هینا، چونکه تاکه شتیك كه به‌پژیه‌یه‌کی زور له‌بیاباندا هه‌بوو گۆزه‌ی پر له‌ئاوبوو، گهرچی گۆزه‌کانی بیابان پرېون له‌ئاوی گهرم، به‌لام به‌کیشانه‌ی خویان نرخ‌ی کانزا به‌نرخه‌کانیان هه‌بوو، به‌لام هه‌مان نه‌و گۆزانه له‌که‌ناره‌کانی پوباری "نیل" دا زور بی‌نرخ بون.

دوای نه‌و جه‌نگه "هورم هب" هیژی سهربازی خوی دوای نه‌وه‌ی له‌غه‌زه گه‌راندیه‌وه، له‌بیاباندا راوه‌ستا، له‌کاتی‌کدا که به‌دل‌تیا‌یه‌وه له‌وانه بوو هیزه‌کانی "هاتی" له‌هه‌ر ساتی‌کدا هیژشیان بۆ بکر‌دایه، به‌لام نه‌سپه‌کانی به‌راندیه‌ک ماندوو بون که نه‌یده‌توانی خوی بگه‌یه‌نینته سنوره‌کانی میسر‌وه. به‌لام له‌به‌ر نه‌وه‌ی "هورم هب" نیوه‌ندی کوگا ئاوه‌کانی له‌دوای خوی‌وه له‌ناو نه‌بر‌دبوو، ده‌یزانی که هه‌لی نه‌وه‌ی ده‌بیټ به‌شیك له‌ هیزه‌کانی میسر که له‌دوای خوی‌وه به‌جیی هیشتوون ره‌وانه‌ی بیابانیان بکات و بیانه‌یینته ریزی خوی‌وه.

سهربازه‌کانی "هورم هب" سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی له‌و جه‌نگه ده‌سته‌ویه‌خدا خویان هیژش به‌ر و داگیر‌کهر بون به‌لام گله‌بیان له‌که‌می ده‌سته‌که‌وته‌کان ده‌کرد، نه‌گهر که‌سیك به‌وانی بوتایه ئیوه شانازی خوتان به‌ده‌ست هیناوه، نه‌وا له‌وه‌لامدا پیان ده‌وتن ئیمه‌ش ئاماده‌ین نه‌م شانازیانه‌ی خومان بفروشین به‌چه‌ند نه‌نگوستیله‌یه‌ک.

من له‌گه‌ل نه‌و له‌شکره‌ی که له‌میسره‌وه هاتبون بۆ نه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی به‌ "هورم هب" وه‌ بکن، که‌وته‌ پئی و کاتیك به‌خیرایی به‌بیاباندا تیده‌په‌رین، نه‌وه‌ی چاوم پیی که‌وت کاره‌ساته‌کانی جه‌نگ بوو نه‌ک شانازی‌ه‌کانی. چونکه نه‌فسه‌ر و سهربازه‌کان له‌کاتی سه‌رکه‌وته‌نه‌کانیاندا شانازی‌ه‌کان به‌ده‌ست ده‌هینن و نه‌وانه‌ی له‌دوایانه‌وه پئی ده‌کن، بئی له‌ کاره‌ساته‌کان جه‌نگ هیچ شتیکی تر نابینن.

هه‌ندی‌کات لاشه‌ی سهربازیکی میسریم ده‌بینی که که‌متیاره‌کان نیوه‌ی لاشه‌یان خواردبوو، هه‌ندی‌کاتیش سهربازیکی "هاتی" مان له‌سه‌ر رینگاکه‌مان ده‌بینی که‌به‌سیخیه‌که‌وه هه‌ل‌واسراو.

لەنئۆھەندى كۆگا ئاۋەكاندا دەمانتوانى سود لەو ئاۋانەى كە سەربازەكانى "ھاتى" كۆيان كىردىبويەۋە ۋەرگىرىن، چۈنكە "ھورم ھې" دەيزانى خۆى يان ئەو لەشكەرى لەدۋايانەۋە سود لەم كۆگا ئاۋانە ۋەردەگىرىت، ھەر لەبەرئەۋەش ئەو ئاۋانەى دەكەۋنە سەر پىڭگاي گۈاستنەۋمى پىۋىستى يان سەربازەكانى مىسر لەناۋ نەبىرد.

پۇژىكىيان دۋاى خۆر ئاۋابوون من ئاگىرى ئۆردۈگاي "ھورم ھې" م لەدۈرەۋە بىنى، بەلام دەمزانى لەو شەۋەدا ئاتۋانم خۆم بگەيەنمە ئەو ئۆردۈگايە، لەبەرئەۋەى ئەو ئاگىرى لەبىبابانىكى تەخت و پىڭدا دەبىنرىت زۆر لەۋە دورترە كە لەسەرتادا دىتە بەرچاۋى.

ئەو شەۋە ھەۋاى بىبابان دۋاى گەرمى پۇژ زۆر سارد بوو و من نەمتۋانى خەۋم لى بگەۋىت، بەلام ئەو سەربازانەى بەپىي پەتى گەرمى بىبابانىان بەپىي بىرىبوو، لەشەكەت و ماندۈيەتياندا خەۋيان لى كەۋتبوو، لەكاتى خەۋدا ۋېرنە و ھاۋار ھاۋارىيان بوو، من لەو باۋەرەدام ئەم حالەتە لەو ئەفسانەيەۋە سەرچاۋە دەگىرىت كە لەكاتى شەۋدا بىبابان دەبىتە شوينى ھات و چۆ و گەپانى پۇخە ئازار بەخشەكان، ھەر بۆيە خەۋتۈۋەكان لەكاتى شەۋدا ھاۋار دەكەن و ئەم ھات و ھاۋارە بوۋەتە ھۆى ئەۋەى ئەو باۋەرە لەلاى خۆيان دروست بگەن كە پۇخە ئازار بەخشەكانى بىبابان، ئازار بەمۇقەكان دەگەيەن.

پۇژىكى تر پىش ئەۋەى سىپىدەى بەرەبەيان ھەلىت، بوقيان لىدا و سەربازەكانىيان لەخە ھەلساند و ئىمەش بەرەۋ ئۆردۈگاكەى "ھورم ھې" كەۋتىنە پى، بەلام پىش ئەۋەى بگەيەنە ئۆردۈگاكەۋە، كۆمەلىك لە گالىسكە پىشكىنەر و گەپۇكەكانى "ھاتى" كە لەبىباباندا سەرقالى پىپىۋان بون، لەدۋامانەۋە سەريان دەرھىنا.

سەربازە پىادەكانمان ھىشتا فىرى ئەۋە نەكرابون كە بەچ شىۋەيەك شەپ لەگەل گالىسكە جەنگىيەكانى "ھاتى" دا بگەن، زۆر لەبىننىنى گالىسكەكانى دوژمن ترسان و ھەندىكىشيان ھەلھاتن، بەلام بەتىرى تىرھاۋىژەكان كە لە گالىسكەكانەۋە تىريان دەھاۋىشت بەكۈشت دران. بەلام ئىمە لەبەرئەۋەى لەئۆردۈگاي "ھورم ھې" نىزىكبويەۋە، ئەۋدەستەيەك گالىسكەى جەنگى خۆى بۇھاۋكارى ئىمە ناردو گالىسكەكانى "ھاتى" ش ھەر ئەۋەى چاۋيان كەۋت بە گالىسكەكانى "ھورم ھې"، پىداگىرى وسوربونىيان بەھەرەشەى لەناۋچۈنى خۆيان زانى، بۆيە ھەلھاتن.

هەلەاتنى ئەوان بوو مایە خوشحال سەربازەکانى ئىمە و دەستیان بەراوەشاندنى
نیزەکانیان و هەندیکیشیان تیریان تى دەهاویشتن، لەکاتیکیدا دەیانزانى کە تیرەکانیان
ناگاتە خودى گالیسکەکانیش.

کاتیک سەربازانى پیاوێ ئىمە بینیان گالیسکەکانى "هاتى" هەلەاتن هاواریان کرد
ئىمە لە "هاتى" ناترسین، چونکە "شەهینی هورم هب" خۆى بەسەریاندا شوپ دەکاتەو
و چاویان کوێر دەکات.

سەربازانى پیاوێ ئىمە بەهيوای ئەوێ بون دواى ئەوێ گەشتنە ناو
ئۆردوگای "هورم هب" ریزیان لێگرن، چونکە بەپێى پەتى بیابانى گەرمیان بەرپى
بریبوو، هەرەها چاوەرپێ ئەوێان دەکرد کە ماوێهەکی درێژ لەوێ بحەوێنەو.
بەلام "هورم هب" لەکاتیکیدا روخسارى بەخۆرى بیابان رەش داگەپاڤوو و چاوەکانى
وێک دوو پیاڵە خوین دەهاتە بەرچاو، قامچیهەکی خۆى تەکانداو وتى: ئەى تەمەلینە،
هەى بۆقەکانى چلگای روبرارى "نیل" لەکوێ بون بۆچى ئەوێندە درەنگتان پێبوو؟
مەگەر پێم نەوتن کە زوتر بین؟ ئیشتاش کە هاتون بەشیوێهەک بۆنى چلک و پیسی
لەشتان دیت، ئەوکاتەنى من دەیت لەنیوتاندا بى دەیت لوتى بگرم بۆئەوێ بۆنى
بۆگەنى ئیوێ نازارم نەدات. بەلام ئیستا هاتون، لەباتى ئەوێ پەنجەى پیستان بکەن
بەلوتتاندا یان کۆمتانى پى بخورینن چال و خەندەق بۆ خوتان هەلکەنن، لەبەرئەوێ
ژیانى ئیوێ بەو خەندەقەو پەيوەست دەکریت، ئەگەر ئەو چالەنەشتان هەلکەند و
ئەگەر بەردتان خستە بەر چەرخى گالیسکەکان بۆئەوێ نەپۆن، ئەوکات بەزیندوویى
دەمیننەو، ئەگینا هەر لێرەدا ئیسقانەکانتان سپى دەیت.

سەربازە میسریەکان سەرەپای ئەوێ ماندوو بون و پێیان برینداربوو، لەو
قسەنى "هورم هب" تۆرە نەبون، چونکە دەیانزانى "هورم هب" هەمیشە بەو شیوێهە
قسە لەگەڵ سەربازەکانیدا دەکات، بەلام قامچى خوینینى ئەو ئەوێ ناشکرا دەکرد
کە ئەو قسەیهەک ئەوانەى پابردوو گالتە لەخۆ ناگریت.

بۆیه سەربازەکان بیئەوێ بىر لەپێى بریندارو جەستەى ماندویان بکەنەو
دەستیانکرد بەچال هەلکەندن و خەندەقیکیان بۆ خویان دروست کردو لەبەردەم
خەندەقەکانیشدا تاوێرەبەردیان داناو لەنیوان تاوێرە بەردەکاندا، تیرەى درێژیان
داکوتى بۆئەوێ پى لەتیپەپێنى گالیسکەکان بگریت.

لەپیش ئەم خەندەق و تیرانەو بەپیتی فەرمانەکانی "هورم ھب" میخگەلیکی کورتیان لەسەر زەوی داکوتی و تەنھا بەستنیان بەیەکەو و من تیگەشتم کە مەبەستی "هورم ھب" ئەوەیە دەست و پیی ئەسپ و چەرخێ گالیسکەکانی بەتەنافی ئەو میخانەو گەربکات و گالیسکە جەنگیەکانی "ھاتی" لەجولە بوەستینی. جگە لەو خەندەقانەی کە دیاربوو لە چ شوینی کەدا ھەلکەنراون، دوبارە بەپیتی فەرمانی "هورم ھب" پزیک خەندەقی درێژ و کەوانی ھەلکەند، بەلام بەشیوەیەک بەخۆل دایبۆشین کە لەدورەو ھیچ کەسێک نەتوانی ئەو تیبگات کە لەو شوینەدا چالیکێ درێژ و پان ھەیە.

ھەموو پۆزیک کۆمەلیک لە سەربازی نوێ و کەم ئەزمون پەیونیدیان پیو دەکردین، ھەروەھا دەستە پارتیزانەکانیش لەم لاو لاو پەیونیدیان پیمانەو دەکرد، سەرەرای ئەوێ بیابانیکی بەرفراوان بوو و ترسی ئەو ھەبوو کە گالیسکەکانی "ھاتی" تەلە و بەرەستەکان بەجی بەلێن و لەدواو بێن بۆمان، بۆیە ھەرچەنێک قەندەق و چالێان لەپاست و چەپی ئۆردوگا ھەلکەندایەو چەند بەرەستیکێ نوێیان دروست بکردایە، سەرەرای ھەموو کارەش ھورم ھب دەیوت کەمە. بەلام وردە وردە ئەم کارانە سەربازە میسرێەکانی بەھێزتر کرد و کاتیک بالای بەرز و شانە پانەکانی "هورم ھب" و قامچی خویناوی دەستیان دەبینی، ئاگاداری ئەو دەبون کە ئەو لەبەرەبەیانەو تا نیو شەو، چاودیژی کارەکان و نامادەکردنی شوینی بەرگرییەکان بوو و لەدلی خویندا دەیانوت کە ئەم پیاو ئیمە لەھەرەشەیی ھاتی پزگار دەکات، پۆزیکیان "هورم ھب" پەيامیکێ بۆ سەربازەکانی میسر و ئەو پارتیزانانە کە بەرپۆەبون بۆئەوێ خوێان بگەییەننە ئۆردوگا نارد کە پەلە بکەن بۆئەوێ شەویان بەسەردا نەیت، ئەگەر شەویان بەسەردا بیئت لەوانەییە بکەونە بۆسە گەشتی بیابانی "ھاتی" ەکانەو.

ھەمان ئەو پۆزە کە "هورم ھب" ئەو پەيامە بۆ سەربازەکانی میسر پارتیزانەکان نارد، نزیکێ خۆرئاوا بون ئەو کاتانە کە سەربازەکان خەریکی چال ھەلکەندن بون، ئاسمانی بیابان پڕبوو لەخۆل و خاشاک و دواي ئەو گالیسکە جەنگیەکانی "ھاتی" دەرکەوتن.

كاتىك سەربازەكان بىنيان داسگەلىكى مەزن كە لەكانزايەكى سەير بەناوى ئاسن دروست كرابوو لەپيش گالىسكەكانيانەوہ راست داکوتيوہ، بەشيۆەيەك ترسيان لى نىشت، كە لوتيان سارد بووبوو.^{۲۸}

لەبەرئەوہى شەو داھات سەربازەكانى "ھاتى" نەيانوئرا لەوناوچەيەى كە ئاگادارى ھەلومەرجى سروشتى نەبون، ھيرش بگەنە سەر لەشكرىك كە ھىشتا ئاگادارى چەن و چۇنيان ئين.

ئەمانە ئۆردوگايەكيان لە بىاباندا دروست كرد و ئاگريان ھەلگىرساند و ئالكيان بە ئەسپەكانى خۇيان دا و تا چاو كار بكات لەبىاباندا، مەشخەلگەلىكى بچوك بەدى دەكرا.

گالىسكە پشكىنەرۆگەشتيارەكانى "ھاتى" يش تا بەيانى سەرقالى تاقىكردنەوہ ھەلومەرجى بەرەى جەنگى ئىمەبون و ھەندىك لە پاسەوانانى مىسريان كوشت، بەلام ئەو پارتيزان و چەتانەى كە لەخزمەتى مىسردا كاريان دەكرد، لەدوو لای ئۆردوگاي "ھاتى" ھوہ ھيرشيان كرده سەر دوژمنەكاكانيان و چەند كەسيكيان لى كوشتن و چەند گالىسكەيەكيان لى سەندن.

سەرەراى ئەوہى "ھورم ھب" بەسەربازەكانى وتبوو بخەون، من لەوباوہرەدام لەو شەوہدا ھىچ كەسيك نەخەوت، جگە لەسەربازە كۆنەكان نەيىت چونكە بەلايانەوہ زۆر ئاسايى بوو و دەيانزانى كە سبەى ئەوشەوہ جەنگ دەست پىدەكات، تا بەيانى دەنگى چەرخى گالىسكە جەنگيەكان و تەقەتەقى چەك و قىژەى تىپەربونى تىرەكان و ئالەى برىندارەكان دەبيسترا.

"ھورم ھب" كۆمەلىك لەسەربازانى كۆنەكار و بەئەزمونى خۆى لەھىلى پيشەوہى ئۆردوگا بۆ پاسەوانى ھەلئېژاردبوو و چەند كەسيكيان لى برىنداربوو و من كە تابەيانى بىداربوم، تيمارى ئەم برىندارانەم دەكرد و "ھورم ھب" منى كيشايە كەنارەوہ و وتى: ھەر يەك لەم سەربازە كۆنەكار و بەئەزمونانە لەبەرچاوى مندا بەھاي ھەزاران سەربازى تازەكار گرانبەھاترن، بۆيە ھەولتى چارەسەركرديان بدە و نەھىليت بمرن و

³⁸ لەسەردەمى سىنوھەدا كاتىك بىيانويستايە بلين كەسيك زۆر ترساوہ، دھيانوت لوتى سارد بووہ.

بۇ چارەسەركردنى ھەرىكەت ھەم سەربازانە ئەنگوستىلەيەكى ئالتۇنت پىدەدەم كە كىشى يەك"دىن"۳۹ يىت.

ۋەت: "ھورم ھەب" مەن دەمزانى كە تۆ لىرەدا، بەۋاتا لەبىيىبانى تەختى كەنار دامىنى كىۋەكانى "سىنا"دا ئۆردۈگايەكت دروست كىرۋە ۋەتەۋىت لىرەدا پى لە "ھاتى" ەكان بگىت.

ئەگەر مەن ئاگادارى ئەم بىرلەرى تۆ بومايە، پىم دەۋتى كە ئەم كارە مەكە، چۈنكە لەبىيىبانىكى تەختدا پىگىرى لەگالىسكە جەنگىيەكانى "ھاتى" كە گالىسكەكانى دەتۋانىت پىندا تىپەپىت زۆر ھەپشەنامىزە، بەلام ئىستا تۆ ئەم بىرلەرت داۋە ۋە ھىچ كارىك بۇ گۆپىنى ئەم بارودۇخە لەمەن ناۋەشىتەۋە، مەن سەربازە كۆن ۋە تازەكانت ئەگەر بىرىندار بىن تىمار دەكەم، ۋەك بلىنى دەزانى ھىچ كارىك لە سەربازە تازە كارەكانت ناۋەشىتەۋە، چۈنكە ئەمانە دۋاى ئەۋەى گالىسكە جەنگىيەكانى "ھاتى" ھىرشىيان بىرد ھەلدەن.

مەن لەپىناۋ زىپدا سەربازەكانت تىمار ناكەم ۋە ئەۋەى دەتەۋىت لەبەرامبەر ئەم چارەسەر كىرەندەدا بىدەيت بەمەن، بىدە بەسەربازەكانى خۆت، چۈنكە ئەۋانە لەمەن زىاتىر پىۋىستىيان بە زىپ ۋە زىۋە، لەۋانەيە بەيانى ھەموومان بىكۆرئىن ۋە سەبەى شەۋ مەن بونم نەبىت بۆئەۋەى بىرىنى سەربازەكانت تىمار بىكەم.

"ھورم ھەب" ۋەتى: "سىنۋە" تۆ پىۋىكى ژىرىت، بەلام پىۋىكى جەنگاۋەر نىت ۋە ھەر جەنگىكدا دەبىت ھەپشەكانىش لەبەرچاۋ بگىت ۋە ئەگەر ھىچ ھەپشەيەك لەجەنگدا نەبۋايە "تۆت ئانخ ئامون" ى فىرەۋنى مىسر كە لەئىستادا ھىشتا مەندالە ئەۋىش دەيتۋانى بىتتە فەرماندەى تىپىكى سەربازى ۋە بەشدارى جەنگەكان بىكات ۋە مەنىش ئىستا دەپۆم بۆئەۋەى كەمىك شەراب بىخۆمەۋە بۆئەۋەى بىتۋانم بىخەۋم ۋە دۋاى ئەۋەى ھەستام بىتۋانم باشىر جەنگىم، چۈنكە ئەگەر كەمىك گەرمى شەراب لەسەرى مەندا بىت دەتۋانم باشىر جەنگەم.

دۋاى چەند ساتىك گۆيەم لە قۇمە قۇمى گۆزەكەى بۋو كە لەدەمىدا خالى دەكرد. دۋاى ئەۋە چەند كەسىك لەسەربازەكانى كە لەبەردەم چادىرەكەيەۋە تىپەپىن بانگ

³⁹ بىرۇ بۇ ھەراۋىزى ژمارە "۲۴" ى بەرگى يەكەمى سىنۋە.

گۆزانه دا خەرجیان کردوو و بگه پێنه وه. هەرلەبەرئەوهش دەلیم "ئامون" کاریکی بپهاوتای کردوو و هیژی سەربازی "هاتی" لەبەرامبەر ئیوه دا داناوه، چونکە کاتیگ گالیسکەکانیان بکەونه جۆله، دێکەونه ژێردەستی ئیمە یان دێکەونه ناو چالەکانەوه و لەجۆله دێکەون.

"هورم هب" لەم کاتەدا پێدەنگ بوو و نانه وشکەکە ی برد بۆ دەمی و بەدەمی کەمیک لەو نانهی قرتاندو دەستی کرد بەجوینی و سەربازەکانیش وەک ئەو مندالانە ی چاوه پێی پاشکۆی چیرۆکیگ بڤاوریان کرد تەواوی بکە... تەواوی بکە...

"هورم هب" ئەوپارچە نانهی کە لەدەمیدا دەجۆی لەناکاو تفی کردوو و چەند جنیویکی دا و وتی: وەک بلیی چیش ت لێنەرانى لەشکر پاشەپۆی پشیلەیان کردبیتە ناو هەویری ئەم نانهوه و برژاندبیتیان، بۆیە لەناو دەمدا تامی ئەوهندە بۆگەن بوو، ئەگەر ئەوکارەیان کردبیت، من لەسێدارەیان دەدەم. کاتیگ سەربازەکان گوێیان لەم قەسەیه بوو پێکەنین و "هورم هب" ییش هاواری کرد: هەى مشک و بۆقى چلکاوه کانی پوباری "نیل"... بۆچی پێدەکەن؟ ئایا وادەزانن لەبەرئەوهی سەنێرو پاشەپۆی ئەسپ و لاخیان تیکەلی نانهکە ی ئیوه کردوو و دەرخواردان دەدەن من تەمییان دێکەم؟

نەخیر... نەخیر ئەگەر لەسەر تا کوتایی ئەم جەنگە لەباتی نان سەنێرتان بدەن، من هیچکامیان تەمى ناکەم، بەلکو بیتاقەتی ئەوه دەبم کە بۆچی ئیوه پاشەپۆی ئەسپەکانى منتان خواردوو، چونکە ئیوه سەرباز نین، بەلکو وەک مشک ترسنۆکن. ئەگەر سەرباز بونایە تێدەگەشتن ئەو دارە درێژە ی کە بەدەستانەوهیه دارى هەلسەنگاندنى قولایی پوباری "نیل" نیه، بەلکو نێزەیه، ئەویش ئەو جۆرە نێزانە ی کە سەریکیان سەریکی نوک تیزى کانزایی پیوهیه و ئەو نێزانەشیان لەبەرئەوه داوه بەئیوه بۆئەوهی سکی سەربازەکانى "هاتی" پی کون کون بکەن. ئیوهش هە ی تیرهاویژەکان، من دەبینم کە وەک مندالەکان تالی کەوانی تیرەکانتان پادەکیشن و تیرەکانتان بەرەو ئاسمان دەهاویژن، بۆئەوهی بزائن تیر کامیەکتان بەرزتر دەپیتەوه، ئەو کەوانانەیان لەبەرئەوه داوه بەئیوه کە بەتیر چاری سەربازەکانى "هاتی" کویر و ورگیان کون کون بکەن، ئەگەر توانای ئەوه تان نیه سەربازەکانى "هاتی" بپیکن، چاوه پیکەن کەمیک نزیکتر ببنەوه، چونکە ئەسپەکانیان نیشانەیهکی گەورەترن و تیر هاویژیان بکەن.

كاتىك گالىسكەكانى "ھاتى" لىتان نزيك بونەو، پاشى نىزەكان بخەنە سەر زەوى و بەھەردو دەستتان توند بىگرن، بۆئەوى سەرى نىزەكان بچەقن بەسنگى ئەسپەكانداو ئەگەر نەتانتوانى بەمشىۋەيە ئەسپى گالىسكەكان بكوژن و ئەوان ئىۋە تەختى زەوى بكن، دواى ئەۋەى ئىۋەيان تەختى زەوى كرد، بەچەقۇ ماسولكە و شارەگى ئەسپەكانيان بچن، ئەگىنا گالىسكەكان بەسەرتاندا تىدەپەرن و ئىسقانى لەشتان ورد و خاش دەكن.

ئەوكات "ھورم ھب" بەنەفرەتەۋە بۆنى ئەو نانەى كرد كە بەدەستىۋە بوو و دواى ئەۋە فرىي داو قومىك ئاۋجوى لەگۆزەكەى خۆى خواردەۋە و وتى:

من لەۋباۋەرەدام كە ئەم قسانە بۇ ئىۋە بىسود بىت، چونكە ھەرئەوكاتەى ئىۋە گویتان لەدەنگى گالىسكەكانى "ھاتى" و نەعرەى سەربازەكان بوو، بەشىۋەيەك دەتوقىن كە ناچار دەبن سەرتان لەژىر كراسەكەى دايكتاندا بشارنەۋە و لەبەرئەۋەى دايكتان لىرە نىە بۆئەۋەى سەرتان لەباۋەشىدا بشارنەۋە، ناچارن سەرتان بچەقىنن بەنىۋ خۆلى بشارنەۋە. بەلام دەبىت ئەۋەشتان پى بلىم، ھەركاتىك "ھاتى" ەكان لىرەۋە تىپەرن و خۆيان بگەيەننە كۆگای ئاۋ و ئالىكەكانيان كە لەدواى ئىمەۋەيە و خۆيان لى تىر بكن، بەدلىنبايىۋە دواى ئەۋە ئىۋە لەناۋ دەچن و كىسە و بوخچە لەپىستتان دروست دەكن و ژنانى "ھاتى" ش كاتىك بىيانەۋىت مندالە شىر خۆرەكانيان لەسەر شتىك بچەۋىنن كە شى ئەداتەۋە، ئەۋا ناچارن لەسەر پىستى ئىۋە بىيانخەۋىنن، يان ئەۋەى چاۋاتان دەردەھىنن بۆئەۋەى تا ئەوكاتەى لەژياندان بەرداشەكانى ھاتى و "نازىرو" بخولىننەۋە. بەلام من پىنچ سەد لەسەربازە كۆنەكانى خۆم لەدواى ئىۋە داناۋە و ئەم پىنچ سەد كەسە لەجەنگدا تارادەيەك لەئىۋە دور دەگرن، بۆئەۋەى ئەگەر ئىۋە ترستان لى نىشت بتانكەنە گالتەجارى خۆيان و پىتان پىبكەنن، كاتىكىش ھەۋلى ھەلھاتن بەدن، دەتانكوژن، چونكە ئەگەر لەپىشتانەۋە مەرگ ھەبىت، ئەۋا بى ھىچ دودلىكە مەرگ لەدواشتانەۋە چاۋەرپىتان دەكات. بەلام ئەگەر ھەرەشەى مەرگ چاۋەرپىتان بكات، ئەۋا لەھەمان ئەوكاتەدا سەرکەۋتن و دەستكەۋتىكى زۆرىش لەھەمان ئەوكاتەدا چاۋەرپىتان دەكات و دلىام ئەگەر ھەركەسىك ئەركى خۆى ئەنجام بدات و ھەۋلى ئەۋە بدات سەرباز و ئەسپەكانى "ھاتى" بكوژىت، ئىمە سەردەكەۋىن. مەنىش لەسەرەتاۋە تا كۆتا لەۋ جەنگەدا لەگەلتاندا دەبم و شەرتان لەگەلدا دەكەم،

سەرەپاي ئۈەش نىزە و شمشىر و قامچىكەى خۆشەم بەكاردەھىنەم و ھەركەسىك بېيىنەم كەمتەرخەمى لەئەركەكانىدا بكات بەقامچىكەم لەناوى دەبەم.

من لەوباوەرەدام "ھورەم ھب" لەم قسانەيدا تەنھا مەبەستى ئۈە نىە كە ھانى سەربازەكانى. بىدات، بەلكو دەيەوئەت پىش ھىرشى "ھاتى" سەربازەكانى سەرقالى بىستنى بىروبۇچونەكانى بن، بۇئەوەى بەھوى چاوەرپى ھىرشى سەربازەكانى ھاتىەوە دوچارى ترس و تۇقان نەبن.

كاتىك سەربازەكانى ھاتى ئوردوگاي خۇيان كۆكرەوە و بەرپى كەوتن، "ھورەم ھب" وتى: سەربازانى دوزمن بەرپى كەوتن و سوپاسى "ئامون" و تەواوى سەربازەكانى تر دەكەم كە ئەوانيان بۇ لاي ئىمە نارد. ئىستاش ئەى بۇقەكانى چلكاي پوبارى "نيل" بېرۇن و پەيوەندى بەپايگاكانى خۇتەنەوە بكەن و ھىچ كەسىكىش نابىت بى فەرمانى من خالى پاسەوانى جەنگى خوى بەجى بەئىت. ئىوەش ئەى پىنچ سەد سەربازى بەئەزمون و كۆنەكارەكانەم، لەدواى ئەم بۇقەنەوە راوەستەن و ھەركەسىكىان وىستى ھەلپىت بى دودلى بىكوژن. لەمكاتەدا "ھورەم ھب" بەدەنگى بەرز بەسەربازەكانى وت:

من دەتوانم ئەوەتان پىپراگەيەنەم كە لەپىناو خودايانى مىسر و نىشتەمانى پەش و ژن و مندالەكانى خۇتان بچەنگن، بەلام ئەم پاسپاردەيە بە بىھودە دەزانم، چونكە ئاگادارى ئەوەم كە ھەر ھەلىكتان بۇ ھەلھاتەن دەست بكەوئەت و بتوانن خۇتان پزگار بكەن، تف لەژن و نىشتەمانى پەشى خۇتان دەكەن. بۇيە پىتان دەلیم لەپىناو پاراستنى گيانى خۇتان بچەنگن و پاشەكشە نەكەن، لەبەرئەوەى ئەگەر بەرنگارى بكەن سەردەكەون، بەلام ئەگەر پاشەكشە بكەن بەدلىنەيەوە بەكوشە دەدرىن، ئىستاش بېرۇن بۇئەوەى پىش گەشتنى گالىسكە جەنگىەكانى "ھاتى" لەپايگاكانى خۇتاندە ئامادەبن.

لەكاتىكدا سەربازەكان ھاوارىان دەكرد بەرەو پوى پايگا جەنگىەكانىان رايان كەرد، من تەوانىم لەوە تىبگەم كە ئايا ھاوارى ئەمانە لەخۇشەوە سەرچاوە. دەگرىت يان لەترسەوە، منىش لەدواى سەربازەكانەوە راوەستەم، چونكە پايگاي جەنگى پزىشكىك لەگۆرەپانى جەنگدا لەدواى سەربازەكانەوەيە، بۇئەوەى بتەوانىت بىرىندارەكان تىمار بكات.

لهشکری "هاتی" گالیسکهکانیان بهشیوازیکى سهربازى جوان پارهستاندبوو. بهسهر سینهى پیاوو گالیسکه سهربازیهکانیانهوه وینهى خۆریکی بالدار دهرهوشایهوهو ئالاکانیش بهلاسهرى سهربازهکانهوه دهشهکایهوه، دیاربوو که گالیسکه جهنگیهکانى "هاتی" ههولئى ئهوه ددهن لهوشوینه تهختهى که "هورم هب" لهبهردهمیاندا بووته بهربهست تیپهپن، چونکه لهشکری "هاتی" نهیاندەتوانی گالیسکهکانى خۆیان لهناوچه کئویهکانهوه تیپهپنن.

نهبونى ئالىک و ئاویش گالیسکه سوارهکانى "هاتی" ناچار دهکرد که لههمان ئهه شوینهوه تیپهپن و ههولئى ئهوه نهدهن سوپک بهدهورى بیاباندا بخۆن، چونکه دهیانزانى ئهگەر پى بنینه ناو بیابانهوه، ئهگەر خوشیان بهرنگارى بکهن، ئهوا ئهسپهکانیان لهبرسیهت و تینویهتیدا دهمرن.

ههر دهستهیهک لهگالیسکهکانى "هاتی" لهشهش گالیسکه پیک دههات و ههر ده دهسته تیپیکى پیک دههینا، لهوباوهپردام خاوهنى شەشت تیپبون و لهناوهراستى ئهه سهربازانهى که سیستهمیکی سهربازى جوان پارهستابون گالیسکه قورسهکانیان دهبینرا. گالیسکه قورسهکان نهیاندەتوانی بهخیرایى گالیسکه سوکهکان بکهونه رى و وهک کهشتهیهکانى بیابان وابون، بهلام دهمزانى که ههموو شتیک لهژیر خۆیاندا دهفلیقنن، بویه سهرم لهوه سوپ دهما که "هورم هب" و سهربازهکانى بهچ شیویهیهک دهتوانن رى لهه گالیسکهکانه بگرن.

دهنگى بوقى لهشکری "هاتی" لیدرا و ئهفسهره پله بهرزهکان ئالاکانى خۆیان پارهشاندا و لهناکاو گالیسکهکان بهپیکهوتن.

کهوتنه پى شەست تیپ گالیسکهى جهنگى که سهربازگهلیکی لیهاو و بهتوانای بهسهرهوه بوو، دیمهنیکی ترسناکی ههبوو و بینیم لهناوهراستى ئهه گالیسکهکانهشدا ئهسپگهلیک رى دهکهن که وهک بلئى کهسێک بهپشتیاندهوه بیئ. دواى ئهوه تیگهشتم که بهسهر پشتهى ههریهک لهه ئهسپانه کهسێک سوار بووه، بهلام بهشیویهیهک بهسهر یالى ئهسپهکانهوه خهوتبوون که لهیهکهه تهماشاکردندا نهدهبینران و من زۆر سهرم له بینینى ئهه سوارنهى که بهسهر ملی ئهسپهکانهوه خهوتبون سوپما، تانهوکاتهى بینیم ئهمانه بیئوهوى ئهسپهکان پارهستن، ئهوهنده خۆیان شوپردهکردهوه بوئوهوى دهستیان

بگاته زهوی و بهچهقو ئه و پهتانه بپرن که ئیمه له نزیک زهویه وه بهستونمانه ته وه به تیره گه لیکی بچوک و کورته وه.

له وکاته ی ئه و سوارانه خه ریکی بپینی ئه م پهتانه بون، سوارگه لیکی تر له پشتیانه وه دههاتن و ئه و نيزانه یان بهزه ویدا دهچه قاند که ئالایه کیان به سه ره وه هه ئواسرابوو.

سودی دواين کاریان بهلامه وه پون و ئاشکرا نه بوو و سواره کان ئه وهنده خیرا کاریان ده کرد که من فریای ئه وه نه ده که وتم که بیرله مانوپی دووه می سوارچاکه کانی "هاتی" و چه قینی ئه و نيزه ئالادارانیه یان بکه مه وه و تیبگه م مه به ستیان له و کاره چی بوو؟

له ناکاو "هورم هب" هاواری کرد نيزه کان له ناو بهن و خودی خوشی پایکرد و خوی گه یانده یه کیک له و نيزانه و هه لی که ند و فریای دا. سه ربازه کانی شی به هه مان شیوه ی ئه و رایانکرد و ئه و نيزانه ی که چه قینرابون هه لکه ند و له پشت گوڤه پانی جهنگه وه هه لیان چینه سه ریه کتر.

ئه وکات تیگه شتم که سه ربازه کانی "هاتی" بوچی ئه و نيزانه یان بهزه ویدا چه قاندوه تیگه شتم که مه به ستیان ئه و بوو خالی لاوازی به ره ی جهنگی ئیمه نیشان بدهن بۆنه وه ی گالیسکه کان به تابییهت گالیسکه قورسه کان له و یوه تیپه پرن.

من له و باوه په دابوم له و پوژده ئه گهر "هورم هب" زوو هه لویستی وهرنه گرتایه و فه رمانی نه دایه که ئه و نيزانه ی چه قاندونیان هه لکیشن و گالیسکه کان سه رکه وتنیان له وه دا به ده ست به ینایه که له و ناوچه لاوانه وه تیپه پرن، ئه و شکستیان به سه ربازه کانی میسر ده هیئا، چونکه دوا ی ئه وه ی گالیسکه کان گه شتنه ناوچه ی به ریه سه ته کانی ئیمه، به هه موو ئه و دژواریانه ی که "هورم هب" له سه ر پئی ئه واندایه دینابوو، سه ره پای ئه وه ش هه ندیک له وانه سه رکه وتنیان له وه دا به ده ست هیئا که له و به ریه ستانه وه تیپه پرن.

خه نده قیکی به و شیوه یه ته سک بۆ په رینه وه ی گالیسکه کانی "هاتی" دژوار نه بوو، چونکه له هه ر تیپیکدا، هه ندیکیان ته خته یه کی شیوه پردیان له گه ل خویاندا

هه لگرتبوو و هر ئه وکاته ی دهگه شتنه لای ئه و خه نده قه وه، ته خته کانیان ده نا به سهر ئه و خه نده قه وه و گالیسکه کان به سهر یاندا تیده پهرین⁴⁰.

گهرچی هه ندیک له گالیسکه کان ی "هاتی" له و خه نده قه وه پهرینه وه، به لام له به ره ئه وه ی زیانیکی زوریان لیکه وت، گالیسکه کان ی تر پاشه کشه یان کردو خویان له م به ره به ستانه پاراست و ماوه یه ک پاره ستان، به لام ئه و گالیسکه کان ی که تیپه پهبون له به رده م تاویره به رده کاند پاره ستان و لیخوړو سه ربازه کان ی ئه و گالیسکه یه دابه زین و هه ول ی ئه وه یان دا تاویره به رده کان ی سهر پییان لا به ن و پښتایه ک بۆ خویان بکه نه وه. خیرایی مانوړی سه ربازه کان ی "هاتی" زور سهر سوهره یته ربوو و ئاشکرا بوو که ماوه ی چه ند سالیکه مه شقیان کردوو یان ئه زمونیان له گوړه پانه کان ی جهنگ وه رگرتوو، بویه ئه وکاته ی گالیسکه کان روبه پوی به ره به ستیک ده بنه وه له گالیسکه کانیان دابه به زن و بۆ ئه وه ی ئه و به ره به ستانه له سهر پییان پاک بکه نه وه.

کاتیک "هورم هب" بیانی سه ربازه کان ی "هاتی" سهر قالی پاک کردنه وه ی به ره به سته کان ی سهر پییان، تیگه شت، ئه گهر پییان پییدات ئه و له ماوه یه کی که متر له وه ی من له م دیږه دا باسی ئه و حاله ته تان بۆ ده کم ئه و به ره به ستانه له سهر پییان پاک ده که نه وه و پښتایه بۆ خویان و ئه و گالیسکه قورسانه ی له دوا یانه وه دیت ده که نه وه، ئه وه بوو فه رمانی به سه ربازه کان ی خۆیدا که تیرهاو یژ ی ئه و سه ربازانه بکه ن که له گالیسکه کانیان پیاده بون، یان به لایه نی که م ئه سپه کانیان بکوژن.

سه ربازه کان ی "هاتی" دوا ی ئه وه ی ئه م تاویره به رده یان له سهر پیی خویان لابر د، له کاتیکدا که هه ندیکیان کوژراو و بریندارو ئه سپه کیکی کوژراویان له دوا ی خویانه وه به جیه یشت گه رانه وه. سه ربازه کان ی ئیمه ش به گه رانه وه ی سه ربازه کان ی "هاتی" زور خوشحال بون و هاواری خوشیان لی به رز بویه وه، چونکه له ویا وه رده دا بون کو تایی به جهنگ ها تووه و سه رکه وتنیان به ده ست هی ناوه. به لام "هورم هب" ده یزانی که هیشتا کو تایی به جهنگ نه ها تووه، به لکو تازه ده ستی پی کردوو، بویه فه رمانی دا بوق

⁴⁰ نیمه له ویا وه رده دا ی که هه لگرتنی یرد له لایه ن یه که سه ربازه کان ی ئه و سه رده مه وه، په کیکه له دا هی نا نه جه نگیه کان ی ئه و سه رده مه، له کاتیکدا به پیی ئه م کتیبه ی به رده ستان، ئه م مانوړه، له سه رده می سینو هه دا کارکی ناسایی بووه و گالیسکه کان، یرده ته خته یان له گه ل خویاندا هه لدمگرت، بۆ ئه وه ی بتوانن زور به ناسانی به سهر خه نده قه کاند تیپه رن. سودیان له م جوړه یردانه ومردمگرت.

لیبدهن و به سهربازه کانی خوئی وت: به په له تاویره بهرده کان بگه پیننه وه جیی خوئیان، به لام پیش نه وهی سهربازه کانی ئیمه بتوانن بهرده کان بخه نه وه شوین خوئیان، گالیسکه قورسه کانی هاتی له گهل گالیسکه سوکه کاند دوباره بهر پیکه وتن.

من له وپوژده دا تیگه شتم که جیاوازی نیوان سهربازانی لیها تو و به توانا و به نه زمون و نه و سهربازهی که به په یی پیویست مه شقیان نه کردووه چیه.

سهربازه کانی "هاتی" سهره پای نه وهی هه لیکی که میان له بهرده ستدا بوو، له ژیر پیزنه ی تیر باراندا، دوباره بهرده کانیان له سهر پئی گالیسکه کانیان دورخسته وه، به لام سهربازه کان ئیمه سهره پای نه وهی دوو یان سی نه وونده ی نه و ماوه یی که "هاتی" ه کان توانیان بهردی سهر پریان لایبه نه هبوو و نه یانتوانی بهرده کان بگه پیننه وه جیی خوئیان و پیش نه وهی بهرده کان بخه نه وه جیی خوئیان گالیسکه قورسه کانی "هاتی" گه شتن.

کاتیک "هورم هب" بینی سهربازه کانی نه یانتوانی بهرده کان بخه نه وه بهر پئی گالیسکه کان، له پئی نه فسه ره کانی وه فرمانی به سهربازه کانی خوئی دا که به نیزه پئی له نه سپه کان بگرن و بنی نیزه کان بچه قیننه زهوی و نوکه که شی ئاراسته ی سینه ی نه سپه کان بکه ن، بو نه وهی بچه قیت به سینه ی نه سپه کاند و پریان وه ستین، به لام نه کارهش به ته وای نه انجام نه درا، چونکه سینه و سهر و گهر دنی نه سپی گالیسکه قورسه کان به و ره قی ئاسنین زریپوش کرابوو، بویه نیزه ی سهربازه کانی ئیمهش نه ده چه قیه ی سینه ی نه سپه کانیانه وه.

من بینیم نه و نه سپانه ی گالیسکه قورسه کانی "هاتی" راده کیشتیت له نه سپه میسریه کان بهر زتر و به هی زترن و له نه ژادیکی جیاوازن.

له بهرام بهر هه ریه ک له و نه سپانه دوو داسی گهره ی پیوه هه لواسرابوو که جهنگاوهران ده یانتوانی له ناو گالیسکه کانیاندا ده سکی داسه کان ته کان بدهن، نه دوو داسهش وه ک دوو داسی جوتیاری وابوو، که خهرمانی بونایه تی سهربازه کانی ئیمه ی دهره و ده کرد و وه ک گیا ده پر شتنه سهر زهوی و دوا ی نه وهش چه رخی پان و قورسی گالیسکه کانی ش ئیسقانی سهربازه میسریه کانی ورد و خاش ده کرد.

کاتیڤ من ئەسپە مەزن و گالیسکە قورس و زریپۆشەکانم بینی که لە دەمامگی ئاسنین پوختساری ئەسپەکانەوه شتیکی وەک شاخ هاتبووه دە، بەهۆی بینینی ئەو جوړه گیانه وەرانهوه لە ترساندا دەلەرزیم.

داسەکانی تەکانیان دەخوارد و سەربازەکانی ئێمەیان پارچه پارچه دەکرد و گالیسکە جەنگیەکانیش بەسەر لاشەکانیاندا تێدەپەڕین، لەناکاو بینیم هیچ شتێک ناتوانی پێ لە گالیسکە قورسەکانی "هاتی" بگریت، چونکه هەموو شتیکیان لەناو دەبرد و تیڤ و پیکیان دەدان.

سەرەرای ئەوەی "هورم هب" بەبەردەوامی هاواری دەکرد و بەقامچی سەربازەکاشی خۆی هانی جەنگ دەدا، من بینیم که هەولەکەکانی ئەو بێ دەرنەنجامه و گالیسکە قورسەکانی "هاتی" سات لەدوای سات سنووری بەرەکانی ئێمە دەبەزێنن و سەربازە کامان لەناو دەبن.

ئەوکات گەشتەمه ئەو باوەرەوی که هیچ شتێک ناتوانی پێ لەم گالیسکە بگریت، بەدنیاییهوه ئەمانه میسر داگیر دەکن و شارەکانمان وێران دەکن و گوشت و کوشتار دەخەنە ناو خەلکی میسرەوه و زەوی پەشیش دەکەوێت ژێر دەستی ئەمانه.

ئەوکات سەرم خستە سەر زەوی و بۆ میسر و ئەوەکانی دەستم کرد بەگریان. لەدورەوه دەنگی جوڵەي گالیسکەکان و هاواری جەنگاوەران و نالە و قیرەي برینداران و هاواریەکانی "هورم هب" م دەبیست، بەلام ئەو بێ سود هاواری دەکرد، گالیسکە قورسەکان سنووری بەرەکانی ئێمەیان دەبەزاند و "هورم هب" لەوکاتدا فەرمانی دا که گالیسکە سوکەکانی میسر که خێراییهکی زیاتریان هەبوو دوای گالیسکە قورسەکان بکەون و هەولێ ئەوه بدن که ئەو سەربازە هاتیانەي سواری گالیسکەکان بەتێر بکوژن.

من ئەم مانۆرەم بەبێسودلەقەلەم دەدا، چونکه ئەوگەردوخواکەي بەهۆی جوڵەي گالیسکەکانەوه بەرز دەبویه، دەبووه پێگر لەبەردەم ئەو سەربازانەي که دەیانویست بەوردی ئامانجی خۆیان بپێکن، بگره ئەگەر گەردوخواش نەبویه، ئەواخۆڕی سەربازەکان لەتێر هاویشتندا بەوشیوهی لێهاتوو نەبون که بتوانن لەکاتی چارنالی ئەسپەکانیان، ئەو سەربازانەي که بەسەر گالیسکەکانیانەوه غاریان دەکرد بەتێر بکوژن.

لهناو هاوارگهلیکی تۆقینه ر لهو سهربازانهی که سواری گالیسکهکان بون بهرز بویهوه و من بینیم که زهوی دهمی کردهوه و تهواوی گالیسکهکانی "هاتی" قوت دا. نهوکات تیگهشتم که "هورم هب" کاتیگ بهگالیسکه خیرا و سوکهکانی خۆی وت دواي گالیسکه قورسهکانی "هاتی" بکهون، مهبهستی نهوه نهبوو سهربازهکانی ئیمه دوژمنهکانیان بهتیر بکوژن، بهلکو مهبهستی نهوهبوو که گالیسکه سوک و خیراکانی ئیمه دوايان بکهون بۆنهوهی ئهسپی بههیزی گالیسکه قورسهکانی "هاتی" بوروژینن و خیراتر غارغارین بکهون و لیخورهکانیان نهتوانن بیانگرهوه یان خودی لیخورهکان ترسی تیرهاویژهکانی ئیمه خیراتر لیخوپن و ئاگاداری نهوه نهبن که بهرهو نابوتی و لهناوچون دهپۆن.

ئهم مانۆرهی "هورم هب" زۆر بهسود و گاریگر بوو، چونکه گالیسکه قورسهکانی "هاتی" گهشتنه لیواری نهو خهندهقانهی که "هورم هب" لهدواوه ههلی کهندبوو و سهری داپۆشیبوو، بیئهوهی ئاگایان لهوه بیئت که ژیری گالیسکهکانیان خالیه، لهناکاو وه ئهوهی زهوی دهمی کردبیتهوه و دژمن قوت بدات، تهواوی گالیسکه قورسهکان کهوتنه ناو خهندهقهکهوه.

سهههتا من بههۆی نهو گهرد و خۆلهی که بههۆی غاری ئهسپ و گالیسکهکانهوه بهرز بوبویهوه نهمتوانی لهوه تیگهه چ باسه و هورم هب دهیهویئت چی بکات، بهلام کاتیگ گهرد و خۆلی ناو گوپهپانی جهنگ نیشتهوه، سهربازهکانی خۆمانم بینی بهفههرمانی "هورم هب" لهکهناو لیواری خهندهقهکاندا راوهستان، بهپریژنه بهرد و تیر بهسهه سهربازهکانی "هاتی" دا دهبارینن و "هورم هب" پینی وتبون بگره نههیلنن یهه کهسیش لهوانه بهزیندویی بیته دههوه.

بهلام دهستهی گالیسکه سوک و خیراکانی ئیمه دواي گالیسکهکانی "هاتی" کهوتن، چونکه دهیانزانی بۆچی دوايان دهکهون، دواي نهوهی نهو گالیسکهکانه کهوتنه ناو خهندهقهکانهوه گهپانهوه بۆنهوهی پرۆن بههانای تیمی هیزی پیادهکانیانهوه و پئی لهو گالیسکه سوکانهی "هاتی" که لهدواي گالیسکه قورسهکانهوه دههاتن بگرن.

من دنیام کاتیگ میسریهکان بینیان گالیسکه قورسهکانی "هاتی" لهناکاو لهناوچون، بهشیوهیهه خۆشحال و هیواداربون که بویریکی زیاتری به بهپیاوانی ئازا بهخشی و نهوانهش که ترسنۆک بون ئازاتر کرد.

"هورم ھب" ئاگادارى ئەو ھەلەلەيەنى پۆھى و دەرونى سەربازەکانى زۆر بەھىتر بوو، بۆيە بەتەواوى لايەنى ئامادەكارى سەربازەکانى خۆى قۆستەو ھە پەيامى بۆ پارتىزان و چەتەکانى ھەلەلەرى جەنگى ئىمەدا بون نارد ھە بىن بەھانامانەو.

ئەوکات تەواوى ھىزى مىسر، بەواتا گالىسکە و پىيادە و پارتىزانەکان بەھەموو توانايەکیانەو ھەلەلەى گالىسکە سوکەکانى "ھاتى" کەوتن، ئەمەش بوو مایەى سەرسورمانى دوزمن، بۆيە بۆ يەكەمىن جار لەگۆرەپانىكى تەختدا، گالىسکەکانى "ھاتى" بەزىيانىكى زۆر قورسەو ھەلەلەشەكشەى کرد.

بەلەيەنى ھەم ھىچ يەك لەگالىسکە قورس و سەرنشینەکانى بەزىندويى ئەمان، چونکە ھەلەلەى ئەو ھەلەلەسپەکان کەوتنە ناو خەندەقەکانەو بەھۆى قورسى گالىسکەکان ھەموويان کوژان، يان دەست و پىيان بەشيوەيەك شکابوو ھەم ھىچ جىاوازيەكى لەگەل مەرگدا نەبوو، ھەروەھا سەربازەکانى مىسریش نەيانھىلا سەربازەکانى "ھاتى" زىندوو يان بەيى زيان لەو خەندەقانە بىنە دەروە، بۆيە ھەمويان يان کوشت يان برىنداريان کرد.

کاتىک ئەفسەرانى "ھاتى" زانسان تەواوى گالىسکە قورس و بەشيكى زۆر لە گالىسکە سوکەکانيان لەناو چۆن، ھەلەلەى پاشەكشەيان کرد، کوپونەيەكى تايبەتيان رىكخست، يىروبۆچونىكى جىاواز لەلەيەن ئەندامانى ئەو کوپە خرايە ھەو. ئەوان بۆيەكەمىن جار گرفتارى بارودۆخىک بون کە پىشتەر ھەرگىز توشى نەبون و نەياندەزانى بەچ شيوەيەك دەبىت چاکسازى تىدا بکەن.

"هورم ھب" پاشەكشەو کوپونەو ھەلەلەى ئەوانى قۆستەو ھەلەلەترسى ئەو ھەلەلەورى بەرەى جەنگى ئىمەدا بسورپنەو ھەلەلەپشتەو ھەلەلەمان بىن، بۆيە پارتىزان و چەتەکانى ناردە ئەملاولای بەرەكەو سەربازەکانى خۆشمانى لەو ئاگادار کردەو ھەلەلەبەست لەسەر پىتى گالىسکەکانى "ھاتى" دا دروست بکەن، بۆئەو ھەلەلەگەر جارىكى تر ھەلەلەى ھىرش کردن بىن نەتوانن لەو بەرەستەنەو تىپەن.

ئەفسەرو سەربازەکانى "ھاتى" بەرەلەيەك ھەلەلەشەبوون کە سەرەلەى ئەو ھەلەلەچاوى خۆيان بىنيان بەچ شيوەيەك گالىسکە قورسەکانيان لەناوچۆن دوبارە ھىرشيان کردەو، بەلام چىتر سەربازەکانى ئىمە لەسەربازەکانى "ھاتى" نەدەترسان، کاتىكىش

گالیسکه سوکهکانی ئەوان گەشتنە بەرەبەستەکانی ئیمە ھەندیکیانمان بەزیندوی دەستگیر کردن.

من لەو ھێرشەدا بەھۆی تەپ و تۆزی گالیسکەکانەو، گۆرەپانی جەنگم نەدەبینی، بەلام دواى ئەوێ کۆتایی بەو جەنگەش ھات و "با"ی بیابان ئەو تەپ و تۆزە لەناو برد، تیگەشتم کە ژمارەییەکی زۆر لەسەربازەکانی میسر لەو ھێرشەدا کوژراون. لەکاتیگدا کە لەم ھێرشەیاندا گالیسکەى قورسى تیدا نەبوو.

کاتیگ کۆتایی بەو جەنگەش ھات، ئەوێم لەسەربازە میسریەکان بیست کە دەیانوت ئەمڕۆ تەپ و تۆز بوو ھۆی ئەوێ ئیمە بەباشی گۆرەپانی جەنگ نەبینن، ئەگینا بەھۆی بینینی لاشەى لەپادەبەری کوژراوی سەربازە میسریەکان بەشیوہیەک دەتوقاین کە نەماندەتوانی بەردەوامی بەجەنگ بدەین.

لەکۆتایی ئەو پۆژەدا سەرباز و گالیسکەکانی "ھاتی" کاتیگ زانیان بەرگری کردنیان بیسودە خوێان دا بەدەستەو و "ھورم ھب" فرمانی دا کە دیلەکانی "ھاتی" لەسێدارە بدن و سەربازەکانی ئیمەش وەک بلیی تەماشای گیانەوہریکی سەیر دەکەن بەسەر سوپمانەوہ لییان نزیک دەبونەو و دەستیان لەجەستەیان دەدا بۆئەوێ بزائن ئایا وەک خوێان پیست و گوشتیان ھەیە یان جەستەیان بەکەرەستەییەکی جیاواز دروست کراوہ.

ھەندیک لەسەربازەکانی ئیمە وینەى خۆری بالدارى لەسینەى سەربازەکان ھەلەدەکەند و وەک یادگارێک لەلای خوێان ھەلیاندەگرت، بۆئەوێ کاتیگ گەرانەوہ بۆ میسر پیشانی ئاشنا و ھاوڕێکانیان بدن و سەریان بەو وینەى سور بەنن، بەلام لەخۆری بالدار سەیرتر ئەو کلاوہ ئاسنینانەبوو کە ئەفسەرانى "ھاتی" لەسەریان دەکرد و بەسەر کلاوہکەیانەوہ دوو تەوری یەکتەپری پێوہ ھەلواسرابوو. سەربازەکانی ئیمەش تا ئەو پۆژە نەیاندەزانی کە ئاسن چ جور کانزایەکە، بۆیە زۆر سەریان لەو کلاوہ ئاسنینەکان دەھات.

"ھورم ھب" سەرھای ماندویەتیەکی زۆر بەلام زۆر خوشحال بوو و بەنیو سەربازە میسریەکاندا پیاسەى دەکرد و لەدەستەییەکەوہ دەپوشت بۆ ئەو دەستەکەى تر و بەشیوہیەکی دۆستانە دەستی بەپشتی سەربازەکاندا دەکیشا و دەیوت: ئافەرىن ئەى بۆقەکانى چلکاوى پویارى "نیل"، ئەمڕۆ زۆر باش شەرتان کرد، ئایا لەبیرتانە کە

ئەمۇرۇ بەرەبەیان پېم وتن ئەگەر ئەركى خۇمان ئەنجام بەدەين سەردەكەوين، ئىستاش دەبىت لایەنگرى ئەو بەكەن كە من لىكدانەوئەيەكى باشم بۇ ئەو بارودۇخە كردبوو.

"ھورم ھب" فەرمانى دا كە نان و ئاوجۇ بەدەن بەسەربازەكان و دواى ئەوئەى نان و ئاوجۇيان خوارد و خواردەو، ئازادىيان بەكەن بۇئەوئەى بېرۇن ئەوئەى سودى بۇ ئەوان ھەبىت لەسەربازە كوژراوەكانى "ھاتى" وبگرە گوژراوە مىسرەكان بۇخۇيان كۆبەكەنەو. "ھورم ھب" دەيزانى كە كوژراوەكانى "ھاتى" و مىسرىەكان شتىكى شايستە و بەنرخيان پى نى، بەلام دەيوست سەربازەكانى والىكى بەدەنەو كە سەرکەوتنىان لەبەدەست ھىنانى دەستەكەوتە جەنگىەكاندا ھىناو. بەلام باشتىن دەسكەوتى جەنگ كە دەستى سەربازەكان ناكەوئت، بەلكو دەكەوئتە دەستى لەشكرى مىسرەو، گالىسكە و ئەسپەكانى "ھاتى" بوو و "ھورم ھب" دەيزانى كە ئەسپەكان برسى و تىنويانە، بۇيە بەر مىسرىانەى شارەزايىەكى تەواويان لەبەخىوكردى ئەسپدا ھەيە پىي وتن: ئالىك و ئاويكى باش بەدەن بەم ئەسپانە. ئەسپەكان كە لەزمانى "مىسر"ى تىنەدەگەشتن، ھەرەھا كاتىك چاويان بە پەرستىارە تازەكان كەوت، يەكسەر تۆپەيى خۇيان دەرېرى، بەلام مىسرىەكان ئالىك و ئاويان پىدان و ئەوكات بەزمانىكى نەرم و نىان قەسيان لەگەل ئەسپەكاندا كرد.

ئەسپ گىيانەوئەرىكى ھۆشيارە، بگرە ئەوكاتانەش لەزمانىكى بيانىش تىناگات، لەپى ئاوازی دەنگەكانەو دەتوانىت تىبگات كە ئايا دەيانەوئەى ھەستى خۆشەويستىان بۇ دەرېرىن يان نە؟ كاتىكىش ئاگادارى ئەوئەوون كە دەيانەوئەى سۆز و خۆشەويستى خۇيان پىشكەش بەكەن، يەكسەر مالىان دەبن.

"ھورم ھب" دواى ئەوئەى سەرکەوتنى لەبەدەست ھىنانى بېرىك ئەسپ و گالىسكەدا ھىنا، دواى لەچەتەكان كرد پەيوەندى بە لەشكرەكەى ئەوئەو بەكەن و لەبەشى گالىسكە جەنگىەكانىاندا كاربەكەن، لەبەرئەوئەش چەتەكانى بانگىشتى ئەوئەى كرد لەپىزى كالىسكە جەنگىەكانىدا كاربەكەن، چونكە دەيزانى ئەوان لەپەرورەدە كردنى ئەسپدا لەمىسرىەكان شايستەترن، چونكە مىسرىەكان لەئەسپ دەترسن، لەكاتىكدا چەتەكان لەم جۆرە گىيانەوئەرانە ناترسن.

دواى كۆتايى ھاتنى ئەو جەنگە، ھەموو سەربازە تەندروستەكان ھەوانەو، بەلام من نەمدەتوانى بەھوئەمەو، چونكە ناچارىوم تىمارى برىندارەكان بەكم و برىنەكانىان

بېيچىم و نەشتەرگەرى كاسەى سەرى ئەوسەربازەكانەش بىكەم كە گورزى دورمىيان بەركەوتىبوو، بۆيە شەو و پوژ لەكاتىكدا كۆمەلىك كە لەبرىن پىچى و نەشتەرگەرىدا ھاوكارىان دەكرىم، من سەرقالى برىنداران بوم، لەم شەو و پوژانەدا كۆمەلىك لەو برىندارانەى كە چارەسەركردنىان مەجالبوو مردن، دواى ئەوەش "ھورم ھب" دەستى كرد بە نۆژەنكرىنەو و بەھىزكرىنى گالىسكە جەنگىيەكانى و ھەموو پوژىك سەربازە مىسرىيەكانى ھانى ئەوەدا مەشق لەسەر گالىسكە جەنگىيەكان بىكەن.

"ھورم ھب" دەيوت: گەرچى ئىمە لەم جەنگەدا بەھۆى بەربەستە زەمىنيەكانەو سەركەوتىمان بەدەست ھىنا، بەلام بۆئەوھى بتوانىن سورىا لە "نازىرو" و "ھاتى" وەرگىرنەو، پىويستمان بەگالىسكەى جەنگى دەيىت. چونكە تەنھا لەپىنى گالىسكە جەنگىيەكانەو دەتوانىت سەركەوتن بەسەر گالىسكە جەنگىيەكانى دورمىندا بەيىن و "نازىرو" و "ھاتى" ىش لەسورىادا خاوەنى گالىسكەگەلىكى جەنگى زۆرن، سەرەپاى ئەوەش سەربازەكانى ھىزى پىادەى "ھاتى" بەشدارىان لەم جەنگەدا نەكرى، بۆيە ھىوادارم ئىستا ئاگادارى شكستى گالىسكەكانى خويان بن و ھىزى پىادەى سەربازى خويان بنىرن بۆ بىيابان، لەم ھالەتەدا من لەپىنى گالىسكە و ھىزى سەربازى پىادەكانى خۆمەو لەناويان بىم. بەلام ھىزى سەربازى "ھاتى" نەھات بۆ بىيابان و لەمەرزى سورىاو تەكانى نەخوارد، وەك بلىنى سەربازى دورمىن بەھىواى ئەوھى "ھورم ھب" ھىزشىيان بۆ ببات، لەركاتەدا دلىابوو لەوھى شكست بەسەربازە ماندووەكانى "ھورم ھب" دەھىنىت، بەلام "ھورم ھب" دەيزانى تا ئەوكاتەى ھىزى سەربازى خۆى لەپوى گالىسكە جەنگىيەكانەو بەھىز ئەكات، نايىت بىرواى بۆ جەنگى سورىا دىزى "نازىرو" و "ھاتى".

ھەوالى سەركەوتنى "ھورم ھب" لەبىيابانى سورىادا دەنگدانەوھىيەكى مەزنى ھەبوو، ھەندىك لەشارەكانى سورىا راپەرىن، چونكە خەلكى سورىا لە پلەوپايەخوازى و لەخۆبايى "نازىرو" و تەماعى و بىبەزەيى "ھاتى" ەكان بىزار ببون، سەرەپاى ئەوەش ناكووى و پىكابەرىيەكى بەردەوام كەوتە نىوان شارەكانى سورىاو و ئەوان ھەموو ھەلىكىان دەقۆستەو، بۆئەوھى پىق و كىنەى خويان بەسەر شارەكانى تردا خالى بىكەنەو.

سەرەپرای ئۆوهش "سیخوڤرەکان" ی "هورم هب" یش بەردەوام داری وشکیان هەڵدەدایە ناو ئاگری ئاکۆکی نیوان شارەکانی سوریاو و لەبارە ی شکست پێهێنانی گالیسکە جەنگیەکانی "هاتی" لەبیاباندا هەواییکی ڤاوەشینیان بەنیو خەلکیدا ڤلاو دەکردەووە بۆئەوێ خەلکی بەهیز و توانای میسر چاوترسین بکەن و دەیانوت کە چیتەر کۆتایی بەقوناخی سستی و لاوازی میسر هاتوو، چونکە چیتەر "ئاتون" خودای میسر نیە و خودای هەمیشەیی ئێو و لاتە بەناوی "ئامون" فەرمانڕەوایی ئێوی دەکات و "ئامون" خودایەکی بەهیز و بیبەزەیی و دەغەزە، کە وەک ڤوبار خوینی ئێو کەسانە دەپژینیت کە دژمنی میسر.

لەکاتیکیدا "هورم هب" سەربازەکانی خۆی هانی مەشقکردن دەدا و ئێو کێوی کە لەتەنیشتیەو بەسەر هیزی سەربازی "هاتی" دا سەرکەوت ناوی "کیوی سەرکەوتنی" لینا، چەند پەيامنیریکی ئارد بۆ "غەزە" و لەهەموو ئێو پەيامانە ی بۆی ئاردبون پێی دەوتن بەرگری بکەن.... بەرگری بکەن، چونکە دەیانزانی هەرکاتیک "غەزە" خۆڤاگری نەکات و بکەوێتە ژێردەستی هیزە سەربازەکانی "هاتی" و "ئازیرۆ" و، ئێوا چیتەر ئێو پایگایەکی بەهیز و دلنای نابیت بۆ هیژش بردنە سەر ولاتی سوریا.

"هورم هب" چەند کاربەدەستیکی دەستنیشان کرد کە لەنیو سەربازەکانی خۆیدا باسی سوریا یان بۆ بکەن و پێیان بڵێن ئێوەندە زێڤ و زیو لەسوریا دا هەیه کە ئەگەر هەر لەشکریکی بیانی بجیتە ناو سوریاو، ئێوا هەر سەربازیک بەکێشانە ی خۆی دەتوانیت زێڤو زیو بەدەست بهێنیت، بەتایبەت یەکیک لەوشتانە ی کە کاربەدەستەکانی "هورم هب" باسیان دەکرد ژنەکانی پەرستگای "عەشتار" ی سوریا بوو.

لەبارە یەو دەیانوت کە پەرستگای "عەشتار" ی شارەکانی سوریا پەرە لە ژنی لاو جوان کە هاویشیوەیان لەمیسر و هیچ شوێنێکی تردا بەدی ناکریت و ئەم ژنانە پیشکەشی ئێو کراون کە تەنھا خزمەتی "عەشتار" بکەن و خۆیان بخەنە بەردەست پیاوانەو، بەتایبەت پیاوێکی میسر. بۆئەوێ لەگەڵیاندا ڤابوین، چونکە ژنەکانی پەرستگای "عەشتار" هەر جارێک لەگەڵ پیاویکی میسریدا ڤابوین، وا هەست دەکەن کە "عەشتار" خۆشەبەتی جاویدانی پی بەخشیون.

پوژتیکیان پییاویک له بیابانه وه هات و له برسی و تینواندا هیژی له بهر برابوو خوی کرد به ئۆردوگاکی ئیمه دا و سه ربازه میسریه کانیش ده ستگیریان کرد، به لام نه و تی: ده بیئت هه ر ئیستا چاوی به "هورم هب" بکه ویت.

سه ربازه کانیش ده موده ست کردیانه گالته چاری خویان، به لام له دوا ییدا ناچاربون به "هورم هب" بلین که نه و پیاه دهیه ویت چاوی پیت بکه ویت.

"هورم هب" سه ر له ئیواره که ی پیشوازی له و پیاه کردو نه و پیاههش که جلیکی "سریان" له بهر دابوو له بهر ده م "هورم هب" دا کړنوشی بردو ده وای نه وه دهستی خسته سه ر چاوی وه که نه وه ی چاوی ئیشی هه بیئت.

"هورم هب" لیی پرسی: ئایا هیچ میرو له یه که توی گه ستوه. پیاویش تی: به لی نه ی "هورم هب"، "ئاودزه که" ⁴¹ "یک منی گه ستوه... منیش سه رم له م قسه یه سوپما، چونکه "ئاودزه که" هیچ که سی که ناگه زیت، به لام نه و پیاه تی: له سو ریادا ده جوړ "ئاودزه که" هیه و هه موشیان ژه هراوین.

"هورم هب" تی: سلوت لی بیئت نه ی پیای خوپاگر و ئازا و دلیر، پوتر قسه بکه، چونکه نه و پیاهه ی که ده بیینی، پزیشکه و وه که گیانه وه ره کان ناتوانیت له وه تیگات ئیمه چی ده لین.

پیاویش له وه لامی "هورم هب" دا تی: گه وره م هورم هب "یونجه" خوی پیادا کرد. کاتیک من گویم له م قسانه بوو، تیگه شتم که نه و یه کیکه له سیخوره کانی "هورم هب" و به هیما قسه ی له گه ئدا ده کات.

"هورم هب" کاتیک گو ی له م قسه یه بوو له چادره که ی پوشته دهر وه و فره مانی دا که له سه ر کیوی سه ر که وتن ئاگریک هه لگیر سینن.

زوری نه خایاند که ئاگر که لیکی تر له سه ر کیو و ته پۆلکه کان تا سنوری میسر دهر که وتن و من تیگه شتم که فره مانده ی له شکری "میسر" له پری نه و ئاگر وه، په یامیکی نارد بو "تانیس" و نه و په یامهش نه وه بوو که که شتی جهنگیه کانی میسر

⁴¹ ئاودزه که: میرو له یه که له جوړی "کولله" و رهنگی قاعوی هیه و بیکانی ددانیکی تیژی هیه و که له ژر زمویدا چال بهو ددانانه ده که نیت و زیان بهریشکی گیاکان ده که یه نیت..... سه ر چاوه "فره هنگی عه مید". وهرگیر.

لە "تانیس" ۋە بەكەنە پى و بەرەو "غەزە" بېرۇن بۆلەۋەى لەگەل ھىزى دەريايى
سوريادا بچەنگىن.

بەيانى پۇژى دەۋايى "ھورم ھب" فەرمانى دا فو بە بوقەكاندا بكن و ئۇردوگاكيان
كۆكرەۋە و لەشكرى مىسر لەكاتىكدا كە گالىسكەكان لەپىشيانەۋە دەپۇشتن، پىگاي
سنورى سوريان گرتە بەر، من نەمدەزانى كە "ھورم ھب" بەچ ھىۋايەك دەيەۋىت
لەدەشتىكى تەخت و بى بەرپەستدا لەگەل لەشكرى سەربازى "ھاتى" دا كە خاۋەش
گالىسكەى بەھىزى جەنگە بەشەر بىت.

سەربازەكان بەخۇشحالەۋە بەرەو سوريا بەپى كەۋتن، چونكە دەيانزانى لەۋىدا
دەستكەۋتى زۇر بەدەست دەھىنن و لەگەل ژنە جوانەكانى پەرسىگاي "عەشتار" دا
پادەبويىن. منىش سواری كەژاۋەكەى خۇم بوم و لەدۋاي لەشكرى مىسرەۋە كەۋتمە
پى و كىۋى سەركەۋتن و ئىسقانى كوزراۋەكانى "ھاتى" و مىسر كە برايانە تىكىلى
يەكتى بوبون لەدۋاي خۇمانەۋە بەجى ھىشت.

نزیک بونهوهی هیزه‌کانی هورم هب "له‌غه‌زه" هاوکات بوو له‌گه‌ل گه‌شتنی وهرزی "سه‌رما". کاتیڅ له‌شکری "هاتی" بیڼی "هورم هب" ده‌یه‌و‌یت بچیته ناو "غه‌زه" وه به‌خیرایی به‌ره‌یه‌کی له‌نزیک "غه‌زه" وه دروست کرد، بو‌ئوه‌ی پ‌ی له "هورم هب" بگری‌ت و له‌شکری "هاتی" یش ده‌یزانی له‌به‌رنه‌وه‌ی له‌به‌رده‌م "غه‌زه" دا ده‌شتیکی فراوان هه‌یه، به‌گالیسکه‌کانی له‌ماوه‌یه‌کی کورتدا هیزی سهربازی میسر له‌ناو ده‌بات. به‌ه‌وی گه‌شتنی وهرزی "زستان" له‌شکری "هاتی" ناچاربوو بو‌داین کردنی ئالیک بو‌ئسپه‌کانیان "ئالف" له‌سه‌وداگه‌ره‌کانی سو‌ریا بک‌رن و دوا‌ی ئه‌وه‌ی ئالیکیان دا به‌ئسپه‌کانیان، ئه‌سپه‌کانیان نه‌خوش که‌وتن و پاشه‌پ‌وکانیان په‌نگیکی سه‌وز و شل بو‌ویه‌وه و زو‌ریکیش له‌ئسپه‌کان تو‌پین، بو‌یه گالیسکه‌کانی "هاتی" و له‌شکری سو‌ریا "له‌شکری ئازیرو پادشای سو‌ریا" بی‌ئسپ مانه‌وه.

له‌شکری "هاتی" و سو‌ریا نه‌یان‌توانی سود له‌گالیسکه‌کانی خو‌یان وهرگرن بو‌ئوه‌ی پ‌ی له "هورم هب" بگرن و "هورم هب" یش که له‌پ‌وی گالیسکه‌وه له‌دو‌ژمن باشت‌ر بوو، زو‌ر به‌زویی گالیسکه‌کانی ئه‌وانی له‌ناو برد و دوا‌ی ئه‌وه‌ش سه‌رقالی له‌ناو‌بردنی هیزی پیاده‌ی "هاتی" و سو‌ریا بوو، بو‌یه له‌به‌رده‌م "غه‌زه" شدا شکستی پ‌ی هی‌نان.

زو‌ریک له‌سهربازه‌کانی "هاتی" و سو‌ری و میسری له‌و جه‌نگه‌دا به‌کوش‌ت دران و لاشه‌کانیان له‌سه‌ر زه‌وی مانه‌وه، بو‌یه دوا‌ی ئه‌و جه‌نگه ئه‌و ده‌شته‌یان به‌ناوی "ده‌شتی ئیسقان" ه‌کان بانگ ده‌کرد.

کاتیڅ هیزی سهربازی "هاتی" و سو‌ریا له‌به‌رده‌م شاری "غه‌زه" دا شکستی هی‌نا و "هورم هب" نو‌ردوگاکیانی تالان کرد، فه‌رمانی دا که هه‌رچی ئالیکی ئه‌و نو‌ردوگایه هه‌یه بیسوتینن، بو‌ئوه‌ی ئه‌م ئالیکه نه‌دن به‌ئسپه‌کانی خو‌یان، ئه‌وکات تیگه‌شتم ئه‌و ئالیکه‌ی که له‌شکری سو‌ریا و "هاتی" له‌سه‌وداگه‌ره‌کانیان ک‌ریبو، ژه‌هراوی کرابوو، ژه‌هریان تیگه‌لی ئالفه‌که کردبوو.

هیشتا من نه‌مه‌دزانی که "هورم هب" به‌چ فی‌ل‌یک توانی ئالف فروشه‌کانی سو‌ریا هانی ئه‌وه بدات که ئالفی وشک و ژه‌هراوی بفروشن به‌سهربازه‌کانی سو‌ریا و "هاتی"، بو‌ئوه‌ی ئه‌سپه‌کانیان له‌ناو بچن و گالیسکه‌کانیان بی‌ئسپ بمیننه‌وه.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی سهربازه‌کانی دو‌ژمن له‌به‌رده‌م "غه‌زه" دا شکستیان هی‌نا "هورم هب" ویستی پ‌رواته ناو "غه‌زه" که له‌که‌نار ده‌ریا و له‌نگه‌رگادایه.

لههه مان ئهوکاته دا هیژی دهریایی میسر که له "تانیس" وه کهوتبونه پری، به بارودوخیکی خراپه وه خویان کرد به "غهزه" دا. چونکه کهشتیه جهنگیهکانی "میسر" دواى ئه وهی نزیکى "غهزه" بونه وه ناچاربون له گهل کهشتیه جهنگیهکانی هاتی و سوریادا بجهنگین، بۆئه وهی ریگا بوخویان بکه نه وه. دواى ئه م شهره کۆمه لیک له کهشتیه میسریه کان نوقم بون و کهشتیهکانی تریش ویستیان زوتر خویان بگهیه نه نه لهنگه رگای "غهزه" بۆئه وهی خویان له هیرشى کهشتیهکانی دوژمن بیاریزن، به لام فهمرماندهی سهربازی لهنگه رگای "غهزه" لهنگه رگا کهی به پرویاندانه کرده وه و وتی: من نازام ئایا ئیوه میسرین یان بۆئه وهی فریومان بدن لاسایی هیما جهنگیهکانی میسرتان کردووه ته وه.

فهمرماندهی شارى "غهزه" که فهمرمانه وایی سنوری لهنگه رگاشی ده کرد، به پرا دهیه که گومانای بوو که بگره دهروازهی شاریشی به پوی "هورم هب" دا نه کرده وه، بۆیه "هورم هب" ناچاربوو بۆماوهی پۆژیک له پشت حهساری شاره وه پراوه ستیت، بۆئه وهی فهمرماندهی پایگا سهربازیهکانی "غهزه" پئی پیبدهن بجیتته ناوه وه و دواى ئه وهی ئه وه فهمرماندهیه رازی بوو له سه ره ئه وهی "هورم هب" بیته ناوه وه، وتی: ئه وه ده بیئت لهشکره کهی خوی له ده ره وهی شاردا پابگریت و ته نها خوی بیته ناو شاره وه، و دواى لیكۆلینه وهیه کی دریژ بوی ده رکه وت که ئه وه "هورم هب" ه، ئه وکات رازی بوو له سه ره ئه وهی سه ربازه کانیشی بیته ناو شاره وه.

ئه و پۆژیهی دهروازهکانی شارى خۆپاگری "غهزه" به پوی "هورم هب" دا کرایه وه و خوی کرد به ناو ئه و شاره دا، له ئیستای میسر دا به بۆنه ی ئه و پۆژه وه، پۆژیک ده کریت به جهژن که تابیعته به "سخ مت" ی خودای جهنگ و له م پۆژه دا منداله میسریه کان به گورزی دارین و نیژه ی قامیشی، له گهل یه کتر دا به شهر دین و خویان به یاری جهنگی "غهزه" وه سه رقال ده کن.

بیگومان، هه رگیز شاریکی وه ک شارى "غهزه" له بهرده م دژمنه کهیدا به وشیه وه خوی رانه گرتووه و هیچ سوپاسالاریکی جهنگیش له شاریک گه مارۆ بدریت، وه ک سوپاسالاری "غهزه" ناتوانیت له بهرامبه ر دوژمندا خوی پاگریت.

بۆیه به پیویستی ده زانم که من ناوی ئه م فهمرماندهیه له م سه رگوزه شته یه دا بنوسم، چونکه کاتیك من بالویزی میسر بوم و له گهل "نازیرو" په یمانی ناشتیم مۆر کرد، ئه و

پئی پینه دام له پئی بهروازهوه بپۆمه ناو ئه و شارهوه، به لکو منی به سه به ته یه که وه به ست و به پهت رایکی شامه سه ر دیواری چه ساری شار و له ویوه چومه ناو ئه و شارهوه.

ئه م پیاوه ناوی "روژو" بوو و سه ربازه کانی به ناوی "سه ره گا" بانگیان ده کرد، چونکه له پوی جهسته ییشه وه له "گا" یه کی نێرده چوو، له پوی پۆحیهت و په وشتیشه وه من هیچ پیاویکم وه "روژو" نه بینیه که به دگومان و ئینکار بیته.

له پوژده دا پازی بوو "هورم هب" بیته ناو شاره وه، سه ره پای ئه وه ی ئه وه ئاشکرابوو که "هورم هب" سوپا سالاری میسه ره له بیابانی "سینا" دا شکستی به سوپای "هاتی" هیناوه له شکری "هاتی" و سوریای له به رامبه رشاری "غه زه" دا تیك و پیک دا، سه ره پای ئه وه ش نهیده ویست پئی به سه ربازه کانی "هورم هب" بدات بیته ناو شاره وه و ده یوت له وانه یه ئه مانه سه ربازه کانی سوریای "هاتی" بن که جلی سه ربازه کانی میسریان له به رکروه.

دوای ئه وه ی سه ربازه کانی میسه ر چونه ناو شاری "غه زه" وه، هه موویان خۆشحال بون بئ له "روژو"، چونکه ئه و پیاوه بۆماوه ی چه ند سالی که له ناو ئه و شاره دا که مارۆ درابوو، که رچی له ژیر فه رمانی "هورم هب" دا بوو، به لام به وه راهاتیوو که له باره گای فه رمانه یی خۆیدا سه رکرده ی په ها بیته و هیچ که سیك فه رمانی به سه ردا نه دات، به لام هاتنی "هورم هب" ده بووه ریکر له به رده م ئه وه ی که ئه و بتوانیت له ناینده دا بیته وه ی که سیك فه رمانه ی بیته فه رمان په وایی بکات.

من له ویا وه په دام که "روژو" ی ناسراو به "سه ره گا" تارا ده یه ک شیت بوو و زۆریش ئینکار بوو، به لام بئ ئه و شیتی و ئینکاریه ی نهیده توانی بۆماوه ی چه ند سالیك له به رامبه ر هیرشه سه ربازه کانی "هاتی" و سوریادا خۆی رابگریته و شاری غه زه له ده ست نه دات.

"پوژو" ی سه ره گا پێشینه ی جهنگی ئه وتۆی نه بوو که شایه نی ستایش بیته و له به رئه وه ش کردیان به فه رمانه ی پایگا سه ربازه کانی "غه زه" بۆئه وه ی له "میسر" دوری بخرنه وه، بۆئه وه ی خۆیان له ئینکاری و شیتیه کانی رزگار بکه ن، چونکه "غه زه" یه کیک بوو له و خالانه که کاتیک که سیك ده ردیه سه ری بۆ دروست بکردنایه و بیانویستایه له میسه ر دوری بخرنه وه ده یاننارد بۆ "غه زه". به لام دوای ئه وه ی "نازیرو"

له سوریا دا شوپشی بهرپاگرد "غهزه" بهرنگاری له خوی کرد، ناشکرا بوو که "روژو" جهنگاوهریکی شایسته یه و گومانی تیدا نیه نهگهر "غهزه" خاوه نی هساریکی بهرز نه بوايه "روژو" نهیده توانی بهرگری تیدا بکات.

هساری "غهزه" به بهرده گهلیکی گه وره دروست کرابوو دهیانوت هم هساره له سهرده مانیکی زور کوندا دیوه کان دروستیان کردوو، بگره سهر بازه کانی "هاتی" که هموو قه لایه کیان ویران دهکرد و دهستیان به سهردا دهگرت، نه یانتوانی زالبین به سهره شو هساره دا، به لام له بهرته وهی له شکری "هاتی" هه لگری هونه ره جهنگیه کان بوو، توانی کونیک بکاته ژیری یه کیك له مناره کانی هساره وه و بیروخینیت.

"غهزه" پیش ته وهی گه مارو دانه کی دهست پیبکات، له دوو شار پیک هاتبوو، یه کیکیان شاری کون، که له ناو هساردا بوو، نه ویتریان شاری نوی که له دهره وهی هسار بوو.

کاتیک شوپشی "نازیرو" دهستی پیکرد "روژو" فرمانی دا شاری تازه که دهکه ویتته دهره وهی هساره وه ویران بکن، شو بو پاراستنی بهرته وندی سهربازی خوی شو فرمانی دهکرد، چونکه له و کاته دا، هیشتا "نازیرو" بیرى له داگیرکردنی "غهزه" نه کردبویه وه، به لکو بوته وهی ناکوکی بخاته نیوان خوی و پاوژکاره کانی وه شو فرمانی دهرکرد.

پاوژکاره کانی وتبویان: شاری نوی که دهکه ویتته دهره وهی هساره وه، له وانه یه یه که مین ناوچه ی بهرگریکاری نیمه بیت، به لام "روژو" بوته وهی ناکوکی بخاته نیوان خوی و نه وانه وه، فرمانی ویرانکردنی ته وشاره ی دهرکرد.

دانیشتوانی شار کاتیک بیستیان "روژو" فرمانی دهرکردوو ماله کانیان ویران بکات و شاری نوی له ناو بیات پاپه رین و داوای هاوکاریان له "نازیرو" کرد، به لام پیش ته وهی "نازیرو" به هانایانه وه بیت "روژو" قبری خسته هموو دانیشتوانی شاری نویوه هم ریگریه ش له شوپشی خه لکی، نه ونده بیبه زه بیانه بوو که تاکوتایی جهنگی "غهزه" هیچ که سیك نهیده ویرا سهرپیچی له فرمانی "روژو" ی سهره گا بکات.

هیچ کهس نهیده زانی به چ شیوه یه که رهفتار له گه ل "روژو" دا بکات، نه گهر یه کیك له سهر بازه کانی دورژمن، چه کی خوی بدایه به دهسته وه و بیوتایه به "روژو" لیم ببوره و له سیدارهم مده، له مکاته دا "روژو" هاواری دهکرد هم پیاوه بکوژن، چونکه له باتی

ئەوێ پەنا بۆ دادپەرورەریەکانم ببات پەنای بۆ بەزەیییم بردوو و ئەم بابەتەش ئەو دەسەلمیشتێکە مەن بەکەسیکی دادپەرور نازانی.

بەلام ئەگەر سەربازێک خۆی بدایە بەدەستەو، بەلام داوای بەزەیی لێ نەکردایە "روژو" دەیوت ئەم پیاوێش لەسێدارە بدەن چونکە بێشەرمی لەبەرامبەر مندا کردووە بەهیچ دەزانی.

کاتیکی ژن و منداڵەکان دەهاتن بۆ لای و بەدەم گریانەو داوای ئەوێان لێدەکرد کە لەهاوسەر و باوکانیان کە سەربازانی سوریا بون ببوریت، "روژو" دەیوت ئەمانە لەسێدارە بدەن، چونکە ئەمانە نازان هەروەک چۆن هیچ گۆرانکاریەک لەفەرمانی ئاسمان بەسەر زەویدا ناکریت، فەرمانی منیش لەبەرامبەر ئەو سریانیاوەی دژی میسر پەرپەریون ناگۆریت.

هیچ کەسیک نەیدەزانی بەچ شیوەیەک پەفتار لەگەڵ ئەو پیاوێدا بکات و بەچ شیوەیەک قەسە لەگەڵدا بکات کە لێی ناپازێ نەبیت، ئەویش هەموو قەسەکی بەشیوەیەکی لێک دەدایەو کە وەک بلیی ویستبێتیان جێو سوکایەتی پێ بکەن، یان بیانەوێت فریوی بدەن و بەپێچەوانەی فەرمانەکانی ئەو پەفتار بکەن.

خەلکی تەنها لەشتیکی ئەو دُنیا بون، ئەو شتەش ئەوێ کاتیکی فەرمانیکی دەرکردایە دەبیت بێ ئەملاولا جێبەجێ بکری و هیچ بیانویەک بۆ جێبەجێ نەکردنی پەسەند نەدەکرد.

شاری "غەزە" لەسەرتادا لەلایەن "نازیرو" پادشای "ئامورو" کە داوای ئەوێ شوێشی دژی میسر بەرپاکرد، بوبە پادشای سەرتاسەر سوریا و سوریای لەچنگی میسر دەرکێشا و داوای ئەوێ هێرشێ کردە سەر "غەزە". بەلام هێرشێ "نازیرو" بۆ "غەزە" بە بەراورد بەهێرشێ لەشکری "هاتی" وەک یاری منداڵانە دەهاتە بەرچاو، چونکە لەشکری "هاتی" شەو و ڕۆژ ماددە ناگیرەکان و گۆزە پڕ لەماری ژەهراوی و لاشە کۆژاو و دیلە میسریەکانیان هەڵدەدایە ناو شارەکیانەو و دیلەکانیش کاتیکی بەر زەوی دەکەوتن یەكسەر دەمردن، ئەمەش لەحاله‌تیکیدا کە بەر دیواری حەسار نەکەوتایەن و بەئیسقانی تیکشاووە نەکەوتنایەتە بن دیوارەکانەو.

کاتیکی ئێمە چوینە ناو شاری "غەزە" وە مالتیک نەدەبینی کە بنمیچی پێو بیت، چونکە بەردباران و مادە ناگریەکان بنمیچی تەواوی مالتەکانی وێرانکردبو و

سوتاندېۋىنى ۋە ھەندىك لەدانىشتۋانى ئەۋ شارە لەژىر زەۋىدا دەژيان ۋە ئەۋ جۆرە كەسانەش لە ژن ۋە پىرەمىردە لاۋازەكان پىكەدەھاتن كە سالھايە تىرى سكى خۇيان نانيان نەخواردوۋە.

"روژو" نۆڭەنكردنەۋەى ھەسارى ھارى لەسەرتاى گەماپۇكەۋە سىپارد بەتەۋاۋى پىاو ۋە مندالە نىرەكانى ئەۋ شارە، لەھەر دە پىاو ۋە مندال نۆ كەسىيان مردن. دانىشتۋانى ئەۋ بەشە شارەى كە بەزىندۋى مابونەۋە، كاتىك چاۋيان پىمان كەوت لەباتى ئەۋەى خۇشخالى خۇيان دەربېن جىنۋيان پىدەداين ۋە خۇليان دەكرد بەسەر خۇياندا.

"ھورم ھب" وتى: گەنم ۋە گۇشتيان پىدەن، بەلام ئەم خواردنە بوبەھۋى ئەۋەى ھەندىكيان بەھۋى ئەۋەى تىر نانيان خوارد، مردن، چونكە گەدەيان سالھايە بەخواردنى كەم راھاتىۋو ۋە نەيدەتۋانى بەرگەى خواردنىكى زۆر بگىرت.

من ھەز دەكەم بلىم، ئەۋ پۇژەى چۈينە ناۋ شارى "غەزە" ۋە، ئەۋ شارەمان بەچ شىۋەيەك بىنى، من بىنىم پىستى مۇۋ بەدىۋارەكانەۋە ھەلۋاسراۋە ۋە بەشىۋەيەك بۇنى لاشەكانى ئەۋ شارە دەھات، كاتىك ئىمە بەنىۋو شاردا پىمان دەكرد، لوتى خۇمان گىرتىۋو.

ئەۋ لاشانەش سەربازەكانى "ھاتى" لەدەرەۋە ھەليان دەدايە ناۋ شارەۋە، بۇئەۋەى سەربازە بەرگىرى كارەكانى ئەۋ شارە بەبۇگەنى لاشەى مردوۋەكان بىزار بكن، يان ئەۋەى بىيئە ھۋى ئەۋەى سەربازە بەرگىركارەكان توشى نەخۇشى بكن ۋە بمرن.

من ھەز دەكەم بلىم لەۋ پۇژەدا، يەكىك لەپۇژە سەركەۋتتە مەزەكانى "مىسر" ە، بەلام خۇشخال نەبوم، چونكە بىنىم ئەۋ سەركەۋتتە بە ئازارو پەنج ۋە بەدبەختىگەلىكى مەزن بەدى ھاتوۋە، كە ھاۋشىۋەى ئەۋ بەدبەختىە بونى نىە.

سەربازەكانى "روژو" ى سەرەگا، كە بەرگىركارو خۇپاگرى شاربون، لاۋازى لاشەيان مۇۋقى دەتۇقاند، بگرە مردوۋە ۋە شىكبوۋەكانى مردوۋخانەكانىش دۋاى نەشتەرگەرى ۋە مۇمياكردن لەۋان قەلەۋتر ۋە جۋانتربون.

دەست ۋە پىيان بەھۋى چەرمەسەرى بەردەۋام ۋە برسەيتى ۋە لىدانىيان بەقامچى "ژورو" درىژ بوبو، ھەرۋەھا پەراسۋى سەربازەكان دەپەپىبوۋ ۋە لەسەر ئەژنۇيان

دومه لیکي مه زنی دره کړدېوو که من دهمزانی به هوځی نان نه خوار د نه ووهو نه و دومه له له سهر نه ژنویان دروست بووه.

هیچ سهر بازي کم نه بیني که بتوانیت بهرېک و راستی پي بکات، له بهر نه ووهی هه موویان کوم و چاویان قول بېوو، کاتیک ته ماشایان ده کړدین، نیمه لیان ده ترساین، چونکه وهک بللی ناژه لگه لیکي درنده ته ماشامان ده کهن.

کاتیک "هورم هب" یان بیني به ده ستيکی لاوز و بازوی بیېزه وه، نيزه کانی خویان بهر ز کړده وه و دهنگیکی وهک ناله له ده میانه وه ده هاته دهر و ده یانوت "به رنگاری بکهن".

سهر بازه به د به خته کانیش نه و نه ده هم پاسپاردهی "هورم هب" له فرمانده کانی خویانه وه بیستېوو "به رگری بکهن" نه یانده توانی قسه یه کی تر بکهن و قسه یه کی تر له پوځیاندا نه ده هاته بون که له پي زما نیانه وه دهری بېرن.

کاتیک "هورم هب" بیني سهر بازه کانی "غزه" به هوځی جهنگ و به رنگاری دریڅایه نیان به وشي و هیان لیها تووه، پیی وتن: چیت له مه و دوا کاتی حوانه وه و ناسوده یی نیویه و بخون و بخونه وه و بخون تاته و کاته ی ماندویه تی له له شتاندان نامینیت و هیزی له ده ستيچوتان بو بگه پیته وه، دواي نه وه یه کسر گوشتی تازه و ناوچو به نیو سهر بازه کاند دابه ش کرا.

"هورم هب" به ده ستي خوی ملوانکه یه کی زیړی کړده ملی هریهک له و سهر بازانه و دیله کانی سوریای به سهر یاندا دابه ش کړد. به لام سهر بازه کان به هوځی لاوزی له پاده به دهر و ماندویه تیه وه نه یانده توانی دیله کان نمایشی فروشتن بکهن، له باتی نه وه به لاسایی کړدنه ووهی سهر بازه کانی "هاتی" ده ستیان کړد به نه شکه نجه دانیان، چونکه له سهر دهمی گه ماروی دریڅایه نیاندا، سهر بازه میسریه کان له "غزه" دا له سهر بازه کانی "هاتی" وه هندیک شت فیروبیون که یه کیک له و شتانه، به زیندوی پیست که ندنی ژن و پیاهو کان و هلواسینیان به دیواردا بوو.

کاتیک لیان پرسین، بوچی ژنه کانی سوریا نه شکه نجه ده دن و له باتی هم کارانه بوچی نایان فروشن؟

لەۋەلامدا وتيان: ھىچ جىياۋازىيەك لەنيۋان ژن و پياۋى سىريانىدا نىيە، ھەركامىكىمان دەست بىكەيىت دەيىت بەئەشكەنچەۋە بىيانكوژىن، بۆئەۋەي تۆلەي خۇمانيان لى بىكەينەۋە.

"ھورم ھب"ملوانكەيەكى ئالتون بەخشىل پزاۋە و قامچىيەكى ئالتونى دا بە دەستى سەرگاۋە ۋە سەربازانەي كە لەگەل ئەودا ھاتنە ناۋ"غەزە"ۋە وت: كە بەشانازى "روژو"ى سەرگاۋە پىكەۋە ھاۋار بىكەن و ھەموويان بەخۇشى و شانازىي ئەۋەۋە ھاۋاريان كُرد، چونكە كاتىك خۇيان كُرد بەشاردا تىگەشتن كە ئەۋ پياۋە لەپىناۋ پاراستنى"غەزە"دا چ ھەول و قوربانىيەكى داۋە. بەلام دۋاي ئەۋەي ھاۋارى سەربازەكان خامۇش بوۋ"روژو"بە"ھورم ھب"ى وت: مەگەر تۆۋادەزانى من ئەسپم كە ھەۋسارت كُردۈۋەتە سەرم و ئەۋ قامچىيە پىداۋم؟ ئايا ئالتونى پاكە؟ يان زىپرى سىريانىيە؟ ئەگەر زىپرى سىريانىيىت، لە دە بەشى نۆ بەشى مسە.

"ھورم ھب"سەرى لەۋ قەسەيە سوپ ئەما، لەبەرئەۋەي دەيزانى كە لايەنى پۇخى و پەۋشتى ئەۋ پياۋە بەچ شىۋەيەكە، بۆيە ئەۋ دۇنيايىيەي پى بەخشى كە ئەۋ قامچىيە بەتالى زىپرى خام مىسىرى چىراۋە.

سەرەگاش بەتۈپەيىيەۋە وتى: "ھورم ھب"سەربازەكانى خۇت لەم شارە بىەرە دەرەۋە، چونكە ئەمانە دەنگە دەنگ دەنيئەۋە و ناھيئەن من بخەۋم، لەكاتىكدا لەكاتى گەرمارۇكەدا، سەرەپاي ئەۋەي بەبەردەۋامى دەنگى لىدانى"قۇچ"و دەنگى بەردە باران و ئاگر بەرگويىم بەكەۋت، بەلام بەئاسۋەيى دەخەۋتم...ئەگەر سەربازەكانى خۇت لەمشارە نەبەيتە دەرەۋە و بىنە مايەي خەۋ پەۋاندەنم، ناچارم فەرمان بەسەربازەكانى خۇم بدەم كە تەۋاۋى سەربازەكانت بكوژن.

سەرەگا راستى دەكُرد، چونكە ئەۋپياۋەي بۇماۋەي چەند سالىكە شەۋ و پۇژ لەجەنگدا بەئاسۋەيى دەخەۋت، نەيدەتۋانى بخەۋىت و بەبەردەۋامى بىرى لاي خەزىنەي كەرەستەي چەكە سەربازىيەكانى بوۋ و پۇژىكيان ھات بۇلاي"ھورم ھب"و بەلىبوردەيىيەۋە وتى:

"ھورم ھب"تۆ فەرماندەي مىسر و سەرکُردەي منى، بۆيە داۋات لىدەكەم تەمىم بىكەيت، چونكە من شايستەي سزادانم.

"ھورم ھب"وتى: بۇچى تۆ شايستەي سزادانىت؟

سەرەگا وتی: لەبەرئەوێ بەشێك لەو كەرەستە چەكانەى بەمن سپێدرابوو، دەبێت بەبێ كەموزیاد بیدەمەوێ دەستى فیرعەون، نازانم چیم كردووە، ئەگەر پاپیڕۆسەكانم بمایا، دەمتوانى تیبگەم لەوێ چیم لێكردون، بەلام پاپیڕۆسەكانم بەهۆى ناگەرەو لەناو چۆن و لەوكاتەوێ ناتوانم بخەوم یادەوێ خۆم لەدەست داوێ و تەنھا ئەوێ دەزانم كە ژمیریاری هەموو ئەوشتانەى بەمن سپێدراوێ تەواوێ و تەنھا نازانم چیم كردووە لەچوارسەد پالۆ"ی و لاخ كە لەگەنجینەكەدا بوو و ئاگادارى ئەوێشم كە ئەم پالوانە بەكار نەهێنراون، لەبەرئەوێ لەبرساندا هەموو و لاخەكانمان خواردوێ و هیچ گویدریژێك لەشاردا نەبوو بۆئەوێ بەهۆیانە سود لەم پالوانە وەرگیرێ.

ئێستا تۆ ئەى "هورم هب" بەهۆى ئەم كەمتەرخەمى و بیئاگاییمەوێ، لەبەرامبەر سەربازەكاندا بەقامچى لێم بدە، بۆئەوێ تەمى بكرێم و بزێم كە هەرگیز ناتوانم بگەمە خزمەتى فیرعەون، لەبەرئەوێ سامانى سەربازى فیرعەون كە بەمن سپێدرابوو بەفێرۆ چووێ.

"هورم هب" وتی: تۆ لەو پڕەوێ هێچ نیگەرێمە، چونكە من چوارسەد پالۆ لەگەنجینەى لەشكرەكەى خۆم پێدەدەم بۆئەوێ بیانخەیتە ناو گەنجینەكەتەرێ و هێچ كەم و كورتێك لەژمیریاری گەنجینەكەتەدا نەبێت. بەلام سەرەگا پەسەندى نەكردو وتی: تۆ دەتەوێت فریوێم بدەیت و پالۆى و لاخى لەشكرەكەى خۆت بەمن بسپێرى، بۆئەوێ لەبەردەم فیرعەوندا باشتەر بتوانى بەوێ تاوانبارم بكەیت كە كەرەستەى جەنگى لەشكرەكەم بەفێرۆداوێ. من ئەم كارە ناكەم و فریوى تۆ ناخۆم، دزانم كە تۆ ئیرەى بەمن دەبەیت و دەتەوێت ببیتە فەرمانرەوای "غەزە" و جینگەكەى من بگریتەوێ. ئێستاش من گومانى ئەوێ دەكەم كە تۆ فەرمانت بە سەربازەكانى خۆت داوێ پالۆى و لاخەكانى من لەگەنجینەكەدا بدن، بۆئەوێ تۆ بتوانى لەلای فیرعەون بەكەمتەرخەم و دز تاوانبارم بكەیت، من ئەو پالوانەى تۆ دەتەوێت بەمنى بدەیت وەرناگرم و تا ئەوكاتەى پالۆەكانى خۆم نەدۆزەوێ لەم شارەدا دەست لەگەران و پشكنین هەلناگرم.

ئەم قسانەى "روژو" هورم هبى لەبەرامبەر بارودۆخى دەرونى سەرەگادا ترساندا و واھەستى كرد كە ئەو شێت بوو، بۆیە وتی: "روژو" باشە تۆ بۆ حەوانەوێ بگەڕێرەوێ

بۆ لای ژن و منداڵه کەت لەمیسر، چونکە من واھەست دەکەم کە گەمارۆی درێژخایەنی ئەم شارە و ئەو ئەرك و کارانەیی تۆ ئەنجامت داو، تۆی زۆر ماندوو کردییت.

"ھورم ھب" ئاگاداری ئەو نەبوو کە بەم قسانەیی، بە چ شیوەیەک سەرەگا لەو دنیادەکاتەو کە ئەو چاوی بپیووتە فەرمانپەرەیی "غەزە" بۆیە وتی: ژنی من ھەساری شارە و منداڵەکانیشم منارەکانی ئەم شارەیی، بۆیە من لیڤە ناپۆم، ئەگەر نەتوانم ئەم پالوانە بدۆزمەو، بە دەستی خۆم سەری ژن و منداڵەکانی خۆم دەبێم.

دوای ئەو "روژو" بێ ئەو "ھورم ھب" ئاگادار بکاتەو فەرمانی بە سەربازەکانی خۆیدا بەرپرسی گەنجینەیی سەربازی کە یەکیک بوو لە کەسە ئازا و دلێرەکانی "غەزە" و ھەک ئەوانی تر چەند سالیک لەو و پێش لە بەرامبەر دژمندا خۆپاگری کردوو، لە سێدار بدەن.

کاتیک "ھورم ھب" ئاگاداری ئەم پوداوە بوو ھات و وتی: بێ دودلی ئەم پیاوھ شیت بوو، بۆیە فەرمانی دا کە لە ژوریکدا بخەنە ژێر چاودێریو و نەھێلن لەو ژورە بێتە دەرەو و دوای ئەو بە منی وت: بێرۆ پشکنینیکی بۆ بکە و بزانی بە چ شیوەیەک دەتوانی چارەسەری بکەیت.

منیش پۆشتم و پشکنیم بۆ "روژو" کرد و گەپامەو و بە "ھورم ھب" م وت: بە ھۆی ئەو ھەلەمەیی لە سەری ئەم پیاوھدا کو بوو تەو توشی شیتی بوو، بۆ چارەسەرکردنی من دوو پێگام لە بەردەستدا، یەکەم ئەو یەکە تۆ لە گەڵ سەربازەکان لە شار بپۆنە دەرەو و "غەزە" بەو بسپیڤی، بۆ ئەو ئەو بتوانی ھەک رابردوو بە تەنھا فەرمانپەرەیی ئەم شارە بکات.

"ھورم ھب" وتی: من ناتوانم پێش گەشتنی ھیزی یاریدەدەری میسر بۆ ھێرەکردنە سەر سوریا ئەم شارە بە جێ بەھێم، چونکە ھەر ئەوکاتەیی لیڤە چومە دەرەو پێش ئەو ھیزی یاریدەدەر بگات، من شکست دەخۆم و تاکە پێگای ئارامی و ھێمنی و پاراستنی لە شکری من، ھەساری "غەزە" یە.

وتم: لە بەر ئەو ھۆی ناتوانی لەم شارە بپۆیتە دەرەو، بۆ چارەسەرکردنی سەرەگا، جگە لە کونکردنی سەری ھێچ پێگە چارەییەکی ترم بە دەستەو نەماو.

"ھورم ھب" وتی: من ناتوانم پیاویک کە نمونەیی قارەمانیەتی نەتەو ھۆی میسر، دوچاری ھەرەشەیی کونکردنی سەری بکەم، چونکە سەرەپای ئەو ھۆی لەوانەیی بەریت،

خودی منیش بەو تەوانبار دەکریم کە ئێرەیم بە ئازایەتی ئەو بردوو، هەر لەبەرئەوێش کەرەستەیی لەناو بردنی ئەوم فەرەهەم کردوو.

ئەو بوو من بۆ هیۆرکردنەوێ شیتی سەرەگا، بەچەند دەرمانیکی هیۆرکەر و چەند پیاویکی بەهێزەوێ پۆشتم بۆلای و بەپیاو بەهێزەکانم وت: بەتختەخەوێکەوێ بیبەستەو، بۆئەوێ بتوانم ئەم دەرمانەیی دەرخوارد بەدەم.

پیاوێکانیش سەرەگایان بەتختەخەوێکەوێ بەستەو و من بەلۆلەیک دەرمانەکەم کرد بەقورگیدا و دواي ئەوێ دەرمانە هیۆرکەرەکەم چوو ناو گەدەیی سەرەگاوە و کاری تیکرد، ئاگاداری ئەو بوم کە کەمێک هیۆر بویەو و پیتی وتم:

ئەو "هۆرم هب" هەچەقەلە کە لەبیابانەوێ خۆی کرد بەناو لەنگەرگای "غەزە" دا، بیرى منى بەشیوەیکە پەرت و بلاو کردوو کە من ئەوێ لەبیرچوو کە بۆلیم پۆزێکیان پیش ئەوێ "هۆرم هب" خۆی بکات بەم شارەدا سیخوپیکی هەرەشە ئامیزی سوریا م گرت و من ئەوم لەزیندانیک کە دەکەوێتە منارەیی قەلاو، زیندانی کردوو و دەمویست لەسێدارەیی بەدەم، بەلام بەهۆی هاتنی "هۆرم هب" و سەربازەکانی و پەرت و بلاو بونی بیر و هۆشی من، نەیانەییلا ئەو سەربازە لەسێدارە بەدەم، بەلام لەبەرئەوێ ئەو پیاوێ زۆر فیلبازە، ئیستا هاتەوێ بیرم کە لەوانەیی ئەو چوارسەد پالۆی و لاخەکانی منى دزییی... بڕۆ و بیهێنە بۆ لام، بۆئەوێ لیکۆلینەوێ لەگەڵدا بکەم و بزانم کە چی لەو پالوانە کردوو و لەکوێ شارەدونیەتەو، دواي ئەوێ ئاگاداری شوینی نەینی ئەو پالوانە بوم ئاسودە دەبم، ئەوکات خەوم لێدەکەوێت.

من سەرەتا وامدەزانی کە سەرەگا و پێنە دەکات، بەلام ئەو بەپادەیک لەسەر ئەو قسانەیی سوربوو کە من ناچار بوم بڕۆم ناو زیندانی ئەو منارەوێ و چاوم بەو سیخوێ بکەوێت، دواي ئەوێ بەرەو پوی ئەو منارەیی پۆشتم، ئاشکرا بوو کە کابرای زیندانی لەچینی خوارەوێ ئەو منارەییەدا زیندانی کراو و ئەویش زۆر تاریکە و بۆ چوێ ناو ئەو زیندانەو، دەبیست مەشخەلیک لەگەڵ خۆتدا ببەیت.

بۆیە مەشخەلیکم داگیرساند و خۆم کرد بەو زیندانەدا و ئاگاداری ئەو بووم پاسەوانی زیندا کەسیکی کوێر، و پێم وت: من هاتوم ئەو سیخوێ سوریا ییە کە پۆزێک پیش هاتنی "هۆرم هب" بۆ ئەم شارە دەستی ئێو کەوتوو لەم زیندانە بیهێنم دەرەو و بیبەم بۆ لای سەرەگا، بەلام کابرای کوێر لەهەمان کاتدا کەسیکی پیربوو،

ناوی بیست خودای میسری هیئایه زمان و سویندی بهه مویان خوارد که هیچ زیندانیک لیژدها نیه، چونکه کاتیک سیخوپرک دهگیریت یه کسەر بۆبه دهست هیئانی زانیاری و ئه وهیکه بۆچی هاتووو دهیه ویت چ هه والیک به دهست بهینیت، ئه شکه نجهی دهه و دواي ئه وهش له زینداندا به زنجیر دهیه به ستنه وه و وازی لیده هیئن تا ئه وکاتهی له برساندا ده مریت و لاشه ی ده بیته خوراکي مشکي ترسناکی ئه و زیندانه، چونکه هیچ خواردنیکیان شک نه ده برد بۆ ئه وهی بیده و به زیندانیه کان.

سه ره پای ئه وهی پیاوی نابینا سویندی به بیست خودای میسر خوارد که له زینداندا هیچ زیندانیه ک نیه، من له قسه کانیدا هه ستم به وه کرد که درۆم له گه لدا دهکات، چونکه پیاویکی راستگۆ پیویستی به وه نیه سویند به بیست خودا بخوات. بۆیه پیم وت: تۆ ده زانی که سه ره گا له وجۆره پیاوانیه ئه گهر بزانییت تۆ درۆ دهکیت، سه ره پای ئه وهی پیره میزد و کویری، پیستت ده مالییت، بۆیه باشتروایه راستیه که م پی بلاییت.

پیره میزد کاتیک زانی من فریوی قسه کانی ناخۆم، ئه وکات کپنوشی برد و وتی: ئه ی پیاوی مه زن که ناتوانم بتبینم، به لām به ده نگتدا ده زانم که خه لکی میسریت و ده سته لاتداری، به زه یت به مندا بیته وه و من به دادوهر مه سپیره، چونکه به دلناییه وه ده مکوژیت، من یه کیك له خزمه تکاره به وه فاکانی میسر بوم و ئیستاش هر خۆم به خزمه تکاری ده زانم و له کاتی گه مارۆدا ئه وکاته ی هیشتا خواردنیان به زیندانیه کان ده داو گه نچینه ی خواردنمان به وشیه وه یه که م نه بوو، من هه موو پۆژیک بۆ خزمه تکردنی میسر و فیرعه ون بریک له خواردنی زیندانیه کانم ده دزی، چونکه ده مزانی ئه وان تا برسیتر بن، ئه وا خزمه تیکی زیاترم به میسر و فیرعه ون کردوو.

به لām ئه م سیخوپره سریانیه که پۆژیک پیش هاتنی "هورم هب" دادوهری "غهزه" ده سته گیری کرد، زیندانیه کی ئاسایی نیه و زۆر زماندریژه، کاتیک قسه دهکات، قسه شیرینه کانی له گوینی مندا وه ک دهنگی بولبول و ابوو، ئه و پۆژه ی ئه ویان زیندانی کردو زیندانیه کانی بینی که گوشتی لاشه یان بووه ته خوراکي مشکه کان، لیی پرسیم ئه وانه بۆچی مردون؟

وتم: له به ره ئه وهی له مشاره دا خواردن نیه، ئیمه ناتوانین خواردن به زیندانیه کان بدهین، بۆیه ئه وانیش له برساندا ده مرن.

دەبیت تۆ ئەو بزانى لەبەرئەوێ من کوێرم، ناتوانم زیندانیەك بەزنجیر
بەستەمەو بەردەوام ئەو کاتانەى که کەسیك دەخریته زیندانەو، پیاوانى تر دین و
ئەو بەزنجیری مسین دەبەستەو و دەپۆن. بەلام دواى ئەوێ کابرای زیندانى بەسترا،
من دەتوانم زیندانەوانى خۆم بکەم. کاتیک ئەو سیخوڤە هات، بەوشیوەیە بوو که پیم
وتی، چەند پیاویك هاتن ئەویان بەزنجیر بەستەو دواى پۆشتنى ئەمانە، کابرای
زیندانى لەبارەى مەرگی زیندانیەکانى تر پرسىاری لیکردم. ئەو دواى ئەوێ بیستی
ئەمانە لەبرساندا مردون، پێى وتم: ئەگەرتۆ خواردنم پێ بەیت، هەلبەت بەشیوەیەك
که من لەبرساندا نەمرم و هیژم تیدا بمینیت، من لەروژی هاتنى "هورم هب" دا ئەوەندە
زیرت پێدەدەم که هیچ پیاویكى دەولەمەند لەسوریا دا بەئەندازەى تۆ ئالتونى نەبیت،
منیش کاتیک گویم لەم بەلێنەى ئەو بوو، زانیم که راست دەکات و بەلێنەکەى خۆى
بەجى دەهینیت، ئەو دەیوت سەرەپای ئەوێ ئەوەندە زیر و زیوت پێدەدەم که
نەتوانى هەلیانگری، بگرە چارەکانیشت چاک دەکەمەو، چونکه من پزیشکیك دەناسم
که لەچارەسەکردنى نەخۆشیەکاندا بۆ نمونە لەتیمارکردنى چاودا لەجیهاندا وینەى
نیە و ئەو چاوەى من که دەیبینی ئەو چاکى کردەو و دواى ئەوێ "هورم هب" خۆى
کرد بەم شارەدا، تۆش هەم دەولەمەند و هەم بینا دەبیت و دەتوانى مالتیک بوخۆت
دروست بکەیت و دە خزمەتکار، لەمالەکەى خۆتدا نیشتەجى بکەیت و لەشەو و
پۆژیکدا دەجار گوشتى قاز بخۆیت.

من دانیام ئەو لەبەرامبەر هەر ژەمیكد، بڕیکى زیاتر زیڤم دەداتى و هەموو پۆژیک
نان و ئاوم پێدەداو بۆ هەر ژەمە خواردنیک دەکەرەتى دەکەرەتى کەرەتى دە"دین"^{۴۲}
ئالتونى پێدەدام.

بەلام ئەو زوو زوو برسى دەبوو هەموو شەو و پۆژیک، چەندجاریک خواردنى لى
داوا دەکردم و منیش بەو کەرەستانەى که هەمبوو خواردنم بۆ نامادە دەکرد و پیم
دەدا، بۆیە ئەو پیاوێ تائىستا لەبەرامبەر نرخى ئەو خواردنەى من پیم داو، تا چەند

⁴² بڕۆ بۆ ھەراویزی ژمارە "۳۴" ى ھەرگی بەکەمى سینۆھە.

پۆژىك لەو وەرپيشيش، دووجار، كەرەتى دە... كەرەتى دە... كەرەتى دە... كەرەتى دە...
دە... كەرەتى دە... كەرەتى دە... "دين" دەييت بە مەن بدات.^۲

بهلام من له بهرئه وهى لهو كيشانهيه زياتر قهرزم بهلايه وهتى، دهمه ويت چاوه پرى
بكه تان هكاتهى قهرزه كه سى مليون دين و دواى نهوه پيى راگهيه نم
كه هورم هب هاتوه.

وتەم: كەواتە ھېشتا يىت نە وتووۋە كە "ھۆرم ھب" ھاتووۋە بۇ ئەم شارە؟

کابرای زیندانه‌وانیش وتی: نه‌خیر، چونکه ئەگەر پێم بوتایه، لەزیندان دەپۆشت و
من لەقازانجیکی بیئەندازه بییەش دەبوم، بەلام کاتیەک قەرەزەکم بگاتە سی
میلیون "دین" یبێ دەلیم که "هورم هب" ها‌تووه.

وټم: ئه‌ی پیاوړی ساده‌و کوټړ ئایا ده‌زانی سئ میلیون "دین" چه‌نیک زیر ده‌کات؟
 نه‌گه‌ر سئ میلیون "دین" له‌شویڼیکدا کو بیټه‌وه، بگه‌ر بیست نه‌سپیش ناتوانیت
 هه‌لیانگریټ و بیانگوازیته‌وه بو شویڼیکی ترو له‌سهرتاپای شاری "غزه" دا نه‌و
 کاتانه‌ی که نه‌م شاره چه‌قی بارزگانی بوو، سئ میلیون "دین" زیری تیدا نه‌بووه، چ
 بگات به‌مرو که نه‌م شاره وټران بووه.

کاپتا له "غزه" دا

به‌لام له‌کاتیکدا ئەم قسانه‌م له‌گه‌ل کابرای نابینادا ده‌کرد، ئەژنۆکانم له‌خۆشیاندا ده‌له‌رزین و د‌لم به‌تون‌دی ل‌ییده‌دا، چونکه هه‌ستم به‌وه کردبوو که ئەو زیندانه‌ی که به‌زمانه نهرم و شیرینه‌که‌ی کابرای زیندانه‌وانی فریو داوه کییه؟

به‌ده‌م پ‌یکه‌نینه‌وه به‌زینداوانم وت: ده‌بی‌ت ئەو زیندانه فی‌لبازه سزا بدری‌ت، بۆیه من به‌ره لای ئەو پ‌یاوه بۆ‌ئه‌وه‌ی بزانه‌م کییه، به‌لام قور به‌وسهره‌ت گه‌ر نازاد‌ت کرد‌بی‌ت یان له‌برساندا کوشتی‌بی‌ت.

زیندانه‌وانیش کاتیک خۆی به‌"نامون" ده‌سپاردو هاواری ده‌کرد مه‌شخه‌له‌که‌ی به‌ده‌ستی‌وه گرت بۆ‌ئه‌وه‌ی ئەم چاوانه‌م کابرای زیندان ببینی‌ت، چونکه چاوه‌کانی خۆی کو‌یر بون.

دوای چونه‌ ناو زیندانه‌وه، من له‌بۆ‌گه‌نی ئەو شو‌ینه و بینینی ئ‌یسقانی مردووه‌کان که هه‌ندی‌کیان ه‌یشتا به‌زن‌جیره‌وه به‌سترابونه‌وه سه‌رم سو‌رما.

زیندانه‌وان منی گه‌یانده شو‌ینی‌ک و به‌ردی‌کی جول‌اند‌وه و کونی‌ک ده‌رکه‌وت. ئەوکات به‌ردی‌کی تری ل‌ابردو دوباره کونه‌که گه‌وره‌تر بوو، دوای ل‌ابردنی چ‌ه‌ند به‌ردی‌کی تر ئاگاداری ئەوه بوم که ئەو شو‌ینه زیندانه‌یه‌کی تاکه که‌سیه، له‌به‌ره‌وه‌ی ئەوی بردووه‌ته ئەو شو‌ینه‌و به‌رده‌می زیندانه‌که‌ی به‌به‌رد هه‌ل‌چ‌نیوه بۆ‌ئه‌وه‌ی سه‌ربازه‌کانی "روژو" چاویان پ‌ی‌ی نه‌که‌وی‌ت، به‌لام خودی ئەو زیندانه تاکه که‌سیه هه‌وای هه‌بوو، چونکه بینیم که پ‌وناکی ده‌ره‌وه‌ی به‌رده‌که‌وی‌ت.

پىرەمىردىكى شىپۇشى بەزىچىر بەسترا، لەو زىندانەدا دانىشتىبوو و تەماشاي دەكرىم، ھەر ئەوئە مى ناسىيەو ھاوارى كرد: ئەي "سىنۇھە"، گەرەم، ئايا ئەو تۆى يان چاۋەكانم بەھەلە دەبىنن؟ ئەمۇرۇ پىرۇز بىرئىت كەتۆى ھىناۋەتە ئىرە، بەلام ھەرنىستا گۆزەيەك شەرابم بۇ بەيئە، چونكە لەو پۇرۇئەوئە لەم زىندانەدا زىندانى كراوم، مەيم نەخواردوۋەتەو و بەنۇكەرەكانت بلى بىمشۇرن، پۇنى بۇن خۇش بەلەشمدا بىمالن، چونكە من خوم بەژيانىكى خۇشەو گرتوۋ و بەردەكانى ئەم زىندانە پىست و كۆمى بىرىندار كىردوۋ و دواى ئەوئە مىنىشان شۇرد و پۇنى بۇندارىان لىدام و جلى گرانبەھايان لەبەركىرم، ئەگەر تۆ بلىيت كە چەند كەسىك لەكچانى پەرسىتگاي "عەشتار" بىن بۇ ژورەكەم، ئەو لەو ھالەتەدا من ھىچ گلەيەكت لىناكەم.

مىنىش دەستەم خىستە سەرىشتى و وتم: كاپتا.... كاپتا.... من زۇر خۇشحال بوم بە بىنىنت... كاتىك لە "تبس" دا بوم پىيان وتم كە تۆ كۇژاروى، بەلام من دەمزانى كە ئەو قىسەيە راست نى، چونكە تۆ كەسىكىت كە ھەرگىز نامىرىت، بەلگەش بۇ ئەو، تۆ لەم كولانەيەدا كە ھەموو ئەوانەي لىرەدا زىندانى كراون تەنھا يەك كەس بەزىندوى ماۋەتەو ئەۋىش تۆيت.

لەكاتىكدا كە لەوانەيە لەنۆ ئەو كەسانەي كە لىرەدا بون لەو جۇرە كەسانە بن كە لەلاى خودا پلەۋپايەيەكى مەزنىان ھەيە، بەلام خوداكان نەيانتوانى لەمەرگ پزىگارىان بىكەن، لەكاتىكدا بەھىزى زمان و دۇپوى و زمانچەورىت، بەردەوامىت بەژيانى خۇت دا و تەنھا شتىك كە بەسەرتدا ھاتبىت ئەۋەيە كە لاۋاز بویت و ورگە زلەكەت دابەزىو، سەرەپاى ئەۋەي پىستى وركت دەبىنم كە بەسەر پىتدا شۇپبۇۋەتەو، بەلام زۇر خۇشحال بەۋەي تۆم بەزىندوىم بىنىئەو.

"كاپتا"وتى: "سىنۇھە"گەرەم، تۆ لەلاى من ھەمان ئەو پىاۋەيت كە لەو سەردەمانەي كۆيلەي تۆ بوم ناسىومە، بەلام باسى خوداكانم بۇ مەكە، چونكە ئەۋكاتە كىرقتار و بەدبەخت بوم كە پەنام بۇ خودايانى "بابل" و "ھاتى" برد و ھىچ يەك لەمانە بەھاناۋە نەھاتن و مىيان پزىگار نەكرد، بۆيە بۇئەۋەي بەزىندوىم بىنىئەو نىچاربوم شىكست بەخۇم بەيئەم، چونكە ئەم زىندانەۋانە بۇ ھەر ژەمە خواردنىك كە بەمنى دەدا، بەئەندازەي بوجەي يەك سالى شارىك داۋاي زىپم لىدەكات.

فرمانږه‌وای ئهم شاره‌ش پياوړي شېته که هېچ قسه يه که ناچیت به میښکيدا و به‌شيوه يه که نازارم پيښه‌دات که من وه که "گا"يهی که به‌زیندوی پيستی ده‌مالن هاوارم به‌سهریدا ده‌کرد، به‌لام هېچ کاريکی له‌و نه‌ده‌کرد.

به‌لام گه‌وره‌م، پيی بللی ئهم زینجيره‌م لی بکه‌نه‌وه و له‌م زیندانه‌ پزگارم بکه، نیستاش که تو هاتویت بو ئیره، من چیر توانای به‌رگه‌گرتنی ئه‌وه‌م نیه که بو یه که ساتیش بیت له‌م زیندانه‌دا بمینمه‌وه.

منیش یه‌کسهر وتم: زنجيره‌که‌ی لی بکه‌نه‌وه، ئه‌وکات "کاپتا" که زور لاواز بو و نه‌یده‌توانی به‌پيی خوی ری بکات به‌هاوکاری نوکه‌ره‌کان، برده‌م ژوره‌که‌ی خو‌مه‌وه و به‌نوکه‌ره‌کانی خو‌م و ت که بیشورن و قزوو ریشیم بو کورت کرده‌وه و جلیکی که‌تانیشم له‌به‌رکردو ملوانکه‌یه‌کی ئالتونیشم کرده ملی و بازنگیکم کرده ده‌ستی، بو‌ئه‌وه‌ی خه‌لکی بزنان که ئه‌و یه‌کیکه له‌ پیاوه به‌ریزه‌کانی من.

له‌کاتیکدا که نوکه‌ره‌کان خه‌ریکی شورډن و جل له‌به‌رکردنی بون "کاپتا" به‌به‌رده‌وامی ده‌می ده‌جولانده‌وه‌و نانی ده‌خوارد تا ئه‌وه‌ی که‌میک هیزی به‌به‌ردا هاته‌وه، به‌لام له‌پشت ده‌رگای ژوره‌که‌وه هاوار و گریانې زیندانه‌وان ده‌بیسترا و داوای دو‌میلیون و سیسه‌دوشه‌ست هزار "دین" زیږی خوی ده‌کرد. بگره‌ کابرای زیندانه‌وان ناماده نه‌بوو له‌یه که "دین" ی خوی خوش بیت و ده‌یوت: من بو ناماده‌کردنی خواردنی ئه‌و بو‌ئه‌وه‌ی به‌زیندوی بمینیتته‌وه، هه‌موو پوژیک گیانی خو‌م ده‌خسته هه‌ره‌شه‌وه، بو‌یه ناتوانم یه که "دین" یش له‌ زیږی خو‌م خوش بم.

من به "کاپتام" وت: دوو هه‌فته‌یه که "هورم هب" له‌م شاره‌دا ژیان به‌سهر ده‌بات و له‌و ماوه‌یه‌دا پياوړي ته‌ماع و پاره‌پیس به‌توی نه‌وتوو که ئه‌و له‌م شاره‌دایه، چونکه ئه‌و مامه‌له‌یه‌ی تو له‌گه‌ل ئه‌ودا به‌و پوژه‌وه په‌یوه‌ست ده‌کړیت که "هورم هب" بیتته‌ ناو ئهم شاره‌وه، پوژیک دواي زیندانی کردنت "هورم هب" خوی کرد به‌م شاره‌دا، بو‌یه تو ته‌نها یه که پوژ قه‌رزاري ده‌بیت، ئه‌ویش به‌پيی نرخي خوراکی ئه‌و سهرده‌مه‌ی که گیرابویت، له‌به‌رئوه‌ ئهم پیاوه به‌ته‌ماعه زور فیلبازه، من فرمان ده‌دم که قامچیکاری بکه‌ن و به "هورم هب" ده‌لیم فرمانی ئه‌وه‌ی بو ده‌ریکات که سهری له‌لاشه‌ی بکه‌نه‌وه، چونکه ئهم پیاوه له‌وکاته‌وه‌ی که ئهم شاره‌ گه‌مارو دراوه، خواردنی زیندانیه‌کانی دزیوه و خواردنی پینه‌داون، بو‌یه به‌رپرسی مردنی ته‌واوی ئه‌و زیندانیانه‌یه که

لەبەرساڤدا مردون. بەلام "کاپتا" ناپەزایی خۆی دەربری و وتی: ئەمکارە مەکە، لەبەرئەوێ من پیاویکم کە حەز بەمامەلەێ ڕێک و پێک دەکەم و لەبەلێنی خۆم پەشیمان نابمەو. راستە کە دەبوو من خواردنم بەهەرزاتر لێ بکریایە، بەلام کاتیەک بونی نانم دەکرد، ئەوئەندە تەمەزۆی دەبوم کە لەوکاتەدا هەرچی لێ بویستایەم پەسەندم دەکرد.

من زۆر سەرم لەم قەسەیی سوپما، بۆیە وتە: "کاپتا" سەرم لەم قەسەت سوپ دەمینی. ئایا تۆ بەراستی "کاپتا"یت، ئایا من ئەم قەسە لەدەمی تۆوە دەبیستم؟ تۆ لەبەردوودا پیاویک بویت کە چاوپۆشیت لەئەنگوستیلەییکی خۆت نەدەکرد و نەتەهیلە خەڵکانی تر بەئەندازەیی ئەنگوستیلەییکی مسین فریوت بەدەن یان درۆت لەگەڵدا بکریت، کاتیەک "هورم هب" هات بۆ ئەم شارە، پێی نەوتویت کە ئەو هاتوو، لەمکاتەدا جێی سەرسوڕمانە کە تۆ سەرەرای ئەوێ دەزانی فریو دراویت، دەتەوێت قەرەزەکی خۆتی پێ بدەیتەو.

من لەویاوەردام کە تاییەتەندێ ئەم شارە ئەوێ کە هەر کەسێک لەناو حەساری ئەم شارەدا نیشتەجێ بوو، وەک سەرەگا شێت دەبیست، بگرە پیاویکی وەک "کاپتا"ش توشی ئەم شێتیە بوو و بیر لەو ناکاتەو کە بەچ شیوەیەک دوو ملیون و سیسەد و شەست هەزار "دین" زێری قەرزێ خۆی بداتەو بەو پیاو، لەکاتیەکدا "کاپتا" داوی ئەوێ خودای "ئاتون" لەناو چوو، تۆش وەک من شکستت هێناو.

بەلام "کاپتا" کە بەهۆی خواردنەوێ شەرابەو مەست بوو وتی: من پیاویکی دروستکارم و بەلێنی خۆم بەجێ دەهێنم و قەرزێ ئەم پیاوێش دەدەمەو، بەلام داوی ئەوێ لێدەکەم ئەو ماوەیەم پێبدات کە وردە وردە بیدەمەو. چیتەر من پەیم بەو بەرد کە ئەم پیاوێ گەمژەیی، بگرە ئەگەر دە "دین" بگرە دوو "دین" زێری لەترانزودا بۆ بکیشم و پێی بدم و بلیم ئەمە دوو ملیون و سیسەد و شەست هەزار "دین" زێر، یەکسەر پەسەندی دەکات و واھەست دەکات کە قەرزێ خۆی بەتەواوی وەرگرتوو تەوێ پازێ دەبیست، چونکە ئەم پیاوێ لەھەموو تەمەنیدا بگرە یەک "دین" زێری بەچاوی خۆی نەبینیو. بەلام "سینۆھە"، گەرەم، بەوشیوەی تۆ وت، من پیاویکی شکست خواردوم و شوپۆشی "تبس" منی کردوو تە پیاویکی هەزار و کاتیکیش جەنگ دەستی پێکرد نازانم ئەو نۆکەر و کریکارانەیی کە لایەنگری "ئاتون" بون لەکوێو زانیان

بەلām "هورم هب" بگره بەئەندازەى تۆۆیکیش زێڤ بەتۆ نادات، چونکە ئەم پیاوێ
هیچکاتێک قەرزی هیچ کەسیکی نەداوەتەو.

"کاپتا" وتی: من دەزانم کە "هورم هب" لە سەرەگای فەرمانپەرەى "غەزە" کە من ئەوم
لە برسیهتی و مەرگ پزگار کرد نەمەک نەشناستە.

منیش بەسەر سوپمانەوێ لێم پرسى: ئایا تۆ ئەوت لە برسیهتی پزگار کرد؟
"کاپتا" وتی: بەئێ، کاتێک لەشکری "هاتی" گەمارۆى "غەزە" ی دابوو، من گۆزەى پز
لەمارم فرۆشت بە لەشکری "هاتی".

ئەوان یەكسەر باوەرپیان بەو نەکرد کە مار لەناو گۆزانەدا هەبێت، بۆیە من یەكێک
لە گۆزەکانم کردەوێ و چەند ماریک لە گۆزەکان هاتنە دەرەوێ و سێ سەربازى هاتیان
گەست.

ئەوکات چیتەر نەیانویسترا گۆزەکانى تر بکەنەوێ و بەگومانى ئەوێ ئەم گۆزانە پز
لەمارى ژەهرەوێ، هەلیاندهدا یە ناو حەسارى "غەزە" و، لەکاتێکدا من هەموو ئەو
گۆزانەم پزکردبوو لە گەنم و لەدوایین پۆژەکانى ئەو گەمارۆیەدا هەمان ئەم گەنمە
فەرمانپەرەى "غەزە" و سەربازەکانى لەمەرگ پزگار کرد. بەلām هەر بەوشیوهیى لەبارەى
"هورم هب" وێ: دەزانم کە ئەو لەفەرمانپەرەى ئەم شارە ناسوپیستە و یەك
"دین" قەرزیشم ناداوە، بەلām من ئەوم لەو دەوێت کە مافى فرۆشتنى خوێى
سەرتاسەرى سوریا بەمن بسپێریت، هەرەها مافى هەریەك لەو لەنگەرگایانەى کە
دەیانکاتەوێ بەدات بەمن.

وێ: "کاپتا" ئایا تۆ بریارى ئەوێ داوە کە لەسەرتاسەرى تەمەنداد کار بکەیت و
قەرزی ئەم زیندانەوێ بەدیتەو؟

"کاپتا" پێکەنى و وتی: من بۆ دانەوێ قەرزی ئەم پیاوێ دوو پێگام گرتووەتە بەر،
یەكێکیان ئەوێکە بێرێک زێڤى بەدەمى و پێى بێم ئەمە هەموو ئەو قەرزیە کە تۆ بەلای
منەوێ هەتە و ئەویش لەبەرئەوێ هەرگیز زێڤى بەچارى خوێ نەبینیوێ، لەوانەى
پازى بێت. ئەو بەلێنەکەى تر کە دابوم بەو ئەوێ لەپێى تۆوێ کە پزیشکیى مەزنی
بینایى بۆ بگهڕێنەوێ و دواى ئەوێ بینایى بۆ گهڕایەوێ یارى زارى لەگەڵدا دەکەم و
لەسەر ئەو زێڤەى بەقەرزی بەلای منەوێ قومارى لەگەڵدا دەکەم و لەبەرئەوێ

شاره زاییه کی ته و اوام له یاری زار زوردا ههیه، ده توانم بهوشیوهی خۆم بمهویت زار ههلبدهم و له پێی ئەم یاریهوه ئەوهی من قهرزازی ئەوم لێی بمهوه.

له و کاتهی که کابرای زیندانهوان له پشستی ده رگاوه ده گریا کردمانه ژوره وه و "کاپتا" قسهی له گه لدا کرد و زیندانهوانیش رازی بوو به وهی که میکی تر ماوهی پیبدهات بۆ ئەوهی قهرزه کهی بداته وه.

دوای ئەوه پشکنینم کرد بۆ چاوی کابرای زیندانهوان و پهیم به وه برد که نابینایی ئەو له نه خوشیه کی چاره وه سه رچاوهی گرتوه که هیچ پشکنین و چاره سه ریکیان بۆ نه کردوه، به لām له پێی سوژنه وه بهوشیوهیهی که له ولاتی "میتانی" بینیبوم ده متوانی بۆ ماوهیه کی کورت بینایی بۆ بگه رینمه وه.

هه رکاتیک له پێی سوژن و ده رزیه وه نه شته رگه ری بۆ چاویک بکه ن، گه رچی بینایی بۆ ئەو چاوه ده گه ریتته وه، به لām له دواییدا ئەو چاوهی له پێی سوژن و ده رزیه وه نه شته رگه ری بۆ کراوه، وای لیدیت که چیتر ناتوانی ت نه شته رگه ری بۆ بکریته وه.

پۆژی دوایی من "کاپتا" م - که بۆ ماوهیه ک هه سایه وه و هیزی به به ردا هاته وه - برده لای "هورم هب".

"هورم هب" به بینینی "کاپتا" زۆر خوشحال بوو، بۆیه کاتیک ئەوی بیني باوه شی پیدا کرد و ماچی کرد و وتی: "کاپتا" تۆ له مێردا یه کیکی ت له قاره مانه مه زنه کانی میسر و نه ته وهی میسر خزمه ت و شانازیه کانی تۆ له بیر نا کات. به لām "کاپتا" ده ستی کرد به گریان و وتی: ئەی "هورم هب" ته وای ئەو شانازیانه ی که نه ته وهی میسر ده یه ویت پشکه شی منی بکات، به لای منه وه نه ده بیته ده نکه گه نمیک و نه ده بیته تۆزیک زیڕ. ئەی "هورم هب" ریزلینان و شانازی و شتگه لیکي وه ک هاوکاری و یارمه تی خودایان به های ئەنگوستیله یه کی مسینی نیه، بۆیه منیش نه خوازیاری ریزلینانی تۆم و نه هه زم له و شانازییه که نه ته وهی میسر به منی ده به خشن. من ته نها زیڕم ده ویت... چونکه به هو ی تۆوه داراییه کی زۆری خۆم خه رج کردوه و به راده یه کیش قه رزار بوم که ناوێرم خۆم پیشانی خه لکی بدهم، له به رئه وه تۆ ده بی ت زیڕم پیبدهیت که بتوانم قهرزه کانی خۆمی پیبدهمه وه.

"هورم هب" ده موچاوی مۆنکرد و به توپه ییه وه قامچیه که ی خۆی دا به زه ویدا و وتی: "کاپتا" ئەوهی تۆ باسی ده که ی ت له گو یی مندا وه ک ویزه ویزی می ش وایه و

دەمت بەهۆی ئەم قسانەو پێس بوو، تۆ دەزانی کە من هیشتا دەستکەوتەکانی جەنگم بە دەست نەهێناوه، بۆئەوێ زێر بەتۆ بدهم، ئەگەر پوژیک لەجەنگدا دەستکەوتیش بە دەست بیت دەبیئت لەجەنگی دژی "هاتی" دا خەرج بکریت و لەو دەستکەوتەش هیچی بەر تۆ ناکەوێت.

بەلەم لەبەرئەوێ تۆ ناتوانی لەترسی قەرزدارەکانت خۆت پیشانی خەلکی بدەیت، تەنھا تۆ قەرزدارەکانتم پێ نیشان بده بۆئەوێ ھەمویان بەتوانی سیخوپی و خیانت لەسێدارەیان بدهم و تۆش چیتەر قەرزاری هیچ کەسێک نەبیت.

"کاپتا" وتی: من حەز ناکەم قەرزدارەکانم لەسێدارە بدەیت، چونکە ئەگەر ئەوانە بکوژرێن، متمانەی من لەسوریا و میسردا لەناو دەچێت و چیتەر هیچ سەوداگەر و بازرگانێک مامەلەم لەگەڵدا ناکات و نە هیچم پێ دەفرۆشیئت و نە هیچم لێ دەکریت.

"ھورم ھب" کە مەبەستی ئەوێ ھەبوو سەر بنیته سەری نۆکەرە پێشووەکەم وتی: "کاپتا" من دەمەوێت بزائم بەچ شیوەیەک سەرەگا تۆی بەتوانی ئەوێ کە سیخوپی سوریایت زیندانی کردووه و ئازاری داویت، چونکە فەرمانپەرەوای "غەزە" سەرەپای ئەوێ پیاویکی شیتە، بەلەم سەربازێکی باش و ھۆشیارە و هیچ کاتیکی لەبەری سەربازیدا ھەلە ناکات و دەبیئت ھۆکاریک ھەبیئت کە بەو شیوەیە لەتۆ بەدگومان بوو.

کاتیکی "کاپتا" گوی ئەم قسانە بوو، وەک ئەوێ دوبارە ئازاری بدەنەو، دەستی کرد بەھاوار کردن و یەخەیی خۆی ھەلدەری، چونکە دەیزانی هیچ زیانیکی بەخۆی ناگەیەنیئت و ئەو جلەش کە لەبەریدا یەتی ھی منە و وتی: "ھورم ھب" تۆ نیستا پیئت و تەم کە میسر شانازی بەمنەو دەکات و من بومەتە خاوەنی شانازیەکی جاویدانە، بۆیە بەچ شیوەیەک ئەو پیاوێ ماوێەک لەوێ و پێش ئەوێندە بەمەزنت دەزانی، نیستا تاوانی سیخوپی دەخەیتە پال؟ ئایا خەزمەتەکانی من لەبەرامبەر میسر و لەشکرەکەیی خۆتدا فەرامۆش کردووه؟ ئایا ئەوێ من نەبوم ئالفی ژەھراویم دەرەخواردی ئەسپەکانی "هاتی" دا و بومە ھۆی مەرگی ئەسپەکانیان و گالیسکەکانیشیانم لەکار خست؟

ئایا من نەبوم کەگیانی خۆم خستە ھەرەشەرە تەنھا بۆئەوێ گۆزەیی پەر لەگەنم ھەلەدەمە ئەودێو جەساری "غەزە" و، ئەگەر ئەو گەنمە نەگەشتایەتە دەستی خەلکی "غەزە" بەرگریکارانی ئەم شارە لەبەرساندا دەمردن و تۆش نەتەدەتوانی بیییتە

ئاو ئەم شارەو، ئايا من نەبوم كە بەخەر جکردنى زېر و زىوى خۆم كەسانىكى شايستەم بەكرى گرت بۆئەوى تۆ لە لەشكرى "ھاتى" ئاگادار بكا تەو و مەشكەى ئاوى لەشكرى "ھاتى" ھەلدېن بۆئەوى ئەسپ و سەرنشینی گالیسكەكانى تینویان بېت و لەپى بکەون؟

تەواوى ئەم كارانە من بۆ خزمەتکردنى تۆ و مىسر ئەنجام دا، لەكاتىكدا دەمزانى كە تۆ دەمودەست قەرزەكەى خۆم پى نادەیتەو، لەكاتىكدا خەلكانى تر داوى كرېيان لى دەكرەم و ئامادە نەبون بەخۆپایى خزمەت بکەن.

تۆ دەزانى بەھوى پوداوەكانى "تبس" ەو دارايى خۆم لەدەست دا و شكستم ھىناو شتىكم نەبوو بۆئەوى بیدەم بەوانەى كار و خزمەتییان بۆئەنجام دەدام، بۆیە ناچار بوم چەند كارىك بۆ "ھاتى" و "ئازىرو" ئەنجام بدەم، بۆئەوى زېریان لى وەرگرم يان بەھەر شیوہیەك بورە بەھوى ھاوکارى ئەوانەو وا لەو خەلكە بکەم تۆ لەم جەنگەدا سەرکەوتن بەدەست بەینی.

من بەشیوہیەك خزمەتى "ھاتى" و پادشای "ئازىر" م کرد كە ھىچ زيانىك بەتۆ نەگەيەنیت، بەلام كارەكانى منى ئاساتر دەكرەم، من لەوباوہرەدا بوم كە پياويكى شايستە دەبیت چەندین تیر لەتۆرەكەكەى پشتیدا بېت، بۆئەوى ئەگەر ھەندىك لەمانە ئامانجى خویان نەپىكا بتوانیت سود لەتیرەكانى تر وەرگرت، ھەر لەبەرئەوھش نوسراويكى تەختەقوپ "قورپى خۆشەكراو" م لە "ئازىرو" پادشای سوريا وەرگرت، بۆئەوى ئەگەر لەشكرى سوريا رېم لى بگرن و ببەنە ماىەى دەردیسەرىم بتوانم بەو تەختە قوپە خۆم پزگار بکەم.

دواى ئەوھى ئەسپەكانى لەشكرى "ھاتى" بەھوى خواردنى ئەو ئالىكە ژەھراویەو كە من پېم فرشتبون تۆپین، ئەفسەرەكانى "ھاتى" لەمن بەدگومان بون و منیش كە گیانى خۆم لەژێر ھەرەشەى مەرگدا بىنى، لەرپى دەریاوە خۆم گەياندە "غەزە"، چونكە وا لىكم دایەوہ فرمانرەواى "غەزە" ئەگەر بەرپزىشەوہ پېشوازی لەپياويك كە خزمەتییكى مەزنى بەمیسرى كردووە نەكات ئەوا ھىچ نەبى بەدەرەفتارىشم لەگەلدا ناكات، بەلام لەبەرئەوھى ئەو پياويكى شیتە، كاتىك منى لەجلوبەرگىكى سريانیدا بىنى لىم بەدگومان بوو و دواى ئەوہ پشكنیمى و تەختەقوپەكەى "ئازىرو" دۆزیوہ، دواى ئەوہ ھەرچەنىك ویستم بۆی رۆنبكەمەوہ و ھىماكانى نیوان من و تۆم

پینیشان دا، به لām ئەو نامادە ئەبوو ئەو پەسەند بکات که من خزمەتکاری لەشکری تۆ و میسر بم و بەشیوەیک ئەشکەنجەیی دام که وەک مانگا دەمبۆراند و کاتیکیش ناگاداری ئەووبوم که دەیهوێت من بکات بەدوو بەشەو، ناچار بووم دان بەویدا بنیم من سیخوپی "ئازیرۆ" م.

"هورم هب" پیکەنی و وتی: "کاپتا" تۆ لەبەرئەوێ لەپینا و خزمەتکردن بەمیسر و لەشکری ئەو و لاتەدا بەرگەیی ئەو هەموو دەردیسەریت گرتوو، بۆیە کرێی مەعنەوێت زیاترە لەمادی، بە لām لای من باسی زیرو زیو مەکە، لەبەرئەوێ باشدەزانی ئەگەر داوای زیرو و زیو لەمن بکەیت، من لەخۆت توپە دەکەیت. بە لām "کاپتا" داوای ئەو پتکردنەو پوراستەیی "هورم هب" شکستی نەخوارد و ئەوندە گریا و هاوار و پێداگری کرد تا ئەوکاتەیی مافی کرین و فروشتنی تەواوی دەستکەوتی جەنگەکانی ئەو سەربازەکانی لی وەرئەگرت وازی لی نەهینا.

بەهۆی ئەم مافی کرینەو "کاپتا" ئەو مافەیی پی بەخشرا که تاکە کەسیک بێت که بتوانێت دەستکەوتەکانی جەنگ لە "هورم هب" و سەربازەکانی بکرێت و لەبەرامبەر ئەو دەستکەوتانەشدا کەرەستەیی خۆراکیان پی بفروشی. هەرەها مافی ئەوێشی پی بەخشرا که ئەو دەستکەوتانەیی لیان دەکرێت بەئارەزووی خۆی بەهەرشێو و بەهەرکەسیک که خۆی بیهوێت بیانفروشی.

بەهۆی ئەم مافی کرینەو، مافی کرینی ئەو دەستکەوتانەیی "هورم هب" لە "دەشتی نیسقان" هکاندا بەدەستی هینا، بە "کاپتا" وە پەيوەست کرا و من تیگەشتم که ئەم مافە بۆ دەوڵەمەند کردنەوێ "کاپتا" بەس دەبێت.

لەهەمان ئەو کاتەیی که "کاپتا" ئەم مافەیی لە "هورم هب" وەرئەگرتبوو، کۆمەلێک لە بازرگانانی سوریا و میسر هاتن بۆ "غەزە" بۆئەوێ دەستکەوتی سەربازەکان بکرن، بە لām لەبەرئەوێ مافی کرین و فروشتنی دەستکەوتەکان بە "کاپتا" وە پەيوەست دەکرا، نەیاندهتوانی بی پەزامەندی ئەو بگرە ئەو دەستکەوتانەیی که کریبووان لە "غەزە" بێنە درەو، لەبەرئەوێ بۆ بردنە درەوێ ئەو دەستکەوتانەش لەسوریا دەبوو باجیان بە "کاپتا" بدایە.

***

"هورم هب" دواى ئه‌وه‌ى هيژى ياريدهدەر که له‌ميسره‌وه هاتبوو په‌يوه‌ندى به‌ هيژه‌که‌يه‌وه کرد و هه‌رچى ئه‌سپ که له‌باشورى سوريادا بوو به‌ده‌ستى هيئا و هانى سه‌ربازه‌کانى دا مه‌شق له‌سه‌ر گالييسکه جه‌نگيه‌کان بکه‌ن، چونکه ده‌يوست هي‌رش بکاته سه‌ر "ژوپه" که‌يه‌کيکه له له‌نگه‌رگاكانى ميسر، به‌لام پيش ئه‌وه‌ى هي‌رش بکاته سه‌ر ئه‌م له‌نگه‌رگايه، بانگه‌شه‌يه‌کى بلاو کرده‌وه که له‌پيى سيخوره‌کانيه‌وه به‌هه‌موو شاره‌کانى سوريادا بلاو بويه‌وه.

"هورم هب" له‌م بانگه‌شه‌يه‌دا به‌دانىشتوانى شاره‌کانى سوريای راگه‌ياندبوو: من ناها‌توم بوئه‌وه‌ى ئه‌م ولا‌ته داگير بکه‌م، به‌لکو بو ئه‌وه هاتوم که شاره‌کانى سوريا پزگار بکه‌م و دانىشتوانى شاره‌کانىش ده‌بيت من به‌پزگارکه‌رى خويان بزانه، ده‌بيت بلیم له‌پا‌بردودا پيش ئه‌وه‌ى سوريا له‌ژي‌ر ده‌ستى ميسر ده‌رچيت و بکه‌ويته ژي‌ر ده‌سته‌لاتى "نازيرو" و "هاتى" وه، هه‌ريه‌ک له‌شاره‌کانى سوريا سه‌ربه‌خوييه‌کى تايبه‌ت به‌خويان هه‌بوو و له‌هه‌موو شاري‌کدا پا‌دشايه‌ک فه‌رمانه‌روايى ده‌کرد. دانىشتوانى ئه‌م شارانه له‌به‌رئه‌وه‌ى به‌ئازادى ده‌ژيان و بازرگاني خويان ده‌کرد ده‌وله‌مه‌ند بون، به‌لام دواى ئه‌وه‌ى "نازيرو" ده‌ستى به‌سه‌ر سوريادا گرت، نه‌ريتى کو‌نى پشتگو‌يخست و سه‌ربه‌خويى شاره‌کانى له‌ناو بردو پا‌دشای شاره‌کانيان ته‌فروتونا‌کرد و باج و سه‌رانه‌يه‌کى زورى له‌شاره‌کان وه‌رده‌گرت. "نازيرو" له‌به‌رئه‌وه‌ى که‌سي‌کى ته‌ماع بوو ئه‌م شارانه‌ى به‌"هاتى" فروشت و "هاتى" يش به‌ بي‌به‌زه‌يى و ته‌ماعيه‌يه‌کى تايبه‌ت به‌خويى به‌شي‌وه‌يه‌ک دانىشتوانى ئه‌و شارانه‌ى خسته ژي‌ر فشاره‌وه که هه‌رگيز سه‌رده‌مى فه‌رمانه‌روايى "هاتى" فه‌راموش نه‌که‌ن.

"هورم هب" ده‌يزانى که خه‌لکى سوريا له‌سته‌مه‌کانى "هاتى" وه‌په‌س بوون، بويه له‌بانگه‌شه‌که‌ى خوي‌دا وتبوو: من که "هورم هب" و کو‌پى "شه‌هين"م هه‌موو شار و قه‌زا و ناحيه‌و لا‌دييه‌ک له‌به‌ندى کو‌يلايه‌تى پزگار ده‌که‌م و دوپاتى ده‌که‌مه‌وه که ته‌واوى شاره‌کانى سوريا دواى ئه‌وه‌ى وه‌کوو پا‌بردوو ئازاد و سه‌ربه‌خويى خويان وه‌رده‌گره‌وه و ئه‌و فه‌رمانه‌روايانه‌ى که پيش فه‌رمانه‌روايى "نازيرو" و "هاتى" له‌م شارانه‌دا فه‌رمانه‌رواييان ده‌کرد، دوباره ده‌يانگه‌پرينمه‌وه سه‌ر ته‌ختى فه‌رمانه‌روايى خويان و قوناخى گه‌شه و دره‌وشانه‌وه و خوشى شار و ناحيه و لا‌ديکانى سوريا سه‌رله‌نوئى دوباره ده‌بيته‌وه.

"هورم هب" له بانگه شهیدا داوای له تهواوی شارهکانی سوریا کردبوو که درژی "هاتی" یه کان راپه پڼ و شاربه دهریان بکه، ههروه ها وتبوی: هه رشاریک له درژی "هاتی" شوپش بهرپا بکات، نهو پشتوان و پاریزگاری ده بیټ. به لام نهو شارانه ی که له بهرام بهر له شکری میسر دا بهرگری له خویان بکه، دوا ی زال بونی میسریه کان، ده که ونه بهر تالانی سهر بازه کانیا نه وه و دانیش توانه که شی به نرخی کویله و که نیه که ده فروشین و چه ساری شاریان به شیوه یه که ویران ده که یه که چیت دوا ی نه وه ناو ده دان نه کریته وه.

نه م بانگه شهیه ی "هورم هب" نا کوکیه کی زوړی خسته نیوان دانیش توانی سوریا و "هاتی" و مه به سستی "هورم هب" یش هه نه وه بوو.

کاتی که له شکری "هورم هب" به ره و له نگه رگای "ژوپه" به پیکه وتن، "کاپتا" له "غهزه" دا تهکانی نه خوارد، چونکه هیشتا دلنیا نه بوو له وهی "هورم هب" بتوانیت له "ژوپه" دا سهرکه وتن به ده ست بهیټیت، چونکه دهیزانی "نازیرو" و "هاتی" هکان له ناو سوریا دا خه ریکی کو کرد نه وهی له شکری خویان. دوا جار "روژو" ی سهره گا له گهل "کاپتا" دا ناشت بویه وه، چونکه تیگه شت که نهو سیخوړی "نازیرو" ی پادشای سوریا نه بووه، به لکو خزمه تی میسری ده کرد، ههروه ها "کاپتا" نهوی له ترسی نهو چوارسه د "پالو" هی که ون بوبون پرگار کرد و پییوت که هیچ که سیک "پالو" ی و لاخهکانی نه دزیوه، به لکو سهر بازهکانی له بهر نه وهی برسیان بووه، پالوهکانیان که له چه رمی مه پ دروست کرابون خواردوه.

سهره گا، دوا ی نه وهی زانی هیچ که سیک "پالو" هکانی نه دزیوه، به لکو سهر بازهکانی خو ی خواردویانه، شیتیه که ی چاره سهر بوو و نیمه ش ده ست و پیمان کرده وه و نازادمان کرد، ده بیټ نه وه ش بلیم: دوا ی پوشتنی "هورم هب" و له شکره که ی، من له "غهزه" دا مامه وه و بینیم که به چ شیوه یه که چاوی کابرای زیندانه وانی پیر به شیوه یه کی کاتی چاره سهر کرا و بینایی بو که راپه وه.

سهره گا، دوا ی پوشتنی "هورم هب" ده روزه ی شاری به ست و وتی: چیت له مه و دوا ری به هیچ له شکری کی سهر بازی نادات بیت نه ناو نه م شاروه و ده ریدسهری بو دروست بکات. له بهر نه وهی فرمان ده وای "غهزه" هیچ کاریکی به ده سته وه نه بوو

بۆنەۋەى خۆى پىۋە سەرقال بىكات، بوبوۋە ھاپىيى "كاپتا" و لەگەلىدا دەيخواردەۋە و تەماشاي يارى "زار زورى" كاپتا و كابراى زىندانەۋانى دەكرد.

"كاپتا" و كابراى زىندانەۋان، لەبەيانىيەۋە تا ئىۋارە دەيانخواردەۋە و يارى زارىان دەكرد و لەگەل يەكدا دەبوۋە دەمە بۆلەيان، چونكە كابراى زىندانەۋان لەبەرئەۋەى دەدۇپا توپە دەبوۋ و ھەولئى دەدا لەھەر يارىيەكدا لەسەر بېرىكى كەمتر گرەۋى لەگەلدا بىكات، بەلام "كاپتا" ئەۋى ھانى ئەۋە دەدا گرەۋ لەسەر بېرىكى زياتر بىكات.

كاتىك لەشكرى "ھورم ھب" گەشتە "ژوپە" يارى "كاپتا" و زىندانەۋانى پىرىش تا دەھات زۆرتەر دەبوۋ، مەن بىستەم كە ئەمانە ھەرچارەۋ لەسەر سەدوپەنجا ھەزار "دەين" زىپ گرەۋيان دەكرد.

كاتىك "ھورم ھب" سەركەۋتنى لەۋەدا بەدەست ھىئا كە درزىك بىخاتە ناو ھەسارى "ژوپە" دا، زىندانەۋانى پىر نەك تەنھا ئەۋ زىپەى كە "كاپتا" قەرزارى بوۋ دۇپاند بەلكو دوسەد ھەزار "دەين" ىش قەرزارى بوۋ. بەلام "كاپتا" جوامىرى لەگەلدا كەردو لەۋ بېرە زىپەى خۆى خۆش بوۋ، بگرە چەند ئەنگوستىلەيەكىشى پىدا، كاتىكىش مەن و "كاپتا" ويستمان لە "غەزە" ۋە بەرە "ژوپە" بېۋىن، كابراى پىرەمىرد بەھۋى دەستپاكى كاپتاۋە بەدواماندا دەستى كەرد بەگرىان.

مەن نازانم كە نايا "كاپتا" بە "زار" يىكى پاك و دروستەۋە يارى لەگەل پىرەمىرددا كەردوۋە يان زارىكى ساختەى بەكار ھىئاۋە، بەلام ئاگادارى ئەۋەم كە لەياري زارزوردا زۆر لىھاتوو بوۋە. دۋاي ئەۋەى ئىمە لە "غەزە" پۇشتىن ناوبانگى ئەم يارى زارزورە بۆماۋەى چەند ھەفتەيەك لەناو شاردا ناوبانگى دەر كەرد كە دوو كەس لەسەر چەند ملىۋنىك "دەين" زىپ گرەۋيان لەگەل يەكدا كەردوۋە.

زىندانەۋانى پىرىش دۋاي پۇشتىن ئىمە، دۋبارە كۆيربويەۋە و بەۋ زىوانەى كە لە "كاپتا" ى ۋەرگرتبۋ خانويەكى لەبەن ھەسارى شاردا بۆخۆى دروست كەرد و دۋاين پۇژەكانى لەۋ خانوۋەدا بەسەر بىرد، لەبەرئەۋەى "غەزە" لەچىنگى "ھاتى" پزىگارى بوۋ، دۋبارە گرنگى بازىرگانى زابىردوۋى بۆگەپايەۋە و گەشتىارانىكى زۆر سەردانى ئەۋ شارەيان دەكرد و ھەر كەسىك لەدەرەۋە يان لەناۋەۋەى سۋرپاۋە سەردانى "غەزە" ى

44 ژوپە: شار و لەنگەرگاپەكە كە لەمۇدا بە ناۋى "پافە" يان "پافا" ناو دەپىرئەت..

بکردایە و بیویستایە زیندانەوانی پیر و کوێر ببینیّت، بۆئەوەی باسی ئەو قومارە مەزنەیی کە تا ئەوکاتە لەمیسەر و سوڕیادا هاویشیوەی نەبوو لەدەمی خودی ئەوەوە ببیستن، پیرەمیژدیش بەخۆشی و شانازیەکەو بە باسی وردەکاری ئەو قومارە بۆ دەکردن کە تا ئەوکاتەش فەرامۆشی نەکردبوو، کاتیەک دەگەشتە ئەو خالەیی کە تەنها بەهەڵدانی یەك زار سەدوپەنجاهەزار "ذین" زیسری دپاؤندوو، خەڵکی لەسەر سوپماویاندا دەستیان دەکرد بەهاوارکردن، چونکە تا ئەوکاتە نەیانبیسستبوو کە فیرەوئیکیش بتوانیّت بەهەڵدانی یەك زار سەد و پەنجا هەزار "دین" بدۆڕینیّت. هەرکەسیکیش سەردانی ئەو پیرەمیژدەیی بکردایە، بێژیک مس یان زیوی پی دەبەخشی، بەشیوەیەك لەشیوەکان ناوبانگی ئەو پیاوێ کۆیرە بوو بە کەرەستەییکی زۆرباشی دابینکردنی بژێوی ژیاڵی و هەر بەشیوەی ئاگادارم، تا ئەو پۆژەیی زیندوو بوو، زۆر بەئاسودەیی دەژیا و لەوانەیە ئەگەر "کاپتا" سەرمایەییکی بەو بدایە بۆئەوەی کەمێک بەهۆی دەستەکوژەکانیەو بەژیّت، بەو شیوەیە ئەو ژیاڵە خۆشی بەو پیرەمیژدە نەبەخشیایە.

کاتیەک "هورم هب" دەستی گرت بەسەر "ژوپە" دا من و "کاپتا" ش گەشتبۆینە ئەوی، ئەوکات من بۆ یەكەمین جار بینیم کاتیەک داگیرکەرەکان دپۆنە ناو شارێکی دەوڵەمەندەوێ چۆ لی دەکەن.

کاتیەک "هورم هب" گەمارۆی شاری "ژوپە" ی دا، لەدواڵین پۆژەکانی شکست پیهینانی ئەو شارە، هەندیک لە دانیشتوانی هەلەشەیی ئەو شارە راپەرینیان دژی هیژە سەربازیەکانی "هاتی" کرد و بۆ پزگارکردنی خۆیان قوربانیان دا، بەلام "هورم هب" بەناو نیشانی ئەوێکە لەکاتیکیدا شۆرش بەرپا بوو کە هیچ سودێکی بۆ لەشکری میسەر نەبوو، پارزی نەبوو لەسەر ئەوەی ئەو شارە تالان نەکات.

ئەوکات سەربازەکانی "هورم هب" بۆماوەی دوو هەفتە ئەو شارەیان تالانکرد و کاپتا توانی لەهەمان ئەو دوو هەفتەیدا دەوڵەمەند ببیّت.

لەبەر ئەوەی سەربازەکانی "هورم هب" هیچ چارهێکی تریان بەدەستەو نەبوو جگە لەوەی سامانی تالانکراویان بە "کاپتا" و کارمەندەکانی بفروشن و لەبەرامبەردا ئاوجۆ و شەرابی لی بکڕن و "کاپتا" ش فەرش و قەنەفە و میز و پەیکەری خودایانی بەنرخێکی زۆر هەرزان لی دەکڕین.

ئەو سەربازانەش كە ھەریەكیكیان كۆمەلێك دیلیان ھەبوو، ھەر دیلیكیان بەنرخى دوو ئەنگوستیلە دەفروشت، چونكە جگە لەو ھیچ كریاریكى تر لەویدا نەبوو، بەپێى ئەو مافەى كە "ھورم ھب" دابوێ بە "كاپتا" ھیچ كەسیك نەیدەتوانى ئەو سامان و كەلوپەل و كۆیلە و كەنیزانەى كە لەو جەنگەدا بەدەستیان ھێنابوو لێیان بكێت.

من لەوشارەدا ھیچ دڕندەى كەم لەبەرأمبەر مروڤدا، لەخودى مروڤ ترسناكتەر و دڕندەتر نەبینیوه. كاتیك دەستەىك مروڤ، بەسەر دەستەىكی ترى مروڤدا زال دەبیئت، بەشیوھەىك پەفتار لەگەل شەكستخواردووھەكاندا دەكەن كە دڕندەكانى ناوچەى باشورى میسریش بەو شیوھە پەفتار لەگەل گیانەوھەرانى دارستاندا ناكەن.

چونكە كاتیك دڕندە تیڤى خوارد، چیتەر دواى ئەو كاری بەگیانەوھەرانى دارستانەوھە نامینیئت، مەگەر ئەوھى برسى بیئت، بەلام ئەو گیانەوھەرى ناوی "مروڤ"ە، ھەرگیز تیڤ ناخوات و ئەگەر تەواو سامانى میسر و سوریا و "بابل" ی پى بدەیت، دوبارە سەرلەنوێ دەكوژیئت و مال و ڤیران دەكات، بۆئەوھى بتوانیئت سامانیكى زیاترى بەدەست بەینیئت و كاتیكیش پەیی بەو برد كە ناتوانیئت ھیچ شتیك لەخەلكى بەدەست بەینیئت بۆئەوھى سامانەكەى خوێ پى زیاتر بكات، كەسانى تر لەپەرى توپەییەوھە دەكوژیئت، بەبیانوى ئەوھى بۆچى ھیچ سودیكى بەو نەگەیانددوھ و نەبووھە ھۆى زیادكردى سامانەكەى.

من بەچاوى خۆم بینیم كە سەربازەكانى میسر لە "ژوپە" دا ئاگریان بەردەدا یە مالهەكان، بۆئەوھى لەبەر پوناكى ئاگرەكاندا، بتوانن لەكاتى شەودا مەى بخۆنەوھ و خۆیان سەرگەرم بكەن. من بەچاوى خۆم بینیم كاتیك سەربازە میسریەكان دەیانویست دارایی بازرگانێك زەوت بكەن بەچ شیوھەىك ئەشكەنجەیان دەدا، بۆئەوھى پێیان بلێت زێڤ و زیوھەكەى لەكویدا شارددوھتەر؟ ئەوھەشم بەچاوى خۆم بینى كە سەربازەكانى میسر لەچوارپانیكدا رادەوھەستان و ھەركەسیك لەوێوھە تێبەپەریایە، چ ژن یان مندال یان پیر بوایە دەیانكوشت، و كەرەستەى قەرەولێ تیرھاویژە میسریەكان ژن و پیاو و مندالى شارى "ژوپە" بوو.

من وام دەزانى ئەو دیمەنانەى كە لەكاتى جەنگى خودایانى شارى "تبس" دا بینیم، ترسناكتەرىن دیمەنبوبیئت كە لەسەرتاپای تەمەندا بینیبیئتم، بەلام كاتیك كەرەساتى

سەربازەکانی "هورم هب" م لەشاری "ژوپە" دا بینی، ناگاداری ئەووە بووم کە کارەساتەکانی شاری "تبس" لەچاو ئەم کارەساتانەدا وەک یاری منالان وایە.

لەبەرئەوێ لە "تبس" دا لایەنگرانی "ئامون" و "ئاتون" دوو میسری بون کە هەندیکات بەزەییان بەمندال و ژناندا دەهاتەووە وەک ژن و مندالەکەیی من ئەیانداوە کوشتن، بەلام سەربازەکانی "هورم هب" لە "ژوپە" دا مندالە شیرخۆرەکانیشیان دەکوشت و "هورم هب" ییش بەتەواوی لەئەنجامدانی هەرکاریکدا ئازادی کردبون.

من لەوایوە پەدام کە کوشت و کوشتاری سەربازانی "هورم هب" لەشاری "ژوپە" دا بەهیچ شیوەیەک فەرامۆش ناکریت و لەم کوشت و کوشتار و تالانیە بیۆینەیدا، سەربازە میسریەکان تانی بەدەست هیئانی سامانیان کرد.

من دەتوانم بڵێم کە "هورم هب" لەشاری "ژوپە" دا بەئەنقەست سەربازەکانی خۆی لەم کوشت و کوشتارەدا ئازاد کردبوو، بۆئەوێ بزانی تالانی سامان و دارایی خەلکی و بەدی کردنی ژن و مندالە بیتاوانەکانیان چ چۆنێکیان پێ دەبەخشیت و لەئایندەشدا بۆ بەدەست هیئانی چۆنی هاووشیوەی ئەمانە، خۆیان پۆبەپۆی هەموو هەپەشەیهک بکەنەو. هەرواش بوو، دواي کۆتایی هاتنی جەنگی "ژوپە" کاتی "هورم هب" وستی دەست بەسەر تەواوی شارەکانی تری سواریادا بگریت، سەربازەکانی بۆ بەدەست هیئانی شەراب و ژن و زیر، باکیان لەهیچ هەپەشەیهک نەبوو و پیشوازیان لەمەرگ دەکرد.

یەکیک لەوشتانەیی کە سەربازەکانی میسری هان دەدا بۆئەوێ هەموو هەولێکی خۆیان بخەنە گەڕ بۆئەوێ سەرکەوتن بەدەست بهینن، یان بکوژین، ئەووەبوو کە دەیانزانی سەربازەکانی "نازیرو" ی پادشای سواریا هیچ کەسێک بەدی وەرناگرن و هەر سەربازێکی میسریش خۆی بدات بەدەستەو بەزیندویی پێستی دەکەن و بەلگەشیان بۆ ئەم کارە ئەووەبوو بانگەشەیی ئەوێان دەکرد کە ئەمانیش وەک تەواوی سەربازە میسریەکانی تر بەشداریان لە کوشت و کوشتار و تالانی سواریادا کردووە.

کاتی کە هەوایی کوشت و کوشتاری شاری "ژوپە" بەهەموو شارەکانی سواریادا بڵاو بویهو، چەند شارێک لەترسی گیانیان شوپشیان بەریا کرد و لەشکری سەربازی "هاتی" یان شار بەدەرکردو هەر ئەوێ "هورم هب" گەشتە ئەو شارە، دەروازەیی شاریان بەپویدا کردووە.

من له وه زیاتر باسی کاره ساتی سهربازه میسریه کانتان له شاری "ژوپه" دا بۆ ناکهم، چونکه ههرکاتیک ئەم کاره ساته بهیڕ دههینمه وه له خه مدام دلم وهك بهردیک له سینهمدا قورس ده بیئت و دهسته کانم وشك ده بن و له سه ر پاپیروس وینه ی ئەم کاره ساتانه م بۆ ناکیشریئت.

ته نها ئە وه ده لیم پییش نه وه ی "هورم هب" بیته ناو شاری "ژوپه" وه، له و شارهدا، بیست هه زار که س بۆ له مندالان که له ژماردن نه ده هاتن، ده ژیان، به لام کاتیک "هورم هب" نه و شاره ی به جی هیشت ته نها سی سهد که سی تیدا مابوو.

ئهو جهنگانه ی تر که "هورم هب" له سوریادا کردی، هه موویان وهك شه پری "ژوپه" وابون. من که وهك پزیشکیک له گه ل له شکری "هورم هب" دابووم و بریندارانم تیمار ده کرد، توانیم نه وه ببینم که به چ شیوه یهك جوړی مروژ خو ی سه رچاوه ی نه هه مه تی و به ده ختی هاو په گه زه کانی خو یه تی.

جهنگی سوری ماوه ی سی سالی خایاند و "هورم هب" چه ند جاریک شکستی به له شکری "هاتی" و "نازیرو" هیئا.

سه ره رای نه وه ی گالیسکه کانی "هاتی" توانیان زۆر بۆ "هورم هب" بهینن، به لام نه و سه ره که وتنی له وه دا به ده ست هیئا که خو ی بگه یه نیته په نای هه ساره کانی شارو له شکری خو ی له ناو چون پزگار بکات، هه روه ها له به ره نه وه ی "هورم هب" توانی په یوه ندی ده ریایی خو ی له گه ل میسردا بیاریزیئت، هه موو جاریک ده ی توانی داوای هیزی سه ربازی له میسر بکات و له هه سار بیته ده ره وه و به ره ده وای به جهنگه کانی بدات.

به هو ی ئەم جهنگه وه له ماوه ی سی سالدا شاره کانی سوری وێران بون و خه لکی که هیچ شوینیکی هیمن و ئاسایشیان نه بوو، شار و لادیکیان به جی هیشت و په نایان بۆ کیوه کان برد، هه لبه ت جگه له و شوینانه ی که که وتبوه ده ستی هیزه کانی میسروه هیچ شوینیکی تریان نه بوو، چونکه له م ناوچانه دا که به به شیک له پیره و ی میسر له قه له م ده درا، خه لکی هیمنی و ئاسایشیان هه بوو و ده یانتوانی کشتوکال و بازرگانی بکه ن، به لام هه رهك چۆن شاره کانی سوری به هو ی جهنگی سی ساله وه وێران بوو، شار و ناحیه کانی میسریش له م جهنگه دا دانیشتوانی تیدا که موبویه وه و به دریزیی هه ردوو که ناری پوباری "نیل" شار و ناحیه یهك به دی نه ده کرا که خیزانه کان پیاییک

یان چەند، پیاویکی خۆی لەجەنگی سووریدا لەدەست نەدايیت، بەلام "هورم هب" دەیویت: ئەم قوربانیدانە لەپێناو مەزنی میسر، ولات دەبێتە خاوەنی خاکیکی پەشی زۆر.

لەماوەی ئەم سێ ساڵەدا "هورم هب" لەسووریدا بەبەردەوامی دەجەنگا و منیش بەبەردەوامی لەگەڵ سەربازەکانیدا بوم و بریندارەکانم تیمار دەکرد، گەرچی لەپەڕی زانستی پزیشکی نەشتەرگەرییەوه فیزی ئەزمونگەلیکی نوێ بوم، بەلام پشتم کوڕ بوبوو چرچ و لۆچی کەوتبووه روخسارمەوه.

بەچاوی خۆم ئەوەندە کارەسات و تاوانی ترسناکم بینی کە بووه هۆی ئەوەی نەرم و نیانی و نەریتی هزری خۆم لەدەست بدهم و منیش وەک پزیشکە پیرەکان بەتورپەییەوه قسەم دەکرد و بەپێچەوانەی سەردەمی لایەتی، بەنەرمونیانیەوه مامەلەم لەگەڵ بریندارەکاندا نەدەکرد.

لەسییەمین سالی ئەو جەنگەدا، نەخۆشی "تاعون" لەسووریدا بالۆ بویەوه و هۆکارەکەشی ئەوەبوو کە نەخۆشی تاعون هەمیشە دواي جەنگە درێژخایەنەکان دینە بون، چونکە لاشەیکە زۆری مروڤگەلی کوژراو لەیەک شویندا کۆدەبێتەوه و لەبەرئەوەی ناتوانریت لاشەکان مۆمیا بکریڤ و بنیژرین، یان بیئەوهی مۆمیا بکریڤ بنیژرین، جەستەي مروڤەکان، لەهەمان ئەو شوینەدا هەلەدەوشیڤ و بۆگەن دەکات و تاعون کە نەخۆشیەکی گەڤۆک "ساری" ه لەنیو خەلکدا دەردەکەوێت و بلۆ دەبێتەوه.

بەشى پەنجا و يەكەم

شەوئك لە گەل پياوئكى شكست خواردودا

بەهۆى بەردەوامى جەنگەوہ سەرتاسەرى سوريا گۆرا بەكوشتارگايەكى پەر لە لاشەى نەنیزراو، بۆيە پئويستى بەوہ نەدەکرد سەرت لەبلاو بونەوہى نەخۆشى تاعون سوپ بمينيت.

ئەو تاعونە بەرپادەيەك كوش و كوشتارى خستە ناو نەتەوہى سورياوہ كە ھەندىك لەنەتەوہكانى سوريا بەتەواوى لەناو چون، ھەلەت بەشيۆەيەك لەناو چون كە بگرە زمانيشيان ھەرامۆش كرا و لەئىستادا ھىچ كەسك نازانيت كە ئەو نەتەوہيە بەچ زمانىك گەفتوگۆيان كەردوہ.

ئەم نەخۆشيە بەشيۆەيەك سەربازەكانى لەبەرەى جەنگى ميسر و پادشاى سوريا و "ھاتى" دا بەكوشت دا كە چيتر كارى جەنگى سەربازى پراوہستا و سەربازەكان لەدەشتەكانەوہ بەرەو شوينە شاخاويەكان ھەلھاتن بۆئەوہى خويان لەنەخۆشى تاعون بپاريزن.

نەخۆشى تاعون ھەك "ئاتون" ى خوداى پيشوى ميسر، خوازيارى يەكسانى بوو، چونكە ھىچ جياوازيەكى لەنيوان ھەزار و دەولەمەند و ژن و پياوو لاوو پيرو جوان و ناشيريندا نەدەكردو ھەموويانى لەخستە دەبردو ھەجەزادەيەكى ھەك سواكەريك لەناو دەبرد.

ھىچ يەك لە دەرمانە ئاساييەكان نەيدەتوانى پرى لەم نەخۆشيە گەپۆكە بگريت و ئەم نەخۆشيەش بەرپادەيەك توند و بەھيز بوو كە ئەوانەى توشى ئەم نەخۆشيە بوبون،

دامینی کراسهکهی خویان دهدا بهسهریاندا و لهسهر زهوی پییان دریژ پادهکیشا و دوای سی پوژ دمردن.

ههندیکیشیان چارهسهر دهبون و دومهلیکی مهزن لهبن بال یان لهبنی پانیاندا دهردهچوو و برینی چلکی "ئیلتهاب" دومهلی ئه و تاعونهش لهویوه دهردهچوو، بهلام تا ئهوکاتهی زیندوو بون برینی شوینی ئه و دومهله له و شوینهدا لهناو نهدهچوو، ههر ئه و برینهش ئهوهی پینیشان دهداين که ئهمانه دوچاری چ ههپهشهیهکی ترسناک بونهتهوه.

من لهنیو ئه و بهلا مهزنهدا ئاگاداری ئهوهبووم که نهخووشی تاعون، وهک ئه و پیاوه وایه که بیروبوچونیکی جیگیری نیه و لهبهرنهوهی کاری ههمیشهیی کوشتنی مروقه، بهلام ههندیک مروقی لهکوشتن بیبهش دهکرد.

بۆنمونه ئهوانهی بههیزو تهنروست بون، زیاد له و کهسانهی لاواز بون، بههزی ئه م نهخووشیهوه دمردن و کاتیک پیاویکی لاوازو کهم خوین توشی ئه م نهخووشیه دهبوو، زۆر ئهگهری ئهوهی ههبوو له م نهخووشیه پزگاری بییت و بهزیندوویی بمینیتیهوه.

بهههمان شیوه ئهوکاتانهی من چارسهری توشبوانی تاعونم دهکرد، چهندجاریک توشبوانم هانی ئهوه دهدا که خوینی لهشیان کهم بکهنهوه بۆئهوهی لاواز بن، ههروهها پییم دهوتن بۆماوهی چهند پوژیک خواردن نهخۆن. بهلام سهرهپای ئهوهی کۆمهلیک له و توشبوانه، بهبریندارکردنی بهردهوامی شارهگی خوینیان و خۆپاراستن لهناخواردن، چارهسهرکران، من ناتوانم بلییم که ئه م ریگه چارهسهری من بووه هۆی ئهوهی ئهمانه چاک ببهوه یان نه؟ چونکه ههندیکی تریان بهههمان شیوهی ئهوانی تر که لهژیر چاودیری و چارهسهری مندا بون مردن.

سهرهپای ئهوهی من هیوادار نهبوم که ئه م ریگه چارهیه م کار له نهخووشهکان بکات، بهلام ههر ههولنی چارهسهرکردنیانم دهدا، چونکه کهسی پزیشک ئهگهر بیشزانیت بهدنیاییهوه کهسی نهخووش دهمریت، نابیت خوئی له چارهسهرکردنی بیاریزیت، چونکه له م حالتهدا ئهگهر چاکیش ببیتیهوه لهناومیدیاندا دهمریت، بۆیه لهههموو حالتهکاندا پزیشک دهبییت بهشیوهیهک خوئی پیشان بدات که دهتوانیت چارهسهری ئه و نهخووشیه بکات.

من نالیم شیوازی چاره سهرکردنه کانی من کاریگر بون، به لām ئەو سودەى هەبوو کە کەسە هەژارەکانیش دەیاننەوانى ئەو شیوازە چارەسەریە بەکار بهێنن، چونکە گران بەسەریاندا تەواو نەدەبوو و بڕینی خۆینبەر و خۆپاراستن لەنان خواردن بۆ هەژاران بەهەرزانتەترین دەرمان لەقەڵەم دەدرا.

ئەو کەشتیانەى لەنیوان میسر و سوریا دا هاتوچۆیان دەکرد، نەخۆشى تاعونیان گواستەووە بۆ میسر، بە لām ئەم نەخۆشیە زیانیکی زۆر بەخەڵکی میسر نەگەیاند و ژمارەى ئەو توشبوانەى کە چارەسەر دەکران، زۆر زیاتر بوو لەو کەسە توشبوانەى کە دەمردن و کاتیکی وەرزی پاییز دەهات و پوبارى "نیل" هەڵدەستا نەخۆشى تاعون لەمیسردا لەناو دەچوو.

بەگەشتنى وەرزی زستان، لەسوریا شدا نەخۆشى تاعون نەماو ئەوکات "هورم هب" توانى سەربازەکانى خۆى کە لەناوچە کێوییه کاندای پەرژوێلاوبوبون کۆبکاتەووە. لەو وەرزی بەهاریدا "هورم هب" لەگەڵ سەربازەکانیدا خۆى گەيانده بەشتەکانى "مجیدو" و لەجەنگیكى مەزنى ئەو دەشتەدا، بەشیوەیهك شکستی بەهیزی سەربازى "هاتی" هینا کە بوو هۆى ئەوێ داواى ناشتیان لى بکەن، چونکە ئاگادارى ئەو بون ئەگەر لەگەڵ "هورم هب" ناشتی نەکەن، ئەوا دەکەونە بەر پلاری هێرشى "بابل" یەکان.

"بورابوریاش" کە لەسەردەمى "ئەخناتون" دا لەگەڵ حکومەتى میسردا یەکیگرت، کاتیکی بیستى "هورم هب" لەدەشتى "مجیدو" دا شکستی بەلەشکری "هاتی" هیناوە، بڕیاری ئەوێ دا هێرش بکاتە سەر ولاتی "میتانى" و ئەو ولاتە لەهاتى وەرگریتەووە و هەمان ئەو کارەشى کردو دەستى بەسەر ولاتی "میتانى" دا گرتو هیزەکانى "هاتی" لەم ولاتە هەلھاتن و کێلگە و ئەو لەوەرگایانەى کە دەکەوێتە سەرچاوەى نیوان دوو پوبارى مەزنى ئەو ولاتەووە کە لە "بابل" ەو هەڵدەقولىت کەوتە ژێر دەستى پادشای "بابل" ەووە.

ئەفسەرانى "هاتی" کاتیکی لەسوریا دا شکستیان هینا ئاگادارى ئەو بون سوریا بەشیوەیهك وێران بوو کە چیتەر بەهیچ شیوەیهك ناتوانن سودى لى وەرگرن، بۆیە نەیانویست پاشماوەى ئەو گالیسکە جەنگیانەى بۆیان ماوەتەووە و دەبوو لەدژی پادشای "بابل" دا بەکارى بهێنن لەسوریا دا لەدەستى بەدن.

"هورم هب" زۆر خوشحالبوو به پيشنياري ناشتی "هاتی" هکان، چونکه جهنگی سی ساله‌ی سوريا زیانیکی زۆری به میسر گه یاندبوو و "هورم هب" یش دهیویست کوتایی بهم جهنگه بهیئت، بۆئهوه‌ی بتوانیست سوريا ئاوه‌دان بکاتهوه، به‌لام یه‌کیک له مه‌رجه‌کانی ناشتی ئهم به‌لیننامه‌یه ئه‌وه‌بوو که هیزه‌کانی "هاتی" شاری "مجیدو" ی پایته‌ختی سوريا و پادشای ئه‌و شاره له‌گه‌ل ژن و منداڵه‌که‌یدا بداته‌وه دهستی "هورم هب".

چونکه "نازیرو" پادشای ولاتی "ئامورو" دوا‌ی ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر سوریادا زال بوو، پایته‌ختی خۆی گو‌پری و "مجیدو" ی کرده پایته‌ختی خۆی. هیزه‌کانی "هاتی" ش له‌شاری "مجیدو" دا په‌لاماری کۆشکی "نازیرو" یان دا و ئه‌و و ژن و منداڵه‌کیان ده‌ستگیر کرد، له‌کاتی‌کدا که به‌زنجیر به‌ستبونیانه‌وه هه‌مویانیان دایه دهستی "هورم هب" هوه.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌شکری "هاتی" پادشای سوریای ژن و منداڵه‌کیان دا به‌دهستی "هورم هب" هوه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ده‌یانزانی ده‌بیست "مجیدو" ی پایته‌ختی سوریان به‌جی به‌یئن، ئه‌و مه‌رو مانگایانه‌ی که به‌دهستیان هینا، له‌سوریا بردیانه دهره‌وه و پروانه‌ی ولاتی "هاتی" ان کردن.

"هورم هب" دوا‌ی ئه‌وه‌ی "نازیرو" پادشای سوريا و ژن و منداڵه‌که‌ی زیندانی کرد، فهرمانی دا، قوو به‌بوقه‌کاندا بکه‌ن، بۆئه‌وه‌ی هه‌مووان بزائن که کوتایی به‌جه‌نگ هاتوو و له‌نیوان و میسر و "هاتی" دا ناشتی به‌رقه‌رار بووه.

دوا‌ی ئه‌وه به‌خۆشی ئهم ناشتی‌وه بانگیشتی ئه‌فسه‌ر و فهرمان‌پرواکانی "هاتی" کرد که له‌شه‌وی دوا‌ی به‌رقه‌رارکردنی ناشتی، له‌و میوانداریه‌ی که به‌رپا ده‌بیست پیکه‌وه کۆبینه‌وه بریاری ئه‌وه‌ی دا له‌پروژی دوا‌یی ئه‌و میوانداریه‌دا، "نازیرو" ی پادشای سوريا و ژن و منداڵه‌که‌ی به‌نازار و ئه‌شکه‌نجه‌یه‌کی ترسناکه‌وه به‌به‌رچاوی هه‌موو سه‌ربازه‌کانه‌وه له‌سیداره‌ بدات.

من به‌هۆی پیشینه‌ی ناشنایه‌تی و دۆستایه‌تیم له‌گه‌ل "نازیرو" دا که له‌سه‌ره‌تای ئهم به‌سه‌ره‌تانه‌مدا بۆم باسکردن، هه‌ر به‌وشیوه‌یه‌ی پیم راگه‌یاندن پيش ئه‌وه‌ی بیته‌ پادشای سه‌رتاسه‌ری سوريا، له‌ولاتی خۆی "ئامورو" که‌یه‌کیکه له‌ ولاتانی سوريا، میوانداری کردم، ئه‌وشه‌وه نه‌پۆشتم بۆ میوانی "هورم هب" به‌لکو له‌باتی

ئەو ھەي لەمىواندارىيەكەي "ھروم ھب" دا ئامادە بىم، پۆشتىم بۇ ئەو چادىرى كە "ئازىرو" تىيىدا بەزىنجىر بەستراپويەو ە زىندانى كرابوو.

من دەمزانى ئەو پىاۋەي كە پادىشاى سەرتاسەرى سوريىا بوو، لەوشەو ەدا سەرەپراي ئەو ھەي لەفەرمانپەرەوايى خۆي كەتبوو ە برىارى مەرگى بۇ دەركرابوو ە دەبوو لەپۆژىكى تردا بەئازار ە ئەشكەنجەيەكى ترسناكەو ە لەسىدارە بدرىت، ھاوپىيەك شك نابات، ھەرەو ھا دەشمزانى كە "ئازىرو" پىاۋىكە كە زۆر پەيوەستە بەژيانەو ە ە ناتوانىت بەو ئاسانىيە پشت لەژيان بىكات.

من دەمويست پىيى بلىم كە ژيان بەوشىۋەي خۆي لىكى دەدايەو ە خوشەويست نيە ە ئەگەر ئەو ھەي من لەسەرتاپاي ژيانمدا بىنىم ئەو بىيىنيايە، زۆر بەئاسانى دەستى لەژيان دەشۆرد، لەبەرئەو ەي پزىشك دەمويست پىيى بلىم كە مەرگ بۇ ئازار جەستەيى ە خەمە مەزنەكان ە ئائومىدىيەكانى ژيانى پوداۋىكى زۆر دلخۆشكەرە، لەبەرئەو ەي بەردەوام لەژياندا ئازار دەچىژىت، ئەك لەكاتى مەرگدا.

دەمويست تەواۋى ئەم قسانەي بۇ بىكەم كە لەوانەيە لەو شەو ەدا، بتوانىت خەوى لىبىكەويت، چونكە دەمزانى پىاۋىكى ەك ئەو كە زۆر ژيانى خوشدەويست ە بەژيانەو ە پەيوەست بوو، ناتوانىت لەشەويكدا بخەويت كە دەزانىت لەبەيانى پۆژى داھاتوو دەمرىت.

ئەگەر ئەم قسانەم كارى كىردە سەر بارى دەرونى ئەو چى لەو ە باشترە، ئەگەر كارىشى تىنەكان، ئەوا من لەتەنىشتىيەو ە دادەنىشم بۆئەو ەي تا بەيانى تەنھا نەيىت، چونكە مروۇ دەتوانىت بى ھاوپىيەك سالھاي سال بژى، بەلام لەكاتى مەرگدا بەلايەنى كەم پىويستى بەيەك ھاوپىيە، بەتايبەت ئەگەر يەكك بىت لە سەركرەدە يان پادشا مەزنەكان.

كاتىك "ئازىرو" داۋى دەستگىركردنى ھىنايان بۇ ئۆرودوگاي "ھورم ھب" سەربازە مىسرىيەكان جىنۇيان پىدەداو تەرسەقولى ئەسپيان تىدەگرت، منىش لەوكاتەدا لەتەنىشت "ھورم ھب" ەو ە دانىشتبوم، پوخسارى خۆم بەدامىنى كراسەكەم داپۆشىبوو بۆئەو ەي ئەو چاۋى پىم نەكەويت ە بەيىنىم شەرمەزار نەيىت.

من دەمزانى كە "ئازىرو" پىاۋىكى خۇ بەزئزانەو ە دەزانىت كە من لەپاىردودا ئەوكاتانەي ئەوم بىيىبوو لەتروپكى فەرمانپەرەوايى ە دەستەلاتىدا دەژياو خۆي ئامادەي

ئەو کوردبوو کە سەرتاسەری سوریا لەژێر دەستی میسر وەرگرێتەو و بەدنیاییهو نەیدەویست من بەوشیوێه زەبون و لاواز بیهێنم. لەو شەویدا کاتیکی ویستم بپۆمە ناو چادەرکە "نازیرو" وە پارێزەرانی ئەو چادەر پێیان لێ نەگەرتم، لەبەرئەوێ دەیانزانی کە من پزیشکم و وایان دەزانی بۆئەو دەپۆمە لای بۆئەوێ برینەکانی بۆ تیمار بکەم، ئەگەر "نازیرو" برینداریش نەبواوە ئەوا پاسەوانەکان پێیان لەچونە ژۆرەوهم نەدەگرت.

کاتیکی چومە ناو چادەرکەو سەربازە پاسەوانەکانی ئەو چادەر وتیان: بەیڵان با ئەو پیاوێ بپواتە ناو ئەو چادەرەو، چونکە ئەو "سینۆه" ی کۆری کەرەو هاوڕێی "هورم هب"ە، ئەگەر ئێمە پێ لەچونە ژۆرەوێ بگرین ئەوا ئەو بەزمانی خۆی کە وەک چۆی دوپشک وایە دەمانگەزێت یان سود لەزانستی پزیشکی خۆی وەرەگرێت و ئێمە لەپیاوێتی دەخات.

من بێ هیچ دەردیسەرێک چومە ژۆرەوێ و تەم: "نازیرو" پادشای ولاتی "نامورو" ئایا لەشەوێکدا کە لەبەیانێ پۆژی دوایی هەمان ئەو شەویدا دەمریت، حەز دەکەیت هاوڕێیەکت هەبیت؟

دەنگی زنجیری "نازیرو" لەتاریکی ئەو چادەردا بیستراو دوای ئەو ئاهێکی هەلکێشاو وتی: چیتەر پادشا نیم و حەزیش ناکەم، چونکە کەسێک کە دەستەلاتی خۆی لەدەست بدات، ئەوا هاوڕێکانیشی لەدەست دەدات، بەلام دەنگت بەلامەرە ناشنا دیارە... ئایا تۆ "سینۆه" نیت؟
وتەم: بەلێ من "سینۆه" م.

"نازیرو" وتی: بەخودای "مردوک" سویندت دەدەم، ئەگەر "سینۆه" یت پێیان بلی چرایەکەمان بۆ بەیڵان، بۆئەوێ ئێرە کەمێک پوناک ببیتەو، چونکە من ناتوانم لەتاریکیدا ئاسودە بێم. ئەو "هاتی" هەنەرەتیانە جەلەکانمیان پارچە پارچە کردووە و جەستەیان بەشیوێهێک بریندار کردووە کە من ئیستا پیاویکی جوان نیم، بەلام دەزانم تۆ کە پزیشکی کەسانێکی لەمن خراپترت بینیوە و چیتەر لەبەرئەوێ دەمرم لەبەدبەختیەکانی خۆم شەرمەزار نیم، چونکە لەکاتی مەرگدا بەدبەختی نابیتە مایە ی شەرمەزاری.

"سینوھە"....پینیان بلی چرایەك بهینن، بۆئەوێ من چاوم پیت بکەوێت و دەستت بگرم، چونکە پۆحم خەمبارە و کاتیك بیر لەژن و منداڵەکانم نەکەمەو، فرمیسک لەچاوانم دەپژیننە خوارەو، ئەگەر تۆ بتوانی کەمیک ئاوجوی بەهیزم بۆ بهینی، بۆئەوێ قورگ و لیومی پی تەر بکەم، ئەوا دواي مەرگم، لەلای دیوێکانی ئەو جیھانەکە تر ستایشی تۆ دەکەم، چونکە دواي مەرگم بەناچار دیوێکان دەبنە ھاوڕیم، چونکە من ئیستا بەشیوێەك ھەژار کەوتوم کە بگرە توانای کرپنی گۆزەیهك ئاوجۆشم نیە، سەربازەکانی "ھاتی" ھەموو شتێک تا دواين ئەنگوستیلەي مسی منیان بەتالان بردووە.

منیش بەسەربازەکانم وت: چرایەك بهینن و ئەوانیش مەشخەلیکیان ھینا و لەبەرئەوێ ئەو چادەرە پڕوبوو لەدوکهلی ئەو مەشخەلە و بوو مایەي نازاردانمان وتم: ئەو مەشخەلە بێنە دەرەو و چرایەکمان بۆ بهینن، دواي ئەو سەربازەکان چرایەکیان بۆ ھیناين، پیم وتن: گۆزەیهك ئاوجۆشمان بۆ بهینن.

دواي ئەوێ ئاوجوی بەهیزی سوریایان بۆ ھیناين "نازیرو" بەدەم ھاوارو گریانەو ھەستایە سەری و منیش یارمەتیم دا بۆئەوێ بتوانیت ئاوجۆکە بخواتەو ئەو کات بینیم کە ماشویرنجی کەوتووئە قژەکانیەو و سەربازەکانیش بەشیوێەك ریشیان کەندوو کە لەھەندیک شویندا گۆشتیشیان لەگەل ریشیدا پچراندبوو. ھەرەھا ئەوێش بەچاوی خۆم بینی کە پەنجەکانی دەستی بەخەستی برینداربوون و ھەندیکیشیان بەتەواوی فلیقابون و ناخونەکانیشی بەھوی ئەو خۆینەي لی ھاتووئە دەرەو رەش داگەراو. ھەرەھا چەند پەراسویەکی "نازیرو" شیان شکاندبوو، ئەویش بەشیوێەك کە زۆر بەسەختی دەیتوانی ھەناسە بدات، ھەندیجاریش خۆینی قورگی کە لەگەل لیکی دەمیدا تیکەل ببو تف دەکردووە.

کاتیك کەمیک ئاوجوی خواردووە تەماشایەکی چراکەي کرد و وتی: ئەمشەو ئەم چرایە بۆ چاوە ماندووێکانی من گونجاو و چیژ بەخشە، بەلام بلیسەي چراکە وەك بلیسەي ژیان چەند تەکانیک دەخوات و سەما دەکات و دواي ئەوێش وەك ژیان خامۆش دەبێت و منیش ئەي "سینوھە" بە بۆئەي ئەم چرا و ئاوجۆیەو سوپاست دەکەم و بەداخی ئەوێم کە ھیچ شتیکم نیە پیتی ببەخشم، چونکە سەربازەکانی "ھاتی" بگرە ئەو ددانە زیرانەي کە تۆ بۆت دروست کردبوم، لەدەمیان دەرھینام.

لەبەرئەۋەى سەرزەنشكردنى پىاۋىك- كە بەھۋى كردارى نەكردنى ئامۇڭگارىيەكانى ئىمە بەدبەخت بوۋە- لەخۇپەسەندى و خۇۋىستىيەۋە سەرچاۋە دەگرىت، من پىم وتن: لەپاردودا ئەوم لە"ھاتى" ئاگادار كردوۋەتەۋە كە"ھاتى"نەتەۋەيەكى بىبەزەيى و دپندەيە و پىاۋىك بەھۋى ئەۋەى گوى لەئامۇڭگارىيەكانى ئىمە نەگرتوۋە، بەدبەخت بوۋە، سزاي ئەو بىگوپىيەشى ئەو بەدبەختىيەى بوو كە بەچاۋى خۇى بىنى و چىتر ئىمە نابىت سەرزەنشتى بكەين كە بۇچى گوىى لەئامۇڭگارىيەكانى ئىمە نەگرتوۋە. ئەۋەبوو لەسەرخۇ سەرى"ئازىرو"م خستە ناو دەستمەۋە و ئەۋىش دەستى كرد بەگريان و فرمىسكەكانى ئەۋىش لەنىوان پەنجهكانمەۋە دەچۇران.

"ئازىرو"وتى: "سىنۆھە"كاتىك من پادشايەكى بەھىزبوم، لەبەردەم تۇدا بى ھىچ شەرم و ئازارىك پىدەكەنىم و خۇشى خۇم دەردەبىرى، ئىستاش چارەپەش بوم، چىتر بۇچى شەرم لەۋە بكەم كە لەبەردەمى تۇدا بگرىم؟ بەلام "سىنۆھە"ئەۋەش بزانە كە من بۇ پادشايى و سامانى تالانكراوم ناگرىم، بەلكو بۇ ژنەكەم"كفتىو"كە تۇ پىت بەخشىم، ھەروەھا بۇ كوپە گەۋرەكەم كە زۇر ئازايە و كوپە بچوكەكەم كە ھىشتا مندالە و سبەى ھەردووكيان دەكوژن، دەگرىم.

وتم: ئەى"ئازىرو"پادشاي"ئامورو"من نەمدەۋىست ئەمشەو شتىك بلىم كە خەمەكانت زياتر بكات، بەلام لەبەرئەۋەى تۇ بۇ ژن و مندالەكانى خۇت دەگرىت، منت ھانى ئەۋە دا پىت بلىم كە كەسانى ترىش سى سال لەۋەۋپىش لەم شارەدا دوچارى بەدبەختى بون و ژن و مندالەكانىان لەبەرچاۋى خۇياندا بەكوشت دراۋن، ئەۋانىش بەھەمان شىۋەى تۇ پۇچيان ھەيە و خەم بۇ مەرگى ژن و مندالەكانىان دەخۇن.

سى سالە سورىا بەھۋى پلەۋپايەخۋازى تۇ گۇپا بە كوشتارگايەكى مەزن و ئەۋندەى تىدا كوژرا كە ھىچ كەسىك خۇى بۇ ئەۋە نەپەنجاندا كە پى لەزىاد بونى پىژەى كوژراۋەكان بگرىت.

سەرەپاي ئەۋەش من نالىم لەبەرئەۋەى تۇ بويىتە مايەى ئەم بەدبەختيانە، شاىستەى مەرگىت، بەلكو دەلىم لەبەرئەۋەى تۇ دۇپرايت و شكستت ھىناۋە دەبىت بمرىت، چونكە بەدلنىايىيەۋە تاۋانبارىكى بەھىز لەھەموو سزايەك پارىزراۋ دەبىت، بەلام ھەرئەۋەيكە لاۋاز بوو، بەسزاي خۇى دەگات، سەرەپاي ئەۋەى من مەرگى تۇ بەھاۋتاي دادپەرۋەرى دەزانم، بەلام بەھىچ شىۋەيەك بەمەرگى ژن و مندالەكانت پازى

نیم، من له باره ی ژن و منډاله کانت له گهل "هورم هب" دا قسه مکړد و پیم وت نه گهر نه وان نازاد بکات دیار یه کی مه زن ودره گریت، به لام نه و نه م بچونه ی منی په سهند نه کرد و وتی: ده بیټ نه وه و تووی "نازیرو" بگره ناویشی ده بیټ له سوړیادا له ناو بیریت.

هر له بهر نه وه ش دوا ی نه وه ی کوژرایت لاشه که شت له گوړدا نانیزریت، به لکو فری دی ده د نه ناو بیابانه وه بونه وه ی بیټه خوړاکی گیانه ودره کان، چونکه "هورم هب" حن ناکات بگره گوړیکیش له دوا ی خو ته وه به جی بهیلت، و له ناینده دا سریانیه کان به سهر گوړه که ته وه کو ببنه وه و به ناوی تو سویند بخون یان تو وه خودا کان پهرستن.

"نازیرو" زور ترسا له وه یکه له گوړدا نانیزریت و وتی: "سینووه" له بهر نه وه ی نام نیرن، تو که نه مشو له لای منی دؤستایه تی خو ت بگه یه نهره جی خوی، دوا ی مهرگم له بهر ده م خودای "به ل" له ولاتی "نامورو" دا به ناوی من قوربان ی پیشکه ش بکه، بونه وه ی من له جیهانیکی تر دا، به بهر ده وامی به برسیه تی و تینویه تیه وه سهرگر دان نه بم و هه مان نه م دؤستایه تیه له بهرام بهر "کفتیو" که له رابرد وودا خو شت ده ویست و له دوا ییدا پیشکه ش من ت کرد نه نجام بده و به ناوی نه ویشه وه قوربان ی پیشکه ش خودای "به ل" بکه، بونه وه ی له جیهانه که ی تر دا تینو و برسی و بی جی نه بیټ، دوو کوړه که شم که سبه ی به کوشت دهرین وه ک من و "کفتیو" پیو یستیان به قوربانیه بونه وه ی له جیهانی دوا ی مهرگ برسی و تینو و بیمال نه بن. من هیچ گله ییه کم له "هورم هب" نیه، چونکه نه گهر من سهرکه و تنم به سهر نه ودا بهی نیاه، به هه مان شیوه ی نه و ر هفتارم ده کرد و نه وم به کوشت ددها، به لام کاتیک بیر له وه ده که مه وه که ژن و منډاله کانم به کوشت دهرین گهر چی خه مگین ده بم، به لام شتیک دلنه واییم ده داته وه نه ویش نه وه یه که هیچ که سینک له گهل "کفتیو" دا رانا بویریت، چونکه ژنه که م خاوه نی خوشه ویستیکی زوره و زوریک له پیاو ه کان زور حزیان له سپیتی پیست و جهسته قله وه که یه تی و نه گهر له دوا ی مهرگی من نه و زیندو بوایه، ده بووه به شی کهسانی تر و من له جیهانیکی تر دا به هو ی نه م یابه ته وه به دبه خت ده بووم.

گهر چی با شتر و ابو که به زیندوی بیمنه وه، به لام ده زانم سهره رای نه وه ی شازاده ن به نرخی کو یلایه تی ده یان بردن بو میسر، ناییت نه وان بکری ن به کو یله و له کانه

کانزاکانی میسردا بیگاریان پی بکن، به لآم له بهرئه وهی به کوشت دهرین ئهوا هیج کهسیک ناتوانیت ئهوان بکاته کویلهی خوی.

"سینۆهه" من تهنها له گوتهیهکی تۆ زۆر خوشحال بوم، ئه ویش ئه وهیه که وتت "من له بهرئه وه دهرم که دۆراوم". ئه گهر من له م جهنگه دا سه رکه وتتم به دهست بهینایه سه ره پرای ئه وهی تۆ ده لئیت که سوریا بووه ته کوشتارگایه کی مه زن، ئهوا له م حالته دا خه لکی میسر ناوی منیان به مه زنیه که وه ده هیئایه زمان و هه موو تاوانه کانیان ده خسته ئه ستوی میسر و ده یانوت فیرعه ونی میسر پادشایه کی خوینپرژ و سته مکاره و ئه گهر هیترشی نه کردایه ته سه ر میسر، ئه م جهنگه ش دروست نه ده بوو کوشت و کوشتار نه ده که وته نیو خه لکی سوریا وه.

من هه له یه کم کرد ئه ویش ئه وه بوو که متمانه م به "هاتی" کرد و نه مه زانی که "هاتی" هکان ئه وه نه ده ترسنۆکن که تهنها بۆئه وهی له گه ل میسر دا ناشت بینه وه، هاو ده سته که یان بدن به ده ست "هورم هب" وه و سه رووت و سامانه که شی تالان بکن. "نازیرو" که میکی تر ئاوجوی خوارد وه و وه ک بلیی وتار بیژی بۆ خه لکی ده کات به وروژانی که وه هاواری کرد: به داخه وه سوریا، به داخه وه ئه ی ئه و ولاته ی خوشه ویستی منی و وه ک خوشه ویستیکی جوان به به رده وامی ئازارت داوم... ئه ی سوریا من له پیناو مه زنی تۆدا ئه رکم کیشاوه.... له بهرئه وه شوپشم به رپا کرد که تۆ نازاد بیت و میسر نه تکاته کویلهی خوی، به لآم ئه مپۆ کاتی مه رگی من هاتوه، تۆ من جی ده هیئت و نه فره تم لیده که یه ت.

ئه ی شاری مه زنی "بیبلوس"... و ئه های ئه ی شاری ده وله مه ندی "ئزمیر"... و ئه ی شاری مه زن و جوانی "سیدون" و ئه ی شاری به توانای "ژوپه" و ئیوه ئه ی شاره کانی تری سوریا که هه مووتان وه ک گه وه ره به سه ر تاجی پادشایه تی مه وه دهره وشینه وه، بۆچی به جیم ده هیلن؟ و بۆچی ده سته به ردارم بون؟

ئه ی ولاتی مه زن و ده وله مه ندو زی ره ک و به هیزی سوریا من به پاده یه ک ئیوه م خوشده ویت که بگره ئه مپۆش، که منتان به جی هیشتوو، و نه فره تم لی ده که ن ده سته به ردارتان نابم، چونکه ده زانم ئیوه خوشه ویستانی من و خوشه ویستیکی جوانیش گوینه دا ته خوشه ویسته که ی خوی به لکو نازی به سه ردا ده کات.

ئەى سورىا، ئەژادەكان لەناو دەچن، ئەتەوكان دىنە بون و لەناو دەچنەو و شانازىەكانىش وەك سىيەريئەك كە لەدواى ئاوابونى خۆر لەناو دەچىت، بەلام تۆ بىئەرهو و جاويدان بە.

ئەى سورىا، جىهان ماوہ تۆش لەكەنار دەريا، لەكەنار كىو و تەپۆلكە سورەكان شارەكان دروست بكەرەو و بەچواردەورىاندا حەسارىكى مەزن دروست بكە و ھەرجارىكىش پەشەبا بىت خۆلى ئىسقانەكانى من لەبىابانەو بەرەو پروت دىت بۆئەوہى ماچى ولاتەكەى تۆ بكات.

بەرەستى ئەم قسانە زۆر كاريان تىكردم، بۆيە قسەم پى ئەپرى، چونكە ئەم جۆرە بىرۆكانە لەپوى دەرونيەوہ ھىورى دەكاتەو، بۆيە لەسەرخۆ دەستەكانى "ئازىرو"م كە برىنيان پىئەبوو گرت و ئەو وتى:

"سىنۆھە" پىم وتى كە من داخ بۆ مەرگى خۆم ناخۆم و پەشىمانىش نىم كە بۆچى شۆپشەم دژى مىسر بەرپا كردو، چونكە تا ئەوكاتەى مەوۆ دەست لەكارى مەزنەوہ نەدات، سودىكى مەزنىش بەدەست ناھىيىت و ئەگەرى ئەوہش ھەيە كە لەكارى مەزندا زيانىكى مەزنىشت لى بكەوئىت، كاريك كە من ئەنجام دا بوو بەھوى ئەوہى فەرمانپەرەوايى و شانازىەكانى سورىا بىيئە بەشى من و من تا ئەو پۆژەى زىندوو بوم بەباشى ژيام و ھەلگى ئىشق بوم و توانىم پق و كىنەكانى خۆم ھىور بكەمەو. لەم كاتەدا ھىچ يەك لەوکارانەى كە ئەنجام داو، لەكارەكانم پەشىمانم ناكاتەو، وەك بلىى كۆى ئەم كارانەم لەيەك پىچراون و وەك گورىسيئەكان لىھاتوو و ئىستا لەگەردنم ئالاو و ئاراستەى مەرگم دەكات. ئىستاش لەبەرئەوہ ئەم قسانە دەكەم بۆئەوہى تۆ بزانى من لەمەرگ ناترسم، بەلام لەبەرئەوہى لەسەرتاپاي تەمەنمدا پىاويكى وورد بومو وەك ھەر سىريانىەك سەروشتى من لە بازىرگانىەوہ سەرجاوەى گرتوو، بۆيە بازىرگانى و مامەلەكردنم خۆشدەوئىت و لەبەرئەوہى تۆ پزىشكى دەمەوئىت ئەو پرسىارەت لى بكەم كە ئايا ئەكرىت لەپى مامەلەيەكى بازىرگانىەوہ فرىوى مەرگ بەدەيت يان بەمامەلەيەكى سەوداگەرئەوہ فرىوى خودا بەدەيت؟

ئىمەى سىريانى كە لەبوارى بازىرگانىدا كەسانىكى زبردەستىن، لەھەموو مامەلەيەكماندا كەسانى تر فرىو دەدەين، ئايا ئەكرىت مامەلەيەك پىشنيارى مەرگ بكەم بۆئەوہى فرىو بخوات و دەستبەردارى من بىت؟

وتم: نه خیر "نازیرو" مروّف ده توانیّت هه موو که سیّک فیریو بدات، به لّام توانای نه وهی نیه فیریوی مهرگ بدات، به لّام له بهر نه وهی سبهی چرای ژیانای تو خاموش ده بیّت، ده مهوینت راستیه کت پی بلّیم و نهو راستیهش که تا نیستا هیچ که سیّک نه یویراوه باسی بکات نه وهیه که مهرگ هیچ نازاریک له خو ناگریّت "نازیرو"، نایا ده زانی بوچی تا نیستا هیچ که سیّک نه یویراوه نهو راستیه زانستی و پزیشکیه بو خه لکی ناشکرا بکات. هۆکاره که ی نه وهیه تاکه شتیّک که ده بیّته هوی نه وهی پیاوانی نازا و کهسانی هه له شه و خاوهن ویست مالی بکریّن و گوپرایه ل بن نه وهیه که له مهرگ ده ترسن، له بهر نه وهی وا ده زانن که نازاری مهرگ هه زارچار له نازاره جهسته ییه کان ترسناکتر و خراپتره، له کاتیّکدا له ژیانای مروّفدا شتیّک له مهرگ خوشتر و نهرمونیاتر نیه، بویه "نازیرو" نه وه په سه ند بکه که نازاری کیّشانی ددانیک ده که پرتی ده که پرتی ده که پرتی ده له نازاری مهرگ زیاتره و له کاتی مهرگدا، حالی مروّف وه حالی که سیّکی ماندو و نه خوش وایه که له سه ر زهوی پاکشاوه و دهیه وینت بخه وینت و خه ویش چاوه کانی داگیر کردوه، له کاتی مهرگدا هه ست به هیچ شیوه نازاریک ناگریّت و هه موو دهر د و نازار و نه شکه نجهیه که له ژیا نه وه سه رچاوه ده گریّت نه که له مهرگ وه و نهو که سه ی که بریندار ده بیّت و بگره بو ساتیّکیش ناتوانیّت دان به خویدا بگریّت، نیگه رانی نه وه نیه که ده بیّت بمریّت، به لکو له بهر نه وه نازار ده کیّشیت و له نازاردا لول ده خوات که له ژیا ندا یه. مهرگ کوّتایی ته وای نازارو خه م و به شمه یینه تی و نا ئومیدی هه روه ها کوّتایی ته وای نازاره جهسته ییه کانه، نایا هیچ کات ناگاداری نه وه بویت که دوا ی پوژیککی گهرم و خنکیّنه ر فیّنکی شنهی شه، به چ شیوه ییه که خوشی به مروّف ده به خشیت، به هه مان شیوه مهرگیش له چاو ژیا ندا وه که نهو شنهی شه وه وایه له چاو گهرمی خنکیّنه ری پوژدا. به لّام کهسانی زانا و ژیر و پزیشکه کان نهو راستیه یان بو خه لکی ناشکرا نه کردوه، بو نه وهی ترسنی خه لکی له مهرگ له ناو نه چیّت، چونکه نه گهر خه لکی له مهرگ نه ترسن، هیچ هیژیّک ناتوانیّت کهسانی سه رکیش و نازا مالی بکات. چونکه نه مانه له وه ناترسن که دوا ی مهرگ چیتر زیندوو نابنه وه، به لکو له وه ده ترسن که له دوا ی مهرگ دو چاری نه شکه نجهو نازارگه لیکی مه زن ده بن. "نازیرو" ناتوانیّت مهرگ فیریو بدهیت، چونکه جهز له مامه له و سه ودا گهری نا کات و زیّر و زیوو ژنی جوان و شه رابی لا په سه ند نیه، به لّام له هه موو خواردنه وهیه که خوشتره و

ھاوخەوی لەگەڵ ئەودا چیژ بەخشە. "نازیرو" لەبەرئەوێ من پزیشکم، لەوباوەرەدا نیم کە جەستەیی ئێمە دوای مەرگی شەمان ئەگەر مۆمیا شەمان بکەن بۆ مینیتەو.

هەلبەت مۆمیا پێی لەهەڵوێشان و بۆگەنکردنی جەستە دەگرت، بەلام ئەوێ لەدوای مۆمیاکردن دەمینیتەو وەک دارێکی وشک وایە نە وەک جەستەیی مۆقیك.

• من سەرەپای ئەوێ میسریم باوەرم بەژدانیکی تر کە ئێمەیی میسری ناوی "جیهانی خۆرئاوای" لێ دەنێن نیه، بەلام پێداگریش لەسەر ئەو ناکەم کە ئەم بیروباوەرەیی من راستە، لەوانەیه لەجیهانیکی تردا جوړیک ژیان بونی هەبێت و هەر لەبەرئەوێش دوای مەرگی تۆ و ژن و منداڵەکان، لەپێناو تۆ و ژن و منداڵەکان ت قوربانی پێشکەشی خودای "بەل" دەکەم، بۆئەوێ ئەگەر جیهانیکی تر بۆ ئێمە هەبێت تۆ و ژن و منداڵەکان برسی و تینو و بێ شوین نەبن.

"نازیرو" زۆر دلی بەو قسانەم خۆش بوو و بەهیوایهکەو وتی: "سینۆهه" کەواتە کاتیک ویستت قوربانیمان بۆ بکەیت، مەپری وڵاتەکی خۆم "نامورو" هەلبژێرە بۆ ئەو قوربانیه، چونکە مەرەکانی "نامورو" چاخ و گۆشتیکی خوشیان هەیه مەرۆهە ئەوەت لەبەر نەچیت کە دلی برژاوو جگەر و گورچیلەیی مەر پێشکەشی خودای "بەل" بکەیت، چونکە بەبەرەوامی حەزم لە دل و جگەر و گورچیلەیی برژاوو بوو و هەموو جارێک لەکاتی قوربانی مەرەکاندا شەرابی "سیدون" لەگەڵ گۆلی یاسەمین دەرخواردی خودای "بەل" بدەیت، و ئەم کارەش زۆر خوشحالم دەکات، چونکە دوای مەرگ دەتوانم لەگەڵ "کفتیو" دا مەیی بخۆمەو و بەئارەزوی خۆم قەسەیی لەگەڵدا بکەم.

تا ئەوکاتەیی "نازیرو" ئەم قسانەیی دەکرد خوشحال بوو، بەلام دوای ئەو دوبارە خەمگین بویەو و وتی: "سینۆهه" نازانم، سەرەپای ئەوێ تۆ میسریت و منیش خراپیهکی زۆرم لەبەرەمبەر میسریەکاندا کردووە، بۆچی چاکەم لەگەڵدا دەکەیت و ئەوێ لەبارەیی مەرگەو بۆت باسکردم زۆر کاری تیکردم، لەوانەیه هەر بەوشیوەی تۆ باست کرد، مەرگ بێ لەخەویکی شیرین هیچی تر نەبێت. سەرەپای ئەوێش کاتیک من ئەو دەهینمەو یاد خۆم کە لەوهرزی بەهارددا لەوڵاتی "نامورو" درەختی "بادەم و هەلۆژە و ئالبالو پر دەبێت لەشکۆفەیی جوان جوان و مەرەکان بەسەر تەپۆلکە سەوزەکانەو بەعە باع دەکەن و بەرخۆلەکانیش لەخوشیاندا هەلبەز و دابەز دەکەن، ناتوانم خەم بۆ لەدەست دانی ژیان نەخۆم. هەرکاتیکیش ئەو بەبیرخۆم دەهینمەو

که له وهرزی به هاردا، له ولاتی "نامورو" گولہ کانی زهنبه ق ده پویتی وه و بونی زیپین له درختی سنوبه ره کانه وه دیت، دلم داده گیریت و من په یوه ست بونیکی تایبته م به گولی زهنبه قه وه هیه، له بهرته وهی گولی فرمانپه واییه و من تنها خه می نه وه دایگرتوم که چیت به هاری "نامورو" نابینمه وه و له هاوینی نه و ولته دا، له که نار کانیه سارد و فینکه کاندانا دانانیشم و له وهرزی به هاردا کیوی داپوشراو له به فر نابینم.

من و "نازیرو" به و شیوه هیه نه و شه وه تا به یانی قسه مان کرد.

هه ندیکات باسی مهرگمان ده کرد و هه ندیکاتیش باسی ولاتی "نامورو" مان ده کرد و هه ندیکاتیش یادگاری سهرده می لایه تیمان نوی ده کرده وه.

کاتیک سپنده ی بهر به یان هه لهات و جیهان پوناک بویه وه، نوکه ره کانه، خواردنیکی زور و به تامیان بو هیانین و پاسه وانه کانیس پښیریان لی نه کردن، چونکه یه که م نه وان به شی خویان له و خواردنه هه لگرت.

من برسیم نه بوو، له بهرته وهی له وکاته دا تامه زرووی خواردنم نه ده کرد، به لکو دهمویست "نازیرو" نان بخوات. نه و خواردنه ی نیمه بریتی بوو له مپری برژاو و گهرم و مریشکی برژاو و گهرم و نانی گنه که له ناو پوندا سورکراوه ته وه.

نوکه ره کانه شهرابی "سیدون" که ناویته ی عه تریان کردبوو بو هیانین و "نازیرو" بو ماوه یه ک نانی خواردو شهرابی خواردده وه، دوا ی نه وهی من به نوکه ره کانه و ت که "نازیرو" پاک بشورن و قرشی بو شانه بکه ن و پشیشی بکه نه ناو توپیکی زیپینه وه و باشتین پو شاک ی له بهر بکه ن.

نوکه ره کانه "کفتیو" و کوپه کانی "نازیرو" یشان به هه مان شیوه پاک شوردو جوانترین پو شاکیان له بهر کردن، به لام "هورم هب" رازی نه بوو له سهر نه وهی "نازیرو" پیش مهرگی چاوی به ژن و منداله کانی بکه ویت.

کاتیک پوژ به ته وای پوناک بویه وه "هورم هب" له گهل فرمانده و نه فسه رانی "هاتی" له چادره مه زنه که ی خوی هاته دهر وه و بینیم هه مویان پیده که نن، ده مزانی که هه مویان به هو ی کاریگه ری خواردنه وه مه ست بون.

من له "هورم هب" نزیک بومه وه و پیم وت: تو ده زانی که من چه ندجاریک خزمه تم به تو کردوه که دوا یینیان چاره سه رکردنی پی برینداره که ت بوو له جهنگی شاری

"سور"⁴⁵ دا، لهو جهنگه دا تیریکی ژهراوی چه قیپووه پیته وه و من نه مهیل ژههری نهو تیره بکوزیت، ئیستاش هاتوم داوای شتیکت لی بکه، نهو داوایه شم نهو هیه که "نازیرو" به نازاره وه نه کوزیت، چونکه نه پیاوه پادشای سوریا بوو، له جهنگدا مردانه جهنگیوه.

"نازیرو" پیش نه وهی به دهستی تو دیل بکریت، به پادهی پیویست نه شکهنجه و نازار دراوه، چونکه نه فسه رهکانی "هاتی" نازارو نه شکهنجه هیهکی زوریان داوه بوئه وهی به زور نه وهی له زمان ده ریگیشن که زیرو زیوه کهی له کویدا شار دووه ته وه، بویه شایستهی نه وه نیه نه مپوش به هه مان شیوه نازارو نه شکهنجه بدریت، نه گهر تو چاوپوشی له نازاردانی نهو بکهیت، ناوچاکی تو به مهنی ده مینیتته وه.

کاتیک "هورم هب" گوئی لهم قسه هیهی من بوو ده مووچاوی دا بهیه کدا و رهنگی پیستی رهش داگهرا، چونکه نهو لهو پرژدها پیش بنینی چهند شتیکی کردبوو بو مهرگی "نازیرو" و دهیویست نهو به نازار و نه شکهنجه هیهکی زوره وه بکوزیت، بوئه وهی نه فسه رانی "هاتی" و نه فسه ران و سه ربازانی میسری به ته ماشا کردنی نهو دیمه نه کاتی خوش به سه ر بهرن و منیش به چاوی خوّم نهو ده مینیی که میسریه کان بوئه وهی له ریزی پیشه وه دانیشن شهریان له گهل یه کتردا ده کرد.

ده بیّت نهو بلیم که خودی "هورم هب" چیژی له نازاردانی کهسانی تر وهرنه ده گرت و کهسیکی بی به زهیی نه بوو، به لام نهو به سه ربازیک له قه لهم ده درا و مهرگی بهیه کیک له چه کهکانی خوئی له قه لهم ده دا، بویه لهو پرژدها دهیویست به شیوهیه ک "نازیرو" بکوزیت که بیته په ندیکی بوئه رانی تر و چیت له سوریا دا هیچ کهسیک نهو یریت درژی میسر شوپش و پاپه رین به رپا بکات.

"هورم هب" دهیزانی که نه ته وه کان توپهیی به توانا و لیها توپی لیك ده ده نه وه و وا لیکی ده ده نه وه که سوپا سالاری بی به زهیی، سوپا سالاریکی شایستهیه و به پیچه وانه شه وه به زهیی و نهرونیانی به هیما ی لاوازی له قه لهم ده دریت.

نهو ده بوو دهستی خوئی له سه ر شانی شازاده "شوباتو" شازادهی "هاتی" یه کان هه لگرت و چه ند جاریک قامچیه کهی دهستی کیشا به رانی خویدا و وتی: "سینوهه" تو

⁴⁵ ده که ویتته سوریا ی کونه وه.

وەك دېركێك وايت كه چه قىيىته پى منه وه و منىش خەريكه له تۆ وه پەرس دەبم،
له بەرئەوهى تۆ كه سىكى ناناساييت و بريارى تۆ دەربارەى بابەتە ئاساييه كان، وەك
بريارى شىتەكان وایه.

كاتێك كه سىك بە پله و پایه و سامانى خۆى دەگات، تۆ له باتى ئەوهى ستایشى
بكهیت و پىزى لى بگریت، پەخەى لیدەگریت و كاتىكیش كه سانێك كه پەله و پایه و
سامان و دارایی خۆیان له دەست دەدەن، تۆ له باتى ئەوهى پشتگوێیان بخەیت،
دەپۆیت بۆ لایان و دلنە وایان دەدەیتەوه، بیستومه كه دوینى شو تا به یانى لەلای
"نازیرو" بوی و ئاوجۆت پێداوه و به یانىش به نوکەرەكانى خۆت و تووه كه خواردن و
خواردنەوهى بۆ بهینن. ئەوه كارى شىتەكانه كه دەستى هاوکاری بۆ هەژار و شكست
خواردووەكان درێژ دەكەن، چونكه دۆستایەتى كه سانى بەدبەخت و هەژار، هیچ
سودێك بە مەروڤ ناگەیهنێت بە پێچه وانه وه دەبێتە مایهى زیانیان، چونكه مەروڤ ناچار
دەبێت لەزێر و زیوى خۆى بدات بەوان.

تا ئەوكاتەى مەروڤ زیندوو، دەبێت خۆى لە هاوپییهتى ئەو كهسانه بەدور بگریت
كه خاوهنى پله و پایه و سامان و دارایی نین، بە بەردەوامى هاوپییهتى كهسانێك بكات
بە هیواى ئەوهى پۆژێك بێت سود لە پله و پایه و سامانه كەیان وەرگریت و تۆش تا ئەو
پۆژەى "نازیرو" خاوهنى دەستەلات و سامان بوو هاوپییهتیت نەكرد و ئەمەرو كه نه
پادشایه و نه دەوله مەند هاوپییهتى و پشتگیری دەكەیت. بەلام "سىنۆهه" تۆ دەزانى
كه من بۆ ئەمەرو، كۆمەلێك جەلادى زبردەستم لەملاولاوه هیناوه بۆ ئەوهى لەبەرچاوى
ئەفسەران و سەربازەكانى مندا نمایشى چەند هونەریك بكەن و ئامادەكردن و
دامەزراندنى كەرەستەى ئازاردانەكان زۆر گران بەسەر مندا شكاوەتەوه و من ناتوانم
لەدواى كاتژمێره كاندا بۆقه كانى پوبارى "نیل" لەم دیمەنه بێبەش بكەم، چونكه ئەمانە
ماوهى سى سآله لەسوریدا بۆ لەناوبردنى هەمان ئەم "نازیرو" یه گيانى خۆیان
كردوو ته قوربانى و ئەمەرو مافى خۆیانە تەماشای ئەشكەنجە و ئازارەكانى بكەن.

"شوباتو" شازادەى "هاتى" كاتێك گوى لەم قسانه بوو، بەتوندى دەستى كیشا
بەپشتى "هورم هب" دا و وتى: ئافەرىن، بەراستى قسەیهكى جوانت كرد، تۆ ناییت
ئەمەرو ئیمە لەم دیمەنه بێبەش بكەیت، چونكه ئیمە بۆ ئەوهى تۆ لەتەماشاكردنى
ئەشكەنجەكانى ئەو بێبەش نەكەین كاتێك "نازیرو" مان دەستگیركرد گۆشتى جەستەى

ئەومان پارچە پارچە نەکرد، تەنھا ھەندىك ناخونى پەنجەكانىمان ھەلكىشا و پەنجەكانىشىمان شكاند، بۆيە تۆ لەبەرئىمەش بىت دەبىت ئەشكەنجەى بدەيت، ئەگىنا ئىمە لىت دىلگران دەيىن.

"ھورم ھب" ىش دەموچاوى دا بەيەكدا و من تىگەشتم كە بۆچى وا گۆرا، چونكە فەرماندەى لەشكرى مىسر خۆى بە لەشكرىكى سەرکەوتوو دەزانىت و چاوەپىئى ئەوەى نەدەكرد كە سازادە"شوباتو"كە فەرماندەيەكى شكست خواردوو بەدەستى بدات لەپىشتى و فەرمانى بەسەردا بدات، بۆيە وتى:

"شوباتو"ديارە كە تۆ سەرخۆشى و ناتوانى سنورى خۆت بپارىزى. من لەبەرئەوە بپارىى ئەوەمدا"نازىرو"بەھەموو شىوەكانى نازارو ئەشكەنجەوە بكۆژم كە ھەموو كەسىك بزانىت، ھەركەسىك پشت بەھاوپرىيەتى"ھاتى"بەستىت چارەنوسى وەك چارەنوسى"نازىرو"كۆتايى دىت، بەلام لەبەرئەوەى شەوى رابردوو من و تۆ ھاوپرى بويىن و چەند پىكىكمان پىكەو ھەلقوراند، من لەبەرتۆ چاپۆشى لەنازاردانى پياويك دەكەم كە سەردەمانىك ھاوپرى تۆ بوو ھەمان دەدەم بى نازار و ئەشكەنجە و بەمەرگىكى ئاسان لەسىدارەى بدەن.

"شوباتو"بەو قسانە زۆر دىلگران بوو و پەنگ لەپويدا نەما، چونكە دانىشتوانى ولاتى"ھاتى" سەرەپاى ئەوەى خيانەت لە دۆست و ھاوپەيمانەكانيان دەكەن و ھەر ئەوەى ھىچ بەرژەوندەىكيان لەگەلياندا نەما دلسۆزترين ھاوپرىيانى خويان دەفروشن، پازى نەبوو ھىچ كەسىك ئەوان بەكەسانىكى خيانەتكار و بىوفا و بى متمانە لەقەلەم بدات.

لەوانەيە ئەوانىش راست بكەن، چونكە ھەموو نەتەو ھەمانرەوايەكى شاىستە بەوشىوہيە رەفتار دەكات و ھەرئەوەى بەرژەوندەىكانى خۆى لەخيانەتلىكدا بەرجەستە كرد، خيانەت دەكات، بەلام"ھاتى"يەكان لەخيانەتكرنددا زۆر ھەلەشەبون و بى ھىچ بيانو و پونكردنەوہيەك، پەنايان بۆ خيانەت دەبرد.

"شوباتو" تۆرە بوو، بەلام ھاوپرىكانى ئاگادارى ئەوەبون كە تۆرەيى"شوباتو" لەوانەيە بۆ خۆى و ئەوانى تر زۆر گران تەواو بىت، دەميانگرت و لەوى دوريان خستەو ھەو ھەو چەند خولەكىكى تر سەركرەدى شكست خواردوى"ھاتى"پشايەو ھەو ئەوەى لەرەبەردودا خواردبويەو، ھىلنجايەو ھەو بەدەمەستىكەشى لەناو چوو.

"هورم هب" فەرمانی دا که "نازیرو" بهیئن و سەرەپای ئەوەی دەیزانی که من خواردنم پێداوه، کاتیکی بینی ئەو پیاوه بەسەر بەرزیهوه ههنگاو دەنیت و جلیکی گرانبه‌های له‌به‌رکردووه و قژی پێک و پێک‌شانه کراوه سەری سوپما.

"نازیرو" بە‌ده‌م پێکه‌نینه‌وه ده‌هات و گالته‌ی به‌و ئەفسه‌رو سەربازە میسرینه ده‌کرد که پاسه‌وانی ئەو بون، کاتیکی‌ش گه‌شته لای "هورم هب" و به‌لا‌سەری پاسه‌وانه‌کانیه‌وه به‌ "هورم هب" ی‌وت:

ئە‌ی "هورم هب" ی‌ پیس، له‌من مه‌ترسه و خۆت له‌پشت نی‌زه‌ی سەربازە‌کانته‌وه حه‌شار مه‌ده، چونکه منیان به‌زنجیر به‌ستوو‌ه‌ته‌وه، لیم نزیک به‌ره‌وه بۆ‌ئه‌وه‌ی بتوانم پیم به‌ج‌له‌کانتدا بمالم و ئە‌و ترسه‌قوله‌ی به‌پیمه‌وه لکاره‌ پێ‌ پاک بکه‌مه‌وه، چونکه له‌ئێ‌ستادا کاتیکی به‌نی‌و ئوردو‌گاکه‌ی تۆ‌دا تیده‌په‌ریم بۆ‌ئه‌وه‌ی خۆم بگه‌یه‌نمه‌ شوینی له‌سیداره‌دان، پێ‌کانم پیس بون، من له‌سەرتاپای ته‌مه‌ندا ئوردو‌گایه‌کی ئە‌وه‌نده پیسم به‌چاوی خۆم نه‌بینیوه و هه‌موو که‌سیک ده‌زانیت کاتیکی ئوردو‌گایه‌ک پیس بیت، ئە‌وه ده‌سه‌لمینیت که فەرمانده‌ی ئە‌و ئوردو‌گایه‌ که‌سیکی خاوه‌ن سه‌لیقه و شایسته نیه.

"هورم هب" له‌کانگای دلیه‌وه پێکه‌نی و وتی: "نازیرو" من لیت نزیک نابمه‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی بۆ‌نی بۆ‌گه‌نیت لی‌وه دیت و سەرەپای ئە‌وه‌ی توانیوته جلیکی نوێ له‌بر بکه‌یت بۆ‌ئه‌وه‌ی برینه‌کانتی پێ‌ بشاریته‌وه، به‌لام هه‌ر بۆ‌نی بۆ‌گه‌نیت لی‌وه دیت، به‌لام هه‌یج نکولی‌ه‌ک له‌وه‌دا نا‌کریت که پیاویکی ئازایت و له‌مه‌رگ نا‌ترسیت و به‌ده‌م پێکه‌نینه‌وه به‌ره‌و پوی شوینی له‌سیداره‌دان هه‌نگاو ده‌نیت، هه‌ر له‌به‌رئه‌وه‌ش فەرمانم دا تۆ بی‌ ئە‌شکه‌نجه و نازار له‌سیداره‌ به‌دن، بۆ‌ئه‌وه‌ی له‌ئاینده‌دا به‌که‌سیکی چاک با‌سم بکه‌ن، چونکه هی‌ز و توانا له‌وه‌دا نیه که مرۆ‌ف دژ‌منی شکست خواردوی خۆی ئە‌شکه‌نجه بدات، به‌لکو هی‌ز و توانا له‌وه‌دایه که سوپاسالاری سه‌رکه‌وتوو، سەرەپای ئە‌وه‌ی ده‌توانیت ئە‌شکه‌نجه‌ی سوپاسالاری شکست خواردو بدات، به‌لام چاوپۆشی له‌ئە‌شکه‌نجه‌دانی بکات.

دوای ئە‌وه "هورم هب" فەرمانی به‌پاسه‌وانه‌کانی ئە‌و دا چوارده‌وری "نازیرو" بگرن بۆ‌ئه‌وه‌ی سەربازە میسریه‌کان ته‌رسه‌قول و به‌ردی تی‌نه‌گرتن و جنی‌وی پێ‌نده‌ن.

دوای "نازیرو" ژنکەى "کفتیو" یان هیئا و من بینیم که ئەو ژنە ئارپایشی کردووه و خۆی جواتر کردووه و دوو کۆرەکەى "نازیرو" ش لەگەڵیدا هاتن و دەستى یەکتریان گرتبوو، بەهەنگاوەکانیان دەیانسەلماند که لەتیرەى شانزادەکان.

لەشوین لەسێدارەدانى ژن و مندالەکاندا پەيوەندییان بە "نازیرو" کرد، کاتیك "نازیرو" چاوى بەژنەکەى خۆى کەوت خەمگین بوو هاواری کرد "کفتیو" ... "کفتیو" هەى ژنى سێى پێست، هەى پێلوی چاوم، من زۆر بەداخم که بومە هۆى کوشتنى تۆ، چونکە دەزانم تۆ دەتوانى سەر لەنۆى چیژ لەژیان وەرگیریت.

"کفتیو" ش پێى وت: "نازیرو" هیچ خەمم بۆ مەخۆ، چونکە من بەخواست و ئارەزوى خۆم لەدوای تۆوه دیم بۆ ولاتی مردووەکان، لەبەرئەوه دەزانم که لەدوای تۆ هاوسەرێکی تری وا بەدەست ناھێنم که بتوانیت وەکو تۆ که بەئەندازە نێرەگایەک بەهیزی، خوشبەخت و پازیم بکات.

کاتیك تۆ زیندو بویت، من تۆم لەنیو هەموو ژنەکانى تر جیاکردووه و نەمھیلا بى لەخۆم لەگەل هیچ ژنیکی تردا رابویری و ئیستا که رینگای ولاتی مردووەکان گرتووه بەر، منیش لەگەلت دیم بۆئەوهى نەهێلم لەویش لەگەل ژنانى تردا رابویری، چونکە دڵنیام که تەواوی ئەو ژنانەى که پیش من لەگەڵیاندا راتبواردووه و ئیستا لەجیهانى مردووەکان، چاوەڕپت دەکەن بۆئەوهى تۆ لەمن زەوت بکەن. ئەگەر میسرێهەکانیش نەمکوژن، بەپرچە درێژەکانم خۆم دەخنکێنم، بۆئەوهى لەدوای تۆ خۆم بکەم بەجیهانى مردووەکاندا ولێت جیا نەبمەوه، چونکە سەرەپای ئەوهى تۆ هاوسەرى منى، من بەکەنیزەکیک لەقەلەم دەدرام، پزیشکیکی میسرى منى بەتۆ بەخشى و پلەى شارنیت پێى بەخشیم و منیش دوو مندالی جوانم بۆ هیانیته ئەم جیهانەوه.

"نازیرو" لەم ولامەى "کفتیو" زۆر خوشحال بوو و دوای ئەوه بەکۆرەکانى خۆى وت: کۆرە خوشەویستەکانم، ئێوه مندالی پادشایەکن و لەمکاتەدا دەبیّت وەک شانزادەکان بەواتا بى هیچ ترسیک بمرن. من لەم دوايیانەدا لەگەل پیاویک که لەبوارى مەرگدا کەزیاد لەسەد کەسى ئاسایی ئەزمونی لەمەرگدا هەیه گفتوگۆمکردووه و ئەو پێى وتم که مەرگ، دە ئەوەندەى کێشانی ددانیک ئاسانتەر و هیچ ئازاریک لەخۆ ناگریت، بۆیه ئێوهش دەبیّت ئاگادار ئەوه بن که مەرگ هیچ ئازاریک لەخۆ ناگریت، بەلکو ئەوه ژيانە که مروۆ دوچاری ئازار و ئەشکەنجەکان دەکات.

دوای ئەم قەسە "نازیرو" لە بەردەم جەلادەکاندا کەوتە سەر ئەژنۆ و بە "کفتیو" ی وت: من زۆر لە بینینی ئەم میسریە بۆگەنانهی بە چواردە ورماندا پراوە ستاون بێزارم و نامەوێت چاوم بە نێزە خویناویەکانیان بکەوێت، بۆیە حەز دەکەم لەمکاتەدا تەنها تەماشای تۆ بکەم. "کفتیو" ی هاوسەرم لە بەرامبەرمدا پراوەستە، بۆئەوەی من بتوانم لەمکاتەدا بە دەم تەماشاکردنی پوخساری جوانی تۆوە بمەرم.

"کفتیو" قژەکانی بۆ پشتەووە هەڵدایەووە و پوخساری خۆیی پێ نیشان دا، لەکاتی کەدا "نازیرو" چاوی بپیبوووە ئەو، کابرای جەلاد شمشیری قورس و درێژی خۆی دا لە ملی "نازیرو" و بەیەک لێدان سەری لە لاشەی کردەووە و بەرادیەیک لێدانی کابرای جەلاد بەهێز بوو کە سەری تابه‌ریپیی "کفتیو" تلی خوارد و ئەو خوینەیی لە ملی "نازیرو" وە فواری دەرکرد، ژن و دوو کوپەکەیی لەخوین گەوزاند و کوپە بچووکەکەیی لەرز گرتی.

بەلەم "کفتیو" سەری "نازیرو" ی لەسەر زەوی هەلگرت و نای بەسینەیه‌ووە و ماچی لێو و چاوەکانی کرد و نەوازشی پێشی کرد و بێئەوێ سەری لەسینەیی جیابکاتەووە، بەکوپەکانی وت: منداڵەکانم بۆچی دەرنگ بەخۆتان دەکەن، ئیستا باوکتان پوشت ئێوێش بپۆن، چونکە من پەلەمە بۆئەوەی پەيوەندی بەئێو و ئەووە بکەم.

کوپە گەورەکەیی بێئەوێ دەستی برا بچووکەکەیی بەربدات لەسەر ئەژنۆ کەوت و جەلادیش وەکو باوکی، بەیەک لێدان سەری لێکردەووە و دوای ئەوێش سەری برا بچووکەکەیی لە لاشەی جیا کردەووە.

"کفتیو" کە هەروەکو جاران سەری "نازیرو" ی بەباوێشەووە بوو، بێ هیچ کاریگەریەیک تەماشای مەرگی منداڵەکانی خۆی کرد.

دوای مەرگی ئەوانیش کابرای جەلاد بەلەقە سەری هەردوو کوپەکەیی لەخۆی دروخستەووە و بەئامارێ "کفتیو" ی تێگەیاند کە لەسەر ئەژنۆ بکەوێت.

ژن بێئەوێ سەری "نازیرو" لەخۆی درو بکاتەووە لە بەردەم کابرای جەلاددا لەسەر ئەژنۆ کەوت و بەدەستیکی قژی هەڵدایەووە دواو بۆئەوەی ملی بەجوانی دەربکەوێت و کابرای جەلادیش لەکاتی جیاکردنەووەی سەری دوچاری هیچ گرفتێک نەبینت.

کابرای جەلادیش سەری ئەوی لە لاشەی جیا کردەووە و خوینەی شارەگی خوینبەری "کفتیو" پێ بەسەر سەری "نازیرو" و کوپەکانی و بەم شێوێهە هەرچواریان بێ هیچ

ئەشكەنجەدانىك مردن، بەلەم "ھورم ھب" پىرى بەناشتىنى لاشەيانى ئەدا، وتى: لاشەيان فېرى بدەنە ناو بىبابانەو، بۆئەوئە بىنە خۆراكى گىيانەوئەكان.

پىياوئىكى ئاوا كە پادشای ولاتى "ئامورو" و لەم دوایانەشدا بوو بەپادشای سەرتاسەرى ولاتى سوریا و لەدوای مەرگى ئەو "ھورم ھب" پەيمانى ئاشتى لەگەل "ھاتى" دا بەست، لەكاتىدا دەيزانى كە ئەم ئاشتىيە زۆربەردەوام نابىت، چونكە "ھاتى" بەپىي ئەوپەيمانى لەگەل "ھورم ھب" دا بەستىبوى شارەكانى "سىدون و ئزمىرو كادش" ى سورىيە لەژىر دەستدابوو، "ھاتى" شارى "كادش" ى كەردىبوو پەيەگايەكى جەنگى مەزن.

سەرەپى ئەوئە "ھورم ھب" دەيزانى ئەو ئاشتىيە لەگەل "ھاتى" دا بەردەوام نابىت، چونكە ھەردوولا بەھۆى ئەو جەنگەو شەكەت و ماندوو بويون، ھەر لەبەرئەوئەش پازى بوو لەسەر ئەوئە ئاشتى لەگەل "ھاتى" ئەكاندا بەرقەرار بكات.

سەرەپى ماندوبويان لەجەنگ، دوو ھۆكارى تر ھەبوو كەبوو ھۆى ئەوئە "ھورم ھب" ئاشتى لەگەل "ھاتى" ئەكاندا بەرقەرار بكات، يەككە لەو ھۆكارانە ئەوئەبوو كە دەيوست بەشيك لەكاتەكانى بۆ بەرژەوئەندىيە تايبەتەكانى خۆى لە "تبھى" ى پايتەختى مىسردا تەرخان بكات و ھۆكارەكەى تەريشيان ئەوئەبوو كە دەيزانى لەباشورى مىسردا، خىللە پەش پىستەكان سەريان بەرز كەردوئەتەو و نامادە نىن باج و سەرانە بدەن بەمىسر.

لەو سالانەى كە "ھورم ھب" لەجەنگدا بوو فەرەون "توت ئانخ نامون" فەرمانرەواى ئەو ولاتەى دەكرد و سەرەپى ئەوئە بى لەدروست كەردى گۆرپىكى مەزن بۆخۆى يىرى لەھىچ شتىكى تر نەدەكەدەو و دەستى لەكاروبارەكانى ترەو ئەدەدا، ئەتەوئە مىسریش تەواوى بەدبەختىيەكانى خۆيان بەدایە پال ئەو و دەيانوت بەچ شىوئەيەك ئىمە دەتوانىن فەرەونىك كە ژنەكەى كە لەئەوئە فەرەونىكى درۆزنە، چاوەپىي كارى چاكى لى بکەين.

"نامى" ھەولى چاكسازى كەردى ئەم شىوازى بىركەدەوئەيە ئەدا، بەلكو ھەندىك بوختانىشى بەنيو خەلكىدا بلاو دەكەدەو، بۆئەو خەلكى بەتەواوى لەم فەرەونە بەدبىن و بىزارىن، چونكە دەيزانى لەبەرژەوئەندى ئەودايە كەخەلكى لەم فەرەونە بەدبىن و بىزارترىن.

بۆنمونه ھاوڕێکانی خۆی بەو پادەسپارد کە بە ھەر کەسیک گەشتن بۆلێن فیرعەون تەواوی سامان و دارایی میسری خەرجی پازاندنەوێ گۆرەکە ی خۆی دەکات و بەدەختی خەلکی میسر لەدروست کردنی گۆرەکە ی ئەو وە سەرچاوە دەگرێت.

بەھۆی بزواندنی "نامی" یەو، لەلایەن فیرعەونەو لەمیسردا باجێک تەرخان کرا بۆئەو کەسانە ی کە دەیانویست خاوەنی گۆرێک بن بۆخۆیان و لاشەیان دوا ی مەرگیان مۆمیا بکەن، بۆئەوێ لەگۆرەکە ی فیرعەوندا خەرج بکریت. خودی ئەم سەرانیەش خەلکی میسری نیگەرەن کرد، چونکە بۆ لەکوێلە و نۆکەرەکان، ھەموو کەسیک نیگەرانی پێدانی ئەم سەرانیە بوو. ھەر میسریەک بیویستایە دوا ی مەرگی لاشە ی مۆمیا بکەن و لەگۆرێکی تاییبەتدا بینێژن، ھەندیک لەنۆکەرانییش لەسەرتاپای تەمەنیاندا دزیان لەخاوەنەکە ی خۆیان دەکرد و پارەیان پاشەکوت دەکرد، بۆئەوێ دوا ی مەرگیان لاشەیان مۆمیا بکریت و لەگۆرێکدا بینێژیتریت.

لەو سالانە ی کە فیرعەون "توت ئانخ ئامون" لەمیسردا فەرمانڕەوایی دەکرد، من لەسوریا بەبەردەوامی لەگەڵ لەشکری "ھورم ھب" دا بوم و چارەسەری بریندار و نەخۆشەکانم دەکرد و ھیچ شتێکم لەبارە ی بارودۆخی "تبس" ی پایتەخی میسرەم نەدەزانی، بۆ ئەوێ گەشتیارەکان بۆیان باس دەکردم.

ئەو کۆچەر و گەشتیارانە ی کە لەمیسرەو دەھات، دەیانوت کە فیرعەون زۆر باریک و لاوازەو نەخۆشیەکی نادیار ی نازاری دەدات و ئەم نەخۆشیەش بە جەنگی سوریاو پەییوەست دەکریت، چونکە ھەرکاتیک ھەوایی یەکیک لەسەرکەوتنەکانی "ھورم ھب" ی پی بگات بەشیوەیەک نەخۆش دەکەوێت کە یەکسەر دەیخاتە جینگەو، بەلام کاتیک دەبیستیت "ھورم ھب" لەجەنگێکدا شکستی ھیناوە چاک دەبیتهو و لەجینگەکە ی ھەلەستیتە سەرپی.

گۆچەر و گەشتیارەکان دەیانوت کە ئەم بابەتە بەپادەییەک بەلایانەو سەیرە کە وەک کاریکی جادوگەری دیتەبەرچاویان و تەندروستی و نەخۆشی فیرعەون بە ھاوالە جەنگیەکانی سوریاو پەییوەست دەکریت.

کاتیک جەنگی سوریا درێژە ی کیشا "نامی" بەنھینی چەند کەسیکی ناردە لای "ھورم ھب" وە و پی و تبوو کە تا کە ی دەتەوێت بەردەوامی بەجەنگی سوریا بدەیت، پەلە بکە و ناشتی بەرقەرار بکە، بۆئەوێ من بتوانم بەمەبەستی خۆم بگەم،

چونکه من پیرم و توانای دان بهخوداگرتم نه ماوه و هرئو کاتهی من بهمه بهستی خۆم گه شتم، به پیتی ئه و به لینهی پیمداویت، تۆش بهمه بهستی خۆت دهگهیه نم.

من له و باوه په دا نه بووم که نه خوشی فیرعه ون له جادوگره وه سه رچاوه بگریت و من وام لیک ده دایه وه که فیرعه ون له بهرئو وه به هوی هه واله کانی جهنگی میسر، هه ندیجار نه خوشو هه ندیجاریش له و نه خوشیهی چاک ده بویه وه که "نامی" مه بهستیکی تایبه تی له م کاره دا هه بوو هه بوو.

هه رله بهرئو وه ش کاتیکی جهنگی سوریا ته واو بوو و "هورم هب" ناشتی له گه ل "هاتی" یه کاندایه ره قه رارکرد سواری که شتی جهنگیه کان بوین و له روبرای "نیل" به ره و سه ره وه پۆشتین، کاتیکی بیستمان فیرعه ون سواری که شتی زیڕینی "نامون" بووه بۆنه وهی بروات بۆ "ولاتی خۆئاوا" من به بیستنی ئه م هه واله، به واتا هه والی مهرگی فیرعه ون سه رم سوپنه ما و ئه و کات تیگه شتم که نه خوش که وتن و چاکبونه وهی فیرعه ون بۆ ئه وه بوو که کاتیکی له ئیستادا هه والی مهرگی فیرعه ون به نیو خه لکیدا بلاو بویه وه سه ریان له و هه واله سوپ نه مینیت، که بۆچی "توت ئانخ نامون" له ناوکا و مرد. کاتیکی ئیمه هه والی مهرگی فیرعه ونمان بیست، ئالای که شتی جهنگیه کانمان داگرت و پوخسارمان به دوکهل په ش کرد.

ده یانوت کاتیکی فیرعه ون هه والی سه رکه وتنی له شکری میسر له "مجیدو" و ناشتی له گه ل "هاتی" دا بیست، به شیوه یه ک گرفتاری نه خوشیه کهی خۆی بویه وه که یه کسه ر کۆچی دوا یی کردوه. به لام پزیشکانی مالی ژیان له گه ل ئه م نه خوشیهی فیرعه وندا هه لگری بیروبۆچونیکی جیاواز بون و دیار نه بوو که ئه و به چ شیوه یه ک مردوه، به لام به گوتهی کریکارانی مردوو خانه که ده یانوت کاتیکی ویستیان ورگی فیرعه ون بۆ مۆمیاکردن هه لدپن، بینیان که پخۆله کانی په ش داگه راوه و هه ستیان به وه کرد که له وانیه ژه هراوی کراییت. به لام خه لکی میسر ده یانوت: مهرگی فیرعه ون ده گه ریته وه بۆ سه رکه وتنی میسر له سواریدا، چونکه به بۆچونی خه لکی میسر فیرعه ون تیگه شت که چیتر دوا ی ئه م سه رکه وتنه خه لکی میسر له به دبهبه ختییه کانی پزگاریان ده بییت و خوشبه خت ده بن، له بهرئو وهی ئه و خوازیاری به دبهبه ختی نه ته وهی میسر بووه، هه ر له بهرئو وه ش له خه ماندا گرفتاری نه خوشیه کهی خۆی بوو و کۆچی دوا یی کرد.

من دهمزانی که لههه مان ئه و پوژدهی "هورم هب" پهیمانی ناشتی لهگه‌ل "هاتی" دا لهسهر تهخته قورپکی خوشه‌کراو مروک‌رد، وهك ئه وه وابوو که چه‌قوی له‌دلی فیرعهون چه‌قاندبیئت.

هه‌والی مهرگی فیرعهون "هورم هب" و سهربازه‌کانی زور د‌لگران کرد، له‌به‌رئه‌وه‌ی "هورم هب" کاتیك گه‌شته میسر ئالای سهرکه‌وتنی هه‌ل‌کرد و سهرکرده سوریاپیه‌کانی به‌کۆله‌که‌ی که‌شتیه جه‌نگیه‌که‌نه‌وه هه‌لواسیبوو، بۆئه‌وه‌ی وهك فیرعهونه کۆن و مه‌زنه‌کانی میسر که د‌وای گه‌رانه‌وه‌یان له‌جه‌نگیکی د‌ورژمنکارانه‌وه سهره‌وخوار هه‌لیان ده‌واسین ره‌فتار بکات و خه‌ل‌کیش به‌بینینی که‌سه هه‌لواسراوه‌کان شانازی به‌خوینانه‌وه بکه‌ن و بزائن که میسر وه‌کو رابردوو به‌هیزه و ده‌توانیئت تۆله له‌د‌ورژمنانی بیانی و یاخیبووه‌کانی بکاته‌وه. به‌لام به‌گه‌شتنی هه‌والی مهرگی فیرعهون بو به‌هوی ئه‌وه‌ی "هورم هب" ئالای سهرکه‌وتن داگریته خواره‌وه و لاشه‌ی ئه‌وانه‌ی که به‌داره‌وه هه‌لواسرابون فیری بداته روباری نیله‌وه.

سهربازه میسریه‌کانیش له‌گه‌ل "هورم هب" دا گه‌رانه‌وه بۆ میسر، به‌هیاوا ئه‌وه بون قهره‌بوی ئه‌و سی سال جه‌نگه‌ی که له‌سوریا دا به‌سهریان برد و به‌رگه‌ گرتنی ئه‌و هه‌ره‌شانه‌ی که روه‌پویان بونه‌وه و ئیستا گه‌راونه‌ته‌وه بۆ "تبس" تا بتوانن له‌و زێر و زیوه‌ی که له‌سوریا دا به‌هوی تالانیه‌کانی سوریا وه‌ده‌ستیان هیناوه، له‌عه‌یش و نۆشه‌کانیاندا سویدیان لی وه‌رگرن، به‌لام هه‌والی مهرگی فیرعهون به‌رنامه خوش‌گوزهرانیه‌کانی ئه‌وانی له‌پایته‌ختی میسر دا هه‌لوه‌شاند، چونکه زانیان ده‌چنه ناو شاریکه‌وه که نیوه‌ندی شیوه‌ن و ماته‌مینیه و ده‌بیئت ر‌وخساریان به‌دوکه‌ل ره‌ش بکه‌ن و خۆیان به‌که‌سیکی خاوه‌ن ماته‌میننی نیشان بدن و هه‌مویان ده‌یانوت ئه‌م فیرعهونه‌ی که ئیمه نارد بۆ جه‌نگی سوریا ئیستاش ده‌ستبه‌ردارمان نابییئت و مهرگی ئه‌ویش وهك سهرده‌مانی زیندوبونی، بووه‌ته مایه‌ی به‌دبه‌ختی ئیمه.

کاتیك سهربازه‌کان ناگاداری ئه‌وه بون که د‌وای چونیان بۆ ناو "تبس" ناتوانن به‌ناره‌زوی خۆیان ر‌ابویرن، که‌شتیه‌کان له‌ههر شوینیکی له‌نگه‌رگادا له‌نگه‌ریان بگرتایه د‌اده‌به‌زینه که‌ناره‌کانی ر‌وباری "نیل" وه و ئه‌و ژنانه‌ی که له‌سوریا وه‌ له‌گه‌ل خۆیاندا هینابویان ده‌یان‌بردنه قه‌راخ ر‌وباره‌که‌نه‌وه و له‌ویدا له‌سهر ده‌ستکه‌وته جه‌نگیه‌کانی سوریا یان ئه‌و ژنانه‌ی که له‌گه‌ل خۆیاندا له‌سوریا وه‌ هینابویان قوماری

زارزوریان له سهر دهکردن. چونکه گهرچی ههر پیاویک له ژنهکهی خوی تیری خواردبوو و نهیده ویست چیت له گهلیدا رابووێت، بهلام واههستی دهکرد که ژنهکانی تر له ژنهکهی خوی چیژ بهخشت بن و ههر بویه هزی دهکرد له پئی یاری قومهروه ژنهکانی تر به دهست بهیئت.

ههندیات سهربازه میسریهکان له کاتی قومهکردندا لهیهکتری توپه دهبون و کیشمهکیش له نیوانیاندا دروست دهبوو و یهکتریان بریندار دهکرد و جنیوی زۆر مهزنیان بهخوداکان دهدا، ئهم جنیودانهشیان بویههوی ئهوهی دانیشتوانی که نارهکانی روبرای "نیل" له ییباوهپی ئهمانه سهریان سوپ بمیئی و به سهرسوپمان و ترسهوه له سهرخۆ لهیهکتریان دهپرسی، ههندیک لهمانه خودای میسریان فهرامۆش کردوو و "بهعل" ی خودای سوریا دهپهرستن.

خودی منیش له ولاتی "ئامورو" که دهکهوێته سوریا چوار قوریانی مهزمن پێشکهشی "بهعل" کرد بۆ ئهوهی "ئازیرو" و ژن و مندالهکانی دواي مهزگیان سهزگهردان و برسی و تینو و بی شوین نهبن. مه بهستی من له به بیر هیئانهوهی ئهم خالانه ئهوهیه که نه تهوهی میسر سهره پای ئهوهی دهیزانی سهربازهکانی "هورم هب" له جهنگدا سهزگه وتنیان به دهست هیئاوه، لییان دهترسان، چونکه دهیانینی زۆریکیان نه جلهکانیان له جلی میسری دهچوو و نه باوه پێشیان به خودای میسر ههبوو. من و سهربازهکانی میسریش دواي ئهو دوریه مان لهوی به یینینی بارودۆخی میسر سهزمان زۆر سوپما، چونکه کاتیک له ههر که ناریکی روبرای "نیل" دا داده بهزین، دهمانیینی خه لکی یان ماته م بوو یان ههژار و دهسته پاچه بوو.

خه لکی میسر ئهوهنده جلهکانی بهریان شۆردبوو که پهنگه سهزگه کهی خوی به تهواوی له ناو چوبوو و نه ده بینرا و پوخساری هه موشیان لاواز و وشک دههاته بهرچاو، چونکه میسریهکان توانای به دهست هیئانی پونی پوهکیان نهبوو. هه موو که سیك به ترسیکه وه ته ماشای دهکردین و پشتی که سه ههژارهکان به کوتهک و قامچی کوکه رهوانی باج بریندار ببو.

ته لاره گشتی و دهوله تیهکان رویان له وێرانی کردبوو و خشت له بنمیچی مالهکان دهکوته خواره وه و شه قامهکانی میسریش له و کاته وهی ئیمه له میسر دهزچوین، نۆژهن نه کراونه ته وه و دیوار گه لیکی زۆری که ناله ئاودیرییهکان پوخابون. ته نها په رستگا کانه مان

به‌ئاوه‌دان کراوی بینی و دیواره‌کانی به به‌وینه‌ی زېږین و ئه‌رخه‌وانی رازابویه‌وه و کاهینه‌کانی ورگیکی قه‌له‌و و سه‌ریکی تاشراو و به‌پون چه‌ورکراویان هه‌بوو. له‌وکاته‌دا ناگاداری ئه‌وه‌بوم که کاهینه‌کانی په‌رستگا ژیانیکی خراپیان نه‌بووه و به‌رده‌وام باشترین گوشت و نان و شه‌رابیان خواردووه، له‌کاتیکدا ئه‌مانه ده‌یانخوارد و ده‌یانخواردووه خه‌لکی ئه‌گه‌ر پارچه نانیکی وشکیان به‌ده‌ست به‌ینایه له‌ئاوی پوباری "نیل" دا ده‌یانخوساند بوئه‌وه‌ی بتوانن قوتی بدن. هه‌ندیک له‌میسریه‌کان که له‌پاڤردودا، شه‌رابیان له‌ پیکه زېږینه‌کاندا ده‌خواردووه، ئه‌گه‌ر سه‌رکه‌وتنیان له‌وه‌دا به‌ده‌ست به‌ینایه مانگی جاریک یه‌ک گوژه‌ ناوجو به‌ده‌ست به‌ینن، خو‌یان به‌که‌سیکی خوشبه‌خت ده‌زانی هه‌روه‌ها چیتر له‌که‌ناره‌کانی پوباری "نیل" ده‌نگی پیکه‌نینی ژنان و هاواری شادی منداآن نه‌ده‌بیستراو ژنه‌کانیش په‌ژمورده‌و لاواز، به‌ده‌سته باریکه‌کانیان تیلایه‌کی تابیته به‌جل شتتیان به‌رز ده‌کرده‌وه و ده‌یاننه‌ینایه خواره‌وه‌و منداآله لاوازه‌کانیش به‌سیکی برسیه‌وه تاقه‌تی یاریکردنیان نه‌بوو، بو‌یه به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌گه‌ران بوئه‌وه‌ی بتوانن پزیشکی گیا یان دره‌ختیک دره‌به‌ینن و سکیان به‌و پزیشکی گیایه تیر بکه‌ن...

جه‌نگی درێژخایه‌ن، میسری به‌و پوژه‌ گه‌یانده‌بوو و ئه‌وه‌ی له‌دوای جه‌نگ "ئاتون" و "نامون" له‌میسردا مایه‌وه به‌هوی جه‌نگی درێژخایه‌نی میسر و سو‌ریا له‌ناوچوو، هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش خه‌لکی تاقه‌تی ئه‌وه‌یان نه‌بوو به‌هوی کو‌تایی جه‌نگ و گه‌رانه‌وه‌ی ناشتی خوشحالی خو‌یان دره‌بپن هه‌روه‌ها به‌ترسیشه‌وه ته‌ماشای جو‌له‌ی که‌شتیه جه‌نگیه‌کانی "هورم هب" که به‌ره‌و "تبس" ده‌پوشت ده‌کرد. سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش په‌ره‌سیلکه‌کان، به‌خیرایی تیریک که له‌ که‌وانیکه‌وه ده‌هاوێژرا، به‌سه‌ر پوباری "نیل" دا ده‌فپین و له‌ناو چه‌ر نه‌یجه‌لانی که‌ناری پوباری "نیل" دا ئه‌سپی دره‌یایی "غول" ده‌یاننه‌پاندو تیمساحه‌کانیش ده‌میان ده‌کرده‌وه، بوئه‌وه‌ی بالنده‌کان به‌ده‌نوکه‌کانیان نیوان ددانه‌کانیان بو‌ پاک بکه‌نه‌وه و ئاوی پوباری "نیل" که به‌خوشتترین ئاوی جیهانی ده‌زانین ده‌خواردووه‌و بو‌نی هه‌وای ئاوێته به‌بو‌نی چلکاوی پوباری "نیل" مان ده‌کرد و

گویمان له‌شنه‌ی گیای "پاپروس" که به‌هۆی باوه ده‌شه‌کایه‌وه ده‌کرت و ته‌ماشای فپینی مراویه‌کان و جو له‌ی "نامون"⁴⁶ مان له‌ئاسماندا ده‌کرد.

ئهم هیماو و بۆنانه ئه‌وه‌مان پینیشان ده‌دات که گه‌راوینه‌ته‌وه نیشتمان خۆمان. پوژیکیان چاومان به‌کیوی سیانه‌ی "تبس" که‌وت که پاسه‌وانی پایته‌ختی میسن و سه‌ربانی ته‌لاری په‌رستگای "نامون" یشمان بینی، هه‌روه‌ها چاومان به‌ دره‌وشاوه‌یی تروپکی پایه به‌ردینه‌کان⁴⁷ که له‌ئالتون بوو که‌وت.

کاتیک له‌ "تبس" نزیك بوینه‌وه چاومان به‌شاری مه‌زنی مردووه‌کان "گوپستانی تبس" که وه‌ک بلیی ناکو‌تایه که‌وت و خۆمان کرد به‌ناو شارداو چاومان به‌له‌نگه‌رگا‌کان که‌وت و ناوچه‌ی هه‌ژار نیشنه‌کانمان بینی که‌ماله‌کانیان له‌گل دروست کرابون، هه‌روه‌ها چاویشمان به‌ ته‌لاری گه‌ره‌که ده‌وله‌مه‌نده‌کان که‌وت.

ئه‌وکات به‌هیزیک زیا‌تروه هه‌وای "تبس" مان هه‌لمژێ و سه‌ول لیده‌ره‌کانیش سه‌وله‌کانیان به‌هیزیک زیا‌تروه نو‌ق‌می ئاو ده‌کردو سه‌ربازه‌کانی "هورم هب" یان فه‌رامۆش کردبوو که ماته‌مینێ فیره‌و‌نن، بۆیه به‌خۆشیه‌وه ده‌ستیان کرد به‌گۆرانی وتن.

به‌م شیوه‌یه گه‌رامه‌وه بۆ "تبس" که له‌مندالیه‌وه له‌وێ گه‌وره بو‌بوم و بپیارم دا چیتر ئه‌و شاره به‌جی نه‌هیتم، چونکه چاوه‌کانم ئه‌وه‌نده چاوی به‌شه‌ره‌نگیزی و پسوایی جو‌ری مرو‌فی له‌بوار و هه‌لومه‌رجه جیا‌وا‌زه‌کاندا بینیبوو که چیتر نه‌مده‌ویست دوباره بېمه بینه‌ری ئهم جو‌ره پسوایی و بی‌به‌زیانه.

بۆیه بپیارمدا پاشماوه‌ی ژیانم له‌شوین له‌دایک بونمدا که ده‌که‌ویته گه‌ره‌کی هه‌ژاران و له‌مالیکێ بچوک که‌له‌ویدا نیشته‌جی بوم بژیم و له‌پێ پیشه‌ی پزیشکیمه‌وه بژنوی ژیانم دا‌بین بکه‌م. من ناتوانم مالیکێ باشت بکرم، چونکه ئه‌و زی‌ر و زیوه‌ی له‌سو‌ریادا به‌ده‌ستم هی‌نا خه‌رجی قوربانیه‌که‌ی "نا‌زی‌رو" و ژن و منداله‌که‌ی کردو نه‌مده‌ویست ئه‌و کانزا ئالودانه بو‌خۆم هه‌لگرم و له‌گه‌ل خۆمدا بیانه‌ینمه‌وه بۆ میسن،

⁴⁶ نامون: لێره‌دا واتای خۆر ده‌که‌به‌نیت و هه‌روه‌ها له‌سه‌رتای سه‌رگوزه‌شتی سینۆهه‌دا بینیمان به‌هه‌مان ئه‌و واتایه به‌کار هێنراوه.

⁴⁷ ئهم پایه به‌ردینه‌نه که په‌کێک له‌وانه له‌ئێستادا له‌ "پاریس" دایه، به‌واتا له‌میسره‌وه گواستراوه‌ته‌وه بۆ پاریس، پارچه به‌ردێکه و له‌پێ سێبه‌ری ئهم پایه‌وه کاتیان پێ دیاری کردووه.

چونکه ده مزانی ئەو زیڤ و زیوہی که لەسوریدا بو بەشی من ئالودەیی خوینە و بەبەردەوامی بۆنی خوینیان لێ دەهات. هەرلەبەرئەوێش ئەوہی لەسوریدا بەدەستم هینا، بۆ پازیکردنی "نازیرو" و ژن و دو کوپەکەیی لەقوربانیکەیاندا خەرجم کرد و بەدەستی خالی گەرامەوہ بۆ "تبس". بەلام بێناگابوم لەوہی کہ کاسەیی چارەنوسم هیشتا پڕ نەبوو و هەندیکاری تر چاوەڕێم دەکات کہ لەئەنجامدانیان دەترسام و زۆریش رقم لییان بوو، بەلام ناچاربوم ئەنجامیان بدەم و هەمان ئەو کارانەش بوو بەھۆی ئەوہی دواي چەند پۆژیک کہ من دەمیوست پاشماوہی ژیانم لە "تبس" دا بەسەر ببەم، دوبارە لەوێ کۆچ بکەم و بڕۆم، لەدوايیدا باسی ئەم ڕوداوہشتان بۆ دەکەم.

"نامی" و "ھورم ھب" دواي مۆرکردنی پەیماننامەیی ئاشتیی لەگەڵ "ھاتی" و مەرگی فیرعون، ھەستیان بەوہ کرد کہ بەئارەزووہکانی خویان گەشتون و وایان لیکدەدایەوہ کہ هیچ شتیک ناتوانیت بپیتە ڕێگر لەبەردەم فەرمانرەواییاندا. بەلام ئەوہندەیی نەمابوو بەھۆی کینە و ڕقی ژنیکیوہ، ھەردوکیان لەم فەرمانرەوایییان بپەش بن، ھەر لەبەرئەوێش پێویست بەوہ دەکات جاریکی تر ناوی شارژنی "نفر تی" و "شارزادە خانم" باکتامون" بھینم، چونکہ ئەو ژنەیی ڕقەبەراییەتی دەکرد، شارژنی پینشو "نفر تی" تی" بوو. بەلام بۆئەوہی لەبارەیی ئەم دوو کەسەو پلانگیریی و ئەو ھەپەشانەیی بۆ ھەردوو فەرمانرەوایی "نامی" و "ھورم ھب" دایانرێژابوو بدویم، بۆیە دەبیت لەمبەرواروہ بەشیکی منوێ بکەمەوہ و ئەو بەشەش دواين بەشی میژوی ژیاننی من دەبیت و لەم بەشەدا باسی ئەوہتان بۆ دەکەم کەبەچ شیوہیکە ھاتمە بون بۆئەوہی چارەسەری خەلکی بکەم و لەمەرگ ڕزگاریان بکەم و ھەولێی خۆکوژیم دا.

***

"نامی" لەگەڵ "ھورم ھب" دا لەسەر ئەوہ ڕیکەوتبون کہ دەواي مەرگی "توت ناخ" نامون" تاجی فەرمانرەوایی بکاتە سەر.

ھەر لەبەرئەوێش بۆئەوہی زوتر ئەم تاجە بکاتە سەری لەسەر تەختی فەرمانرەوایی دانیشیت و زووکۆتایی بەمەراسیمی ماتەمینێ "توت ناخ" نامون" بھینیت و کاربەدەستان و مۆمیاکارەکانی "تبس" لەوہ ئاگادار کردوہ کہ بەخیرایی لاشەیی مردووی "فیرعون مۆمیا بکەن و گوپی فیرعون کہ بەپیتی ئەو

نه خشهیه ته لاریکی مه زن بوو به ناته واوی هیلایه وه و له نه جامدا گوپی "توت نانخ نامون" به پیچه وانه ی نارامگای فیرعه ونه مه زنه کانی میسر بچوک بوو و نهو زیږ و زیو و شته به نرخانه ی که فیرعه ون تایبته ی نارامگاکه ی خو ی کردبوو، بوئه وه ی له جیهانه که ی تردها پیی بیټ، که وته ژیرده سستی نهو. به لام مهرجی سهره کی پیکه وتنی "هورم هب" و "نامی" نه وه بوو که "نامی" کاریک بکات که شازاده خانم "باکتامون" بیټه هاوسهری "هورم هب"، بوئه وه ی "هورم هب" که له کاتی له دایک بونیدا له گه وږدا پیی ناو ته ته هم جیهانه وه و نیوان په نجه ی پیکانی سه نیږین بووه، بتوانیت دوا ی مهرگی "نامی" بیټه پادشای میسر و جیکه ی فیرعه ونه مه زنه کانی نیشتمانی ږهش بگریته وه.

"نامی" بوئه وه ی شازاده خانم "باکتاتون" بکاته هاوسهری "هورم هب" له "تبس" دا گفتوگو ی له گه ل کاهینه کانی په رستگای "نامون" کردووه و پلانیکی له گه ل نه واندان کیشا که ږیراږوو به م شیوهیه نه انجام بدریت.

له و پوږه ی "هورم هب" دوا ی نه وه ی له سوری به ناو نیشانی سهرکه وتنیکی مه زن دهرات بو په رستگای نامون شازاده خانم "باکتامون" به ناږایشیکی هاوشیوه ی ناږایشی "سخ مت" خودای جهنگ له و په رستگایه دا ناماده ده بیټ و دوا ی کوټایی هیټانی نهو مه راسیمه ئاینیانه، کاهینه کانی په رستگا دهر و نه دهر وه و یه کیکیان پیش نه وه ی ږرواته دهر وه گوږه یه که له نیوان "هورم هب" و شازاده خانم که له و پوږه دا بووه ته خودای جهنگ ده شکنږیت، نه وکات په رستگا به ته واوی خالی ده بیټ و هورم هب له ویدا له گه ل شازاده خانم دا ږاده بویریت و به وه ی که "هورم هب" له ناو په رستگادا له گه ل خودای جهنگدا ږاده بویریت، نه ویش به هه مان شیوه پله ی خودایی پی ده به خشریت و ده بیټه خودای جهنگ. کاهینه کانیش به و شیوه ی که "نامی" فیږی کردبوون ده یانوت هیچ گرنگیه کی نه و تو له شکاندنی گوږه یه که له نیوان نهو دوو که سه دا نیه، چونکه خودایان بوئه وه ی په یوه ندی به یه که وه به ستن و ببه زن و میږدی یه کتری پیو یستیان به شکاندنی گوږه نیه و شکاندنی گوږه شایسته ی مرو فته نه خوداکان، له بهر نه وه ی پله و پایه ی نه وان له شکاندنی گوږه یه که مه زتره، سهره ږای نه وه ش له بهر نه وه ی نهو دوانه له په رستگادا له گه ل یه کتره ږاده بویرن و یه کی که له وانه خودای جهنگ، خود به خود دهنه هاوسهری یه کتری.

بەشى پەنجا و دوورەم

پەيوەندىەكى سەرسورھىنەر

"نامى" وای دەزانى بەم پلانەى شازادە خانم "باكتامون" دەكاتە ھاوسەرى "ھورم ھب"، چونكە كاتىك شازادە خانم لەپەرستگايەكى خالى لەكەسانى بىگانە لەگەل "ھورم ھب" كە پياويكى بالا بەرز و چوارشانە و بەھىزە، تەنھا بىيىنەت، ناتوانەت خۆى راگرەت و يەكسەر خۆى ھەلدەداتە باوەشى. بەلام شارژن "نفر تى تى" بەھۆى ئەو رقەى لەبەرامبەر "ھورم ھب" دا ھەيبوو-كە پىشتەر پىم راگەياندن كە ھۆكارى دروست بونى ئەم رقە چى بوو-نەيدەويست شازادە خانم "باكتامون" بىيىتە ھاوسەرى "ھورم ھب" و بەبەردەوامى باسى خراپەى "ھورم ھب" ى لەلاى شازادە خانمدا دەكرد، بەتايبەت پسوايى نەژادى "ھورم ھب" ى دەھىنايە بەرچا و شازادە خانم و دەيوت كە تۆ لەنەژادى خودايانەت، لەكاتىكدا ئەم پياوہ كاتىك لەدايك بوو نيوان پەنجەى پىكانى پەربوو لەسەنەر و ئەگەر ئەم پياوہ لەگەلتدا رابويىرەت، خويىنت پيس دەيىت و چيتر ھىچ كەسيك تۆ بە نەوہى خودايان لەقەلەم نادات.

ئەوكات ئەم دوو ژنە دەستيان كرد بەدارشتنى پلانەى كە تەنھا پق و كينە و فيلى ژن دەتوانەت ئەو جۆرە پلانانە ئەنجام بدات، چونكە كاتىك پوھى ژن ليوانليوى پق بوو، تىيىنى ھىچ شتيك بگرە خووشى ناكات و تەواوى كەرەستەى سياسى و ئابورى و كۆمەلايەتى خۆى دەكاتە قوربانى ئەم جۆرە پلانانە.

پىش ئەوہى باسى پلانى ئەم دوو ژنەتان بۆ بكەم، دەيىت ئەوہتان بەبىر بەيىنمەوہ كە كاتىك لەشكرى "ھاتى" لەسورىادا داواى ئاشتىيان كرد، من سەرم سورما.

من بە پىنى ئەو زانىيارىانەى كە لەبوارى پۆحى و سەرسەختى "هاتى" هەكانەو
 ھەمبوو، چاوەرپى ئەو ھەم نەدەكرد كە ئەمانە لەسورىادا داواى ئاشتى بكەن، چونكە
 گرىمان لەدە جەنگى تردا شكستيان بەيىنايە، بەھۆى ئەم شكستەيانەو ھىچ زيانىك
 بەولاتەكەى خۆيان نەدەگەيانە، چونكە سوريا نىشتەمانى ئەوان نەبوو.

ئەگەر "ھورم ھەب" بەھۆى سەركەوتنەكانىەو لەخۆى بايى نەبوايە ئەو بەھۆى
 پيشنيارى ئاشتى "هاتى" هەكان وەكو من سەرى سوپ دەما، بەلام ئەو سەرەپاى
 لەخۆبايىەكەى لەبەرئەو دەيوست ئاشت بىيئەو بۆئەو بىتوانىت بگەرئەو بۆ
 "تبس" و كارەتايىبەتەكانى خۆى ئەنجام بدات و شازادە خانم "باكتامون" بكاتە
 ھاوسەرى خۆى.

"نفر تى تى" لەسەردەمى ژيانى ھاوسەرەكەيدا، دەستەلاتىكى زۆرى ھەبوو بەلام
 بەھۆى مەرگى ھاوسەرەكەيەو ئەو دەستەلاتەى خۆى لەدەست دا، بەلام جوانىەكەى
 ھەك جارەن مابويەو.

ئەو بريارى دا كە سود لەجوانى خۆى وەرگرىت و "ھورم ھەب" كە بە بەھيزترين
 پياوى مىسر دەھاتە بەرچاوى، سەرنجى بەلای خۆيدا پاكيشيت، بۆئەو ھەم چيژ
 لەپاواردنەكانى وەرگرىت و ھەم دەستەلات و تواناى پابردووى ئەم جارەيان
 لەپى "ھورم ھەب" ھەو بەدەست بەيىنئەو. بەلام "ھورم ھەب" كە ھەزى دەكرد لەگەل
 شازادە خانم "باكتامون" دا پابويىت، كاتىك بىنى "نفر تى تى" خۆى پيشكەشى ئەو
 دەكات، لەخۆى دوركدەو، بۆيە ھىچ سوكاىەتيەك بۆ ژنىكى جوان لەو خراپتر نيە
 كە خۆى بدات بەدەست پياويكەو كەواھەست دەكات خوشى دەويت و پياوھيش ئەو
 كەسە لەخۆى دور بكاتەو.

"نفر تى تى" لەو پۆژەو پقى كەوت لە "ھورم ھەب" و لەبەرئەو ژیكى جوان بوو
 كۆمەليك لەدادوهرانى مىسر كەبەردەوام لەو بارەگايەدا دەيانخوارد و دەيانخواردەو و
 ھىچ كاريكيان نەبوو ئەنجامى بدەن، بۆيە بەداوى سەرگەرميەكدا دەگەرەن بۆئەو
 خۆيانى پيوە سەرقال بكەن، چوارەورى "نفر تى تى" يان گرت و ئەويش توانى
 لەدادوهر و پايژكارەكانى "توت ئانخ ئامون" كۆمەليك پايژكار بۆخۆى دروست
 بكات.

هروهه له خوږایي سروشتی شازاده خانم "باکتامون" یشی قوښته وه و به شیوه یه که نه وی هیڅایه نه و باوه رپی که نه و له نه ژادی خودایانه، بگره شازاده خانم له کاتی خو شوردنیشدا نهیده هیلا هیچ که سیك دهست له جهسته یه وه بدات و دهیوت که نابیت دهستی که نیزه که کان بهر جستهم بکه ویت و هیچ که سیکیش نابیت پی به سهر سیبه ری مندا بنیت، چونکه من خودام و سیبه ری منیش سیبه ری خودایه که.

شازاده خانم "باکتامون" تا نه و کاته ی پهرده ی کچینی خو ی پاراستبو و دهیوت: له میسر دا که سیك به دی ناکهم که شایسته ی هاوسه ری من بیت.

من له و باوه رپه دام که به رده وامی کچینی نه و بوو ته هو ی نه و ده ی شازاده خانم که میك تیكچون له ههسته کانی دا دروست ببیت، چونکه کچینی لاو نه گهر شوو نه کات و ته مهنی له و قوناخه ی که کچه کان شوو ده که ن تیپه ریت، به هو ی فشاری سه لته وه دو چاری نه ندیشه گه لیك ده بیت که ده بیت هه ی پهرش و بلاو بونی ههسته کانی، به لام نه گهر شوو بکات نه و له گرفته رزگاری ده بیت.

"نفر تی تی" شازاده خانم "باکتامون" ی وا تیگه یانده بوو نه و بو نه وه هاتووه ته بون، که میسر له و که سانه ی که له خه لکی ناساین و بانگه شه ی فرمانه رپه وایی ده که ن رزگار بکات، هروهه پی ویتبوو: له رابردو دا شازاده یه که به ناوی "هاچپ سوت" که ریشی دهستکردی به رپوخساریه وه ده چه سپاند و کلکی شیر ی له دوی خو یه وه هه لده واسی فرمانه رپه وایی ولاتی ده کرد و هه موو خه لکیش ملکه چی فرمانه کانی بون، بویه نه ویش ده بیت له ناینده دا ببیته شارژینی که به توانای میسر.

من له و باوه رپه دام سهره پای نه و ده ی "نفر تی تی" باسی خراپه ی "هورم هب" ی بوشازاده خانم "باکتامون" ده کرد، به لام نه و کچه لاوه له ناخه وه "هورم هب" ی لا په سهند بوو، به لام نهیده توانی به رگه ی سهرزه نشتی "نفر تی تی" و که سانی تر بگریت و خو ی بدات به دهست پیاویکه وه که هه موو که سیك ده زانیت که خاوه نی نه ژادیکی مه زن نیه.

من له و باوه رپه دام له بهر نه و ده ی "نفر تی تی" کچی "نامی" ه، نه و پیاوه پلانی خو ی و "هورم هب" ی بو کچه که ی گیرابیته وه و پی ویتوو که: نیمه هه ردو کمان ده مانه ویت فرمانه رپه وایی میسر بکه ی و "نفر تی تی" په یی به وه برد که یه کیك له خاله سهره کیه کانی نه م پلانه نه و ده ی که "هورم هب" ببیته هاوسه ری شازاده خانم

"باكتامون"، ئەوكات "نفر تى تى" ھۆش و جوانى خۇي خىستە گەپ بۇئەۋەي پلانى ئەو دوانە پۈچەل بىكەتەۋە.

كاتىك ژىنكى ھۆشيارى ۋەك شارژن "نفر تى تى" بېريارى ئەۋە بدات كە پلانىك لەكاتى خۇيدا ئەنجام بدات، ئەۋا لەداسى گالىسكە جەنگىيەكان تىزتر و ھەرەشە ئامىزتر دەيىت.

چۇنايەتى ئاشكراكردى پلانى ئەم دوو ژنە بەم شىۋەيە بوو، كاتىك "ھورم ھب" خۇي كرد بەناو شارى "تبس" دا پەيامىكى بۇ شارازە خانم "باكتامون" نارد بۇئەۋەي چاۋى پىيى بىكەۋىت، بەلام شارازە خانم پەتى كىردەۋە.

شەۋىكىيان "ھورم ھب" كە سالتايە ئارەزى ئەۋەي دەكرىد چاۋپىكەۋت لەگەل شارازە خانم "باكتامون" دا بىكات ويىستى بىروات بۇمالى ئەو و كاتىك نىزىكى مالتەكەي بويەۋە بەسەر سورمانەۋە بىنى كەسىكى پايتەبەرزى "ھاتى" خۇي كرد بەمالتەكەي ئەۋدا و ھەرچى چاۋەپىيى كرد كە ئەو لەمالى ئەو ژنە يىتە دەرەۋە بەلام ھەر نەھات.

"ھورم ھب" ھەرچى بىرى لىكردەۋە كە پايتەدارىكى "ھاتى" چ كاريكى بەشارازە خانم "باكتامون" ۋە ھەيە، بەلام نەگەشتە ھىچ ئەنجامىك، بۇيە "نامى" لى ئاگادار كىردەۋە و لەگەل "نامى" دا لەھەمان شەۋدا خۇيان كرد بەمالى "باكتامون" دا، ئەو نۆكەرەي كوشت كە ويىستى پىيى چۈنە ژۈرەۋەي لى بگىرىت، ويىستى كابراي پايتەدارى "ھاتى" لەو مالتەدا دەستگىر بىكات، بەلام ئەو پىياۋە ۋەك ئەو كەسانەي باۋەپىيان بەتۈاناي خۇيان ھەيە، بەتۈرەيىيەۋە قىسەي لەگەل "ھورم ھب" دا دەكرىد و باسى پەيمانى ئاشتى بۇ دەكرىد، "ھورم ھب" ىش ناچارىۋو ئازادى بىكات، چۈنكە ھىچ فەرمانىكى دەستگىر كىردى ئەۋى پىيى نەبوو، پۇشتىنى پايتەدارىكى "ھاتى" يان كەسىكى ئاسايى ئەو ۋلاتە بۇ مالى خانمىك ئەۋىش بەرەزامەندى شارازە خانم، تاۋان نىيە. بەلام دۋاي ئەۋەي كابراي پايتەدارى "ھاتى" يان ئازاد كرد ئەۋمالەيان پىشكىنى و لەناو خۇلەمىشى چىشخانىكەدا چەند تەختەقۇرپىكىيان دۇزىيەۋە كە لەلايەن "ھاتى" كەكانەۋە نىردىرابوو، ئەو تەختە قۇرپانەش ۋەلامى ئەو نامانەي بوو كە "باكتامون" بۇ ھاتىيەكانى ناردىبوو. كاتىك "نامى" و "ھورم ھب" لەناۋەپۇكى ئەو نامەيە ئاگادار بون، بەشىۋەيەك سەريان سۇپماۋو ترسان كە بوۋە ھۇي ئەۋەي پاسەۋان لەچۈاردەۋرى مالى "باكتامون" و شارژنى پىشۋو "نفر تى تى" دا دابىنىن، ئەوكات

لەھمان ئەو شەۋەدا، ھاتن بۇ مالەكەى من كە دەكەۋىتە گەرەكى ھەژار نشىنەكانەۋە كە پىشتەر بۆم باسكردن و وتم پىش ئەۋەى من ئەو خانوۋە بىكېم، مالى مسكەرېك بوۋە.

"موتى" خزمەتكارى من ھەمان ئەۋمالەى كە لەجەنگى ناوخۇى "تبس" دا وىران بوبو بەو كانزايەى كە "كاپتا" لەسورىاۋە بۇى ناردبو نۆژەنى كىردبويەۋە.

كاتىك "ھورم ھب" و "نامى" ھاتن بۇ مالى من، خۇيان ئەناساند و پوخسارىشىان بە دەمامكىك داپۇشىبوۋ.

من دواى ئەۋەى لەسورىاۋە گەرەمەۋە بۇ "تبس" شەو خەوم لى ئەدەكەۋت، ئەو شەۋەش بىداربوم. كاتىك دەنگى لىدانى دەرگا ھات و "موتى" لەكاتىكدا لەبەرخۇيەۋە بۆلەى دەكرد-چونكە تازە لەخەو راچلەكابوۋ-پۇشت دەرگا كە بكا تەۋە.

من لەۋباۋەرەدا نەبوم كە لەر كاتى شەۋەدا "ھورم ھب" و "نامى" بىن بۇمالى من، وام دەزانى ھاتون بۆلەۋەى من بىبەن بۇ لاي كەسىك كە نەخۇشەكەى زۆر ھەرەشە نامىزە. بەلام دواى ئەۋەى ئەو دوو كەسەم بىنى، بەموتىم وت: چرا گەرەكە داگىرسىنىت بۆلەۋەى ژورەكە پوناكتر بىتتەۋە و شەرابمان بۇ بەنىت.

"ھورم ھب" پىتى وتم: دەبىت "موتى" بكوژىت. چونكە خزمەتكارەكەى من چاۋى بەپوخسارى كەۋتوۋە.

منىش سەرم لەم قسەيە سوپما، چونكە ھەرگىز كەسىكى بەسزاي بىنىنى پوخسارى نەكوشتوۋە، بۇيە پىم وت: من ئەو دۇنيايىيەت پى دەبەخشم كە ئەم ژنە چاۋى بەپوخسارى تۆ نەكەۋتوۋە، چونكە چاۋى ئەم ژنە لەپۇژى پوناكدا بەرەدەيەك كزە كە ناشتوانىت ئەسپىكى ئاۋى "غول" لەنيزكەۋە بىنىت، چ بگات بەشەو كە چاۋەكانى بەھىچ شىۋەيەك تواناى بىنىنى پوخسارى كەسەكان و ناسىنەۋەيان نىە، لەبەرئەۋە بخۆرەۋە و ھىچ ترسىكت لەم ژنە نەبىت، دواى ئەۋەش بۆم بگىرەرەۋە چى بوۋە كە بەم شەۋە ھاتون بۇ مالى من؟ ئايا نەخۇشەكەى ترسناك ھەرەشە لەژيانقان دەكات كە بوۋەتە ھۆى ئەۋەى لەم كاتەى شەۋەدا پىگاي مالى من بگرنە بەر؟

"ھورم ھب" وتى: من نەخۇش نىم و ھىچ شتىكىش ھەرەشە لەژيانى من ناكات، بەلام مىسر لەژىر بارى ھەرەشەيەكى زۆر مەزىدایە و تۆ "سىنۆھە" دەبىت ھەۋلى پزگار كىردنى بدەيت.

"نامى" ش پشتگیری قسه‌كانى "هروم هب" ى كرد و وتى: "سینۆهه" نهك ته‌نها میسر له‌ژێر بارى هه‌ره‌شه‌یه‌كى مه‌زندا نیه، به‌لكو خودى منیش گرفتارى ئەم هه‌ره‌شه‌ی له‌ناوچونه بوم، بۆیه ته‌نها تۆ ده‌توانیت میسر و من له‌م هه‌ره‌شه‌یه‌ پرزگار بکه‌یت، هه‌ر له‌به‌رئه‌وه‌ش من و "هروم هب" له‌مکاته دره‌نگه‌دا هاتوین بۆ لات بۆئهو‌ی داوات لى بکه‌یت هاوکاریمان بکه‌یت.

منیش پێکه‌نین و ده‌سته‌كانى خۆم بۆ پراوه‌شان‌دان و وتم: هه‌ر به‌وشیوه‌ی خۆتان ده‌یبینن ده‌سته‌كانم له‌ژێر و زیو خالیه و هه‌موو ئه‌و سامان و داراییه‌ی که له‌میسردا هه‌مبوو یان له‌کاتى جه‌نگى ناوخۆی "تبس" دا له‌پێناو تێرکردنى خه‌لكى ره‌ش و پوتدا خه‌رجم کرد یان ئه‌وه‌یکه دام به‌هروم هب "که خه‌رجى جه‌نگى سوریای بکات، بۆیه ئه‌م‌رۆ هیچ شتێکم بۆ نه‌ماوه‌ته‌وه که بتوانم هاوکارى ئێوه‌ی پى بکه‌م.

ئه‌وکات "هروم هب" ئه‌و ته‌خته قورانه‌ی که له‌مالی شازاده خانم "باکتامون" دا دۆزبویوه پى نیشاندام، به‌لام سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی ئەم ته‌خته قورە نوسراوانه وه‌لامى پادشای "هاتى" بوو به‌ناوى "شوییلولوما" له‌به‌رامبه‌ر ئه‌و نامانه‌ی که شازاده‌خانم بۆى ناردبوو، به‌لام له‌پێى وه‌لامه‌که‌وه ده‌توانى پهی به‌وه ببه‌یت که شازاده خانم "باکتامون" چى بۆ پادشای "هاتى" نوسیوه، چونکه له‌پێشه‌کى هه‌ر وه‌لامێکدا باسى ناوه‌پۆکى نامه‌که‌ی شازاده خانمى تیدا دوباره بووه‌ته‌وه.

دیاره شازاده خانم "باکتامون" له‌نامه‌كانى خۆیدا بۆ پادشای "هاتى" نوسیوه که من کچی فیرعه‌ونى مه‌زمن و زۆریش جوانم و له‌میسردا که‌سیک شک نابهم که شایسته‌ی ئه‌وه بێت بیکه‌م به‌هاوسه‌رى خۆم و بیستومه که تۆ خاوه‌نى چه‌ند کوپێکى لاویت بۆیه داوات لێده‌که‌م یه‌کیک له‌کوپه‌کانت بنی‌ریت بۆ لام بۆ میسر، بۆئهو‌ی گۆزه‌ی هاوسه‌رى له‌گه‌لدا بشکێنم و بیه‌تته هاوسه‌رم و دواى ئه‌وه‌ی گۆزه‌ی له‌گه‌لدا شکاندم و بویه‌هاوسه‌رم، له‌فه‌رمان‌په‌روایى میسردا ده‌بیته هاوسه‌رم و دواى مه‌رگیشمان مندا له‌کانه‌مان له‌میسردا فه‌رمان‌په‌روایى ده‌که‌ن.

ته‌خته قورە نوسراوه‌كانى "هاتى" گوزارشتى له‌وه ده‌کرد که کاتیک "شوییلولوما" یه‌که‌مین نامه‌ی شازاده‌خانمى میسرى ده‌گاته ده‌ست، به‌شیوه‌یه‌ک له‌خوێندنه‌وه‌ی ئه‌و نامه‌یه سه‌رى سوپما که له‌سه‌ره‌تادا ئه‌وه‌ی به‌ییردا هات که له‌وانه‌یه بیه‌ویت فریوى

بدات و بیکاته گالته جاپی خوی، بویه به نهینی نوینه ریکی خوی نارد بو میسر بۆنه وهی بزانیئت نهو نامهیه تا چ پادهیهک راستی له خو ده گریت.

دوای نه وهی نیردراوه کهی به نهینی له میسر دا چاوپیکه وتنی له گهل شازاده خانم "باکتامون" دا دهکات و تیدهکات که راست دهکات و شازاده خانم له پری نهو نیردراوه نامهیهکی تر بو پادشای "هاتی" ده نیریئت و ده لیت که وه جازاده کانی میسر و کاهینه کانی "نامون" لایه نگری نهون و پیکهینانی هاوسهری له گهل شازادهی "هاتی" دا به کاریکی دروست دهزان.

نهوکات پادشای "هاتی" تیگهشت که ده توانیئت له پری پیکهینانی هاوسهری کوره کهی له گهل شازاده خانم "باکتامون" دا دهست به سهر میسر دا بگریئت، به فرماندهی لهشکره کهی خوی شازاده "شوباتو" که کوپی خوی بوو وت: که له گهل "هورم هب" دا پهیماننامهی ناشتی مۆر بکات و بریار وابوو که "شوباتو" دوای بهر قهرار کردنی ناشتی نیوان "هاتی" و میسر، بچیته ناو ولاتی فیرعه ونه کانه وه و ژییانی هاوسهری له گهل شازاده خانم "باکتامون" دا پیک بهینیئت.

کاتیك من سهرقالتی خویندنه وهی نهو نامهیه بوم "هورم هب" ده مه قهری له گهل "نامی" دا ده کرد و دهیوت:

"نامی" نایا دوای نهو نهرك و ماندوبونهی که من له پیناو تو و میسر دا نه انجام داوه، پاداشته کهم نه وهیه؟ نه گهر من بمزانیایه که تو نه وهنده که سیکی ناشایستی و ناتوانی پاریزگاری له بهرژه و هندیه کانی من له "تبس" دا بکهیت، نهوا ناچارم خوّم ههولی پاراستنی بهرژه و هندیه کانی خوّم بدهم، یان پیاویکی شایسته بو نهو کاره دهستنیشان بکهّم.

من نه گهر سهگیکی کویرم بکر دایه ته پاریزهری بهرژه و هندیه کانم، له تو زور باشت دهیتوانی پاریزگاری له بهرژه و هندیه کانم بکات و نهیده هیلا، پلانیکی ناوا مهزن بهزیانی من له "تبس" دا نه انجام بدن.

به راستی "نامی" تو نه فره تئامیزترین پیاویت که من تانیستا له سهرتاپای ته مه نمدا بینیبیتم و دوای نهو روداوه، هیچ ریگه چارهیهکی ترم له بهر دهستدا نیه جگه له وهی له پری سهر بازه کانه وه دهست به سهر "تبس" دا بگرم و نه هیلم نهو هاوسهریه تیه سهریگریئت.

"نامی"وتی: تهواوی ئه و بابەتانهی که له م تهخته قورانه دا نوسراوه، پاست نیه و تۆ خۆت دهزانی نه وه جازادهکان له م ولاته دا به فرمانپروایی شازادهیهکی "هاتی" پازی دهبن و نه کاهینهکانیش.

ناشبیت له خه لکی میسریش بترسیت که نا کوکیان له گه ل فرمانپروایی مندا هه بیئت، له بهر نه وهی هه رگیز دهست وه نادنه کاری فرمانپرواییه وه و هه رکه سیك دهسته لات و توانای هه بیئت ده توانیئت "هیره ق"⁴⁸یان لی ببه ستیئت و هه رکاتیك خۆی بیه ویئت زه ویان پی بکیلیئت، هه ر له بهر نه وهش من نه له وه جازادهکان ده ترسم و نه له کاهینهکانیش، به لام له "شو باتو"ی کوپی پادشای "هاتی" زۆر ده ترسم، چونکه ئه م پیاوه بیئت بو "تبس" و گوژه یه که له گه ل "باکتامون" دا بشکی نیئت و ئه م ژنه بکاته هاوسه ری خۆی، به دلنیا ییه وه ده بیئت پادشای میسر ئی مه ناتوانین پی له فرمانپرواییه که ی بگرین، مه گه ر نه وهی جه نگ له گه ل "هاتی" دا به ریا بکه ی، میسریش به هو ی سی سال جه نگه وه، به پاده یه که لاوازی بو وه که مه حاله بتوانیئت له گه ل "هاتی" دا بجه نگیئت، چونکه به دلنیا ییه وه له وه جه نگدا له ناو ده چیئت، له بهر نه وه ته نها که سیك ده توانیئت ئی مه له م نه هه مه تی به رگا ر بکات و ئه و که سه ش "سینووه" یه.

منیش به سه رسو رمانه وه وتم: توو خودایانی میسر پی م بلین، پزیشکیکی وه ک من، که نه زی پری هه یه و نه زۆر و توانا، به چ شیوه یه که ده توانیئت ئی وه پزگا ر بکات، ئایا ئی وه ئه وه نده هیواتان به منه که بتوانم ئه م شازاده خانمه شیته به یئمه ئه و با وه پری که "هورم هب" ی خو ش بو یئت.

"هورم هب"وتی: "سینووه" تۆ له پرا بردو دا، جا ریکیان هاوکار یئت کردم و ئی ستاش ده بیئت جا ریکی تر هاوکاریم بکه ی، چونکه مرو ف کاتیك دهستی بخاته ناو هه ویری نانه وه، چیتر ناتوانیئت دهستی لی هه لگ ریئت و ده بیئت نه وه نده بی شیلیئت تا ئه و کاته ی به که لکی ئه وه دیئت نانی لی دروست بکه ی.

تۆ ده بیئت لی ره وه برۆ یئت بو ئه وه ی پی شوازی له "شازاده" خانم بکه ی و کا ریك بکه ی که به زیندویی نه مینیئت، بو ئه وه ی پی نه نیته خاکی میسر وه.

⁴⁸هیره ق: وشه به کی پاراوی کوردیبه که به واتای ئه و گاسنه کوردیواریه دیت که دمکر ته میلی "گا" کانه وه بۆنمو ی

زه ویان پی بکیلن..... و مرگ یتر.

من نازانم تۆ بۆئەوهی ئەو بەزیندووویی ئەمینیتهوه، دەبیئت چی بکهیت و خودی تۆ دەبیئت شیوازیک بۆ کوشتنی بدۆزیتەوه، بەلام من ناتوانم بەناشکرا بیکوژم، گەر بەشیوهیهکی ناشکرا بیکوژم، "هاتی" هکان بۆ جاریکی تر ههولی ئەوه دەدەن هیرش بکه نهوه سەر میسر، لەمپۆشدا میسر بەپاردهیهک لاواز بووه که توانای ئەوهی نیه پێ لەهیرشهکانی "هاتی" بگریئت.

من بەبیستنی ئەم قسانە ترسم لی نیشیت و ئەژنۆکانم کهوتنە لەرزین و دلێشم بەخیرایی کهوته لیدان و زمانیشم کاتیکی ویستم قسه بکهه لهناو دەمدا لولی دەخواردو دەپیچرا، بۆیه بەترهترهوه وتم:

ئەگەر بینییئت من بۆ جاریک لەپاریدودا هاوکاریم کردیت، لەبەرئەوهبوو که دەمویست فیرعهونیککی شیئت لەدەستی خودی خۆی پرگار بکهه، چونکه "ئەختاتون" زۆر ئازار و پەنجی دەکیشا و ئەگەر لەژياندا بەردەوام ببوایه، میسری بەرهو لهناویردن دەبرد.

بەلام شازادە "شوباتو" که کوپی پادشای "هاتی" یه هیچ خراپهیهکی بۆ من نهبووه و من تهنه جاریک، لهو پۆژهی که دهیانویست "نازیرو" بکوژن چاوم پێی کهوتوو و ئاماده نیم بیکوژم، چونکه نامەویت دەستم لەخوینی پیاویکی بێتاوانهوه بنالێم. بەلام "هورم هب" ئەبرۆی گرزکردو پوخساری مون کرد و بەقامچیهکهی دەیدا لەپانی خۆی و وتی: "سینۆهه" تۆ پیاویکی ژیرییت و دەزانی که ئیمه ناتوانین ولاتیکی مەزنی وهک میسر که لەمپۆدا لەسەرتاسەری جیهاندا خاوهنی شانازییهکی تاییهت بەخۆیهتی و دواي ئەوهی لەسوریدا سەرکهوتنی بەدەست هیئا و ئابروی بۆ گهراوهتهوه، ببیته قوربانی ئارهزووهکانی ژنیک.

کهمیکی بیرى لی بکهروهه و تیبگه، ئایا دهتوانیئت ولاتیکی بکهیت بهقوربانی، تهنه لهبەرئەوهی ژنیک دهلیت من نامەویت لهگهڵ ئەو پیاوهدا ژيانی هاوسەری پیک بهیئم، بۆیه پیاویکی ترم دهویت؟

"سینۆهه" ئەوه پەسەند بکه که پێگهچارهیهکی تر بۆ پرگارکردنی میسر لهبەردەستدا نیه، جگه لهوهی دەبیئت ئەم پیاوه لهناو بیریئت و تۆش دەبیئت پێش ئەوهی بگاته میسر لهناوی ببهیت.

باشترین پینگا بۆلەۋەدى تۆ ئاشنايتى لەگەل ئەم پياۋەدا پەيدا بىكەيت ئەۋەيە كە
 ھەر ئىستا بەرى بىكەيت، بۆلەۋەدى لەبىابانى "سىنا" دا خۆت بىگەيەنيتە ئەم
 شازادەى "ھاتى" ە.

بەپىي ئەو زانىارىانەى پىم گەشتوۋە، ئەگەر تۆ ھەرئىستا بەرى بىكەيت و خۆت
 بىگەيەنيتە بىابانى "سىنا" لەسەر سنورى مىسردا دەگەيت بەم پياۋە و دواى ئەۋەى
 چاۋت پىي كەوت پىي بلى كە تۆ نوينەرى شازادە خانم "باكتامون" يت و ئەو تۆى
 ناردوۋە بۆلەۋەدى پىكىنىكى تەۋاۋ بۆ ھاۋسەرى ئايندەى بىكەيت و تىبگەيت كە ئايا
 ئەو ئامادەى ئەۋەى تىدایە كە بۆ شازادە خانمى مىسرى ھاۋسەرىكى بەھىز بىت يان
 نە؟

من دلنيام ئەگەر تۆ بەۋشيوۋە خۆتى پى بناسىنى، شازادەى "ھاتى" ش باۋەر
 بەقسەكانت دەكات و لەبەرئەۋەى شازادەكانىش ەك خەلكانى تر ھەست و
 كونجكاويان ھەيە، لەبارەى ھاۋسەرى ئايندەيانەۋە لىكۆلینەۋەكى تەۋاۋت لەگەلدا
 دەكەن بۆلەۋەى بزائن ئايا ئەو جوانە يان نە؟

ئەۋكات تۆ "سىنۆھە" دەتوانى بەزمانىكى شىرىن و گەرم بەشيوۋەك باسى شازادە
 خانم "باكتامون" يان بۆ بىكەيت كە ئەو چىتر ھىچ كونجكاۋىەكى لەبەرامبەر تۆدا
 نەمىنىت و لىكۆلینەۋەى ئەۋەت لەگەلدا نەكات كە ئايا تۆ بەراستى لەلايەن شازادە
 خانمەۋە نىردراۋى يان نە؟

گريمان بىەۋىت لىكۆلینەۋەشت لەگەلدا بىكات كە ئايا تۆ لەلايەن شازادە
 خانم "باكتامون" ەۋە نىردراۋى بۆ لاي ئەو يان نە، بەدلنىايىۋە ھەلى ئەنجامدانى ئەم
 كارەى نابىت كە كەسىك بنىرىت بۆ "تبس" و خودى ئەو كەسە لىكۆلینەۋە
 لەگەل "باكتامون" دا بىكات و دوبارە بگەرپتەۋە، چونكە لەۋكاتەدا تۆ كارى خۆت
 ئەنجام دەدەيت. بەلام من ئامادەى پەسەند كەردنى كارىك كە "نامى" و "ھورم ھب"
 داۋايان لىدەكردم ئەنجامى بىدەم نەبوم و كاتىك "ھورم ھب" ئاگادارى ئەۋەبوو كە من
 نامەۋىت ئەو كارە ئەنجام بىدەم، وتى: "سىنۆھە" بىپارى خۆت بۆ مەرگ يان بەردەۋامى
 ژيان بىدە، چونكە ئىستا تۆ ئاگادارى نەينىەكانى ئىمە بويت، ئەگەر نەتەۋىت
 ھاۋكارىمان بىكەيت، سەرەپاى ئەۋەى ھاۋپىيەكى نىزىكى منىت، ناھىلم بەزىندوىي
 بىمىنيتەۋە.

"سینۆهه" ئه و ناوهی دایکت لیی ناویت، ناویکی شومه، چونکه خاوهنی ئه م ناوه ناگاداری نهینی فیرعهونه کانه و کهسیک که ناگاداری ئه م نهینیانه بییت، تا ئه و پۆژه زیندوه ده بییت هه ولی ئه وه بدات ئه م نهینیانه نه بیته هوی مهرگ و له ناوچونی ئه و.

ئیسیتا پیم بلی ئایا نامادهیت له میسر برۆیت و پیشوازی له شازاده "شوباتو" بکهیت و پیش ئه وهی پی بنیته خاکی میسره وه، بیکوژیت یان نه؟

ئه گهر وهلامی نهخیرم بدهیته وه من بههه مان ئه و چهقۆیهی که به که مه رمه وه هه لمواسیوه، لههه مان ئه م شوینه دا شاره که خوینبه ره کانی مل و لولهی هه ناسهت ده بریم، به لام باوه ر بکه له ناچاریا ئه م کاره ده کم و به دلنیا ییه وه سه ره پرای ئه وهی تو هاوپییه کی دیرینی من بویت، به لام من ناچارم هه ر تو بکوژم. ئیمه و تو له رابردودا تاوانیکمان ئه نجام دا، ئه و تاوانهش کوشتنی فیرعهون "ئه ختاتون" بو، به لام ئه و تاوانه مان له پینا و میسردا ئه نجام دا، ئیسیتاش ده بییت دوباره له پینا و پزگاری ئه م ولاته دوچاری ئه نجامدانی تاوانیکی تر بین، چونکه ئه گهر ئه م تاوانهش ئه نجام نه دریت، میسر گرفتاری فه رمانه وایانی "هاتی" ده بییت.

وتم: "هورم هب" من به مهرگ چاوترسیی مه که... ئه گهر نازانی ئه و ئیسیتا بزانه که هیچ پزیشکیک هیچکاتیک له مهرگ ناترسیت.

"هورم هب" ده ستت له سه ر ده سکی چهقۆکهت هه لگره، چونکه چهقۆکهت، له چهقۆی نه شته رگه رییه کی من کول تره و منیش زۆر رقم له چهقۆی کوله، ئه وهش بزانه که من له ترسی مهرگ ئه م داوایهی تو په سه ند نا که م، به لکو له بهرئه وه ناماده م ئه م داوایهی تو په سه ند بکه م که له وه تیده که م تو راست ده کهیت و میسر ده بییت له فه رمانه وایانی "هاتی" پزگار بکریت.

"هورم هب" وتی: ئافه رین، تو دوا ی ئه وهی پۆشتی بۆ لای شازاده ی "هاتی" و بیستی که تو له لایه ن هاوسه ری ئاینده یه وه نیردراویت، یه کسه ر دیاریگه لیکی گرانبه هات پیشکهش ده کات، ئه ویش به راده یه که که دوباره دوله مه ند بییته وه.

وتم: من چاوه رپی دیاریه کانی ئه و نا که م، ئه گهر پیاویکی سامان خو شه ویست و ته ماع بوایه م، ئه و هه موو زیڕ و زیو و گه نم و نوکه ر و کیلگانه ی که هه مبه و بۆ خۆم هه لده گرت، تو باش ده زانی که من هه موو ئه وانه م له ده ست داوه.

ئەوکات مەن دانیام لەوەی کە دەکوژم، چونکە ئەوانەى لەدەورووبەرى شازادە "شوباتو" دان کاتیك ئاگادارى ئەوە دەبن کە مەن کوپى پادشا ئەوانم کوشتووە دەمکوژن.

مەن هیشتا نازانم بەچ شێوەیەك دەتوانم ئەم پیاوێ لەناو ببەم، بەلام ئەمکارە بۆ پرگارکردنى میسر ئەنجام دەدەم و تێدەگەم لەوەی ئەمەش وەك تەواوی ئەو روداوانەى کە بەسەرمدا هاتوو بەشێكە لەچارەنوسم و هەر لەیەكەمین پۆژەوێ ئەستێرەکانى ئاسمان، ئەم چارەنوسەیان بۆ دەستنیشان کردووم.

لەبەرئەوێ تۆ ئەى "هورم هب" و تۆ ئەى "ئامى" کە زۆر حەز دەکەیت ببیتە پادشای میسرو تاجى فەرمانرەوایى میسر لەدەستى مەن وەرگرت و بینیت بەسەرتەوێ و لەئاینەدا بەچاکى باسم بکەیت و بلێیت کە پزىشکى هەژار و بیتوانا فەرمانرەوایى گەرانەوێ بۆ میسر.

کاتیك مەن ئەم قسانەم دەکرد لەناخەوێ هەستم بەلەخۆبایى دەکرد، چونکە ئەوێم هینایەوێ یاد خۆم کە مەن لەنەوێ پاستەقینە و مەزنى فیرەوێنەکانى میسرم، بەواتا لەنەزادى خودایانم لەپەرى یاساییەوێ مەن میراتگرى پاستەقینەى تاج و تەختى فەرمانرەوایى میسرم و مافى مەن بۆ فیرەوێنى میسر لە "ئامى" زۆر زیاترە کە لەسەرەتادا تەنها کاهینیكى بچوک بوو، هەرەها لە "هورم هب" کە هیشتا بۆنى سەنیر لەدايک و باوکیەوێ دیت شایستەى ئەم فەرمانرەواییەم.

لەوشەوێدا بە "هورم هب" م وت: کە مەن لەمەرگ ناترسم و ئەو گوێتەیهشم دروست بوو، چونکە مەن بەهیچ شێوەیەك لەنازەرەکانى مەرگ ناترسم، چونکە دەمزانى مەرگ هیچ نازاریك لەخۆ ناگریت، بەلام سەرەپای ئەوێ لەبەردەمى "هورم هب" و "ئامى" دا بەکەسیكى بەهێز و توانا کەوتمە بەرچاو، زۆر خەم بۆ لەدەستدانى ژيان دەخوارد.

ئەوێم هینایەوێ یاد، ئەگەر بمرم چیت چاوم ناکەوێت بەفەرىنى ئەو پەرەسیلکانەى بەسەر پوبارى "نیل" دا سەما دەکەن و چیت لەبینى دیمەنى پەزە دەیمى قوچەکیەکان بێبەش دەبم و چیت لەو قازانەى کە "موتى" بەشیوازی میسرى بۆ سور دەکردمەوێ وەرناگرم. بەلام سەرەپای ئەوێ ئەم چیتانەم هینایەوێ یاد، پرگارى میسریش بەئەركى سەرشانى خۆم دەزانى و مەن کە بۆ پرگارکردنى ولاتى میسر. فیرەوێنى میسر "ئەختاتون" م ناردە جیهانەکەى تر، نابیت لەکوشتنى پیاویكى

"هاتی" بهواتا کهسیک که دورژمنی نیشتمان و نه ته وه که ی من و خودایانی میسرە سل بکه. چونکه نه گهر خۆم له کوشتنی شازادیه کی بیانی که من بچوکتی پهیوهندی هاوپییه تیم له گه لیدا نیه بیاریژم، وهك نه وه وایه که فیرعون "ئه خناتون" به بی هوه به دهستی من کوژراییت و نهو قوربانیه مه زنه ی که من له پینا و میسر دا نه جام داوه بی نهجام بووه.

ته وای نه بیروکانه لهو شه ودا که "هورم هب" و "نامی" له مالی مندا بون، به نیو پوچی مندا گوزه را، نه و کاتانهش که ته ماشای نهو دوانه م ده کرد که دوکەسی داگیرکەرن و ده یانه ویت ولاتی میسر تالان بکه، به لام سهره پای نهوش نه دوانه به که سانیکی میسری له قه له م دهران، له کاتی که شازاده "شوباتو" که سیکی بیانییه.

له بهر نهوش به "هورم هب" م وت: نه ی پیاو ده ته ویت تاجی میسر بکه یته سهرت، نهوش بزانه که تاجی فه رمانه وایی قورسه و تو له شه ویک ی گهرمی هاویندا کاتی که نارەق له سهر و پوختسارت ده چوپیت، ههست به قورسی نه م تاجه ده که یته.

"هورم هب" وتی: "سینۆه" له باتی نه وه ی گفتوگو له سهر قورسی تاجی فه رمانه وایی بکه یته ههسته و به پیکه وه، چونکه که شتی که بو نه م پوشتنه ی تو ناماده یه و تو ده ییت به خیرایی خۆت بکه یه نیته بیابانی "سینا" بو نه وه ی پیش نه وه ی شازاده ی "هاتی" بگاته سنوری میسر، خۆتی پی بکه یه نیت.

به وشیه وه یه من لهو شه ودا که لویه ی کوچم، بو نمونه جانتای پزیشکیه که م، گواسته وه بو نهو که شتی خیرایه ی که "هورم هب" بو ی ته رخان کرد بوم.

لهو شه ودا "موتی" قازیکی به نه ریتی "تبس" له ته نورد بو برژاندم که ته نها که میکم لهو شه ودا لیخوارد، پاشما وه یه که یه له گه ل خۆم دا برد بو ناو که شتی که بو نه وه ی له ریدا بیخۆم به لام شه رابیشم له بیر نه چوو.

کاتی که شتی له پوباری "نیل" وه به ره و خوار ده پوشت، هه لی نه وه م بو په خسا که بیر لهو نه هه مه تی به که مه وه که هه ره شه له ولاتی میسر ده کات.

من ناگاداری نه وه بوم که نهو هه ره شه یه وهك زیرانیکی رهش وایه که له که نارەکانی ئاسۆه په یدا بووه و نه گهر پیشی لی نه گرن، میسر له ناو ده بات.

نامه ویت به م قسانه م خۆم وهك پرزگار که یکی میسر بناسینم، چونکه نه گهر نه م قسه یه بکه م، نهوا درۆتان له گه لدا ده که م.

ئەو كارانەى مۇۋە ئەنجامىيان دەدات، لەچەند ھۆكارىكى جۇراوجۇرەو سەرچاۋە دەگرىت و لەوانەىە ھەموو كارىك ھەلگىرى دوو ھۆكارى سەرەكى بىت، يەكىك لەو ھۆكارانە تايبەتە و ئەويتىريان بەرژەوۋەندى گىشتىيە. بەلام لەزۇر كاتدا، خەلكى چاويان بە ھۆكارى تايبەت ناكەوئىت، ھەر لەبەرئەوۋەش وادەزانن ئەو كەسەى كە ئەو كارەى ئەنجام داۋە، جگە لەبەرژەوۋەندى گىشتى ھىچ شتىكى تىرى لەبەرچاۋ نەگرتوۋە.

بۇنمۇنە من دەپۇشتىم بۇ ئەوۋى مىسر لەھەرەشەى فەرمانپەرۋاىى "ھاتى" پزگار بىكەم، بەلام ھۆكارىكى تايبەتەش ھانى دەدام بۇئەوۋى ئەم كارە ئەنجام بەدەم، ئەوۋىش ئەوۋەىە كە ئەگەر نەپۇشتمايە "ھورم ھب" دەيكوشتىم.

سەرەپاى ئەوۋەش ھەستىم بەشەرم نەدەكرد كە بۇچى دەپۇم بۇئەوۋى كەسىك بىكۇم، چۈنكە دەمزانى بەكوشتىنى ئەو كەسە مىسر پزگارى دەبىت.

جارىكى تر خۇم بەتەنھايى بىنى و ئاگادارى ئەوۋەبوم كە دۇست و خەمخۇرىكم نىيە، ئەو نەينىيەى كە من لەپۇحمدا ھەلمگرتبۇو، بەرادەىەك ھەرەشە ئامىز بوو كە ئەگەر ئاشكرام بىكردايە، ھەزاران كەسى بەكوشت دەدا و من نەمدەتوانى بۇ ھىچ كەسىك باسى بىكەم.

من دەزانم بۇ لەناۋىردنى شازادەى "ھاتى" ناتوانم داۋاى ھاۋكارى لەھىچ كەسىك بىكەم، چۈنكە ئەگەر كەسىكى تر ئاگادارى ئەم نەينىيە بىت و بزانىت بۇچى ھاۋكارى من دەكات، نەينىيەكە كە دەگاتە گوى ھەموو كەسىكى ناۋ بازار.

من بۇكوشتىنى شازادەى "ھاتى" دەبىت فىلگەلىكى زۇر بەكاربەينم، چۈنكە دەمزانى ئەگەر ئەوانەى لەچۈاردەۋرى شازادەدان ئاگادارى ئەم پىلانەى من بن كە كوپى پادشاى ئەوانم كوشتوۋە، بەجۇرەھا ئەشكەنجە بۇنمۇنە يەكىك لەو ئەشكەنجانە بەزىندوىى كەولكردنى پىستىم دەمكۇرژن وخەلكى "ھاتى" لەئەشكەنجەداندا شارەزاترىن جەلادانى جىھانن.

ھەندىكات بىرم لەوۋە دەكردەوۋە كە دەست لەم كارە ھەلگىرم و ھەلبىم و بپۇم لەۋلاتىكى دورەدەستدا بژىم و مىسر پىشتگوى بخەم و ھەرچى بەسەردا بىت بەلامەوۋە گرنگ نەبىت، ئەگەر ئەم كارەم بىكردايە و ھەلبەتايام بارودۇخى جىھان، بەوشىۋەىە نەدەبوو كە ئەمپۇ ھەىە، چۈنكە مېژۋىيەكى جىاۋاز دەھاتە بون.

بۇيە لەدلى خۇمدا وتە: "سىنۇھە" تۆكە ئەمرو پىر بویت، ئەوئەندە ئەزمونت ھەيە
كە بزانى نابىت فریوى وشە و دەرىپىنەكان بخۆیت، چونكە ئەم جىپانە بىنەما و
بىرپارگەلىك لەخۇ دەگرىت كە ھىچ گوتەيەكى ھىوابەخش و ھىچ بەلىنىكى مەزن
ناتوانىت لەناویان ببات.

يەكك لەو بىنەمايانە ئەوئەيە كە لەھەموو ولاتىكدا چىنىكى ھەژار و كەمدەست
بەبەردەوامى دەبىت لەژىربارى ستەمى كەسە وەجاخزادە و دەستەي فەرمانپروا و
دادوهراندا بن، ئىتر سەرۆكى دەستەي دادوهرى "ئامى" بىت يان "ھورم ھب" يان
شازادەي "ھاتى".

لەبەرئەوئە ئەگەر تۆ شازادە "ھاتى" بكوژىت، ھىچ جىاوازيەك لەنىو چىنى ھەژاراندا
دروست ناكەيت، چونكە ئەگەر شازادەيەكى بىانى دواي ئەوئە بوو بە فېرەوئە
مىسرو ستەم لە خەلكى ھەژارو بىدەرەتان نەكات، ئەوا "ئامى" و "ھورم ھب" دەيانخەنە
ژىر فشارى ستەمەكانى خۆيانەو.

كەواتە ھەلبى و لەولاتىكى دوردە بەردەوامى بەژيانى خۆت بدە، بۆئەوئە دەستت
ئالودەي خۆينى ئەم پىاوە نەبىت. بەلام سەرەپاي ئەوئە قسەم لەگەل خۇمدا دەگرد،
ھەلنەھاتم، چونكە پىاويكى لاواز بوم، بەواتا خووم بەژيانىكى ئاسانەوئە گرتبوو و
خواردن و خواردنەوئەگەلىكى خۆش لەپرو پۆخى و دەرونيەوئە لاواز و بىدەرەتانی
كردبوم و كاتىك پىاويك بەھوى ئەوئە ھۆگرى ژيانىكى خۆش و ئاسانەوئە توانا و
ويستى خۆي لەدەست بدات، بەشىوئەيەك لاواز دەبىت كە بەو ھۆيەوئە دەبىتە ئامىرى
دەستى كەسانى تر و دەست لەتاوانگەلىكەوئە دەدات و چىتر دواي ئەوئە ناتوانىت
نەبىتە ئامىرى دەستى كەسانى تر.

من لەوباوئەردەم كە ژيانىكى ئاسودە و خواردن و پۆشاكى باش و بونى نۆكەران
كە شەو و پۆژ خزمەتى مروژ دەكەن، بەشىوئەيەك مروژ ھۆگرى ئاسودەي و تەمەلى
دەكات كە ھەندىك لەو كەسانە ئامادەن بمرن، بەلام ئامادە نىن گۆرانيك لەژياندا
دروست بکەن، چونكە لەنھىنى و نادىارى ژيانى ئايندە دەترسن ھەروەھا لەوئەش
دەترسن كە خەو و خۆراك و پۆشاك و ژنە جوانەكانيان لەدەست بدمن.

لەبەرئەوئەي من پىاويكى لاواز بوم و نەمدەتوانى خۆم لەو چارەنوسەي كە
ئەستىرەكان يان "ھورم ھب" بۆيان دەستىنشان كردبوم پزگار بکەم، بۇيە بىرى

ههلهاتنم لههزری خۆم پاك كردهوه و بپارمدا "شوباتو" بكورژم و بیرم لهوهش دهكردهوه كه بهچ شىوهیهك لهناوی ببه، بۆئهوهی ئهوانهی چواردهوری من و خهلكی میسر به بهكوشتنی شازادهكهیان تاوانبار نهكهن.

من دهمزانی كه ئهركیكى قورسم لهئەستۆدایه، چونكه شازاده "شوباتو" ههركیز تهنا نابیت و "هاتی" یهكانیش خهلكانیكن كه گومانیان لههموو كهسیك ههیه، بۆیه مهحاله بهیئن من و كورپی پادشاكهیان بهتهنایی بمینیئنهوه.

من دهمزانی كه ناتوانم "شوباتو" لهگهڵ خۆمدا ببهم بۆ بیابان و لهدۆلیكدا فرپی بدهم، یان لهپری ماریکی ژههراویهوه ژههراوی بكهم. چونكه ئهوانهی چواردهوری ناهیلن بۆساتیكیش لهگهڵ مندا بهتهنا بیت.

من دهمزانی كه دهتوانیت ههندیك لهدرهخته میوهدارهكان بهشیوهیهك پهروهرده بكهیت كه میوهكانیان ژههراوی دهرجن و ببیت هوی مردنی كهسانی تر. ههروهها ئاگاداری ئهوهبووم كه دهتوانییت ههندیك له "كتیبهكان" كه لهسهر ئهوا لاپهه "پاپیوس" انهى شتیان لهسهر نوسراوه بهشیوهیهك ژههراوی بكهیت كه ههركهسینك لاپههكانی ههلهاتهوه و بخوینیتهوه بههوی ئهوا ژههروه بمیئت. بهلام نهدهتوانی لهبیابانی "سینا" دا سود لهو جوړه كهسهرتانه وهگریم، چونكه پهروهردهکردنی درهختی میوهی ژههراوی و ئالودهکردنی لاپههكان بهژههری كوشنده كات و شوینی پیویست ههیه و شازاده "شوباتو" ش كتیب خوین نهبوو، بۆئهوهی بتوانم كتیبیك بهژههر ئالوده بكهم و پیی بدهم.

ئهگەر "كاپتا" لهو دهووبهريدا بژیايه دهتوانی پشت بههاوكاریهكانی ببهستم، چونكه دهمزانی كه پیاویكى فیلبازهو لهدارشتنی رینگهچارهكاندا كهسیكى نانااساییه، بهلام "كاپتا" لهسوریا دا دهژیت بۆئهوهی قهرزهكانی خوی بداتهوه، لهبهرنهوهی هیچ رینگهچارهیهكى ترم لهبهردهستدا نهبوو جگه لهوهی پشت به هوش و زانستی خۆم ببهستم بۆ لهناوبردنی "شوباتو" ی كورپی پادشای "هاتی".

ئهگەر "شوباتو" نهخۆش بوایه، ئهوا كوشتنی بهلاى منهوه زۆر ئاسانتر دهبوو، لهبهرنهوهی لهمحالهتهدا دهتوانی بهشیوازه زانستیهكان بهشیوهیهك كه هیچ كهسینك لیم بهدگومان نهبیت بینیرمه جیهانهكهى ترهوهو تهنا پزیشكهكان نهیانقولى تیبگهن لهوهی من ئهوم كوشتوه، بهلام پزیشكهكان ملكهچى ئهوا یاسایهك كه لههیچ

شۈيىنىكىدا نەنوسراۋەتەۋە و بەبەردەۋامى تاۋانى. كۈشتىنى ھاۋكارەكانيان پەردەپۇش دەكەن و ھىچكاتىك نابىنىت پزىشكىك بلىت كە پزىشكىكى تر بەئەنقەست يان بەھۋى نەزانىيەۋە كەسىكى نەخۇشى كۈشتۈۋە. بەلام "شوباتو" نەخۇش نەبوو، ئەگەر نەخۇشىش بىكەۋتايە ئەۋا پزىشكانى ۋلاتى "ھاتى" چارەسەريان دەكرى و پىۋىستيان بەۋە نەبوو كە داۋاي ھاۋكارى لەمن بىكەن.

لەبەرئەۋە باسى ئەم خالانە دەكەم بۆئەۋەى بزانرىت كە ئەۋ ئەركەى "ھورم ھب" و "نامى" بەتايىبەت "ھورم ھب" پىنى سپاردبوم چەنىك دىۋارە. ئىستا دىۋارى ئەم كارەم خستە پوو، بۆيە لەمەۋدوا باسى پوداۋەكان دەكەم و دەلىم دۋاي ئەۋەى كەشتىكەم گەشتە "مەفيس" يەكسەر پۇشتەم بۇ مالى ژيانى ئەۋشارە و وتم: كە ھەندىك ژەھرى جۇراۋجۇرم بەدەنى.

ھىچ كەسىك سەرى لەۋ دۋاكارىانەى من سۈپنەما، چۈنكە ھەمويان دەيانزانى كە ھەرەشەنامىزترىن ژەھر لەھەندىك نەخۇشىدا - ئەگەر بىرىكى كەمى لەلايەن پزىشكەۋە بۇ نەخۇش دەستىنىشان بىرىت - لەۋانەيە بىيىتە ھۋى ئەۋەى كەسى نەخۇش چاك بىكاتەۋە.

دۋاي ئەۋەى ئەۋ ژەھرانەم لەمالى ژيانى ئەۋ شارەدا بەدەست ھىنا پۇشتەم بۇ "تانيس" و لەۋيۋە بەسۋارى كەژاۋەيەك پىگاي بىبابانى "سىنا" م گرتەبەر و ھەر بەۋشىۋەى "ھورم ھب" فەرمانى دابوو چەند گالىسكەيەكى جەنگى لەگەلم بىن بۇ ھەموو شۈيىنىك، بۆئەۋەى نەۋەكوو چەتەيەك سەرى پىم لى بىگىت.

زانىارىيەكەى "ھورم ھب" بەرپادەيەك لەبارەى گەشتەكەى "شوباتو" راست بوو كە لەسى مالى شارى "تانيس" لەبىبابانى "سىنا" و كەنار پوبارىكى بچوكدا گەشتەم بە "شوباتو" و بىنىم كە لەۋىدا مەنزلى خستۈۋە ھەندىك لەسەريازو خزمەتكارە "ھاتى" ەكان لەگەلىدان. كوپى پادشاى "ھاتى" لەئۇردوگاگەى خۇيدا ۋلاخىكى زۇرى ھەبوو، من تىگەشتەم كە بارى گۈندىرژەكان دىارىگەلىكە كە "شوباتو" دەيەۋىت لەگەل خۇيدا بىبات بۇ مىسر، بۆئەۋەى پىشكەشى شازادە خانم "باكتامون" ى بىكات.

كۆمەلىك گالىسكەى جەنگى قورسىش لەۋ ئۇردوگايەدا بەدى دەكرا و بىستەم كە كۆمەلىك گالىسكەى سۈكىش بۇ پىشكىن و گەشتىكرىن بەرەۋ پىشەۋە پۇشتون، چۈنكە پادشاى "ھاتى" كە كوپى خۇى دەنارد بۇ مىسر دەيزانى كە "ھورم ھب"

لەناخەو "ناپازىيە بەھاتنى كۆپە لاوەكەى بۇ مىسر و بۆيە ھىزىكى جەنگى بچوك، بەلام زېردەست و ھەلبەردەى لەگەل كۆپەكەى خۆيدا نارد كە ھەركاتىك "ھورم ھب" مەبەستىكى خراپى لەبەرامبەر "شوباتو" دا ھەبىت، ئەوان بەرگرى لى بكن.

كاتىك خۆم كرد بەناو ئوردوگای كۆپى پادشای "ھاتى" دا، ئەو كەسانەى كە لەوى بون بەرپزەو پيشوازيان لەمن و ئەو سەربازانەى كە لەگەلمدا بون كرد، چونكە نەرىتى "ھاتى" ئەوھە كاتىك دەبينن دەتوانن بى پەنابردن بۇ جەنگ و بەخۆپراپى ھەندىك شتيان بەخۆپراپى و بى ئەرك كيشان دەست بكەوئت، بەرپزەو پيشوازيان لى دەكەن، تا ئەو پۆژەى دەيانخەنە ژيەر پكىفى خۆيانەو و ئەوكات پيشتيان كەول دەكەن، يان ھەردوو چاويان كۆيەر دەكەن و دەيانننن بۇ ئاشەكانيان.

خەلكى "ھاتى" ھاوكاريان كردين بۆئەوھى بتوانن ئوردوگای بچوكى خۆمان لەكەنار ئوردوگای "شوباتو" دا بەرپا بكەين، بەلام بەناونيشانى ئەوھى كە ئىمە لەز و شيرەكانى بيايان بپاريزن كۆمەليكيان چواردەورى ئوردوگاگەى ئىمەيان گرت.

ئەو پۆژەى من لەنزيك شارى "مجيدو" لەسوريا لەدورەو چاوم پيى كەوت، ئەو لەكەنار "ھورم ھب" ەو ھاوستانبوو و زۆر مەست بوو، ھەر لەبەرئەوھش چاوەكانى رەشى دەنواند. بەلام لەو پۆژەدا بينيم كە چاويكى جوان و درەوشاوەى ھەيە و لەبەرئەوھى واى دەزانى كە من لەلایەن "باكتامون" ەو ھاتوم بۆلاى خۆشحالى و كونجكاوى ئەو لوتە گەرەكەى ھينايە لەرزىن و دواى ئەو پىكەنى و ددانە سپيەكانى دەرکەوتن و من بينيم كە جلى مىسرى لەبەرکردووە، بەلام لەو جلانەدا زۆر ھەستى بەنائارامى دەكرد.

ھەردوو دەستم خستە سەر ئەژنۆم و كپنوشم بۇ برد، ئەوكات ھەستامەو سەرپيى و نامە ساختەكەى خانم "باكتامون" كە "ئامى" نامادەى كرىدبوو دا بەو. لەو نامە ساختەيەدا "باكتامون" منى وەك نيردراوى خۆى لەلاى شازادەى "ھاتى" ناساندبوو و دەيوت كە من "سینوھ" پزىشكى فەرمانرەوايى و نھينى پاريزى تايبەتى ئەوم و لەبەرئەوھى ئاگادارى ھەموو نھينىيەكى شازادە خانم، ئەوا نابيىت ھيچ نھينىيەكى خۆيم لى بشاريتەو و دەبيىت وەلامى تەواوى پرسيارەكانى من بداتەو و متمانەيەكى تەواوى بەمن ھەبيىت.

"شوباتو" وتی: "سینۆهه" له بهرئوهی تو پزیشکی فرمانبره وایی و نهینی پاریزی هوسهری ئایندهی منیت، منیش هیچ شتیکت لی ناسارمهوه و پیت دهلیم که دوی ئهوهی من ژیا نی هوسهریه تیم له گهل سازاده خانم "باکتامون" دا پیک هیئا ولاتی نه وهک ولاتی خۆم ته ماشا ده که م و بریاری ئه وه م داوه که ملکه چی یاسا و نه رتی میسر بم و ههروهک چۆن ده بی نی جلی میسریم له بهر کردوه، ئیستا خۆم فی ری نه ریته میسر به کان ده که م بۆ ئه وهی کاتی ک گه شتمه میسر خه لکی وهک یی گانه یه که ته ماشام نه که ن، من زۆر چه ز ده که م چاوم به شوینه سهرنج پراکیشه کانی میسر بکه ویت و زانیاریه کی ته واهه سهر خودا کانی میسر به ده ست به یتم که له مه ودوا ده بیه خودای منیش، به لام له هه موویان زیاتر تامه زرۆی بی نی نی ژنی ئاینده ی خۆم "باکتامون" م، چونکه ده زانم ده بی ت له گهل ئه ودا خیزانی فرمانبره وای نو ی پیک به یتم. له بهرئوه باسی ئه وم بۆ بکه و پیم بلی ئایا هه ر به وشیه ی بۆیان باسکردوم جوانه یان نه؟ پیم بلی بالای به رزه یان کورته؟ سینه و مه مک ی به چ شیوه یه که، ئایا سمت و که مری پانه یان نه؟ "سینۆهه" هیچ شتیکم لی مه شاروه و ئه گه ر ده زانی هه ر که موکورتیه که له نه ندای سازاده خانمدا هیه پیم بلی، چونکه ههروهک چۆن من متمانه یه کی ته واهم پیته، تۆش ده بی ت متمانه یه کی ته واهت به من هه بی ت.

متمانه ی "شوباتو" له وه ئه فسه ره "هاتی" انه ی که به چه که وه چواره وریان گرتبوین به دی ده کرا و من ده مزانی که له دوا شه وه چه ند پاسه وانیکی نی زه دار پاره ستاوه، بۆ ئه وهی ئه گه ر هه ر گومان یکیان له مندا بی نی، نی زه کانیان له جه سته مدا بچه قینن. به لام من وا خۆم نیشان دا که چاوم به وان ناکه ویت و وتم: سازاده خانم "باکتامون" یه کی که له ژنه جوانه کانی میسر و له بهرئوهی هه لگری خوینی پیروزی خودایانه، تا نه مپۆش په رده ی کچینی خۆی پاراستوه، چونکه نه یویستوه به یته هوسهری پیاوی که شایسته ی ئه وه نه بی ت، هه ر له بهرئوهش له ته مندا که می ک له تو گه وره تره، به لام ته مه نی ژنیکی جوان له بهر چا و نا گیریت، له بهرئوهی جوانیه که ی هه می شه ئه وه له هه ره تی لویه تیدا پیشان ده دات، سازاده "باکتامون" خاوه نی پوخساریکی مانگ ناسایه و چاوه کانی شی هیلکه ییه، ئه گه ر چاوه کانی بی نی هی زت له بهر ده بریت. بالای سازاده خانم نه زۆر به رزه و نه زۆریش کورت و به شی دواوه ی جه سته ی پان و جوانه و ئه م بابه تهش له پوی پزیشکی وه ئه وه مان پینیشان ده دات که ئه وه ده توانیت مندالگه لیکی

زۆرى بېيت، بەلام كەمەرى شازادە خانم، ەك كەمەرى تەواۋى ژنانى مىسر بارىكە و لەبەرئەوئەش منى بۇ لاي تۆ ناردوۋە كە من چاۋم پېت بىكەۋىت و لېت پېرسم ئايا تۆ دەتوانى بۇ ئەو بېيتە ھاۋسەرىكى باش و بەھىز؟ چونكە شازادە خانم كە تۆى بەشايستەى ھاۋسەرى خۆى زانىۋە چاۋەپى ئەۋەت لېدەكات تۆ بتوانى ئەركى ھاۋسەرىتەت لەبەرامبەر ئەۋدا ئەنجام بەدەت.

كاتىك شازادە "شوباتو" گۆى لەم قسانە بوو، دەستەكانى چەماندەۋە بۆئەۋى بتوانم ماسولكە دەپەرپەۋەكانى بازوى بېينم و وتى: بازوى من ئەۋەندە بەھىزە كە من دەتوانم مەزىتەين و بەھىزەين كەۋان بەئاسانى بىكىشم و بەسەر سوۋارى و لاخىشەۋە دەتوانم بەزۆرى سوۋانەۋەى دەستم ئىسقانى ئەو و لاخە بىكىشم. پوخسارىشم ئەۋەىە كە دەبېينى و چاۋت پېى دەكەۋىت كە ھىچ كەموكورتىەكى تېدا بەدى ناكرىت و تائىستاش نەخۇش نەكەۋتوم. وتم: "شوباتو" ديارە كە تۆ لايىكى بى ئەزموئىت و زانىارىەكى تەۋاوت لەبارەى نەرىتەكانى مىسرەۋە نىە، چونكە ۋا دەزانى كە شازادە خانمىكى مىسرى كە خويىنى خودايان لەخوينبەرەكانىدا دەخروشىت، كەۋانىكە كە بتوانى تالى كەۋانەكەى بەبازوۋە بەھىزەكانت بىكىشى يان و لاخىكە كە بتوانىت ئىسقانەكانى بەسوۋانەۋەىەك بىكىنى، نەخىر "شوباتو" ژنىكى جوان و لاۋ لەبەر شتىكى تر شو دەكات، ھەر لەبەرئەۋەش شازادە خانم منى ناردوۋەتە لات، ئەگەر تۆ ھىشتا شارەزاي ئەۋە نىت كە لەگەل ژنىكدا ئىشقبازى بىكەين، من ئەۋ زانستەت فىر دەكەم.

"شوباتو" بەۋ قسانەى كە نكولى لەپىاۋەتى ئەۋ دەكرد زۆر تۈپە بوو و پوخسارى سور داگەپاۋ مشتى دەستى بەتۈندى نوقاند، لەۋكاتەدا ئەۋ ئەفسەرەنەى كە لەچاۋدەۋرى چادەكەدا بون دەستيان كرد بەپىكەنەين، بەلام لەبەرئەۋەى "شوباتو" ئەۋەى بەباشدەزانى كە ھىچ تۈندۈتيرئەك لەبەرامبەر مندا نىشان نەدات و دۋاي ئەۋە زال بوو بەسەر تۈپەپىيەكانى خۇيدا و وتى: "سینۆھە" تۆ ۋاھەست دەكەيت مندالم و تائىستا لەگەل ھىچ ژنىكدا پامنەۋاردوۋە. من تا ئەمۇ زياتر لە دو كەپەتى شەست ژندا پامبۋاردوۋە و ھەموشيان زۆر لىم پارى بون، ئەگەر شازادە خانمى تۆ تەنھا بۆ جارىك لەگەل مندا پابۋىرىت تېدەكات كە پىاۋانى ۋلاتى "ھاتى" باشتەين پىاۋانى جىھان.

وتم: من ئامادەم ئەو بابەتەى باست کرد پەسەند بکەم، بەلام تۆ چەند ساتیک پيش ئیستا وتت که تانیستا نەخۆش نەوتوی، لەکاتیکیدا من لەچاوەکانی تۆوە، دەتوانم لەو تیبگەم که ورگت نەخۆشە و نازارت دەدات.

یەکیک لەفیلەکانی پزیشک بۆئەوێ بوانیئت زیڕ و زیو لەدەولەمەندەکان دەرکیشیئت هەمان ئەو شتەیه که بەپیاویکی دەولەمەند بلیت تۆ نەخۆشیت. مڕۆف هەرچەنیکیش تەندروست بیئت کاتیک لەدەمی پزیشکیک بییستیئت که ئەو بەنەخۆش بزانیئت، یەکسەر واهەست دەکات که نەخۆشە. چونکە مڕۆف سەرەپای ئەوێ تەندروست بیئت، گەر ئەم جۆرە قسانە لەدەمی پزیشک بییستیئت یەکسەر ئەو دەهینیئتەو یاد خۆی که دویئی شەو نەیتوانیووە زوو بخەویئت یان دویئی کاتیک لەخو هەستا کەمیک هەستی بەبیئتاقەتی کردووە یان پیژی شەو، بەو شیوەی که خۆی حەزی لیی بوو نەیتوانی نان بخوات.

بەبیرھینانەوێ هەریەک لەم پوداوہ بچوکانە که تەندروست ترین کەس دوچاری ئەم حالەتە ئاساییانە دەبیئت، بەسە بۆئەوێ مڕۆف بەینیئتە ئەو باوەرەي که پزیشک راست دەکات و ئەو بەراستی نەخۆشە و دەبیئت چارەسەری خۆی بکات، ئەوکات پزیشک ئەگەر بزانیئت ئەوا دەتوانیئت زیڕ و زیویکی زۆر لەبەرەمبەر ئەم چارەسەر کردنەدا لەو پیاوہ دەولەمەندە وەرگریئت. بەلام من لەوکاتەدا تایبەتمەندی پزیشکیکی تەماعم لەخۆم گرتبوو که بەمەبەستی سود وەرگرتن پیاویکی دەولەمەند بەکەسیکی نەخۆشی لەقەلەم بەدم، ئەویش ئەوہبوو که دەمزانی "شوباتو" کەمیک لەورگیدا هەست بەنازار دەکات، چونکە زانیاری ئەوہم هەیه که لەرۆبارەکانی بیابانی "سینا"دا تارادەیهکی زۆر مادەي "کلس"ی تیدایە و ئەم مادەیهش دوای ئەوێ لەپێی ناوہوہ دەچیئتە ناو ورگی مڕۆقەوہ، دوچاری پەوانی دەکات، بەتایبەت ئەو کەسانەي که بەبەردەوامی ئاوی پاراوی سوریا دەخۆنەوہ و بەئاوی "سینا" پانەھاتون.

من ئەم بابەتە پزیشکیەم بەھۆی گەشت کردنم بەبیابانی "سینا"دا فییری بوم و دەزانم هەرکەسیک بچیئتە ناو بیابانی سیناوہ و ئاوی ئالودە بە"کلس" بخواتەوہ یەکسەر توشی پەوانی دەبیئت. "شوباتو" زۆر سەری لەم گوتهیهی من سوپما و وتی: "سینۆھە" تۆ بەچ شیوہیهک پەیت بەم بابەتە برد؟

وتم: من لەچاوەکانتەوہ هەستم بەوہکرد که کەمیک نازار لەورگتدا هەیه؟

لەكاتێكدا وانهبوو و چاوەكانی "شوباتو" ئەوی بەكەسیکی نەخۆش پێشان نەدەدا و شازادەى "هاتى" ش وتى: بەلام ههچ يەك لەپزىشكەكانم نەيانتوانى پەى بەم بابەتە ببەن و هەر بەوشیوەى تۆ باستکرد من لەورگمدا هەست بەهەندىك ئازار دەكەم و هەر ئەمڕۆ چەند جارێك بۆئەوێ خۆم لەپاشەپۆكانم خالى بكەمەو لەبیاباندا دانیشتم. دواى ئەم قەسەى شازادەى "هاتى" دەستى خستە سەر نیوچەوانى خۆى و وتى: هەست دەكەم كە نیوچەوانم گەرمە و چاوەكانیشم قورس بون و هەست بەنارەختى دەكەم.

وتە: "شوباتو" بەپزىشكەكەى خۆت بلى كە دەرمانىكت بۆ ئامادە بكات، بۆئەوێ لەپى ئەو دەرمانەو ئەم سكتیڤەت لەناو ببات و ئەمشەو بتوانى بەئاسودەى بخەویت، چونكە نەخۆشى پەوانى بیابانى "سینا" زۆر هەپەشەنامیزە و من خۆم پزىشكەم و بەچارى خۆم بىنیومە كە كۆمەلىك لەسەربازە ميسرىەكان بەهوى هەمان ئەو نەخۆشیەو لەهەمان ئەم بیابانەدا مردون و هیشتا ههچ كەسێك ئاگادارى هۆكارى ئەم نەخۆشیە نیه، بۆیه هەندىكیان دەلىت كە ئەم نەخۆشیە لە "با" سوتینەرەكانى بیابانەو سەرچاوە دەگریت، چونكە هەندىك لەم "با"یانە ژەهراوین و هەندىكى تر لەوباوەرەدان ئەو "كوللانەى" كە لەبیاباندا دەفەرن، ئەم جۆرە نەخۆشیە دروست دەكەن و هەندىكى تریش سەرچاوەى ئەم نەخۆشیە بۆ ئاوى ئەم بیابانە دەگەڕێننەو، بەلام لەبەرئەوێ خواوەنى پزىشكەكەلىكى باشیت، دەتوانیت پێیان بلىت هەولێ چارەسەكردنت بەدەن، من دلنایام كە ئەمشەو بەئاسودەى دەخەویت و سبەینیش پێگای ميسر دەگریته بەر.

كاتێك شازادەى "هاتى" گویى لەم قەسەى من بوو پۆچووێ بێر و هزرى خۆیهو و تەماشایەكى ئەفسەرەكانى خۆى كرد، بەلام ههچى نەوت، تیگەشتەم كە ئەو بەزمانى دەرونى پێم دەلىت "سینووه" لەبەرئەوێ تۆ بەباشى ئەم نەخۆشیە دەناسیت، بۆیه خۆشت دەرمانەكەى ئامادە بكە و دەرخواردەم بەدە.

من سەرەرای ئەوێ دەزمانى كە ئەو دەیهوێت چیم پى بلىت، بەلام بێدەنگ بوم و خۆم بەبێئاگا لەقەلەم دا، تائەركاتەى "شوباتو" وتى: "سینووه" بۆچى خۆت ئەم دەرمانەم پێنادەیت كە دەبێتە هوى چارەسەكردنى ئەم نەخۆشیە؟

منیش دەستەکانم بەفیزیکیەوه بەواتای نەخێر پاتەکاندو بەدەنگێکی بەرز بۆئەوهی
 ھەموویان گوێیان لی بیئت وەم: من ھەرگیز ئەم کارە ناکەم، چونکە ئەگەر من
 دەرمانیکت پییدەم و باری تەندروستی تۆ خراپتر ببیئت، پزیشک و ئەفسەرەکانت
 تاوانبارم دەکەن و دەلێن: کە من بەئەنقەسەت ئەو دەرمانەم دەرخواردی تۆ داوہ
 بۆئەوهی باری تەندروستیت خراپتر ببیئت، ھەر لەبەرئەوہش باشتر وایە پزیشکەکانی
 خۆت ھەولێ چارەسەرکردنت بدەن و ئەو دەرمانە ی بۆت ئامادە دەکەن دەرخواردت
 بدەن.

شازادەش زەردەخەنەییەکی کردو وتی: "سینۆھە" ئەو ئامۆزگاریە ی تۆ زۆر
 بەسودەو لەگویت دەکەم و ھەرلەبەرئەوہش من پزیشکی تایبەتی خۆم بانگ دەکەم،
 بۆئەوهی پێی بلێم کە دەرمانیکم پییدات کە ئەم سک ئیشەییەم نەھێلێت، لەبەرئەوهی
 دەمەویت نان لەگەڵ تۆدا بخۆم و باسی سەرگوزەشتی شازادە خانم "باکتامون" لەدەمی
 تۆوە ببیستم و ناچارنەبم سات لەدوای سات لەچادرەکەم بپۆمە دەرەوہ و لەناو
 بیاباندا دانیشم.

ئەوکات شازادە "شوباتو" پزیشکی تایبەتی خۆی بانگکرد و من بینیم پیاویکی
 کوپ و بەدگومانە بەلام دوای ئەوهی زانی کە نامەویت پکابەری بکەم، پوختساری مۆنی
 کرایەوہ و زەردەخەنەییەکی کرد و بەپێی فەرمانی شازادە دەرمانیک "قەبزی" بۆ
 ئامادە کرد و دوای ئەوهی تامی دەرمانەکە ی کرد دای بەشازادە بۆئەوهی بیخواتەوہ.
 من زۆر پازی بووم لەو پزیشکە ی کە دەرمانی "قەبزی" دەرخواردی شازادە دا،
 چونکە دەمزانی ئەگەر شازادە دوچاری "قەبزی" ببیئت، ئەوا ئەو زەھرە ی کە من
 دەمەویت دەرخواردی بدەم زۆر باشتر کاری تێدەکات.

لەکاتیکیدا ئەگەر پەوانیەکە ی بەردەوام بیئت لەوانەییە زۆر زوو ئەو زەھرە
 لەجەستە ی بیئتە دەرەوہو ھیچ کاریکی تێنەکات و نەبیئتە ھۆی مردنی.

پیش ئەوهی دەست بەو خواردنە ی کە شازادە بەخۆشی منەوہ ئامادە ی کردبوو
 بکەین، من گەپامەوہ بۆ چادرەکە ی خۆم و گۆزەییە ک پۆنی زەیتونم خوارد، چونکە
 دەمزانی کەسێک کە بێک زەیتونم بخواتەوہ، لەدواییدا دەتوانیئت ژەھریش
 بخوات بیئەوهی ئەو ژەھرە کاری تێبکات و بیکوژێت. ئەوکات کەمێک ژەھرم ناویئتە ی
 شەرابەکە کردو ئەو شەرابەشم پشتم گۆزەییەکی بچوکەوہ و زۆر جوانیش لێی

وردبومەوہ کە لەدوو پێک زیاتر نەبێت، دواى ئەوہ سەرى گۆزەکەم بەست و خستەم
گیرفانمەوہ و بۆ نان خواردن گەرامەوہ بۆ چادرەکەى شازادە "شوباتو".

لەکاتى نانخواردندا دەستم بەباسکردنى شازادە خانم "باکتامون" کردو کەمیکیش
باسى نەرىتى ئیشقبازى مىسرىەکانم بۆ کرد و شازادەش قا قا بەقسەکانم پێدەکەنى و
هەندى کاتیش چەپۆکیکی بەپشتەدا دەکیشا.

تائەوکاتى وتى: "سینۆهە" سەرەرای ئەوہى کەسیکی مىسرىت، بەلام
هاونشینیکى سەیر و خۆش و باشیت، دواى ئەوہى بومە هاوسەرى "باکتامون" و
پادشای مىسر تۆ دەکەم بەپزىشکى تاییەتى خۆم.

پیش ئەوہى تۆ قسە بەکەیت، ئازارى سک ئیشە زۆر نیگەرانی کردبوم، بەلام ئیستا
ئەو سک ئیشەیهەم بەتەواوەتى فەرامۆش کردووە و تۆ باسى نەرىتى ئیشقبازى
میسرىەکانت بۆ کردم بەلام ئاگادارى نەرىتى ئیشقازى "هاتى" هەکان نیت و کاتیک
دەرۆمە ناو ولاتەکەى ئیوہوہ بەئەفسەرو سەربازەکانم دەلیم کە نەرىتى ولاتى "هاتى"
فیرى مىسرىەکان بەکن، بۆئەوہى بزائن کە بەپێى نەرىتەکانى ئیمە باشتر دەتوانن
چیز لەژيان وەرگرن.

ئەفسەرانی شازادە کە وەک ئیمە نانیاں دەخوارد و وەک شازادەکەیان شەرابیان
دەخواردوہ، ئەو گوتهیەى شازادەکەیان زۆر خوشحالى کردن و هەمان گوتهى
شازادەیان بەدەم قاقای پێکەنینەوہ دوبارە کردوہ.

شازادە "شوباتو" شەرابى خواردوہ و دەرخواردى ئەوانى تریشى دا و وتى:
"سینۆهە" کاتیک شازادە خانم "باکتامون" دەبیته هاوسەرى من، ولاتى "هاتى" و
ولاتى مىسر دەبیته بەیەک ولات، ئەوکات هیچ پادشایەک ناتوانیت لەبەرەمبەر ئیمەدا
خۆى پاگریت، چونکە ئیمە دەبینە بەهێزترین ولاتى جیہان. بەلام پیش ئەوہى ئیمە
ببینە بەهێزترین ولاتى جیہان، من دەبیته دللى مىسرىەکانیش بگۆرم بەناگر و ئاسن،
بۆئەوہى ئەوانیش وەک ئیمە دلیر و بیبەزەیی بن و بزائن کە نابیت لەمەرگ بترسن.

"شوباتو" دواى ئەم قسانەى پێکیک شەرابى پیشکەشى ئاسمان و پێکیک شەرابى
پیشکەشى زەوى کرد و پوى لەمن کرد و لێى پرسیم: "سینۆهە" تۆ بۆچى شەراب
ناخۆیتەوہ؟

وتم: ئەو کۆپی پادشای "هاتی" نامەوێت سوکایەتیت پێ بکەم و بترەنجینم، بەلام دەزانم کە تۆ هێشتا شەرابی ڕەزی "قوچەکیەکانی" میسرت نەخواردووەتەو، ئەگەر ئەو شەرابە بخۆیتەو، ئەوا شەرابەکانی تر لەدەمتدا تەمێ ناو دەدەن و هەر لەبەرئەوەش من ناتوانم شەرابی تۆ بخۆمەو، چونکە تەنها شەرابی میسریم خواردووەتەو و خۆم بەو شەرابەو گرتوو و هەمیشە ڕێک لەو شەرابە لەگەڵ خۆمدا هەڵدەگرم بۆئەو بیخۆمەو، بەلام وام لێکداوە کە ئەگەر ئەو شەرابە میسرێه لەگیرفانم دەر بهێنم و بیخۆمەو تۆ لێم تۆرە دەبیت.

"شوباتو" وتی: من لێت ناپەرەنجیم، دواى ئەوەى تۆ ئەو قەسەیت کرد، حەز دەکەم بزەم تەمێ شەرابی ڕەزە دەیمی "قوچەکیەکان" چۆنە؟

منیش گۆزە بچوکهکەم لەگیرفانمدا دەر هێنا و ڕاموێشانم بۆئەوێ خەڵتێ شەراب کە دەنیشیت دوبارە ئاوێتە تەواوێ شەرابەکە بێتەو، هەر بەوشیوەیەى کە "شوباتو" و دەرۆبەرەکی لێکیان داوەو کە من دەمویست خەڵتێ شەرابەکە دوبارە ئاوێتەى شەرابەکە بکەمەو، بۆیە ئەوانیش هەمان کاریان ئەنجام دا.

دواى ئەوەى گۆزە شەرابەکەم ڕاوەشانم وتم: ئەمە شەرابی راستەقینەى ڕەزی "قوچەکیەکانی" میسرە و لەخودی میسریدا بەبەهای زێر دەیفروشن چ بگات بەوێ بەولاتە بیانیەکانی بفروشن، لەهیچ ولاتیکی ئەم جیهانەدا لەم شەرابە باشتر دەست ناکەوێت و لەبەرئەوەى عەترم کردبوو ناو ئەو شەرابەو بۆنى خوشی بەناو چادرەکەدا بلۆ بویەو هەموو ئەو گوتانەى لەبارەى باشی ئەم شەرابە کردم هەموو پاست بوون، بەراستیش شەرابێکی باش بوو، دواى ئەوە کەمێکم ڕشتە ناو پێکەکەى خۆمەو و هەمویم هەلقۆڕی.

دواى ئەوە خۆم وەک کەسیک نیشان دا کە یەكسەر سەرخۆش بوم و "شوباتو" ش کاتیك بینی من بەیەك پێك سەرخۆش بوم، پێکەکەى خۆی بەرەو پۆم درێژکرد و وتی: کەمێک لەو شەرابەم بۆ تێکە، بزەم تەمێ چۆنە و گەرمیەکەى بەچ شیوەیەکە.

بەرۆکەش واخۆم نیشان دا کە نامەوێت بەشى بدهم و وتم: "شوباتو" من شەرابی خۆم نادەم بەهیچ کەسیک، بەلام نەک لەبەرئەوەى کەسیکی ڕەزێلم، بەلکو ناتوانم شەرابێکی تر بخۆمەو، جگەلەوێش هیچ شەرابێکی میسرێ تر شک نابەم، لەبەرئەوە نامەوێت بەشت بدهم و دەمەوێت ئەمشەو خۆم بەم شەرابە مەست بکەم، چونکە

ئەمشەو یەکیکە لەشەو مەزنەکان، لەمشەویدا میسر و "هاتی" بۆھەمیشە یەکدەگرن و یەک ولات پێک دەھێنن.

ئەوکات کەمیکی تر شەرابم بۆخۆم تێکرد و کاتیکی پێکەم بۆ لیۆم برد دەستم لەترساندا دەلەرزێ، بەلام ئەوانەیی لەو دانیشتنەدا ئامادە بون، لەرزینی دەستمان دەگەراندەووە بۆ سەرخۆشیەکەم و پێم پێدەکەنین، بۆئەوێ زیاتر بەهەلەدا بیانبەم، خۆم بەکەسیکی سەرخۆش پیشانداو وەک وڵاخ دەنگم بەرز دەکردەووە و ئامادەبوونیش بەشیوەیەک پێدەکەنین کە لەزەویدا لول دەبون.

سەرەرای ئەوێ "شوباتو" دەیبینی کە من مەست بوم و ناییت داوای شەراب لەکەسیک بەکەیت کە نایەوێت لەشەرابی خۆی بەشی هیچ کەسیک بدات، بۆیە پێداگری کرد، چونکە ئەو لەوجۆرە کەسانە نەبوو کە کاتیکی خوازیاری شتیکی بێت کەسانی تر بتوانن بەشی نەدەن و داواکەیی پت بەکەنەو. من لەبەرەمبەر پێداگریەکەیی ئەودا وەک کەسیک کە جگە لەملکەچ بون هیچ پێگەچارەییەکی تری لەبەردەستدا نیە، ئەگینا لەوانەیە گیانی لەژێر ھەرپەشەیی مەرگدا بێت، بۆیە خۆم دا بەدەستەووە و لیوانە شەرابەکەیم پرکرد.

"شوباتو" کەمیکی بۆنی شەرابەکەیی کرد و تەماشایەکی چواردەوری کرد، وەک بلیی پرسپاری لەوانی تر دەکرد کە ئایا من ئەم شەرابە بۆمەووە یان نە؟ منیش تێدەگەشتم کە "شوباتو" لەدواین ساتەکاندا ترسیکی لی نیشتووە، بەلام ناویریت پێشمەرگە⁴⁹ کەیی خۆی بانگ بکات بۆئەوێ کەمیکی لەو شەرابە بخواتەو، بۆئەوێ لەپێی پێشمەرگەییەووە بزانییت ئایا ئەو شەرابە ئالۆدەیی مادەکانی ترە یان نە؟

ئەو لەو دەترسا پێشمەرگەکەیی خۆی بانگ بکات و من لیی دنگران بێم، ھەرەھا بیرێ لەوێش دەکردەووە کە ھیشتا پیویستی بەمنە، چونکە لەوانەیی لەبارەیی مەووە ھەواییکی خراپی بگەییەنم بە شازادە خانم "باکتامون" و ئەو لەم پێکھێنانی ژیاانی ھاسەرێتیە بیبەش بەکەم.

⁴⁹ لێرەدا مەبەست لە "پێشمەرگ" ئەو کەسەپە کە پێش پادشا یان ھەرماندەکەیی لەو خواردنە دەخوات کە بۆ نموونە دانراو بۆئەوێ بزانییت ئایا ئالۆدەیی مادە ژمھراویەکانە یان نە؟ و دوا ی ئەو دەست بەخواردنی بکات..... وەرگیر

ئەو بۆ پێکە پرەکە ی خۆی بۆ رادام و وتی: "سینۆه" لەبەرئەو ی تۆ ھاوڕێی منی و حەزەدەکەم لەو زیا تریش ھاوڕێیەتیەکەمان قول ببیتەو، ریت پیدەدەم کە لەپێکەکەم بخۆیتەو.

منیش بەخۆشیەکی ساختەو پێکەکەیم لی وەرگرت و قومیک لی خواردەو، دوا ی ئەو لی وەرگرتەو و بۆ لیوی برد و لەبەرئەو ی ئەو شەرابە بۆنیکی خۆشی ھەبوو ھەمووی ھەلقۆپی و دوا ی ئەو ی پێکە خالیەکی خستە سەر زەو ی وتی: "سینۆه" ئەم شەرابە ی تۆ زۆر خۆش و بەھیزە و نەشئەکەشی کار لەسەر دەکات، بەلام دوا ی خواردنەو ی تامی دەم تال دەکات، بۆیە ھەر ئیستا تالی دەم بە خواردنەو ی شەرابی خۆمانە لەناو دەبەم.

ئەوکات پێکەکە ی لەشەرابی خۆیان پرکرد و خواردیەو و دەمزانی کە ئەو ژەھرە ی دەرخواردم داوہ تابە یانی نابیتە ھۆی مەرگی، چونکە سەرەرای ئەو ی "شوباتو" نانێکی زۆری خواردوہ، پزیشکی شازادە دەرمانی "قەبزی" دەرخواردی کوپی پادشای "ھاتی" داوہ و کاتی ک دوچاری قەبزی دەبیت ژەھرەکە کەمێک درەنگتر کاری تیدەکات.

منیش کەمێک لەشەرابی سوڕیام پرشتە ناو پێکەکەمەو و خواردمەو، بەلام نە بۆئەو ی شەراب بخۆمەو و خۆم مەست بکەم، بەلکو بۆئەو ی پێکەکەم پاک ببیتەو و پاشماو ی ژەھری تیدا نەمینیت و دوا ی ئەو ی لەو ی پۆشتم ئەگەر پزیشکی ک پشکنینی لەسەر بکات ناتوانیت پاشماو ی ژەھری تیدا بدۆزیتەو.

دوا ی ئەو ی بۆماو یەکی تر خۆم سەرخۆش نیشان دا، وا خۆم نیشان دا کە توانای دانیشتم نەو دەبیت برۆم بخۆم، ئەفسەرانی "ھاتی" لەکاتی پۆشتم بۆ چادرەکە ی خۆم دەستیان گرت و گەیاندمیانە چادرەکە ی خۆمەو، بەلام ئەو گۆزە بچوکە ی کە شەرابە میسریەکە ی تیدا بوو لەگەل خۆمدا بردمەو بۆئەو ی لەچادرەکە ی "شوباتو" دا نەمینیتەو.

ئەفسەرانی "ھاتی" بەگالتە پیکردنیکی نەشیاوہو لەجیگەکەمدا خەواندمیان و پۆشتن بۆئەو ی خۆشیان بخۆن. کاتی ک ھەستم کرد کە ھەمویان خەوتون ھەستام و پەنجەم لەقورگمدا رادا و ئەو ی خواردبوم ھەمویم پرشاندەو و دوا ی ئەو ی گۆزە ی شەرابە میسریەکە شکاند و پارچەکانیم لەژێر خۆلی بیاباندا شاردەو.

سەررەپى ئەۋەش ئارەقچى ساردىم كىرد، لەبەرئەۋەى لەۋە دەترسام كە ژەرەراۋى بويىتىم، تەنھا بۇ خۇپارزىيەكى زىياتر دەرمانى پىشانىدەۋەم خواردەۋە و دوبارە پىشامەۋە، بۇئەۋەى ئەۋەى لەناۋ گەدەمدايە ھەلپەنجىنمەۋە، چۈنكە سەررەپى ئەۋەى پۇنى زەيتونى زۇرم خواردەۋە زۇر لەۋە دەترسام ژەرەراۋى بويىتىم.

ئەۋكات خۇم بۇ خەۋتن ئامادە كىرد، بەلەم لەترساندا خەۋم لى ئەدەكەۋت و بى لەۋ ترسەى كە ھەمبەۋ، وئەنەى بەژن و بالەى "شوباتو" كە لاۋىكى زۇر جۋان بو و چاۋىكى دەرەشاۋە و ددانىكى سىپى ھەبەۋ لەبەرچاۋم ون نەدەبەۋ.

كاتىك سىپىدەى بەرەبەيان ھەلەت، من دەمزانى كە ھالى شازادە "شوباتو" باش نى، بەلەم ئەۋ ەك تەۋاۋى دانىشتۋانى "ھاتى" لەخۇبايى بو و ۋا خۇى نىشان دەدا كە دەتۋانىت بەردەۋامى بەم گەشتەى بدات، بۇيە سۋارى كەژاۋەكەى بو، بەلەم ئاگادارى ئەۋەبەۋم كە پزىشكەكەى دۈۋجار دەرمانى قەبىزى دەرخوارد دا و ئەم دەرمانە ھالى "شوباتو" ى خراپ تر كىرد، ئەگەر پزىشكە تايىبەتەكەى دەرمانىكى پەۋانى بەھىزى بەر كۈپە لاۋە بدايە لەۋانەبەۋ "شوباتو" لەمەرگ پزىگارى بېۋايە، بەلەم لەبەرئەۋەى زىياتر دۈچارى قەبىزى بو بو تەۋاۋى ئەۋ ژەرە لەجەستەيدا مايەۋە و شەۋ كاتىك گەشتىنە مەنزىگەيەك بۇئەۋەى كەمىك بەھۋىنەۋە "شوباتو" تادەھات ھالى خراپتر دەبەۋ و چاۋەكانى بەتەۋاۋى كز بون وئەنەى مەرگ لەجەستەيدا بەدى دەكرا.

پزىشكە تايىبەتەكەى بانگى كىردم و منىش كاتىك چاۋم بەر لاۋە كەۋت كە خۇم پەۋانەى مەرگم كىردەۋە لەرز كىرمى، پزىشكەكەشى ئەم لەرزەى ەك كارىگەرى و خەمىك لىكدايەۋە لىپى پرسىم: "سىنۋە" بۇچۈنى تۇ لەبارەى ئەم نەخۇشە چىە؟ وئە: ئەۋە ھەمان ئەۋ نەخۇشى بىابانەيەيە كە دۈيىنى شەۋ لەم شازادەيەدا دەستنىشانم كىرد و ئەۋىش بەتۋى ۋت كە چارەسەرى بەكەيت.

كابرەى پزىشكىش لىپى پرسىم: دەرمانى ئەم نەخۇشە چىە؟ وئە: بەبۇچۈنى من لەم قۇناخە نەخۇشەيدا بىرىتتە لەدەرمانى ھىۋر كەرەۋە كە ئازار، بەتايىبەت سىكىشە و ئازارى پىخۇلەكانى لەناۋ دەبات و بۇ ھىۋر كىردەۋە ئازارى پىخۇلەكانى دەبىت بەردى گەرم بەھىتە سەر ۋرگى، بەلەم من ھىچ جۈرە دەرمانىم بەشازادە "شوباتو" نەداۋە، بەلكۈ ھىلەم پزىشكە تايىبەتەكەى دەرمانىكى بۇ

نامادە بىكات و خودى ئەۋىش دەرمانەكان بىكات بەدەمىيەۋە و ھەمان ئەۋ پزىشكەش بەچەقۇيەك دەمى لاۋى دەكردەۋە و دەرمانەكەى پژاندى دەمىيەۋە.

من دەمزانى كە دەرمانى ھىۋر كەرەۋە و دانانى بەردى گەرم بەسەر و رگىيەۋە، ناتوانىت پى لەمەرگى بگرىت، بەلام كەمىك لەئازارەكانى كەم دەكاتەۋە و لەدواين كاتژمىرەكاندا كەمىك بەئاسودەيىيەۋە دەژىت و بەئاسودەيىش دەمرىت.

شازادە "شوباتو" بەھۋى كارىگەرى ئەۋ ژەھرەۋە دوچارى پوانىيەكى توند بوو و پزىشكە تايىبەتەكەشى سەرى سوپما بوو كە بۇچى دواى ئەۋ ھەموو دەرمانى قەبىزىي كە پىي دابوو دوچارى پەۋانى بوو.

ئەم حالەتى پەۋانىيە پزىشكى ھىنايە ئەۋ بارەپەى كە "شوباتو" دوچارى ھەمان نەخۇشى بىابان بوو كە نىشانەكانى ئەم پەۋانىيە ھەرۋەھا ئاگادارى ئەۋە بووم كە ھىچ كەسىكىان گومانىان لەمن نەبوو و دەمتوانى شانازى بەۋ ئازايىيەى خۇمەۋە بىكەم، بەلام لەناخەۋە شەرمەزار بوم، چۈنكە پزىشك بۇئەۋە ھاتوۋەتە بون كە كەسى نەخۇش چارەسەر بىكات و بىگەرىننىتەۋە بۇ ژيان، نەك لاۋىكى جوان و تەندروست و بەھىز پەۋانىيە جىھانىكى تر بىكات، ئەم جۆرە كارانە دەرەندەترىن سەربازانى "ھاتى" دەتوانن بەننىزە و چەقۇ و شەمشىرەكانىان ئەنجامى بەدن.

تابەيانى پۇژى دوايى شازادە "شوباتو" زىندو بوو و من بىئەۋەى بەشەدارى لەچارەسەر كردنىدا بىكەم ھەولم دەدا لەپىي كابرانى پزىشكى "ھاتى" ھەۋە كە بىجگە لەنەخۇشى ۋلاتەكەى خۇى شارەزاي نەخۇشى ۋلاتانى تر نىيە و ھەندىكات نەركەكانى كەدەۋ پۇيخۇلە و گورچىلە و جگەرى تىكەلى يەكتەر دەكرد، ھەولم دەدا كەمىك لەئازارەكانى كەم بىكەمەۋە.

نابىت سەرم لەنەشارەزايى پزىشكانى "ھاتى" ۋ ۋلاتانى تر سوپ بىمىننىت، چۈنكە خويىندى بۋارى پزىشكى ئەۋان زىاتر تىۋرىيە، نەك كردارى، لەنىۋ ۋلاتانى جىھاندا تەنھا مىسرە كە ھەزاران سال لەۋەۋپىش زانستى پزىشكى بەشىۋەيەكى كردارى بەخويىندكاران ۋتوۋەتەۋە و كرىكارىكى مۇمياكردنى "مالى مردوۋەكان" لەمىسردا، دە ئەۋەندەى پزىشكەكانى "ھاتى" شارەزاي ئەركە ئەندامىەكانى جەستەى مۇۋقە، لەبەرئەۋەى ھەموو پۇژىك ئەندامەكانى جەستەى مۇۋقە دەبىننىت و پەى بەكەم و كورتى ئەندامەكانىش دەبات و لىھاتوۋىي مۇمياگەرانى مىسر بەرادەيەك زۆرە كە ھەرئەۋەى

ورگی مردوویەکیان ھەلدری یەكسەر دەزانن ئەو مردووہ بەچ نەخۆشیەك كۆچی دوایی کردووہ.

پزیشكە سەرەتاییەكانی میسر كە لەقوتابخانەى"مالى ژيان"خویندویانە لەمۆمیاگەرەكەكان زیاتر شارەزای ئەركە ھەناویەكان و ھىماى نەخۆشى مروۆ بون و من لەوباوہرەدام كە ھىچ ولاتىك ناتوانىت لەبوارى پزیشكیدا پكا بەرى پزیشكە میسریەكان بكات و لەناىندەشدا ئەگەر نەتەوہ بیگانەكان بیانەوێت پەیی بەھىماكانى ئەم زانستە ببەن، ئەوا سەرەتا دەبیئت لەمیسریەكانەوہ فیڕ بین.

كاتىك خۆر ھەلھات شارازدە"شوباتو"بەھۆى نزىك بونەوہى مەرگیەوہ ھەست و ھۆشى خۆى بۆ گەپرایەوہ، چونكە كاتىك مەرگ نزىك دەبیئتەوہ و كەسەكە دەیەوێت مائناوایی لەژيان بكات چیتەر ھەست بەھىچ ئازارىك ناكات، لەبەرئەوہى ئازار و پەنجەكانى ژيان لەناو دەچىت بۆیە ھەست و ھۆشى بۆ دەگەرێتەوہ."شوباتو"ش كاتىك ھۆشى ھاتەوہ بەخۆیدا ئەفسەرەكانى بانگ كرد و پیتی وتن: ھىچ كەسىك لەمەرگی من بەرپرسیار نیە، بەلكو من بەھۆى نەخۆشى بیابانەوہ دەمرم، سەرەپرای ئەوہى مەزنترىن پزیشكى"ھاتى"ھەولێ چارەسەرکردنم دەكات و"سینۆھە"ی پزیشكى فەرمانروایانى میسر ھاوكارى دەكات، بەلام چاك نەبومەتەوہ، چونكە ئاسمان و زەمین بریارى مەرگی منیان داوہ و دەبیئت بمرم، یان بیابانى میسر كە بەشىكە لەناوچەى خودایانى میسر بریارى مەرگی منیان داوہ.

لەزمانى منەوہ بەباوكم بلێن وئێوہش بزائن كە چیتەر لەمەودوا سەربازەكانى ھاتى نابیئت پى بنێنە ئەم بیابانەوہ، چونكە ئەم بیابانە دەبیئتە ھۆى لەناوبردنى ئێمە و مەرگی من بەلگەى حاشاھەلنەگرى ئەم بابەتەى و ھەموشتان دەزانن كە ئێمە لەھەمان ئەم بیابانەدا بۆیەكەمین جار دوچارى شكست ھاتین و گالیسكەكانى"ھاتى" كە بەبەردەوامى لەھەموو شەپكدا سەرکەوتنیان بەدەست ھىناوہ، لەھەمان ئەم بیابانەدا لەناو چوون.

دواى مەرگی من دیاریەكى باش بەدەن بەم دوو پزیشكە و تۆش سینۆھە دواى گەپانەوہت بۆ میسر، سلاوى من بەشارازدە خانم"باكتامون"بگەيەنە و پیتی بلێ كە ئەو لەو بەلێنەى كە بەمنى دابوو لێى دەبورم و بەداخى ئەوہم كە تەمەنم بۆ ڕىنگای پینەدام كە بتوانم ئەو بەوشیوہیەى كە خۆى ھەزى لى بوو و منیش ھەزم لێى بوو بىكەم

بەشازادە خانىمىكى "ھاتى". ھەروەھا پېشى بلى لەئىستاشدا كە دەرمم بىر لەو دەكەمەو و بەخيالى ئەووە دەپۇم بۇ جىھانەكەى تر.

لەھەمان ئەوكتەى كە شازادەى "ھاتى" زەردەخەنەيەك بەلىوہ بوو، مائناوایى لەژيان كەردو منىش سەرم لەو زەردەخەنەيەى سوپ نەما، چونكە ھەندىك كەس لەكاتى لەمەرگدا، ئەوكتەى لەئازارە جەستەيەكان پزگاریان دەبىت، لەبەرئەوہى ھەست بەئاسودەيەكى زۆر دەكەن و دیمەنگەلىكى جوان دەھىننەوہ بەرچاوى خۆيان، زەردەخەنەيەك دەكەن.

ئەفسەرانى "ھاتى" جەستەى شازادە "شوباتو"يان خستە ناو تەشتىكى گلىنى گەورەو و تەشتەكەشيان پەركەرد لەھەنگوين و شەراب دواى ئەوہ سەرى تەشتەكەيان بەست، بۆئەوہى لاشەكەى بېنەوہ بۇ ولاتى خۆى و لەسەر ترۆپكى كىوێك لەتەنىشت لاشەى ئەو فەرمانەرەو و شازادانەى كە پېش ئەو مردون بنىژن.

ئەفسەرانى "ھاتى" لەوہيكە دەيانبىنى من دەگريم و بۇ مەرگى شازادە زۆر بەداخم، سۆزيان بەلاى مندا بزوا و لەتەختەقورپكى خۆشەكراودا نوسىبويان: بەھىچ شىوہەك من بەرپرسىارى مەرگى شازادە "شوباتو"نيم، بەلكو ئەو بەھوى نەخۆشى پوانى بىابانى "سىنا"وہ كۆچى دواىى كەردوہ، ھەروەھا ئەوہشيان نوسىبوو كە من لەگەل پزىشكى "ھاتى"دا ھەموو توانايەكى خۆم خستە گەر بۆئەوہى بتوانم چارەسەرى نەخۆشى شازادە بكەم، بەلام نەمىتوانى.

ئەوان ئەو تەختەقورە نوسراوہى كە مۆرى شازادەى كۆچكەردوى پىوہبوو، مۆرى خۆشيان لىدا، چونكە وایان دەزانى كە مىسرىش وەك ولاتى "ھاتى"وايە، ئەگەر من ھەوالى مەرگى شازادە بېمەوہ بۇ شازادە خانم "باكتامون"دەمكوزىت و واھەست دەكات كە من دەستگىرانەكەيم كوشتبىت.

كاتىك وىستم بگەرېمەوہ بۇ مىسر، بەپىنى پاسپاردەكەى "شوباتو"ديارىەكيان پىدام، دواى ئەوہى پىگای مىسرم گرتە بەر.

من ھىچ گومانىكم لەوہدا نەبوو كە بەكوشتنى ئەو شازادەيە خزمەتىكى زۆر مەزەن بەمىسر گەياندووەو نىشتمانى پەشم لەھەرپەشەى لەناوچون بەدەستى فەرمانەرەوايانى "ھاتى" پزگار كەرد، بەلام خۆم شانازىم بەم كارەى خۆمەوہ نەدەكەرد.

كاتىك گەرامەو ە بۇ مىسر، ئەو ەم ەينايەو ە ياد خۆم كە من سەرەپاي ئەو ەي پزىشكەم، لەو پۆژەو ەي خۆم ناسيو ە، بونى من بوو ەتە ەۆى مايەى بەدبەختى ئەو كەسانەى كە خۆشەم ويستون. من زېداىك و زېباوكى خۆم خۆشەويست، بەلام ئەوان بەهۆى كارە ەلەشەيەكانى مەو ە مردن، دواى ئەو ە بە "مينا" ەو ە پەيو ەست بوم و ئەو كچە جوانەش بەهۆى لاوازى دەرونى مەو ە لەمالى خوداى "كرىت" دا بەكوشت درا. ئەوكات بە "مرىت" و "تەوت"، ئەمانىشەم بەهۆى لاوازى و دودلى مەو ە بەكوشت دران.

"ئەختاتون" ى فېرەونى مىسرەش سەرەپاي ئەو ەي چاكەيەكى زۆرى لەگەل مندا كەردبوو بەدەستى خۆم ژەرەم دەرخوارد دا و مرد، چونكە من وام دەزانى بەكوشتنى ئەو خزمەتلىكى مەزن بەمىسر دەكەم، دواين كەسىك كە من پيش مەرگى پيەو ە پەيوست بوم "شوباتو" بوو، ئەويش بەدەستى من پىگاي جىهانىكى ترى گرتەبەر. وەك بلىى بونى من ەەر لەسەرەتاو ە نەفرت ئامىز بوو ە بەهۆى ئەم نەفرتەو ە، ەركەسىكەم خۆش بوىستايە دەبوو لەناو بچىت.

دواى ئەو ە گەشتە شارى "تانىس" و بەكەشتى پىگاي "تبس" م گرتەبەر. كەشتىكەم لەبەرەمبەر كۆشكى زېرىن "كۆشكى فەرمانەرەوايى" پراو ەستا و منىش دواى ئەو ە خۆم كەرد بەناو كۆشكداو بە "نامى" و "هورم ەب" كە لەوى بون پىم پاكەياندن كە ئاواتەكەتان ەاتەدى و شازادە "شوباتو" لەبىبابانى "سىنا" دا مرد و لاشەكەيان كەردە ناو تەشتىكى پىر لەهەنگوين و شەرەبو ە و گەرەندىانەو ە بۇ ولاتى "هاتى" و چىتر ئەو نايت بۇ مىسر و نايتە مايەى سەرئىشەى ئەم ولاتە.

ەمردوكيان بەبىستنى ئەم ەوالە دلىان خۆش بوو و "نامى" يش ملوانكەيەكى زېرىنى لەگەنجىنەى كۆشكى فەرمانەرەوايىدا دەرەينا و كەردىە ملم و "هورم ەب" وتى: بېرۇ ئەم ەوالە بەشازادەخانەم "باكتامون" بگەيەنە، بۆلەو ەى بزائىت كە دەستگىرانەكەى مردوو ە، چونكە ئەگەر ئىمە ئەو ەوالەى پى پاكەيەنەن باو ەرمان پىناكات.

منىش پۆشتم بۇ لاي شازادە خانەم "باكتامون" و پىم وت: ئەى شازادە خانەم، دەستگىرانەكەت، شازادە "شوباتو" كە دەيوىست يىت بۇ مىسر و ژيانى ەاوسەرى لەگەل تۇدا پىك بەينى، لەبىبابانى "سىنا" دا بەهۆى نەخۆشى ئەو بىبابانەو ە مرد، بەلام

من و پزىشكەكەى تا ئەو شويىنەى لەتواناماندا بوو ھەوللى خۇماندا بۇ ئەوھى پزىگارى بىكەين بەلام بەداخەوہ.

كاتىك شازادە خانم "باكتامون" كە لىۋەكانى سور كىردبوو گوئى لەم قسانە بوو، بازىنەيەيكى زىپرى لەمەچەكى دەرھىنا و پىيدام و بەگالتە جارىپەوہ وتى:

"سىنۆھە" ئەم بازىنە بەناونىشانى ئەو مژدەيەى بۆت ھىنام پىتى دەدەم، بەلام پىش ئەوھى تۆ بىيت و ئەم ھەوالەم پىدەيت، من دەمزانى كە چ بەرنامەيەكيان بۇ داپشتووم، چونكە بىرپارى ئەوھيان دابوو من بىكەن بەخوداى "سوخ مت" خوداى جەنگ و جلە سورەكەشيان نامادە كىردبوو، بەلام لەبارەى نەخوشىيەكەى "شوباتو" وە... من سەرم لە نەخوشى و مەرگى سوپنامىنىت، چونكە ئاگادارى ئەوہم تۆ بۇ ھەركوييەك بېرۆيت مەرگىش لەگەلت دەپرات بۇ ئەو شويىنە و "نەختاتون" ى براى منىش بەھوى ئەوھى تۆ چارەسەرت دەكرد پوانەى جىھانى خۇرئارات كىرد، لەبەرئەوہش پىنت دەلیم ئەى "سىنۆھە" نەفرەتت لى بىت و داوا لەخودايان دەكەم تاھەتايە تۆ بەنەفرەتكراوى بەيلىنەوہ، داواى ئەوہ داوا لەخودايانىش دەكەم كە نەفرەت لەگۆرەكەشت بىكەن و جەستە مۇميايىيەكەت لەناو بچىت و گومناو بىت، چونكە تۆ تەخت و تاجى فیرەنەكانى مىسرت كىردە گالتەجارى كەسانىكى بى سەروپى و بویتە ھوى ئەوھى خوينى پاكى فیرەوہنە مەزەكانى مىسر كە لەخوينبەرەكانى مندا دەخروشىت لەئایندەدا ئالودەى پىسى بىيت... سىنۆھە... ئەى پزىشكى خوينخوار.... نەفرەتكراویت بەجاويدانى بمىنىتەوہ.

منىش دەستەكانم خستە سەر ئەژنۆم و كىرنوشىكم بۇ بىرد و وتم: شازادە خانم، ئەوھى وقت، ھەر وادەبىت.

كاتىك من لەكووشكى زىپرىن چومە دەرەوہ، شازادە خانم فەرمانى دا لەداوى منەوہ تا بەردەرگای كووشك گىسك بەدن لەو پىگايەى كە من پىيدا پۇشتوم، بۆئەوھى زەوى لەئالودەى تىپەربونى من پاك بىيتەوہ.

***

جەستەى فیرەوہن "توت ئانخ ئامون" نامادە كىرابوو بۆئەوھى بىبەنە ئارامگاكيەوہ "ئامى" ش فەرمانى دابوو بەكاھىنەكان كەتەرمى فیرەوہن بگوازنەوہ بۇ ئارامگاكيەى كە دەكەوئتە دۆلى "فەرمانپروايان" وەوہ.

بېرىكى زۆرى ئەو شتانهى كه فىرعهون دەيوست لهگەل خۆيدا بى باته ناو گۆرەكەيهوه، لهلايهن"ئامى"هوه زۆرىكى دزرا و هەرئەوهى دەرگای ئارامگاکیان بەست"ئامى"كه بهرتیلیكى زۆرى دابوو بەكاهینهكان، بېیاری ئەوهى دا كه ببیته فىرعهونى میسر.

"هورم هب"لهپى سەربازەكانیهوه چوار پریان و شەقامەكانى"تبس"ی گرت بۆئەوهى خەلكى لهكاتیكدەكه"ئامى"بۆ لەسەرنانى تاج و پیرۆزکردنى بېروات بۆ پەرستگا، رانهپەرن و شۆرش بەرپا نەكەن، بەلام هیچ كەسىك دەنگى ناپەرەزایى بەرز نەكردەوه، لهبەرئەوهى خەلكى بەجەنگ و برسێیهتى وەرەس بوبون و لەو وڵاخە دەچون كه باریان كردبیت و لەپىگایەكى ناكۆتادا بەنەقیزە و لیدان پى پىكەن و ئەو گیانەوهرەش لەشەكەتیا توانای ئەوهى نیه بەرگرى لەخۆى بكات و ناتوانیت جوتە لەخاوەنەكەى خۆى بدات.

ئەو پۆژەى"ئامى"دەپۆشت بۆ پەرستگا، نانیان بەنیو خەلكیدا دابەش دەكرد و لهبەرئەوهى خەلكى هەژاریش برسیان بوو، ئەم نانە بەشیوەیهك كاری تىكردن كه كاتىك"ئامى"یان بىنى بەرەو پەرستگا دەپرات هەلههەلیان بۆ لیدان، بەلام خەلكانى پۆشنیرو هۆشیار دەیانزانى كه لەمیسردا"ئامى"فىرعهونىكى پوكەشو كاتىو بێدەستەلاتەو دەستەلاتى راستەقىنە لەدەستى "هورم هب"دایە و سەریان لەوه سوپ دەما كه ئەو پیاوه بۆچى خۆى تاجى فەرمانپەرەواى میسر لەسەر ناكات. بەلام"هورم هب" دەیانزانى چى دەكات، چونكه هیشتا كۆتایى بەقۇناخى بەدبەختى میسر نەهاتوو و میسرپەكان دەبیت جارىكى تر بۆجەنگ و لەباشوردە لەگەل دانیشتوانى وڵاتى"كوش" نیشتمانى رەشپىستەكاندا بۆجەنگین. سەرەپای ئەوهش جەنگى سوریاش تەنها لەشیوەى ئاشتیهكى كاتیدا كۆتایى پىهاتوو، چونكه هیزى"هاتى" بەپى ئەو پەیمانە ئاشتیهى كه بەستبویان، لەسوریادا چەند پەناگایەكى مەزن و بچوكیان هەبوو، كەسە زیرەك و داناكان دەیانزانى كه دوبارە لەوى جەنگ بەرپا دەبیتەوه.

"هورم هب"پیشبینى ئەم بەدبەختیانەى بۆ خەلكى میسر دەكرد و دەیویست ئەم روداوە نەخواستراوانە لەسەردەمى فەرمانپەرەواى"ئامى"دا رۆبەدن، بۆئەوهى خەلكى واھەست بكەن كه بەهۆى فەرمانپەرەوايیهكەى ئەوهوه دوچارى ئەم بەدبەختیانە بون. دواى ئەوهى جەنگ كۆتایى پىهات"هورم هب" بەناونیشانى سەركرەپەكى

سهرکه وتوو پزگارکه، وهك خودایهکی ناشتی دهگه پیتته وه بۆ میسر و نه وه به خه لکی بگه یه نیت که چیت له مه و دوا کات کاتی خوشی و خوشگوزهرانیه کانی نه وه و خودی نه ویش بپیته فیرعهونی میسر.

"نامی" ناگاداری پلانه کانی "هورم هب" نه بو، یان دهیزانی به لام وای ههستی ده کرد "هورم هب" هه لی جیبه جیکردنی نه م کارانه ی نابیت.

دهسته لات و دهوله مهندی "نامی" مهست کردو هه ولی دها سود له ته مه نو فرمانبره واییه که ی وهرگرت، به لام نه و به لینه ی که له کاتی مهرگی "نه خناتون" دا دابوی به "هورم هب" به جی هیئا و شازاده خانم "باکتامون" ی دا به و.

به پیی نه و پلانه ی که "نامی" کیشابوی و له پیتی کاهینه کانه وه له کاتی خویدا نه نجامی دا، له پۆژی دیاریکراودا بریاربوو خودای "سخ مت" پوخساری شازاده خانم "باکتامون" له پهرستگای هه مان نه و خودایه دا "هورم هب" ی فرمانده ی هیزی جهنگی سوریا پیروز بکات. له و پۆژه دا شازاده خانمیان به جلیکی سور و به گه وه هر پازاوه وه برد بۆ پهرستگا و "هورم هب" دوا ی نه وه ی له به رده م هه مان نه و پهرستگایه دا خوی له به رده م هه له له ی سهربازه کاندایینی و زیڕ و زیوی پیبه خشین، خوی کرد به نیو پهرستگاهه دا.

نه وکات هه موو کاهینه کان له پهرستگا هاتنه دهره وه و "هورم هب" و شازاده خانم له ناو پهرستگاهه دا به ته نهایی به جی هیئا و دهرگای پهرستگایان داخست و "هورم هب" که سهربازیک بوو و ساها چاوه پیی نه م جوت بونه ی ده کرد، له و شه وه دا سودی له و هه له وهرگرت.

له کاتی که نه و له ناو پهرستگادا سودی له و هه له وهرده گرت سهربازه کانی، له شاری "تبس" دا هیرشیان برد بۆ مه یخانه و سۆزانیخانه کان و تابه یانی سهرقالی خواردنه وه بون و هه ندیکیان به هوی ده مه قهر و کیشمه کیشمه وه بریندارکرد و چه ند ناگریکیان کرده وه و بۆ به یانیه که شی له به رده م پهرستگا "سخ مت" دا کۆبونه وه بۆنه وه ی ته ماشای هاتنه دهره وه ی "هورم هب" بکه، کاتیکیش دهرگای پهرستگا له و به یانیه دا کرایه وه و "هورم هب" هاته دهره وه، سهربازه کانی به خوشی نه وه وه ده ستیان کرد به هه له له لیدان و به یینی پوخسار و سینه و ده ست و پیی "هورم هب" سهریان سوپما، چونکه سهرتاپای نه و پیاوه خویناوی بوو، دیار بوو که خودای جهنگ شه وی پابردوو به ناره زوی خوی رهفتاری کردوو و به دان و ناخون، سهروچاوی "هورم

ھب"ى بريندار كردووه، بەلەم ھىچ كەس لەو پۆژەدا لەپەرستگادا چاوى بەشازادە خانم ئەكەوت، چونكە كاھىنەكان بەنھىنى ئەويان لەپەرستگای "سوخ مەت" بردبوو دەروە و گەراندىوانەتەرە بۆ كۆشكى زېڤرین.

شەوى بوك و زاوايى ھاوپى كۆنم"ھورم ھب"فەرماندەى لەشكرى ميسر بەوشیوھىە بوو كە بۆم باسكردن و من سەرم لەو سۆپدەما كە ئەوپیاوھ لەوشەوھدا بەچ شىوھىەكى توانیوھىەتى لەگەل ژنىكدرا پابویریت كە بەوشیوھىە مامەلەى لەگەلدا كردووه.

من ئەو ھەلەم بۆ نەپەخسا كە ئەو پرسیارەى لى بكەم كە لەو شەوھدا بەچ شىوھىەك توانیوھىەتى بەرگەى لیدانى شازادە خانم بگرت، چونكە زۆرى نەخایاند كە"ھورم ھب"بۆئەوھى جەنگ لەگەل پەشپىستەكاندا بكات و دەستیان بەسەردا بگرت و بیاخاتە ژیر فەرمانپەرەوايى خۆیەوھ، لەگەل لەشكرەكەیدا پىگای باشورى ميسرى گرتەبەر، ھەر لەبەرئەوھش نەتوانى پرسیارى شەوى بوك و زاوايى لى بكەم. "نامى"زۆر چىژى لەفەرمانپەرەوايى خۆى وەردەگرت و دەيوت"سینۆھە"لەولاتى ميسردا ھىچ كەسنىك بەئەندازەى من بەتوانا نیە و من چیتەر لەمەرگ ناترسم، لەبەرئەوھى دەزانم فیرعەون نامریت، بەلكو دواى مەرگیشى بەزیندویى دەمینیتەوھ و پاشماوھى ژيانى كە ژيانىكى جاودانەىە لەسەر كەشتى"نامون"دا بەسەر دەبات.

دواى ئەوھى بۆماوھىەك"نامى"بەوشیوھىە قسەى دەكرد، من ھەستم بەوھەكرد كە بەھوى پىرى و لەخۆبايى و ئەوھىكە شەو و پۆژ لەگەل ژنەكاندا پایدەبوارد، گرفتىكى لەھەستەكانیدا دروست كردبوو، چونكە دواى ئەوھ بەمنى وت: "سینۆھە"من ھەرگیز نامرم، لەبەرئەوھى فیرعەونم، فیرعەونیش نامریت.

منیش پیم وت: "نامى"تۆ واھەست دەكەیت لەبەرئەوھى چەند كاھىنىك، لەپەرستگادا پوخساریان بەپۆن چەوركردوویت و پیرۆزیان كردویت، گۆراویت

⁵⁰كەشتى نامون: لەميسرى كۆندا، دوو واتا لەخۆ دەگرت، بەكێكیان ئەو خۆرەى بەجوار دەورى جیھاندا دەسوراپەوھ و ئەوپەريان ئەو كەشتیەى كە ميسرىە دەولەمەندەكان، دەپەخەنە گۆرمكانیانەوھ. ھەروھەا لەم سالانەى دوايیدا تائەوشوئەنى ئیمە لەپۆژنامە و گۆفارەكاندا خوندومانەتەوھ، دوو جار كەشتى"نامون"یان لەپەنى چالەكەنە شوپنەوارناسەكانەوھ لەگۆرى ميسرىەكاندا دۆزیوتەوھ و كاتىكیش ميسرىەك دەئیت كە من لەجیھانەكەى تردا لەكەشتیەكەى"نامون"دا پاشماوھى ژيانم بەسەر دەبەم، بەواتای ئەوھ دیت كە من ھەم لەناو نمو كەشتیەدا دەمینمەوھ ھەم لەلای خودای نامون و خۆردا دەبم.

بەكەسىكى تر؟ مەگەر تۆ نەتبىنى كە فېرەونە رەسەن و راستەقىنەكانىش، بەواتا ئەوانەى باوكيان فېرەون بوو و خويىنى خودايان بەخوينبەرەكانىندا تىدەپەرى كۆچى دواييان كرد؟ لەم حالەتەدا بەچ شىۋەيەك پياويكى وەك تۆ كە سەرەتا لەخەلكىكى ئاسايى بویت و لەدوايىدا بویت بەفېرەون، بەھىواى ئەوھیت كە نەمریت؟

"ئامى" دەيوت كاهىنەكان، ناھيئەن من بمرم... منىش پىم وت: ئەگەر كاهىنەكان ئەو توانايەيان ھەبوايە كە پى لەمەرگ بگرن، كاريكيان دەكرد كە خوشيان نەمرن. ئەوكات "ئامى" خەمگىن بوو و ئاومىدى بەسەرىدا زال بوو و وتى: "سىنۆھە" ئايا تۆ دەتەويت بلىيت كە ئەو ھەموو پلانگىرەي "تروئە" من بۆ فېرەون بى سود بوو و ئەو ھەموو خەلكى بەكوشتم دان، بۆئەوھى لەسەر تەختى پادشايتى دانىشم ھىچ دەرئەنجامىك لەخۆ ناگرىت؟ ئايا منىش دەيىت وەك ئەوانى تر بمرم و چاوپۆشى لەچىژى فېرەون بون بەكەم كە لەھەموو شەراب و شەو لەگەل ژناندا رابواردن چىژ بەخشتەر. "سىنۆھە" كاريك بەكەم كەمن پۆژى سەد جار بىتوانم لەگەل ژناندا رابويىرم. كاريك بەكەم كە ھىچ كاتىك لەبونايەتى مندا لەبەرەمبەر رابواردندا ھەست بەيىزارى و ماندويەتى نەكەم، تۆ پزىشكىكى مەزنى و شارەزاي ھەموو شتىكىت، بۆيە دەتوانى من بەشىۋەيەك بەھىز بەكەيت كە من بەتەنھا زياد لەدەئەوھەندەى پياوى لاو لەگەل ژناندا رابويىرم.

ئەم قسانەى ئەوھى بۆ سەلماندم كە مىشكى "ئامى" بەھۆى پىرى و لەخۇبايى و پلەوپايەخوازىوھە تىكچوۋە، دواى ئەوھش ھەندىك ناكۆكى دەرونى تىرىشم بۆ دەرکەوت، چونكە جۆرىك ترس لەخواردن لەلاى ئەودا دروست بوو بوو و پياويك دەيوت كەيەكىك لەتايىبەتمەندىەكانى مەزنى فېرەون بون شەراب خواردنەوھە، لەترسى لەدەستدانى تەندروستى خۆى، نە دەيخواردەوھ و نەخواردنى بەتامى دەخوارد، بەلكو بەتەنھا نانكىكى وشك خۆى تىر دەكرد، ئەويش بەخۇپاريزىەكى زۆرەوھ، چونكە لەوھە دەترسا ژەھراوى بەكن.

لەكاتىكدا ئەو پياوھى دەيويست لەپۆژىكدا سەدجار لەگەل ژناندا رابويىرت، بەيەكجارى لىيان يىزار بوو ھەزگەلىكى ناسروشتى وەك ئەو ئارەزووانەى پياوانى ولاتى "ھاتى" ھەيانبوو لەودا ھاتە بون.

تۆلەي "باكتامون"

بەلام دواي ئەوئى شازادە خانم "باكتامون" ناچار بوو شەويك لە پەرەستگاي خوداي جەنگدا لەگەل "هورم ھب" دا بەسەر بەریت سكي پر بوو.

شازادە خانم بەھۆي ئەو پقەي لەباوکی مندالەكەي ھەيبوو، دەيوست كۆرپەكەي سكي بكوژیت، بەلام سەرکەوتنی بەدەست نەھینا، دواي ئەوئى ئەو مندالەي بوو، بەلام دواي ئەوئى ئەو مندالە لەدايك بوو، مندالەكەيان لی جياکردەو، بۆئەوئى نەوئەك ھەولئى كوشتنی بدات، يان بيخانە ناو سەبەتەيەكەو و بيدات بەدەم ناوي پوباري "نیل" ھو.

لەبارەي لەدايك بونی ئەو مندالەو، چەند ئەفسانەيەكيان دەگيرايەو، بۆنمونە باسي ئەوئەيان دەکرد كە كاتيك لەدايك بوو سەري وەك سەري خوداي جەنگ وابوو و خودەيەكي جەنگيشی بەسەرەو بوو، بەلام من كە پزیشكي شازادە خانم بوم و چاوم بەو مندالە كەوتبوو، ھيچ جياوازيەكي لەگەل مندالەكاني تردا نەبوو و "هورم ھب" ئەو كۆرپەي بەناوي "پامسييس" بانگکرد.

كاتيك ئەو كۆرپە لەدايك بوو "هورم ھب" لەباشوري ميسر لەگەل پەشپيستەكاندا جەنگي بەرپاکرد و گاليسكەكاني كوشت و كوشتاريان خستە ناو ئەوانەو، چونكە پەشپيستەكان كە ھيچ كاتيك لەجەنگەكاندا چاويان بەگاليسكەي جەنگي نەكەوتبوو، نەياندەزانی بەچ شيوئەيەك لەبەرامبەر ئەمانەدا بەرگري لەخويان بكەن.

"هورم هب" لادیکانی ئەوانی که بەدار و قامیش دروست کرابوو سوتاند و ژن و مندالەکانیانی بەکۆیلەیی نارد بۆ میسر، بەلام پیاوێ پەشپێستەکانی خستە پیزی هیزی لەشکرەکە و خۆیەو و ئەوانیش سەربازگەلیکی دلێر و بیباک بون.

پەشپێستەکانیش دواى ئەوێ چوێ پزی لەشکری سەربازی "هورم هب" ئەو، ئازادبون لەوێ بەپێی نەریت و بیروباوەڕی خۆیان، تا ئەوکاتەى حەز بکەن تەپل لێبەدن و سەما بکەن.

سەمای پەشپێستەکان کاریگەرێکە مەزنی لەپۆحیان دەکردو دواى ئەوێ بۆماوێ نیو"ترازو" سەمایان دەکرد بەشیوێهەک هەڵدەچوون کە دەیانتوانی بەنێزەیهکەو شەر لەگەڵ شیریکدا بکەن، "هورم هب" دەیزانی کە لەجەنگی ئایندەدا درژی "هاتی" دەتوانیت سودیان لی وەرگیت و سەربازگەلیک بنیڕتە ئەو جەنگەو کە زۆر لەسەربازە هاتیەکان ئازا و بیباکترین.

"هورم هب" هەموو ئازەلی پەشپێستەکانی گواستەوێ بۆ میسر، بەشیوێهەک کە شیر لەمیسردا زۆر بوو و هەژارتین کەس دەیتوانی گۆشت بخوات.

لەمیسر دواى سألها برسیەتی، گەنمیکی زۆر لەکێلگەکاندا درەو دەکرا و خەلکی تیریان لەنان و گۆشت و ئاوجۆ دەخواردو دایکانیش هەرجاریک شیریان بەمندالەکانیان دەدا لەخودایانی میسر داواى هیزو سەرکەوتنیان بۆ "هورم هب" دەکرد، چونکە دەیانزانی کە شیرو پێکەتەکانی شیر و گۆشت بەشیوێهەکی ناپاستەوخو گەنم و ئاوجۆی لەمیسردا فراوان و زۆرتر کرد. بەلام گواستەوێ ئازەلی پەشپێستەکان، لەباشوێوێ بۆ میسر بۆ نیشتمانی پەش و بەفەرمانی "هورم هب" لادیکانی سوتاندن و چەند کارەساتیکی تر کە لەشکری میسر لەو ئاوجەیهەدا ئەنجامیان دا، بەشیوێهەک پەشپێستەکانی ترساند کە ولاتی خۆیانیان بەجی هیش و بەرەو ولاتی فیل و زەرافەو شیرەکان کۆچیان کرد، دواى ئەوێش بۆماوێ چەندسالیک نیشتمانی پەشپێستەکان کە دەکەوێتە باشوری میسر و ناوی "کوش" ه بەبی کشتوکال و وشکی مایەوێ و کەسیک لەوێ نەبوو کە باج و سەرانی بەدات بەمیسر.

بەلام میسر دلگرانی ئەوێ نەبوو کە هیچ باج و خەراجیک لە ولاتی "کوش" وەرناگریت، چونکە پەشپێستەکانی ئەو ئاوجەیهە ماوێهەک باج و سەرانیان نەدەدا بەمیسر، بۆیهەو وەرناگرتنی سەرانی لەولاتی "کوش" بەلای میسریەکانەوێ زۆر

ئاسايى بوو، لەكاتىڭدا لەسەردەمى فىرەوئە مەزنەكاندا دەرامەتى ولاتى "كوش" يەكئىك بوو لەسەرچاوە دەرامەتە مەزنەكانى مىسر و مىسرش لەسوریا زیاتر سودى لە "كوش" وەردەگرت.

"هورم ھب" دواى دوو سال جەنگ لەباشورى مىسردا بەدەستكەوتىكى زۆرەو ھەپتەى گەپرايەو ھب مىسر و زېر و زوى دا بە سەربازەكانى كە زۆربەيان رشپىست بوو. بەبۆنەى گەپرايەو ھب "هورم ھب" بو "تبس" لەبەرئەو ھب ئەو دەيوست بەسەركرديهكى سەرکەوتوى مەزن ناويانگ دەريكات، دە شەو و پوژ، لەو شارەدا ئاھەنگ گيڤدرا و سەربازە مەستەكانىش لەبەيانىەو تا ئىوارە و لەشەو ھەو تا بەيانى لەشەقامەكاندا بوون، دواى ئەو جەشەش ھەندىك لەژنەكانى "تبس" شويان بەرەشپىستەكان كرد.

"هورم ھب" دواى گەپرايەو ھب لەباشورى مىسر كۆرەكەى خۆى "پامسىس"ى دەگرت بەباوەشەو ھەلەخۆبايەكەو پيشانى منى دەدا و دەيوت: تەماشە كە ئەم كۆرە لەخوين و جەرگى من ھاتووەتە دەرەو، بەلام خوينى فىرەون و خودايان لەخوينبەرەكانىدەتە، سەرەراى ئەو ھب كاتىك من لەدايك بوم نىوان پەنجەكانم پەربوو لەسەنير، بەلام ئەم كۆرە دەتوانيت بىتە فىرەونىكى راستەقىنە.

كاتىك "هورم ھب" گەپرايەو ھب "تبس" پوشت بۆئەو ھب چاوى بە "نامى" بەكەوت، بەلام "نامى" ھەروەك چۆن پيشتر بۆم گيڤرايەو، ھەكو شىتى لىھاتبوو، بۆيە ترسا و دەرگەى لەخۆى داخست و لەپشتى دەرگەكەو ھبى من لەتۆ دەترسم، چونكە تۆ ھاتويت بۆئەو ھب بىمكوژيت.

"هورم ھب" بەم قسەيەى پىكەنى و بەلەقەيەك دەرگەكەى شكاند و تى: "نامى" من بىستبوم كە تۆ شىت بويت، بەلام باوەرم بەم قسەيە نەدەكرد، بەلام ئىستا گەشتمە ئەو باوەرەى ئەو ھب لەبارەى تۆو بۆيان باسكردم راستە. چونكە ئەگەر تۆ شىت نەبوايەت، تىدەگەشتى كە زىندوومانەو ھب تۆ سودىكى زۆر بەمن دەگەيەنيت، ئەگەر بزانم بەم زوويە دەمریت، نامادەم نىو ھب ئەو سامانەى كە لە "كوش" ھەلەگەل خۆمدا ھىناومە، لەپەرستەكاندا خەرجى قورىانى و ديارىەكانيان دەكەم، بۆئەو ھب تۆ بەزىندوى بىنيتەو، چونكە جەنگىكى ترم لەپيشە كە لەماو ھب ئەم جەنگەدا

نەتەوێ میسر دوچاری بەدبەختی دەبیّت و تۆش دەبیّت زیندوویی بۆئەوێ میسریەکان تەواوی ئەو بەدبەختیانەیی که دوچاری دەبن بەهێ تۆی بزانی.

"هورم هب" دیاریگەلیکی گرانبەهای بۆ ژنەکهی "باکتامون" هیئابوو و دیاریەکانیشی بریتی بون لە بەردگەلیکی ئالّتونی که لەناو ئەو سەبەتانەدا بوو که ژنە رەشپێستەکان چنیبویان هەروەها پێستی شیر که "هورم هب" لە "کوش" دا پراوی کردبوو و پەڕی نەعامە و مەیمونی زیندوو بوو، بەلام شازادە خانم "باکتامون" هیچ یەک لەو دیاریانەیی وەرناگرت و وتی: "هورم هب" خەلکی والیکی دەدەنەو که من ژنی تۆم و من منداڵیکم بۆ هیناوێتە ئەم جیهانەو و هەرئەوێش بەسە بۆ تۆ. تۆ لەمەودا نابێت لەگەڵ مندا پرابویری و هەركاتیك وەك ئەو شەوێ لەپەرستگادا بەزۆر لەگەڵدا پرابویری، من بەشیوەیهك تۆلەیی خۆم لێدەكەمەو که لەسەردەمی دروستکردنی قوچەکیەکانەو تا ئەمڕۆ هیچ ژنیك بەوشیوەیهی من تۆلەیی لەهاوسەرەكەیی خۆی نەکردبێتەو، بۆئەوێ شەرمەزاریبێت و نابێت ببەم، لەگەڵ نۆكەرو كۆلبەرو چوارپێكاندا ئەویش لەناوەرەستی شاری "تبس" و كەنار پوباری "نیل" دا پادەبویرم، چونكە من زۆر پەق لەتۆیە و بینینی تۆ بەسە بۆئەوێ توشی هیلتجانم بكات.

ئەم بەرگریكاریە وروژانی "هورم هب" ی بۆئەوێ لەگەڵ شازادە خانمدا پرابویریّت زیاتر کرد و كاتیك چاوی پێم كەوت سكاڵای شازادە خانم "باکتامون" ی لاكردم و وتی: من حەز دەكەم لەگەڵ ئەم ژنەدا پرابویرم، بەلام ئەو ناپازییە.

وتم: باشتروایە لەگەڵ ژنانی تردا پرابویری... بەلام هورم هب بەپادەیهك "باکتامون" ی خۆشەوێست بەهیچ شیوەیهك ژنەکانی تر وەك ئەو سەرنجیان پانەدەكێشا.

ئەو كات داوای لێكردم دەرمانیكي پێبەم که دەرخواردی "باکتامون" ی بدات، بۆئەوێ خۆشی بویت.

منیش وتم: دەرمانیكي وا لەهیچ شوێنێكدا بونی نیە.

ئەویش وتی: دەرمانیكم پێبەم که خەوی لی بخت و من بتوانم لەكاتی خەودا لەگەڵیدا پرابویرم.

منیش پىم وت: دەرمانى خەو زىان بەژن دەگەيەنيٽ....كاتىك "هورم ھب" نەيتوانى دەرمانى خەوم لى ۋەرگريٽ، ئەو دەرمانەى لەپزىشكەكانى تر ۋەرگرت و بىئەوەى "باكتامون" ئاگاي لى بىٽ دەرخواردى دا و دواى ئەوەى خەوى ليكەوت "هورم ھب" لەگەلدا رايىبوار، بەلام شازادە خانم كاتىك لەخەو ھەستا نەفرەت و پقى لەبەرانبەر "هورم ھب" دا ئەوئەندەى تر زيادى كرد.

"هورم ھب" كە دەيوست لەگەل لەشكرەكەيدا پىروات بۇ سوريا، بۇئەوەى بەتەواوى "ھاتى" ەكان لەسوريا دا دەريكات، پيش ئەوەى پىي ئەو ولاتە بگريٽەبەر، پۇشت بۇ لاي شازادە خانم بۇئەوەى مائىناوایی لى بكات.

شازادە خانميش پىي وتبوو: "هورم ھب" ئەو بەير خۆت بەينەرەو كە چىم پى وتيت، دواى ئەوەى گەرايتەو و بينيت من تۆم لەبەرچاو ھەموو خەلكيدا پسواكردوو، مافى ئەوئە نىە ناپەزايى خۆت دەربىرى.

"هورم ھب" پىكەنى و پۇشت، دواى پۇشتنى ئەو بۇ سوريا شازادە خانم بۇ جاريكى تر ھەستى بەو كە سكى پەر و لەو پۇژەوەى ئاگادارى ئەو بوو كە سكى پەر، لەژورەكەى خۆى نەھاتە دەرەو.

شازادە خانم، لەو كلاًو پۇژنەيەى كە لەو ژورەدا ھەيىوو خواردنى پىدەدرا و كاتىكيش كاتى لەدايك بونى مندالەكەى نزيك بويەو، خستيانە ژيەر چاودىريەو، بۇئەوەى ھەولى كوشتنى مندالەكەى خۆى نەدات، بەلام "باكتامون" مندالەكەى نەكوشت و ناوى "ست ھوس" لى لىنا، بەواتاي لە "ست" بوو دەگەيەنيٽ.

دواى ئەوەى "باكتامون" لەزەيسانى مندالە تازەكەى چاك بوويەو، خۆى پازاندەو و جلى كەتانی لەبەركرد و لەكوشكى زيپىن پۇشتە دەرەو و بەرەو بازاپى ماسى فرۇشانى "تبس" پۇشت و لەوى بەماسى فرۇش و ئەو ولاخدارانەى كە بەبارى گويدريژ ماسيان ھىناوو بۇ بازار وت: من شازادە خانم "باكتامون" لى ھاسەرى "هورم ھب" سەركردەى مەزنى لەشكرى مىسرم و تائىستا دوو مندالم لەو بوو، بەلام ئەم پياوھ منى خۆش ناويٽ و لەگەلما پانا بوييٽ، ھەرلەبەرئەوئەش من ئەمپۇ ھاتوم

⁵¹ لەميسرى كۇندا "ست" بونەوەرپكى وەك ئەھرىمەن "شەبتان" لى ئىستاي ئىمە وابوو و ھەروەك جۇن نەھرىمەن لەگەل ھەزاندە ناكۆك بوو، "ست" يش بەھەمان شىو ناكۆكى لەگەل خودايانى مىسردا ھەبوو.

بۆبازاری ماسی فروشه‌کان بۆئەوێ داواتان لێبکەم لەگەڵ مندا بێن بۆ ژێر دره‌خته چرەکانی کەنار پوباری "نیل" و لەگەڵمدا رابوین، چونکە من چیژ لەتوندوتیژی و بەدەرەشتی ئێو وەرەگرم. و بۆنی ماسیەکانی ئێوە خوشحالم دەکات، کاتیکیش ماسی فروش و لاخدارەکان گوێیان لەم قسانە بوو، بەترسەوێ لێی دور کەوتنەو. بەلام "باکتامون" لەناوەرەستی بازاری ماسی فروشان جەلە کەتانه‌کە بەری کردەو و جەستە پوتی پیشانی پیاوێکان دا و وتی: مەگەر نابینن من چەنێک جوان؟ لەکوێ دەتوانن ژنیکی لەمن جوانتر بەدەست بهێنن؟ وەرن و لەکەنار پوباری "نیل" لەژێر چرەدارەکاندا لەگەڵ مندا رابوین و منیش لەبەرەمبەر ئەم رابواردنەدا تەنھا بەردیکم بەدیاری لێتان دەوێت، بەلام ئەگەر چیژتان لەم رابواردنەدا من وەرگرت ئەوا بەردیکی گەرەم وەک دیاری بۆ بهێنن.

لەمیژوی میسردا، هیچ کەسێک نەیبینیو و نەیبیستوو کە شتیکی ئاوا پویدا بێت. پیاوێکان کە لەسەرتادا لە "باکتامون" هەڵدەهاتن، کاتیکی چاویان بەجەستە پوتی کەوت و بۆنی عەتری لاشەیان کرد، وتیان: ئەم شازادە خانەمە خودای "سرخ‌مت" و کاتیکی خودایەکی بێتە ناو پیاوانەو و پێیان بلێت لەگەڵ مندا رابوین، ناتوانین سەرپێچی لەفەرمانەکانی بکەین، ئەگینا دوچاری توپەیی خودایان دەبین..... چونکە جوړی مروڤ بەشیوێهێک دروست کراو کە بەبەرەوامی بۆ رازی کردنی غەریزەکانی بەلگەلێکی گونجاو بۆ شەهوەت و کینه و تەماعی و خوێستی خوێ بەناوی خودا یان بەناوی نیشتیمن، یان بەناوی بەرژەوێرنی مەزنی نەتەوێهێک هیور بکەنەو.

هەندێک لەپیاوێکان دەیانوت سەرەپای ئەوێ ئێمە دەبێت فەرمانەکانی خودای جەنگ جێبەجێ بکەین، ئەگینا دوچاری توپەیی خوداکان دەبین هەرەها ئەو دیاریە کە شازادە خانەمە ئێمە دەوێت هەرزانترین شتە کە لەمیسردا ژنیکی بۆئەوێ خوێ بدات بە دەست پیاوێکەو لێ داوا بکات، ئێمەش کاتیکی دەروێن بۆ سۆزانیخانەیک و بمانەوێت لەگەڵ ژنیکی رەشیستدا رابوین، لانی کەم داوای ئەنگوستیلەیکمان لێ دەکات، بەلام ئەم شازادە خانەمە کە لەئەوێ خودایانە، دەلیت تەنھا بەردیکم بۆ بهێنن، لەبەرئەوێ بەرد هیچ نرخێکی نیە، بێ لەبەرکاھینانی لەکاتی خانو دروست کردندا، بەکەلکی هیچ شتیکی تر ناخوات، بۆیە ئاشکرایە کە دەیه‌وێت پەرستگایەکی بۆ خوێ یان بۆیەکیکی لەخودایان دروست بکات.

شازادە خانم "باكتامون" پياۋانى بازارى ماسى فروشەكانى بىردە كەنار پوبارى "نيل" ۋە ۋە پۇژە تا خۇرئاۋابون لەگەل ئەۋاندا پايىۋارد ۋە ھەموو ئەۋ پياۋانەى لەگەل "باكتامون" دا پايدەبۋارد بەردىكى گەۋرەيان بۇ دەھىنا ۋە بەخۇشحالىيەۋە بەۋانى تريان دەۋت كە ھىچ گومانىك لەۋەدا نىيە كە "باكتامون" يەككىكە لەخوداكان، چونكە تەنھا لىۋى خوداكان ۋەك لىۋى "باكتامون" ۋەك ھەنگوين شىرىنە.

لەخۇرئاۋابوندا كاتىك شازادە خانم دەۋىيىست بگەپىتەۋە بۇ كۇشكى زىپىر، كەشتىيەكى گرت بەكرى بۇئەۋەى بەردەكان بەكەشتى بگۈزىتەۋە بۇ ئەۋ شۋىنەى خۇى دەۋىيىست ۋە پياۋانى بازارى ماسى فروشانىش لەبەردەمىدا كىرنوشيان بۇ دەبردۈ دەيانوت ئەۋى خوداى جەنگ، سبەينىش ۋەرە بۇئەۋەى لەگەل ئىمەدا رابوئىرى ۋە ئىمەش لەبەرامبەر ئەم رابۋاردنەدا بەردى گەۋرەترت بۇ دەھىنەن.

بەلام پۇژى دۋاى شازادە خانم پۇشت بۇ بازارى سەۋزى فروشەكان كە ۋەك بازارى ماسى فروشەكان لەكەنار پوبارى "نيل" دابوو.

لادىيىيەكان بەرھەمى كشتوكالى خۇيان بارى ۋلاخ ۋ "گا" كىردبوو، ھىنابويان بۇ بازار ۋ شازادە خانمىش پىيى ۋتن: من "باكتامون" ژنى "ھورم ھب" ى فەرماندەى لەشكرى مەزنى مىسرەم ۋ دوو مندالم لىيى بوۋە، بەلام "ھورم ھب" منى خۇشناۋىت ۋ لەگەلدا راناۋىرئىت، بگرە مالىكى تايىبەتى بۇ دروست نەكردوم، ھەر لەبەرئەۋەش من ئەمپۇ ھاتوم بۇ لاتان بۇئەۋەى داۋاتان لى بكام لەگەل مندا بىن بۇ نىۋ چرە دارەكانى كەنار پوبارى "نيل" ۋ لەگەلدا رابوئىر ۋ ئەۋ دلنىايىيەتان پى دەبەخشم كە ھىچ ژنىك ناتوانىت ئەۋ چىژەى من پىتان دەبەخشم پىتان بىبەخشىت ۋ تەنھا شتىك كە لەئىۋەم دەۋىت يەك بەردە.

لادىيىيەكانىش ۋەك ماسى فروشەكان، سەرەتا لىيى ترسان، بەلام شازادە خانم "باكتامون" جەكانى بەرى كىردەۋە ۋ لاشەى پوت ۋ جوانى خۇيى پىنىشان دان ۋ دامىنى كراسەكەى خۇى تەكان دەدا بۇئەۋەى شىنەى با بۇنى عەترى ئەۋ بەر چۋاردەۋرەدا بلاۋ بكاۋەۋە ۋ لادىيىيەكانىش ۋتيان، نايىت ئەم ھەلە لەدەست بەدەن، چونكە لەسەرتاپاى تەمەنماندا جارىك شتى ۋامان بۇ پىك دەكەۋىت، كە شازادە خانمىك رازى بىت لەگەل لادىيەكى ھەژارى ۋەك ئىمە رابوئىرئىت، ئىمەش ھەرگىز ژنى

وامان نەبىنىيە كە بەو شىۋەيە جوان بىت و لەشى بۆنى خۇشى واى لى بىت، چونكە تەنھا بۆنى سەنئىر لەلەشى ژنەكانمانەو دەيت.

دواى ئەو لەكاتىدا كە كۆمەلىك لە پياوۋە لادىيىيەكان لەگەل شازادە خاندا لەكەنار پوبارى "نيل" دا پاياندىدەوار، دەستەيەكى تر كەر و ولاخەكانى خۇيان بەرەلا كىرد، بۆلەۋەى بېرۇن و بەردىكى بۇ بەيىن، لەكۇتايى ئەو رۇژەدا شازادە خانم بەكەشتىيەكى پىر لەبەرد گەپرايەو.

پۇژى سىيەم "باكتامون" پۇشت بۇ بازارى خەلۇز فروشەكان و ئەۋەى لەدو پۇژى پابردودا باسى كىرد دوبارەى كىردەو و خەلۇز فروشەكانىش سەرەتا لەۋباۋەپەردا نەبون كە شازادە خانمىك لەگەل ئەۋاندا پابوئىرئىت و بەتۇز و غوبارى خەلۇزەكەيان خۇى رەش بكات.

شازادە خانم ئەۋەندە پياۋى پەۋانەى چەدارەكانى كەنار پوبارى "نيل" كىرد كە كەنارى ئەو پوبارە پەنگى رەشى لەخۇ گىرت و لەكاتى خۇرئاۋابوندا ئەگەر كەسىك گىيى كەنار ئەو پوبارەى بىيىنپايە، واى دەزانى كە كۆمەلىك ئەسپى ئاۋى "غول" لەۋيۋە تىپەپىون و گىيى ئەو كەنارەيان پىشئىل كىردو.

لەو پۇژەدا ھاۋارى ناپەزايى ھەندىك لەمەى فروش و كاھىنەكان بەرز بويەو، چونكە خەلۇز فروشەكان، بەردىيان نەبوو بۆلەۋەى پىشكەشى شازادە خانمى بكن، بويە بەردەكانى بەردەم مەيخانەو پەرسىگاكانيان دەدزى و پىشكەشى شازادە خانمىيان دەكرد.

لەخۇرئاۋا بوندا، شازادە خانم بەكەشتىيەكى ترى پىر لەبەرد پۇشت بۆلەو شوئىنەى كە دەيوست بەردەكانى تىدا خالى بكات.

لەبەرئەۋەى لەو پۇژەدا شازادە خانم بۇ سىيەم جار بەشىۋەيەكى ئاشكرا خۇى پىشانى پياۋاندا، لەو پۇژەدا لەسەرتاسەرى "تبس" دا بى لەو بابەتە باسى ھىچ شتىكى تر نەدەكراۋ ئەو كەسانەى باۋەپىيان بەخوداكان نەبوو، لىكەندەۋەو پونكىردنەۋەيەكى جياۋازى ئەم رەفتارەيان دەكردو. ھەموو پياۋىك لە "تبس" دا ئارەزوى ئەۋەى دەكرد لەگەل شازادە خاندا پابوئىرئىت.

بەيانى پوژى دوايى، پياوھەكان بگرە ئەو پياوھەنەش كە خاوەنى چەند ژنيك بون، بەھيوای ئەوھى لەگەل شازادە خانمدا رابويژن، بەردیكيان بەدەست دەھيئا و لەو بازارانەى كە لەسى پوژى رابردوودا شازادە خانم دەرکەوتبوو چاوەرپيان دەکرد.

ئەو كەسانەى خاوەنى زير و زيو بون بەرديان لەفروشييارەكان دەكړى و ئەوانەش كە خاوەنى ھيچ كانزايەك نەبون، دەستيان دەکرد بەدزینی بەردى پەرستگا و سوزانيخانەكان، ئەم حالەتەش گەشتە رادەيەك كە كاھينەكان ناچار بون، داوا لەپاسەوانە شەوگەردەكان بكەن پاسەوانى چواردەورى پەرستگاكيان بكەن، بۆئەوھى دزەكان نەتوانن بەردى پەرستگاكيان بدزن. بەلام لەو پوژەدا شازادەخانم "باكتامون" نەپوشت بۆ بازارو خويى پيشانى پياوھەكان نەدا، بەلكو لەكوشتكى زيريندا حەوايەو، بۆئەوھى ماندوويەتى سى پوژى رابردوو لەلەشى دەريكات.

لەدوايیدا نزىكى نيوەپۆ پوشت بۆ پشكنينى ئەو بەردانەى كە لەكەنار پوبارى "نيل"دا ھەلپشتبون، ئەوكات وەستا ديوارى گەوپى فەرمانرەوايى بانگ كردو وتى:

ئەم بەردانە دەبينى ھەموو خۆم كۆمكردووھتەو و تەواوى ئەمانە بەلای منەو
خۆشەويستن، چونكە بەتەماشاكردنى ھەريەك لەم بەردانە يادگارەكم بەيىر
دەھينيئەتەو و ھەر بەردیكيش گەورەتر بىت ئەوا يادگارەكى مەزنتەر لەخۆ دەگریت،
ئىستاش داوات لیدەكەم مالىكى گەورەم بۆ دروست بكەيت، بۆئەوھى من مالىكى
تايبەتم بۆ خۆم ھەبىت و بتوانم تىیدا بژيم، چونكە تۆ دەزانى "ھورم ھب"ى
ھاوسەرم، پقى لیمە و پشتگوئى خستوم و جاريك بۆ "كوش" و جاريكش بۆ سوريا
دەپرات.

ئەو مالەى كەتۆ بۆم دروست دەكەيت دەبىت گەورە و فراوان بىت و بەھيچ
شيۆەيەك لەبەكارھيئان و دروست كردنى خانو مەترسە، چونكە دوبارە دەپۆم و
لەمجۆرە بەردانەت بۆ دەھيتم، تۆ بەھيچ شيۆەيەك لەكاتى كارکردندا گرفتى نەبونى
بەردت نەبىت.

وەستاي گەوپى فەرمانرەوايى پياويكى سادە بوو، كاتيك گوى لەپيشنيارى
شازادەخانم بوو، وتى: شازادە خانم من لەسەرتاپاي تەمەندا تەنھا خانوى بچوك
دروست كردوو و ناتوانم كۆشكىكى جوانت بۆ دروست بكەم و تۆ كە نەتەمەن

خانویه کی گهره و فراوان و جوان بۆخۆت دروست بکهیت، دهییت سهردانی تهلار سازه مهزن و هونهرمه ندانی به ناویانگ بکهیت، بۆئوهی ئەم ماله ی تۆ به هۆی نه شاره زایی و نه زانیه وه نه پوخیت.

شازاده خانم "باکتامون" دهستی خسته سهرشانی کابرای وهستا و وتی: ئەی دروستکهری گه وپی فره مانپه وایی، من ژنیکی هه ژارم و هر بهوشیوهی دهزانی "هاوسهرکه م زۆر رقی لیمه و خاوهنی هیچ داراییهک نیم که تهلارسازی مهزن و هونهرمه ندهکان به کری بگرم، چونکه ناتوانم له بهرام بهر کاره که یاندا کانزایان پیبدهم، بگره ناشتوانم له بهرام بهر ئەو ئهرکه ی که تۆ بۆم ئەنجام ده دهیت دیاریه کی مهزنت پی به خشم، کاتی که دروست کردنی ئەم ماله ته و او بوو، من و تۆ پیکه وه دهچینه ناو ئەو ماله وه و پیکه وه له گه ل یه کتردا رانه بویرین.

کابرای وهستا دیوار به بیستنی ئەو قسانه ی زۆر خوشحال بوو، چونکه دهیزانی که شازاده خانم "باکتامون" یه کی که له جوانترین ژنهکانی میسر و بیستبووی که ئەو له م پۆزانه ی دوا ییدا له "تبس" له گه ل کۆمه لێک پیاو دا پایبوار دوه.

ئه گه ر "هورم هب" له "تبس" دا بوايه، له وانه بوو لێی بترسیایه و له پیناو ئه وه ی له گه ل شازاده خانمدا رابویریت خانویه کی بۆ دروست نه ده کرد، به لām له بهر ئه وه ی ئەو پیاوه له وێ نه بوو، له دلێ خۆیدا وتی نابیت خۆی له خوشیه کی مهزنی ناوا بیبهش بکات، وهستا دیواری گه وپی فره مانپه وایی به خوشه ویستیه وه کاری ده کرد و به هیوای ئه وه ی له گه ل "باکتامون" دا رابویریت، له دلێ خۆیدا به خۆی دهوت نابیت له ئاره قی نیوچاوان و سهختی کار بیزار بیت.

شازاده خانم "باکتامون" یش بۆ به دهست هیئانی به رد له کۆشکی زێرین ده پۆشته ده ره وه و نهک ته نها له شه قامه کاندایه پیاوهکانی دهوت که به ردی بۆ بهینن، به لکو له ناو په رستگا کانی شیدا داوای به ردی له له پیاوهکان ده کرد.

به شیوه یهک که پۆژیکیان کاهینهکان به هاوکاری پاسه وانه شه و گه ر دهکان له په رستگایه کدا چون به سه ریدا، به لām "باکتامون" به له خۆبایی و سه ره بر زیه وه وتی: ئایا دهزانن که له بهرام بهر چ که سینکدا راوه ستاون، من "باکتامون" م کچی فیرعه ونی مه زنم و خوینی فیرعه ون و خودایان له خوینبه ره کاندایه له حالی خرۆشاندا یه و له میسر دا هیچ دادوهریک نیه که بتوانیت تاوانبارم بکات، به لکو من خودی

دادوهرەکان بەو تەوانبار دەکەم کە ئێو سوکایەتیتان بەمن کردوو و لەبەرامبەر ئەم کارەشتاندا سزاتان نادەم بەئکو زۆر حەز دەکەم لەگەڵتاندا پابوویم، چونکە ئێو بەپیاوگەلیکی بەهێز دینە بەرچاوم، چونکە ژيانیکی خوشتان هەبوو و خواردنیکى باشیشتان خواردوو، لەبەرئەو هەچ کاتیک کاهین و پاسەوانە شەوگەرەکان برسێتیا نەچەشتوو، بەلام هەریەک لەئێو لەبەرامبەر ئەوێ لەگەڵ مندا پادەبووین، دەبیت بەردیکم بۆ بهێنین، لەبەرئەو بڕۆن و دیواری پەرستگا و مالی دادوهرەکانم بۆ وێران بکەن، چونکە لەمالی داوهر و پەرستگاکاندا لەهەموو شوێنیکى تر بەردى زیاترى تیدا بەکار هێنراوه.

پاسەوانەکانیش کە ئەرکیان ئەو بوو نەهێلن هەچ کەسێک مالی کەسانی تر وێران بکەن، خۆیان هێرشیان کردە سەر دیواری پەرستگا و مالی دادوهرەکان و بەردى ماله‌کانیان هەلکەندن و هینایان بۆ "باکتامون" و ئەویش بەئینی خۆی لەگەڵیاندا هینایە جی و لەگەڵ هەموياندا پاییبوارد.

ئەوکات بۆ بەدەست هینانی بەرد پوخته سۆزانیخانەکان و لەگەڵ ئەو پیاوانەى کە لەو سۆزانیخانەدا بوون پایدەبواردو لەبەرامبەر ئەم پابواردنەدا داواى بەردى لیکردن و هەموجاریکیش بەشیوەیهکی تەواو خۆی پى دەناساندن، بۆئەوێ ئەو پیاوهرى بەردى بۆ دەهینا بزانیته کە ئەو شازادە خانم "باکتامون" ی هاوسەرى "هورم هب" ی فرماندەى لەشکرى میسرە.

بەلام دەبیت ئەوێش بۆ کە هەر پوژیک شازادە خانم لەکوێشکى زیڕین نەپوشتایەتە دەرەو، هەچ کەسێک پەفتاریکی ناشایست و پێچەوانەى کەسایەتى لى نەدەبینى کە لەخۆى بنوینیت، هەرەها ئەو کاتانەش کە لە "کوێشکى زیڕین" بۆئەنجامدانى هەندیک کارى تایبەت بەخۆى سواری کەژاوەکەى دەبوو و دەپوشته دەرەو، ئەوندە کەسایەتیهکی بەهێز و پایەدارى هەبوو کە هەچ کەسێک نەیدەتوانى داواى ئەوێ لى بکات لەگەڵیدا پابووینیت، چونکە ژنانى کەسە مەزن و شازادە خانمەکان، لەبەرئەوێ ناچارن بۆ دابینکردنى بژێوى ژيانیان لەشیان بفروشن، بۆیه لەهەركاتیكدا خۆیان بیانەوین دەتوانن كۆتایی بەهەراچ فروشى خۆیان بهێنن و کاتیکیش خەلکی دەبینن شازادە خانمیک خۆی هەراچ دەکات، سوکایەتى پیناکەن. چونکە لەدلى خۆياندا وا لیکى دەدەنەوێ ژنیکی دەولەمەند و پەسەن دەبیت لەبەر

هۆکارو بهرژوهه ندىك كه نه وان نه قلیان پینی ناشکیئت خوی هه پراج بکات و به دلدنیاییه وه جیاوازه له گه ل ژنی سۆزانیخانه کان که له بهر تیکه نانیک خوی ده خاته بهردهستی هه موو پیاویک وه.

به هه حال چۆنایه تی کارکردنه کان یه کیکه و له ههردوو حاله ته که دا ژن خوی هه پراج فروش دهکات، ئیتر بۆ دابیئکردنی تیکه نانیک بیئت یان به ئاره زوی خوی بیئت یان له پیناو تۆله سه ندنه وهی هاوسه ریکی وه "هورم هب" بیئت.

هه تا له م جیهانه دا ژن و میرد هه بیئت، ژنگه لیک هه ن که خویان هه پراج فروش دهکن، به کورتیه که یه کیکیان له پیناو تیکه یه ک نان و نه ویتریان خوی هه پراج فروش دهکات و یه کیکی تر له پیناو به دهست هیئانی پارچه گه وه ریك و چواره میشیان بۆ به دهست هیئانی مال و نوکهر و کیلگه و پینجه میشیان له پوی چه زو ئاره زوه وه له گه ل پیاویکدا راده بویریئت، به لام له نیوان ئه مانه دا ئه وهی له هه مویان هه ژارتره زیاتر سوکایه تی پیده کریئت و خه لکی هه میشه بۆ ئه و ژنانه ی که دهوله مهندن بیانو و هۆکاریکیان بۆ ده دۆزنه وه و ئه وهیش ئه گهر شازاده خانم بیئت سه ره پای ئه وهی خوی هه پراج فروشیش بکات، له سوکایه تی کردنی خه لکی پاریزراو ده بیئت.

هه موو ئه وانیه ی له "کۆشکی زیڕین" دان ده زانن که شازاده خانم "باکتامون" به ردی ماله که ی خوی له کوپوه به دهست ده هیئیت.

ژنانی نیشته جیی "کۆشکی زیڕین" کاتیك ده هاتن بۆ ئه وهی ته ماشای ماله که ی "باکتامون" بکه ن، ئه و به ردانه ی که له وماله دا به کار هاتبوو ده ژمارد و دهنگی سه رسوپمانیان لی بهرز ده بویه وه و ده یانوت: ئایا ده توانی باوه پ به وه بکه یت که ژنیک به ژماره ی ئه و به ردانه له گه ل پیاواندا پایبوارد بیئت، به لام هه یج یه ک له م ژنانه نه یانویرا ئه م بابته به خودی "باکتامون" بلین.

بگه "نامی" فیرعونه ی میسریش کاتیك ئاگاداری ئه و بابته بوو، له باتی ئه وهی توپه بیئت، خوشحال بوو، له بهر ئه وهی رقه به رایه تی له گه ل "هورم هب" دا هه بوو و ده یزانی که ئه و پیاوه هه رکاتیك به سه رکه وتووی له سواریاوه بگه ریتته وه و شکست به "هاتی" هکان به یئیت، چیتر ئه و له فیرعونه ی میسری لاده بریئت.

هه ره به ره ئه وهش خوشحالی خوی ده رده پری که "باکتامون" به شیویه که "هورم هب" ی له بهر چاو خه لکیدا به دنا و کردوه که ئه گهر ئه و پیاوه دوا ی گه رانه وهی له سواریا

بیه‌وێت ئەو لەفەرمانپەرەوایی میسر بەرکەنار بکات، ئەویش بەشیوەیەك باسی پرسواییەکانی دەکات کە وەك کەسیکی دڕندە ی لێ بێت. بەلام "هورم هب" لەسوریا دا سەرقالی جەنگ بوو و توانی شاری "سیدون" و "ئزمیر" و "بیبیلوس" لەژێردەستی "هاتی" یەکان داگیربکات و لەو ولاتەشەو دەستکەوتگەلیکی زۆری ناردەوێ بۆ میسر، هەروەها دیاریگەلیکی بەهاداریشی نارد بۆ ژنەکە ی، لە "تبس" یشتا هەموویان دەیانزانای کە لەکوێشکی زێڕیندا چی پوودەدات، بەلام هیچ کەسیک ئەم پوداوانە ی لەپێی نامەوێ نەدەگەیان بە "هورم هب"، بگرە ئەو کەسانە ی کە لەلایەن "هورم هب" وە هەلبژێردرابون بۆئەوێ لە "تبس" دا پارێزگار لەبەرژەوێندیەکانی بکەن، ئەم هەوالەیان نەدەنارد بۆ "هورم هب" و دەیانوت ئەو پەوشە ی کە "باکتامون" گرتوێتە بەر کێشەمەکیشیکی هاوسەریە و ئەگەر ئێمە دەستمان بخەینە نیوان بەردی ناشەوێ، بەدڵنیاییەوێ زۆر باشترە لەوێ خۆمان بخەینە نیو ئەم کێشە خێزانیەوێ.

بەمشێوەیە "هورم هب" بەتەواوی بێئاگابوو لەپەرەفتارەکانی "باکتامون" و لەو باوەرپەدام ئەم بابەتە لەبەرژەوێندی میسر داوو، چونکە ئەگەر "هورم هب" ناگاداری ئەم بابەتە بواوە نەیدەتوانی بەخەیاڵیکی ئاسودەوێ لەسوریا دا سەرقالی کارە سەربازییەکانی بێت.

***

من لەمیژوێ قووناخی ئەم بەسەرھاتانەدا، لەبارە ی فەرمانپەرەوایی "ئامی" لەمیسر و پەرەفتاری شازادە خانم "باکتامون" لە "تبس" دا زۆر دوام، بەلام بەهیچ شیوەیەك باسی خۆم نەکرد، ھۆکارەکەشی دەگەرێتەوێ بۆئەوێ هیچ شتیکی سەرئێج پراکێشم لەبارە ی ژیا نی خۆمەوێ شک نەدەبرد بۆئەوێ بۆتانی بگێرمەوێ.

چیتەر پووباری ژیا نە وەك جارێ هەلچون و داچونی نەبوو و مەنگ ئاسا و لەسەرخۆ دەپوشت و لەھەردوو کەناری پووبارەکە دا گۆماوی دروست دەکرد.

به‌شی په‌نجا و چواره‌م

ئەندیشه‌کانم

من لەشاری "تبس" لەو ماله‌ی که "موتی" به‌و کانزایانه‌ی که "کاپتا" بۆی ناردبوو نۆژه‌نی کردبویه‌وه ده‌ژيام و هه‌زم نه‌ده‌کرد ئه‌و ماله‌ به‌جی به‌یلم. پێکانم زۆر به‌جیه‌ندا گه‌راوه‌ بۆیه‌ هه‌ست به‌ماندویه‌تی ده‌کات و چاره‌کانیشم ئه‌وه‌نده‌ دزیوی و سوکایه‌تی و ناشیرینی بینیه‌وه که چیت‌رایه‌وێت چاوی به‌و جۆره‌ دیمه‌نانه‌ بکه‌وێت. دلێشم به‌پاده‌یه‌ك له‌خوویستی و ته‌ماعی مروفه‌کان بیزار بووه که نه‌مده‌ویست بیه‌وه‌ هاوبه‌شی خۆپه‌سه‌ندی و ته‌ماعیه‌کانیان.

هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش دور له‌خه‌لکی له‌و ماله‌دا ده‌ژيام و چیت‌ر پێم نه‌ده‌دا که‌سه نه‌خۆشه‌کان له‌به‌رامبه‌ر زیڕ و زیو دا بێن بۆ لام. بۆئه‌وه‌ی چاره‌سه‌ریان بکه‌م و ته‌نها هه‌ندی‌کات پێم ده‌دا به‌دراوسی و ئه‌و که‌سه هه‌ژارانه‌ی که نه‌یانده‌توانی نرخ‌ی چاره‌سه‌ریه‌کانیان بده‌ن بێنه‌ ماله‌که‌مه‌وه‌ بۆئه‌وه‌ی چاره‌سه‌ریان بکه‌م.

من له‌و ماله‌دا هه‌سیڕیکم دروست کردبوو، چهند ماسیه‌کی په‌نگاوپه‌نگیشم خستبووه‌ ناو هه‌سیڕه‌که‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و دره‌ختانه‌ له‌پاڤردوودا به‌هۆی ئاگره‌وه‌ سوتین‌رابوون دوباره‌ سه‌وز بونه‌ته‌وه- چونکه‌ پێشکه‌کانیان هچی پێ نه‌هاتبوو- و له‌ژێر سیبهری ئه‌و دره‌ختانه‌ و له‌که‌نار ئه‌و هه‌سیڕه‌ ئاوه‌دا داده‌نیستم و ته‌ماشای جوڵه‌ی ماسیه‌کانم ده‌کرد و گویم ده‌گرت له‌ سه‌په‌ی گویدریژ و گاله‌گالی ئه‌و منداڵانه‌ی که یاریان ده‌کرد.

"موتی" زۆر به‌جوانی په‌رستیاری لی ده‌کردم و خواردنکه‌لیکی خوشی بۆ لێده‌نام، به‌لام من وه‌کو پاڤردوو چیژم له‌خواردن وه‌رنه‌ده‌گرت، به‌لکو ئه‌و کردار و په‌فتاره

دزیوانەى لەپاڤردوودا ئەنجام داڤون بەیڕ دەهینایەوه، چاوه‌کانى فیرعه‌ون "ئەختاتون"م دەهینایەوه یاد لەکاتى مەرگدا، ئەوکاتەى کاسە زەهرەکەى لەدەستم وەرگرت و خواردیەوه، هەروەها بەژن و بالای لاو و دەم بەبژە و خوشحالى "شوباتو"ى شازادەى "هاتى"م دەهینایەوه بەرچاوم کە ئەویش بەدەستى من ژەهرى نۆشى.

کردارە ناشیرینەکان ئەوەندە لەبەرچاوم دوبارە دەبویەوه کە چیتەر بگرە خۆم لەچارەسەرکردنى دراوسى و کەسە هەژارەکانیش دەپاراست، چونکە دەمزانى کە دەستەکانم نەفرەت لیکراون، لەبەرئەوهى لەباتى ئەوهى ببیتەى مایەى تەندروستى خەلکى، دەبیتە هۆى مەرگیان.

هەندیکات، لەکاتى دانیشتن لەپال هەسیری ماله‌کەم و تەماشاکردنى ماسیەکاندا، ئارەزوى ئەووم دەکرد منیش وەک ئەوان لەناو ئاودا بژیايم، چونکە لەوکاتەدا ناچار نەدەبوم هەواى ئالودە بەتاوانەکانى سەرزه‌وى هەلمژم.

هەندیکاتیش لەگەڵ پۆحمدا دەدوام و دەموت: بۆچى لەبەر ئەو کارانەى کە لەپاڤردوودا ئەنجام داڤون بەداخ و پەشیمانى؟ تۆ هیچ تاوانیکت نەکردووه، چونکە کردارەکانى تۆ بەشیکە لەکردارەکانى ژيان و ئەم جیهانە و لەم جیهانەشدا چاکە و بەزەيى هیچ واتا و راستیەک لەخۆ ناگریت و ئەوهى لەم جیهانەدا راست و بەرجەستەکراوه "تەماعى و بیبەزەيى و خواستە سیکسیەکان و ستەم"ە و یاساکانى ژيانیش لەسەر بنەماى ستەم و تەماعى و بیبەزەيى و ئارەزووه سیکسیەکان بنیات نراوه و مەحاله کەسێک بتوانێت بەپێچەوانەى ئەم یاسا پەهایانە پەفتار بکات، ئەو کەسانەش کە خۆیان بەکەسێکى خاوەن بەزەيى و میهرەبان و مروت دۆست پیشان دەدەن، درۆ دەکەن، چونکە تەنها مەبەستیان ئەوهیە لەمپێیه‌وه خەلکى فریو بدەن، بۆئەوهى بتوانن باشتەر ستەمیان لى بکەن و تەماعى خۆیان دامرکێننەوه و کارە سیکسیەکانیان بەجوانى ئەنجام بدەن. ئەگەر باوەرپیش ناکەیت سینەیان لەت بکە و دلایان دەربەینە و تەماشای بکە بۆئەوهى بزانی کورەى دلایان چ ناگرێکى توپەيى و تەماعى و کارە سیکسیەکانى تیدا ناخینراوه.

ئەگەر ناشتەوێت سینەیان لەت بکەیت بۆئەوهى تەماشای دلایان بکەیت، ئەوا ئەو پەفتارو کردارانە لەخۆت بنوینە کە پێچەوانەى بەرزه‌وندی و ئارەزوى سیکسیەکانیان

بىت، بۇئەۋەى بزانى بەچ شىۋەيەك ھەۋلى لەناۋېردنت دەدەن، چۈنكە تۇ وىراۋتە بەرەستىكى بچوك لەسەر پىتى تەماعى و ئارەزوۋە سىكسىيەكانىدا دروست بىكەيت؟ "سىنۇھە" تۇ بىھودە چاۋەپىتى ئەۋە دەكەيت كە مۇۋە لەۋە باشتر خۇى بنوئىت كە خودايان ھىناۋىيەتە بون، چۈنكە خودايان مۇۋىيان لەپىناۋ تۈپەيى و كىنە و كارە سىكسىيەكاندا ھىناۋەتە بون و مەھالە گۇپانكارى لەسروشتى مۇۋىدا دروست بىت.

"سىنۇھە" تۇ بىھودە چاۋەپىتى ئەۋە دەكەيت كە بەتپەربونى كات و تىپەربونى دە كەرتى دە كەپەتتى دەيان سال بىتە ھۇى ئەۋەى چاكسازى لەجۇرى مۇۋىدا دروست بىكات.

تۇ بىھودە چاۋەپىتى ئەۋە دەكەيت كە جەنگ و برسەتتى و تاعون و ئاگر و كوشت و كوشتار، بىتە ئەزموئىكى باش بۇ مۇۋە و بەۋ ھۇيەۋە چاكسازى لەخۇيدا دروست بىكات.

ئەم ئەزموئانە ۋەك جۇرىكى نوئى و ھاۋشىۋەى ژەھرەكانى ترە كە بېرىتتە سەر ئەۋ ژەھرە كۆنەى كە كراۋەتە ناۋ كاسەيەكەرە و لەباتى ئەۋەى كارىگەرى ژەھرەكەى تر لەناۋ ببات بەھىزتر و كوشندەترى دەكات، بۇيە جەنگ و تاعون و كوشت و كوشتار و سوتاندن و تالانى، جۇرى مۇۋە خراپتر و دىغەزتر و تەماعتر و شەرۋالپىستر دەكات.

"سىنۇھە" تۇش ۋەك ئەۋانى تر مۇۋىت، گەرچى خۇىنى خودايان لەشارەگى خۇىنبەرەكانتدا دىخروشىت، بەلام شىۋەى مۇۋىكت ھەيە و ۋەك ئەۋان لەگۇشت و خۇىن دروست كراۋى، بۇيە ۋانەزانى كە تۈپەيى و كىنە و ئارەزۋى سىكسى لەتۇدا نەبىت.

تۇ چاۋەپىتى ئەۋە مەكە كە مۇۋىكى باش بدۇزىتەۋە، چۈنكە مەھالە مۇۋىكى باش لەم جىھانەدا بونى ھەبىت، چۈنكە خودايان سىروشتى ئەۋيان بەتۈپەيى و كىنە و تەماعى و ئارەزوۋە سىكسىيەكانەۋە ھىناۋەتە بون و تەنھا كاتىك مۇۋە دەرەت و لاشەكەى دەبەن بۇمالى ژيان بۇئەۋەى مۇمىيەى بىكەن چاك دەبىت. ھەر لەبەرئەۋەش مۇۋىكى چاك لەم جىھانەدا بونى نايىت، مەگەر ئەۋەى بىرەت، چۈنكە جگە لەمەرگ ھىچ شىكى تر ناتوانىت بەسەر كىنە و تۈپەيى و شەھەتدا زال بىت.

"سینۆهە" ئەو پاستیەش بزانە کە زانستی جوړی مروڤ چاکسازی له جوړی مروڤدا ناکات، بەلکو تەماعت و بیبەزەیی تر و شەرۆالپیستی دەکات و ئەو کەسە "زانا" یه دە کەرەتی دە کەرەتی دە بەتەماعتره له مروڤیک کە هەلگری هیچ زانستیک نیه و بههه مان ئەو پێژەیهش له پیاوی نهزان زیاتر هەلگری کینه و نارەزوی سیکیسیه.

"سینۆهە" تۆ ئەگەر "دانا" نه بوایهیت دوچاری ئەم کارهسات و تاوانانه نه ده بویست کە به درێژایی ژیاونت نه نجامت داوه.... ههزارها کەس، بههۆی ئەم زانستهی تۆوه له برسیهتی و نهخوشیدا مردن یان بههۆی چهکەوه بهکوشت دران یان بون بهژیر گالیسکه جهنگیهکانه وه و گیانیان له دهست دا، یان له پێگا بیابانیهکاندا له ماندویهتی و برسیهتی و تینویهتیاندا گیانیان له دهست دا.

ئەو پیاوی تاوانبار ئەگەر تۆ "زانا" نه بویتایه، منداڵهکان له سکی دایکیاندا نه ده مردن و تیلل نه ده کهوت له پشستی کۆیلهکانه وه و ههزاران ژن له پێی سهربازه خوینمهژهکانه وه دهستدرێژیان نه ده کرایه سهر و ههزاران پیاو نه ده بونه کۆیله و ستهم به سهر دادپهروهری و فیل و ساخته کاریش به سهر راستیدا سه رنه ده کهوت و له مپروشدا دزهکان فه رمانپه وایان به سهر جیهاندا نه ده کرد.

تۆ بویست کە به "زههر" فیرعه ون "ئه خناتون" ت له ناو برد، فیرعه ونیک کە خوازیاری ناشتی و یه کسانی بوو له ناوت بردوده روازی جیهانت به پوی خوینمهژو شەرۆالپیس و دزدا کرده وه.

ههزاران کەس کە پهنگی پنیستیان جیاواز بوو له پهنگی پیستی تۆ بههۆی ئەم زانستهی تۆوه مردن و ههزارها کەس کە نه یانده توانی به زمانی تۆ قسه بکهن، وهک ئەوانی تر بیتاوان گیانیان له دهستدا و تۆش به پرپرسیاری مه رگی ئەوانیت. تهنه تۆ به پرپرسی مه رگی ئەوانیت، هه ر له به ره وهش دهنگه دهنگ و ناله و گریان و فرمیسی ئەوان، ناهیلنیت شه و خهوت لی بکه ویت و چیژ له خواردن وه رگریست.

ئەو پۆژە لەگەڵ دل و پۆحمدا گفتوگۆم ده کرد دل و پۆحم له وه لامدا پیی وتم: "سینۆهە" تاوانه کانت شایستهی لیبوردن نیه و ئیمهش تا ئەو پۆژە تۆ زیندویت، ناهیلن بگره بۆ شه ویکیش بیت به ئاسودهیی سهر بنیته وه و بخه ویت، له به ره وهی تۆ کەسیکی "دانا" بویست و ده ترانی چی ده کهیت و دهست له چ کاریکه وه ده دهیت، له به ره وهش تاوان و به پرپرسیاریه تیه کانی تۆ زۆر مه زنن و شایستهی لیبوردن نیه.

ئەوکات منیش جەلەکانی خۆم دېری و ھاوارم کرد، نەفرەت لەم زانستە، نەفرەت لەو پۆژەیی لەدایک بوم. نەفرەت لەم دەستانەش کە دوچاری ئەو ھەموو تاوانانە بوو و نەفرەت لەچاوەکانیشم، کە ئەو ھەموو کارەساتانەیی من ئەنجام داوہ بینوہ ..... ترانوی "ئوزیریس"^{۵۲} م بۆ بەینن بۆئەوہی دلی تاوانبارم کیشانە بکات و پئی بلین کە چل مەیمونەکە پای خویان لەسەر ئەم کیشانەییە بخەنە پوو، چونکە تەنھا ئەوان دەتوانن بلین کە نایا من دوچاری هیچ تاوانیک بوم یان نە.

بەھوی ئەو ھاوارانەیی کە لیم بەرز بویەوہ "مۆتی" لەچیشخانەکە ھا تە دەرەوہ و منی لەسەر جینگە خەوہکەم ڕاکشانە و شتیکی کولوی تال و پارچە قوماشیکی تەپری خستە سەر نیوچەوانم، بەلام ھیۆرکەرەوہی دەرخوارد دام و کاتیکی دەمویست لەجینگەکەم ھەستەم سەرپی و بڕۆمە ھەوشەیی مائەکەمەوہ، پئی لیگرتەم و وتی: ئەم کارە مەکە، چونکە ناییت خۆر بدات لەسەرت.

من بۆماوہیەک نەخۆش بوم و لەبەرخۆمەوہ و پینەم دەکرد، ھەندیکاتیش دەربارەیی "ئوزیریس" و ترانووہکەیی دەدوام و ھەندیکاتیش باسی "مریت" و "تھوت" م دەکرد. دواي ئەوہی لەو نەخۆشیەم چاک بومەوہ چیتەر باسی "ئوزیریس" و "مریت" و تھوت" م نەدەکرد، بەلام لەھەمان کاتدا نەمدەتوانی فەرماویشیان بکەم، لەبەرئەوہی "تھوت" کوپی من بوو "مریت" یش دایکی بوو.

من دەزانم ئەو دوانە لەبەرئەوہ مردن بۆئەوہی من تەنھا بێ، چونکە ئەگەر ئەو دوانە نەمردایەن، من تەنھا نەدەبوم و خۆشبەختیش دەبوم، بەلام خودایان منیان بۆ ژیان بەتەنھا دروست کردووہ و ھەر لەبەرئەوہش لەو شەوہی لەدایک بوم، منیان خستە ناو سەبەتەییەکەوہ و دامیان بەدەم ئاوی پوباری "نیل" ھوہ. بەلام سەرەپای ئەوہش من باسی کوپەکەم و دایکی و ھەرەھا ئەو کارانەیی کە لەپراپردوودا ئەنجام داوو بۆ هیچ کەسێک نەکرد، بۆیە هیچ کاتیکی کارەکانی پراپردوم فەرماویش نەدەکرد. دواجار پۆژیکیان جلیکی ھەژاریم لەبەرکرد و لەمال چومە دەرەوہ و شەویش نەگەرەمەوہ بۆمال.

⁵² ئوزیریس: پەکیکە لەخودا کۆنەکانی میسر کە بەترازوو، دلی مروفی کیشانە دەکرد، بۆئەوہی بزانیت کیشی جەنیکە، بەواتا تا ج رادەپەک چاکە و تا ج رادەپەک خراپەیی کردووہ و ئەوکات چل "مەیمون" پای خویان لەسەر دلی ئەو کەسە دەدا..... بیروباومەری کیشانەیی چاکە و خراپە لەمیسەرەوہ گواسترایەوہ بۆ ھەندیک ولاتی تر.

دوای ئەوێ لەمال دەرچوم پۆشتم بۆ لەنگەرگا و لەوێ دەستم کرد بەکۆلبەری کردن و زۆر بەزویی پشتم بەهۆی هەلگرتنی ئەو بارە قورسانەووە بریندار بوو و کەمەریشم نازاری تێکەوت.

کاتیکی برسیەتی زۆری بۆ دەهینام دەپۆشتم بۆ بازاری سەوزی فرۆشەکان و بەخواردنی سەوزیە خراپ و بیکەلکەکان کە لەو بازارەدا فرییان دەدا سکی خۆم تێر دەکرد.

کاتیکیش پەیم بەوێ برد کە چیت ناتوانم کۆلبەری بکەم، پۆشتم بۆ لای ناسنگەرێک و بەتەکاندانی هەواکێشی کورەکەێ تا ئەو کاتەی برینەکانی پشتم نەما و بەتەواوی چاک بویەو و نازاری کەمەرم نەما لای ئەو کارم کرد.

بەههزار و نۆکەر و کرێکارەکانم دەوت کە هیچ جیاوازیەک لەنیوان مڕۆڤەکاندا نیە، لەبەرئەوێ هەموویان بەپوتی لەدایک بون، نابیت هیچ کەسیک لەپوی پەنگی پیست یان زمان و شیوازی قسەکردن یان لەپوی جل و گەوهەرەکانیانەووە بپاریان لەسەر بدەین، بەلکو تەنها دەبیت لەپیتی دلی مڕۆڤەووە هەلسەنگاندن و پیناسەێ هەموو کەسیک بکریت، بەم شیوەیەش پیاویکی چاک لە پیاویکی خراپ و پیاویکی دادپەرور لەپیاویکی ستەمکار باشتەر. بەلام نۆکەر و کرێکارەکان پیم پێدەکەنین و دەیانوت "سینۆهه" تۆ شیت بویت، چونکە تا ئەو کاتەی مڕۆڤ شیت نەبیت، لەکاتیکیدا کە دەتوانیت بخوینیت و بنوسیت، وەك نۆکەر و کرێکارەکان کرێکاری ناکات یان ئەوێ تا تەوانیکت کردوو و دەیانەوێت لەبەرامبەر ئەم تەوانەدا دەستگیریت بکەن و بەسزای خۆت بگەیهنن، هەرلەبەرئەوێش هاتووت بۆ ئێرە بۆئەوێ خۆت لەنیو ئیمەدا بشاریتەو، یان گریمانەیکێ تر لەئارادەیکە زۆر لەتۆو نزیکە، ئەویش ئەوێکە کە تۆ لایەنگری "ئاتون"یت، چونکە ئەم قسانەت ئەو دەسەلمینن کە تۆ باوەرپێکی تەواوت بە "ئاتون"ە، لەکاتیکیدا دەزانی هیچکاتیک نابیت ناوی "ئاتون" بەینیتە زمان، ئیمە دەتوانین تۆ پیشانی کاربەدەستان بدەین بۆئەوێ دەستگیرت بکەن و لەکانە کازاکاندا بیگاریت پی بکەن، بەلام ئەم کارە ناکەین، چونکە تۆ بەم قسانە

له بهرته وهی ئیمه نامانه ویئت تو ئیمه له گه‌ل کهسانی تردا بهیه کسان لهقه له‌م
 بدهیت، نه‌گه‌ر دهته ویئت له‌نیو ئیمه‌دا بژیت، ده‌بیئت نه‌وه په‌سه‌ند بکه‌یت که نه‌ته وهی
 مسسر به‌رحه‌سته‌ترین نه‌ته وهی نه‌م حیهانه‌ه.

منیش پیم دهرتن: که به دبختی ئیووش له ووه سهراوه دهگرت که نه ته وهیه که له نه ته وهیه کی تر مه زتر و بهرجه سهتر و چینی که له له چینی کی تر والا تر بزانی، تا ئه وکاته ی که سیک یان نه ته وهیه که خوی به پیشهنگی که سانی تر بزانی، به هیچ

942

شیوھەیک زنجیر بۆ بەستنی دەست و پێی کەسانی بێدەرەتان و لاواز و تێلا بۆ کورتانی پشتی ھەژاران و کریکاران و نۆکەران، لەناو ناچیت.

لەبەرئەو ھە پوژیک کەسیک دەلیت: لەبەرئەو ھە من کۆری خوداکانم، خۆم بەپیشەنگی ئەوانیتر دەزانم ..... پوژیکی تر ھەندیک کەسیش دەلێن: لەبەرئەو ھە ئیمە زێر و زیومان ھە، خۆمان بەپیشەنگی کەسانی تر دەزانین و پوژیکی تریش دەستەبەکی تر پەیدا دەبن و دەلێن لەبەرئەو ھە ئیمە لەمەزنترین قوتابخانە ی میسر"مالی ژیان"خویندەمان تەواو کردوو و بۆینەتە کەسیکی دانا و پەسپۆر، خۆمان بەپیشەنگی کەسانی تر دەزانین، بەلام مەبەستی تەواوی ئەم جۆرە کەسانە، ھەر ھە مەبەستی تەواوی ئەو کەسانە ی کە تا کۆتایی جیھان بەھۆی پەسەنی خێزانی یان درێژی ریش یان بەھۆی ئەو ھە خویندەیان لە قوتابخانەیکە مەزندا تەواو کردوو و خۆیان لەکەسانی تر بەمەزنتر دەزانن ئەو ھە کە بەردەوام بکێشن بەنیوچاوی کەسانی تردا و بەتێلاکاری پشتیان بریندار بکەن و ھە چوارپێکان ھانی کارکردن یان بدەن و دەرئەنجامی کاری ئەوانیش ئەو ھە بەخۆپای لەبەرئەو ھە تیکەیکە نان و پێکیک ناوچۆیان پێ بدەن کاریان بۆ بکەن.

تا ئەو پوژە کەسیک یان نەتەو ھەیک دەلیت من لەوانی تر پیشەنگتر و پەسەنتەر، کوشت و کوشتار لەناو ناچیت و دالەکەر خۆر و کەمتیارەکانیش تێر لەلاشە ی کۆژاوەکان ناخۆن.

بۆیە دەبێت مەژۆ لەپێی دلیو ھەئەسەنگین، ئەگەر دەتوانی بزانن بۆچی خەلکی لەبەرئەو ھە یەکترا یەکسان و یەکیک ھێچ تاییبەتەندیەکی لەوانی تر زیاتر نیە ئەو ھە کە لەکاتی بەدبەختی و بەتاییبەت لەو کاتانە ی کە نەخۆش دەکەون و نازار دەکێشن ھەئەسەنگین، بۆئەو ھە بزانن ھەمویان بەیە ک شیو ھەئەلێن و ئەو فرمیسکە ی لەچاوی ھەمویان دەچکێتە خوارو ھە یە ک جۆرە، بەواتا فرمیسکی ھەمویان سوێراو ھە فرمیسکی چاوی سپی پیستیکی جیاوازی لەگەڵ فرمیسکی چاوی پەشیپیستیکی دایە.

ئەو کەسانە ی گۆیان لەم قسانە ی من بوو قاقا پێدەکەن و دەیانوت "سینوھە" بیگومان تۆ شیتیت، چونکە تەنھا کەسیکی شیت بەوشیو ھە بیر دەکاتو ھە کە مەژۆیک نابیت خۆی بەپیشەنگی ئەوانتر بزانیت، چونکە ئەگەر کەسیک بەھۆی شتیکەو ھە خۆی

بەپېشەنگى كەسانى تر نەزانىت، ناتوانىت بژىت، بگرە ھەژارتىن و بىدەرەتاتىن كەس بەھۆى شتىكەو خۆى بەپېشەنگى ئەوانىتر دەزانىت و ھەر بەھۆى ئەوشتەو بەدلگەرمىەكەو لەژانىاندا بەردەوام دەبن.

ئەوانەى حەسىر دەچن، شانازى بەووە دەكەن كە پەنجەكانيان لەپەنجەى كەسانى تر شايستەترو لىھاتووترە و كەسىكى ترىش لەبەرئەو شانازى بەخۆیەو دەكات كەشانىكى پان و بەرجەستەى ھەيە. كەسىكىش كە كارى دوپويیە، شانازى بە نازايەتى و فىللەكانى خۆیەو دەكات ھەرەھا ئەو دادووەرى كە سزای دزىك دەدات، شانازى بەووە دەكات كە كەسىكى دادپەرورە و پزىشك شانازى بەووە دەكات كە كەسىكى دانايە، كەسىكى پارەپەرستىش، شانازى بەپارەپىسى خۆیەو دەكات و ئەو كەسەش كە وىلخەرچە خۆى بەخۆشەخت دەزانىت، لەبەرئەو پېشەنگى كەسانى ترە، چونكە دەتوانىت وىلخەرچى بكات. ژنىكىش بەھۆى پاكىزەییەو خۆى بەپېشەنگى كەسانى تر دەزانىت و ئەو ژنەش كە لەشفرۆشى دەكات، لەبەرئەو دەتوانىت لەگەل ھەموو پياوینكدا رابویرىت، خۆى بەپېشەنگى ژنەكانى تر دەزانىت.

ئىمەش كە كرىكار و نۆكەرىن خۇمان لەتۆ"سىنۆھە"كە دەتوانىت بخوینىتەو و بنوسىت بەپېشەنگەر دەزانىن، لەبەرئەو دلىيان كە لەتۆ نازاتر و فىللبازتىن، كەواتە ئەم ئەندىشە شىتەنە لەھزرى خۆت پاك بكەرەو، بۆئەو مەرۆفە بتوانىت بەشیوہەك بژىت كە خۆى بەپېشەنگى ئەوانى تر بزانىت.

وتم: بەم شیوہەش دادپەرورەى لە ستەم باشترە.

بۆجاریكى تر كرىكار و نۆكەرەكان قاقا دەستیان كەردەو بەپىكەنىن و وتیان: "سىنۆھە"تۆ بەرادەيەك سادەيت كە وا دەزانى لەشوينىكدا دەژىت كە مەرۆفى تىدا نەبىت، دادپەرورەى و ستەم شتىك نىە كە بتوانىت لەيەك جىابكرىنەو و لەجىھاندا ھىچ دادوهرىك نىە كە بتوانىت ستەم لەدادوهرى جىابكاتەو، بەلكو ئەوہى لەم جىھانەدا بونى ھەيە لاواز و بەھیزە.

ئىمە ئەگەر تۆلەى خۇمان لەخاوەندارىكى بىبەزەيى كەبەبەردەوامى نان و گوشت و ئاوجۆى ئىمە دەدزىت و ژن و مندالەكانمان برسى دەكات و بەبەردەوامى بەدار و قامچى پشتمان برىندار دەكات بكەينەو و بىكوژىن، بەبۆچونى خۇمان واھەست دەكەين كە دادپەرورەيمان ئەنجامداو، بەلام يەكسەر دەستگىرمان دەكەن و دەمانبەنە

لای دادوهریك و ئه‌ویش فه‌رمانمان بۆ دهرده‌كات كه ههر دوو گوی و لوتمان بچن و سهره‌وخوار به‌داردا هه‌لمانواسن تا ئه‌وكاته‌ی گیانمان دهرده‌چیت، به‌لام هه‌مان ئه‌و دادوهری كه ئیمه‌ی به‌سزای كوشتنی خاوه‌نداری بیبه‌زه‌یی به‌كوشت ده‌دات ناماده نیه خاوه‌ندار به‌سزای ئه‌و سته‌مه‌ی كه له‌به‌رامبه‌ر ئیمه‌دا كردویه‌تی به‌سزای شایسته‌ی خوی بگه‌یه‌نیت، چونكه ئه‌و به‌هیزه و ئیمه لاوازین.

منیش پی‌م وتن: دادوهر مافی خۆیه‌تی كه ئیوه به‌سزای كوشتنی خاوه‌نداره‌كه‌تان به‌كوشت بدات، چونكه كوشتنی كه‌سێك به‌هه‌ر ناوێشان و بۆ هه‌ر مه‌به‌ستێك بی‌ت، به‌رسواترین و دزیوترین ره‌فتاری مرۆف له‌قه‌لم نه‌دریت.

ئه‌وانیش وتیان ئه‌گه‌ر "هورم هه‌ب" ئه‌م قسانه له‌ده‌می تۆوه ببیستیت ده‌تئیریته‌ كانه كانزانه‌كان و له‌وی بیگاریت پنده‌كات، چونكه به‌یوچونی "هورم هه‌ب" هیچ شانازیه‌ك له‌وه مه‌زتر نیه كه مرۆف بتوانیت سه‌ربازه‌ دوژمنه‌كانی له‌گۆره‌پانی جه‌نگدا بكوژیت، به‌لام ئه‌گه‌ر تۆ به‌هویت چاكسازی له‌جۆری مرۆفدا بكه‌یت و سته‌م له‌ناو به‌یت، له‌باتی ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل ئیمه‌دا قسه‌ بكه‌یت، باشتروایه‌ برۆیته‌ لای كه‌سه‌ ده‌وله‌مهنده‌كان و ئه‌م جۆره قسانه له‌لای ده‌وله‌مهنده‌ و دادوهره‌ میسریه‌كاندا بكه‌یت، چونكه ئه‌گه‌ر ئیمه خراپیش بین، كه‌ره‌سته‌یه‌کی وامان به‌ده‌سته‌وه نیه كه خراپه‌كاری و سته‌مكاریه‌كانمان ئه‌نجام بده‌ین، له‌كاتێكدا ئه‌وان هه‌م كه‌سانێکی خراپن و هه‌م سته‌میش له‌خه‌لكی ده‌كه‌ن. به‌لام ئاگات له‌خۆت بی‌ت له‌باره‌ی فیرعه‌ونه‌وه له‌گه‌ل دادوهره‌ ده‌وله‌مهنده‌كاندا نه‌دوویت، چونكه تۆبه‌وه تاوانبار ده‌كه‌ن كه لایه‌نگری "ئاتون"یت و گوی و لوتت بۆ ده‌بچن و دوا‌ی ئه‌وه ده‌تئیرنه‌ كانه كانزاکانه‌وه بۆئه‌وه‌ی بیگاریت پی‌ بكه‌ن.

سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی کریكار و نۆكه‌ره‌كان ترساندبو‌میان، به‌لام من له‌كاتی خۆیدا ئه‌و پاسپاردو نامۆژگاریانه‌ی ئه‌وانم جیبه‌جی‌کرد. له‌كاتێكدا كه جلی هه‌ژاریم له‌به‌ردابوو، له‌ناو شاری "تبس"دا به‌رێ كه‌وتم بۆئه‌وه‌ی له‌گه‌ل ده‌وله‌مهنده‌كاندا بدویم و ئه‌م په‌يامه‌ی خۆم له‌ بازرگانه‌كانه‌وه ده‌ستپێ‌کرد.

به‌و كه‌سانه‌ی خۆلیان تێكه‌لی ئارد ده‌کرد و به‌خه‌لكیان ده‌فروشت، وت: ئه‌م كاره مه‌كه‌ن چونكه تاوانه‌.

ئەو كەسانەش كە ئاشیان ھەبوو و لەناشەكانیاندا کاریان بەنۆكەرەكان دەکرد، بەلام دەمیان دەبەستن، بۆئەو گەنمەكەیان نەخۆن دەوت: نابێت وەك ئازەل مامەلە لەگەڵ مەوۆدا بکەیت.

ھەرۆھا پۆشتەم بۆلای ئەو دادوەرانی کە سامانی ھەتیوہەکانیان دەخوارد یان بەرتیلیان وەرەگرت و بیریاری نابەجییان لەبەرامبەر خەلکی بیتاواندا دەردەکرد، پێم وتن: دەست لەم کارە درێوانە بکێشنەو.

من پەییوہەندیم بەتەواوی کەسە دەولەمەندو دەستەلاتدارەکانەو کردو سەزەنشتی ھەموشیانم کردوئەوانیش سەریان لەبەستنی ئەم قسانەمدا سوڕ دەماو تەماشای جەلەشپەکانی بەریان دەکردم و دەمیست کە بەھاوپیکانی خۆیانیان دوت ئەم "سینۆھە"یە کە پیاویکی ھەژارە بیگومان سیخوپی فیرعونە و فیرعون ئەوی ناردووە بۆئەوێ ئاگاداری بارودۆخ و بیروباوەری ئێمە بیت، ئەگینا کەسیک کە بەو پادەییە ھەژارە بیت، ناویریت ئەم جوۆرە قسانە بەیئیتە زمان.

بەلام بەزوویی کاریبەدەستان و وەجاخزادەکانی میسر پەییان بەو برد کە من سیخوپی فیرعون نیم و ئەو منی پانەسپاردووە کە ئەم جوۆرە قسانەیان بۆ بکەم، لەبەرئەو لەپێی نۆکەرەکانیانەو تیلاکاریان دەکردم و لەمالەکەیان دەریان دەکردم، دوای ئەوێ چەند جاریک بازرگانەکان منیان بەجەستەییکی بریندارەو لەشەقامەکانی "تبس"دا بینی پێیان وتم "سینۆھە"ئەگەر تۆ جاریکی تر بیت و بەو قسانەت تاوانبارمان بکەیت، کە خۆل تیکەلی ئارد دەکەین و سرکە تیکەلی شەراب دەکەین و گۆشتی بۆگەن دەفروشین و دەمی نۆکەرەکانمان دەبەستین بۆئەوێ گەنمەکەمان نەخۆن، ئەوا ئێمە بەتاوانی درۆ و ناکوکی نانەو و تیکدانێ ئاسایشی شار دەپۆینە لای دادوہری شار و سکالایەک دژت بەرز دەکەینەو.

کاتیک بینیم بانگەشەکانم بینسودن و ناتوانم ستەم لەناو ببەم و یەکسانی لەنیو خەلکیدا بەرقەرار بکەم، ھەرۆھا کەسیکیش نەبوو کە ھەولێ کوشتم بەدات، چونکە کوشتمنی من سود بەھیچ کەسیک ناگەییەنیت، بۆیە گەپامەوہ بۆمال و لەژێر سیبەری درەختی پال ھەسیژە ئاوەکەدا دانیشتم و خۆم سەرقالی تەماشاکردنی ماسیەکان کرد و گویم دەگرت لە سەرە سەپی گویدریژ و گالەگالی مندالان کە لەکۆلندا یاریان دەکرد، تا پۆژیک "کاپتا" لەسوریاوہ گەپایەوہ بۆ "تبس" و ھات بۆ لام.

ئەو پۇژەي نۆكەرە پېشووھەم خۇي كىرد بەمالدا، بەشكۆمەندىيەكەۋە لەسەر كەژاۋەيەك كە دەۋانزە كەس ھەلىانگرتىبوۋ دانىشتىبوۋ و عەترىشى دابوۋ لەجلەكانى بۇئەۋەي كاتىك لەكۆلانى ھەژارانەۋە تىپەپى ھەست بەبۇنى بۆگەنى ئەو ناچەيە نەكات.

"كاپتا"قەلەۋ بوبو و بىنىم كە چاۋيىكى زىپىن و بەگەۋەر پازاۋەي لەسەر چاۋە كۆپرەكەي دانائە، بەلام كاتىك دانىشت لەبەرئەۋەي ئەو چاۋە زىپىنە ئازارى پى دەگەياند لايرىد و بەھۇي ئەم چاۋپىكەۋتەنەي مەۋە دەستى كىرد بەگىران، دواي ئەۋ ھاتە گۇ و وتى: لەسورىادا خەرىكە كۆتايى بەجەنگ دىت، چونكە "ھورم ھب"تەۋاي ئەۋ شارائەي كە لەژىردەستى "ھاتى"دا بوۋ داگىر كىردەۋە، تەنھا شارى "كادش"ماۋە كە لەئىستادا گەمارۆي داۋە.

دواي ئەۋە وتى: لەبەرئەۋەي مافى كىپىن و فروشتىنى دەستەكەۋتى جەنگەكان ھەرەك خۆت دەۋانى تايىبەتن بەخۇم بوۋ، مەن لەكىپىن و فروشتىنى ئەم دەستكەۋتە جەنگىيەنەدا سامانىكى زۆرم بەدەست ھىنا و ئىستاش كە گەپراۋمەتەۋە لە "تېس"دا كۆشكىم كىپوۋە، ئىستا چەندىن نۆكەر لەكۆشكەكەمدا سەرقالى نۆۋەنكىردەۋە و پازاندەۋەي كۆشكەكەمەن، مەنىش چىتر فروشتىنى مەي و مەيخانە لەم شارەدا ناكەمەۋە، چونكە بەرادەيەك دەۋلەمەند بوم كە چىتر پىۋىستىم بەۋ جۆرە كارانە نيە.

ئەۋكات دەريارەي مەن دەستى كىرد بەقسە كىردن وتى: "سېنۆۋە"گەرەم لەم شارەدا شتەگەلىكى ھەپشەئامىزەم لەبارەي تۆۋە بىستوۋە، پىيان ۋەم كە تۆ ھانى ھەژاران و نۆكەران و كىركاران دەدەيت دىتى دەۋلەمەندەكان پاپەن و بازىگان و دادۋەرەكانى ئەم شارە بەكارگەلىكى دىۋەۋە تاۋانبار نەكەيت و مەنىش ئامۇزگارى ئەۋەت نەكەم كە ئاگات لەخۆت بىت، چونكە ئەگەر بەردەۋامى بەم پەۋشەي خۆت بەدەيت، ئەۋا دەتتېرنە كانە كانزاكانەۋە بۇئەۋەي بىگارىت پى بىكەن، ئەگەر دەبىنى تائىستا ھىچ دەردىسەرىيەكىيان بۇ دروست نەكىردۋىت لەبەرئەۋەيە كە تۆ دۆستى "ھورم ھب"يت و كەسە دەۋلەمەند و ۋەجاخزالە و كاھىنەكانىش لە "ھورم ھب"دەترسەن. ئىستاش پىم بلى چى بوۋ ھۇي ئەۋەي كەتۆ دۋبارە دەست لەم كارە شىتەنەۋە بەدەيت، لەۋانەيە بىتۋانم ھۆكارى ئەم شىتەيەي تۆ لەناۋ بىبەم.

منیش هاتمه گو و وتم: که له بهرچی بریارم دا بانگه شهی خۆم به نیتو خه لکیدا بلّو بکه مه وه.

"کاپتا" وتی: "سینۆهه" من له پابردودا ده مزانی که تو پیاویکی ساده و به لایه نی کهم شیتیت، به لام وام ده زانی که به تیپه پیبونی کات و زۆری ته مه نت بییته هۆی نه وه ی چاکسازی دهرونی له تۆدا بیته بون، ئیستاش ده بینم که تو که سیکی به ته مه نی و شیتیه که شت له باتی نه وه ی له ناو بجیت په ره ی سه ندووه. له کاتیکیدا به چاوی خۆت بینیت که "ئاتون" چ به ده به ختییه کی له م شارهدا هی نایه بون و به چ شیوه یه ک خه لکی گرفتاری وشکه سالی و نه خووشی و نا ئارامی کرد. له و باوه پردام ئه م نه ندیشانه ی له تۆدا دینه بون، له به تالی و بیکاریته وه سه رچاوه ده گریت، له به ره وه ی چتیر که سه نه خووشه کان چاره سه ر نا که ییت دو چاری ئه م جوژه نه ندیشه و خه یالپلّو یانه بویت، بویه نه گهر وه کو پابردو نه خووشه کان تیمار بکه ییت، تیده گه ییت که چاره سه رکردنی نه خووشیک زیاد له سه د هه زار وشه ی ئاله م جوژه- که هه م بۆ تو هه ره شه ئامیزه و هه م بۆ ئه وانه ی که فریوی قسه کانی تو ده خوون- چیژ و پازی بون له تۆدا دروست ده کات.

نه گهر نه ته ویّت کاری پزیشکی بکه ییت، خۆ ده توانی وه ک ته واری ده وه له مه نده بیکاره کانی تر خۆت به کاره کانی تره وه سه رقال بکه ییت. نه گهر هه زت له پراو بکر دایه، نه و له مکاته دا پیم ده وتی بپرو بۆ پاوکردنی ئه سپی ئاوی "غول"، به لام ده زانم که پراوچی نیت و نه گهر هه زیشت له پشیله بکر دایه، پیم ده وتی وه ک "پپ ئامون" پشیله به خیو بکه و له مپۆدا ئه م پیاوه له پروی په روه ده کردنی پشیله ی جوانه وه له "تبس" دا ناو بانگیه کی ته واری به ده ست هی ناوه، به لام ده زانم که تو رقت له بوئی پشیله یه. بی له پراو و به خیوکردنی پشیله ده توانی کاتی خۆت به چه ند شتیکی تره وه سه رقال بکه ییت، بۆ نمونه له به ره وه ی تو ده زانیت بخوینیته وه و بنوسیت، ده توانی کاته کانی خۆت ته رخانی نوسین بکه ییت، یان کتیمبه کو نه کان کو بکه یته وه، یان خۆت سه رقالی کو کردنه وه ی نه وشتانه بکه ییت که ته مه نیان ده گهر پته وه بۆ سه رده می "قوچه کیه کان" یان ئامیر موزیکیه سریانیه کان کو بکه یته وه یان په یکه رگه لکی بچوک و بوکه له ی ره شپینسته کان که له ولاتی "کوش" وه ده هی نرین کو بکه یته وه و له هه موو ئه م شتانه باشت نه وه یه که پاشماوه ی ته مه نت به ئاسوده یی و خووشیه وه تیپه ری نی، نه وکات

دەبینی که سالیك له تەمەنت بە ئەندازەى مانگىك و مانگىكىش بە ئەندازەى پوژىك تىدەپەرىت.

وتم: "كاپتا" تەماشاکردنى ئەو ستەمگەریانەى که دژى مروڤ ئەنجام دەدرين ناهیلەت تەمەنم بە ئاسودەى تىپەرىتم.

"كاپتا" وتى: گەرەم لەم جیهانەدا هیچ شتىك نابىم که تەواو بىت و ھەموو شتىكىش ھەلگىرەى کەموکورتى تايبەت بەخۆیەتى و کاتىكىش نان لەتەنور دەھىنەتە دەروە، دەبینى کە لیوارەکانى سوتاون و کاتىكىش میوھەك دەکەیت بەدوو لەتەوہ بۆئەوہى بىبەیت بۆ دەمت دەبینى کە کریمک لەناو میوھەكدايە و شەرايىش دواى ئەوہى شەو دەبخۆیت، لەبەیانى ئەو شەوہدا سەرئىشەيەكى ئازار بەخش و تەمەلیەكى زۆر بەھیز لەتۆدا دروست دەکات، بۆیە چاوەرپى ئەوہ لەم جیهانە ئەکەیت کە هیچ شتىكى تیدا نیە کە تەواو بىت، دادپەرورەيەكى تەواو تیدا بەدى بکەیت یان لەوانەيە مەبەستىكى چاکىش مەبەستىكى خراپى لیبکەوێتەوہ، ئیمە بینیمان کە لەسەردەمى "ئەخاناتون" دا سەرەپای ئەوہى ئەو فیرەوہ مەبەستىكى باشى بۆ خەلکى ھەبوو، لەبەریار و بیروباوەرەکانى ئەو چ دەرنەنجامىكى زیانبەخش ھاتە بون.

"سینۆھە" من کەسىكى ئاسایى و نەخویندەوارم و شارەزای هیچ شتىك نیم، بەلام لەبەرئەوہى چاوەرپى ئەوہ ناکەم دادپەرورەيەكى تەواو لەم جیهانەدا بونى ھەبىت، سود لەژيان دەبینم و ئەمپرووش دادپەرورەرانى ئەم شارە کپنوشم بۆ دەبەن، چونکە دەزانن سامانىكى زۆرم ھەيە، بەلام "سینۆھە" تۆ سەرەپای ئەوہى یەکیك بویت لەکەسایەتیە مەزنەکانى ئەم شارە و ئیستاش ھەر ھەیت و بەپزىشكى فیرەوہن لەقەلەم دەدرایت، ئەمپرو لەم ولاتەدا بە ئەندازەى نوکەرىك پىز و گرنگیت پى نادریت، چونکە تۆ بەشیوھەك پەفتارت کردووە کە بووہ تەھۆى ئەوہى ھەموو شتىكت لەخۆت بىبەش کردووە. گەرەم ئەگەر تۆ بەرپرسى بارودۆخى ئەم جیهانە بویتایە، مافى ئەوەت ھەبوو کە خەمگین بىت، بەلام تۆ کە جیھانت بەوشیوھە دروست نەکردووە بۆچى خۆت وا پەنجاندووە کە بۆ لەم جیهانەدا دادپەرورەى نیە، بۆیە گویم لیبگەرە و ئەم جۆرە قسانە وەلا نى بۆئەوہى گرفتارى ئەم جۆرە ئەندیشانە نەبیتەوہ، خۆت سەرقالى شتىكى تر بکە، ئەگەر بتوانى بەکارە پزىشکیەکانتەوہ خۆت سەرقال بکەیت، چى لەوہ باشترە، چونکە من تۆ باش دەناسم و دەزانم کە چىز

له چاره سهرکردنی نه خوشه كان وهرده گريت و نه خوشيهش دهبيته هوئی نهوهی نهه جوره نهنديشه و خه يالپلويانه له تودا نهيه نه بون.

وتم: "كاپتا" نهه قسانهت كاريان تيكردم و راستده كهيت نه گهر خوم به كاري پزيشكيه كانمه وه سهرقال بكم، چيژ له چاره سهرکردنی نه خوشه كان وهرده گرم و نهه چيژ وهرگرتنه له پوي دهره ني وه هيورترم ده كاته وه، به لام تو له كاتي قسه كردنه كانتدا ناوی "ئاتون" ات هينا، له كاتي كدا قه ده غيه ناوی نهه خودايه بهيئت، نايه كه سانيك هه نه كه هيشتا باوه پيان پي ههبيئت؟ چونكه نه گهر نهه جوره كه سانه نه بونايه، له وباوه رده نه بوم كه تو نهه خودايهت بكه و تايه ته وه بير.

"كاپتا" وتی: گهرهه خودای "ئاتون" وهك شاری "ئاسو" فهراموش كراوه، به واتا چيتر كه سيك نهه وهك خودايهك به بير ناهينيته وه، به لام هيشتا هونه رمه ندانيك هه نه كه په پرهوی شيوازي هونه ري سهردهمی "ئاتون" دهكهن و كه سانيكيش هه نه كه چيروكه كانی سهردهمی "ئاتون" بو خه لكی ده گيرنه وه، هه نديكاتيش له سهر خولی زهوی يان ديواره كان "خاچی ژيان" به واتا خاچی "ئاتون" دهبيئريت. بويه سهره پای نهوهی هيچ كه سيك باوه پي به "ئاتون" نه ماوه به لام هيشتا فهراموش نه كراوه.

وتم: "كاپتا" من له سهر قسه كانی تو سهرله نوئی دهست به كاره پزيشكيه كانم دهكه مه وه و له بهر نه وهی وتت بو تيپه پراندنی ته من، دهبيئت خوم به شتيكه وه سهرقال بكم و هه نديك شت كو بكه، منيش دهسته يهك لهه كه سانه كه هيشتا "ئاتون" يان فهراموش نه كردوه كوده كه مه وه.

"كاپتا" وای زانی گالتهی له گه لدا دهكهه، خوی سهرقالی خواردنه وهی نهه شه رابهی كه "موتی" بوي هينا بوين كرد و منيش دهستم كرد به شه راب خواردنه وه و بوماوهی چهنه ترازيهك سهرقالی گفتوگو بوين.

"كاپتا" سهرخوش بوو، له بهر نه وهی قه لهو بوو، نه يتواني له جيی خوی هه ستيته سهرپی، بويه نوكه ره كانی هاتن و هه ليا نساند و له سهر كه ژاره كهی دايا ننيشاند و برديان. به لام پوژی دوايی "كاپتا" به دياريگه ليكي گرانبه ها كه بو منی هينا بوو خوی كرد به مالدا و بريكي زور زيپري پيندام و وتی: گهرهه هه رگيز مه هيله له پوي خوشگوزهرانيه وه كه مو كورتيت ههبيئت، چونكه من نه وهنده داراييم هه يه كه مهرچه نيك

زیرت بویت پیستی ددهم و هر لهبرئهووش ئه مپۆ لهوه زیاتر زیرت نادهمی، چونکه لهوه دهرسم ئهوهی که ههته بیبهخشیت ههژار و کریکارهکان.

***

بهوشیوهیه لهو پۆژه بهدواوه تابلۆی پزشکیه کهم بهدەرگا کهمهوه ههولواسی و نهخۆشهکانیش سهردانیان کردم و ههموو کهسیکیش بهئهندازهی توانای خۆی شتیکی پیدهدام، چونکه خۆم داوای کریم لی نهدهکردن، بهلام بهئاگاو دهبرارهی "ئاتون" قسه لهگه لدا دهکردن.

لهبرئهووش بهئاگاو لهبارهی "ئاتون" هوه قسه لهگه لدا دهکردن چونکه نهدهویست لیم بترسنو وا ههست بکهن که من دهمهویت هانیا بدهم باومر بهخودای "ئاتون" بهینن، چونکه ئهگەر لیم بترسانیه، ئهوا لهبارهی منهوه که بهرا دهی پیویست له "تبس" دا بهدناو بویوم چهند ههوالیکیان لهبارهی منهوه بلاو دهکردهوه.

بهلام زۆر بهزووی ناگاداری ئهوهبوم که "ئاتون" بهناونیشانی خودایه که بهتهواوی فهرامۆش کراوه و هیچ کهسیک باوهپی پیی نیه، جگه لهو کهسانهی ستهمیان لی دهکریت و ریگایهکیان بهدهستهوه نیه که مافی خویان وهرگر نهوه یان تۆلهی خویان بکه نهوه، ستهم بهخاچی "ئاتون" دهسپیرن که ئهو خاچه یان خودی "ئاتون" تۆلهیان بکاتهوه، لهکاتی که دهبانزانی که نه "ئاتون" تۆلهیان دهکاتهوه و نه "خاچ" هکهی.

دواي هه لچونی روبرای "نیل" لهوه رزی پاییزدا "ئامی" فیرعهون "ی میسر کۆچی دواي کرد و دواي مردنیشی ئهوه بهنیو خه لکیدا بلاو بویهوه که لهبرساندا مردوه، چونکه بهرا دهیه که لهژههراوی کردن دهرسا که بگره ئهو نانهش که لهبرچاویدا دهبانبرژاند نهیده خوارد، چونکه وای دهزانی که گهنمی ئهو نانه ژههراوی کراوه که لهکی لگهکاندا دهروا و گولی دهکرد.

"ھورم ھب" بو بە فىرەئونى مىسر

كاتىك "ھورم ھب" ھەوالى مەرگى "ئامى" پىدەگات، سەرەپاي ئەۋەى گەمارۋى "كادش"ى دابو دەستى لەو گەمارۋدانە كىشايەۋە و ئەو شارەى بۇ "ھاتى"ەكان بەجى ھىشت و لەسورىاۋە گەپايەۋە بۇ مىسر، بۇئەۋەى لەمىسردا بگات بەدوا ئارەزۋى خۆى و بىتتە فىرەئون.

ھورم ھب "ئامى" بە فىرەئونىكى راستەقىنە نەدەزانى و بەپىئى ئەو پلانەى پىشت داپرشتبوو، دواى ئەۋەى لەسورىا گەپايەۋە بانگەۋازى ئەۋەى كرد كە "ئامى" فىرەئونىكى درۋىنە بوو و جگە لەجەنگ و خوینپرشتن و بەدبەختكردن مىسرىەكان ئارەزۋىەكى ترى لەخۆيدا شك نەدەبرد، لەبەرئەۋەى ئەو فىرەئونىكى درۋىنە بوو،

---

⁵⁴ ئەم پياۋە لەھەندىك فەرھەنگدا بەناۋى "ھورم ھب" نوسراۋە و خوینەرانى پىشۋى ئەو لەم كىتبەدا كە بەپىنوسى "سىنۋە" خویندوپانەتەۋە دواى مەرگى "ئامى" و گەپانەۋەى لە سورىا، دەپتتە فىرەئونى مىسر و لەمىزۋى مىسردا بىياتنەرى زنجىرەى نۆزدەپەمى فىرەئونەكانى مىسرە و لەو زنجىرەپەدا بى لەناۋى "ھورم ھب" زنجىرە ناۋى ترى ۋەك "پامسىس"ى كورى "ھورم ھب" ھەر لەۋكاتەى كە لەسكى داپكى "باكتامون"دا بووۋە ناۋى "پامسىس" بووۋە و لەمىزۋى مىسر يازدە فىرەئون بەناۋى "پامسىس" بانكرۋە كە ھەندىكىان لەزنجىرەى نۆزدەپەمى فىرەئونەكان بون و ھەندىكىشان لەزنجىرەى بىستەم، پىسپۇرپانى مېزۋو دىزانن كە لەمىسرى دېرىندا بىست و جوار زنجىرە لەفىرەئونەكان فەرمانرەۋاپان كردوۋە كە سەردەمى فەرمانرەۋاپى ھەندىك لەو زنجىرەنە بۇنمۈنە ۋەكوو زنجىرەى نۆزدەپەم كە "ھورم ھب" بىياتنەرى بووۋەدرېژى كىشا و "سىنۋە" مېزۋى سەرمتاى فەرمانرەۋاپى "ھورم ھب"ى لەم كىتبەدا ديارى نەكردوۋە و ۋەرگىرپى ئەم كىتبە لەزمانى ھېرۇگلىفىۋە سەرمتاى فەرمانرەۋاپى "ھورم ھب" دەگەرپىتتەۋە بۇ ۱۲۵۰ى پىش زاپەن و خۇزگە لەسەرمتاى زنجىرەى ھەر فەرمانرەۋاپىەكى فىرەئونى كۇندا "سىنۋە" يەك ببۋاپە و كىتبىكى ئا لەۋشپۋەپەى بنوسىاپە بۇئەۋەى خەلكى بەباشى ئاشناى ھەرىەك لەزنجىرەى فەرمانرەۋاپى فىرەئونەكان بوناپە.

نابیئت خەلکی لەبەر مەرگی ئەو ماتەمینی گشتی بگێرن، ھەروەھا ناشیبت لاشەکەشی لە دۆلی ڤەرمانەرەوایاندا بنیژریت.

"ھورم ھب" دەرگای پەرستگای خودای جەنگی بەست و وتی: چیتەر سەر دەمی جەنگ کۆتایی پێھات و منیش ھەرگیز خوازیاری جەنگ نەبوم، بەلکو لەبەر ئەوەی بەسەریازیک لەقەلەم دەدرام، ناچار بوم ملکەچی ڤەرمانەکانی میسر بەتایبەت "نامی" بومایە، کاتیکیش خەلکی زانیان کە چیتەر کۆتایی بەجەنگ دیت، ھەلەلیان بۆ "ھورم ھب" لیدا و گەرانیوەی ئەو بۆ میسر بەخۆشبەختی خۆیان لەقەلەم دا.

دوای گەرانیوەی بۆ "تبس" ھورم ھب بانگی کردم و وتی: "سینۆھە" ی ھاوڕێم، من لەو باوەر دەدام کە من و تۆ لەچاو ئەوکاتەیی کە بۆ درواین جار یەکتەریمان بینی پیرتر بوین و منیش ھیچ کاتیک قسەکانت ڤەرامۆش ناکەم کە دەتوت من پیاویکی بێبەزی و خۆینمژم، بەلام دوای ئەم جەنگە، چیتەر ھیچ جەنگیکی تر بەرپا ناکەم، چونکە بەمەبەستی خۆم کە پاراستنی میسر بوو گەشتم و چیتەر لەمەودوا ھیچ بیانیەک ناتوانیت ھەر شە لەمیسر بکات، چونکە من توانیم نێزەیی "ھاتی" ەکان تیک و پیک بشکینم.

گەرچی "گادش" ھیشتا لە دەستی "ھاتی" ەکاندا یە، بەلام دوای ئەوەی "رامسیس" ی کوپم گەرە بوو ئەو شارە داگیر دەکاتەو و دوای ئەو کارە، لەمیسردا کارم ئەوە دەبیئت کە تەختی ڤەرمانەرەوایی کوپم بکەم بۆتەر و بەھێزتر بکەم.

ئەمڕۆ "میسر" ەک گەورە پیاویکی ھەژار، پیسە، بەلام دەبینی کە من ئەم گەورە بەجوانی پاک دەکەمەو و ستەم لەناو دەبەم و لەباتیدا دادپەروەری بەرقەرار دەکەم، ھەموو کەسیک لەمیسردا بەئەندازەی توانا و سەلیقەی خۆی پاداشت وەردەگرت، بەواتا خەلکی میسر دەبنە خواوەنی بارودۆخیکی ەک رابردوو کە سەر دەمیکی درێژخایەنیان بەخۆشبەختیەو تێپەراندوو، لەبەر ئەوەی ئەم ئەتەویە لەسەر دەمی "توت ئانخ ئامون" و "نامی" دا ئازار و پەنجیکی زۆریان بینیو و برسێتییەکی زۆریان کێشاو، من ناوی ئەم دوو ڤیرەوونە لەمیژوی میسردا پاک دەکەمەو، بەشیوێەیک کە ەک بلیی ئەم دوو ڤیرەوونە ھەر لەبنەچەو بونیان نەبویئت و لەم ولاتەدا ڤەرمانەرەواییان نەکردوو، چونکە ناوی "ئەخناتون" یش خۆی بۆخۆی پاککراوەتەر و ڤەرامۆشکراوە، بۆیە من دەستیپێکردنی ڤەرمانەرەوایی خۆم لەو پۆژەو دەژمێرم کە

"شەھىن" ەكەى خۆم گەپامەو ە بۆ"تبس" و چاوم بەتۆ كەوت، بۆيە سەرەتاي دەستپىكردنى فەرمانرەوايى من لە"ئامن ەوتب"ى سىيەمەو دەست پىندەكات، چونكە"ئامن ەوتب"ى سىيەم لەشەويكدا كە بەياني پۇژى دوايى، من لە"تبس"دا چاوم بەتۆ كەوت، ئەو ئەم جىهانەى بەجىيەشت.

ئەوكات"هورم ەب" بەھەردوو دەستى سەرى گرت و بىنىم كە جەنگە درىژخايەنەكان و تىيەپربونى سالىكان، چەند چرچ و لۇچىەكى لەپروخساريدا دروست كردوو، ئەوكات"هورم ەب" بەخەمىكەو ەوتى:

ئەمپۇ بارودۇخى مىسر، جىاوازە لەسەردەمى لاويەتى ئىمە، لەسەردەمى لاويەتى ئىمەدا، ەھزاران تىرى سكى خۇيان نانيان دەخواردو لەمالە گلىنەى كۆيلە و كرىكارەكاندا پۇنى پووەكى بەدى دەكرا، بەلام ئەمپۇ، پۇنى پووەكى بۆ ەھزاران ەكو زىپرى لىھاتوو ە دەستيان پىنى ناكات، بەلام"سىنۆھە"من سەردەمانى كۆن دەگەپىنمەو ە كىلگەكانى مىسر ئاوەدان دەكەمەو ە لەكانە كانزاكاندا دەست بەكاركردن دەكرىتەو ە كەشتىە مىسرىەكانىش، دەپۇن بۆ ەموو شوينىك و زىپ و زىوو مس خەزىنەى فىرەئون و اتا خەزىنەكەى من پىر دەكەن و منىش پەرستگاگەلىكى مەزن بنیات دەنىم و بەشىوہەك ئەم ولاتە ئاوەدان دەكەمەو ە كە دە سالى تر ئەگەر زىندوو بىت، لەمىسردا ەھزارىك و دەستەپاچەيەك نايىنىت.

من لەم ولاتەدا، كەسانى لاواز و گەندەلەكان دەردەكەم، چونكە نايىت بونى ئەم جۆرە كەسانە، خوینی نەتەوہى مىسر ئالودە بكات و كۆرەكەم پىويستى بە پىاوگەلىكى بەھىزە كە دواى گەورەبونى بتوانىت ەموو جىهان بخاتە ژىر پكىفى خۆيەو ە.

ئەم قسانە ەيچ كاريكىيان لەمن نەكرد و خۇشحالىشى نەكردم، بەلكو بەپىچەوانەو ە پۇخى خەمگىن كردم و سەرم دانەواند و ەيچ ەلامىكى"هورم ەب"م نەدايەو ە.

ئەويش كاتىك تىگەشت كە من لەقسەكانى ناپازىم، وتى: "سىنۆھە"تۆ ەك پابردوو وايت و ەيچ نەگۇپراويت، ەروەك چۆن لەكۇندا ئەوكاتانەى بەچاوپىكەوتنت سەرم سوپ دەماو تۆش كەرەستەى ئازاردانى منت فەراھەم دەكرد، ئىستاش ەروەكو پابردوو ئازارم دەدەيت، لەوكاتەدا چەنىك گەمژە بوم كە وام دەزانى بەبىنىنت خۇشحال دەبم و دواى گەپانەو ەم بۆ"تبس"تۆ يەكەمىن كەسبويت كە بانگم كردە لاي

خۆم، بۆنەوہی بەبیینینی خۆشحال بۆم، هیشتا ژن و منداڵەکانی خۆم نەبیینوہ، بەلام تۆ بەم بێدەنگی و بەو بەژن و بالا خەمگینەتەوہ، خەمی منت زیاتر کرد.

من لەسوریدا زۆر خەمگین بوم، چونکە کەسیکم شک نەدەبرد کە بتوانم بەنازادی گفتوگۆی لەگەڵدا بکەم و ھەرجاریک لەگەڵ ھەر کەسیکدا بدویم، دەبوو بەخۆپاریزیەکەوہ قسە لەگەڵدا بکردایە بۆنەوہی شتیکی نەگونجاو لەدەم نەیتە دەروہ، بەلام لەبەرئەوہی تۆ بەنھینی پاریزی خۆم لەقەڵم دەدەم، لەلای تۆ ھەرچی بێت بەدەمدا دەیلم و لەوہ ناترسم کە بەچ شیوہیەک لەگەڵ تۆدا قسە دەکەم، "سینووه" من جگە لەھارپیەتی ھیچ شتیکی ترم لەتۆ ناویت، بەلام تۆ ئەم ھارپیەتیە سادە و خۆرا و بێدەردیسەریە لەمن تەنگ دەکەیت، چونکە دەبینم کە بەدیداری من خۆشحال نیت.

منیش لەو کاتەدا ھەردوو دەستم خستە سەر ئەژنۆم و لەبەرامبەریدا کوپنوشم بۆ برد و پیم وت: "ھورم ھب" من تاکە کەسیکم لەھارپیانی سەردەمی لاویەتیت کە تائیسنا ماوم و بێ لەمن تەراوی ھارپیانی سەردەمی لاویەتیت مردون، باوەرێکە کە من تۆم زۆر خوشدەویت. تۆ دەزانی کە ھارپیەتی من لەگەڵ تۆدا لەپیناوی زێر و زیو نەبوو، ھەروەھا داوی پلەوپایەم لێ نەکردویت، لەرابردوشدا بێنەوہی مەبەستیکی مادیم لەبەرامبەرتدا ھەبویت تۆم خوشویستوو و لەئایندەشدا بێنەوہی چاو بپرە سامان و داراییەکەت ھەر خوشم دەوێت.

"ھورم ھب" تۆ لەمۆدا بەھێزترین پیاوی میسریت و ھیچ کەسیک ناتوانیت پکابەریت بکات و دەزانم کە بەم زوانە تاجی فەرمانرەوایی دەکەیتە سەرت و لەسەرتەختی فیرەوہنە مەزنەکانی ئەم ولاتە دادەنیشیت و ھەموو ناچار دەبن گوێرایەلی فەرمانەکاتن بن، لەبەرئەوہی دەستەلاتت لەدەستدایە، داوات لێدەکەم کە سەردەمی خودایی و فەرمانرەوایی "ئاتون" بگەرێنیتەوہ و تۆش گەر سەردەمی خودایی "ئاتون" بگەرێنیتەوہ "ئەختاتون" فیرەوہنی کوچکردوو لەخۆت پازی دەکەیت و قەرەبوی تاوانەکانی رابردومان دەکەیتەوہ، خودای "ئاتون" بگەرێنەرەوہ بۆنەوہی ھەموو خەلکی لەبەرامبەر یەکتەدا یەکسان بن و چیتەر جەنگ لەناو بجیت.

"ھورم ھب" وتی: "سینووه" تۆ ئەگەر شیت نەبیت، ئەم قسانە ناکەیت، چونکە مەحالە خودای "ئاتون" بگەرێنیتەوہ ئەگەری گەرانی بپوایە ئەوا ھیچ سودیکی

نهبوو، ئەو قسانەى كە "ئاتون" دەيكردن وەك بەردىكى گەورە وابوو كە هەلیدەنە ناو گۆمىكەو كە بى' لە كەمىك دەنگ و شەپۆلان هیچ شتىكى ترى لەدواى خۆیەو ناهینىت، بەلام ئەم دەنگ و شەپۆلانە سود بەهیچ كەسىك ناگەیهنىت. "ئەخئاتون" كە لایەنگرى "ئاتون" ى دەكرد وەك هەر كەسىكى تر لەژيانى سەردەمانى خۆى بەواتا سەردەمى هەنوكةى پارزى نیه و دەیویست گۆرانكارى بەسەردا بەینىت، چونكە مەوۆ بەوشیوێهە دروست كراو كە لەژيانى سەردەمى هەنوكةى ناپارزى بىت و خۆزگە بۆ ژيانى سەردەمى پابردوش بخوات یان واھەست دەكات ژيانى ئایندەى لەژيانى هەنوكةى باشتەر دەبىت، بۆیە "ئەخئاتون" یش بەھۆى ئەم شیوازی بیركردنەوانەىو بەپادەیهك میسرى ھەژار كرد كە لەهیچ سەردەمىكدا ھاوشیوێهە نەبوو و نابیت. بەلام من بىئەوێ سەردەمى خوداى "ئاتون" نوێ بكەمەو، كاریك دەكەم كە جیاوازی نیوان ھەژار و دەولەمەند، زۆر كەمتریبىت لەو جیاوازیەى لەمەوۆدا ھەیه و بۆ ئەو مەبەستەش فشار دەخەمە سەر دەولەمەندەكان كە سامان و دارایی خویان لەدەست بدەن، بگرە لەگوشینی خودایانى میسرىش كە زۆر قەلەون دەستپاریزی ناكەم.

لەبەرامبەردا بەشیوێهەك پیشەسازى و كشتوكال و بازرگانى بۆ خەلكانى ھەژار رەواج دەكەم كە بتوانن خویان بگەیهننە ئاستى كەسەدەولەمەندەكان و بەمشیوێهە بى' ئەوێ "ئاتون" بگەپنریتەو و لەولاتى دوزمانى و دۆپویى و نانارامیدا بىتەبون، مەبەست و ئاواتەكانى بەپنریتە دى.

بەلام بەهیچ شیوێهەك لەقسەكانى من تیناگەیت، چونكە پیاویكى لاوازیت، پیاوی لاوازیش ناتوانىت پەى بە بېیار و پلانى پیاویكى بەھیز ببات و پیاوی لاواز وەك نەتەوێهەكى لاواز بۆئەو ھاتووێتە بون كە پېشیل بكرىت و تا جیھانىش بەو شیوێهە بمینىت، ئەم بنەمایە فەرمانرەواى خۆى دەكات و دواى ئەوێش ھەر وا دەبىت.

من زۆر لەدواىن گوتەكانى "ھورم ھب" دلگىروم و پەیم بەوێ برد كە لەخۆباى سەرکەوتن و دەستەلاتەكانى بەشیوێهەك ئەوێ سەرمەست كردوو كە چیتەر پاشماوێ ھاوێ كۆنەكانى سەردەمى لاویەتى خۆى كە لەكۆنەوێ بۆى ماوێتەو ناناىت و قسەى ناشیرینیشى پیندەلىت و زۆر بەسەختیش توانیم خۆمى لى' دور بخەمەو، ھەرەھا پەیم بەوێ برد كە چیتەر، لەنیون من و ئەودا دۆستایەتى كۆنمان شاھەنى بەردەوامى نیه.

دوای ئەوێ پۆشتم، بەو شیوێی کە بیستم "هورم هب" پۆشت بۆ لای ژن و منداڵەکانی و بە "باکتامون" ی وت: ئەو ژنە شاھانەکەم، لەو ماوەیە کە من لەسوریا بوم، ھەموو شەویەک ئەندێشەم تۆ وەک پوناکی مانگە شەو منی پوناک دەکردووە و منیش دەمویست کاریک بکەم کە شایستەم ھاوسەرێتی ژنیکی وەک تۆ بم، بەلام دوای ئەوێ بەو شیوێی خۆشت لایەنگری دەکەیت، من ئەو توانایەم تێدایە و تۆش لەتەنیشت منووە لەسەر تەختی فەرمانرەوایی میسر دادەنیشی، بۆیە قەدری ئەم فەرمانرەواییە بزانە، چونکە من بۆ ئەوێ تۆ لەسەر ئەم تەختە دانیشیتم، خۆینیکی زۆرم پشوووە و شارگەلیکی زۆریشم وێران کردووە، بۆیە ئیستا چاوەڕێی پاداشتی خۆم دەکەم.

"باکتامون" زەردەخەنیەکی کردو دەستی خستە سەر بازوی بەھیزی "هورم هب" و وتی: راستە کە تۆ پاداشتت لەمن وەرگرتووە و ھەر لەبەرئەوێش ئەوکاتەنێ تۆ لێرە نەبویت، کۆشکیکەم بۆ خۆم دروست کردووە و لەبەرئەوێ منیش لەتەناییدا بپاقتەت بوم، بۆیە خۆم بەردی ئەو کۆشکەم فەراھەم کردووە، ئیستاش وەرە بڕۆینە ناو ئەو کۆشکەو، بۆ ئەوێ پاداشتی خۆت لەباوەشی مندا وەرگریت، "هورم هب" ییش زۆر دڵی بەو قسانە خۆش بوو و شازادە خانەنیش ئەوێ لەباخووە تێپەراند.

کاتی کە دانیشتوانی کۆشکی زێڕین بینیان "باکتامون" ئەو دەبات بۆ لای ئەو کۆشکە کە خۆی دروستی کردووە، بەرپادەیک ترسیان لێ نیشت کەبوو ھۆی ئەوێ ھەمویان خۆیان بشارنەو، بگرە نوکەر و خزمەتکاری گەورەکانیش ھەلھاتن، چونکە پێشبینی ئەوێان دەکرد، کاتی کە "هورم هب" بزانیت کە ئەو کۆشکە بەچ شیوہیکە دروست کراوە، خۆن ھەلدەستیت.

کاتی کە گەشتنە لای ئەو کۆشکەو "هورم هب" ویستی شازادە خانم لەباوەش بگریت، بەلام ئەو ژنە وتی: "هورم هب" کەمێک خۆت رابگرە، بۆ ئەوێ من بتوانم پیت بلیم کە ئەم کۆشکە بەچ شیوہیکە دروست کراوە، ئایا لەبیرتە کە دوایینجار بەزۆر لەنامیزت گرتم، چیم پی وتی؟ ئایا لەبیرتە کە لەو ئاگادارم کردیتەو خۆم دەدەمە دەست ھەموو پیاویکەو؟ منیش لەبەرامبەردا بەلێنەکەم خۆم بەجی ھینا و تۆش ئاگاداری ئەو بە کە ھەر یەک لەو بەردانە لێم کۆشکەدا بەکارھێنراوە، لەلایەن پیاویکی بێگانەو کە لەگەڵ مندا راییبواردووە بۆم ھینراوە و ھەریەک لەبەردەکانی ئەم

كۆشكە يەككە لەيادگار يەكەنى پەيۋەندى سىنكىسى من لەگەل پياۋىكى بېگانە و ئەناسراۋ بەيىر دەھىنئەتەۋە و من ئەم كۆشكەم بۆتۇ دروست كىردۈۋە بۆئەۋەى تۆلەت لى بىكەمەۋە و ھەركاتىكىش يەككە لەۋ بەردانەى كە لەبەرەمبەر پابواردنىكىدا لەپياۋىكىم ۋەردەگىرت، بەتەۋاۋى خۆم و ناۋ و ناۋبانگى خۆم پى دەناساند، بۆئەۋەى بزانىت ھاۋسەرى "ھورم ھب" ى فەرماندەى لەشكر و سوپاسالارى مەزنى مىسرى لەباۋەش گىرتۈۋە، بىگرە بۇ جارىكىش بابەتى ئەۋ خۇپىناساندەم لەيىر نەدەچۈۋ.

بۆنمۈنە ئەم بەردە سىپىەى كە دەيىنى، پياۋىكى ماسىگر بۆى ھىناۋم و ئەۋ بەردە سەۋزەش دەيىنى خەلۈز فرۇشنىك بۆى ھىناۋم و ئەم ھەۋت بەردە خورمايىەش دەيىنى سەۋزە فرۇشنىكى بەھىز پىشكەشى كىردۈم، "ھورم ھب" ئەگەر تۆش تاقەتت ھەيىت، ھەموو پۇژنىك سەرگۈزەشتى يەككە لەم بەردانەت بۇ دەگىرەۋە و ھەر شەۋىكىش سەرگۈزەشتى يەككە لەۋ بەردانەت بۇ دەگىرەۋە و لەۋە دىنىيات دەكەمەۋە كە ھەر سەرگۈزەشتىك لەسەر گۈزەشتەكەى تىريان خۇشتەرە، منىش لەبەرئەۋەى ھەر جارە لەباۋەشى يەككە لەئاشقە كاتىەكاندا كاتم بەسەر دەبىرد، ھەستەم بەخۇشى و چىژنىكى جياۋاز دەكرىد و دىنىاشم كاتىك تۇ سەرگۈزەشتى ئەم بەردانە لەدەمى مەۋە بىيىستى، زىاتىر چىژ لەپابواردنى من ۋەردەگىرىت، چۈنكە ئەم جۆرە داستانە بۇ ئەۋ پياۋەى دەيەۋىت لەگەل ھاۋسەرەكەيدا پابويىرىت، ۋەك خويى چىشت وايە و ئىستا چاۋىك بەم كۆشكەدا بخشىنە و بزانە چەند بەرد لەم كۆشكەدا بەكار ھىنراۋە و بىيانژمىرە بۆئەۋەى بزانى ئەۋكاتانەى تۇ لىرە نەبويىت لەگەل چەند كەپەتى چەند پياۋدا پامبۈاردۈۋە، ھەرۋەھا بەشىۋەيەكى گىرىمانە بىيانژمىرە و ئەگەر من سەرگۈزەشتى ئەم بەردانەت بۇ بگىرەۋە، داستانەكانم بۇ ماۋەى چەند سالىك دىرئە دەكىشىت.

من لەۋباۋەرەدام كاتىك دەست بەگىرانەۋەى داستانەكانى خۆم بىكەم، سەرگۈزەشتى ئەم بەردانە ئەۋەندە دىرئە بكىشىت كە لەۋانەيە پىر بىن، بەلام من ھىشتا كۆتايىم بە داستانەكانى خۆم نەھىنايىت.

"ھورم ھب" ۋاى زانى كە شازادە خانم گالتهى لەگەلدا دەكات، بەلام كاتىك تەماشاي چاۋانى "باكتامون" ى كىرد كە لەچاۋاندا كىنەيەكى ترسانكتى ۋەك تۆلەى كوشتى ھەست پىدەكرا.

ئەوکات تىگەشت كە ئەو ژنە راست دەكات و چەقۇى ئاسنىنى خۇى كە لەولاتى
 "ھاتى" دروستيان كردبوو بەدەستەوہ گرت، بۆئەوہى "باكتامون"ى پىيكوژىت.

بەلام شازادە خانم جلەكانى بەرى تاخوار ھەلدېرى و سىنە پوتى پىنىشان دا و
 ھاوارى كرد لىى بە... دەلىيبە.. چەقۆكەت بچەقینەرە ناو سىنەمەوہ بۆئەوہى ئارەزوى
 فەرمانپرواىى مىسر ببەيت بۆ جىھانىكى تر، چونكە من ھەم كچى "فیرعەون"م و
 خوداى پەرستگای "سخ مت"م و ئەو كەسەى كچىكى فیرعەون و خوداىەك بكورژىت،
 ھىچكاتىك بەدەستەلات و فەرمانپرواىى خۇى ناكات.

"ھورم ھب" دواى بیستنى ئەو قسانە ھیور بویەوہ، چونكە تىگەشت كە شازادە
 خانم راست دەكات و فەرمانپرواىى خۇى بەبونایەتى ئەوہوہ پەیوہست كراوہ و ئەگەر
 ئەو ژنە بكورژىت، ھەرگیز نابیتە فیرعەونى مىسر.

شازادە خانم "باكتامون" بەشیوہیەك تۆلەى لەھاوسەرەكەى كە بەزۆر كردبویە
 ھاوسەرى خۇى كردهوہ، كە ھەرگیز نەبیستراوہ كە ژنىك بەزۆر كرابیت بەھاوسەرى
 پیاویك بەو شیوہى تۆلەى خۇى لەھاوسەرەكەى بكاتەوہ و بگرە "ھورم ھب" یش
 نەیویرا ئەو كۆشكە ویران بكات و بەردەكەشى بۆ شوینىكى تر بگوازیتەوہ. چونكە
 ئەگەر ئەو تەلارەى بپروخاندایە و بەردەكانى بگواستایەتەوہ بۆ شوینىكى تر، ئەوہى
 بۆ خەلكى دەسەلمانە كە دەزانیت ئەو كۆشكە بەچ شیوہیەك بنیاتنراوہ.

ئەوہبوو خۇى بە بیئاگا لەقەلەم دا و واخۇى نیشان دا كە نازانیت ژنەكەى ئەو
 كۆشكەى بەچ شیوہیەك دروست كردوہ و توانچ و گالتەپىكردنى خەلكى بە بەھای
 گیانى خۇى كرى.

بەلام لەو پۆژە بەدواوہ، لەگەل "باكتامون" دا نەخەوت، ھەرۋەھا دەبیت ئەوہشتان
 پى بلىم كە شازادە خانم بەتەواوى گۆرانكارى لەپروشى خۇیدا دروست كرد و چیت
 كەسێك نەیبىنى لەگەل پیاویكى بیگانەدا رابویریت.

ئەوكات "ھورم ھب" بەشیوہیەكى ئاشكرا بوو بە فیرعەونى مىسر و لەپەرستگادا
 تاجى مىسرى كرده سەر، بەلام من پەیم بەوہ برد كە لەھەمان ئەو كاتەى كە
 كاھینەكان پۇنیاں لەسەر و جەستەى دەمالى و تاجى فەرمانپرواىیان دەكرە سەر
 لەناخوہ خەمگین بوو، چونكە دەیزانى ھەموو ئەو كەسانەى لەو پەرستگایەدا
 نامادەن، لەناخوہ گالتەى پیدەكەن و پى پیدەكەنن و چاویان بەھىچ یەك لەشانازە

"ھورم ھب" لەمیسردا یەكەمین فیرعەونە كە موچەى كۆكەرەوانى باج و سەرانه و دادوهرانى لەخەزىنەى دەولەتدا دیارى كرد، نەك لەو بېرە پارەىەى كە لەسەرانه یان لەخەلكى وەریانەگرت و كۆیانەكردەو.

پیش "ھورم ھب" نەریت وابوو كە كۆكەرەوانى باج و سەرانه، بەپێى ئەو بەلگنامەىەى كە لەگەڵ دەولەتدا دەیبەست چەنىك باج لەناوچەىەك كۆ بكاتەو، ئەوكات چەند ئەوئەندەى ئەو باجەى كە دەولەت بۆى دیارى كردبون لەخەلكیان دەسەند.

"ھورم ھب" ئەم نەریتەى لەناو برد و باج و سەرانهى ھەر ناوچەىەكى بەشیوہىەكى یەكلاى كەرەو دیارى كرد و موچەى كۆكەرەوانى باج و سەرانشى لەخەزىنەى دەولەتدا دیارى كرد و پێى دەدان، بۆئەوہى نەتوانن لەبەرامبەر مافى ماندوبونیاندا فشار بخەنە سەر خەلكى.

دەربارەى دادوهرانیش ھەمان بېرىارى لەسەردان و بۆھەر چینیکیان موچەىەكى دیارى كرد كە لەخەزىنەى دەولەت بۆیان خەرج دەكرا، ھەرەھا دادوهرانیش مافى ئەوہیان نەبوو لەبەرامبەر ئەو كارەى ئەنجامى دەدات زێر و زیو لەوكەسانەى سەردانیان دەكرد وەرگریت.

"ھورم ھب" بۆئەوہى ئەم پوكەشپەرستىە لەناو ببات، لەخۆیەوہ دەستى پێكرد، چونكە دەیزانى تاخودى فیرعەون دەست لەم پوكەشپەرستىە ھەلنەگریت، میسریەكان دەست لەپوكەشپەرستى ھەلناگرن و بەسادەى لەگەڵ كۆمەلێك لەسەربازەكانى خۆى بەبەردەوامى لەناو میسردا دەسوپایەوہ لەدواىەوہ گوى و لوتیكى زۆرى كۆكەرەوانى باج و سەرانهو دادوهرانى نادادوہریان فرێندرایە سەر زەوى، چونكە "ھورم ھب" بى بەزەبیانە گوى و لوتى ئەم جۆرە كەسانەى دەبېرى و دەیناردن بۆ كانە كانزاكان بۆئەوہى بېگاریان پى بكات.

كارەكانى تر كە "ھورم ھب" لە میسردا ئەنجامى دان ئەوہبوو، لەكاتێكدا بەبەردەوامى لەناو شاردا دەسوپایەوہ، ئازادى دا بەخەلكى كە ھەركەسىك سكالایەكى لەدادوہر و كۆكەرەوانى باج و سەرانه و كارمەندەكانى تری دەولەت ھەى، راستەوخو سەردانى خۆى بكات و ھەژارتىن جوتیار دەتوانیت بى ھیچ تەكایەك لە "ھورم ھب" نزیك بێتەوہ و سكالای خۆ بكات و كاتێك فیرعەونیش سكالای كەسىكى

پیدەگەشت، لەو شوێنە نەدەرپۆشتە ناوچەیهکی ترەو، مەگەر ئەوەی کاتیگ لێپێچینەوێهەکی تەواوی لەسکالای جوتیارێک کردییت ئەو کات دەرپۆشت بۆ شوینیکی تر.

کاریگەری ئەم پەوشە "هورم هب" لەیهک پۆژ و دوو پۆژێکدا دەرئەکەوت، بەلکو وردە وردە کاریگەری ئەم پەوشە لەمیسردا دەرکەوت وچیتەر کۆکەرەوانی باج و سەرانی نەیاندهوێرا بەزیانی خەلکی و بەتایبەت جوتیاران دەولەمەند ببن، چیتەر دادوهرانیش نەیانتوانی بە وەرگرتنی بەرتیل بریارگەلیکی ناحەق لەسەر کەسانی بیتاوان دەرکەن و فەرمانرەوایانی میسریش وەک کۆکەرەوانی باج و سەرانی دادوهران ناچارکران کە کەمێک لەتەماعیەکانی خۆیان کەم بکەنەو. لەلایەکەرە سامانی کاربەدەستانی دەولەتی میسر و وەجاخزادە و دەولەمەندەکان کەم دەبویەو و لەلایەکی تریشەرە خەلکی هەژار لەبەرامبەر ئەوەی چیتەر ستەمیان لێ ناکریت و کەسێک سامانەکانیان لێ زەوت ناکات دەستپەنجی کارەکانیان بۆ خۆیان دەگەڕایەو و وردە وردە گەشیان بەخۆیانەو دەبینی و دەبۆنە خاوەن سامان و دارایی دەستپەنجی خۆیان. کەشتیەکانی میسریش بەبەردەوامی لەنیوان نیشتمانی پەش و شانشینەکانی تردا لەحالی هاتوچۆدا بون، ئەگەر لەدە کەشتی کە دەرپۆشت بۆ ناو دەریا پێنج کەشتیان نوقم ببوایە، ئەوا ئەو پێنج کەشتیەکە ی تریان بەپادەیهک کالای گرانبەهای لەگەڵ خۆیدا دەهینا بۆ میسر کە سەرەپای قەرەبوی زیانی پێنج کەشتیە نوقمبۆهەکی تری دەدایەو، قازانجیکی زۆریشی لەو کالایانە بۆ دەمایەو.

"هورم هب" بەپادەیهک هەولێ لەناوبردنی ستەم و ئاوەدانکردنەو میسری دا کە لەپەرستگای "هت نت سوت" ئەویان وەک خودایەک دەپەرست و "گایان بۆ دەرکرد بەقوریانی و دواجار" هت نت سوت" و "هورم هب" بون بەیهکێک.

"کاپتا" نۆکەری پێشوم، لەکاتیگدا وەجاخزادە و دەولەمەندەکان پۆژ لەدوای پۆژ هەژارتر دەکەوتن، ئەو تا دەهات شتیکی زیاتری دەخستە سەر داراییەکە ی خۆی و کەسێک نەیدەتوانی پێی دەولەمەند بونی لێ بگریت، چونکە ئەو کە هیچ کۆپیکی نەبوو "هورم هب" ی کردە میرات گری خو، بۆئەوێ بتوانیت بەئاسودەیی بژیت و هەرلەبەرئەوێش "هورم هب" پێی لەدەولەمەندبونی نەدەگرت و کاربەدەستانی باج و سەرانی ش فشاریان نەدەخستە سەری.

"كاپتا" زۇرچار بانگىشتى كۆشكەكەي خۇي دەكرىم كە دەكەوتە گەپەكى كەسە دەولەمەندو ۋە جاخزادەكانەۋە ۋە لەبەرئەۋەي خاۋەنى باخىكى مەزن بوو، دراوسىكانى نەياندەتوانى بىنە مايەي سەرئىشەبۇي.

"كاپتا" كۆشكەكەي خۇي لەشىۋەي ئەۋ كۆشكانەي كە ئىمە لە "كرىت" دا بىنىبومان پازاندەۋە، لەژورەكانى كۆشكدا، ئاۋ بەنىۋ لولەيەكدا تىدەپىرى ۋ لەسەرئاۋەكانى كۆشكدا ۋەك سەرئاۋى مالاكانى "كرىت" بەبەردەۋامى ئاۋ دەپۇشت، ۋ ھەرچارىك كاتىك مەن دەپۇشتىم بۇ كۆشكەكەي ئەۋ، دەمبىنى كە ئەۋ لەقاپى زىپىندا نان دەخوات ۋ لەكاتى نانخواردنىشدا سەماكەرانى "تبس" سەمايان بۇ دەكرىدىن ئىمەيان بەخۇيانەۋە سەرقال دەكرىد.

سەرەپراي ئەۋەش "كاپتا" ھەندىك لەخۋى سەردەمى كۆيلايەتى خۇي پاراستبوو، چۈنكە دواي ھەر نان خواردنىك، چەند چارىك بەدەنگىكى بەرز قولپىنەي دەدا ۋ ھەندىكاتىش پەنجەي دەكرىد بەكونە لوتىدا، ھەركاتىك مىۋاندارى بەكۆمەلى دەكرىد كەسە دەولەمەندو ۋە جاخزادەكان لەم مىۋاندارىدا پىكەۋە كۆدەبونەۋە، چۈنكە "كاپتا" دىيارىگەلىكى گرانبەھاي ۋەردەگرت ۋ پىنمايى كاروبارى دارايىانى دەكرىد.

ھەرچارىك كە "كاپتا" مىۋاندارىكى ئاۋا بەكۆمەلى دروست دەكرىد كەسە ۋە جاخزادە ۋ دەولەمەندەكان لەمالەكەيدا كۆ دەبونەۋە، بۆسەرگەرم كىردىيان خۇي ۋەك نۆكەرىك پىشان دەدان ۋ پۇلى نۆكەرىكى فىلباز ۋ دىك كە دەيەۋىت بىرىك سامان لەخاۋەنەكەي بدزىت دەبىنى ۋ ھىچ كاتىك شەرمى لەۋە نەدەكرىد كە پىشىنەي ژيانى خۇي بۇ مىۋانەكانى بگىرپىتەۋە، چۈنكە "كاپتا" بەرادەيەك دۆلەمەند ۋ ناۋدار بوبو كە ھىچ شەرمى لەباسكرىدى پىشىنەي خۇي بۇ ئەۋانى تر نەدەكرىد.

پىيى ۋەم: "سىنۇمە" كاتىك سامانى كەسىك سنورى تايىبەتى خۇي تىپەراند، چىتر ھەژار ناكەۋىت ۋ پۇژ لەدواي پۇژ سامانەكەي زياتر دەبىت، ئەگەر خۇدى ئەۋ كەسەش نەيەۋىت سامانەكەي لەۋە زياتر بىت، بەلام ئەۋ سامانەي كە مەن ھەمە لەتۋى دەزانم ۋ ھەرلەبەرئەۋەش سەرەپراي ئەۋەي لەمىسردا كەسىك لەمەن دۆلەمەتر نىيە، بەلام مەن ھىشتا تۇ بەگەرە ۋ خاۋەنى خۇم دەزانم ۋ تا ئەۋپۇژەي كە تۇ زىندۋىت ناھىلم پىۋىستت بەھىچ شتىك بىت، بەلام ناتوانم سامانەكەي خۇمت پىبەدەم، چۈنكە دەزانم ئەگەر تۇ تەۋاۋى سامانەكەم بخەيتە ژىر پكىفى خۇتەرە. نواي

سالىك ھەژار دەكەويتەۋە، تۆپياۋىك نىت كە بتوانىت پارىزگارى لەسامانەكەى خۇى بىكات، ئەگەر تۆ دارايى خۆت بپاراستايە و لەپىيى خوداى "ئاتون" دا نەتەخشىايە، لەمپۇدا دۆلەمەنتىن پياۋى مىسر و سورىا و بابل و ھاتى بویت بەلام خەم بۆ لەدەستدانى دارايى و سامانەكەت مەخۇ، چونكە من تا دواين پۇژى ژيانىت، ھەرچەنىك زىپ و زىوم لى داۋابكەيت پىنتى دەدەم.

"كاپتا" سەرەپاى ئەۋەى خويندەۋارى و نوسىنى نەدەزانى، ھونەرمەندانى بۆ پارىزگارى كەردنى خۇى دىارى كەردبوو، پەيكەرتاشەكانىش چەند پەيكەرىكى ئەۋيان دروست كەردبوو. لەو پەيكەرانەدا "كاپتا" پياۋىكى تارادەيكە جوان و كۆشمەند نىشان درابوو، ھەردوچاۋەكەى دەيبىنى و تەختەيكەى لەسەر ئەژنۇيەكى دانابوو و بەدەستەكەى تىرىشى نوكى تىرىكى بەدەستەۋە گەرتبوو. ھەركەسىك چاۋى بەو نوكە تىرانە بكەوتايە ۋاى دەزانى كە "كاپتا" پياۋىكى دانايە و دەتوانىت بنوسىت و بخوينتەۋە، خودى "كاپتا" ش كاتىك چاۋى بەپەيكەرەكان دەكەوت پىندەكەنى و لەبەرئەۋەى دىارىگەلىكى گرانبەھى پىشكەشى خوداى "ئامون" كەردبوو، كاھىنەكانى ئەو خودايە يەكىك لەۋپەيكەرانەيان لەپەرستگاي مەزنى خوداى "ئامون" دا دانا. "كاپتا" لەشارى مردوۋەكاندا "مەبەست گۆرستانى تىس"ە، گۆرپىكى مەزن و جوانى بۆخۇى دروست كەردو فەرمانى دا كە ھونەرمەندان لەسەر دىۋارى ئارامگاكايدا وىنەگەلىكى ئەۋى لەسەر بكىشن. لەم وىنانەدا "كاپتا" بە بەژن و پالايەكى لاۋو چاۋىكى بىناۋ بارودۇخىكى شكۆمەندەۋە سەرقالى كارى پۇژانەى خۇى بوو، قوربانى پىشكەشى خوداكان دەكەرد. "كاپتا" لەبەرئەۋەى لەسەزەمى ژيانىدا مەۋقى فرىودابوو، دەۋىست لەدۋاى مەرگىشى لەپىيى وىنەكانەۋە خوداكانىش فرىو بدات و لەجىھانى خۇرئاۋا بەئاسودەيى و شكۆمەندىەۋە بژى.

يەكىك لەۋشتانەى كە لەگۆرەكەيدا دانرابوو كۆپىكە بوو لە كىتپى مردوۋەكان كە من كۆكرەۋەيكەى ئاۋا جوانم تائىستا نەبىنيۋە⁵⁵.

⁵⁵ كىتپى مردوۋەكان: كۆنەزىن كىتپى ئابىنى و رەۋشتىە كە بەدەستى مەۋۇ نوسراپىتەۋە و لەمەۋۇشدا دەست دەكەۋىت و يەكىك لەكۆپى ئەم كىتپە بەدەستى چالەكەنە دېرىنئاسەكان دۆزارۋەتەۋە و لەمۆزەكانە جىھانىمەكاندا دەست دەكەۋىت.

ئەم كىتەبە كاھىن و ھونەرمەندانى مىسر دوانزە دانەيان لى تۆماركردوۋە و يەككە لەتۆمارى ئەم كىتەبە پەيوەست بوو بەۋەى كەبەچ شىۋەيەك دەبىت شەھىن ترازوى "ئوزىرىس" لەجىھانەكەى تردا لەبەرژەۋەندى "كاپتا" دا تەكان بدات و بەچ شىۋەيەك لەرپى بەردى ساختەۋە تايەكى ئەو ترازوۋە لەبەرژەۋەندى نۆكەرى پىشۋى من قورس بىكرىت، ھەروەھا بەچ شىۋەيەك چل مەيمونەكە فرىو بدرىن.

من ئىرەيم بەسامانى "كاپتا" ئەدەبرد، بەلام نەك لەبەرئەۋەى ئەو ەك رابردوۋ من بەگەرە و خاۋەنى خۆى دەزانىت، بەلكو لەبەرئەۋەى ھىچ كاتىك ئىرەيم بە سامان و خوشبەختى و خۆيىستى كەسانى ترنەبردوۋە.

كاتىك كەسىكم بىنى كە خۆيىستەو بەشتگەلىكى سىست و بىبنەما لەخۇبايى دەبىت، ھەۋلى ئەۋەم نەداۋە لەو ھەلەيەى ئاگادارى بىكەمەۋە و پىيى بلىم نابىت دلى بەو شتەنە خوش بىكات كە ھىچ بىنەمايەكەيان نىيە. چونكە دەزانم كە راستى بەرەدەيەك تالە كە ھەندىكات لەكوشتنى كەسىك بەلاى بىسەرەۋە بىزاركەرتەرە خەلكى دەتوانن تەمەنىك دلى خۇيان بەئەندىشەو خەيالپلاۋىيەكانىيەۋە خوش بىكەن و لەخۇيان بايى بىن، بەلام ناتوانن بۇماۋەى پۇژىك لەگەل راستىيەكاندا بىژىن.

لەوسالانەى "ھورم ھب" فەرمانرەۋايى مىسرى دەكرد، من لە "تبس" دا سەرقالى تىماركردنى نەخۇشەكان و كونكردنى كاسەى سەربوم، لەبەرئەۋەى كۆمەلىك لەو كەسانەى كە كونم كردە سەريان چاك بونەۋە، لەرپىگا دورەكانەۋە كەسە نەخۇشەكان دەھاتن بۇلام، بۇئەۋەى چارەسەريان بىكەم.

بەلام دواى چەند سالىك، چىتر كارى پزىشكى منى رازى نەدەكرد، جارىكى ترىش پەيم بەۋەبرد كەمن دىكرانى ھەلومەرجى دەۋرەبەرم، بۇيە بە "كاپتا" م وت: زۇر رىقم لەم پوكەش پەرسىتى و زۇر خۇرىيەى تۇيە، گوتەگەلىكى خراپىشم لەبارەى زىادەپەۋى لەخواردن و خواردنەۋە و سەرگەرمى كاھىنەكان دەھىنايە زمان. يەككە لەوشتانەى زۇر مايەى رقى من بوو ئەۋەبوو كە بەچاۋى خۇم دەمبىنى كە "ھورم ھب" نازادىيەكى بىسنورى دابوۋ بەسەربازەكانى خۇى و ئەۋانەى بەتاللىن و ھىچ كارىكەيان نىيە، لەبەيانىيەۋە تا ئىۋارە لەمەيخانەكاندا دەمىننەۋە لەشەۋەۋە تا بەيانىش لەسۇزانى خانەكاندا راياندەبۋاردو لەبەرئەۋەى لەھىچ كەسىك نەدەترسان، لەشەقامەكانى

"تبس" دا پریان لہژن و کچی خەلکی دەگرت و بەزۆر ئەوانیان لەشەقامەکانەو دەبردە ناو سۆزانی خانەکانە یان مەیخانە یان کەنار پووباری نیلەووە لەگەڵیاندا پرایاندەبوارد. ئەگەر کەسیک سکالای لەسەربازەکانی "هورم هب" بکردایەو بیوتایە ئەو بەزۆر لەگەڵ ژن یان کچەکەیدا پرایبواردووە، "هورم هب" لەووەلامدا پیتی دەوت: خوشحالبە کە سەربازی من لەگەڵ ژن یان کچەکەتدا پرایبواردووە، لەبەرئەووەی کۆپیکى تر بۆ مندالەکانت زیاد دەکریت و منیش لەمیسردا، بۆ سەربازی پیویستم بەکەسانیکى زۆر. ئەو وەلامەى کە "هورم هب" بەکەسى سکالاکارى دەدایەو، لەنەفرەت و پرقى ئەو بۆ ژنان سەرچاوەی دەگرت، چونکە دواى ئەووەی شازادە خانم "باکتامون" بەوشیوەی پیشتر بۆم باسکردن تۆلەى لە "هورم هب" کردەو، چیتەر ئەو نەیدەتوانى چاوى بەهیچ ژنیک بەکویت و لەبەرامبەر هەموو ژنەکاندا هەستى بەرق دەکرد. بەلام من نەمدەتوانى ئەو بەچاوى خۆم ببینم کە "هورم هب" بەناونیشانى ئەووەیکە پۆژیک لەسوریدا دژی هیزی سەربازی "هاتی" دا جەنگاوە، لەمیسردا ئەو هەموو تاوانانە ئەنجام بدات و بدات لە خەلکی و برینداریان بکات، بەئاشکراش باج لەتەواوى بازرگانەکان وەرگریت و هەر بازرگانیکیش باجی پینەدات، هیرشى بۆ بکات و فرۆشگاکی ویران بکات و سامانەکەى بەتالانى بیات.

منیش بەئاشکرا دەموت: سەرباز بۆ ئەووە هاتووتە بون کە دژی دوژمنى دەرەکی بجەنگیت و ئەو سەربازەى کە لەناو ولادتدا بەکویتە گیانی هاوڵاتیانی خوێوە، لەنەخۆشى تاعون هەپەشنامیزترەو هەر فەرماندەیهکیش کە بەرگری لەسەربازگەلیکی ئاوا بکات، دەبیّت لەسیدارە بدریّت، ئەگەر ئەو فەرماندەیه فیرعەونى میسریش بیّت. ئەم پەرخانەم بەدەنگیکى بەرز دەهینایە زمان و سەربازەکانیش دەیانیبست بەلام نەیاندهویرا پەلامارم بدەن، چونکە دەیانزانى کە من لەبەرئەووەی کەسانى هەژار بەبى بەرامبەر چارەسەر دەکەم، منیان زۆر خوشدەویّت هەروەها ئاگادارى ئەووەش بون کە من لەهاوپى کۆن و نزیهکانى "هورم هب" م.

بەشى پەنجاو و شەشەم

"ھورم ھب" بەچ شۆۋەيەك منى لەمىسر دور خستەوہ

كاتىك ۋەرزى بەھار ھات، ئاۋى پوبارى "نىل" كەم بويەوہ و نىشتەوہ و پەرەسىلكەكان دەستيانكرد بەسەماو فرىن، پوژىكيان كۆمەلىك لەسەربازەكانى "ھورم ھب" خۇيان كرد بەمالەكەى منداو ئەو نەخۆشانەى كە لەویدا چاۋمەپرى چارەسەر كەردىيان دەكرد لەمال دەريانكردن و منيان برده لای "ھورم ھب".

چەندسالىك بوو كە من "ھورم ھب" م نەيىنبوو و ئەو پوژە كاتىك چاۋم پىي كەوت، پەيم بەوہ برد كە پىر بووہ و چرچ و لۇچىيەكى زۆر بەپوخسارىەوہ دەبينم، ھەرۋەھا ماسولكەى گەردنى دەرپەريبوو و كەمىكىش پشتى كوپ بوو.

كاتىك "ھورم ھب" چاۋى پىم كەوت وتى: "سىنۆھە" من چەند جارىك ھۆشدارىم پىدايت كە باسى ھەندى شت نەكەيت و نەيەينىتە زمان، بەلام تۆ ھىچ گىرنگىەكت بەھۆشدارىەكانى من نەدا و منت كەردوۋەتە گالتەجارى خۆت.

تۆ بەخەلكى دەلىيت كە لەمىسر دا كارى سەربازى پسواترىن كارە، ئەگەر مندالىك لەسكى دايكىدا بمرىت، زۆر لەوہ باشترە كە لەدايك يىت و بىيتە سەرباز، سەرەپراى ئەوہى تۆ دەزانى كە من حەز بەوہ دەكەم ژمارەى دانىشتوانى مىسر پروو لەزىاد بون بكات بۆئەوہى بتوانىن سەربازگەلىكى زىاتر دامەزرىنن، تۆ دەلىيت كە بۆ ھەر خىزانىك دوو يان سى منداال بەسە، ئەگەر ھەر ژن و پياۋىك، بەدوو يان سى منداال خۇيان پازى بكەن و بەجوانى پەرۋەردەيان بكەن، زۆر باشترە لەوہى كە دە مندانلى كۆلەبەر يان سەربازيان ھەبىت و خودى ژن و پياۋەكەش بەھەژارى و كوئىرى ژيان بەسەر ببەن، تۆ دەلىيت كە تەواۋى خوداىانى مىسر وەكو يەكن و تايبەتەندى ھىچ

کامیکیان له ویتریان زیاتر و باشت نیه و له ته وای پهرستگاگاندا ته نها کاهینگه لیکي ته مه ل و چلینس و زور خور به دی ده کرین.

تو به خه لکی ده لیت که هیچ که سیک مافی نه وهی نیه پیاویکی تر بکړیت و بیگاته نوکهری خوی، سهره پای نه ودهش ده لیت که له سهرتاسهری میسر دا نه و جوتیاره ی که زهوی ده کیلیت و تووی تیدا ده چینیت ده بیت بیته خاوه نی نه و زهویه، سهره پای نه وهی نه و زهویه هی "هورم هب" ی فیرعونیش بیت.

تو به خه لکیت وتوه که فهرمانره واییه که ی من هیچ جیاوازیه کی له گه ل فهرمانره وایی "هاتی" هکاندا نیه، چونکه ههروه چو "هاتی" هکان خه لکی به کوشت ده دن و به زور له گه ل کچ و ژنانی خه لکی راده بوین، سهریازه کانی منیش بکوژی میسر یه کاند و ژنان و کچانی میسر ده فرین. من ته وای نه شتانه م له سیخوره کانی خومه وه بیستوه، به لام تا نه مړو هیچ هه لو یستیکم له بهرام بهر تودا نه نواندوه، من توم به یه کی که له هاوړی کونه کانی خوم له قه له م ده دا. تا نه و روزهی "نامی" زیندووبو، من پیویستم به بونی تو بو، بونه وهی تو له کاتی پیویستدا گه راهی نه وه م بؤ به دیت که "نامی" دوچاری چ کردار و رفته رگه لیک بووه، به لام چیر له مه و دوا "نامی" مردوه و منیش پیویستم به تو نه ماوه و هیچ سودیک به من ناگه یه نیت، به لکو به هو ی نه و شتانه ی که ده یزانی له وانه یه بیته مایه ی سهرنیشم.

تو نه گهر ده می خوتت بگرتایه و باسی خراپه ی من و سهریازه کاند نه کردایه، ده توانی تا دوا یین روزهی ته مه نت له م شاره دا به ناسوده یی بژیت، ههروه ها له بهر نه وهی پزیشکی، له رپی چاره سهرکردنی نه خوشه کانه وه بژیوی ژیان خوت داین بکهیت، به لام "سینوهه" تو ناتوانیت به نارامی دانیشیت و وه نه وهی ناچاریت به بهر ده وای باسی خراپه ی من و سهریازه کاند بکهیت، منیش ناتوانم له وه زیاتر گویم له باسی خراپه ی فهرمانره واییه که ی خوم بیت.

دوا ی نه م گوته یه "هورم هب" که به هو ی گوته کانی خویه وه تو په بوو، چه ند جاریک قامچیه که ی کوتا به رانی خویدا و وتی: "سینوهه" ... نه مړو تو وه کرمیکي زهویت لیها توه که زهوی باخه که ی من هه لده وه شینیت و خراپی ده کهیت و ده بیته ریکری

گەشەى گياکان، تۆ ئەمىرۆ وەك "خەرنەنگەز"⁵⁶ يەكت لىھاتووہ كەبەسەر شانمەوہ دەنیشیتەوہ و دەمگەزیت و خوینم دەمژیت. تۆ ئەمىرۆ وەك گيايەك وايت كە لەباخەكەى مندا پرواويت، بەلام لەباتى گول يان ميوہ، دپكت دەرکردووہ و من ئەم گيا زيانبەخشە لەپىشەوہ ھەلدەكىشم و فرى دەدەم.

ئىستا وەرزی بەھارە و پەرسىلەكان دەست بەسەماو فرین و بەئاسمانەوہ جيەك جيك دەكەن و لەكلەكەكانیشش "لقلق" دەنوکیان دەدەن لەیەكترى و درەختى "ئەقاقياش" گولەكانیان شكۆفە دەكەن، وەرزی بەھار بۆ گيانەوهران و لاوان وەرزیكى وروژنەرە، چونكە لەم وەرزدەدا بەھوى گەرمای ھەوا و پىوېستىەكانى سروشت ھەزدەكەن لەگەل يەكتردا جوت بڤ، بەلام پىرەمىردانى وەك تۆ كە چىتر ناتوانىت لەگەل ھىچ كەسىكدا جوت بىت، لەوەرزی بەھاردا بەھوى ئەو توانايەى بەدەستى دەھىنن، كەسىكى زۆر بلىيان لى دەردەچىت و لەوباوہرەدام بەھوى ئەو زۆر بلىيانەى تۆوہ بىت كە لەھەندىك پەرستگادا وىنەكانمیان قوروى كردووہ و لەپەرستگايەكى تردا بەبەرد گوى و لوتى پەيكەرەكەمیان شكاندووہ.

بۆيە ناچارم تۆ لەمىسر دور بخەمەوہ، چونكە ئەگەر لەمىسردا بىمىنىتەوہ، ئەوا من بەشىوہيەك لەتۆ تۆپە دەبم كە ھزر و مىشكى خۆم لەدەست دەدەم و لەوانەيە ھەولى كوشتنىشت بدەم، منىش نامەوېت بەفەرمانى من بكوژىت، لەبەرئەوہى تاكە ھاوړى كۆن و سەردەمى لاويەتى منىت كە تا ئىستا بەزىندووى ماوہ.

"سینۆھە" من تۆ لەمىسر دور دەخەمەوہ و تا ئەو پۆژەى من فیرەونى مىسر بڤ، ناھىلەم بگەرپىتەوہ بۆ مىسرو چىتر رەنگى "تبس" بەچاوانى خۆت نابىنى، چونكە گوتهكانت وەك ئاگرىك وایە كەبەكویتە ناو پوشتىكى وشك يان نەيجەلانىكى وشكەوہ و يەكسەر گرى تىبەرەدەات، كاتىك ئاگرى گرت خامۆشكردنى مەھال دەبىت. تىگەشتم كە ھەندىكات گوتار لەنیزە ھەرەشەنامىزترە، ئەوكەسانەى كە گوتهگەلىكى ھەرەشەنامىز بەزماندا دەھىنن دەبىت لەناوېرىن، ھەر لەبەرئەوہش دانىشتوانى ولاتى

⁵⁶ خەرنەنگەز: ناویكى پاراوى كوردیە كە بەواتای مىشك دىت كە بەگوڤدریزوہ دەنیشیتەوہ و وەك مىخولە خوڤى دەمژىت، ئەم مىشە دەھاودەق وەك مىشى ناساى وایە بەلام بەئەندازەى ھەنگىك دەبىت..... وەرگرت.

"هاتی" جادوگرهکان لهسیخ هه‌لده‌کیشن، چونکه‌ده‌زانن نه‌مانه‌به‌هۆی گوته‌کانیان‌ه‌وه دوپویی و دوبهره‌کی له‌نیو خه‌لکیدا دروست ده‌که‌ن.

من نامه‌ویت ولاتی میسر به‌هۆی دوبهره‌کی و دوزمانی تۆوه جه‌نگیکی تر له‌گه‌ل خودایاندا به‌رپا بکریت، هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش "سینۆهه" له‌میسر دورت ده‌خه‌مه‌وه، چونکه تۆ سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی شییت نیت، به‌لام پیاویکی ئاساییش نیت، وه‌ک بلیی له‌جیهانیکی جیاواز له‌م جیهانه‌دا ده‌ژیت.

له‌وانه‌یه "هورم هب" راست بکات که ده‌یوت: من که‌سیکی ئاسایی نه‌بم و له‌وانه‌یه له‌به‌رئه‌وه‌ش پیاویکی ئاسایی نه‌بم که خوینی خودایان له‌په‌گی خوینبه‌ره‌کانمدا بی‌ت، به‌واتا خوینی فیرعه‌ونه‌کانی میسرو خوینی شازاده‌خانمی "میتانی" له‌خوینبه‌ره‌کانمدا هاوتوچۆ بکات.

سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش کاتی‌ک گویم له‌گوته‌کانی "هورم هب" بوو پیکه‌نین گرتمی و "هورم هب" یش به‌هۆی ئه‌م پیکه‌نینه‌مه‌وه زیاتر لیم توپه‌بوو و قامچیه‌که‌ی ده‌ستیشی به‌به‌رده‌وامی ده‌دا له‌پانی و وتی: "سینۆهه" سوپاسی خوداکان بکه که دۆستی دیرینی منیت، ئه‌گینا هه‌رئێستا ده‌مکوشیت، هه‌وره‌ها پێشینیه‌ی ته‌مه‌نیک هاوپییه‌تی پێگره له‌به‌رده‌م ئه‌وه‌ی تۆ له‌سیداره‌ بده‌م، به‌لام به‌دنیاییه‌وه دورت ده‌خه‌مه‌وه و پێناده‌م که دوا‌ی مه‌رگیش لاشه‌ت بگه‌رێته‌وه بۆ میسر، به‌لام ده‌توانی پێش مه‌رگت بلییت که لاشه‌که‌ت مۆمیا بکه‌ن و له‌هه‌مان ئه‌و شوینه‌ی که تییدا ده‌ژیت به‌خاکی بسپێرن.

ئه‌و شوینه‌ی دوا‌ی دورخستنه‌وه‌ت بۆ نیشته‌جی بونت ده‌ستنیشانم کردوه، له‌که‌نار ده‌ریا پۆژه‌ه‌لاته‌وه‌یه-مه‌به‌ستی ده‌ریا سو‌ره-که‌شتیه‌کانیش له‌ویوه به‌ره‌و هیندوستان ده‌پۆن و من ناتوانم تۆ بۆسو‌ریا دور بخه‌مه‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی هیشتا ئاگر و خه‌لۆزگه‌لیکی پابردو له‌ژێر خۆله‌میشه‌که‌یدا شارداراوه‌ته‌وه و بونی تۆ له‌ سو‌ریادا له‌وانه‌یه بییته‌هۆی ئه‌وه‌ی ئه‌و خه‌لۆزه له‌ژێر ئه‌و خۆله‌میشه‌ بیته‌ ده‌ره‌وه و دوباره ئاگر به‌ربداته ئه‌و ناوچه‌یه‌وه، هه‌روه‌ها ناشتوانم بۆ ولاتی "کوش" که‌ده‌که‌ویته باشوری میسر دورت بخه‌مه‌وه، چونکه کاتی‌ک تۆ پۆشتیه‌ ئه‌ویوه، به‌په‌شپێسته‌کان ده‌لێیت که ته‌واوی مرو‌قه‌کان له‌به‌رامبه‌ر یه‌کدا یه‌کسان و سپی و په‌ش هیچ تابییه‌تمه‌ندیه‌کی جیاوازیان نیه و په‌شپێسته‌کانیش له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌پوی پیکه‌ته‌ی

سروشتیانەو سادە و گەژەن زۆر زوو باوەڕ بەم قەسەیت دەکەن و لەوانەیه لەویدا راپەرپێنیک بەرپا بکەن.

بەلام ئەو بەشەى کەنار دەریای پۆژەلەت کە تۆ دەنێرمە ئەو، دانیشتوانی تێدا نیه و تۆش هەرچەنیک قەسە بکەیت بى لەتاویڕە بەردى سور و قەلەرەش و چەقەل و مارەکان هیچ کەسیكى تر گویت لێناگریت و منیش بەو بۆنەیهو ئاسودە خەيال دەبم، لەبەرئەوئەى ئەو جوړە گيانەوەرەنە ناتوانن ببنە ماىەى سەرئیشەى ولاتى میسر و منیش بەچارەدەورى ئەو شوینەى کە تۆی تێدا نیشتهجى دەکەم چەند پاسەوانیکى تێدا دادەنیم، ئەمانە ئەركى ئەوئەیان لەسەر شانە ئەگەر تۆ بتهویت ئەو شوینە بەجى بهێلێت، بتکوژن. بەلام لەبەرئەوئەى ئەو دور خراوەى تۆ دەنێرمە ئەو، دانیشتوانی تێدا نیه، و لە"تبس"یشەو زۆر دورە، هەرەها ناگادارم چەنیک بەم شارەو پەيوەستى بۆ تۆ وەك سزایەكى مەزن وایە، منیش لەپوى پێوێستى و کەرەستەى ژيانەو بێکەموکورتیت ناکەم و ئەو دۇنيایەت پێدەبەخشم کە لەویدا مالتیکت پى بدەن و داواى هەرچیهکیش بکەیت بەمەرجیک گونجاو بێت، بۆتى فەرەهەم دەکەم و تەنها يەك شت لەو شوینەدا قەدەغەيه ئەویش ئەوئەيه کە ناتوانى برۆیتە دەرەوئەى ئەو ناوچەيهى کە تێیدا دەژیت. من لەتەنهایى شوینى نیشتهجیبونم نەدەترسام، چونکە لەژياندا زیاتر هەستم بەتەنهایى دەکرد، بەلام هەر بەوشیوئەى کە"هورم هب"وتى: بە"تبس"وئە زۆر پەيوەست بوم و کاتیک بیرم لەو کردوئە کە چیتى خاکی میسر لەژێر پێمدا هەست پێناکەم و چیتى روبرارى"نیل"لەدەمدا بەرجەستە ناکەم و ناخۆمەوئە و بۆنى "تبس" ناکەم، خەمگین بوم، داواى ئەوئە بە"هورم هب"م وت: من لەم شارەدا هاوڕێیەكى ئەوتۆم نیه و لەبەرئەوئەى خەلکى لەزمانى قەسەکردنى من دەترسن و خویان لێم دورەپەرێز دەکەن، بەلام لەنیو چینی هەژارەندا چەند کەسیك هەن کە بەیەکیك لەهاوڕێکانى من لەقەلەم دەدرین، منیش حەز دەکەم بۆ دواىین جار چاوپێکەوتنیا ن لەگەڵدا بکەم و مالتاواىیان لى بکەم، یەکیكى تر لەو شتانەى دەمەوێت ئەنجامى بدەم ئەوئەيه کەمیک بەنیو شارى"تبس"دا پیاسە بکەم و لەم وەرزی بەهارەدا بۆنى شکوفەى درەختى سەرشەقام و کۆلەنەکان و بۆنى بخوردی هەيوانى پەرستگاگان بکەم و کاتیکیش شەو داها ت بەنیو ناوچە هەژار نشینەکان کە مالى منیش لەوئەيه تێپەرم، بۆئەوئەى بۆنى ئەو ماسیانەى کە لەبەرەم

ماله كانياندا سوريان دهكه نه وه بكه م و توش "هورم هب" نازانى كه ته ماشاكردنى نه و ژنانه ي كه له بهر ده م ماله كه ياندا خهريكى ليئانى خواردن، ههروه ها نه و پياوانه ي كه به ماندويى و شه كه تيه وه له كار هكه يان ده كه پښنه وه و نه و مندالانه ي كه چاوه پښى خواردنى ناننى ئيوارهن، له بهر ده م ماله كه ياندا سه رقائى يارى كردن، قاچ راده يه ك چيژم پښه به خشن، له وياوه پرده م هيچ كه سيك به نه ندازه ي من چيژ له گه پان به نيو شه قام و كو لانه كانى "تبس" له كاتى خو رئا و ابون و سه ره تاي شه ودا وه رئا گر يت.

نه گه ر من نه م گوتانه م به ئاوازيكى خه مگينه وه به يئنايه ته زمان و تكام له "هورم هب" بكر دايه كه چهن د پوژي ك ماوه م بدات بو نه وه ي بتوانم مائئا وايى له "تبس" بكه م، به دلنيايي وه نه و تكايه ي منى په سه ند ده كرد، به لام بى پارانه وه و ده سته پاچه يى، وه كه نه وه ي له گه ل كه سيكى هاوشان و هاوئاستى خو مدا قسه ده كه م، نه و داوايه م له "هورم هب" كرد، له بهر نه وه ي ئاگادارى نه وه بوم كه زانست ناييت له بهر امبه ر ده سته لاتدا سه رى پوژو نه وازش دانه ويئيت، هه رله بهر نه و هو يه فيرعه ون نه و داوايه ي منى په سه ند نه كرد و تى: من كه سيكى سه ربازيم، بو يه رقم له دواخستنى كارو پيشاندانى سوژو به زه ييه، له بهر نه وه ش هه ر ئيستا بريار ده دم به كه ژاوه يه ك تو له "تبس" ده ريكه ن، نه گه ر كه سيك له خزمانت بيه وي ت له گه ل تو دا بيت، من رازى ده بم، نه و يش به مه رجيك چيتر نه گه پښته وه بو ميسر و له لاي تو بميني ته وه و بگره دواى مه رگى توش ناييت بگه پښته وه بو ميسر، چونكه ده زانم كه نه و هه ركه سيك بيت، له لاي تو بيت ده كه ويته ژي ر كاريگه رى گوته كانته وه و دواى نه وه ي گه رايه وه بو ميسر يروباوه ركه كانى تو به نيو خه لكيدا بلا و ده كاته وه، يروبوچونه هه ر شه ناميزه كان له تاعون خيرا تر به نيو خه لكيدا بلا و ده بيتته وه، به لام له باره ي نه و هاوپيانه ت كه وت له چينى هه ژاران، ده زانم كه يه كي ك له وانه نو كه ري كه كه له ئيستادا به رداشى پى ده سوپښنه وه و نه و يتر يان وي نه كيشي كه كه به رده وام سه رخوشه و وي نه ي خودايان ده كيشي ت، دوو هاوپري كه ي تريشت له ر شه شي سته كانه، له ئيستادا هه رچواريان به سزاي نه وه ي كه وتونه ته ژي ر كاريگه رى يروبوچونه كانى تو وه گه شتيكى دور و دريژيان كرتو وه ته بهر كه گه رانه وه يان تا راده يه كى زو ر مه حاله.

كاتيك نه م گوتانه م له "هورم هب" بيست، نه فره تم له خو م كرد، چونكه بو جاريكى تر كه سانى بيتاوان، ته نها له بهر نه وه ي هاوپښى من بون، دوچارى به دبه ختى هه ميشه ي

كراون و ئەوكات بىئەوئى لەبەرەمبەر "هورم ھب" دا كپنوش بەرم، ويستم بېرۆم، "هورم ھب" یش بۆئەوئى پيشانى بدات كە چيتر ھيچ كارو گوتەيەكى بەمن نەماو، بەلاساىي كردنەوئى فيرەوئە مەزن و رابردووەكانى مىسر وتى: كۆتايى بەگوتەكانى فيرەوئە هات.

سەربازەكانى "هورم ھب" یش منيان خستە سەر كەژاوەيەك كە پەردەكانيان دادابويەو پىگاي پۆژەلتمان گرتەبەر. بۆماوئى بىست پۆژ لەو جادەيەى كە "هورم ھب" بەرەو پۆژەلات دروستى كردبوو تىپەرين، تا ئەوكاتەى گەشتينە لەنگەرگايەك كە لەويۆە گەشتيەكان بەرەو ھىندستان دەپۆشتن. بەلام لەبەرئەوئى ئەو لەنگەرگايە دانىشتوانى تىدابوو، سەربازەكانى "هورم ھب" لەويدا رانەوستان و منيان لە لەنگەرگاى دور خستەو و دواى سى پۆژ گەشتينە شوينىكەو كە لەرەردووا ئەو شوينە لادىيەكى تىدابوو، بەلام جوتيارانى ئەو لادىيە ئوييان بەجىيشتبوو بۆيە ھيچ كەسيك لەويدا نەدەژيا. لەويدا شوينىكيان بۆ نيشتەجىبونى من ديارى كرد و لەناوەرەستى ئەو شوينەدا خانويەكيان بۆ دروست كردم، ئەوكات قۇناخيكي ترى ژيانم لەو مائەدا دەستى پىكرد. من ھىچكاتىك لەو مائەدا بۆ ھيچ شتىك تەنگەلان نەبوم. چونكە ھەر خواردن و خواردنەو و پۆشاك و كەرەستەى نوسينىكم لى داوا بكردنايە بۆيان دەھينام.

من چەندسالىكم لەو مائەدا بەسەر بردو چەندكتىيىكم لەبارەى زانستى پزىشكيەو نوسى، دواى ئەوئى كۆتاييم بەھەر كتيبيك دەھينا دەمخستە ناو سنوقيكى بچوكەو. بەلام ئەم كتيبە، دواين كتيبە كە من نوسيوئەو ھەرلەبەرئەوئەش تايبەتم كرد بەسەرگوزەشتەى ژيانى خۆمەو، دواى ئەم كتيبە، ئەگەر زىندوش بمينم، چيتر ھيچ كتيبيكى تر نانوسم، چونكە پوناكى چاوم زۆركەم بوو و چيتر چاوەكانم جولانى پينوسەكەم بەسەر "پاپىرۆس" ەو نايين.

من لەوباوەرەدا بوم ئەگەر ھەولئى نوسينى سەرگوزەشتى ژيانى خۆم نەدايە، نەدەتوانى لەو چەند سالە بەولاو بەرگەى قورسى بارى ژيان بگرم، من لەبەرئەوئە يادگارى سەرگوزەشتى ژيانى خۆم نوسى، بۆئەوئى بتوانم بودا و راستيەكانى ژيان، ھەلبەت لەو پۆژەوئى خۆم ناسى تا ئەمڕۆ بەير خۆم بەينمەو، ھەرەھا

بیشزانم لەپیناوی چیدا ژيام. بەلام ئیستا کۆتایی بەنوسینی یادگارێه کانم هاتوو، نازانم کە لەپیناوی چیدا ژیاوم و مەبەستی من لەژيان چی بوو.

لەسەردەمی لاویەتیدا بەو شیوەیە لیکم دەدا یەو کە لەبەرئەو دەژیم بۆ ئەوێ پیر بم و هەنوکه‌ش کە پیربوم سەرم لەو سوپماوە کە ئەو چ ئارەزوێه بوو کە لەسەردەمی لاویەتیدا هەمبوو و مەگەر گەشتن بەتەمەنی پیری ئەوەندە ئارەزوێهکی بەهادرە کە مەوێ بتوانیت لەپیناویدا بژیت و بەرگەیی سەختیەکانی ژيان بگریت.

هەموو پۆژیک تەماشای دەریام دەکرد. هەندیکاریش وینەیی کیو سەرەکانی چواردەوری دەریا لەدەریاکەدا رەنگی دەدا یەو و رەنگی سوری بەدەریا دەبەخشی، هەندیکاریش لافاو هەلەستا و ئاوی دەریا رەش دادەگەرا و لەکاتی شەویشدا رەنگی دەریا لەبەرچاوم سپی دەنواند.

ئەو پۆژانە ئاو هەوا لافاوی و باراناوی نەبوو و رەنگی شینی دەریا، لەبەردە شینەکان رەنگیان تیرتر بوو، بەلام من لەتەماشاکردنی دەریا بێزار بوم، چونکە دەریا بەرادیەه مەزن و ترسناکە کە مەوێ ناتوانیت تا کۆتایی تەمەنی، خۆی سەرقالی تەماشاکردنی بکات. من ئەوەندە لەسەر زەوی بیابانی کەنارەکانی پۆژەلات- مەبەستی دەریای سورە- لەپال دویشک و مارەکاندا دانیشتم کە چیتەر ئەوان لەمن نەدەترسان، بەلام من حەزم لەهاورپێتییان نەبوو، چونکە ئەگەر بێنە هاوڕێشم، ئەوا هاوڕێهکی نەزان یان شیتن و پۆژیک دیت چزی خۆیان پۆ دەکەنە جەستەمەو. سالیك دواي ئەوێ منیان لە"تبس"دور خستەو، کاتیك کاروانی هیندستان لە"تبس" دەکەوتە رێ، بۆئەوێ خۆی بگەیهنیتە دەریای پۆژەلات"موتی" خزمەتکارم کە لە"تبس"بوو لەگەڵ ئەو کاروانەدا هات و پەيوەندی پێوێ کردم.

کاتیك"موتی"چاوی پیم کەوت، دەستی خستە سەر ئەژنۆی و کړنوشیکی بۆ بردم، کاتیکیش بینی پوخسارم کەمێک لاواز بوو و ورگیشم وەکوو جارێ نەماوێ دەستی کرد بەگریان.

وتم: "موتی"بۆچی دەگری؟

"موتی"یش وتی: لەبەرئەو دەگریم کە لەوکاتەوێ دور خراویتەوێ لاواز بویت و هیچ کەسیکت نەبووێ خواردنی خۆشت بۆ لیبینیت.

ۋەتەن: "موتى" ژيانى من گەشتۈۋەتە قۇناخىك كە قەلەۋى و لاۋازى بەلامەۋە ئەۋ گىرنگىيەيەيان نەماۋە.

"موتى" ۋەتەن: "سىنۇۋە" ئايا چەند جارىك پىم نەۋتى ئاگات لەسروشى خۇت بىت فرىوت نەدات و دەمت بگرە، نازانم بۇچى پياۋان دەبىت بەۋشۈۋەيە بن كە ۋەك بەردىك ھىچ قەسەيەك كاريان تىناكات، سەرەراي ئەۋەى دەزانن ھەركەسىك سەرى بەدىۋاردا بىكوتىت سەرى دەشكىت و دۋاجارىش دەمرىت، بەلام سەرەراي ئەۋەش ھەر سەريان دەكوتن بەۋ دىۋاردا. بەلام تۇ"سىنۇۋە" گەشتۈۋەتە قۇناخىكى تەمەنتەۋە كە چىتر دۋاى ئەۋە دەبىت ژىر بىت، چۈنكە چىتر گىرتارى دلەۋاۋىگەلىك - كە لەئەندامىكى بچوك كە لەسىنەمانداچىگىرەۋ تەۋاۋى بەدبەختىەكانى جىهان لەۋە سەرچاۋە دەگرىت - نابت.

ۋەتەن: "موتى" تۇ ھەلەت كىر كە "تبس" ت بەجىھىشت و ھاتىت بۇئىرە بۇئەۋەى بىت بۇ لای من، چۈنكە پىۋاۋىكى دەركراۋم و ھەركەسىك بى لە پاسەۋانەكانم كە سەربازى "ھورم ھب" ن، لەگەل مندا بىت، چىتر نەك تەنھا پى لەمن دەگرىت بگەرىمەۋە بۇمىسرو "تبس"، بەلكو ناھىلەت ئەۋ كەسەى لەگەل مندا دەزىت بگەرىتەۋە بۇ مىسر.

"موتى" ۋەتەن: من لەۋباۋەردەدام ئەۋەى بەسەر تۇدا ھاتۋە زۇر لەبەرژەۋەندى تۇدايە، لەبەرئەۋەى فىرەۋن "ھورم ھب" تۇى ناردۋەتە شۋىنىكى چۆلەۋە بۇئەۋەى سەردەمى پىرى خۇت لەۋىدا بەسەر بىەيت. منىش لەگەلەگالى "تبس" و دەردىسەرى دراۋسىكان بىزار بوم، چۈنكە بەبەردەۋامى كەلۋەلى چىستخانەكەم بەسۈر لى ۋەردەگىر و دۋاى ئەۋەش چىتر بۇم ناگەرىننەۋە و كاتىك منىش بەبىريان دەھىنمەۋە، كەئەۋەى بىردىيان بۇم بگەرىننەۋە لىم تۈرە دەبن و دەلەن مەگەر ئىمە دزىن كە ۋاھەست دەكەيت قابىلەمە و تاۋەكەت بۇ ناگەرىننەۋە.

ھەرۋەھا لە "تبس" دا ناچارم پۇژى دۋو جار بەردەرگاكام گىسك بدەم، بەلام سەرەراي ئەۋەش پاك نابتەۋە، چۈنكە دراۋسىكانم بە بەردەۋامى خۇلى ناۋمالىيان دەپىژنە كۆلەنەۋە و ھەرچى ھاۋار دەكەم كە ئەم كارە نەكەن، گويم لىناگىر.

يەككىكى تر لەۋ شتانە ئەۋەبۈۋ كە مالەكەى "تبس" مان بچوك بۈۋ و نەماندەتۋانى سەۋزەى تىدا بگەين، لەكاتىكدا لىرەدا زەۋى پىۋىستمان بۇ چاندنى سەۋزە و

بەتايىبەت كەرەز كە تۆ زۆر ھەزەت لىيەتتى دەچىنم، ھەرۋەھا ئەم سەربازە تەمەل و بىكارانەش كە فەرعەون بۇ پاسەۋانى تۆ دەستىنىشەننى كىردۈن ھاندەدەم ئەۋانىش سەۋزى بچىنن و بۇ پاكىردىنىش بېۋن بۇ بىبابان و لەدەرياشدا پاۋەماسى بگەن، ۋەك بلىيى ئاگاڭدارى ئەۋە نىم كە ماسى سۈيۋاۋى دەريا ۋەك ماسى ئاۋى شىرىنى پوبارى "نيل" شىرىنە. يەككىكى تر لەۋانە ئەۋەيە كە دەمەۋىت لىرەدا شوينىك بۇ گۈرەكەم دەستىنىشان بگەم و گۈرۈك بۇ خۆم دروست بگەم و دۋاى مەرگىشەم لىرەدا ئارام بگرم، چونكە ھەرگىز پىم نەۋەتە دەۋەۋى شارى "تبس" ۋە، دۋاى ئەم كۆچەم تىگەشەم كە خراپترىن شەت كۆچە و ھەزىش ناكەم دۋاى مەرگىشەم ناپەھەتەم بگەن و بۇ بەخاك سپاردنم لىرەۋە بىمەنەۋە بۇ "تبس". بەمشىۋەيە "موتى" لىرە لەگەل مەندا نىشەتەجى بوو، چىتر دۋاى ئەۋە بوبە پەرستىيارم، منىش لەۋاۋەپەردام ئەگەر تۋانىيىتەم دۋاين سالى تەمەنم بەئاسۋەدىي بژىم و ئەم كىتەبە بنوسم، لەبەرئەۋە بوۋە كە "موتى" بەبەردەۋامى پەرستىيارى لىدەكردم ونەيدەھىلا ھىچ كەموكورتىيەكم ھەبىت، "موتى" ىش زۆر خۇشحال بوو بەۋەى خۆم سەرقالى نوسىن كىردۈۋە و ناھىلىت دوچارى ئەندىشەگەلىك بىمەۋە، بەلام دەمزانى كە لەناخىۋە زۆر گۈي بەم نوسىنەم نادات و ئەۋكارەى من بە بىسۋەتترىن كار دەزانى. "موتى" خواردنگەلىكى خۇشى بۇ لىدەنام و دەقاۋدەق بەپىي ئەۋەى بۇي باسكردم، سەربازەكانى ھانى ئەۋەدەدا زەۋى بگىلن و تۆۋى تىدا بچىنن و ئاۋدىرى بگەن، ھەرۋەھا بېۋن بۇ ناۋ بىبابان بۇئەۋەى شتىك پراۋبگەن، لەھەمان كاتدا لەدەريادا خۇيان سەرقالى پاۋەماسى بگەن.

سەربازەكانىش لەبەرئەۋەى بۇماۋەى سالىك تەنھا كاريان خواردن و خواردنەۋە و خەۋتن بوو، تىگەشەن كە چىتر لەمەۋدۋا دەبىت كار بگەن، بۇيە دەستيان بەكىلانى زەۋى كىرد، بەلام نەياندەۋىزا بەرگەى كاركردن بگرن، چونكە "موتى" بەزمانى خۇي كە لەشاخى "مانگا" تىزترە ئازارى دەدان و قسەى ناشىرىنى پىدەۋتن، ھەندىكاتىش بەۋ چىرۋكانەى كە بى ھىچ پەردە پۇشېك بۇي دەگىرپانەۋە سەربازەكانى دەھىنايە پىكەنن. بەلام ۋردە ۋردە سەربازەكان كە بەھۋى بىكارىيەۋە تەمەل بوبون، كاتىك بىنيان كارىكى سۈدبەخشان گرتۋەتەبەر، زۆر خۇشالېون و پاۋى بىبابان و دەريا و سەۋزەى نوئى، خواردنى ئەۋانى زۆرتەر و جۇراۋجۇرتەر كىرد ھەرۋەھا "موتى" فىرى شىۋازى لىنانى چىشتى خۇشى دەكردن.

هەموو سائیک ھەركاتیک كاروانی ھیندستان لە "تبس" ھوہ لەكەناری دەریای پۆژھەلاتەوہ بەھاتیە "كاپتا" بارى چەند و لاخیک كەلوپەل و دیاری جۆراوجۆری وەك زېڤ و زیو و تەواوی پوداوەكانی "تبس" ی لەپێی نوسەرەكانیەوہ بۆ دەنوسیم و بۆی دەناردم، بەشیوەیەك كە مەن لەپوداوەكانی "تبس" ییناگا نەبوم و دەمزانى لەوى چى پوو دەدات. ئەو سەربازانەى پاسەوانى مەن بون، بەشیوەیەك خوویان بەژیانی ئەو ناچەییەوہ گرت و لەبارودۆخى خویمان پازى بون، وتیان ئەگەر دواى مەرگیشیان، ئەگەر بتوانن ناگەپێنەوہ بۆ "تبس"، چونكە ژيانى ئێرەیان زۆر خووشە و ھیچ خەمیکیان نیە. سەربازەكان بەھۆی ئەو دیاریانەى مەن پێمدابون، مەپ و مانگیان پى كەپى و لەپى پەرورەدە كردنى ئازەلەوہ بۆنە خاوەنى سەرەوت و سامانیكى باش.

ئێستاش لەنوسین ماندو بوم، چونكە چارەكانم چیتەر بەجوانى چاوى بەھیمای نوسینەكان ناكەوێت و كاتیک بەچكە پشیلەكانى "موتى" لیم نيزك دەكەونەوہ و لەسەر ئەژنۆم ڕادەوہستەن، مەن سەرم لەوہ سوڤ دەمیتى چۆن لەكاتى ھاتنیاندا چاوم پێیان نەكوتوہ. پۆخم لەوہیكە گێڕامەوہ و نوسیم ماند و شەكەت بووہ و تێدەگەم كە جەستەم پێویستى بە ھەوانەوہیەكى ھەتاھەتاییە.

مەن ئێستا پیاویكى خوشبەخت نیم، بەلام لەم گۆشەگیرەیدا خۆم بە بەدبەختیش نازانم. خوشحالم كە "پاپیرووس" و پینوس ھەيە، ئەگەر ئەم دوانە نەبونایە، نەمدەتوانى لەپێى نوسینی ئەم كتیبەوہ سەردەمى مندالى خۆم بەبیر بەینمەوہ و لەجیھانى ئەندیشەدا جاریكى تر لەگەل "مینا" لەشەقامى "بابل" ھوہ تێپەرم و ھەست بەبونى میھرەبانى "موتى" كە بەچواردەورمدا دەسوڤتەوہ بكەم، ھەرەھا لەبەدبەختى ئەو كەسانەى كە برسیان بوو بگرم و گەنمى خۆم پێشكەشى كەسە برسیەكان بكەم.

دەزانم كە دواى مەرگم پاسەوانەكان، بەپێى فەرمانەكانى "ھورم ھب" تەواوى نوسینەكانم لەناو دەبەن و ئەم مألەش وێران دەكەن، بۆئەوہى نەوہك شتیكم لەسەر دیوارەكان نوسیبت. بەلام "موتى" بۆ ھەر پانزە بەشى ئەم كتیبە كیفیكى لەپەلى خورما بۆ چینیوو و منیش ھەریەك لەو بەشانەم خستە ناو یەكێك لەو كیفانە، دواى ئەوہ ھەر پانزە بەشەكەم دەخەمە ناو سنوڤیكى زیوینەوہ و ئەو سنوڤەش دەخەمە ناو سنوڤیكى تەختەى بەھیز كە لە دارى "سدر" دروست كراوہ كە تەختەكەى لەدەرەوہى میسرەوہ ھەناردە دەكریت، بەكورتیەكەى ئەو سنوڤە دارینەش دەخەمە ناو سنوڤیكى

مىيىنەۋە "موتى" دىۋاي مەرگم دەپىت ئەۋ سىنۇقە بخانە ناۋ گۆپرەكەمەۋە، چۈنكە ئەۋ مىنى لەۋە دۇنيا كىردەۋە كە پاسەۋانائەكان بەشىۋەيەك فرىو دەدات، بۇئەۋەى ئەۋ سىنۇقە بخاتە ناۋ گۆپرەكەمەۋە. مىنىش لەبەرئەۋەى مۇۋقۇم، لەناخى ھەر مۇۋقۇك كە پىش من لەجىھانەدا ژىاۋە، ژىاۋم و لەناخى ھەر مۇۋقۇكىش لەدۋاي مەۋە دىتە ئەۋ جىھانەۋە دەژىم.

لەبەرئەۋەى مۇۋقۇم، چىتر لەمەۋدوا لەخەندە و گىران لە خۇشى و ناخۇشى و لەچاك سىرۇشت و خىراپ سىرۇشت و لەلاۋازى و بەھىزى مۇۋقەكاندا دەژىم و بەزىندۋىيى دىمىنەۋە. ئەۋ مۇۋقەى ھەزاران سال لەدۋاي مەۋە لەدايك دەپىت جگە لەمن ھىچ كەسىكى تىر نىيە، چۈنكە ئەۋىش ۋەك من ھەناسە دەدات و نان دەخوات و پىدەكەنىت و دەگىرىت و توشى چەند تاۋانىك دەپىت و ۋا ھەست دەكات ئارەزۋى ھەيە و فرىۋى يەك يان چەند ژنىك دەخوات و چىژ لەبۇنى خۇش ۋەردەگىرىت و دەنگى موزىك بىزەى پى دەبەخشىت و پۇژ و ھەفتە يان لەۋانەشە سالھا پۇ بچىتە ناۋ خەمەكانىيەۋە و ھاۋپىكانى خىانەتى لى بكن يان خۇى خىانەت لەھاۋپىكانى بكات و سامان و دارايى خۇى بەھۋى بەخشىن يان بەھۋى يارى قومارى زارەۋە لەدەست بدات و ۋەك مىنىش شىكست دەخوات و لەدۋاين پۇژ و ساتى تەمەنىدا لەگۆشەگىرىدا يان لەنىۋ ئەندامانى خىزانەكەيدا دەمرىت.

ھەرلەبەرئەۋەش خەمى لەناۋچۈنى ئەۋ كىتەبە ناخۇم، چۈنكە ھەركە ئەۋ كىتەبە لەناۋ چۈ، من لەمۇۋقانى تىردا زىندۋو دەبەۋە. ئەۋە دۋاين گوتەى "سىنۇۋە" مىسىرى بوۋ كە لەسەرتاپاي ژىانىدا، ھەستى بەۋە دەكرد كە تەنھايە.

كۆتايى كىتەبى "سىنۇۋە" پزىشكى تايىبەتى فىرەمەن

تەۋاۋكەرى پىشەكى كىتەبى "سىنۇۋە" پزىشكى فىرەمەن لە لاپەرەى
نايىدەدا دەكەۋىتە بەرچاۋى خۋىنەر.

رونگردنه وهی وهرگیر

کاتیڤ دهستم به وهرگیرانی ئەم کتیبە "سینۆهه پزیشکی تایبەتی فیرعەون" ه کرد، پیشەکی ئەو کتیبەم به کورتی وهرگیرا، بۆئەوهی خوینەر وا ههست نه کات کتیبکی رهوشتی "نه خلاق" یان فولکلوری دهخوینیتته وه، به لام ئەو دلتیاییه به خوینهران ده به خشم که ناوه پۆکی سه رهکی ئەم کتیبە بگره وشهیهکی لی لا نه براوه، کتیبی سینۆهه نه که ته نه پسته به پسته به لکو وشه به وشهش وهرگیردراوه. ئیستا کۆتایی بهم کتیبە هاتوو و خوینەر به رجهسته کانیشتی په بیان بهم کتیبە میژوویی و دیرینه بردوو. ئیمه ناوه پۆکی ته وای پیشەکی ئەم کتیبە دهخینه به ردهست خوینهران بۆئەوهی باشت ره ی به ناسنامه ی کاری نوسه ری "میکا فالتاری" به ن.

پاشماوهی پیشه کی گتیبی پزیشکی مسری "سینوهه"

من "سینوهه" کوپی "سن موت" و هاوسره که شی ناوی "کیپا" یه ئەم کتیبه دەنوسم. من ئەم کتیبه بۆ ئەوه نانوسم که ستایشی خودایانی سەر زهوی بکه، چونکه له خودایان بیزارم، من ئەم کتیبه بۆ ئەوه نانوسم که ستایشی فیرعه و نهکانی میسری پی بکه، چونکه خودی فیرعه و نهکانیش ئازاریان داوم. من ئەم کتیبه نانوسم بۆ ئەوهی چه ورهیی بۆ خودایانی میسر بکه، ئەوهی هانیدام ئەم کتیبه بنوسم، ترس له ناینده یان هیوای ناینده نیه.

من له ماوهی ژیا نندا ئە و نده ئە زمونی تالم به دهست هیناوه و به پرا دهیه ک گرفتاری گرفته کانی بوم که چیت له شتگه له خهیا لای و ناینده نادیاره کان ناترسم. من له هیوای مانه وهی ناو و ناو بانگیه کی جاویدانه وهرهس بوم، به هه مان شیوه له خودایان و پادشا کانیش وهرهس.

من ئەم کتیبه ته نها بۆ خۆم دەنوسم و هەر له بهر ئە وهش واههست ده کهم که جیاوازیه کی ته واوم له گه ل نوسه رانی پابردوو ناینده دا هیه، چونکه ئە وهی تا ئە مرق له لایه ن نوسه رانی پابردوو وه نوسرا وه ته وه یان بۆ خوشحال کردنی خودایان بووه یان بۆ پازیکردنی پادشا و مرقه کانی تر. من فیرعه و نهکانیش به به شیک له مرقه کان له قه له م ده ده م، چونکه هیچ جیاوازیه کیان له گه ل ئیمه دا نیه و هه رکاتیکیش هه زارنجار بیانخه نه ریزی خودایانه وه، سه ره پای ئە وهش پادشایه کی وه ک ئیمه ن، چونکه وه کو ئیمه هه لگری خوشه ویستی و کینه ن و وه ک ئیمه ش هه لگری هیوا و نا ئومیدین.

گه رچی ئە مانه دهسته لات و هیزی ئە وه یان هیه که رق و کینه ی خۆیانی پی کپ بکه نه وه، کاتیکیش ده ترسن بیر له پریگه چاره یه ک ده که نه وه بۆ ئە وهی ئە و ترسه یانی پی

لەناو بېەن، بەلام ئەم ھیز و دەستەلاتە ناتوانیئت ئەوان لەبەرگەگرتنی ئازارەکان بپاریزیئت، بۆیە وەك ئیمە ئازار دەچیژن و وەك ھەموو مرقۆقیکی تر خەمگین دەبن.

تا ئەمڕۆ، ئەوەی تانیستا لەجیھاندا نوسراوەتەوہ یان بەفەرمانی دەستەلاتدارەکان تۆمار کراوہ، یان بۆ زمانچەوری و چەورەیی کردن بۆ خودایان یان بۆ فریودانی خەلکی یان خستنه پوی ئەو پوداوانەہی کە ھیشتا پویان نەداوہ یان بۆ ئاوەژوو کردنی راستیەکان یان بۆ پینەکردنی پوداوە گۆمانلیکراوہکان نوسراوەتەوہ.

ویستیان ئەوہ بەخەلکی ھاگەھەنن کە ئەوەی بەچاوی خویان بینیان، ھیچ راستیەك لەخۆ ناگریئت و پوداوە راستەقینەکان زۆر جیاوازە لەوەی ئیوہ بیرى لیدەکەنەوہ. ویستیان خەلکی بەیننە سەر ئەو باوەرەہی کە لە فلان پوداوا بەشى فلان پیاو زۆر کەم بووہ، لەکاتیکدا بەپێچەوانەوہ کە فلان پیاوی ھیچ و پوچ بەشیکی مەزنی بەرکەوتووہ.

من بەبویریەوہ پیتان دەلیم، چونکە دلنیام کە لەو پۆژەوہی مرقۆ ھاتووہتە ئەم جیھانەوہ تا ئەمڕۆ ئەوەی نوسراوەتەوہ، یان بۆئەوہبووہ کە خداکان لەخۆی پازی بکات یان بۆ پازیکردنی خەلکی نوسیویەتەوہ، ئیتەر ئەو کەسانە، پادشا بن یان ھەر کەسیکی تر.

من لەوباوەرەدام لەئایندەشدا ھەر وادەبیئت، ھەرکەسیك لەئایندەدا پینوس بەدەستەوہ بگریئت، یان بۆئەوہیە کە چەورەیی بۆ خداکان بکات یان ئەوەی فەرمانرەواکان یان خەلکی لەخۆی پازی بکات ئیتەر ئەو خەلکە نەتەوہیەك بن یان کۆمەلگا و چینیکی تایبەتی نەوہیەك بن.

من ھەر لەبەرئەوہش واھەست دەکەم کە لەئایندەشدا تەواوی نوسەرەکان بۆ پازیکردنی خودایان و فەرمانرەوایان و خەلکی دەنوسن، چونکە لەم جیھانەدا ھیچ شتیکی نوێ نایەتە بون و ھەموو شتیك دوبارە سەرلەنوێ خۆی نوێ دەکاتەوہ و ئەوەی لەپرابردودا بونی ھەبووہ، دوبارە دەرەکەوێتەوہ.

مرقۆ لەژێر خۆردا بەشیوہیەکی گشتی ھیچ گۆپانکاریەکی بەسەردا نایەت و سەد ھزار سالی تریش کاتیك مرقۆ دیتەبون، ھەمان ئەم مرقۆھە ئەمڕۆیە، بەلام لەوانەہیە گۆپانکاری لە جل و شوازی پازاندنەوہی قژ و ریش و وشەدا دروست ببیئت.

به لام تنها شتیک له مروځدا ګوړانګاری به سهردا نایهت و نهو شتهش ګه مرځه ییه تی،
 ګهر سهد هزار سالی تر مروځ بیته بون، وهک مروځه کانی سهرده می ئیمه و نهوانه ی
 پیش ئیمه له سهرده می "قوچه کیه کان" دا ده ژیان ګه مرځه ده بن و ده توانیت نه ویش به
 درو و به لینی بی بنه مان فریویده ی، له بهر نه وهی مروځ یو نه وهی بتوانیت به رده وامی
 به ژیان بدات پیو یستی به درو و به لینی بی بنه مایه و سروشتی نه و او ده خوازیت که
 بو به رده وامی زیاتر باوه ری به درو بیت تا راست، باوه ری به به لینی بی بنه ما بیت که
 هر ګیز ناچیته واری کارکردنه وه تا نه وهی باوه ری به به لینه راستیه کان به ینیت.

تا هم جیهانهش بهم شیوه یه ه بیت جوری مروځیش هر به ګه مرځه یی ده مینیت وه و
 فریوی درو و به لینه بی بنه ماکان ده خوات، به کورتیه که ی له هر قوناخیک له قوناخه کاند
 به پی پیو یستی کات و سهردهم جوړیک دوری له ګه لدا ده کریت و جوړیک به لینی
 بی بنه مای نویشی پی ده دریت، نه ویش به خوشی و هیوا یه که وه درو و به لینه
 خیا لپلویه کان په سهند ده کات، نه ګه که سی که ه ولی نه وه بدات نه و له ګرفت و
 هه له یه ده ربه ینیت و پی بیت نه وهی به تو یان و تو وه درو یه ده یانه ویت تو بهم
 قسانه فریو بدن و وهره با من راستیه کانت بو بڅمه پوو، هه مان نه و مروځه لینی تو په
 ده بیت و نه و که سه به تاوانی نه وهی خیانه تکارو تاوانبار به کوشت ده دات.

باوه ره ینان به درو و به لینه بی بنه ماکان و نه و مرځانه ی که هیچ کاتیک کرداری کردن
 به خویانه وه نابین، به شیوه یه که ناو یتته ی سروشتی مروځ بووه که مروځ نه فسانه له
 راستی حاشاهه لنه ګر به باشت ده زانیت و هر نه وهی ګیر هره وه یه که ده می ده کاته وه و
 ده ست به ګیرانه وهی ده کات خه لکی له چواره وری کو ده بنه وه، سهره پای نه وهی
 به چاوی خویان ده بینن که نه و له سهر سوچیک کولاندا له سهر زهوی دانیش تو وه، به لام
 سهره پای نه وهش کاتیک باسی ناشکرا کردنی ګه نجینه یه کیان بو ده کات و مرځه ی
 نه وه یان پی ده دات که زیر و زیویکی زور ده بیتته ی به شی نه وانه ی ګوی لیده ګرن،
 نه وانیش یه که سهر باوه ری پیده کهن.

به لام من "سینوهه" نوسه ری نه و کتیبه له درو نه ویش له قوناخه ی پریه مدا زور
 بیزارم و له کتیبه شمدا نه وهی درو بیت نایفوسم.

لهوانهیه ئهگهر لاو بومايه و ئهم کتیبهم لهسهردهمی لاویه تیمدا بنوسیایه، منیش وهک نوسهرهکانی تر درۆم دهکرد و شتیکم دهنوسی کهشایهنی پهسهندی خودایان یان فرمانپرهوا و پادشاکان یان خه لکی بیټ.

بهلام لهم سهردهمی پیریهدا که لهخودایان و پادشاکان و تهواوی مروڤه بیزاربوم، بویه نهحهزم له درویه و نه پیویستیشم پییهتی.

چونکه من ئهم کتیبه بو خه لکی نانوسم و نامه ویت هیچ کهسیکیش لهخۆم رازی بکه، بویه ناچارم ئهم کتیبه بوخۆم بنوسمهوه.

ئهووی من لهم کتیبهدا دهینوسم شتگه لیکه که بهچاوی خۆم بینومه یان دهزانم که راستیهکی حاشا هه لئه گره سه ره پای ئهووی بهچاوی خۆم نه مبینیټ، هه ره له بهرئه وهش من له گه ل ئهو نوسه رانه ی پيش خۆم بون یان له دوا ی منه وه دین زۆر جیاوازم، چونکه نوسه رانی رابردو و ئاینده - له بهرئه وهی هه موو شتیك لهم جیهانه دا دوباره ده بیته وه - به به رده وامی ئهووی بهچاوی خۆیان بینویانه یان ده بیبنن ناینوسنه وه، هه ندیکاتیش له ژیرپیی ده نین و پشتگوئی ده خه ن و له باتی ئهو راستیانه شتگه لیک ده نوسن که هاوکاریان بکات له وهی ناوبانگ به ده ست به نین.

ئهو که سه ی شتیك ده نویټ، یان به و هیوایه وه نویسه کانی خۆی له سه ر به ردیک هه لده کوټیټ، بۆئه وهی ئه وانه ی له ئاینده دا دین نویسه کانی بخویننه وه و ده ستخۆشی لی بکه ن و کار و به ره مه به رجه سه کانی به رز رابگرن.

بهلام ئهو وشانه ی من ده مویت بیانوسم شتیکیان تیڤا به دی نا کریت که شایسته ی ده ستخۆشی بیټ و ئهو کارانه ش که من ئه نجام داوه، شایسته ی ریزلیگرتن نیه و من پیاویکی ژیر و دانا نیم، بۆئه وهی ئه وانه ی له ئاینده دا دین په ند له نویسه کانه و هرگرن و منداله کانیش له قوتا بخانه دا هه رگیز ئهو رستانه ی من وتونم له سه ر ته خته قوپی خوشه کراو ناینوسنه وه، بۆئه وهی مه شقی نویسنی خۆیانی له سه ر بکه ن و له پری رسته کانی منه وه به باشی خۆیان فیری نویسن بکه ن و پیاوانی بالخیش له کاتی گفتوگو کردندا بۆئه وهی پۆشنیری و زانیاری خۆیان بوخه لکانی تر بخه نه پروو. رسته کانی من دوباره ناکه نه وه، چونکه من ئومیدی ئه وه نیه که که سیك کتیبه که ی من بخویننه وه و ناوم به بیر خۆی به نیتته وه.

گریمان من پیاویکی بیرمەندم و بیروباوەرپکی دروستیشم هەبوو، ئەوا لەم کاتەدا ئۆمیدی ئەوەم هەبوو کە لەنایندەدا کتێبەکەم بخوێننەو، سەرەپای ئەوەش ژیری و پلانەکانم هیچ سودێکیان بەنەوێکانی نایندە نەدەگەیاند، چونکە مەرۆق بەبیستنی پەندو خوێندنەوێ کتێبی ژیرانە چاک نابێت.

لەبەرئەوێ مەرۆق ئەوەندە شەپەنگیز و بیبەزەیی و ئازار بەخشە کە تیمساحی روبراری "نیل" لەچاوەدا بەبەزەیی و کەمئازار دیتەبەرچاوە و دلێشی کە لەبەرد پەقترە، هەرگیز نەرم نابێت، مەحالە پۆژیک بیت لەخۆبایی و خۆپەسەندی و خۆویستی ئەو لەناو بچیت، مەرۆقی کە هەڵدەرە روبراری "نیل" ئەو کە لەوانەیە نوقم بونی لەناو ئاودا گۆرانی کە لەودا دروست بکات، دواي ئەو لەناو ئاوە کە دەریبەینە، بەلام هەر ئەوێ جلەکانی بەری و شک بوونەو دەگەریتەوێ هەمان دۆخی جارانی.

مەرۆقی دوچاری مەزنترین و توندترین بەدبەختی بکە، لەوانەیە چاکسازی تیدا بکەیت، بەلام هەر ئەوێ بەدبەختیەکانی لەناو چوون و خۆی لەخۆشحاڵیدا بینێو، دوبارە دەگەریتەوێ هەمان ئەو دۆخی پێشتر بوو.

من لەماوەی ژیاوندی گۆرانکاری و کودەتاگەلیکی زۆرم بینێو و لەهەر جاری کدا وام دەزانی کە دواي ئەم گۆران و کودەتایە گۆرانکاری لەمەرۆقدا دروست دەبێت، بەلام بینیم کە هیچ گۆرانیکی بەسەردا نەهات، لەبەرئەو بەچ شیوەیە کە دەتوانی بەهێوای ئەوەو بیت کە خوێندنەوێ کتێبی گۆران و چاکسازی لەجۆری مەرۆقدا بکات.

کەسانیک دەلێن ئەوێ ئەمەرو پودەدات بیوینەو و هەرگیز لەجیهاندا پوینەداو، بەلام ئەم گوتەییە گوزارشت لەپروکەشپەرستی و بیئەزمونی مەرۆق دەکات، چونکە هەموو پوداوی کە لەجیهاندا پوو دەدات، پێشنە و هاوشتیوێ هەیە.

من کە ناوم "سینۆه" یە بەچاوی خۆم ئەوەم بینێو کە لەکۆلندا کوپ باوکی خۆی کوشتووتەو، چونکە کوپە کە هیماي "خاچی" بەسینەوێ هەلواسیبوو و باوکیشی هیماي "شاخ".

بەچاوی خۆم بینێومە کە نوکەرەن و کرێکاران دژی دەولەمەند و وەجاخزادەکان راپەرێون هەورەها ئەوەشم بینێو کە خوداکان شەریان لەگەڵ یەکترا کردوو.

هەروەها ئەوەم بەچاوی خۆم بینێو کە پیاوی کە بەردەوام لەکاسەي زێریندا شەرابی خواردوو تەو، لەکاتی تەنگدەستیشدا لەکەنار روبراری "نیل" دا بەمشت ئاوی

دەخواردەو. من ئەوانەشم بەچاوی خۆم بینووە کەسەردەمانیک بەترازوو کێشانەى زېږ و ئالتونى خوڤان دەکرد، لەچوارپانەکاندا سوآلیان دەکرد و ژنانى هەمان ئەم جوړه پیاوانەش لەپیناو پارچه نانیکدا خوڤان بە پەشپێستەکان دەفرۆشت، بۆئەوێ نە بۆ منداڵەکانیان پەیدا بکەن، ئەوانەى من بەچاوی خۆم بینوومە، پێش منیش روڤانداو و دواى منیش روو دەدەنەو.

لەسەردەمى مندا، خەلکى پەندیان لەپوداوەکانى ڤاڤردوو وەرئەگرت، لەمحالەتدا بەچ شیوەیهک دەتوانم بڵێم: ئەوانەى لەئایندەدا دیت، پەند لەو ڤوداوانەى کە لەم کتیبەى مندا نوسراوئەو وەرئەگرن.

هەرۆک چوون تائیستا هیچ گۆڤانکاریەک لەمرۆڤدا دروست نەبوو، ئەوا لەئایندەشدا هیچ گۆڤانیکى بەسەردا نایەت.

هەرلەبەرئەوێش ئەم کتیبە تەنها بۆ ئەو نوسم کە کەسێک ئامۆژگارى بخوینێتەو و پەند لەڤاڤردوو وەرگرت.

من ئەم کتیبە بۆ خۆم دەنوسم، چونکە دانایى ئازارم دەدات و وەک تیزابیک دلم دەخوات و منیش ناچارم ئەوێ دەیزانم، بینوسم بۆئەوێ کەمێک لەنازەرەکانم کەم بێتەو.

من لەسییەمین سالى نیشتەجى بونم، لەشوینیک کە دەکەوێتە کەنارەکانى دەریای ڤۆژەلاتەو کە شوینی دورخراوەکەى منە دەستم کرد بەنوسینی ئەم کتیبە، ئەو شوینە ناوچەیهکە کە ئەو کەشتیانەى بەرەو هیندستان بەڤى دەکەون لەوێو تێدەپەڤن، لەچواردەورى شوینی نیشتەجى بونم زنجیرە شاخیکى سورباو هەیه و لەڤاڤردوودا فەرمانرەوایانى میسر، بۆ دروستکردنى پەیکەرەکانى خوڤان، سوڤیان لەبەردى ئەم شاخانە وەرئەگرت.

من لەبەرئەوێ ئەم کتیبە دەنوسم کە چیتەر شەراب لەدەمدا هیچ تامیکى نیە و حەزیش بەو ناکەم لەگەڵ ژناندا ڤاڤوێرم، هەرۆها تەماشاکردنى ماسى هەسێراوەکان و بینینی گۆل لەباخەکاندا چیرۆم پى نەبخشیت و لەشەوانى ساردى زستاندا، کچیکى لاوى پەشپێست، لەتەنیشتەمەرە دەخەوێت و جیکە خەوێکەم گەرم دەکاتەو، بەلام خوڤحال نیم بەوێ ئەو لەتەنیشتەمەرە خەوتوو.

ماۋەيەكە گۆرانى بىژەكانم دەرکردۈۈ، چونكە نە چىژ لەگۆرانیەكانیان وەردەگرم و نە لەئاۋازى ژەنبارەكان، بەپىچەۋانەۋە دەنگى موزىك، و ئاھەنگى ئاۋازەكان، دىگراتىم دەكەن. چىتر زىپ و زىو و گەۋھەر و پىكى ئالتونى و عەنبەر و عاج و دارى "ئابنوس"^{۵۷} سەرنجىم پاناكىشىت.

سەرەپاي ئەۋەى لەدورخراۋەدا دەژىم، ھەموو ئەو شتەنى باسەم كەردن ھەمە، چونكە ئەۋەى ھەمبەو لىيان نەسەندىم، لە "تبس" ى پايتەختى مىسر، ئەو پىاۋەى لەپاردۈۋا كۆيلەى خۆم بوۈ و ئىستا زۆر دەۋلەمەندە، شتەگەلىكى زۆر گرانبەھەى بۇ ناردوم.

ھىشتا نۆكەرەكانم لەگالۆكەكەم دەترسەن و ئەو سەريازانەى پاسەۋانى مەن، كاتىك چاۋيان پىم دەكەۋىت دەستيان دەخەنە سەر ئەژنۇيان و سوژدەم بۇ دەبەن. بەلام ئەو ناۋچەيەى كەمەن دەتوانم پىاسەى تىدا بىكەم سەنوردارە و ھىچ كەشتىك ناتوانىت لەپىرى دەرياو، لەو كەنارە نىزىك بىتەۋە كە مەنى لى نىشتەجىم و لەبەرئەۋەى ھەموو شتىك لەبەرچاۋ كەۋتوۋە، چىتر ناتوانم بگەپمەۋە بۇ مىسر و لەژىر پىمدا ھەست بەزەۋى پەش بىكەم و بۆنى شەۋانى "تبس" بىكەم، ھەر لەبەرئەۋەش ئەم كىتبە دەنوسم. ئەمۇ مەن لىرەدا پىاۋىكى گۆشەگىرم، بەلام لەپاردۈۋا، نام، لەكتىبى ئالتونى فىرەندا تۆمار كراۋە و لەكۆشكى زىپىن كە يەككە لەكۆشكى فىرمانپەۋاى مىسر، لەتەلارىك كە دەكەۋتە لای راستى شوۋىنى نىشتەجىبۇنى فىرەۋندا دەژيام.

لەۋكاتەدا، گوتەكانم لەگوتەى بەرجەسەتەترىن پىاۋانى مىسر بەھادارتىبو، كەسە ۋەجاخزادەكانىش دىارىيان پىشكەش دەكردم و ملوانكەى زىپىنەى لەگەردەن دەئالاند.

مەن لەۋكاتەندا ئەۋەى مەۋقە ئارەزۋى بىكات، ھەمبەو، بەلام شتىك دەۋىست كە ھىچ مەۋقە نەيدەتۋانى بەدەستى بەئىنىت، ئەو شتەش راستى بو، بەۋاتا راستى "ئازادى و يەكسانى و دادپەرۋەرى".

ھەرلەبەرئەۋەش، لەمۇدا لەم شوۋىنە دورەدا، لەكەنار دەرياي پۇژھەلاتدا دەژىم، چونكە لەشەشەمەن سالى فىرمانپەۋاى "ھورم ھب" فىرەۋنى مىسردا، مەنى بەسزى

⁵⁷ بىرۇ بۇ پەراۋىزى ژامارە "۲۵" ى بەرگى يەكەمى سىنۆھە

ئەوێ بانگەشەى ئازادى و يەكسانى و دادپەرورەيم كردوو، لەمیسر دورى خستەوه و "هورم هب" فەرمانى دا ئەگەر بمرەیت بگەرێمەوه بۆ میسر، وەك سەگىكى ھار فەرمانى كوشتنم بدات و ھەركاتىكىش پى بنیمەى خاكى میسرەوه، وەك بۆقىق بەیەك لەقە بەسەر خۆل و بەردى میسرەوه بمفلیقینن و فەرمان بەو پاسەوانانەى كە لەلایەن فیرعەونى میسرەوه دەستنیشان كراون پاسەوانى من بكەن بدات كە نەھیلن سنورى ئەو شوینەى بۆ پیاسەكردنم دەستنیشان كراوه ببەزینم.

لەكاتىكدا فیرعەون سەردەمانىك ھاوڕێم بوو و وام دەزانى ئەوكاتەى بانگى كردمە لای خۆى كارى پیمە و منیش چەند كارىكى بۆ ئەنجام بدم. بەلام لەپیاویكى وەك "هورم هب" فیرعەونى میسر كە لە نەژادیكى پرسوا لەدايك بوو و هیچ پەسەنایەتیەكى نیه، نابێت جگە لەوه چاوەڕپى هیچ شتىكى تری لى بكەیت، ئەم پیاو، دواى ئەوێ بەفەرمانڕەواى خۆى گەشت، ناوى فەرمانڕەوايانى پابردوى بەسەر دیواری پەرستگاكانەوه پاك كردەوه و لەباتى ئەوانە ناوى باوك و داىك و باپیرانى خۆى نوسی، ئەو پۆژەى لەپەرەستگادا تاجى فەرمانڕەواى لەسەرکرد، من لەوى بوم و بینیم كە تاجى سور و سپى میسرى لەسەرى خۆى نا و شەش سال دواى ئەو مەراسیمى تاج گوزاریە منى لەمیسر دور خستەوه و ئەمەش بەلگەىەكى ترە، كەمن دەزانم ئەو لەچ میژوویەدا بو بە فیرعەونى میسر، سەرەرای ئەوێش نوسەرەكانى لەوه ئاگادار كردەوه سەردەمى فەرمانڕەواىیەكەى درێژتر بكەنەوه و بەو شیوێە بینوسن كە ئەو كاتىك منى دور خستەوه سى و دوو سال لەتەمەنى فەرمانڕەواى ئەو تێدەپەریت.

من ئەوێ بەچاوى خۆم بینى كاتىك منى دور خستەوه ئەوێندە لەخۆى باى و بەھیز بوو كە هیچ گرنگیەكى بەوه نەدەدا كە میژوى دورخستەوهى من لەشوینىكدا تۆمار بكات، بەلام دەمرەیت ئەوێ بۆم لەبەرئەوێ "هورم هب" میژووى فەرمانڕەواى خۆى ساخته كرد، ئەو كەسانەى كە لەئایندەدا میژووى فەرمانڕەواى ئەو دەخویننەوه وا دەزانن كاتىك من لەمیسر دور خراوەوه، سى و دوو سال لەتەمەنى فەرمانڕەواى ئەوێ تێدەپەریت، لەكاتىكدا لەشەش سال زیاتر تێنەپەرپو.

بۆیە ئەو پیاو میژووى فەرمانڕەواى خۆى لەو پۆژەوه دەژمیریت كە لەسەردەمى لاویەتیدا، كاتىك شەھینىك لەپیشیەوه دەفەرى و خۆى كردوو بەناو شارى "تبس" دا.

پادشاھىكى مىسر بەوشىۋىيە مېژۇى فەرمانپەرۋاىى خۇى تۆمار بىكات، ئايا لەم
 ھالەتەدا دەتوانىت متمانە بەمېژۇى فەرمانپەرۋاىى فەرمانپەرۋاىانى رابردوۋ بىكەيت؟
 ۋەك بلىى لەسەردەمى لاۋىيەتيدا كۆيۈر بوم و چاۋم بەراستىيەكان نەدەكەۋت، ھەر
 لەبەرئەۋەش زۆر رەقەم لەۋ پىاۋە بوۋ كە لەپىناۋ راسستىيەكاندا زىندوۋ بوۋ، چۈنكە ئەۋەم
 بەچاۋى خۇم بىنى كە راسستىيەكانى ئەۋ لەۋلاتى مىسردا ترس و بىبەندوبارى ھىنايە
 بون.

ئەۋ دەيۈىست لەگەل خۇداى خۇيدا، بەۋاتا لەگەل راسستىدا بژىت و منىش قەدرى
 ئەۋم نەدەزانى، خۇدى خۇشم ھەۋلى لەناۋبردنىم دا و ئەمرو دەيىت سزاي كار و
 رەفتارەكانى خۇم بىنىم، چۈنكە منىش دەمەۋىت لەگەل راسستىيەكاندا بژىم، نەلام
 ناتوانم.

راستى ۋەك چەقۇيەكى تىژ و بىرىنىكى تىمار نەكراۋ وايە، ھەرلەبەرئەۋەش ھەموو
 كەسىك لەسەردەمى لاۋىيەتيدا لەراستىيەكان ھەلدەيت و ھەندىك تىرىش خۇيان
 بەخواردنەۋە و رابواردن لەگەل ژنەكاندا تىدەپەرپىنن و ھەندى كەسىش بەھەموو
 تۈۋانايەكيانەۋە ھەۋلى كۆكردنەۋە سامانىكى زۆر دەدەن، بۆئەۋەى راسستىيەكان
 فەرامۇش بىكەن، ھەندىكى تىرىش لەپىنى قوماركردەۋە خۇيان سەرگەرم دەكەن و تەنھا
 بۇ ھەلھاتن لەراستىيەكانىش گوى لەئاۋازە موزىكىيەكان دەگرن.

تا لاۋىيەتى ھەيىت، سامان و دەستەلات دەيىتە پىگر لەبەردەم ئەۋەى مروۋا پەى
 بەراستىيەكان ببات، بەلام كاتىك پىر بوۋ، راستى ۋەك نىزەيەك كە ھىچ كەسىك نازانىت
 لەكۆيۈە دىت و دەچەقىتە ناۋ جەستەيەۋە و كۆنىكى تىدەكات دۋاى ئەۋە ھىچ شتىك
 سەرنجى مروۋا راناكىشىت و لەھەموو شتىك بىزار دەيىت، لەبەرئەۋەى دەيىنىت
 ھەموو شتىك يارى مندالانەۋە درۋو ساختە بوۋە، ئەۋكات لەجىھاندا لەنىۋ
 ھارپەگەزەكانىدا خۇى تەنھا دەيىنىت، چىتر دۋاى ئەۋە نە ھىچ مروۋىك دەتوانىت
 ھاۋكارى بىكات و نە خۇداكانىش دەتوانن پزگارى بىكەن.

من كە "سىنۋە" م و ئەم ھىمايانە لەسەر پاپىرۇس وىنە دەكىشم، دان بەۋەدا دەنىم
 كە بەشىك لەكارەكانم زۆر خراب بوۋە و من بىگرە چەند تاۋانىكىشم نەنجام داۋە،
 لەبەرئەۋەى وام دەزانى ئەۋ جۆرە تاۋانانەم رەۋاۋ و پىۋىستە، بەلام ناگادارى ئەۋەشم

ئەگەر بەرپىكەوت لەئايىندەدا لەپىرى كەسىكەو ئەم پوداوانە خویندرايەو، ئەو كەسە هېچ پەندىك لە خویندنى ئەم كىتیبەى من وەرناگریت.

كاتىك كەسانى تىرىش تاوانىك دەكەن، دەپۇن بۇ پەرسىستگای "ئامون" و ئاوى پىرۆزى "ئامون" بەسەر لەشیاندا دەپىژن و واھەست دەكەن بەم كارەیان، ھەموو تاوان و گۇناھىكىان لەخۇيان پاكردوووتەو.

بەلام من كە لەم كۆتایى تەمەنمدام باوەرم بەخوداكان نى، لەبەرئەوێ دەزانم ئەمانىش وەك مەوقەكان حەز لەدرۆ و دوپوى و ساختەكارىن، ھەرلەبەرئەوێش بەئاوى پىرۆزى "ئامون" لەشپىسى خۆم دەركاكەم و دەزانم كە هېچ ھىز و توانايەك ناتوانیت دلى مەوقىك بگۆریت و ئەو پیاوێ كە تاوانىك ئەنجام دەدات، لەدلى خۆیدا خۆى بەتاوانبار دەزانیت. بەلام لەھزى خۆمدا بىرم لەو كەردەو، ئەگەر ئەم كردارانەى خۆم بنوسمەو، تۆ بلى كەمىك لەم فشارە دەرونيەكانم كەم بىتەو؟

كەسانى تر، بەدرۆ دىمەنى كردارو پەفتارە چاكەكانیان بەسەر دىوارى گۆرەكانیانەو وینە دەكىشن، بۆئەوێ لەجىھانى خۆئاوادا "ئوزىرىس" ى پى فریوبدەن و ئەو جۆرە كردارانەى كە لەسەر دىواى گۆرەكانیاندا وینەیان كىشاو بىخاتە تاي ترازوو كەيەو، بۆئەوێ تاي ترازوى چاكەى قورستر بىیت.

من نامەوێت هېچ كەسىك فریو بدم و ترازوى منىش ئەم "پاپىرۆس" ىە و شەھىنى ترازوش ئەم پىنوسەى دەستەمە كە لەئىستادا ھەندىك ھىما لەسەر "پاپىرۆس" ەكە دەكىشیت.

بەلام لەوانەيە بەوێت خۆم فریو بدم... پەنا بەخوداكان... كە مەوقى ئەوێندە درۆزن و فىلبار دروست كراو، بۆئەوێ خۆى بزانیت خۆدى خوشى فریو دەدات. ئەگەر واش بىت، ئەوا نوسىنى ئەم كىتیبە بەلاى مەو وەك تلىك وایە كە ھىمنى و ھىورىم پى دەبەخشیت.

تلىك ئازارەكان ھىور دەكاتەو، بەلام ناتوانیت بەتەواوى ئەو ئازارە لەپىشەو ھەلكىشیت، ئەم كىتیبەش ھىورم دەكاتەو، بەلام ناتوانیت كارە ناشرىنەكانم لەناو ببات و بەتەواوى لەھەموو گوناھىك پاكە بكاتەو.

پېش ئەۋەتى دەست بەنوسىنى ئەم كىتەپ بەكم، دەمەۋىت دلم ئازاد بەكم بۇئەۋەى
كەمىك ھاۋار بىكات و بگىرىت، چونكە دالى پىاۋىكى دەركرار و كۆچكردوۋە و
پىۋىستى بەھاۋار و گرىانە.

دلم بەئارەزۋى ھەۋاى مىسر و نىل و تىس دەگرىت، چونكە ھەركەسىك بۇجارىك
ئاۋى روبرارى "نىل" ى خواردەۋە، بەبەردەۋامى ئارەزۋى خواردەۋەى ئەۋ ئاۋە دەكات
و ھىچ ئاۋىكى تر تىنۋى ناشكىتت.

كەسىك لە "تىس" دا چاۋى بەجىھان ھەئەئىنايىت، ئارەزۋى بىنىنى "تىس" دەكات،
چونكە لەجىھاندا شارىكى ۋەك "تىس" بەدى ناكىرىت.

كەسىك لەكۆلانىكى "تىس" دا گەرە بويىت، ئەگەر دۋاى ماۋەيەك بگۈزىتتەۋە بۇ
ناۋ كۆشكىك كە بەدارى "سدر" دروستىان كىرىت، سەرەپاى ئەۋەش ئارەزۋى ئەۋ
كۆلەنى تىيدا گەرە بوۋە دەكات، بۇئەۋەى بتوانىت بۇنى سوتانى تەپالەى مانگا
بىكات لەۋ ئاگردانانەى كە لەبەردەم مائەكاندان دروستى دەكەن و لەسەر ھەمان ئەۋ
ئاگردانەدا ماسى دەبرىت.

ئەگەر بمتوانىايە تەنھا جارىكى تر پى بنىمە سەر زەۋى رەشى كەنارەكانى
روبارى "نىل" و پىاسە بەكم، ئامادەم پىكىكى ئالتونى شەرابەكەى خۇم بەپىكىكى
گلىنى جوتيارەكان بگۆرەۋە ئەم پۆشاكە كەتانىەش كە لەبەرمدايە فېرى بدم و
شەرۋالى نۆكەرەكان لەكەرم بىست.

ئەگەر بمتوانىايە بۇ تەنھا جارىكى تر دەنگى شەنى باى نىۋەئىجەلانى كەنار
روبارى نىل بىست و فېرىنى پەرسىلكە بەسەر ئاۋى نىلەۋە بىنىم، بۇ جارىكى تر
ھەموۋ داراىى خۇم بەنىۋە خەلكى ھەژاردا دەبەخشى.

من بۇچى پەرسىلكەيەك نەبوم، بۇئەۋەى بىئەۋەى پاسەۋانەكان بتوانن رىم
لىبگرن، لىرەۋە بفرىمايە و بەرەۋە ۋلاتى مىسر بپۆشتمايە و لەۋى بەسەر يەكىك لە
پايە بەرەزەكانى پەرستگاي "ئامون" لەكاتىكدا گومەزەى ئالتونى و بەرزى لەژىر
رۋناكى خۇردا دەدرەۋشىتتەۋە، ھىلانە بەكم و بۇنى بخوردى پەرستگا و خويىنى
قوربانى پەرستگاكان بەكم.

بۇچى بالندەيەك نەبوم بۇئەۋەى بەسەربانى پەرستگاي "ئامون" ەۋە خۇم
بەتەماشاكردىنى چۈاردەۋرەۋە سەرقال بەكم و بزانم بەچ شىۋەيەك گالىسكە قورسەكان

لهكۆلانهكانى "تبس" دا پادهكىشريڤ و پيشهگه رهكانيش له فروشگاكانى خويان به چ شيويهيك سهرقالي دروست كردنى گۆزه و چينيى ههسير و نان دروست كردن و ميوه فروشهكانيش به دهنگيكي خوش، ميوهكانى خويان پيشانى رېبوارهكان دهدهن. ئاه... ئهه خوري دره وشاوهه سهردهمى لاويهته... ئهه شيتيه چيژبه خشهكانى سهردهمى لاويهته... لهكوڤن و بۆچى بهجيتان هيشتوم؟

ئه مړو من نانك كه له ناوكى گه ندم دروست كراوه دهخوم و دهتوانم هه رتيكه نانك نوقمى كاسهه پر لهههنگوين بكهم، به لام ئهم نانه لهدهمى مندا تامى تالي دهدهت و چيژى ئهه نانه وشكهه له سهردهمى لاويه تيمدا پر بوو لهسوس نادات.

ئهه سالانى رابردوو كه تپه پريون، راوهستن... و بگه پينه وه... ئهه "ئامون" - مه بهستى خوره - كه بهردهوام له ناسماندا له پۆژه هه لاتوه به رهو پۆژئاوا ده پريت، بۆ جاريكيش بيت له خورئاواوه به رهو خوره لات برۆ، بۆئه وهه من لاويهته له دهستچوم به دهست بهينه وه، له كوڤن، بۆچى له باوهه شى ژناندا ههست به له رزه چيژ به خشهكان ناكهم، ئهه ئهه پينوسه قاميشيهه كه به دهستمه وههت و له سهه "پاپيرووس" دييت و ده پريت، ئيستا خودايان ناتوانن سهردهمانى مندالي و لاويه تيم بۆ بگه پينه وه، تۆ بهنوسين يادگاري رابردوو سهردهمى منداليم و ئهه له رزينه چيژبه خشهه سهردهمى لاويه تيم بۆ بگه پينه وه، بۆئه وهه "سينۆهه" كه له مړۆدا له جوتياريكى سه رزه مينى رهش به دبەختره، خوى به رابردوو وه سهرقال بكات و خهه مى بونايهته فه راموش بكات.

****

ئهه پياوهه وام ده زانى باوكمه به ناوى "سن موت" بانگ دهكرا پزيشك بوو و له گه پهكى هه ژار نشينهكانى "تبس" دا ده ژيا و خه لكانى هه ژارى تيمار ده كرد.

ژنيكيش به ناوى "كيا" كه من به دايك بانگ ده كرد، هاوسههه ئهه بوو.

ئهم دوو كه سهه سه ره پاي ئه وهه پير بون، منداليان نه بوو، ههه له به ره ئه وهه ش له سهردهمى پيرياندا منيان كرده كوڤى خويان.

"سن موت" و "كيا" له به ره ئه وهه كه سيكي ساده بون، وتيان خوداكان منيان بۆ ئهوان ناردوو و پيشبيني ئه وهه يان نه ده كرد كه من به چ شيويهيك ده بهه مايهه چاره په شيان.

"کیپا" که ژنیکی ساده بوو، وای دهرانی که منیش وهک ئه و فیرعه ونه لهه موو کاره ساته کاندای بی هیچ زیانیك خووم دهر باز کردووه و به و گه شتوم، نه گهر ناوی "سینوهه" شم لی بنیت ئه و له ناینده شدا ده توانم خووم لهه موو کاره ساته کان پزگار بکهم. به لام کاهینه کانی خودای "ئامون" ده لئین که ناو کاریگهریه کی زور ده خاته سهر ژبانی مروؤ و له وانه یه ههر له بهرئه وهش بوییت که گرفتاری ئه و هه موو پودا وانه بوییت و ماوه یه که له ولاتانی بیگانه دا ژباوم، له وانه یه له بهرئه وهی ناوم "سینوهه" بووه، په ییم به نه یینیگه لیکی مهن، به واتا نه یینی پادشا و ژنه کانیا ن که ده بووه هوی مهرگی که سانیک بردووه، به کورتیه که ی ئه م ناوه منی دهر به دهر کردو و چاری دورخستنه وهی کردم.

من لهو باوردها نیم له بهرئوهی "کیپا"ئو که سهی ناوی لێنام، منی به ناوی "سینۆه" بانگ کردووه، بووبێته هۆی ئهوهی له سهردهمی ژیا نندا دو چاری ئهوه هه موو روداوانه بێم.

ئەگەر ناوم "کپرو" یان "کفرن" یان "موسی" بوايه، ئەوا چارەنوسم ھەر ئەو دەبوو
 کە بینیم، بەلام ناتوانریت نكولێ لەو بکریت کە "سینۆه" کەسیکی پەتکراو و
 دەرکراو بوو، بەلام پیاویک بەناوی "ھورم ھب" بەواتا "کوپی شەھین"^{۸۰} بەپلەیی
 فەرمانرەوایی گەشت و تاجی پادشایی میسری لەسەرنا.

⁵⁸ به زمانی کوردی دهییت بلیین "به چکه شههین" نهک "کورپی شههین" به لام نیمه ههولمان داوه بهمه مانه ته وه شهینولزی دهربرینی میسری نهو سهردهمه وهرگیرینه سهه زمانی کوردی.....

بۆیه هه‌ندیجار پوداوی ژیا‌نی که‌سیک به‌شیوه‌یه‌ک له‌شیوه‌کان له‌گه‌ل ناره‌که‌یدا ده‌گونجیت که‌ خه‌لکی واییری لی ده‌که‌نه‌وه که‌ ناو کاریگه‌ری به‌سه‌ر چاره‌نوسی ژیا‌نی نه‌و که‌سه‌وه هه‌یه.

هه‌ندی که‌س بۆنه‌وه‌ی له‌کاتی به‌دبه‌ختیه‌کانیا‌ندا دلنه‌وا‌یی خۆیا‌ن به‌دنه‌وه ده‌لێن، ئیمه‌ گرفتاری ناوی خۆمانین، له‌کاتی‌که‌دا که‌سیکی خوشبه‌خت بن، شانازی به‌وه‌وه ده‌که‌ن که‌ هه‌ر له‌سه‌رتاوه ناویان خوشبه‌ختی بۆ هی‌ناون.

من له‌سه‌رده‌می فه‌رمانه‌ره‌وا‌یی "ئامون هوتپ" ی سی‌یه‌م له‌دا‌یک بوم و له‌هه‌مان نه‌و سا‌له‌دا، که‌سیک له‌دا‌یک بوو که‌ له‌دا‌ییدا ناوی چواره‌می "ئامون هوتپ" و له‌دا‌ییدا ناوی "ئه‌خ‌نا‌تون" ی له‌خۆی نا، به‌لام ئه‌مه‌رۆ که‌سیک ئه‌م ناوه‌ نا‌ه‌ی‌نیه‌ زما‌ن. له‌به‌رئه‌وه‌ی ناویکی نه‌فره‌ت لی‌که‌راوه، چونکه‌ "ئامن هوتپ" ی چواره‌م ده‌یویست له‌پێ‌ناو راستیه‌کاندا بژیت.

کاتی‌ک له‌دا‌یک بوو، له‌کو‌شکی فه‌رمانه‌ره‌وا‌یی می‌سه‌ر دا خوشی با‌لی به‌سه‌ر نه‌و کو‌شکه‌دا گه‌رت و فیرعه‌ون به‌خوشی نه‌و پوداوه‌وه له‌په‌رستگای "ئامون" قوربا‌نی پیشکه‌ش کرد و نه‌ته‌وه‌ی می‌سه‌ریش، خوشحالی خۆیا‌ن ده‌ربه‌ری، چونکه‌ نه‌یا‌نده‌زانی سه‌رده‌می فه‌رمانه‌ره‌وا‌یی "ئه‌خ‌نا‌تون" دو‌چاری چ به‌دبه‌ختیه‌کیان ده‌کات.

"تی ئی" هاوسه‌ری فیرعه‌ون که‌ بۆ‌ماوه‌ی بیست و دوو سا‌ل ژنی بوو و له‌ته‌وا‌ی په‌رستگا‌کاندا ناوی له‌ته‌نیش ناوی فیرعه‌ونه‌وه نوسی‌بوو، تا نه‌و به‌رواره نه‌یتوانی کو‌پێکی پێ به‌خشیت.

ئه‌وه‌بوو دوا‌ی له‌دا‌یک بونی نه‌و کو‌په‌ی فیرعه‌ون، زۆر خوشحال بوو و هه‌رئه‌وه‌ی کاهینه‌کانی نه‌و کو‌په‌یا‌ن خه‌ته‌نه‌ کرد، نه‌وی به‌جینی‌ش‌نی خۆی له‌قه‌له‌م دا. نه‌و کو‌په‌ له‌وه‌رزی به‌هار و نه‌و کاته‌ی جوتیاران، ده‌ست به‌کشتوکالی ده‌که‌ن، له‌دا‌یک بوو، و من له‌وه‌رزی پایزی پێ‌شودا، کاتی‌ک که‌ پو‌باری "نیل" هه‌لده‌چیت، له‌دا‌یک بوم. به‌لام ده‌قاوده‌ق ئا‌گاداری پو‌ژ و ساتی له‌دا‌یک‌بونم نیم، چونکه‌ کاتی‌ک زپ‌دا‌یکه‌که‌م "کی‌پا" چاوی پیم که‌وت، من له‌ناو سه‌به‌ته‌یه‌ک که‌ کون و که‌له‌به‌ری به‌ "جه‌وگ"⁵⁹

⁵⁹ جه‌وگ: مادیه‌یه‌ک که‌ دره‌ختی جوا‌له و فه‌یسی و هه‌لو‌ژه چهند دارێکی تر ده‌ری‌ده‌کات و له‌کو‌ردم‌و‌لری خۆم‌نا زۆر جار له‌باتی چه‌سپ به‌کاریا‌ن هی‌ناوه.....ومرگێ.

گیرابوو، به سهر ئاوی "نیل" هوه بوم و پرهوتی ئاو ئو سه به تهیه ی هینابوو ناو نهیجه لانه کانی که نار پوباری نیل و له نزیك مائی "کیپا" وه رایگرتیوو.

په ره سیلکه کان به لاسه رمه وه دهفرین، به لام هیچ دهنگیک له من بهرز نه ده بویه وه، بهوشیوه ی که دایکم لیکی ده دایه وه من مردوم، به لام کاتیك دهستی خسته پوخسارم په یی به وه برد که زیندوم و منی هینایه وه بۆمالی خۆی و له که نار ناگردانه که دا داینام بۆئه وه ی گهرم ببیته وه و به ده می فوی ده کرده ده ممه وه ن بۆئه وه ی ده ست به گریان بکه م.

دوای ئه وه ش زپاوه که کم "سن موت" که پۆشتیوو بۆئه وه ی چاره سه ری نه خوشه کان بکات، به دوو مراوی و کاسه یه ک ئارده وه که له به رامبه ر چاره سه ر کردنه کانیدا پییان ده دا گه رایه وه بۆ مال و گوئی له دهنگی من بوو و وای زانی "کیپا" به چکه پشیله یه کی هیناوه ته وه بۆمال و ویستی به سه ریدا هاوار بکات. به لام دایکم پیی وت: ئه وه پشیله نیه، به لکو منداله و تۆ ده بیئت خوشحال بیت، چونکه خوداکان مندالیکیان به ئیمه به خشیوه.

باوکیش پهنگی گوپا و زپدایکه که می به ناوی "تاقله بوو" بانگ کرد، به لام ئه و منی پیشانی هاوسه ره کهیدا و کاتیك "سن موت" چاوی به به چاو و لوت و دم و دهسته بچوکه کانم کهوت، سۆزی به سه رمدا توایه وه، هه ر له وکاته دا ناماده بوو من به کوپری خۆی بانگ بکات.

دوای ئه وه ئه و ژن و پیاهه، به دراوسیکیانیان وت که "کیپا" منی بووه و من نازانم ئایا دراوسیکیانیان باوهریان به و قسه یه کرد یان نه؟

زپدایکه که کم که من ئه وم به دایکی راسته قینه ی خۆم ده زانی، منی خسته ناو بیشکه وه و ئه و سه به ته ی که به سه ر ئاوی پوباری "نیل" به له می من بوو، به لاسه ری بیشکه که وه هه لیواسی، زپاوه که که شم که من ئه وم به باوکی راسته قینه ی خۆم ده زانی، باشتترین کاسه ی مسینی ئه و ماله ی برد بۆ په رستگا، بۆئه وه ی وه ک دیاریه ک پیشکه شی کاهینه کانی بکات و ئه وانیش من به ناو نیشانی کوپری "سن موت" و "کیپا" له ریزی زنده وه کاندای تۆمار بکه ن و کاهینه کانیش هه مان کاریان ئه نجام دا.

دوای ئەوێ ناوم لەژمارە زیندووکاندا تۆمار کرا، باوکم کە خۆی پزیشک بوو، خەتەنەى کردم، چونکە لەچەقۆی پیسی کاهینەکان زۆر دەترسا و ترسی ئەوێ هەبوو چەقۆی کاهینەکان، برین و نەخۆشیم بۆ دروست بکەن.

من لەو باوەرەدا کە ئەو لەهەمان کاتدا بۆ ئەوێ پارەیهکی کەمتر خەرج بکات، خۆی ئەمکارەى ئەنجام دا، چونکە پزیشکی هەژاران بوو و دەرامەتێکی ئەوتۆی نەبوو، نەیدەتوانی بۆ خەتەنە کردنیشم دیاریهکی تر پیشکەشی کاهینەکان بکات.

دیاره من لەوکاتەدا نەمدەتوانی چاوم بەم پوداوانە بکەوێت یان بیانیبستم، بەلام کاتێک کەمێک گەورە بووم، ئەو ژن و پیاوێ دلتیابووم دایک و باوکی من، باسی ئەم بەسەرھاتانەیان بۆکردم، بەلام لەو باوەرەدا نەم کە درۆیان لەگەڵدا کردبێتم، چونکە زۆر لەدرۆکردن دەترسان.

دوای ئەوێ پێم نایە سەردەمی لاویەتیەو و قژی سەردەمی مندالییمان کورت کردووە، راستیەکانیان پێ و وتم و پێیان راگیاندم کە من کوپری راستەقینە ئەوان نەم، بەلام منیان وەک کوپری خۆیان پەسەند کردبوو.

ئەوان لەبەر ئەوێ لەخودایان دەترسان، نەیان دەویست من لەبارودۆخی راستەقینەى خۆم بێناگام و بێدەنگی وەک درۆکردن لەگەڵ خودایان لەقەڵەم دەدا.

من هەرگیز نەمزانی لەکوێو هاتوم و دایک و باوکی راستەقینەى من کین، بەلام دوای ئەوێ پێم نایە قۆناخی ژیریەو و لەپۆی هەندیک لەو بەلگە و هیمايانەى لەکاتی ئەم سەرگوزەشتەیدا بۆیان گیرامووە، لێکم دایەو کە دایک و باوکی من کین، بەلام ئەم لێکدانەوێەم تاق پادەیهکیش بەهێز بێت، بەلام وەک گریمانە و ئەگەرێک لەقەڵەم دەدریت.

ئەوێ بەلای منەو راستیە ئەوێە کە من تاکە مندالییک نەبوم کە لەناو سەبەتەیهکدا کە کون و کەلەبەریان بە "جەوگ" گرتبێت و لەبەشی سەرەوێ پووباری نیلەو بەرەو بەشی خوارەوێ پووباری نیل بیدەن بەدەم ئاوو.

لەوکاتەدا شاری "تبس" خاوەنی چەند پەرستگا و کۆشکیکی مەزن بوو، چواردەوری ئەم کۆشک و پەرستگایانەدا مائی هەژاران بەدی دەکراو لەسەردەمی فەرمانڕەوایی فیرعەونەکاندا چەند ولاتییک لەگەڵ میسردا پێککەوت و دوای ئەو میسر بوبە یەکیک لە ولاتە دەولەمەندەکانی جیهان.

له بهرئوهی هه ندیک ولات له گهڵ میسردا یه کی گرت، بریکی زۆر له دانیشتوانی ئهو ولاتانهی که له گهڵ میسردا یه کیان گرتبوو هاتن و له وی کۆشک یان مالتیکیان بوخیان دروست کرد و په رستگایه کیشیان بو په رستنی خوداکانی خویان بنیاتنا، دهسته یه که له دانیشتوانی ولاتی بیانییش که هه ژاربون، له "که یه ل"٦٦ "یکی بچوکدا ده ژیان.

بیانیه کان دواي ئه وهی له "تبس" دا نیشته جی بون، نه ریت و بیروباوه ری خویان له و ناوچه یه دا بلاو کرده وه، گهرچی بیروباوه په کانیان کاری له ته واری خه لکی میسر نه کرد، به لام کاری له هه ندیکیان کرد و یه کیک له و نه ریتانه ئه وه بوو، که خیزانه هه ژاره کان نه یان ده توانی ئه رکی به خێوکردنی منداله کانیان له ئه ستۆ بگرن، بویه ده یان خسته ناو سه به ته یه که وه و ده یان دان به ده م ئاوی پوباری "نیل" وه و هه ندیک له ژنه ده و له مه نده کانیش که هاوسه ره کانیان له کۆچ و گه شتدابوون، به ره می نیشقبازی و رابواردنه نایاسایه کانیان ده دا به ده م ئاوی پوباری "نیل" وه.

له وانه یه مندالی ژنی یه کیک له ده ری وانه کان بویت که له کاتی که دا له ماندا نه بون، له گهڵ سه ودا گهریکی سریانی دا رایی واردی و به هوی ئه و په یوه ندیه وه من له دایک بویتم، بویه دواي له دایک بونم بیته وهی خه ته نه م بکه ن منیان دا به ده م ئاوی پوباری نیله وه، چونکه ئه گه ر باو کم میسری بوايه، پازی نه ده بوو به وهی خه ته نه نه کریم.

دواي ئه وهی پیم نایه یه که م قوناخی لاویه تیمه وه قژی مندالیمیان بهی، "کیپا" قژی به راو یه که مین پیلاوی مندالیمی خسته ناو جانتایه که وه، ئه و سه به ته یه ش که له پوباری "نیل" دا به له می من بوو، به لاسه ری ئاگردانی ماله که مانه وه هه لیواسی بوو، بویه ئه و سه به ته به هوی دوکه لی ئه و ئاگردانه وه په نگی زه رد بوبوو هه ندیک له ریشاله کان بچرابون، به لام من هه رجا ریک ئه وه م به بیرخۆم ده هی نایه وه که به و سه به ته یه وه به سه ر پوباری "نیل" دا تیپه پیوم، ته ماشام ده کردو ده مبینی ئه و

⁶⁰ که یه ل: وشه به کی باراوی کوردیه که به واتای خانویه کی بچوک دیت که زیاتر له ناو باخدا نه م جوړه خانوانه

پیشالانەى كە "جگن"⁶¹ ەكانى بەيەكەو بەستبويەو، چەند گرىيەكى پىوہبوو كە بەگريى پەرەسىلكەكان بانگيان دەکرد.

من لەدايك و باوكى راستەقىنەو نادىيارى خۆم جگە لەو سەبەتەيە، هيچ يادگارەيەكى ترم نەبوو، بە تەماشاكردنى ئەو سەبەتەيە كە بەدايك و باوكمەو پەيوەست بوو، يەكەمىن برينى لەدلى مندا دروست كرد.

هەرەك چۆن بالندەكان دواى ماوہيەك كۆچكردنيان دەگەرپنەو بۆ هيلانە كۆنەكەيان، مرقىش كاتىك پير دەبيت، حەز دەكات سەردەمانى مندالى خۆى بەير بەينيتەو.

من كاتىك دەگەرپمەو بۆ بيرەوەرەكانى خۆم، دەبينم كە سەردەمى مندالىم هەلگري درەوشانەوہيەكى زۆر بوو و وەك ئەوہى لەو سەردەمەدا هەموو شتىك لەپۆژانى ئىستام درەوشانەوہيەكى زياتريان پىوہ ديار بوو.

هەر لەبەرئەوہش دەولەمەندو هەژار لەبەرامبەر يەكتردا يەكسانن و مرقۇ هەرچەنيك هەژار بيت، بەدوبارە گەرانەو بۆ سەردەمى مندالى خۆى دەتوانيت لەو سەردەمەدا شتەليكى شادى بەخش ئاشكرا بكات.

باوكم "سن موت" لەگەرەكى هەژاران نزيك دىوارى پەرستگا و لەقەرەبالخترين ناوچەى "تبس" دا نيشتەجى بوو.

لەنزيك مائەكەى ئەوہو لەنگەرگاي شارى "تبس" بوو كەتايبەت بوو بەو كەشتيانەى كە لەبەشى سەرەوہى پوبار "نيل" ەو دەهاتن، و ئەو كەشتيە بازرگانيانەى كە لەبەشى سەرەى پوبارى "نيل" ەو دەهاتن بۆ پايتەخت، بەواتا "تبس" و لەوئ بارەكانى خۆيان خالى دەکرد.

دەرياوانى ئەم كەشتيانە دواى ئەوہى بارەكانى خۆيانيان خالى دەکردەوہ، خۆيان دەکرد بەكۆلانى تەنگى هەژارەكاندا و لەمەيخانەى ئەو ناوچەيە ناوجۆيان شەرايىكيان دەخواردەوہ و نانيان دەخوارد و لەهەمان ئەو ناوچەيەدا چەند سۆزانيخانەيەكى تىدابوو كەتايبەت بوو بەوہى پياوان تىيدا رابويړن و هەنديكاتيش

⁶¹ جۆرنك گياپە كە زياتر لەناو ليتە و خوڤاوى كەنار روبارەكاندا دمرۆين.....ومرگير...سەرچاوہ "فەرھەنگى عەميد".

دەولەمەندەکانی شاریش بەسەر کەژاوەکانیانەوێ خۆیان دەکرد بەم جوړه سۆزانیخانەدا بۆئەوێ تێیدا ڤابویرن.

دراوسیکانیشتان بریتی بون لە کاربەدەستانی کۆکردنەوێ باج و سەرانه و ئەفسەرانی بەش و ئەو خاوەن کەشتیانەوێ لەسەر ڤوباری "نیل" کاریان دەکرد و چەند کاهینیکی ڤله پینجیش لەویدا نیشتەجی بوون.

هەروە کچۆن، دواي هەلچونی ڤوباری "نیل" ئەو دیوارانەوێ کە لەئاوەکە بەرزتربون سەرنجی خەلکیان ڤادەکیشا، ئەم کۆمەلە کەسە و باوکی منیش بەهەمان شیوەوێ ئەو دیواره بەرزە سەرنج ڤاکیش بون و بەکەسە دیارەکانی ئەم ناوچەیه لەقەلەم دەدران.

مالی ئیمە لەچاو مالهەکانی چواردەورمان و بەتایبەت "کەیل" هەلگێنەکان کە لەکەنار کۆلانەکانی ئەم ناوچەیهدا بەدی دەکران، مالیکی ڤان و فراوان بوو و ئیمە بگرە لەمالەکەماندا باخچەیهک و ڤیزیکی درەختی "ئەقاقیا" مالی ئیمەوێ لەدراوسیکان جیادەکردەوێ.

لەئاوەپاستی مالهەوێ ئیمەدا هەسیریکی گەرە و بەردینمان هەبوو، بەلام ئەم هەسیرە تەنها لەوهرزی پاییز بەولاوە، بەهۆی هەلچونی ڤوباری "نیل" هەو ڤر دەبوو لەئاو.

مالی ئیمە لەچوار ژۆر پیک هاتبوو کە لەیهکیک لەو ژۆرانه دایکم چیشتی تێدا لێدەنا و ئیمەش نانی خۆمان لەهەیاندا دەخوارد چونکە لەوێهەم دەمانتوانی خۆمان بکەین بەچیشتخانهکەدا و هەم خۆمان بکەین بەژۆری پزیشکیه باوکمدا.

هەفتەوێ دووجار ژنیک دەهات بۆمالمان و لەپاککردنەوێ دەرویدیاری مالهەکەماندا یارمەتی دایکمی دەدا، چونکە "کیپا" ژۆر حەزی لەپاک و خاوینی بوو و هەفتەوێ جاریکیش ژنیکي جل شۆر دەهات بۆمالمان و جلە پیسەکانی ئیمەوێ دەبردە کەنار ڤوباری "نیل" و بۆی دەشۆردین.

لەو ناوچە هەژار نیشین و قەرەبالخ و ڤرەرەوهوریا و بۆگەنەدا، کە من تەنها دواي تێپەرپونی سەردەمی مندالیم و گەشتنم بەتەمەنی لاویەتی، پەیم بەگەندەلی ئەو ناوچەیه برد و زانیم کە هۆکاری ئەو گەندەلیه کۆمەلێکی ژۆری بیگانهکان بوون کە لەو ناوچەیه و تەواوی ناوچەکانی تری "تبس" دا نیشتەجی بون، باوکم و دراوسیکانمان، بەدیمەنی نەریت و دروشمی شایستەوێ ڤیزی-میسر لەقەلەم دەدران.

سەرەرای ئەوەی لەشاری "تبس" دا پەيوەست بونی خەلکی - بگرە وەجاخزادە و دەولەمەندەکانیش - بە نەریتی کۆنی میسرەوە سست بوو و دراوسێکانی ئیمەش وەک میسرە کۆنەکان باوەریان بەخوداکان هەبوو و زۆریش باوەریان بەپاکی پۆح بوو، لەژانیشتدا خۆیان لەگەڵ کەمدەستیدا دەگونجاند و خۆیان لەپروکەشپەرستی دورەپەریژ دەکرد، بۆئەوەی ناچارنەبن لەپێی راست لابەدن.

وەک بلیی ئەم کۆمەڵە کەسە لە ناوچەیەدا دەژیان و لەهەمان ئەو شوێنەشدا بەردەوامیان بەکارەکانی خۆیان دەدا، دەیانویست بەخۆپاریزی و پەيوەست بون بەدروشمە کۆنەکانەو خەلکی لەو تێگەیەنن کە ئەمان لەوان نین و نایانەوێت وەک ئەوانیش بن.

بەلام نازانم بۆچی ئەم بابەتانه کە لەسەردەمی مندالیمدا لییان تیئەدەگەشتم، بەلام دوای ئەوەی گەرە بوم پەیم پیبردن، و سەردەمی ژيانی گەنجیە تیم بوو بۆ ئێوەی باس دەکەم.

ئایا باشتەریە بلیم لەمالەکەماندا ئەو درختە سیبەری بۆمالەکەمان دروست کردبوو قەدیکی ئەستۆری هەبوو و من لەسەردەمی مندالیمدا لەبەر گەرمی خۆر پەنام بۆ ژێر ئەو درختە دەبرد و پالەم پیۆه دەدا؟

ئایا باشتەریە ئەو بەییرخۆم بەینمەو کە لەسەردەمی مندالیمدا باشتەری یاری مندالیم بریتی بوو لەتیمساحیکی دارین کە دەمیکی سوری هەبوو، بەپەتیکەو بەسەر بەرد پۆشی کۆلانەکاذا بەدوای خۆمدا رامدەکیشتاو جارجاریکیش دەمی دەکردەو، قورگیشی سور بوو.

کاتیکی من بە تەمساحەکی خۆم لەکۆلاندا یاریم دەکرد، مندالی دراوسێکانمان بەسەر سوپەمان و ستایشەو تەماشایان دەکرد، بۆیە نانی هەنگوینی و بەردی رەنگاوپرەنگ و پەتی مسینیان بۆ دەهینام، تەنها بۆئەوەی رێیان پیبەدم کەمیک بەتیمساحەکی من یاری بکەن.

چونکە تەنها مندالە وەجاخزادە و دەولەمەندەکان یاریەکی وایان هەبوو، مندالی کەسە هەژارەکان نەیان دەتوانی ئەم جوړە یاریانە بەدەست بەینن و باوکی منیش توانای کرینی ئەم جوړە یاریانە نەبوو، بەلکو دارتاشی فەرمانەرەوایی ئەو تیمساحە بۆ باوکم دروستکرد و وەک دیاریەکی پێی بەخشی، چونکە باوکم پزیشک

بوو و چاره‌سهری دومه‌لیکی ئازاربه‌خشی ئهو دارتاشه‌ی کرد که نه‌یده‌هیلآ له‌سهر زه‌وی دانیشیت.

دایکیشم هه‌موو به‌ره‌به‌یانیک ده‌ستی ده‌گرتم و له‌گه‌ل خویدا ده‌یبردم بۆ بازار. "کیپا" زۆر شتی له‌بازاردا نه‌ده‌کری، به‌لام هه‌زی ده‌کرد بۆماوه‌ی یه‌ک "ترازوو" بۆ کپینی ده‌سکیک پیاز چه‌نه‌ بدات و بۆماوه‌ی یه‌ک هه‌فته هه‌موو پۆژیک بپروات بۆ بازار، ته‌نها بۆئه‌وه‌ی جوتیک پیلآو بکریت.

دایکم به‌شیوه‌یه‌ک له‌گه‌ل فرۆشیاره‌کاندا گفتوگۆی ده‌کرد که وه‌ک بلیتی ئهو ژنیکی ده‌وله‌مهنده و گومانی ئهو له‌کپینی هه‌ر کالایه‌ک له‌ که‌مه‌ده‌ستیوه‌ سه‌رچاوه‌ ناگریت، به‌لکو ده‌یه‌ویت کالایه‌کی باش بکریت.

من ئه‌وه‌م به‌چاوی خۆم بینیی که دایکم هه‌زی له‌هه‌ندی‌ک شت بوو، به‌لام نه‌یده‌کپین و به‌و شیوه‌یه‌ منی تیده‌که‌یاند که مه‌به‌ستی ئه‌وه‌یه‌ من که‌سی‌کم لی‌ ده‌ربجیت که ده‌ست به‌پاره‌وه‌ بگرم و ئه‌وه‌ی پێویست نه‌بی‌ت نه‌یکرم و ده‌یوت: ده‌وله‌مهنده ئهو که‌سه‌ نیه‌ که‌ زی‌ر و زیویکی زۆری هه‌بی‌ت، به‌لکو که‌سی‌ک ده‌وله‌مهنده که به‌که‌م پازی بی‌ت.

کاتی‌ک ئه‌م قسانه‌ی بۆ ده‌کردم، ئاگاداری چاوه‌کانی دایکم بوم که خوازیاری پارچه‌ قوماشی په‌نگاوپه‌نگ و ناسکی "سیدون" و "بیبلوس" ه که له‌سوریا‌دا ده‌یانچنی و وه‌ک په‌ری مراوی کیشی سوک بوو و به‌ده‌سته‌کانی که به‌هۆی مالداریه‌وه‌ زیر و نه‌ستور بوو نه‌وازشی په‌ری نه‌عامه و خشل و جوانکاریه‌ عاچه‌کانی ده‌کرد.

کاتی‌ک به‌نیو بازرگان و فرۆشیاره‌کاندا تیده‌په‌رین، دایکم ده‌یوت ته‌واوی ئه‌وانه‌ی ئیمه له‌بازاردا بینیمان، شتگه‌لیکی زیاده‌پۆیه و به‌که‌لکی ژیان نایه‌ت، ته‌نها که‌می‌ک له‌خوبایی بوونی خۆیسته‌کان هی‌ور ده‌کاته‌وه.

به‌لام من که له‌وکاته‌دا مندا‌ل بوم، له‌ده‌له‌وه له‌گوته‌کانی دایکم تینه‌ده‌گه‌شتم و زۆریش هه‌زم ده‌کرد که دایکم مه‌یمونی‌کم بۆ بکریت، بۆئه‌وه‌ی له‌باوه‌شی بگرم و ئهو گیانه‌وه‌ره‌ش باوه‌ش به‌ملمدا بکات، زۆریش هه‌زم ده‌کرد یه‌کی‌ک له‌و بالنده‌ په‌نگ جوانانه‌ی که له‌بازاردا چاوم پێی که‌وت هه‌بوایه، بۆئه‌وه‌ی به‌زمانی سریانی یان میسر قسه‌م بۆ بکات.

من نه مده توانی باوه پ بهوه بهینم که گهر دنبه نی جوان و پیلآوگه لیک که پوله کی زیرینی پیوه چه سپینراوه به شیک بیت له زیاده پوییه کان.

دوای نه وهی گوره بوم، تیگه شتم که دایکیشم خوازیاری نهو شتانه یه و نارهنوی نه وهی ده کرد که که سیکی دهوله مند بوایه و بیتوانیایه نهو شتانه یی له زی لیه تی بیانکریست، به لام له بهر نه وهی هاوسه ره که یی پزیشکیکی که مده ست بوو، دایکیشم ناچار بوو به بهشی خوئی پازی بیت و نارهنووه کانی خوئی که دهیزانی هیچ کاتیک ناچیتنه بوازی کرداره وه، بویه هه میشه له پری نه ندیشه یان له پری گپرانه وهی نه فسانه کانه وه کپی ده کردنه وه.

شهو، پیش خهوتن، دایکم به دهنگیکی له سه رخو نهو نه فسانانه یی که دهیزانین بوی ده گپرامه وه.

یه کیک له نه فسانه کانی نهو داستانی "سینۆه" بوو و له نه فسانه یه کی تردا باسی پیایوکی ده کرد که نوقمی ده ریا بووه و که وتوو ته دورگه یه که وه که لهو دورگه یه دا پادشای ماره کان فرمانره وایی نهو شوینه یی ده کرد و لهو دورگه یه وه که نجینه یه کی زوری له گهل خویدا هیئا.

لهو نه فسانانه یی که بوی ده گپرامه وه، دایکم باسی خوداکان و "ست" و دیو و جادوگر و مارگیرو فیرعه ونه کونه کانی بو ده کردم.

هه ندیک کات بارکیشم گوئی لهم نه فسانانه ده گرت و به سه ر دایکمد ده یقپرانده و ده یوت پوچی نه م مندا له بهم شته پروپوچانه پهریشان مه که، دایکیشم له وکاته دا بیده نگ ده بوو، به لام هه ره وکاته یی ناگاداری نه وه ده بوو که بارو کم خهوی لیکه وتوو، چیرۆکه که یی لهو شوینه وه ده ست پیده کرد که پاوه ستابوو و منیش هه ستم به وه ده کرد که دایکم ته نها بو سه رگرم کردنم نه م چیرۆکانه یی بو نه ده گپرامه وه، به لکو خودی خوئی چیرۆکی له گپرانه وهی نه م داستانه وهرده گرت.

له شه وانی گهرمی هاوین که به ره یی ژیرمان وه ک ناگری لیها تیبوو و بهو هوییه وه به روتی ده خهوتین و گهرمی هه و نه یده هیلا خه ومان لی بکه ویت، دهنگی له سه رخوی دایکم به شیوه یه که خهوی لیده خستم که تا به یانی چاوم نه ده کرده وه، له مرۆشدا کاتیک نهو دهنگه که که میک گپوو به بیرخۆم ده هیتمه وه هه ست به نارامی و دلنیایی ده کم.

لەۋباۋەردەم كە دايىكى راستەقىنەم بەئەندازەي "كىيا" خوشەويستى لەبەرەمبەرمدا نەدەنۋاند و ئەو ژنە ئەندىشە پەرسەتە كە گوئى لەئەفسانەي چىرۈكىژە كوئىر و شەلەكان دەگرت و ئەوانىش دۇنيابون لەۋەي ھەركاتىك چىرۈكىكى بۇگىرپنەۋە لەخواردنە خوشەكانى بېبەشيان ناكات، زياد لەدايىكىكى راستەقىنەي خوشى دەويستەم.

ئەو ئەفسانەي كە دايىك بۇي دەگىرپامەۋە دەبوۋە مايەي خوشحاليم و منىش ۋەك دايىك لەژيانى ئىمەي مندالاندا كەلەكۈلەنە پيسەكاندا بەردەوام بۇنى پيس و بۇگەنيان لىدەھات و بىنكەي ھەموو جۆرە مېش ۋە مەگەزىكى پيس بو، لەكاتى يارىكردنە كانماندا پەنامان بۇ ئەو جۆرە ئەفسانە دەبردو دەمانكردنە سىنارىيۇي يارىەكانمان. بەلام ھەندىجارىش كاتىك ئىمەي مندال لەكۈلەنەكاندا سەرقالى يارىكردن بويىن بۇنى دارى "سدر" يان "جەۋگ" مان دەكرد كەلە گەرگاكانەۋە دەھات، يان كاتىك يەككە لەژنە ۋە جازادەكان بەسەر كەژاۋەيەكەۋە لەو كۈلەنەۋە تىپەپىايە و سەرى لەكەژاۋەكەپى بەيئايەتە دەر و تەماشاي ئىمەي بىكردايە، لەكاتەدا بۇنى عەترى ئەويشمان دەكرد.

لەكاتى خۇرئاۋابوندا، كاتىك كەشتى زىپرېنى "ئامون" - بەۋاۋا خۇر - بەرەۋ تەپۈلكەكانى خۇرئاۋا دەرۋىشت و لەپىشت ئاسۋوۋە ون دەبوۋ، لەتەۋاۋى مالى ناۋچە ھەژار نشىنەكانەۋە دوكل بەرز دەبوۋەۋە و بۇنى ماسى برژاۋو نانى تازە دەھات، منىش لەسەردەمى منداليمدا بەشۋەيەك خووم بەجۆرە بۇنانەۋە گرتىبوۋ كە لەھەموو تەمەندە، لەھەر شويىنىك بومايە، حەزم لەم جۆرە بۇنانە دەكردو ئەمپۇش كە پىرېبوم دەزانم كە مەرگم نىزك بوۋەتەۋە، تامەزىۋى ئەو جۆرە بۇنانە دەكەم و ئاھىكى خەمگىنيان بۇ ھلدەكىشم.

نیستا سالی ۱۳۶۴ سه‌دهی چوارده‌یه‌می پیروزی نیسلامه و له‌روبارده‌دا نیم که تا کوتایی ئهم سه‌ده‌یه، له‌بازاری وێژه "ئه‌ده‌ب"ی جیهاندا کتێبێک بلاو بکێشێوه که له‌روی میژووی دیرینی ولاتانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راست و لیکدان‌ه‌وی کۆمه‌لایه‌تی و ده‌روناسی ئهو میژووه، بتوانیت له‌به‌رامبه‌ر ئهم کتێبه‌دا که "۱۳۵۰ سال پیش له‌ دایکبوونی مه‌سیح" نوسراوته‌وه بوه‌ستیت.

ئێمه ئهم میژووه له‌سه‌رده‌تای ده‌سته‌لاتی زنجیره‌ی نۆزده‌یه‌می فیرعه‌نه‌کانی میسروده‌ ده‌رمانه‌ینه‌اوه و به‌شیوه‌یه‌ک که "سینوهه" نوسه‌ری ئهم کتێبه‌ یاسی ده‌کات شەش سال دوا‌ی ده‌ستپێکردنی ده‌سته‌لاتی ئهو پیاوه له‌میسردا دور ده‌خړیته‌وه و ده‌ست به‌نوسینی ئهم کتێبه‌ ده‌کات و بو‌ئه‌وه‌ی ئێمه دو‌چاری هیچ هه‌له‌یه‌ک نه‌بین میژووی نوسینی ئهم کتێبه‌ له‌سالی ۱۳۵۰ی پیش زاین، که به‌سالی فه‌رماره‌وایی و ده‌سته‌لاتی زنجیره‌ی نۆزده‌یه‌می فیرعه‌نه‌کانی له‌قه‌له‌م ده‌ده‌ین و ناشکرایه‌ بۆ به‌ده‌ست هێنانی میژووی راسته‌قینه‌ی سه‌رده‌تای نوسینی ئهم کتێبه‌ ده‌بیت ساوه‌ی شەش سال له‌ میژووی هاتنه‌ سه‌ر ته‌ختی ئهو پیاوه که‌م بکه‌ینه‌وه.

خوێنه‌رانی ئهم کتێبه‌ ئیتر چ لاو بن یان به‌ته‌مه‌ن، سود له‌خوێندنه‌وه‌ی ئهم میژووه‌ دیرینه‌ وه‌رده‌گرن که له‌همان کاتدا هه‌وێشکه له‌هه‌له‌نگاندن و شیکردنه‌وه‌ی کۆمه‌لایه‌تی و ده‌رونی.

به‌لام ئه‌گه‌ر لاوێ من ئه‌وه‌تان پێ زاده‌سپێرم دوا‌ی خوێندنه‌وه‌ی، ئهو کتێبه‌ له‌ده‌ست نه‌ده‌ن و له‌لامی خۆتان هه‌لی بگرن و بیپاریزن، بو‌ئه‌وه‌ی کاتێک ته‌مه‌نتان گه‌شته شه‌ست سالی یان زیاتر، سه‌رله‌نوێ ئهم کتێبه‌ بخوێشنه‌وه و له‌وکاته‌دا هه‌وه‌ری "سینوهه" نوسه‌ری ئهم کتێبه‌تان جواتر بۆ ده‌رده‌که‌وێت و زیاتر به‌ی به‌لیکدان‌ه‌وه‌ی کۆمه‌لایه‌تی و ده‌رونی ئهم کتێبه‌ ده‌بن.

من رفع/ابوعلي الكردي

منتدی اقرأ الثقافي

له‌مێلا و گه‌راندگانی خاته‌ی چاپ و په‌خشێ وێنما